http://www.dhammadownload.com

တ – စ
ပါရာဇိကဏ်
စာစဉ်

အရှင်ပညာသီဟာဘိဝံသ

(သ.စ.သ.အ ဓမ္မာစရိယ၊ ဝိနယပါဠိပါရဂူ)

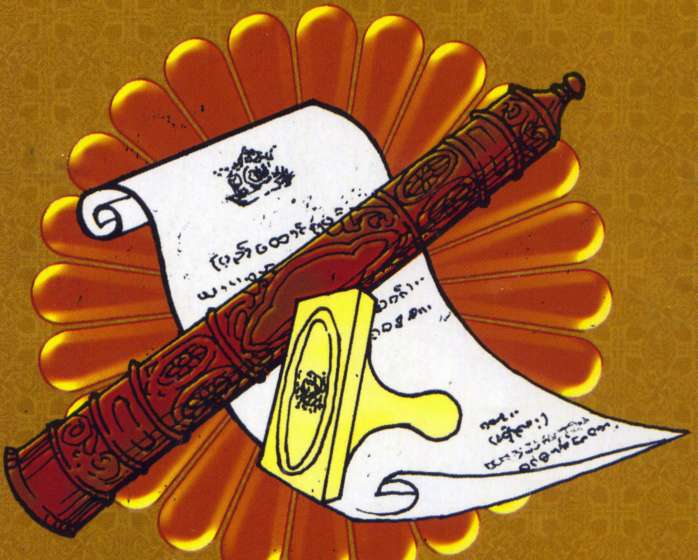

၁၃၅၄ ခုနှစ်တွင် ပုံနှိပ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ဤစာအုပ်တွင်

တ-စ ပါရာဇိကဏ်လာ ကောင်းနိုးရာရာ ဝါကျများကို ငွေကာ၊ ဂဏ္ဍိ သက်ဆိုင်ရာ နိဿယများနှင့် ယောဇနာတို့၏ ခိုင်လုံထင်ရှားသော အဖွင့်တို့ကို ရှု၍ စာချတန်း စည်းမျဉ်းနှင့်အညီ နံပါတ်စုံဝါကျ (၇၀)နီးပါးကို လွယ်လွယ်တကူလေ့လာနိုင်ရန် စီစဉ်ပေးထားသည်။

မှတ်စု ရှားပါးသော တ-စ ပါရာဇိကဏ်၏ အခက်အခဲကို လွယ်ကူရှင်းလင်းစွာ လေ့လာမှုဖြင့် ကျော်လွှားနိုင်မည်ကို ရဲဝံ့စွာ ဤစာအုပ်က တာဝန်ယူပါလိမ့်မည်။

http://www.dhammadownload.com

တ-စ

ပါရာဇိကကဏ်

စာစဉ်

[illegible]

(သံ. စ. သံ. အ. ဓမ္မာစရိယ၊ ဝိနယပါဠိပါရဂူ)

၁၃၅၄ ခုနှစ်တွင် ပို့ချသည်။

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

မိတ်ဆက်နိဒါန်း

* * * *

ဒု-ပါရာဇိကဏ်စာစဉ်ကို ပုံနှိပ်စက်တင်ရိုက်နှိပ်နေချိန် ယမန်နှစ်က ပို့ချခဲ့ပြီးသော တ/စ ပါရာဇိကဏ်မှတ်စုကိုလည်း ပုံနှိပ်ဖို့ရန် တိုက်တွန်းတောင်းဆိုလာကြပြန်၏။တ/စ ပါရာဇိကဏ်မှတ်စုဆိုသည်မှာ ပို့ချမှုနည်းပါးခြင်းကြောင့် စာသင်သားများအတွက် ရှားပါးပစ္စည်းသဖွယ် ဖြစ်နေပါသည်။ထို့ကြောင့်ပင် ယမန်နှစ် (၁၃၅၄-ခုနှစ်)စာလိုက်သံဃာတော်များက ၎င်း **တ/စ ပါရာဇိကဏ်ကို** ပို့ချပေးပါရန်လျှောက်ထား၍ အဋ္ဌကထာ/ဋီကာ/ဂဏ္ဌိ/ယောဇနာ/ဘာသာဋီကာ မအူနိသျမျးကို အမှီပြုပြီး ဆရာဘုန်းကြီး ဦးအဂ္ဂဉာဏာဘိဝံသ လိုက်ခဲ့သော ဘုရားကြီးတိုက် အမရပူရကျောင်းဆရာတော် ဦးဥက္ကံသာဘိဝံသ၏ ပို့ချချက် ပါရာဇိကဏ်မှတ်စုကိုပါ အထောက်အကူများစွာယူလျက် စာချတန်းပုစ္ဆာစဉ်းမျဉ်း အလိုက် နံပါတ်ခွဲခြားကာ ဉာဏ်စွမ်းရှိသလောက် ကြိုးစားပို့ချပေးခဲ့ပါသည်။

ရှေးဆရာတော်ဘုရားကြီးများ စာသင်သားခေတ်၌ သက်ဆိုင်ရာဋီကာ/ယောဇနာ/ဂဏ္ဌိ/နိသျများကို ကြည့်ရှုလေ့လာ၍ အချိုးကျစွာပြုပြင် မွမ်းမံလျက် "စာချတန်းစာမေးပွဲခွင်ကျ ဝါကျတစ်ခုဖြစ်အောင်" ဖန်တီးနိုင်ကြ၏။ဖန်တီးနိုင်အောင်လည်း သဒ္ဒါအခြေခံအားများ အထူးကောင်းမွန်လှ၏။သို့ကြောင့်ပင် ထိုဆရာတော်ဘုရားများမှတ်စုတို့တွင် ကျမ်းတက်နှင့်အာဘော်များသာအတွေ့များ၏။

မိမိတို့ခေတ် မိမိတို့ထံစာလိုက်လျက်ရှိသော ယနေ့ခေတ်စာသင်သားများသည် ဋီကာ/ယောဇနာ/ဂဏ္ဌိတို့နှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှု မရှိလှပေ၊ထိုကျမ်းတို့ကိုကြည့်ရှုလေ့လာနိုင်လောက်သော စွမ်းရည်နည်းပါးခြင်းကြောင့်ပင် စာမေးပွဲလမ်းကို ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန် ကျမ်းဂန်အကူဖြင့် ရဲရဲမလျှောက်ရဲကြတော့၊စာချတန်း၏ပင်မလိုအပ်ချက်ဖြစ်သော သဒ္ဒါအခြေခံအားသည်လည်း ယနေ့ခေတ်စာသင်သား အများစုမှာ အလွန်အမင်းအင်အားနည်းသည်ကို တွေ့ရ၏။ထိုကြောင့်ပင် "ယခုခေတ် စာသင်သုတ်စဉ်တောင်မရ" ဟု ပြက်ရယ်ပြုကြသည်လားမသိ။

ထိုကြောင့် ဝါကျပေါင်းစ်ခုစဉ်လျှင် ဘက်စုံထောင့်စုံမှ ရနိုင်သမျှ နံပါတ်အစုံအလင် ပါဝင်ရအောင် စီစဉ်ပို့ချပေးရခြင်းသည် ယနေ့ခေတ်စာသင်သားများ အတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ချက်ဖြစ်၏။ဤအတွက် တန်းဖိုးကြီးမားလှသော ဆရာ့ ဆရာများ၏ မှတ်စုများကို အမှီရသော်ငြားသော်လည်း စာသင်သားများနှင့် အံဝင်ခွင်ကျ ရှိစေမည့် မှတ်စုများ ဖြစ်လာစေရေးအတွက် လက်လှမ်းမှီရာစာအုပ်များနှင့် မိမိ၌ ရှိသမျှသော ဉာဏ်အားကို အစွမ်းကုန်ထုတ်နှော်သုံးစွဲခဲ့ပါ၏။မိမိအချိန်များစွာ ပေး၍ စီစဉ်ပို့ချ

http://www.dhammadownload.com

ရသော ''ဝါကျမှတ်စု'' တစ်ခုသည် စာသင်သားများ လက်ထဲသို့စာဝါတစ်ချိန် အတွင်း အပြည့်အစုံအပ်နှံပေးလိုက်ရ၏။ဤအတွက် ၄င်းတို့မျက်နှာများတွင် ပေါ်လေ့ရှိသော ကျေနပ်နှစ်သက် ပီတိဌေသည် မိမိအတွက်ကြီးမားသော တန်ဖိုးပင်ဖြစ်ပါ၏။

ဉာဏ်အားအကူဖြင့် မိမိရင်မှထွက်ပေါ်လာသော စကားလုံးများသည် စာသင်သားလက်တွင်းသို့ အက္ခရာစာလုံးများအဖြစ် အသွင်ပြောင်းလွှဲသွားသော အခါ၌မူ စာဝါလိုက်စဉ်အသံမှ ကူးယူရခြင်း ထိုမှတဆင့် အဆင့်ဆင့် ကူးယူရခြင်း များကြောင့် သတ်ပုံမှအစ အထိအရအပွန်းအပဲ့ ချို့တဲ့မှုများလွှမ်းလှသော မှတ်စုများကို ထိတ်လန့်စွာတွေ့မြင်ရတော့သည်။ ထိုအခါ -

ဤပုံစံဖြင့် စာလိုက်ခွင့် မကြုံရသည့် အခြားသော စာသင်သားများစွာနှင့် မှတ်စုချင်း ကူလူးဆက်ဆံနေမှုများရှိနေသည် ကြားသိတွေ့မြင်ရသော အခါ၌မူပို၍ ပင်တုန်လှုပ်မိ၏။ဤမှတ်စုများအား စာအုပ်အဖြစ်ဆောင်ရွက်ရလျှင် ကောင်းလေစွ ဟူသော လိုအင်နှင့် ကြံစီစိတ်ကူမှုသည် ရင်တွင်းသို့နက်ရှိုင်းစွာ စူးဝင်လျက်ရှိလာ၏။ သို့သော် စိတ်ကူးသည် လက်တွေ့ဘဝသို့ ဥပပတ်အဖြစ် သန္ဓေကပ် မရောက်နိုင်သမို့ အတန်းကြာသန္ဓေတည် ကိန်းအောင်းနေရပါသေး၏။ထောက်ပံ့ ကူညီမည့် ဒကာ/ ဒကာမများနှင့် စည်းခြားပြီးအလှမ်းကွာလျက်ရှိသော စာချခန်းတွင်း စာချဘုန်းကြီး ဘဝသည် စာအုပ်အဖြစ်ဆောင်ရွက်ရန် မျှော်လင့်ချက် အနည်းငယ်ကိုသာ ဖြစ်စေပါ သည်။ထိုအနည်းငယ်သော မျှော်လင့်ချက်ကိုပင် အမိအရနိုဆွဲရင်း အားအင်များကို မွေးမြူမိ၏။ဘာသာဋီကာကျမ်းပြုအကျော် ဆရာတော်ဘုရားကြီးမိန့်ဖူးသည်များကို နားနှင့်ဆတ်ဆတ်ကြားနေရဆဲ ''ဆရာတော်၏ ပထမဆုံးကျမ်းစာ ရတနာ့ဂုဏ်ရည် ရိုက်စဉ်က နှစ်ထပ်သက်န်းနှင့် စာအုပ်ဘီဒိုကို နဝကမ္မအဖြစ်ဖလှဲရ၏'' ဟူ၏။

မိမိလည်းဤနည်းကိုမှီးရပါ၏၊စာအုပ်ဖြစ်ရေးသည် မိမိ၏ အဓိပတိဆန္ဒဖြစ် သည့်နည်းဖြင့် ကြိုးစား၏၊ပ-ကြိမ်ရိုက်စဉ်ကမိတ်ဆွေစာချဆရာတော်များဖြစ်သည့် အရှင်ဉာဏဝံသ၊အရှင်ကုဏ္ဍလ(ဆွမ်းစားကျောင်းဆိုင်ရာ)အရှင်ဝိလာသာလင်္ကာရ (ဝိနယရေ)တို့က မိမိဆန္ဒကို ကူညီပံ့ပိုးပေးကြ၏။ဒေါ်လှလှဝင်း(စမ်းချောင်း)နှင့် အရှင်ကုန္ဒဝံသ(အင်္ဂုတ္တရကျောင်း)၏ ဆောင်ရွက်ပေးမှုဖြင့် သဒ္ဒါပေါ်ပေါက်လာသော ၄င်း၏ ဆွမ်းခံအိမ်ဖြစ်သည့် ကုသိုလ်ရှင်ဒကာမကြီးဒေါ်ခင်မေသန်းမိသားစုတို့က လိုအပ်သော စက္ကူနှင့်နဝကမ္မများကို လှူဒါန်းခဲ့ကြ၏။စာပေပေါင်းကူးပုံနှိပ်တိုက် ပိုင်ရှင် ဦးတင်မောင်နှင့်စာပြင်ဆရာကိုဝင်းမောင်၊ဒု-အကြိမ်ရိုက်၌ သံဇင်နှိပ်ပုံနှိပ်တိုက် ပိုင်ရှင် ဦးချစ်သိန်း၊ယခု တ-အကြိမ်၌ အောင်စိုးပုံနှိပ်တိုက်ပိုင်ရှင် ဦးခင်မောင်နှင့်

http://www.dhammadownload.com

တာဝန်ခံ ကိုကျော်ကျော်တို့က စာအုပ်အပြင် အဆင်ကစ၍ စာအုပ်ဖြစ်သည့်အထိ ကိုယ်ဖိ,ရင်ဖိဆောင်ရွက်ပေးကြ၏။

အရှင်ရာဇိန္ဒ၊အရှင်တေဇိန္ဒ၊အရှင်မာဃိန္ဒ၊အရှင်သီဟသူရတို့ကလည်း မာတိကာ+အက္ခရာဝလိစဥ်ပေးကြပြီး၊မနန်းသီတာ၊မစုစု (ခန့်လင်းကွန်ပျူတာ)တို့က ကွန်ပျူတာစာစီပေးကြပါသည်။

မိမိ၏ ကြိုးစားမှုသည် ကူညီပံ့ပိုးသူတို့၏ ကျေးဇူးကြောင့် တ-ကြိမ်ရိုက်နှိပ်သည်ထိ အားလုံးအဆင်ပြေပြေ ချောချောမောမောဖြစ်ခဲ့ရ၏ ကတညုတကာတဝေဒီ မင်္ဂလာ ဆတက်ထမ်း ပိုးတိုးအောင် မိမိကြိုးစားရမည်ဟူသောအသိ ရင်မှာဖြစ်ရဘိ၏။

အထက်ပါ ကျမ်းစာများနှင့်မှတ်စုများကို အခြေခံပို့ချရသော မိမိ၏ တ/စ ပါရာဇိကဏ်မှတ်စုသည် ဉာဏ်အားနည်းပါးမှုကြောင့် ချွတ်ချော်တိမ်းပါးမှုများရှိပါလိမ့်မည်၊ ရှိခဲ့သော် မိမိ၏ ချို့ယွင်းမှုသာ ဖြစ်သည်ကို ရိုးသားစွာဝန်ခံတောင်းပန်အပ်ပါသည်။

ဤစာစဥ်ဖြင့် ပရိယတ္တိစာပေကျမ်းဂန်ကို ကန့်ကူလက်လှည့် သင်ပုန်းကြီးမှစ၍ အထက်တန်းကျမ်းစာများတိုင်အောင် သင်ကြားပို့ချ ချီးမြှောက်တော်မူကြကုန်သော အနန္တဂုဏ်အင် ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားများအား လေးမြတ်ကော်ရော်ပူဇော်ပါသည်။

အရှင်ပညာသီဟာဘိဝံသ
၂၀/၅/၂၀၀၀
ဖုန်း ၅၆၆၁၇၆၊၇၂၀၉၉၅

http://www.dhammadownload.com

တ/စ-ပါရာဇိကဏ်စာစဉ်

မာတိကာ

တတိယပါရာဇိက

၁။ ဝါကျစဉ်(၁)ဝေသာလိယန္တိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁။) ၁
၂။ ဝါကျစဉ်(၂)တတ္ထ မဟာဝန်နာမ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁/၂။) ၆
၃။ ဝါကျစဉ်(၃)အာဒိသ္သ အာဒိသ္သ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄။) ၁၁
၄။ ဝါကျစဉ်(၄)တံ ဘဂဝါ အဒ္ဒသ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄/၅။) ၁၄
၅။ ဝါကျစဉ်(၅)တတ္ထ ပဏ္ဍိတာ ဝဒန္တိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅။) ၁၉
၆။ ဝါကျစဉ်(၆)အနေကေဟိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၅။) ၂၁
၇။ ဝါကျစဉ်(၇)သီသံ နှာတောတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၆။) ၂၄
၈။ ဝါကျစဉ်(၈)မိဂလဏ္ဍိကောတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၆။) ၂၈
၉။ ဝါကျစဉ်(၉)နှောတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၆။) ၃၂
၁၀။ ဝါကျစဉ်(၁၀)ယေန ဝဂ္ဂုမုဒါနဒီတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၆။) ၃၆
၁၁။ ဝါကျစဉ်(၁၁)အလာဘာ ဝတ မေတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇။) ၄၀
၁၂။ ဝါကျစဉ်(၁၂)ဒုလ္လဒ္ဓံ ဝတ မေတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇။) ၄၄
၁၃။ ဝါကျစဉ်(၁၃)သာဓု သာဓူတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇။) ၄၈
၁၄။ ဝါကျစဉ်(၁၄)ဟောတိယေဝ ဘယန္တိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈။) ၅၁
၁၅။ ဝါကျစဉ်(၁၅)ကေမ္ပိ ဘိက္ခုံ ဒွေပိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈။) ၅၅
၁၆။ ဝါကျစဉ်(၁၆)သမာဓီတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉/၁၀။) ၅၉
၁၇။ ဝါကျစဉ်(၁၇)သန္တောစေဝ ပဏီတောစ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀။) ၆၃
၁၈။ ဝါကျစဉ်(၁၈)အသေစနကောစ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀။) ၆၇
၁၉။ ဝါကျစဉ်(၁၉)ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀။) ၇၀
၂၀။ ဝါကျစဉ်(၂၀)မဟာအကာလမေဃောတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀/၁၁။) ၇၄
၂၁။ ဝါကျစဉ်(၂၁)ဣဒါနိ တမတ္ထံ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁။) ၇၇
၂၂။ ဝါကျစဉ်(၂၂)ရုက္ခမူလဂတောဝါတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃။) ၈၁
၂၃။ ဝါကျစဉ်(၂၃)တတ္ထ ပလ္လင်္ကန္တိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၃။) ၈၄
၂၄။ ဝါကျစဉ်(၂၄)ဇဝံ ဂဏှာနာယ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၄။) ၈၈
၂၅။ ဝါကျစဉ်(၂၅)ပဿမ္ဘယံ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၄။) ၉၂
၂၆။ ဝါကျစဉ်(၂၆)ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၂။) ၉၅

http://www.dhammadownload.com

၂၇။ ဝါကျစဉ်(၂၇)တတ္တ အနိစ္စန္တို(ဝိ၊ဠ၊၂။၃၅။) ၉၈

၂၈။ ဝါကျစဉ်(၂၈)ရာဂါနုပဿီတိ(ဝိ၊ဠ၊၂။၃၅။) ၁၀၂

၂၉။ ဝါကျစဉ်(၂၉)ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီတိ(ဝိ၊ဠ၊၂။၃၅။) ၁၀၄

၃၀။ ဝါကျစဉ်(၃၀)ကိဗ္ဗိသံ သာဟာသိကကမ္မံ(ဝိ၊ဠ၊၂။၃၆။) ၁၀၉

၃၁။ ဝါကျစဉ်(၃၁)တတ္တ သန္တိ ဥပသဂ္ဂေါ(ဝိ၊ဠ၊၂။၃၇။) ၁၁၃

၃၂။ ဝါကျစဉ်(၃၂)ဣဒါနိ မနုဿဝိဂ္ဂဟံ(ဝိ၊ဠ၊၂။၃၇။) ၁၁၇

၃၃။ ဝါကျစဉ်(၃၃)တတ္တ ကလလရူပန္တိ(ဝိ၊ဠ၊၂။၃၇/၈။) ၁၂၀

၃၄။ ဝါကျစဉ်(၃၄)ယသ္မာ ပန ဇီဝိတာ(ဝိ၊ဠ၊၂။၃၈။) ၁၂၄

၃၅။ ဝါကျစဉ်(၃၅)တတ္တ ဒုဝိဓံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ(ဝိ၊ဠ၊၂။၃၈။) ၁၂၇

၃၆။ ဝါကျစဉ်(၃၆)တတ္တ ပါဏောတိ(ဝိ၊ဠ၊၂။၃၉။) ၁၃၀

၃၇။ ဝါကျစဉ်(၃၇)ပရိယေသေယျာတိ(ဝိ၊ဠ၊၂။၄၁။) ၁၃၃

၃၈။ ဝါကျစဉ်(၃၈)ဣတိစိတ္တမနောတိ(ဝိ၊ဠ၊၂။၄၂။) ၁၃၇

၃၉။ ဝါကျစဉ်(၃၉)သမ္ဗသက်ပ္ပေါတိ(ဝိ၊ဠ၊၂။၄၂။) ၁၄၀

၄၀။ ဝါကျစဉ်(၄၀)မူလဋ္ဌသံ(ဝိ၊ဠ၊၂။၄၈။) ၁၄၃

၄၁။ ဝါကျစဉ်(၄၁)ဥပသံဟရတီတိ(ဝိ၊ဠ၊၂။၅၈။) ၁၄၇

၄၂။ ဝါကျစဉ်(၄၂)အဂ္ဂကာရိကန္တိ(ဝိ၊ဠ၊၂။၆၂။) ၁၅၀

၄၃။ ဝါကျစဉ်(၄၃)အဒ္ဒကောတိ(ဝိ၊ဠ၊၂။၆၂။) ၁၅၃

၄၄။ ဝါကျစဉ်(၄၃)ဝိလီဝကာရန္တိ(ဝိ၊ဠ၊၂။၆၃။) ၁၅၆

၄၅။ ဝါကျစဉ်(၄၅)ဒဝါယာတိ(ဝိ၊ဠ၊၂။၆၃။) ၁၅၉

၄၆။ ဝါကျစဉ်(၄၆)...ကုဳနာသမ(ဝိ၊ဠ၊၂။၆၄။) ၁၆၂

၄၇။ ဝါကျစဉ်(...)...(ဝိ၊ဠ၊၂။၆၉။) ၁၆၆

စတုတ္ထပါရာဇိက

၄၈။ ဝါကျစဉ်(၁)ဂိဟီနံ ကမ္မန္တိ(ဝိ၊ဠ၊၂။၇၃။) ၁၆၈

၄၉။ ဝါကျစဉ်(၂)ယော အနုာကဲ(ဝိ၊ဠ၊၂။၇၄။) ၁၇၁

၅၀။ ဝါကျစဉ်(၃)ဝဏ္ဏဝါ အဟောသုန္တိ(ဝိ၊ဠ၊၂။၇၄။) ၁၇၄

၅၁။ ဝါကျစဉ်(၄)ကစ္စိ ဘိက္ခဝေ ခမနီယန္တိ(ဝိ၊ဠ၊၂။၇၄။) ၁၇၈

၅၂။ ဝါကျစဉ်(၅)ဝိပ္ပသန္နခါဝဝဏ္ဏောတိ(ဝိ၊ဠ၊၂။၇၄။) ၁၈၁

http://www.dhammadownload.com

တ/စ-ပါရာဇိကကဏ်စာစဉ်

၅၃။	ဝါကျစဉ်(၆)သုဒ္ဓံ ဖြပ်ပ္ပစာရိန္တိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၆။)	၁၈၄
၅၄။	ဝါကျစဉ်(၇)အယံ အဂ္ဂေါ မဟာစောရော(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၇။)	၁၈၇
၅၅။	ဝါကျစဉ်(၈)န ပန သက္ကောတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၈။)	၁၉၀
၅၆။	ဝါကျစဉ်(၉)တဿ ယဋ္ဌေတံ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၉။)	၁၉၃
၅၇။	ဝါကျစဉ်(၁၀)အညံ ဗျာကရိဿတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၉။)	၁၉၆
၅၈။	ဝါကျစဉ်(၁၁)အနုဘိဇာနန္တိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၀။)	၁၉၉
၅၉။	ဝါကျစဉ်(၁၂)အတ္တုပနာယိကန္တိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၀။)	၂၀၂
၆၀။	ဝါကျစဉ်(၁၃)ဉာဏဒဿနံ ဝါတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၁။)	၂၀၅
၆၁။	ဝါကျစဉ်(၁၄)ဝိသုဒ္ဓါပေက္ခောတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၃/၄။)	၂၀၈
၆၂။	ဝါကျစဉ်(၁၅)ရာဂဿ ပဟာနန္တိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၅။)	၂၁၁
၆၃။	ဝါကျစဉ်(၁၆)ဘဏိတဿ ဟောတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၈၈။)	၂၁၃
၆၄။	ဝါကျစဉ်(၁၇)ဝိတုဒ္ဓေန္တိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၇။)	၂၁၆
၆၅။	ဝါကျစဉ်(၁၈)ဘိက္ခူ ဥဇ္ဈာယန္တိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၇။)	၂၁၉
၆၆။	ဝါကျစဉ်(၁၉)သူစကောတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၉။)	၂၂၂
၆၇။	ဝါကျစဉ်(၂၀)ဂါမကူဋ္ဌောတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၉။)	၂၂၄
၆၈။	ဝါကျစဉ်(၂၁)ဥပ္ပတ္တံ ဩကိရိန္တိ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၀။)	၂၂၇
၆၉။	ဝါကျစဉ်(၂၂)အဟံ အာဝုသော(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၀၂။)	၂၃၀
၇၀။	ဝါကျစဉ်(၂၃)တတ္ထ ပါပဘိက္ခုနော(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၅။)	၂၃၃

နောက်ဆက်တွဲဖြည့်စွက်ဝါကျ

၇၁။	အနေကပရိယာယေန(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂။)	၂၃၆
၇၂။	ဟရာယန္တီတိ လဇ္ဇန္တိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၆။)	၂၃၈
၇၃။	ယဿ ဒါနိ ဘန္တေ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉။)	၂၃၈
၇၄။	သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာတိ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၅။)	၂၃၉

http://www.dhammadownload.com

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

တ–ပါရာဇိကကဏ်စာစဉ်

* * * * *

ဝါကျစဉ် (၁)

(က) ဝေသာလိယန္တိ ဇဝံနာမကေ ကူဋ္ဌာလိဂ်ဝသေန ပဝတ္တဝေါဟာရေ နဂရေ။

(ခ) တဉ္ဟိ နဂရံ တိက္ခတ္တုံ ပါကာရပရိက္ခေပဝဍ္ဎနေန ဝိသာလီဘူတတ္တာ ဝေသာလီ တိ ဝုစ္စတိ။

(ဂ) ဣဒမ္ပိ စ နဂရံ သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တေယေဝ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ သဗ္ဗာကာရေန ဝေပုလ္လံ ပတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

(ဃ) ဇဝံ ဂေါစရဂါမံ ဒဿေတွာ နိဝါသဋ္ဌာနမာဟ "မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာ ယ""န္တိ။ (ဝိ၊ ဋ၊ ၂။ ၁။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)ကူဋ္ဌာလိဂ်ဝသေန-ကူဋ္ဌာလိင်၏အစွမ်းဖြင့်။ပဝတ္တဝေါဟာရေ၊ဖြစ်သောခေါ်ဝေါ်ခြင်းရှိသော။

(ခ)ဟိ-ထိုအနက်ကို ထင်စွာပြဦးအံ့။ပါကာရပရိက္ခေပဝဍ္ဎနေန-တံတိုင်းအရံဖြင့် မြို့ရာမြေ၏ ပွားခြင်းဖြင့်။ဝိသာလီဘူတတ္တာ-ချဲ့အပ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ခ)ဟိတ်သမ္ဗန်-တဿ နဂရဿ။

(ဂ)ဣဒမ္ပိနဂရံ၌(ဝိ-သမုစ္စေတဗ္ဗတ္ထဖော်၊ရာဇဂဟသာဝတ္ထိယောပိ-ရာဇဂြိုဟ်,သာဝတ္ထိမြို့တို့သည်လည်း။)ဣဒမ္ပိစ နဂရံ န ကေဝလံ၊ ရာဇဂဟသာဝတ္ထိယောယေဝ ဝါတိ၊ ဒဿေတိ (သာရတ္ထ)။ဝိသဒ္ဒေါ ရာဇဂဟသာဝတ္ထိယော အပေက္ခတိ။ (ယောဇနာ)

(ဂ)သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ၊သည်။သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တေယေဝ-သဗ္ဗညု၏အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည်ရှိသော်။ဝေပုလ္လံ-ပြန့်ပြောသည်၏ အဖြစ်သို့။

(ဃ)ဒဿေတွာ-၌ ကရိယာကို ဝေသာလိယန္တိ ဣမိနာ-ဟု ထည့်။

နံပါတ် (၂)

(ခ)ဝါကျသို့ အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ၊ဆရာသည် (က) ဖြင့် ဝေသာလိယံ-၌ဝေသာလီ-အရ ကူဋ္ဌာလိင်၏ အစွမ်းဖြင့် ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ဝေသာလီအမည်ရသောမြို့ကို ကောက်အပ်သည်ကို ဖွင့်ဆိုတော်၏။ထိုမြို့သည် အဘယ်သို့သော အကြောင်းကြောင့်ဝေသာလီအမည် ရအပ်ပါသနည်း။ယင်းမြို့၏ ဝေသာလီအမည်ရအပ်သည်ကို

http://www.dhammadownload.com

သီသာ ထင်ရှားအောင် မပြဆိုတော့ပြီလော။ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျမိန့်။ (မအူ-၌ ဟိ-ကို တပ္ပါကဋီကရဏကြံ၍တက်သည်။)

တစ်နည်း။ ။ဆရာ(က) ဖြင့် ဝေသာလီသဒ္ဒါသည် ဣတ္ထိလိင်၌ ဖြစ်သောမြို့အမည်ကို ဟောသော နာမသဒ္ဒါ၏အဖြစ်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုစကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ ဦးချိုကားသော နွားကိုဟောသော ဒဗ္ဗသဒ္ဒါလည်း ဖြစ်ကောင်းရာသည် မဟုတ်ပါလော။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ကား။ ။သုံးကြိမ် မြို့ရိုး အကာအရံဖြင့် မြို့ရာမြေကို တိုးချဲ့ခြင်းအားဖြင့် ကျယ်ပြန့်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သောကြောင့် မြို့ကိုသာ ဝေသာလီ မည်၏ဟု နာမသဒ္ဒါဖြင့်ဆိုသော ငါ့စကား သင့်၏ ဟူလို။ ၆

(ဂ)ဝါကျသို့ ထပနာတိက ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာသည် (က+ခ) ဝါကျတို့ဖြင့် ဝေသာလိယံ-၌ ဝေသာလီအရ ဝေသာလီ အမည်ရသောမြို့ကိုကောက်၍၊ယင်းမြို့၏ ဝေသာလီအမည် ရခြင်းအကြောင်းကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုမြို့သည် အဘယ်အခါ၌ စည်ပင်ပြန့်ပြောသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ပါသနည်း။ဘုရားရှင် သဗ္ဗညုအဖြစ်သို့ ရောက်ရာအခါမှ တစ်ပါးသော အခါ၌လည်း စည်ပင် ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်ပါသလော။ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိ၍ (ဂ) ဝါကျမိန့်။(သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တေယေ၀-၌ ဧဝ-ကို ရှု၍ တက်)

ဣဒမ္ပိ-၌ ပိ-ကို ရှုသော်-ရာဇဂြိုဟ်နှင့်သာဝတ္ထိမြို့တို့သည်သာ ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူရာ အခါ၌ စည်ပင်ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်ပါသလောဟု အာဘော်ထားပါ။

(ဃ)ဝါကျသို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (က) စသော ဝါကျတို့ဖြင့် ဝေသာလိယံ-၌ဝေသာလီပုဒ်၏အရနှင့် ဝေသာလီအမည်ရကြောင်း၊ဝေသာလီမြို့ စည်ကားရာအခါတို့ကို ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍၊ယခုအခါ ၌ မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယံ-ပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် မပြမီ ရှေးဦးစွာ အနုသန္ဓေကို ပြလိုရကာ (ဃ) ဝါကျကိုမိန့်။

နိယံ။ ။**ရှေ့နောက်နှစ်ရပ်၊ သန္ဓေစပ်က၊ ရှေ့ဌာနကို၊ စောဒကအာဘော်၊ ဟိတ်ခတ်လျော်၍၊ ရှုမျှော်တဝ၊ နောက်ဌာနကြံ၊ အာဟာကံမှာ၊ စောဒနာ၊ သေသာကြွင်းလတ်၊ အဖြေမှတ်။**

(က) နနု ဝေသာလိယန္တိ ဣမိနာ ဂေါစရဂါမော ဒဿိတော။

(ခ) အထ ကသ္မာ မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယန္တိ ဝုတ္တံ။

(ဂ) နိဝါသဋ္ဌာနံ ဒဿေတုံ၊ ကာမော၊ တသ္မာ····

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-တပ္ပါကဋီကရဏ။(မအူ)တစ်နည်း-ဒဠှီကရဏ။(ဂ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။ မြို့စည်ကားကာလကိုဆက်လက်ပြ။

(ဃ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ၊မဟာဝနေကူဋာဂါရသာလာယံ ပုဒ်အဘို့ တစ်ပါးကိုပြ။

စာစပ်။ ။တိက္ခတ္တုံ-သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်ဟုပေးသောကြောင့် ဝပုနေနေ, ဝိသာလီဘူတတ္တာ-၌ ကြိယာဝိသေသန/ဝိသေသျစပ်။

http://www.dhammadownload.com

ပါကာရပရိက္ခေပဝမှနေန…အားဖြင့်ပေးသောကြောင့်၊ဝိသာလီဘူတတ္တာ..၌ ဘိန္နာဓိက ရဏဝိသေသန/ဝိသေသျစပ်။

နံပါတ် (၄)

ဓဝံနာမက။ ။ **ဓဝံ နာမံ ယဿာတိ ဓဝံနာမကံ။ (နဂရ -ကောက်)**

ပဝတ္တဝေါဟာရံ။ ။ **ပဝတ္တော ဝေါဟာရော ဧတ္တာတိ ပဝတ္တဝေါဟာရံ။(နဂရံ)-တသ္မိံ။**

နဂရ။ ။ **နံ သမ္ဗုဏ္ဏံ ယရံ ဧတ္တာတိ နဂရံ။ (သမာသ်)**

န ဂစ္ဆန္တီတိ နဂါ၊ နဂါ ပါသာဒါဒယော ဧတ္တ သန္တီတိ နဂရာ။ (တဒ္ဓိတ်)

တိက္ခတ္တုံ။ ။ **တယော ဝါရော တိက္ခတ္တုံ။ တီသု ဝါရေသု တိက္ခတ္တုံ။**

(ဝါရံတဒ္ဓိတ်၊က္ခတ္တုံ-ပစ္စည်း)

တိ-သချာအရ သုံးခုအရေအတွက် သချာသည် မှချ။ထို-၏ က္ခတ္တုံ-ပစ္စည်းအရ အလှည့် အကြိမ်နှင့် သချာ-သချေယျအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဌာန။က္ခတ္တုံ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော သုံးကြိမ်ရ၏။

ပါကာရော။ ။ **ပရိ သမန္တတော ကရီယတီတိ ပါကာရော။ (ပ+ကရ+ဏ)**

ပါကာရပရိက္ခေပေါ။ ။ **ပါကာရဿ ပရိက္ခေပေါ ပါကာရပရိက္ခေပေါ။**

ပါကာရပရိက္ခေပဝမှနံ။ ။ **ပါကာရပရိက္ခေပေန ဝမှနံ ပါကာရပရိက္ခေပဝမှနံ။**

ပါကာရ-အရ တံတိုင်းသည် မှချ။ ထို-၏ ကာရံခြင်း ကြိယာနှင့် ဌာန+ဌာနီ စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော တံတိုင်းဖြင့် ကာရံခြင်းကြိယာရ၏။

ပါကာရပရိက္ခေပ-ဟူသော သမာသ်ပုဒ်အရ တံတိုင်းဖြင့်ကာရံခြင်းသည်မှချ။ ထို၏ ဝမှနအရ တိုးချဲ့ခြင်းနှင့် ကာရဏ+ဖလစပ် ဌာန။သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ-တံတိုင်းကာ ရံခြင်းအားဖြင့် မြို့ရာကို တိုးချဲ့ခြင်းရ၏။

ဝိသာလီဘူတတ္တာ။ ။ **ဝိသာလာ ဟုတ္တာ ဘူတာ ဝိသာလီဘူတာ။**

(သမ္ဘာဝနာကမ္မဓာရယ်)

ဝိလာသ-အရ ကျယ်ပြန့်ခြင်းဂုဏ်သည် မှချ။ထို-၏ ဘူတ-ဟူသော နောက် ပုဒ်အရ ဖြစ်၍ဖြစ်သော ကြိယာနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ ပုဒ်လုံးအရ ထို..သော ကျယ်ပြန့်သည် ဖြစ်၍ဖြစ်ခြင်း ကြိယာရ၏။

ဝိသာလီဘူတဿ ဘာဝေါ ဝိသာလီဘူတတ္တံ။

ဝိသာလီဘူတ-ဟူသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ ကျယ်ပြန့်သည် ဖြစ်၍ဖြစ်ခြင်းသည် မှချ။ထို…၏ တ္တ-ပစ္စည်းအရ ကျယ်ပြန့်ခြင်း ကြိယာနှင့် နိဿယ/နိဿိတစပ် ဌာန။ တ္တပစ္စည်းအရ-ထို…သောကျယ်ပြန့်ခြင်း ကြိယာရ၏။

သဗ္ဗညုတာ။ ။ **သဗ္ဗံ ဇာနာတီတိ သဗ္ဗညူ။သဗ္ဗညုနော ဘာဝေါ သဗ္ဗညုတာ။**

(တာ-ပစ္စည်း ကြောင့် ဦ-ကို ဥ-ရဿပြု)

http://www.dhammadownload.com

သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တော။ ။သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တော။

ဂေါစရဂါမ။ ။ ဂသန္တိ ဧတ္ထာတိ ဂါမော။ (ဂသ+မ)

စရန္တိ ဧတ္ထာတိ စာရော၊ဂုန္နံ စရော ဂေါစရော။(ကျက်စားရာအရပ်)

ဂေါစရော ဝိယာတိ ဂေါစရော။ (ဆွမ်းခံရွာ)

နိဝါသဋ္ဌာန။ ။ နိဝါသဿ တံ ဌာနန္တာတိ နိဝါသဋ္ဌာနံ။

နိဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ နိဝါသံ။ (နေရာအရပ်)

နိဝါသဟူသောဝိသေသနအရ-နေရာ၏အဖြစ်ဟူသောဂုဏ်မှုချ။ထို··၏အရပ်ဌာန နှင့် ဂုဏ်/ဂုဏေးစပ်ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ အရပ်ဌာနရ၏။

နံပါတ်(၅)

ကူတ္တိ။ ။	ကူသ+ထိ။ ကူတ္တိယတေတိ ကူတ္တိ။ကူစ္စတီတိ ကူတ္တိ။
လိင်္ဂ။ ။	လိနသဒ္ဒူပပဒ၊အဂ်+အ။တစ်နည်း-ဂမု+ကွိ။
ပဝတ္တ။ ။	ပ+ဝတု+တ။
ဝေါဟာရ။	ဝိ+အဝ+ဟရ+ဏ။
ပါကာရ။။	ပ+ကရ+ဏ။
ပရိက္ခေပ။	ပရိ+ခိပ+ဏ။
ဝေသာလီ။	ဝိ +သလ + ဏ + ဤ။

နံပါတ်(၆)

(က)ဝေနာမကော နဂရေဖြင့် ဝေသာလိယံ၌ ဝေသာလီအရ ဝေသာလီအမည်ရသော မြို့ကိုကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေပါသည်။(အဘိဓေယျတ္ထ)ကူတ္တိလိင်္ဂဝသေန ပဝတ္တဝေါဟာရေဖြင့်မြို့ကိုအရကောက်သော်လည်း ရာဇဂဟံပုဒ်ကဲ့သို့ နပုံလိင်မဟုတ်၊ ကူတ္တိလိင်၏ အဖြစ်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်အပ်သော မြို့ဖြစ်သည်ကို သိစေ။

(ခ)ဝိသာလီဘူတတ္တာဖြင့် ဝေသာလီပုဒ်ကို ဝိသာလော ဧတေသံ အတ္ထီတိ ဝေသာလီ-ဟု အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်ဝစနတ္ထပြု၍ ဏပစ္စည်း အဿတ္ထိအနက်၌ သက်သည်ကို သိစေ။(အဘိဓာနတ္ထ၊ပစ္စယတ္ထ။)

တံ နဂရံ ဝုစ္စတိဖြင့် ဝေသာလီအရ မြို့ကိုအရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။ (သရုပ်ကြားအဘိဓေယျတ္ထ။)

ပါကာရပရိက္ခေပဝမုနေနဖြင့် တံတိုင်းအကာအရံဖြင့် မြို့ရာမြေကို တိုးချဲ့ခြင်းကြောင့် ကျယ်ပြန့်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုသိစေ။

တိက္ခတ္တုံဖြင့် မြို့ရိုးအကာအရံ သုံးကြိမ်ကာရံ ခြင်းကြောင့် ကျယ်ပြန့်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုသိစေ။(ဘာဝတ္ထ။)

နံပါတ်(၇)

သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တေဝယေဝ/သဗ္ဗညုဘာဝပ္ပတ္တေယေဝ···

တဒ္ဓိတ်ပုဒ်၊သမာသ်ပုဒ်သာထူး၍ အနက်မထူးသောကြောင့် နှစ်ပါဌ်သင့်။(မှအူ)

သဗ္ဗာကာရေန/သဗ္ဗာကာရတော...

အနိစ္စတောစသည့်၌ကဲ့သို့ တောပစ္စည်းသည်လည်း တတိယာဝိဘတ်အနက်ကိုဟောနိုင်သောကြောင့် သဗ္ဗာကာရေနနှင့်အနက်မထူးရကား နှစ်ပါဌ်သင့်။

လိင်္ဂတ္တေ၊ ကတ္တုကမ္မေသု၊ဟေတွတ္တေ ဝဓိသာမိသု။

ဝိသေသနေစ ဘုမ္မတ္တေ၊နိဒ္ဒါရဏေစ တော ဘဝေ။

ဝေပုလ္လံ/ဝေပုလ္လတံ...

ဝိပုလဿ ဘာဝေါ ဝေပုလ္လံ-ဟုဝစနတ္ထပြု၍ ဘာဝတဒ္ဓိတ်အနက်ကို ရရှိပြီးဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ကြီးကျယ်ခြင်းအနက်ဟော ဝေပုလ္လသဒ္ဒါကိုသာ အဘိဓာန်၌တွေ့ရသောကြောင့်လည်းကောင်း ဝေပုလ္လံ ပါဌ်သာသင့်။

ဝေပုလ္လပုဒ်နောင် သွတ္ထအနက်၌ တာပစ္စည်း သက်၍လည်း ပြီးနိုင်ကောင်းသောကြောင့် ဝေပုလ္လတံပါဌ်လည်းသင့်။

နိဝါသဋ္ဌာနံ/နိဝါသနဋ္ဌာနံ...

ဏ-ပစ္စည်း ယု-ပစ္စည်းမျှထူး၍ အနက်မထူးသောကြောင့် နှစ်ပါဌ်သင့်။

(ဒုပါရာဇိကကဏ်ၭ၊ရာဇဂဟာအဖွင့်၌ နိဝါသဋ္ဌာနံ-ဟုရှိ၏။)

ဝိသာလီဘူတတ္တာ/ဝိသာလိဘူတတ္တာ...

အဘူတတဗ္ဘာဝေ ကရာသဘူယောဂေ ဝိကာရစီ။မောဂ်၊၄။၁၁၉။ကရ၊အာသ ဘူဓာတ်တို့ အယှဉ်ဝယ် အဘူတတဗ္ဘော အနက်၌ စီ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသောကြောင့်ဝိသာလီဘူတတ္တာပါဌ်သင့်။

ယထာရဟာမိဝဏ္ဏာဂမော ဘူကရေသု-ဟူ သောနီတိသုတ်ကိုထောက်သော်ဝိသာလိဘူတတ္တာပါဌ်လည်းသင့်၏။ဘူ ၊ကရ ဓာတ်တို့အယှဉ်ထိုက်သင့်သည်အားလျော်စွာ ဣ ၊ဤလာနိုင်၏ဟုဆိုသောကြောင့်တည်း။

နံပါတ်(၈)

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကို မှတ်၍ဆိုသဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော စကြာမင်းကိုလည်းရသောကြောင့်ဥပလက္ခဏနည်း။(ဂဏ္ဌိ၊ဝိမတိ)အစိတ်ဖြစ်သောသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ၏အမည်ကို အပေါင်းမြတ်စွာဘုရားနှင့်စကြာဝတေးမင်းတို့၌လည်း တင်စား၍ဆိုသောကြောင့် ဧကဒေသူပစာ။**ဗုဒ္ဓကာလေစ စက္ကဝတ္တိကာလေစ** နဂရံ၊ (ဝိမတိ)၊

ဝေသာလီ။ ။ဌာနဖြစ်သောကျယ်ပြန့်သောမြေကြီး၏ ဝေသာလီအမည်ကိုဌာနီဖြစ်သော မြို့၌တင်စား၍ဆိုသောကြောင့် ဌာနူပစာ။မကင်းရာဖြစ်သော မြေကြီးကိုဆိုသဖြင့် မကင်းတတ်သောမြို့ကိုလည်းရသောကြောင့် နာနန္တရိကနည်း။

မြို့တည်ရာ မြေကြီး ကျယ်ပြန့်သည်၊မြို့အမည် ကျယ်ပြန့်သည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့်ဥပစာကြံလိုက်သည်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁၀)

နိဝါသဋ္ဌာနမာဟ-၌ အာဟ-အရ ဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ စိတ္တုပ္ပါဒ် ရ၏။

ဣဒါနိ ဖလပဒ္ဓကသည် ဖလ မည်၏။ (ဝါ) သောတုဇနတို့၏ အသိဉာဏ်၌ မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယံ-ပုဒ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ သီတင်းသုံးရာ အရပ်ကို ပြသောပုဒ်ဟု သိခြင်းအကျိုးသည် ဖလ မည်၏။အတီတေ ဟေတဝေါ ပဒ္ဓ၊ ဣဒါနိ ဟေတုပဒ္ဓကသည် ဥပါယ မည်၏။ (ဝါ) နိဝါသဋ္ဌာန-ကို သိစေလိုသော သင်္ဂါယနာတင်မထေရ်တို့ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ကရုဏာ/ဆန္ဒပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ယောနိသောမနသိကာရ စသည် သည်လည်းကောင်း ဥပါယမည်၏။မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယံ-ပုဒ်၏ နိဝါသနဋ္ဌာနအဖြစ်ကို သိလိုကြကုန်သော အမျိုးကောင်းသားတို့သည် အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာများကို ကျနစွာ နာယူကြလေဟု တိုက်တွန်းသကဲ့သို့ဖြစ်သော အစီအရင်သည် အာဏတ္တိ-မည်၏။

****

ဝါကျစဉ် (၂)

(က) တတ္ထ **မဟာဝန်နာမ** သယံဇာတံ အရောပိမံ သပရိက္ခေပံ မဟန္တံ ဝနံ။

(ခ) ကပိလဝတ္ထုသာမန္တာ ပန မဟာဝနံ ဟိမဝန္တေန သဟ ဧကာဗဒ္ဓံ အပရိက္ခေပံ ဟုတွာ မဟာသမုဒ္ဒံ အာဟစ္စ ဌိတံ။

(ဂ) ဣဒံ တာဒိသံ န ဟောတိ။

(ဃ) သပရိက္ခေပံ မဟန္တံ ဝနန္တိ **မဟာဝနံ**။

(င) **ကူဋာဂါရသာလာ** ပန မဟာဝနံ နိဿာယ ကတေ အာရာမေ ကူဋာဂါရံ အန္တော ကတွာ ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆဒနေန ကတာ သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နာ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဂန္ဓကုဋိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (ဋီ၊ ဋ၊ ၂။ ၁/၂။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)သယံဇာတံ၊အလိုလိုပေါက်သော။ကပိလဝတ္ထုသာမန္တာ၊ကပိလဝတ်ပြည်၏အနီး၌။အရောပိမံ- ပေါ...်ရောက်စေခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သည် မဟုတ်သော။(သဒ္ဒတ္ထ)ဝါ-မစိုက်ပျိုးအပ်သော။(ဝေါဟာရတ္ထ) (ဘာဋီ။)တစ်နည်း-အရောပိမံ-မဖြစ်စေအပ်သော။(သဒ္ဒတ္ထ)(ရောပိမ။ရုဟ+ဏာပေ+ မ/တ)ဝါ-မစိုက်အပ်သော။ (ဝေါဟာရတ္ထ)

(ဃ)ဧကာဗဒ္ဓံ-တစ်စပ်တည်းသည်။ ဝါ-တစ်စပ်တည်း၏အဖြစ်ကြောင့် ။(ဟေတုမန္တဝိသေသန)

(င) ကူဋာဂါရံ-အထွဋ်ဖြင့် တပ်အပ်သောအိမ်ကို။ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆဒနေန၊ ဟသ်ာတောင် ချသကဲ့သို့ ပတ်လည်မိုးခြင်းဖြင့်။ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆဒနေန- ဂဠုန်တောင်သဏ္ဌာန်လည်း၍

http://www.dhammadownload.com

မိုးသဖြင့် (ဂဏ္ဌိ) ။

နံပါတ် (၂)

(ခ) သို့ **အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။** ။ဆရာ (က)ဖြင့် အလိုလိုပေါက်၍ မစိုက်ပျိုးအပ်သော အပိုင်းအခြားနှင့်တကွဖြစ်သော ကြီးသောတောသည် မဟာဝုန်တောမည်၏-ဟု ဝိသေသနနှင့်တကွ ဖွင့်ပြတော် မူအပ်၏။ယင်းသို့ဆိုသော် အပရိစ္ဆေဒ မဟာဝုန်တော ရှိသော် ထိုဝိသေသနသင့်ရာ၏၊မရှိသော် မသင့်ရာသည်မဟုတ်ပါလော။အပရိစ္ဆေဒ မဟာဝုန်တော ရှိ/မရှိကို အသို့သိနိုင်ပါအံ့နည်း။ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့် (ဂဏ္ဌိ) **ကား။** ။ကပိလဝတ် အနီး၌ဖြစ်သော မဟာဝုန်တောသည် ဟိမဝန္တာနှင့်တကွ ဆက်စပ်နေသောကြောင့် အပိုင်းအခြား မရှိ၊ မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ ထိရောက်၍ တည်၏။ ထိုကြောင့် သပရိစ္ဆေဒ်ဟု ဝိသေသနနှင့်တကွ ငါဖွင့်ဆို၏ ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယံ-ဟု ပါဠိတော်၌ သာမညဆိုလျက် ဤ၌ သပရိစ္ဆေဒံ မဟန္တံ ဝနံ-ဟု ဝိသေသနနှင့်တကွဆိုသည်ကို မနှစ်သက်၍ တက်သည်။

မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယံ-ဟု ပါဠိတော်၌ သာမညဆိုထားသည်မဟုတ်လောဟူ၍လည်းအာဘော်ထားနိုင်သည်။

(ဂ)သို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ (ခ) ဖြင့် ကပိလဝတ်အနီး၌ ဖြစ်သော မဟာဝုန်တောသည် ဟိမဝန္တာနှင့်တကွ ဆက်စပ်၏၊အပိုင်းအခြားမရှိသည်ဖြစ်၍ သမုဒ္ဒရာကို ထိလျက် ်ည်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ဤ၌ ထိုကပိလဝတ် အနီး၌ရှိသောတောကို အလိုမရှိအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့ ဆိုအပ်ပါသနည်း။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား။ ။ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော မဟာဝုန်တောသည် ကပိလဝတ်အနီး၌ ဖြစ်သော မဟာဝုန် တောကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်မဟုတ်၊ အလျဉ်းသင့်၍ ဆိုအပ်၏ ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(က) ဝါကျ-ဝိဂ္ဂဟ။ (နိယံ-အလို) မဟာဝနံ-၏သရူပတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထကိုချဲ့။ တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ။ (ဆရာအလို)-အပေါင်း သံဝဏ္ဏနာပြ။

(ခ) ဝါကျ-ဒဠှီကရဏ။သပရိစ္ဆေဒံ-ဟု ဝိသေသန-မ၍ ဆိုနိုင်ပုံ အသင့်ယုတ္တိကိုပြ၏။(ဂဏ္ဌိ)တစ်နည်း-ဝိဂ္ဂဟ။ (နိယံ-အလို)မဟာဝနံ-၏ သရူပတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထ ကိုချဲ့။ တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ။(ဆရာအလို)အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာမှ တစ်ပါး အစိတ်သံဝဏ္ဏနာကိုပြ။တစ်နည်း- ဝါကျာရမ္ဘ။အပရိစ္ဆေဒမဟာဝနံကိုဆက်ပြ။ (ဘာဋီ)တစ်နည်း-ဝိသေသန၊ပက္ခန္တရ။ပန-ရှု (အဲနွယ+ဗျတိရေက)

(ဃ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ ဝိဂ္ဂဟကို ဆက်လက်ပြ။

နံပါတ် (၄)

ရောပိမ။ ။**ရောပိယတောတိ ရောပိမံ။ (ရုဟာ+ဏာပေ+မ)**

ရုဟာ-ဓာတ်အရ သုဒ္ဒကတ္တား၌-တော၏ ဥပ္ပါဒဘောသည်မှချ။ဟေတုကတ္တား၌

http://www.dhammadownload.com

စိုက်ပျိုးသူ၏သတိ,ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသောစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဖလူ။ဟေတုကမ္မတ္ထ-ဥပ္ပါဒဘော၏ သဟဇာတာဒိပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။မ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော တော၃ြဗ်ရ၏။
(ဤကား ပေါက်စေအပ်သောဟူသော သဒ္ဒတ္ထ-အလိုကောက်ပုံတည်း။)

နိယံ။ ။ဟေတုသာမ်မျိုး၊ကြောင်း,ကျိုးကြိယာ၊ဤနှစ်ဖြာတွင်၊ကျိုးမှာမုချ၊ကြောင်းမှာ ဖလူ။ (သုဒ္ဓကမ္မဋ္ဌနှင့်အတိုင်းကောက်)

တစ်နည်း။ ။ဟေတုကတ္တုဋ္ဌကြိယာ သတိ, ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသောစိတ္တုပ္ပါဒ်သည်မုချ။ ဟေတုကမ္မဋ္ဌကြိယာ-တော၃ြဗ်၏ ပကတူပနိဿယပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။မ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော တော၃ြဗ်ရ၏။

အရောပိမ။ ။န ရောပိမံ အရောပိမံ

န-အရ အညဘောဂုဏ်ရ၏။ထို-၏ မစိုက်ပျိုးအပ်သောတောနှင့် ဂုဏ်+ ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည်ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော စိုက်ပျိုးအပ်သောတောမှတစ်ပါး မစိုက်ပျိုးအပ်သောတော ရ၏။

(ဘာဠီအရ ရောပေနံ နိဗ္ဗတ္တံ ရောပိမံ-ဟု နိဗ္ဗတ္တတဒ္ဓိတ်၊ဣမ-ပစ္စည်းစိုက်ပျိုး ခြင်းကြိယာ၏ သစ်ပင်နှင့် ကာရဏ+ဖလ စပ်။)

သပရိစ္ဆေဒံ။ ။ သဝိဇ္ဇတိ ပရိစ္ဆေဒေါ ဧတဿတိ သပရိစ္ဆေဒံ။

သပရိစ္ဆေဒ-ဟူသော သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ အပိုင်းအခြား၏ ထင်ရှားရှိခြင်းဂုဏ် သည် မုချ။ထို-၏ ဧတ-အညပုဒ်အရ မဟာဝုန်တောနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး/နိဿယ+နိဿိတ စပ်ခြင်းသည်ဌာန။ဧတ-အညပုဒ်အရ-ထို သော အပိုင်းအခြားထင်ရှားရှိသော မဟာဝုန် တောရ၏။

ဝတ္ထု။ ။ ဝသတိ ဧတ္ထာတိ ဝတ္ထု။ (နေရာအရပ်)

ကပိလဝတ္ထု။ ။ ကပိလဿ ဝတ္ထု ကပိလဝတ္ထု။ (သခ်ိမ်းကျောင်း)

ကပိလ-အရ ကပိလရသေ့ ရ၏။ထို-၏ ဝတ္ထု-အရ ကျောင်းအာရာမ်နှင့်ဌာနီ+ ဌာန စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ- ထို သော ကပိလရသေ့၏ သခ်ိမ်းကျောင်းရ၏။ ထိုသို့ပင် ရပြားသော်လည်း ကပိလဝတ္ထုသဒ္ဒါသည် ဌာနူပစာသဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့် ထိုကျောင်းသခ်မ်းအရင်း၌ တည်ထားအပ်သော ကပိလဝတ္ထုမြို့ရ၏။

ဟိမဝါ။ ။**ဟိမံ ဝမတီတိ ဟိမဝါ**။(ဟိမသဒ္ဒူပဒ+ဝမု+ကွိ+ဂုဏာဝါဒိဂိုဏ်း)

ဟိမံ ဧတ္ထ အတ္ထီတိ ဟိမဝါ၊ (ဟိမပုဒ်+ဝန္တုပစ္စည်း)

ဟိမ-အရ ဆီးနှင်းရ၏၊ထို-၏ ဝန္တု-ပစ္စည်းအရ ဟိမဝန္တာတောနှင့် ဌာနီ+ဌာန စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ဝန္တု-ပစ္စည်းအရ ထို သော ဆီးနှင်းရှိသော ဟိမဝန္တာတော ရ၏။

အပရိစ္ဆေဒံ။ ။ နတ္ထိ ပရိစ္ဆေဒေါ ဧတဿတိ အပရိစ္ဆေဒံ။

န ပရိစ္ဆေဒ သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ အပိုင်းအခြား မရှိခြင်း အဘာဝဘောဂုဏ်သည် မုချ။ထို ၏ ဧတ-အညပုဒ်အရ ကပိလဝတ်အနီး မဟာဝုန်တောကြီးနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး,

http://www.dhammadownload.com

ဌာနီ+ဌာန စပ်ခြင်းသည်ဌာနူ။တေ-အညပုဒ်အရ ထို-သော မဟာဝုန်တောကြီးရှ၏။

ကူဋာဂါရံ။ ။ **ကူဋေန ယောဇိတံ အာဂါရံ ကူဋာဂါရံ**။အတွင်+ကျောင်း နိဿယ+.
နိဿိတစပ်၊

ဂန္ဓကုဋိ။ ။ **ဂန္ဓေဟိ ပဋိဘာဝိတာ ကုဋိ ဂန္ဓကုဋိ**။

တာဒိသံ။ ။ **တမိဝ နံ ဒိဿတီတိ တာဒိသံ**။

နံပါတ် (၅)

ရောပိမံ ။ ။ရုဟ+ဏာပေ+မ။

ပရိစ္ဆေဒံ ။ ။ပရိ+ဆိဒ+ဏ။

ဝတ္ထု ။ ။ဝသ+ရတ္ထု။

မဟန္တံ ။ ။မဟ+အန္တ။ မဟီယတေ ပူဇီယံတေတိ မဟန္တံ။

ကပိလ ။ ။ကဗ+အလ။ (ဗသ္သ ပေါ၊ အ-ဣပြု)

ဟိမ ။ ။ဟိ သ+အ။ ဟိံသတီတိ ဟိမံ၊ သဿ မော၊
နိဂ္ဂတိတလောပေါစ။တစ်နည်း-ဟိ+မ။ဟိနောတိ ဝဍ္ဍတီတိ ဟိမံ။

သမုဒ္ဒ ။ ။သံ+ဥဒိ+ဒ။သမ္မာ ဥန္ဒတိ ပသဝတိအသ္မာ အာပါနီတိ
သမုဒ္ဒေါ။

အာဟစ္စ ။ ။အာ+ ဟန+တွာ။

အာရာမ ။ ။အာ+ရမု+ဏ။ အာဂန္တွာ ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ အာရာမော၊

အာဂါရံ ။ ။အဂ+ရာ+ကွိ။အဂေ ထမ္ဘာဒယော ရာတိ ဂဏှာတီတိ
အဂါရံ။ရဿသ္သ ဒီဃတ္တေ အာဂါရံ။

ဟံသ ။ ။ဟန+သ။ ဟန္တိ အဒ္ဓါနန္တိ ဟံသော။

ကျက်ရန်။ ။ဂန္ဓတေတု ဝသာစာပိ၊ဂမုတေတု ဝသေနဝါ၊
ဂမု တ တေတုတောဝါပိ၊ဂန္ဓသဒ္ဒံကတိ ဝဒေ။
ဂန္ဓ/ဂမု/တ/အ။

နံပါတ် (၆)

(က) **မဟန္တံ ဝနံ-ဖြင့်** မဟာဝနံ-ပုဒ်ကို မဟန္တ္တ တံ ဝနဉ္စာတိ မဟာဝနံဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ္တ ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊မဟာ-သဒ္ဒါသည် မဟန္တသဒ္ဒါ၏ ကာရိယအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း သိစေပါသည်။(သမာသလိင်္ဂပဒ၊နာမလိင်္ဂပဒ။)သယံ **ဇာတံ အရောပိမံ သပရိစ္ဆေဒံဖြင့်** ထိုမဟာဝုန်တောသည် အလိုလိုမစိုက်ပျိုးအပ်ဘဲ ပေါက်အပ်သည်ဖြစ်၍ အပိုင်းအခြားနှင့်တကွဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။ (ဘာဝတ္ထ။)

ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဂန္ဓကုဋိ-ဖြင့် ကူဋာဂါရသာလာအရ မြတ်စွာဘုရား၏ ဂန္ဓကုဋိ ကျောင်းတော်ကို ကောက်ယူရမည်ကို သိစေပါသည်။(သရုပ်ကြား အာဘိဓေယျတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

ကတော အာရာမေ ကုဋ္ဌာဂါရံ အနွော ကတ္တာ-ဖြင့် ကူဋ္ဌာဂါရသာလာ-ပုဒ်ကို ကူဋံ ဧတ္တ အတ္ထီတိ ကူဋံ (ကူဋမေဝ အာဂါရံ ကူဋ္ဌာဂါရံ) ကူဋ္ဌ တံ အာဂါရဉ္စာ တိ ကူဋ္ဌာဂါရံ၊ကူဋ္ဌာဂါရမေဝ သာလာ ကူဋ္ဌာဂါရသာလာ-ဟု ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊အထွဋ်ရှိသော ကျောင်းဆောင်ကို အတွင်းပြု၍ ဆောက်လုပ်အပ်သောကြောင့် ကူဋ္ဌာဂါရသာလာ-မည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း ကောင်းသိစေပါသည်။

ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆဒနေန ကတာ-စသည်ဖြင့် ယင်းကျောင်းတော်ကို ဟင်္သာတောင်ကဲ့သို့ အလယ်ဆောင်မ၏ လေးဘက်၌ အမိုးနှင့်တကွ စကြံဆောင် ပါရှိသည်၏အဖြစ်ကိုသိစေပါသည်။ **မဟာဝနံ နိဿာယဖြင့်** ယင်းဆောင်တော်သည် မဟာဝုန်တောတွင်း၌ ဆောက်လုပ်အပ်သည်ကို သိစေပါသည်။

နံပါတ် (၇)

ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆဒနေန/ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆန္နေန...

ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆန္နေနာတိ ဟံသမဏ္ဍလာကာရ ဆန္နေန-ဟု သီ၊ဋီ၊သစ်-၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ယင်းအလို ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆန္နေန-ပါဌ်သင့်။

ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆဒနေနာတိ ဟံသဝဋ္ဋကပဋိစ္ဆန္နေန-ဟု ဝိမတိ သာရတ္ထတို့၌ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ယင်းတို့အလို ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆဒနေန-ပါဌ်သင့်။

ဟံသာနံ ဝဋ္ဋကော ဟံသဝဋ္ဋကော၊ဟံသဝဋ္ဋကေန သဒိသံ ဆဒနံ ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆဒနံ၊ (ယောဇနာ)ဝဋ္ဋတိ အာဝဋ္ဋတီတိ ဝဋ္ဋကံ၊ ဟံသသ ဝဋ္ဋကံ ဟံသဝဋ္ဋကံ။ဟံသဝဋ္ဋကံ ဝိယ ဆန္နံ ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆန္နံ။ (ဘာဋီ)

နံပါတ် (၈)

ကူဋ္ဌာဂါရသာလာ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော စုလစ်မွန်းချွန် အထွဋ်တပ်အပ်သော ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်ကို ဆိုသဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော အလုံးစုံသော သံဃအာရာမ်ကိုလည်း ရသောကြောင့် ဧကဒေသူပစာ။ဥပလက္ခဏာနည်း။

ကပိလဝတ္ထု။ ။ဌာနဖြစ်သော ကပိလရသေ့၏ ကျောင်းနေရာ၏ ကပိလဝတ္ထုအမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ယင်းကျောင်းနေရာဝယ် ဖန်ဆင်းထားအပ်သော မြို့၌လည်းတင်စား ဌာနူပစာ။ ကာရဏူပစာ။ ဌာနကျောင်းနေရာကို ဆိုသဖြင့် ဌာနီမြို့ကိုလည်း ရသောကြောင့် နာနန္တရိကနည်း။

သခ်ိမ်းကျောင်းတည်းဟူသော ရှေး၌ ဖြစ်ဖူးသော အလားအားဖြင့် ကပိလဝတ္ထုအမည်ကို ကပိလမြို့တော်ဟူသော ဤ၌ ခေါ်ဝေါ်အပ်သောကြောင့် ဘူတပုဗ္ဗဂတိကနည်း။

ကတောအာရာမေ။ ။အကျိုးဖြစ်သောကျောင်း အာရာမ် ဆောက်လုပ်ခြင်း၏ ကတေ အာရာမေ အမည်ကို၊အကြောင်းဖြစ်သော သစ်၊ဝါး၊ဒိုင်း၊မှျား၊ အခြင်၊ရနယ် စသောအဆောက်အအုံ ဆောက်လုပ်ခြင်း၌တင် ဖလူပစာ။ အဝိနာဘာဝနည်း။

http://www.dhammadownload.com

ဟိသ။ ။တစ်ကောင်လုံး၏ အမည်ကို အစိတ်အတောင်၌တင် ဧကဒေသူပစာ။ **ဟိမဝန္တေန-၌ ဟိမဝါ။** ။ထင်ရှားရှိသော ဖျို့အံနိုင်ကောင်းသော အရာဝတ္ထု၏ အမည်ကို ထင်ရှားမရှိသော ဖျို့အံမှု မရကောင်းသော တောင်၌တင် တဒ္ဓမ္မူပစာ။ (ဝိဂ္ဂဟာရှု)

နံပါတ် (၁၀)

ဝန-၏ ဝေဝစနာဟာရနေတ္တိ…

ဝေဝစနံ ယောဓေတိ ဓေနာတိ ဝေဝစနံ-ဟူသော ဝစနတ္တနှင့်အညီ သုတ်၌လာသော တစ်ခုသောတရား၌ များစွာသော ဝေဝုစ်ကို ယှဉ်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဝေဝစနဟာရနေတ္တိနည်း မည်၏။

အဘယ်သို့ ယှဉ်သနည်းဟူမူ ဝန-သဒ္ဒါ၏ ဝေဝုစ်ကို အရညံ့,ကာနနံ,ဒါယော ဂဟနံ,ဝိပိနံ,ဝနံ,အဋ္ဌဝီ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ယှဉ်အပ်၏။

ဤသို့လျှင် သုတ်၌လာသော တစ်ခုသောတရား၌ များစွာသော ဝေဝုစ်ကိုယှဉ်ခြင်းသည် ဝေဝစနဟာရ မည်၏ဟူလို။

****

ဝါကျစဉ် (၃)

(က) အာဒိဿ အာဒိဿ အသုဘသမာပတ္တိယာ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိတိ ""ဧဝမ္ပိ ဣတ္ထမ္ပိ"" တိ ပုနပ္ပုနံ ဝဝတ္ထာနံ ကတွာ အာဒိသန္တော အသုဘသမာပတ္တိယာ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။

(ခ) အာနိသံသံ ကထေတိ၊ ဂုဏံ ပရိကိတ္တေတိ။

(ဂ) သေယျထိဒံ-

(ဃ) ""အသုဘသညာပရိစိတေန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနော စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော မေထုနသမာပတ္တိယာ စိတ္တံ ပတိလီယတိ ပဋိကုဋ္ဋတိ ပတိဝတ္တတိ န သမ္ပသာရိယတိ။

(င) ဥပေက္ခာ ဝါ ပါဋိကူလျတာဝါ သဏ္ဌာတိ။ (ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၄။)

****

နံပါတ်(၁)

(က)အသုဘသမာပတ္တိ-အသုဘသမာပတ်သည်။(ထည့်)ဧဝမ္ပိ-ဤသို့လည်း။(ယောဇိ)ဣတ္ထမ္ပိ-ဤအချင်းအရာအားဖြင့်လည်း။(ယောဇိ)ပုနပ္ပုနံ-ထပ်ထပ်ခါခါ။ဝဝတ္ထာနံ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းကို။

(ဃ)အသုဘသညာပရိစိတေန-အသုဘသညာသည်အဖန်ဖန် စီမြန်းအပ်သော။ (ဝါ)အသုဘသညာသည်ထုံမွမ်းအပ်သော။စေတသာ-စိတ်ဖြင့်။ဗဟုလံ-အကြိမ်များစွာ။ (ဝါ)မပြတ် မလပ်။မေထုနသမာပတ္တိယာ-မေထုန်အကျင့်သို့ ရောက်ခြင်းမှ။ပတိလီယတိ-တစ်ခုသော နံပါး၌ ပုန်းအောင်းသကဲ့သို့ဖြစ်၏။ပဋိကုဋ္ဋတိ-တွန့်ဆုတ်၏။ပတိဝတ္တတိ-

http://www.dhammadownload.com

ပြန်နစ်၏။န သမ္ဗာသာရိယတိ-မပျံ့နှံ့။(သဒ္ဒတ္ထ)ဝါ-အလွန်နေမွေ့လျော်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် မပြေးဝင်။(အဓိပ္ပါယတ္ထ။)

(င)ဥပေက္ခာဝါ-လျစ်လျူရှုခြင်းသဘောသည်သော်လည်းကောင်း။ပါဋိကုလျတာဝါ-စက်ဆုတ်ဖွယ်၏ အဖြစ်သည်သော်လည်းကောင်း။သဏ္ဌာတိ-ကောင်းစွာတည်၏။ ရှင်းချက်။ ။ပဋိလီယတီတိ ဧကပဒေသေန နိလီယတိ နိလိနံ ဝိယ ဟောတိ။ပဋိကုဋ္ဋတီတိ သင်္ကုစတိ။ပတိဝတ္တတီတိ နိဝတ္တတိ။န သမ္ဗာသာရိယတီတိ န ဝိသရတိ။အဘိရတိဝသေန န ပက္ခန္ဒတီတိ အတ္ထော။အထဝါ ပဋိလီယတီတိ သင်္ကုစတိ တတ္ထ ပဋိကုလတာယ သဏ္ဌိတတ္တာ။ပဋိကုဋ္ဋတီတိ အပသက္ကတိ န ဥပသက္ကတိ။ပတိဝတ္တတီတိ နိဝတ္တတိ။တတော ဧဝ န သမ္ဗာသာရိယတီတိ။(သာရတ္ထ၊၂။၁၇၈။)ထောက်၍ ယင်းပုဒ်များ၌ အနက်ပေးနည်း(၂)နည်း ပေးတတ်ရန်နှင့်၊ဟောတာလင်္ကာရ အနက်ပေးနည်းများမေးနိုင်သည်ကို သတိပြုရန်။

နံပါတ်(၂)

(ဃ) သို့။ ။ဆရာ(ဂ)ဖြင့် အသုဘသမာပတ်၏ဂုဏ်ကား အဘယ်နည်းဟူသော ပုစ္ဆာကိုဆို၏။ယင်းသို့ဆိုသော် ပုစ္ဆာသည်ဝိသဇ္ဇနာနှင့်မကင်းကောင်းသည်မဟုတ်ပါလော၊ ဝိသဇ္ဇနာကိုမပြဆိုပဲ မနေသင့်၊ဝိသဇ္ဇနာကားအဘယ်ပါနည်း၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့်(ဃ)မိန့်။
(င)သို့။ ။ဆရာ(ဃ)ဖြင့် မေထုနဓမ္မသို့ ရောက်ခြင်းငှါ စိတ်သည်မပျံ့နှံ့ဟု ဗျတိရေက ကိုဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။မေထုနဓမ္မသို့ရောက်ခြင်းငှါ စိတ်မပျံ့နှံ့ဟူသည်အဘယ်ပါနည်း။နာမ်တရားဖြစ်သောစိတ်၏ မေထုနဓမ္မသို့ ရောက်ခြင်းငှါ မပျံ့နှံ့ပုံကိုအကျယ်အားဖြင့် မပြဆိုပြီလော၊စုဒ်ကြောင့်(င)မိန့်။
ကား။ ။မေထုနဓမ္မသို့ရောက်ခြင်းငှါ မပျံ့နှံ့ခြင်းဟူသည် မေထုနဓမ္မ၌ လျစ်လျူရှုခြင်းသဘောသည်သော်လည်းကောင်း၊စက်ဆုတ်ဖွယ်အဖြစ်သည်သော်လည်းကောင်း ထင်ခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟူလိုသော်..။

နံပါတ်(၃)

(ခ)ဝါကျာရမ္ဘ။ဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည် သဏ္ဌာနဌ၌မဖြစ်၊အနိသံသတ္ထ၌ဖြစ်သည်ကို ဆက်လက်ပြဆိုသောကြောင့်တည်း။(ဂ)ပုစ္ဆာဝါကျ။တစ်နည်း-စကားပျိုးသင်္ခေပ။(ဃ)ဝိသဇ္ဇနာ တစ်နည်း-စကားရိုဝိတ္ထာရ။ထိုတွင်-န သမ္ဗာသာရိယတီသည် ဗျတိရေက။(င) အန္ဝယ။ တစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ။
ဘိက္ခုနော ကား ၏ပေးသောကြောင့်၊စိတ္တံ၌ သမ္ဗန်/သမ္ဗန္ဓီစပ်။

နံပါတ်(၄)

အသုဘသညာပရိစိတေန။ ။ အသုဘန္တိ ပဝတ္တာ သညာ အသုဘသညာ ။ အသုဘသညာယ ပရိစိတံ အသုဘသညာပရိစိတံ။

အသုဘဟူသောဝိသေသနပုဒ်အရ အလုံးစုံသော မိမိကိုယ်ခန္ဓာ၏ မတင့်တယ်

http://www.dhammadownload.com

သော အချင်းအရာသည်မှချ။ထို၏-မတင့်တယ်သောအချင်းအရာကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော သညာနှင့် အာရုံ/အာရမ္မဏိက အစပ်သမ္ဗန်သည် ဌာန္။သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ အသုဘ ဟူ၍ ဖြစ်သော သညာရ၏။

ပါဋိကူလျတာ။ ။ **ပဋိကူလတိ အာဝရတီတိ ပဋိကူလံ**။(ဓာန်၊ဋီ၊၇၁၉။)

တဿ ဘာဝေါ ပါဋိကူလျံ။ တံယေဝ ပါဋိကူလျတာ။

ပဋိကူလအရ မေထုန်၏ စက်ဆုပ်ဖွယ်သဘောသည်မှချ။ထို၏ ဏျပစ္စည်းအရ စက်ဆုပ်ဖွယ်သဘော၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အသုဘဘာဝနာနှင့်နိဿယ/နိဿိတအစပ် သမ္ဗန်သည် ဌာန္။ဏျပစ္စည်း ထို··သော အသုဘဘာဝနာရ၏။

မအူသျှ၌ **ပဋိကူလျတေတိ ပဋိကူလံ** ဟု ကမ္မသာဓနဆိုသည်။

နံပါတ်(၅)

အာဒီသ။	။အာ+ဒိသ+တွာ။
ဝဝတ္ထာန်။	။ဝိ+အဝ+ဌာ+ယု။
အသုဘ။	။န+သုဘ+အ။
အာနိသံသ။	။အာ+နိ+သံသ+အ။
ဝိဟာရတော။	။ပုံလိင်၊ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း၊အ-ကာရန်။သ-ဝိဘတ်။

နံပါတ်(၆)

(က)ဝေဓိ။ပ။**ကတွာဖြင့်အာဒိသ၌** အာဒိသနာကာရ(ညွှန်းပြပုံအချင်းအရာ)ကို သိစေ။အာဒိသန္တောတိ အာဒိသံဟုဆိုလိုလျက်၊သမ္ဗာနမုသာဝါဒေ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကျေသော သမ္ဗာနပုဒ်ကဲ့သို့ အာဒိသပြီးသည်ကို သိစေ။(ဂဏ္ဌိဟောင်း)

ရှင်းချက်။ ။အာဒိသန္တတည်၊သိသက်၊န္တကိုန္တကိုကဲ့သို့ငဲ၊သိနှင့်တကွန္တ ကို အံပြု၊အာဒိသံပြီး၏။ယင်းအလို "အာဒိသ အာဒိသ" ဟုသံယုတ်မဲ့သာရှိမည်။ အာ+ဒိသ+ဒိဝါဒိယ+အန္တကြံသော် အာဒိဿ အာဒိဿ-ဟု သံယုတ်နှင့်ရှိနိုင်၏။

တစ်နည်း။ ။အာဒိသန္တောကား အာဒိဿ၏အဖွင့်မဟုတ်၊အာဒိဿ အာဒိဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ-တို့၌ ရအပ်သောအနက်အားလျော်စွာ ကတွာကို ထုတ်ပြလို၍ အာဒိသန္တော ဟုဆိုသည်။ဤအလို အာဒိဿကား တွာပစ္စယန္တပုဒ်တည်း။

(ခ)**အာနိသံသံဖြင့်** ဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည် သဏ္ဌာနအနက်၌ မဖြစ်၊အာနိသံသအနက် ၌ဖြစ်သည်ကိုသိစေ။**ကထေတီဖြင့်** ဘာသတိ၌ဘာသဓာတ်၏ ကထနအနက်၌ ဖြစ်သည် ကိုသိစေ။**ဂုဏံ ပရိကိတ္တေတိဖြင့်** အကျိုးကိုပြော၏ဟူသည် ဂုဏ်ကို ချီးမွမ်းခြင်ပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုသိစေ။

နံပါတ်(၇)

အာဒိသ အာဒိသ/အာဒိဿ အာဒိဿ...

(၆)နံပါတ်ရှု ဖြေပါ။

http://www.dhammadownload.com

မေထုနဓမ္မသမာပတ္တိယာ/မေထုနဓမ္မသမ္ပတ္တိယာ…

မေထုနဓမ္မေန သမ်ဂီဘာဝတော-ဟု သာရတ္ထ၊၂။၁၇၈။၌ ဆိုသောကြောင့် သံ+ပဒ+ဓာတ်သည်သာ သမ်ဂီအနက်ဟော၍၊ဘာဝတောဖြင့် တိပစ္စည်း ဘာဝသာဓနအနက်၌ ဖြစ်၏၊ထိုကြောင့် မေထုနဓမ္မသမ္ပတ္တိယာ ပါဠိသင့်။သံ+အာ+ပဒဓာတ်ကား ရောက်ခြင်း ပတ္တိအနက်ကိုသာ ဟော၏။သမ်ဂီအနက်မဟော၊ထိုကြောင့် မေထုနဓမ္မသမာပတ္တိယာ-ပုဒ်မသင့်။ဋီကာ၌ ရှိသော မေထုနဓမ္မသမာပတ္တိယာတိကား ပါဌ်မှားလျက်ရှိသည်ဟု ဘုရားကြီးတိုက်၊အမရပူရကျောင်းဆရာတော်မိန့်။

နံပါတ်(၉)

အသုဘသညာ။။ဌာနီသညာ၏အမည်ကို ဌာနျရှန်၌တင်စားဆိုသောကြောင့် ဌာနျူပစာ။ အဝိနာဘာဝနည်း။**တစ်နည်း**-အသုဘဟု ဖြစ်သောသညာနှင့်တကွဖြစ်သော ဈာန်ကိုလည်း အသုဘသညာဟုဆိုသောကြောင့် သဟစရဏနည်း။

[**အသုဘသညာပရိစိတေနာတိ သကလံ ကာယံ အသုဘန္တိ ပဝတ္တာယ သညာယ သဟဂတတ္တာ ဈာနံ အသုဘသညာ**။]သာရတ္ထ။

မေထုနသမာပတ္တိယာ။ ။မေထုသမာပတ်ဟူသောအစိတ်ကိုမှတ်၍ဆိုသဖြင့် အဒိန္နာဒါန၊ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ ဟူသောအပေါင်းကိုလည်းရသောကြောင့် ဥပလက္ခဏာနည်း၍၊

စိတ္တံ ပဋိလီယတိ။။ထင်ရှားရှိသော တွန့်ဆုပ်တတ်သော သဘောရှိသော ကြက်တောင်, အကြောပိုင်းတို့၏ တွန့်ဆုတ်ခြင်းအမည်ကို ထင်ရှားမရှိသော တွန့်ဆုတ်မှုမရှိသော စိတ်၌ တင်စား တဒ္ဓမ္မူပစာ။

နံပါတ်(၁၀)

ဥပေက္ခာ ဝါ-အသုဘဘာဝနာလျှင်အာရုံရှိသော ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ဥပေက္ခာ ဝေဒနာကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၄)

(က) တံ ဘဂဝါ အဒ္ဒသ၊

(ခ) ကမ္မဝိပါကော နာမ န သက္ကာ ကေနစိ ပဋိဗာဟိတုံ။

(ဂ) တေသုစ ဘိက္ခူသု ပုထုဇ္ဇနာပိ အတ္ထိ သောတာပန္နသကဒါဂါမိအနာဂါမိ ခီဏာသဝါပိ။

(ဃ) တတ္ထ ခီဏာသဝါ အပ္ပဋိသန္ဓိကာ၊ ဣတရေ အရိယသာဝကာ နိယတဂတိကာ သုဂတိပရာယဏာ။

(င) ပုထုဇ္ဇနာနံ ပန ဂတိ အနိယကာ၊

(စ) **အဋ္ဌိယန္တီတိ** သကေန ကာယေန အဋ္ဌာ ဒုက္ခိတာ ဟောန္တိ။(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊၂။ ၄/၅။)

****

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(က) တံ-ဩကာသကရဏံ၊ ထိုအခွင့်ကိုပြုခြင်းကို။

(ခ) ကမ္မဝိပါကောစနာမ၊ ကံ၏ အကျိုးမည်သည်ကိုလည်း။ (စ・ကို-လှမ်း)

(ဂ) တေသုစ ဘိက္ခူသု၊ တို့တွင်လည်း။ပုထုဇ္ဇနာ၊ဖြစ်ကုန်သော။ဘိက္ခူပိ၊တို့သည်လည်း။(ထည့်)သောတာပန္နသကဒါဂါမိအနာဂါမိခီဏာသဝါ၊ကုန်သော။ဘိက္ခူပိ၊တို့သည်လည်း။အတ္ထိ။

(ဃ)တတ္ထ၊ တေသုဘိက္ခူသု၊ တို့တွင်။ ဣတရေ၊ ဤရဟန္တာဖြစ်ကုန်သော ရဟန်းတို့မှ တစ်ပါးကုန်သော။အရိယသာဝကာ၊ အရိယဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သား ဖြစ်ကုန်သော သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ် ရဟန်းတို့သည်။သုဂတိပရာယဏာ၊ကောင်းသောလားကုန်ရာလျှင် လဲလျောင်းရာရှိကုန်၏။

(စ)အဒ္ဒသာ-ဒက္ခိတာ၊ ဆင်းရဲကုန်သည်တို့၏ အဖြစ်သို့ရောက်ကုန်သည်။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် ထိုရဟန်းတို့၏ အသွက်ကို သတ်ဖြတ်ခြင်း အကြောင်းအရာကို မြတ်စွာဘုရား မြင်တော်မူ၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုသို့မြင်သော် မြတ်စွာဘုရားသည် တားမြစ်ကောင်းရာသည် မဟုတ်ပါလော။အဘယ်ကြောင့် မတားမြစ် အပ်ပါသနည်း။ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) ဝါကျစသည်သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) ဖြင့် ကံ၏အကျိုးတရားကို တစ်စုံတစ်ယောက်သည် တားမြစ်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် မြင်လျက်၊မတားမြစ်ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကိုဟော်တော်မူအပ်ပါသနည်း။မဟောသင့်သည်မဟုတ်ပါလော။ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) စသည်မိန့်။

(င) ဝါကျသို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ဃ) ဝါကျဖြင့် အရိယပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သုဂတိ မြဲသည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍၊ယခုအခါ၌ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သုဂတိမမြဲသည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူလိုသော ဆရာသည် (င) မိန့်။

ကျမ်းတက်သော်။ ။အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့နည်းတူ သုဂတိမြဲ၏ဟူ၍သာမှတ်သားအပ်ပါသလော ဟု အာတော်ထားပါ။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ကာရဏာ-မတားမြစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းပြ။

(ဂ)ဝါကျ-စသည် ဝါကျာရမ္ဘ-အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အကျိုးတို့ ဆက်လက်ပြ။

(ဃ+င)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ-ဂတိအားဖြင့် ဝေဘန်ပုံကိုချဲ့ပြ။(င) ဝါကျ-ဝိသေသ-အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဂတိမြဲ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဂတိမမြဲပုံ အထူးပြ။

စာစပ်။ ။ကမ္မဝိပါကောနာမ-ကို ပေးသောကြောင့်၊ ပဋိဗာဟိတုံ-၌ အဝုတ္တကံ/ အဝုတ္တကံ၏ ကြိယာ အဖြစ်ဖြင့်စပ်။

http://www.dhammadownload.com

တစ်နည်း။ ။သည် ပေးသောကြောင့်နေ သဏ္ဍာ-၌ တုလျက်/လိင်္ဂတ်စပ်။
တေသုစ ဘိက္ခုသု-တို့တွင်ဟူ၍ အနက်မေးသောကြောင့် ပုထုဇ္ဇနာပိ-၌ နိဒ္ဓါရဏာသမုဒ္ဒါယ/နိဒ္ဓါရဏီယစပ်။

နံပါတ် (၄)

ကမ္မဝိပါကော။ ။ ကမ္မဿ ဝိပါကော ကမ္မဝိပါကော၊
ပဋိဗာဟိတုံ။ ။ ပဋိဗာဟတီတိ ပဋိဗာဟိတုံ။ပဋိဗာဟီယတေ ပဋိဗာဟိတုံ။
မှတ်ချက်။ ။တုံ-ပစ္စည်းနှင့် တွေ့လာလျှင် ဘာဝသာဓန၊ ကတ္တုသာဓန နှစ်မျိုးပြု ရမည်။ပဋိဗာဟိတ္ဝာန ပဋိဗာဟိတုံ-ဤသို့ ပရိယာယ်ပြောင်း၍ လည်း ဆိုကြသေးသည်။
ပုထုဇ္ဇနာ။ ။ ပုထု ကိလေသေ ဇနေန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ။
သောတာပန္နော။ ။အာပဇ္ဇတီတိ အာပန္နော၊ သောတံ အာပန္နော သောတာပန္နော။
သောတ-အရ ရေအလျဉ်နှင့်တူသော အရိယမဂ်ရ၏။ထို-၏ အာပန္န-အရ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဌာနီ+ဌာန/ဂုဏ်+ဂုဏေး စပ်ခြင်း သည် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။
သကဒါဂါမီ ။ ။ သကိံ အာဂစ္ဆတီတိ သကဒါဂါမီ (သကိံ +အာ+ ဂမု+ဏီ)
အနာဂါမီ။ ။ န အာဂစ္ဆတီတိ အနာဂါမီ။
ခီဏာ။ ။ ခိယိံသုတိ ခီဏာ။
ခီဏာသဝါ။ ။ ခီဏာ အာသဝါ ယေသန္တိ ခီဏာသဝါ။
အပ္ပဋိသန္ဓိကာ။ ။ နတ္ထိ ပဋိသန္ဓိ ယေသန္တိ အပ္ပဋိသန္ဓိကာ။ (သမာသန္တ-က)
န ပဋိသန္ဓိ- သမာပုဒ်လုံးအရ ပဋိသန္ဓေမရှိခြင်း အဘာဝဘောဂုဏ်သည်မုချ။ ထို-၏ တေ-အညပုဒ်အရ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။တေ-အညပုဒ်အရ ထို-သော ခီဏာသဝ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ရ၏။
အရိယော။ ။အရီယတေ ဥပဂမီယတေတိ အရိယော၊ (အရ+ဏျ)
အရ-ဓာတ်အရ ကတ္တုဒြ-ဆည်းကပ်တတ်သော သာဝကတို့၏ သန္တာန်၌ သဒ္ဓါ ဝီရိယ ပညာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ကမ္မဒြကြိယာ- မြတ်စွာဘုရား၏ အာရမ္မဏ ပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။ဏျ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော မြတ်စွာဘုရားရ၏။
ကိလေသေဟိ အာရကာ အရိယာ (အရိယာရိုးရိုး)
အရိယသာဝကာ။ ။ အရိယဿ သာဝကာ အရိယသာဝကာ။
နိယတဂတိကာ။ ။ ဂစ္ဆန္တိ ဧတ္တာတိ ဂတိ။နိယတာ ဂတိ ဧတေသန္တိ နိယတဂတိကာ။
သုဂတိပရာယဏာ။ ။သုန္ဒရာ ဂတိ သုဂတိ၊ ပရံ အယဏံ ပရာယဏံ။
သုဂတိ ပရာယဏံ ဧတေသန္တိ သုဂတိပရာယဏာ။
အနိယတာ။ ။ နတ္ထိ နိယတော ဇတိသာတိ အနိယတာ။

http://www.dhammadownload.com

သက॥ ॥ သသဿ အယံ သကော (ဏှဒ်တဒ္ဓိတ်)
ဒုက္ခိတ॥ ॥ ဒုက္ခံ သဉ္ဇာတံ ဧတေသံ အတ္ထီတိ ဒုက္ခိတာ။
ဒုက္ခံ ဣတာ ပတ္တာ ဒုက္ခိတာ။

နံပါတ် (၅)

ဝိပါက॥ ॥ဝိ+ ပစ+ဏ
ပဋိဗာဟိတုံ॥ ॥ပဋိ + ဗဟ + တုံ॥
သောတ॥ ॥သု + တ॥ သဝတိ ပေလတိတိ သောတော။သဝတိ
သန္ဒတီတိ သောတော။ သောတော ဝိယာတိ သောတော။
သဝတိ သမုဒ္ဒိန္ဒတီတိ သောတော။ (အဘိဓာန်ဋီကာ)
ခီဏ॥ ॥ခီ + တ॥
ပရာယဏ॥ ॥ပရ + အာ + ဣ + ယု॥
ဂတိ॥ ॥ဂမု + တိ॥
ကာယ॥ ॥ကုသဒ္ဒူပပဒ+အယ+အ॥
ကုစ္ဆိတာနံ ကေသာဒီနံ အာယော ကာယော။

နံပါတ် (၆)

(စ) အဇ္ဇာဒုက္ခိတာဟောန္တိဖြင့် အဋ္ဌိယန္တိ၌ အဋ္ဌဓာတ်သည် ဟိံသနတ္ထ၌ဖြစ်သည် ကိုလည်းကောင်း၊ယပစ္စည်း ဣအာဂုံလာ၍ ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ (ဘာဋီ)။
တစ်နည်း॥ ॥အဋ္ဌဟူသော နာမဓာတ်နောင် ကမ္မုပမ အနက်၌ ဤယပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။သကေနကာယေနဖြင့် တစ်ပါးသောကိုယ်ဖြင့် နှိပ်စက် အပ်သည်မဟုတ်၊မိမိကိုယ်ဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ကမ္မဝိပါကေနာမ/ ကမ္မဝိပါကံနာမ...

"ဝဋ္ဋတိ သက္ကာ၊ တုံလာယှဉ်ခြား၊ ကတ္တားတတိယာ၊ ကံပထမာ၊ ရံခါမမြဲကြ" ဟူသော နိယံအရ ကံ၌ ပထမာဝိဘတ်မမြဲဟု ဆိုသောကြောင့် နှစ်ပါဌ်သင့်။
မှတ်ချက်॥ ॥သက္ကသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ရာ ပထမာဝိဘတ် အတွေ့များသည်။
ပုံစံ॥ ॥ ဗုဒ္ဓါနံ ဓီဝိတဿ နသက္ကာ ကေနစိ အန္တရာယော ကာတုံ။ စသည်ရှု။

သုဂတိပရာယဏာ/ သုဂတိပရာယနာ...

ပရံ အယနံ ပရာယနံ၊ သုဂတိ ပရာယနံ ဧတေသန္တိ သုဂတိပရာယနာ=ဟူသော ယောဇနာ ဝိဂ္ဂဟကို ထောက်၍ ဒန္တဇပဉ္စမျက္ခရာဖြင့် ရှိသော ပါဌ်သင့်။

သမ္ဗောဓိပရာယဏော ပုဒ်တို့ကဲ့သို့ နကို ဏပြန်၍ ပြီးသည်ကိုတွေ့မြင်အပ်သော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ပဒတ္တမဉ္ဇူသာ၌ ပရာယနာ/ပရာယဏာ=နှစ်ပုဒ်ကို ပရိယာယ်တူပြဆို သောကြောင့် လည်းကောင်း မုဒ္ဓဇပဉ္စမျက္ခရာဖြင့်ရှိသော ပရာယဏာပါဌ်လည်းသင့်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၉)

သောတ။ ။အတူဖြစ်သော ရေအလျဉ်၏ သောတအမည်ကို အတူရှိသော အရိယာမဂ်၌တင် သဒိသူပစာ။

ပဋိသန္ဓိ။ ။ဌာနဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေ၏ ပဋိသန္ဓိအမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေ ယူခြင်း၌တင် ဌာနူပစာ။

မှတ်ချက်။ ။အရိယသာဝကာ ဣတရေ ဌပေတွာ သေသာ-ဆိုလျှင် ပါရိသေသနည်း။ဆိုအပ်ပြီးသော ဒိဋ္ဌာသဝမှတစ်ပါး ကြွင်းသော သောတာပန်, သကဒါဂါမ်,အနာဂါမ် တို့ကိုလည်း ယူရသောကြောင့် ပါရိသေသနည်း။ကေဒေသူပစာချည်းမှတ်။

နိယတဂတိကာ-၌ ဂတိ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော သုဂတိ, ဒုဂ္ဂတိတို့၏ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော သုဂတိ-၌တင်။

တစ်နည်း။ ။ဌာနဖြစ်သော ဂတိအမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ရောက်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်၌တင်စား ဌာနူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ဘဂဝါ **အနုဿ-**အရ ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်။ **(တစ်နည်း)** အနာဂတံသအဘိညာဉ်ကိုကောက်။

ထိုသည် သကလဗုဒ္ဓဂုဏ် ဖြစ်သောကြောင့် ထို၏ ပဒဌာန်းကား သဗ္ဗညုတဉာဏ်၊ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၊အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်၊အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊အောက်မဂ်/ဖိုလ်ဉာဏ်၊မဟာဝဇီရဉာဏ်၊အာနာပါနစတုတ္ထဈာန်၊စတုရင်္ဂဝီရိယ၊မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်၊ပါရမီဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ်၊ စွန့်ခြင်းကြီး ငါးပါး၊စရိယ သုံးပါး၊ မဟာဘိနီဟာရ၊ မဟာကရုဏာ၊ ဒုက္ခိတသတ္တဝါအပေါင်းတည်း။ (သြရုယျောရုယှ)

ထိုသည် အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ဟောခြင်းဟူသော ဒေသနာဉာဏ်၏ နီးစွာသော အကြောင်းတည်း၊ထိုသည် ရဟန်းတော်တို့အား အတ္တဘော၌ ဆန္ဒရာဂကို ဖျောက်၍ ဂတိကို စင်ကြယ်ခြင်း အကျိုး၏၊ ဝါ၊နတ်ပြည်ပဋိသန္ဓေ ယူနိုင်ခြင်းအကျိုး၏ နီးစွာသော အကြောင်းတည်း။ (အာရုယှာရုယှ)

****

ဝါကျစဉ် (၅)

(က) တတ္ထ ပဏ္ဍိတာ ဝဒန္တိ "ဘဂဝါ ပဋိသလ္လာနမနုယုတ္တော နယိမံ ပဝတ္တိံ ဇာနာတီ၊ကောစိဿ အာရောစယိတာပိ နတ္ထိ။

(ခ) သစေ ဇာနေယျ, အဒ္ဓါ နိဝါရေယျာ" တိ။

(ဂ) ဣဒံ ပန ဣဋ္ဌာမတ္တံ၊

(ဃ) ပဋ္ဌမမေဝတ္တ ကာရဏံ၊

(င) **နဿုဇာတိ တွေ့ အဿုဇာတိ** ပဒပူရဏာမတ္တေ, အံဝတာရဏတ္တေဝါ နိပါတော၊

http://www.dhammadownload.com

(စ) နေဝ ကောစိ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတုံ အဝေဿ။ (ဝိ၊ဠ၊ ၂။ ၅။)

****

နံပါတ် (၁)

(က+ခ) ဝါကျတို့ကို အနက်အားဖြင့် အပြင်ထုတ်...

တတ္တ တသ္မိံ ဥပဝါဒေ၊ ထိုသို့ စွပ်စွဲကြရာ၌။ပဏ္ဍိတာ-တို့သည်။ဝဒန္တိ၊ဆိုကုန်လတ္တံ။ကိံ- အဘယ်သို့။ဝဒန္တိ-ကုန်လတ်နည်း။ဘဂဝါ-သည်။ပဋိသလ္လာနံ-ကိန်းအောင်းတော်မူခြင်းကို။အနုယုတ္တော-အာထုတ်တော်မူသည်။ဟုတ္တာ-၍။ဣမံပဝတ္တိံ-ကို။နဇာနာတိ-မမူ။ကောစိ-သော။ဘဂဝတော-အား။ အာရောစယိတာပိ-ကြားတတ်သောသူသည်လည်း။နတ္ထိ-ခဲ့။သစေအာဇာနေယျ-အကယ်၍ သိတော်မူရာအံ့။အဒ္ဓါ-မချွတ်။ နိဝါရေယျ-တားမြစ်တော်မူရာ၏။ဣတိ-သို့။ဝဒန္တိ-ကုန်လတ္တံတည်း။

(ခ)ဝါကျရှိ ဣတိသဒ္ဒါကို အကျေကြံလျက်အနက်...

ဣတိ-သို့။ပဏ္ဍိတာ-တို့သည်။ ဝဒန္တိ။ဣတိ-သို့။ အပရေ။ အာဟု။ (ဘာဋီ)

(ဂ)ဝါကျ ဣဒံ-အစွဲ...ဣဒံ-ဤအပရေကိရ အစရှိသောစကားသည်။ (ယောဇနာ)တစ်နည်း ဣဒံ-ဤပရူပဝါဒဝိဝဇ္ဇနတ္ထံဝေ ဝတ္တာ ပဋိလ္လိနော-ဟူသောစကားသည်။

(ဃ)ဝါကျရှိ ဧတ္တ-အစွဲ...ဧတ္တ တေသ္မိံ ဣစ္ဆာမဟံ။ပ။ပိဏ္ဍပါတနီဟာရကေန ဟူ၍ မိန့်တော်မူရာ၌။

(စ)ဂါကျ သံဝဏ္ဏနာကိုရှု၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်...

ကောစိ-သည်။ဘဂဝန္တံ-သို့။နဥပသင်္ကမိတုံ-မချဉ်းကပ်။(နသုတသည် အနက်မရှိ)တစ်နည်း-ဘဂဝန္တံ-သို့။ နသုစ ဥပသင်္ကမိတုံ-မချဉ်းကပ်သည်သာ။ (အသုစသည် အဝဓာရဏတ္တ)

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ ပုစ္ဆာတက်။ ။ဆရာသည်(က) ဝါကျဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား ထိုအကြောင်းအရာကို လျှောက်ထားသူ မရှိ၍ မသိဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။အကယ်၍သိခဲ့သော်ဘုရားရှင်သည် အသို့ဆောင်ရွက်မည်နည်း။အချင်းခပ်သိမ်း လျစ်လျူရှု၍ပင် နေ၏ဟု မှတ်သားအပ်ပါသလော။စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ) ဝါကျသို့ အယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ခ) ဝါကျဖြင့် ဤ "ပရူပဝါဒဝိဝဇ္ဇနတ္ထံ" စသော စကားသည် အပရေ ဆရာတို့၏ အလိုမျှသာ ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ အဘယ်ကြောင့် ဆရာ ထိုသို့ ဖွင့်ဆိုတော်မူပါသနည်း။အပရေဆရာတို့သည်လည်း ပဏ္ဍိတ-ပညာရှိတို့ပင် ဖြစ်ကြသည် မဟုတ်ပါလော။တစ်နည်း- ထိုအပရေ ဆရာတို့ စကားသည်လည်း သင့်မြတ်နိုင်ကောင်းသေည် မဟုတ်ပါလော။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) ဝါကျမိန့်။

(စ)ဝါကျသို့။ ။ဆရာ(င) ဖြင့် အသသုတနိပါတ်၏ ပဒပူရဏမတ္တ/အဝဓာရဏတ္တ

http://www.dhammadownload.com

နိပါတ်အဖြစ်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။အသုံ+ဤမ-ဟု ပဒစ္ဆေဒပြု၍ အသုကား အာချာတ်၊ဤကား နာမ်ဟုယူဆက ဖြစ်ကောင်းရာသည်မဟုတ်ပါလော။ယင်းသို့ဖြစ်လျှက် အသုစာကို နိပါတ်ဟု ဖွင့်ဆိုသော ဆရာစကားအသို့ သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ဤသို့ စုဒ်ကြောင်း(၈) ဝါကျမိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။ သိသော်လည်း မတားမြစ်ဘဲ နေမည်လောဟူသော စောဒနာကို ပယ်လို၍ဆက်။(ဂ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။အပရေ ဆရာတို့ စကားသည် ယင်းဆရာတို့ အလိုမျှသော ဖြစ်သည်ကို ဆက်ပြ။(ဃ)ဝါကျ-ကာရဏ။ (င) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ (စ) ဝါကျ-ဝိတ္ထာရတစ်နည်း ဒဠှီ။

နိယံ။ ။**အဓိပ္ပာယော၊ အဇ္ဈာသယော၊ ဝုဋ္ဌတ်ဖော်ပြ၊ ဝိတ္ထာရ။**

စာစပ်။ ။အသု…အား ပေးသောကြောင့် အာရောစယိတာဝယ်၊အာ-ရှေး ရှိသော ရုစ…ဓာတ်၌ သမ္ပဒါန်/သမ္ပဒါန်၏ ကြိယာ အဖြစ်ဖြင့် စပ်။

နံပါတ် (၄)

ပဏ္ဍိတာ။ ။**ဂမ္ဘီရေသု ဌာနေသု ပဋတိ ဂစ္ဆတီတိ ပဏ္ဍာ၊ (ပညာ) ပဏ္ဍာ သဉ္ဇာတာ ယေသံ အတ္ထီတိ ပဏ္ဍိတာ။**

ပဏ္ဍာ-အရ ဉာဏ်ပညာရ၏။ထို-၏ ဣတ-ပစ္စည်းအရ ပညာရှိနှင့် နိဿယ+နိဿိတ စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ ဣတ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော ပညာရှိရ၏။

ကုဏ္ဍာမတ္တံ။ ။ **ကုဏ္ဍာယေဝ မတ္တံ ကုဏ္ဍာမတ္တံ။**

ကုဏ္ဍာဝေ-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ အလို၏ အဖြစ်ဟူသော အဝဓာရဏ ဘောဂဏ်သည် မုချ။ထို-၏ မတ္တ-အရ ဝိသေသနိဝတ္တိနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဌာန။ပုဒ်အလုံးအရ ထို-သော အလိုမျှသာ ဖြစ်၏ဟူသော ဝိသေသနိဝတ္တိရ၏။

ပဒပူရဏမတ္တံ။ ။ **ပဒပူရဏမေဝ ပဒပူရဏမတ္တံ။ ပဒါနံ ပူရဏံ ပဒပူရဏံ။**

အဝဓာရဏတ္ထော။ ။ **အဝဓာရဏမေဝ အတ္ထော အဝဓာရဏတ္ထော။**

ပဋိသလ္လာနော။ ။ **ပဋိသလ္လီယတိ နိလယတီတိ ပဋိသလ္လာနော။**

ပဋိ-အရ ဝိစ္ဆတ္တဘောဂဏ်ရ၏၊ လီ-ဓာတ်အရ တရားတော်ကို ကြံစည်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်/အရဟတ္တဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။အတိတ်သ အဘိဉာဉ် စသည်ပြဋ္ဌာန်းသော ရှေးရှေး စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဖလူ။ နောက်ဖြစ်သော ကာယ,စိတ္တ ဝိဝေကတို့သည် ကာရဏူ။ယု-ပစ္စည်းအရ ထို-သောမြတ်စွာဘုရား ရ၏။

နံပါတ် (၅)

ပဋိသလ္လာန။ ။ပဋိ + သံ + လီ + ယု။

အနုယုတ္တ။ ။အနု + ယုဇ + တ။

http://www.dhammadownload.com

ပဝတ္တိ။ ။ပ + ဝတု + တိ။

အဒ္ဒါ။ ။ကေ်ာသတ္တနိပါတ်။ ကာယမှဝါစီပုဒ် ဖြစ်ခဲ့သော် သတ္တာနံ ဒီဝိတံ အသတိ ခေပေတီတိ အဒ္ဒါ။အသ + တ။

ဣဏ္ဏာ။ ။ဣသု + အ/ဣတ္တိဓောတက - အာ။

နံပါတ် (၆)

(င)ပဒပူရဏမတ္တေ-ဖြင့် နသုဓာ-ကို န+အသုဓာ -ဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုရမည်ကိုလည်းကောင်း၊ အသုဓာ-ပုဒ်၏ ပဒပူရဏနိပါတ် အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

အဝဓာရဏတ္တေ နိပါတော-ဖြင့် အသုဓာ-နိပါတ်၏ အဝဓာရဏတ္တအနက် ဟောနိပါတ်အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။

(စ)**နေဝ-ဖြင့်** န-နိပါတ်၏ နေဝ-၏ ပရိယာယ် အဖြစ်ကို သိစေပါသည်။တစ်နည်း-နေဝသဒ္ဒါ၏ အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။**နေဝ ဥပသင်္ကမတိ-ဖြင့်** န-နိပါတ်ကို ဥပသင်္ကမတိ-နှင့် စပ်၍ အနက်သမ္ဗန် အပ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

အာရောစယိတာဝိ/အာရောစိတာဝိ...

ယောဇနာ၌ အာရောစိတာပိ-ဟု ရှိငြားသော်လည်း အာရုံးရှိသော ရုစဓာတ်သည် ပြောဆိုခြင်းအနက်ဟောသော စုရာဒိဂိုဏ်းဖြစ်ရကား အာ+ ရုစ + ဏယ + တပစ္စည်း၊ ဣ-အာဂုံတို့ဖြင့် ပြီးသောကြောင့် အာရောစယိတာဝိ-ပါ၌သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

• **သဗ္ဗည္ဗု အတံ သဒ္ဓမ္မဝရစက္ကဝတ္တိ.....**

အဟံ-ပုဒ်သည် သဗ္ဗည္ဗု သဒ္ဓမ္မဝရစက္ကဝတ္တိဟူသော ရှေ့ပုဒ်၊နောက်ပုဒ် နှစ်ပုဒ်ကို ငဲ့သောကြောင့် ကာကောလောကန-နည်း။

အတူဖြစ်သော စကြာရတနာသည် အလိုရှိရာအရပ်သို့ ပို့နိုင်သလို အတူရှိသော သဒ္ဓမ္မသည်လည်း နိဗ္ဗာန်သို့ ပို့နိုင်သောကြောင့် သဒိသူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ပဋိသလ္လာန-၌ ဓာတ်အရ အရဟာတ္တဖိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

ဝါကျစဉ် (၆)

(က) အနေကေဟိ ဝဏ္ဏသဏ္ဍာနာဒိဟိ ကာရဏေဟိ ဝေါကာရော အဿာတိ **အနေကာကာရဝေါကာရော။**

(ခ) အနေကာကာရဝေါကိဏ္ဏော။

(ဂ) အနေကကာရဏာသမ္ဘိသ္သောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(ဃ) ကော သော အသုဘာဘာဝနာနုယောဂေါ။

http://www.dhammadownload.com

(ဇ) တံ အနေကာကာရဝေါကာံရ် အသုဘာဘာဝနာနုယောဂံ။

(ဈ) အနယုတ္တာ ဝိဟရန္တီတိ ယုတ္တပ္ပယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ။ (ဝိ၊ဋ္ဌ။၂။ ၅။)

****

နံပါတ်(၁)

(က) အသုဘ-ဤဘာဝနာနုယောဂ၏။ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒီဟိ-အဆင်းပုံသဏ္ဌာန်အစရှိကုန်သော။(အာဒိဖြင့် ဂန္ဓ,အာသယ,ဩကာသ တို့ကိုယူ။)ဝါ-အဆင်း,ပုံသဏ္ဌာန်,အနံ့ အရသာ,ဩကာသ အစရှိကုန်သော။ဝေါကာရော-ရောပြွမ်းခြင်းသည်။

(ခ) အနေကာကာရဝေါကိဏ္ဏော-တစ်ပါးမကများစွာသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသော။

(ဂ) အနေကကာရဏာသမ္ပိဿော-တစ်ပါးမက များစွာသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ရောသော။

(စ) ယုတ္တပ္ပယုတ္တာ-အားထုတ်ကုန်၊လွန်စွာအားထုတ်ကုန်သည်။(ဟုတ္တာ)

နံပါတ်(၂)

(ဂ)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ(က)ဖြင့် အနေကာကာရဝေါကာရောကို အနေကာကာရေဟိ ဝေါကာရော ယဿာတိ အနေကာကာရဝေါကာရော ဟု ဘိန္နာဓိကရဏဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ယင်းပုဒ်ဖြင့် အဘယ်သို့သော အဓိပ္ပါယ်ကို ဆိုလိုအပ် ပါသနည်း။ဆိုလိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်ကိုမပြဆိုပြီလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့်(ဂ)မိန့်။

(င)သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ(က+ဃ)တို့ဖြင့် အနေကာကာရဝေါကာရော အသုဘဘာဝ နာနုယောဂေါ-ဟု ပဌမန္တဖြင့် ဖွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်၌ အနေ့ကာကာ ရဖဝါကာရံ အသုဘဘာဝနာနုယောဂံ-ဟု ဒုတိယန္တဖြင့်ရှိသည် မဟုတ်လော၊ဆရာဖွင့် ဆိုသော ဒုတိယန္တသည် အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။သံဝဏ္ဏနာ/သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသသင့်ရောက်ရာ၏။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့်(င) ဝါကျမိန့်။

နံပါတ်(၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။ဝေါကာရပုဒ်၏ အနက်ကိုဆက်ပြ။တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ။

(ဂ)ဝိတ္ထာရ။(ဃ)ပက္ခန္တရ။(င)ဒဠှီကရဏ။/ပက္ခန္တရ။ ဒန္တစ္ဆေဒနနည်းမှတစ်ပါး ဒန္တသောဓနနည်းပြ။(စ)ပက္ခန္တရ။

နံပါတ်(၄)

ဝဏ္ဏသဏ္ဌာန။ ။**ဝဏ္ဏောစ သဏ္ဌာနဉ္စာတိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနံ။**

ဝဏ္ဏဟူသောရှေးပုဒ်အရ အဆင်းသည် မုချ။ထို၏ ပုံသဏ္ဌာန်နှင့် စက်ဆုတ်ခြင်းကြိ ယာကို အကြောင်းပြု၍ အချင်းချင်းငဲ့သကဲ့သို့ဖြစ်သော အညမညပေက္ခသမ္ဗန်သည် ဌာနူ။ ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော အဆင်းပုံသဏ္ဌာန်ရှိ၏။

ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒယော။ ။**ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနံ အာဒိ ယေသန္တိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒယော။**

http://www.dhammadownload.com

အနေကာ။ ။န ဧကော အနေကာ။

နှ-အရ ပဋိသေဓဘောဂုဏ်မုချ။ထို၏ ဧကအရ အများနှင့် ဂုဏ်/ဂုဏေးအစပ် သမ္မန်သည် ဋ္ဌာန္။ပုဒ်လုံး-ထို..သော အများရှ၏။

အနေကကာရဏာနိ။ ။အနေကာနိစ တာနိ ကာရဏာနိစာတိ အနေကကာရဏာနိ။

အနေကကာရဏာသမ္ဘိသော။ ။အနေကကာရဏေဟိ သမ္ဘိသော ယဿာတိ အနေကကာရဏာသမ္ဘိသော။

ဗဟုဗ္ဗီသမာသ်ပုဒ်လုံးအရ တစ်ပါးမကများစွာသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ရောနှော ခြင်းသည်မုချ။ထို၏ ယ-အညပုဒ်အရ အသုဘဘာဝနာနုယောဂနှင့်နိဿယ/နိဿိတ အစပ် သမ္မန်သည် ဋ္ဌာန္။ယ အညပုဒ်အရ ထို..သော တစ်ပါးမက များစွာသော အ ကြောင်းတို့ဖြင့် ရောစပ်ခြင်းရှိသော အသုဘဘာဝနာနုယောဂရှ၏။

အသုဘဘာဝနာနုယောဂ။ ။သောဘတီတိ သုဘံ။သုန္ဒရေန သဘာဝေန သုဘတီတိ သုဘံ။ န သုဘံ အသုဘံ။ အသုဘဿ ပဝတ္တာ ဘာဝနာ အသုဘဘာဝနာ။ တံ အနုယုဉ္ဇတီတိ အသုဘဘာဝနာနုယောဂေါ။

နံပါတ်(၅)

အနေကေဟိ-ကို ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဂိုဏ်းစဉ်ရမည်။

အနေကာ၊အနေကာ၊အနေကေဟိ၊အနေကာနံ၊အနေကေဟိ၊အနေကာနံ၊အနေကေသု

သဏ္ဌာန။	။သံ+ဌာ +ယု။
ဝေါကာရ။	။ဝိ+အဝ+ ကရ +ဏ။
ဝေါကိဏ္ဏ။	။ဝိ+ ကိရ+တ။
သမ္ဘိဿ။	။သံ+မိဿ+အ။
အသုဘ။	။န + သုဘ + အ။ ပုံ+နပုံး

နံပါတ်(၆)

(က) **အနေကေဟိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒီဟိ** ကာရဏေဟိဖြင့် အနေကကာရဏအရ ဝဏ္ဏ,သဏ္ဌာနစသော အကြောင်းများစွာကိုကောက်ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊အာကာ ရသဒ္ဒါသည် ကာရဏအနက်ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊အနေကာနိ အာကာရာနိ အနေကကာရာနိ-ဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။ **အပေါင်း သံဝဏ္ဏနာဖြင့်** အနေကကာရေဟိ ဝေါကာရော အဿာတိ အနေကကာရ ဝေါကာရော ဟု ဘိန္နာဓိကရဏဗဟုဗ္ဗီသမာသ်ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်းသိစေ။

(ခ) ယုတ္တပ္ပယုတ္တာဖြင့် အဖန်လဲလဲ အားထုတ်ခြင်းဟူသည် အလွန်အမင်းအား ထုတ်ခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုသိစေ။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ်(၇)

အနေကကာရဏာသမ္ဘိသော/အနေကကာရသမ္ဘိသော...

ကာယသ္မ အသုစိဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆပဋိကူလာဘာဝအနေကကာရဏံ-ဟု သာရတ္ထ၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် အနေကကာရဏာသမ္ဘိသော ပါဌ်သာသင့်။

ယုတ္တပယုတ္တာ/ယုတ္တပ္ပယုတ္တာ...

ဝိပ္ပယုတ္တော,ဝိပ္ပယောဂေါ-ပြယုဂ်၌ကဲ့သို့ ယုဓောတ်၏ ရှေး၌ရှိသော ပဥပသာရသည် ဒွေဘော်၌အနဖြစ်ရကား ယုတ္တပ္ပယုတ္တာ ဟု ဒွေဘော်ဖြင့်ရှိသော ပါဌ်သင့်။

ဒွေဘော်သည်အနိစ္စဝိဓိဖြစ်သောကြောင့် ယုတ္တပယုတ္တာပါဌ်လည်းသင့်၏။

ယုတ္တာပုဒ် ပယုတ္တာပုဒ်ဟု ဝါကျကြံကလည်း အနက်မထူး၍ သင့်မည်သာ။

နံပါတ်(၈)

အသုဘ။ ။ဌာနီဖြစ်သောမတင့်တယ်မှု၏ အသုဘအမည်ကို ဌာနဖြစ်သော သဝိညာဏက, အဝိညာဏကကာယ၌ တင်စားဆိုသောကြောင့် ဌာနျူပစာ။အဝိနာဘာဝနည်း။

အယံ ကာယော အဝိညာဏကောပိ သဝိညာဏကောပိ ဝေဝဗ္ဗိ အသုဘော။ (သာရတ္ထ)

တစ်နည်း။ ။ဌာနမတင့်တယ်သော ကာယ၏အမည်ကို ဌာနီ နိမိတ်ဖြစ်သော အသုဘအာရုံ၌တင်စား ဌာနူပစာ။(အသုဘနိမိတ္တဿ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်။) ဒ

(က)ဝါကျ=ဒန္တဇ္ဈေဒနနည်း။(င)ဝါကျ=ဒန္တသောဓနနည်း။

နံပါတ်(၁၀)

ယုတ္တပ္ပယုတ္တာအရ-ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

****

ဝါကျစဉ်(၇)

(က) **သီသံန္ဟာတောတိ** သီသေန သဒ္ဓိံ န္ဟာတော။

(ခ) ဒဟာရော ယုဝါတိ စေတ္ထ ဒဟာရဝစနေန ပဌမယောဗ္ဗနဘာဝံ ဒဿေတိ။

(ဂ) ပဌမယောဗ္ဗနေ ဟိ သတ္တာ ဝိသေသေန မဏ္ဍနကဇာတိကာ ဟောန္တိ၊

(ဃ) သီသံန္ဟာတောတိ ဣမိနာ မဏ္ဍနာနုယောဂကာလံ။

(င) ယုဝါပိ ဟိ ကိဉ္စိကမ္မံ ကတွာ သံကိလိဋ္ဌသရီရော န မဏ္ဍနာနုယုတ္တော ဟောတိ

(စ) သီသံန္ဟာတော ပန သော မဏ္ဍနမေဝါနုယုဉ္ဇတိ၊ အဟိကုဏပါဒီဟိ ဒဠှံပိ န ဣစ္ဆတိ။ (ဋီ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၆။)

****

နံပါတ် (၁)

(က) န္ဟာတော-ရေချိုးပြီးသော။

(ခ)စ-ဆက်။ ဒဟာရောယုဝါတိ-ဟူကုန်သော။ စေတ္ထဝေါဟာ ဝစနေသု-တို့တွင်။

http://www.dhammadownload.com

ပဌမယောဗ္ဗနဘာဝံ-ပဌမအရွယ်၏အဖြစ်ကို။

(ဂ)ဟိ-သစ္စံ။မဏ္ဍနကဇာတိကာ-တန်ဆာဆင်တတ်သော သဘောရှိကုန်၏။

(ဃ)သီသံနှာတောတိ ဣမိနာဝစနေန-ဖြင့်။မဏ္ဍနာနုယောဂကာလံ-တန်ဆာဆင်ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ အားထုတ်ရာဖြစ်သော အခါကို။

(င)ဟိ-သစ္စံ။ ယုဝါပိ-လုလင်ပျိုသော်လည်း။သံကိလိဋ္ဌသရီရော-ညစ်နွမ်းသော ကိုယ်ရှိသည်ရှိသော်။မဏ္ဍနာနုယုတ္တော-သည်။ နဟောတိ။

(စ)သီသံနှာတောပန-သော်ကား။ အဟိကုဏပါဒီနိ-မြွေသေကောင်ပုပ် အစရှိသည်တို့ကို။ ဝါ၊မြွေ၏အကောင်ပုပ်၊ ခွေး၏အကောင်ပုပ်၊လူ၏အကောင်ပုပ်တို့ကို။ နဣစ္ဆတိ။

(ဂ)ဝါကျကို ဝါကျအပြန်အလှန်-ဒဋ္ဌိကရဏ ကြံ၍ပေး။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ ဌာပနာတိကစောဒနာ။ ။ဆရာ သင်္ဂါယနာတင်မထေရ်တို့သည် ပါဠိတော်၌ ''ဒဟရော၊ယုဝါ''ဟု နှစ်ပုဒ်ကို ဆိုအပ်၏။ ယုဝါ-ဟု ဆိုက လိုအပ်သော အနက် ပြီးကောင်းရာသည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ်ကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ ဒဟရ သဒ္ဒါကိုလည်း ဆိုအပ်ပါသနည်း။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျ မိန့်။

နိယံ။ ။ဒဿေတိ၊ ဒီပေတိ၊ ကျမ်းဦရှိက၊ လဒ္ဓဂုဏ်။

ကြောင့်ဖြင့်ကျိုးပြ၊ ကျိုးပြကြောင်းနေ၊ ရှိရိုးပေ။

(ဂ) ဝါကျသို့ အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ခ)ဝါကျဖြင့် ဒဟရသဒ္ဒါဖြင့် ပဌမအရွယ်၏ အဖြစ်ကို ပြအပ်၏ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ပါဠိတော်၌ဒဟရော-ဟု သာမည ဆိုသောကြောင့် အလုံးစုံ ပဌမအရွယ်သို့ရောက်ပြီး/မရောက်သေးသော ငယ်ရွယ်သူတို့ကို ပြရာသည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်လျက် ဒဟရသဒ္ဒါဖြင့် ပဌမယောဗ္ဗန အဖြစ်ကို ပြ၏-ဟု ဝိသေသကို ဆိုခြင်းသည် အဘယ့်သင့်အံ့နည်း။သံဝဏ္ဏနာ/သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) ဝါကျမိန့်။

(င) ဝါကျသို့ အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ (ဃ) ဝါကျဖြင့် သီသံနှာတသဒ္ဒါဖြင့် တန်ဆာဆင်မှုကို အားထုတ်ရာအခါဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ရေချိုးပြီးရာ ကာလကိုသာ သီသံနှာတ သဒ္ဒါပြရာသည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် သီသံနှာတော-ဖြင့် မဏ္ဍနာ နုယောဂကာလကို ပြ၏-ဟု ဖွင့်ဆိုခြင်းသည် အဘယ့်သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။သဘာဝ/သဘာဝဝန္တ ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (င) ဝါကျကိုမိန့်။

(စ-ဝါကျတိုင်ရှ)

နံပါတ် (၃)

(ခ) ဝါကျာရမ္ဘ။ ။ဒဟရသဒ္ဒါဆိုရခြင်း၌ စောဒနာဘွယ်ကို ပယ်လို၍ ဆက်ပြ။

(ဂ) ဒဋ္ဌိကရဏ/ကာရဏ။(ခ) ကို ထောက်ခံ၊ အသင့်ယုတ္တိ၊ အကြောင်းကို ပြ။

(ဃ) ပက္ခန္တရ။ ။ဒဟရမှတစ်ပါး သီသံနှာတ အဖို့ပြ။ကစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ။(ပြတ်ဆက်)

http://www.dhammadownload.com

(င) ဒဠ္ဌိကရဏာ/ကာရဏာ။ ။(စ) ဝါကျ-အနွယ။

နံပါတ် (၄)

ယောဗ္ဗနံ။ ။ ယဝတီတိ ယုဝါ။(ယု+အ +ဥဝ ပြု)၊ **ယုဝဿ ဘာဝေါ ယောဗ္ဗနံ။**

ယုဝ-အရ နုပျိုသူရ၏။ထို-၏ နုပျိုခြင်းဂုဏ်နှင့် နိဿိတ+နိဿယစပ်ခြင်းသည် ဌာန။ဏာ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော နုပျိုသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နုပျိုခြင်းဂုဏ်ရ၏။

ပဌမယောဗ္ဗန။ ။ ပဌမံ ယောဗ္ဗနံ ပဌမယောဗ္ဗနံ။(ကမ္မဓာရည်း)

ပဌမံ-ဟူသော ဝိသေသနအရ အာဒိဘောဂဏ်သည် မုချ။ထို-၏ နုပျိုခြင်းဂုဏ်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏောစပ်ခြင်းသည် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော ပဌမအရွယ်နုပျိုသူ၏ အဖြစ်ရ၏။တစ်နည်း-ပဌာမအရွယ်နုပျိုသူရ၏။

ပဌမယောဗ္ဗနဘာဝေါ။ ။**ပဌမယောဗ္ဗနဿ ဘာဝေါ ပဌမယောဗ္ဗနဘာဝေါ။** (ပဌမအရွယ်)

မဏ္ဍနကဇာတိကာ။ ။**မဏ္ဍယတိ သီလေနာတိ မဏ္ဍနော။မဏ္ဍနော ယေဝါတိ မဏ္ဍနကော။ မဏ္ဍနကော ဇာတိ ယေသန္တိ မဏ္ဍနကဇာတိကာ။**

မဏ္ဍနကဇာတိ-ဟူသော သမာသ်ပုဒ်အလုံးအရ တန်ဆာဆင်လေ့ရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောသည်မုချ။ထို-၏ ယ-အညပုဒ်အရ ပဌမအရွယ်လုလင်တို့နှင့် ဌာနီ+ဌာနစပ်ခြင်းသည် ဌာန။ ယ-အညပုဒ်အရ ထို-သော တန်ဆာဆင်လေ့ ရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော ပဌမအရွယ်လုလင်တို့ရ၏။

မဏ္ဍနာနုယောဂေါ။ ။**အနုယုဉ္ဇတိ ဧတ္ထာတိ အနုယောဂေါ။မဏ္ဍနဿ အနုယောဂေါ မဏ္ဍနာနုယောဂေါ။** (ကမ္မဋ္ဌဆဋ္ဌီ)

နိယံ။ ။**ကရဏာသာဓ်၊ အဓိကရဏာသာဓ်၊ နောက်ပုဒ်ပြ၊ ရှေ့ကပုဒ်နှင့် ဆဋ္ဌီတွဲမြဲ။**

အနုပုဗ္ဗ+ယုဇ (ယုဉ္ဇ)ဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌ-တန်ဆာဆင်ရန် အားထုတ်ကြကုန်သော လုလင်တို့သန္တာန်၌ ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။အဓိရဏဋ္ဌ-ရေချိုးပြီးရာ အချိန်ကာလ၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူ။ဏ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော ရေချိုးပြီးရာ အချိန်ကာလရ၏။

မဏ္ဍနာနုယောဂကာလော။ ။ **မဏ္ဍနာနုယောဂေါစ သော ကာလောစာတိ မဏ္ဍနာနုယောဂကာလော။**

သံကိလိဋ္ဌသရီရော။ ။ **သံကိလိဋ္ဌံ သရီရံ ယဿာတိ သံကိလိဋ္ဌသရီရော။**

သီသံ။ ။ **သယန္တိ ဧတ္ထ ဦကာတိ သီသံ။** (သီ+သက်)

သီ-ဓာတ်အရ ကတ္တုဋ္ဌ-သန်းတို့၏ ဘဝင်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။အဓိကရဏာဋ္ဌ ကြိယာ-ဦးခေါင်း၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူ။သက်-ပစ္စည်းအရ ထို-သော

http://www.dhammadownload.com

ဦးခေါင်းရ၏။

နှာတော။ ။ **နှာယိတ္တာတိ နှာတော**။ (နှာ/နဟ+တ)

နဟ-ဓာတ်အရ ကတ္တုရွ-ရေချိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ကမ္မတ္တကြိယာ ရေချိုးအပ်ပြီးသောကိုယ်၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ သည် ဖလ။တ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော ရေချိုးအပ်ပြီးသောကိုယ် ရ၏။

နံပါတ် (၅)

သီသံ။	။သီ+သက်။
ယုဝါ။	။ယု+အ။
ဒဟရ။	။ဒဟ+အရ။ **ဒဟတီတိ ဒဟရော**။
ပဌမ။	။ပဌ/ပထ+အမ။ **ပဋ္ဌီယတိ ဥစ္စာရီယတီတိ ပဌမံ**။
သတ္တာ။	။သန္န+တ။ **ရူပါဒီသု သဇ္ဇန္တီတိ သတ္တာ**။
ဝိသေသ။	။ဝိ+သိသ+ဏ။ **ဝိသေသီတဗ္ဗာတိ ဝိသေသာ**။
မဏ္ဍန။	။မဍိ+ယု။ **မဏ္ဍတိ သောဘာတိ မဏ္ဍနံ**။
သံကိလိဋ္ဌ။	။သံ+ကိလိသ+တ။
သရီရ။	။သရ+ဤရ။ **သရတိ ဟိံသတိ တန္တိ သရီရံ**။ (ဟိံသနတ္ထ)
ကုဏပေါ။	။ကု+နီ+အပ။ **ကုစ္ဆိတံ နေတီတိ ကုဏပေါ**။န-ကိုဏပြု။ ကုဏပ+အ။
အဟိ။	။အံဟ+ဣ။ **အံဟတိ ဂစ္ဆတီတိ အဟိ**။

နံပါတ် (၆)

(က)**သီသေန သဒ္ဓိံ နှာတော-ဖြင့်** သီသံနှာတော-ပုဒ်ကို သီသေန သဟ နှာတော သီသံနှာတော-ဟု မဇ္ဈေလောပီတတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်၏အဖြစ် ကိုလည်းကောင်း၊ဝါစာသိလိဋ္ဌနိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

(ခ)**ဒဟရဝစနေန-စသည်ဖြင့်** ပဌမအရွယ်၏ အဖြစ်ကို ပြအပ်သောကြောင့် ဂန္ထဂရု ဒေါသ မရောက်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။

နံပါတ် (၇)

သီသံနှာတော/သီသနှာတော...

ဝါစာသိလိဋ္ဌနိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ ပြီးသောကြောင့် သီသံနှာတော-ဟူသော ပါဌ်သာ သင့်။ **သီသံနှာတောတိ သီသံဓောဝိတွာ နှာတောတိ အတ္ထော**။ နီတိ၊ဓာ၊ ၂၄၁။

နှာတော/နဟာတော...

အပ္ပက္ခရာန် ဗဟုဘာဝေ နဟာယတိ-ဟူသော နီတိ-ဓာ၊ ၂၄၁-ကို ထောက်၍ အနက်မထူးရကား နှစ်ပါဌ်သင့်။

မဏ္ဍနကဇာတိကာ/မဏ္ဍနကဇာတိယာ...

http://www.dhammadownload.com

က-နှင့်-ဃ-သည် ကာရီ/ကာရီယမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် မှန်ပါ၌သင့်။

နံပါတ် (၈)

သီသံနှာတော။ ။အစိတ်ဖြင့်သော ဦးခေါင်း၏ သီသအမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သောခန္ဓာကိုယ် တစ်ကိုယ်လုံး၌တင် ကေဒေသူပစာ၊ ဥပလက္ခဏ-နည်း။

ယုဝါ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော နှပျိုသူအားလုံးတို့၏ ယုဝါအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ငယ်ရွယ်၍ တန်ဆာဆင်လေ့ရှိသော ဆယ့်ငါးနှစ်မှ သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်အရွယ် လုလင်ပျိုတို့၌တင် ကေဒေသူ၊ ရုဋ္ဌိ။

ပဌမယောဗ္ဗနေ။ ။ပဌမအရွယ်ဟူသော ဌာနဖြင့် တန်ဆာဆင်ခြင်း ဟူသော ဌာနီကိုမှတ်၍ ပဌမအရွယ်၌ တန်ဆာဆင်ခြင်းတည်းဟူသော အများကိုဆိုသဖြင့် အခြားအရွယ်၌ တန်ဆာဆင်ခြင်းတည် ဟူသောအနည်းကို ရသောကြောင့် တဗ္ဗဟုလ္လ-နည်း။ (ဝိသေသေနဟူသော ပါဌ်ကို ထောက်ပါ)

သီသံနှာတ။ ။ရေချိုးခြင်းဟူသော အကြောင်းကိုဆိုသဖြင့် တန်ဆာဆင်ခြင်းတည်းဟူသော အကျိုးကိုလည်း ရသောကြောင့် နာနုန္တရိကနည်း။

အဟိကုဏပါဒီနိ။ ။အလွန် စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်းသော မြွေပုပ်၊ ခွေးပုပ်၊ လူပုပ်တို့ကိုသာ အလွန်အားဖြင့် ယှုအပ်သောကြောင့် အတိသယနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

သီသ-၏ ဝေဝစနဟာရနေတ္တိ····သီသ ဥတ္တမင်္ဂ သိရော၊ မုဒ္ဓါ မတ္ထက ။

****

ဝါကျစဉ် (၈)

(က) **မိဂ္ဂလဏ္ဍိကောတိ** တဿ နာမံ။

(ခ) **သမဏကုတ္တကောတိ** သမဏဝေသဓာရကော။

(ဂ) သော ကိရ သိခါမတ္တံ ဌပေတွာ သီသံ မုဏ္ဍေတွာ ဧကံ ကာသာဝံ နိဝါသေတွာ ဧကံ အံသေ ကတွာ ဝိဟာရံ ဃေဝ ဥပနိဿာယ ဝိဃာသာဒဘာဝေန ဇီဝတိ။

(ဃ) တမ္ပိ မိဂလဏ္ဍိကံ သမဏကုတ္တကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝံ ဝဒန္တိ။

(င) **သာဓုတိတိ** အာယာစနတ္ထေ နိပါတော။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၆။)

****

နံပါတ် (၁)

သမဏကုတ္တကော-ရဟန်းတို့၏ အသွင်ကို ဆောင်သူ။ (သဒ္ဒတ္ထ)

ဝါ-ရဟန်းတို့၏ သင်္ကန်းဝတ်ခြင်းစသော ကိစ္စကို ပြုနေသူ၊(ဘာဋီ)ဝါ-ရဟန်းတုရဟန်းယောင်။ (ဝေါဟာရတ္ထ)မုဏ္ဍေတွာ-ဦးပြည်း၍။(ပေါရာဏ)ဝါ-ဖြတ်၍ဟ။(သစ်)ဝါ-ခေါင်းတုံးရိတ်၍။(ဝေါဟာရတ္ထ)နိဝါသေတွာ-ခန္ဓာကိုယ်အထက်၌ နေစေ၍။(သဒ္ဒတ္ထ) (နိ+ဝသ+ဏ+တွာ။)ဝါ-ဝတ်၍။(ဝေါဟာ)

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၂)

(ဂ) ဝါကျသို့ အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာသည်(ခ)ဝါကျဖြင့် ရဟန်းအသွင်ကိုဆောင်ထားသောကြောင့် မိဂလဏ္ဍိကသည် သမဏကုတ္တကမည်သောဟု ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ အသို့လျှင် ရဟန်းအသွင်ကို မိဂလဏ္ဍိက ဆောင်ထားပါသနည်း၊ရဟန်းအသွင်နှင့် ယင်းအသွင်ဆောင်ထားပုံကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားစွာ မသိအပ်သေးသည် မဟုတ်ပါလော။ဤသို့စုဒ်ကြောင့်(ဂ) ဝါကျမိန့်။(ကိရ-ကို ဝိတ္ထာရ ဇောတကကြံ)ဝိတ္ထာရ-၏ ပုစ္ဆာကို ကထံ-ဖြင့် မှတ်ရမည်။

တစ်နည်း။ ။ဆရာသည် (ခ)ဖြင့် သမဏကုတ္တကော၌ ကုတ္တသဒ္ဒါသည် ဝေသအနက်၌ဖြစ်၍ ရဟန်းအသွင်ကို ဆောင်ထားသောကြောင့် သမဏကုတ္တက မည်သောဟု ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ဣတ္ထိကုတ္တ စသည်ကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ရဟန်းတို့၏ ကိစ္စဖြစ်သောစာသင်,စာအံခြင်းစသော အမှုအရာကိုသာ ဟောသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက်ကုတ္တသဒ္ဒါ၏ ဝေသ(အသွင်)အနက်ကို ဖွင့်ဆိုခြင်းသည် အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) ဝါကျကိုမိန့်။

မှတ်ချက်။ ။ဃ-ဝါကျ ကြိယာ,ကာရက ယှဉ်စပ်ပုံကို နိဂုံးအုပ်ပြ၍ ဇေစ္စနိဂမနဝါကျ-ဟုခေါ်သည်။

(ဃ)အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (က) ဝါကျ စသည့်ဖြင့် မိဂလဏ္ဍိက,သမဏကုတ္တကသဒ္ဒါတို့၏ နာမတ္ထ,သဘာဝတ္ထတို့ကို အကျယ်အားဖြင့် ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍၊ယခုအခါ၌ ယင်းနှစ်ပုဒ်ကို ကြိယာနှင့်တကွ စပ်ဟပ်၍ တစ်ပေါင်းတည်း နိဂုံးအုပ်၍ပြလိုသော် အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဃ)ဝါကျကို မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က+ခ)ဝါကျ-ပဏ္ဏတ္တိရ။အပေါင်း သံဝဏ္ဏမှ အစိတ်ပြ။(ဂ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။ ရဟန်းအသွင် ဆောင်ပုံကို ချဲ့ပြ။တစ်နည်း-ဒဠှီကရဏ။ကုတ္တသဒ္ဒါ ဝေသအနက်ဟောပုံကို ထောက်ခံ။(ဃ)ဝါကျ-နိဂမန။ ကြိယာ, ကာရကစပ်ဟပ်၍ နိဂုံးကိုပြ။

နံပါတ် (၄)

သမဏဝေသဓာရက။ ။ ဓာရေတီတိ ဓာရကော။သမဏာနံ ဝေသော သမဏဝေသော။သမဏဝေသံ ဓာရကော သမဏဝေသဓာရကော။

သမဏဝေသံ-ဝိသေသနပုဒ်အရ ရဟန်းတို့၏ ခေါင်းရိတ်ခြင်း, သင်္ကန်းဝတ်ခြင်းစသော အသွင်အပြင်သည် မုချ။ ထို-၏ အသွင်အပြင်ကို ဆောင်သော မိဂလဏ္ဍိကနှင့် နိဿိတ+နိဿယ စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော အသွင်ကို ဆောင်တတ်သော မိဂလဏ္ဍိက ရ၏။

ဝိဿာဃာသာဒဘာဝ။ ။ ဃသိတဗ္ဗော ဘက္ခိတဗ္ဗောတိ ဃာသော။ ဝိရူပေါ ဃာသော ဝိဃာသော။ဝိဃာသံ အဒတိ ဘက္ခတီ

http://www.dhammadownload.com

ဝိဃာသာဒေါ၊ဝိဃာသာဒဿ ဘာဝေါ
ဝိဃာသာဒဘာဝေါ။

ဃသ-ခာတ်အရ ကဗ္ဗဿ-စားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ လောဘပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ ကမ္မဋ္ဌကြိယာ-စားကြွင်း၏ အာရုံမှုဏ၊ ပကတူပနိဿယပစ္စယ သတ္တိသည် ဖလူ။ ဏ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော စားကြွင်းရ၏။

ဝိ-ဟူသော ဝိသေသန်ပုဒ်အရ ဝိရူပတောဂုဏ်ရ၏။ထို-၏ စားကြွင်းနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး စပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော ဖောက်ပြန်သော စားကြွင်းရ၏။

ဝိဃာသ-ဟူသော ဝိသေသနအရ ဖောက်ပြန်သောစားကြွင်းသည် မုချ။ထို-၏ စားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဝိသေသန+ဝိသေသျ/ ဂုဏ်+ဂုဏေး စပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။ အဒ-ခာတ်အရ လောဘပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။သမာသ်ပုဒ်အရနှင့် ဏ-ပစ္စည်းအရကား ထို-သော စားကြွင်းကို စားတတ်သော မိဂလဏ္ဍိကရ၏။ (ကိတန္တ ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်)

သီခါမတ္တော။ ။**သိခါ ပရိမာဏာ အဿာတိ သိခါမတ္တော**။(သိခါ-နှောင် မတ္တ-ပစ္စည်း၊ မာဏေ-မတ္တာ။ နိရုတ္တိသုတ်၊ ၅၀၁။)

သိခါ-တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ ဦးစွန်းဖုတ်သည် မုချ။ထို-၏ မတ္တ-ပစ္စည်းအရ အတိုင်းအရှည် ပမာဏနှင့် ပမာဏ+ပမာဏဝန္တစပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။မတ္တ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော ဦးစွန်းဖုတ် အတိုင်းအရှည် ပမာဏရ၏။

(တစ်နည်း) သိခါ မတ္တာ အဿာတိ သိခါမတ္တော။

သိခါမတ္တ-ပုဒ်လုံးအရ ဦးစွန်းဖုတ်ဟူသော အတိုင်းအရှည် ပမာဏသည် မုချ။

ထို-၏ ဣမ-အညပုဒ်အရ မိဂလဏ္ဍိတနှင့် ဌာနီ+ဌာန/ပမာဏ+ပမာဏဝန္တစပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။ ဣမ-အညပုဒ်အရ ထို-သော ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော မိဂလဏ္ဍိကရ၏။

အာယာစနတ္တ။ ။**အာဘိမုခံ ယာစနံ အာယာစနံ။အာယာစနမေဝ အတ္ထော အာယာစနတ္တော။**

နံပါတ် (၅)

ဝေသ။	။ဝိသိ+ဏ။ တစ်နည်း ဝသ+ဏ။
ဓာရကော။	။ဓရ+ဏ္ဍု။
သခါ။	။သိ+ခ။ထိဓောတက-အာ။
မတ္တံ။	။မာ+တ။
မုဉ္စေတွာ။	။မုဉ္စ+တွာ။
အံသ။	။အန+သ။
ကာသာဝံ။	။က-သဒ္ဒူ+သိ+အဝ။ က-ပုဗ္ဗ+သု+ဏ။ ကုံ ပါနိယံ သေဝတီတိ ကသာဝေါ။ကသာဝေန ရတ္တံ ကာသာဝံ။

http://www.dhammadownload.com

ဝိဟာရံ။ ။ဝိ+ဟရ+ဏ။
နိပါတော။ ။နိ+ပတ+ဏ။

နံပါတ် (၆)

(က) **တဿနာမံ-ဖြင့်** မိဂလုဏ္ဍိက-အရ မိဂလုဏ္ဍိက အမည်ရသူကို ကောက်ယူရမည် ကို သိစေပါသည်။ တစ်နည်း-မိဂလုဏ္ဍိက သဒ္ဒါသည် ဒြပ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သော သဒ္ဒါမဟုတ်၊နာမည်ကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သော နာမသဒ္ဒါဖြစ်၏ဟု သိစေသည်။

(ခ) **သာမဏာဝေသဓာရကော-ဖြင့်** ကုတ္တသဒ္ဒါသည် ဝေသသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ် အဖြစ်ကို လည်းကောင်း၊က-ပစ္စည်းသည် ဓာရေတိ-အနက်၌ သက်၍ သမဏကုတ္တံ ဓာရေတီတိ သမဏကုတ္တကော-ဟု ဓာရေတိတဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟ ပြုရမည်ကို လည်းကောင်း၊ သိစေသည်။ (အမရပူရဆရာတော်)

(ဂ) **သီခါမတ္တံ။ပ။အံသေ ကတွာဖြင့်** ဝေသ-အရ ဦးစွန်းဖုတ်မျှ ချန်၍ ခေါင်းရိတ်ခြင်း၊တစ်ထည်သော သင်္ကန်းကိုဝတ်ခြင်း၊ တစ်ထည်သော သင်္ကန်းကို ပခုံး၌ တင်ခြင်း ဟူသော အသွင်အပြင်ကို ကောက်ယူရမည်ကို သိစေပါသည်။

ဝိဟာရံယေဝ-စသည်ဖြင့် မိဂလုဏ္ဍိက-၏ နေရာအရပ်နှင့် အသက်မွေးမှုကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

သီခါမတ္တံ/သိခမတ္တံ...

သီခါသဒ္ဒါသည် နိယတဣတ္ထိလိင်သဒ္ဒါဖြစ်၍ "သမာသ်လယ်မှာ၊ထီမြဲအာ၊ ရဿ မပြုရာ"ဟူသောနိယံအရ ရဿအပြု မရှိနိုင်ကောင်းသောကြောင့် သီခါမတ္တံပါဠ်သာသင့်။

ဌပေတွာ/ထပေတွာ...

ထပေါ် စ ထပနေ သိယာ-ဟူသော ဓာတွတ္ထအရ ထပ-ဓာတ်သည် ဌပန-အနက်ကို ဟော၍ တွာ-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ပိဋကတ်တို့၌ ဌပေတွာ ဝပေတွာရှိသည်ကား ပါဠ်ပျက်များသာတည်းဟု ယင်းဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ၌ ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခဒုတိယက္ခရာဖြင့် ရှိသော "ထပေတွာ" သင့်။ (ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ-အလို)

ဌာ-ဓာတ်+ဏာပေ+တွာ-ဖြင့် ပြီးသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ တည်စေ၍-ဟူသည် ထား၍-ဟုပင် အဓိပ္ပါယ်အနက်ရနိုင်သောကြောင့် လည်းကောင်း မုဒ္ဓဇဒုတိယက္ခရာဖြင့်ပြီး သော ဌပေတွာ-ပါဠ်သင့်။

အံသေကတွာ/အံသံကတွာ...

ကရ-ဓာတ်သည် သကမ္မကဓာတ်ဖြစ်၍ ကံရှိငြားသော်လည်း ဒွိကမ္မကဓာတ် မဟုတ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ စကံ-ဟု ကံပုဒ်ရှိပြီး ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊

http://www.dhammadownload.com

ယင်းကံပုဒ်၏မှီရာ အာဓာရကို လိုအပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း အံသေ ဟု သတ္တမီ ဝိဘတ်ဖြင့် ရှိသောပါဠိသာသင့်။

နံပါတ် (၉)

သီခါမတ္တံ။ ။ဦးစွန်းဖုတ်နှင့် အတိုင်းအတာပမာဏ မကွဲပြားသော်လည်း ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ။ အဘေဒနည်း။

သီသံ မုဏ္ဍေတွာ။ ။ဌာနဖြစ်သောဦးခေါင်း၏ သီသအမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ဆံပင်၌ တင် ဌာနူပစာ။ နာနတ္တရိကနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

(က)ဝါကျ သံဝဏ္ဏနာပုဒ်တို့ကို ယုတ္တိဟာရနေတ္တိ……

ယုတ္တာယုတ္တိ ဝိစာရေတိ ဧတေနာတိ ယုတ္တိ၊ ဟူသည်နှင့်အညီ သဒ္ဒါ၊အနက်အားဖြင့် သင့်/မသင့်ကို စိစစ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ယုတ္တိဟာရမည်၏။

အဘယ်သို့ စိစစ်သနည်းဟူမူ-ဤတဿ နာမံ-ဟူသောပုဒ်၌ တ-သဒ္ဒါကို သျာဒျန္တပုဒ်ယူသော် သင့်၏။တျာဒျန္တပုဒ်ယူသော် မသင့်။ဆဋ္ဌျန္တယူသော် သင့်၏။ဗဟုဝစနဆဋ္ဌျန္တယူသော်မသင့်။ စယာသိတပုဒ်၊ အင်္ဂါသိတပုဒ်နှစ်ပါးတို့တွင် အပေါင်းမှီ၍ ကေဝုစ်အဆုံး ရှိသောကြောင့် စယာသိတပုဒ် မည်၏။ ဒဗ္ဗ၊ဂုဏ၊ကြိယာ၊ စယာသိ သုံးပါးတို့တွင်-ဒြပ်ကိုစွဲ၍ ကေဝုစ် အဆုံးရှိသောကြောင့် ဒဗ္ဗစယာသိတပုဒ်မည်၏။

နာမ်၊အာချာတ်၊ နိပါတ်၊ဥပသာရအားဖြင့် လေးပါးတို့တွင် နာမ်ပုဒ်မည်၏။

နာမ၊သဗ္ဗ၊သမာသ်၊တဒ္ဓိတ်၊ကိတ်နာမ်အားဖြင့် ငါးပါးတို့တွင် သဗ္ဗနာမ် မည်၏။

တ-သဒ္ဒါ၏ အနက်ကို နိယမတ္ထယူသော်သင့်၏။အနိယမတ္ထယူသော် မသင့်။

သတ္တုပစာနယူသော်သင့်၏။အသတ္တုပစာနယူသော် မသင့်။ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်၏အနက်ကို သမ္ဗန်ယူသော် သင့်၏။ကမ္မတ္ထ စသည်ယူသော်မသင့်။တ-အရ မိဂဏ္ဍိကယူသော်သင့်၏။ အခြား ဣတ္ထိ၊ ပုရိသ စသည်ယူသော် မသင့်။

ဤသို့ သဒ္ဒါ၊အနက်အားဖြင့် သင့်/မသင့်ကို စိစစ်ခြင်းသည် ယုတ္တိဟာရနေတ္တိ မည်၏-ဟူလိုသော်။ ။

****

ဝါကျစဉ် (၉)

(က) **နောတိ** ဥပယောဂဗဟုဝစနံ။

(ခ) သာဓု အာဝုသော အမှေ ဗီဝိတာ ဝေါရောပေဟီတိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(ဂ) ဧတ္တ စ အရိယာ နေဝ ပါဏာတိပါတံ ကရိံသု၊ န သမာဒပေသုံ၊ န သမနုညာ အဟေသုံ။

(ဃ) ပုထုဇ္ဇနာ ပန သဗ္ဗမကံသု။

(င) **သောဟိတကန္တိ** လောဟိတမက္ခိတံ။ (ဝိ၊ ဋ၊ ၂၊ ၆။)

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(က) နောတိ-နော-ဟူသော။ဣဒံ-ဤပုဒ်သည်။ဥပယောဂဗဟုဝစနံ-ဒုတိယာဗဟု ဝုစ်ရှိသောသဒ္ဒါတည်း။**တစ်နည်း**-နောတိ-နောဟူသော။ဣဒံ-ဤဝိဘတ်သည်။ဥပယောဂ ဗဟုဝစနံ-ဒုတိယာဗဟုဝုစ် ဝိဘတ်တည်း။

(ဂ). ဧတ္ထ-ဧတေသုဘိက္ခုသု။ အညေဟိပိ (ကာရိတ်ကံ)

သမ္မနုညာ-နှစ်သက်ခြင်း ရှိကုန်သည်။(မအူ-သဒ္ဒတ္ထ)ဝါ-ခွင့်ပြုကြကုန်သည်။ (သဒ္ဒါကျမ်းများအလို-သဒ္ဒတ္ထစစ်စစ်) ဝါ-သဘောတူကြကုန်သည်။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာသည် (က) ဝါကျဖြင့် နောသဒ္ဒါ သည် ဒုတိယာဗဟုဝုစ်ဝိဘက်၏ ကာရိယဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ပါဠိတော်၌ သာဓု နော အာဝုသော-စသဖြင့် သာမညဟော၍ စတုတ္ထီ၊ ဆဋ္ဌီဗဟုဝုစ်ဝိဘတ်တို့၏ ကာရိယလည်း ဖြစ်သင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် နောသဒ္ဒါသည် ဒုတိယာ ဗဟုဝုစ် ဝိဘတ်၏ ကာရိယ ဖြစ်၏ဟု ထူးဆန်းစွာ ဖွင့်ဆိုခြင်းသည် အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျမိန့်။

ကား။ ။သာဓု အာဝုသော အမှေ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေဟိ-ဟူ၍ အတ္ထယုတ္တိရှိသောကြောင့် ငါဆိုသောစကား သင့်၏-ဟူလို။

နိယံ။ ။ ထူးဆန်း၍ကား၊ နှစ်ဆူပြား၍၊ လှုပ်ရှားမခိုင်၊ ရှေ့နက်ယှိုင်၊ မြဲစိုင်ဒဋ္ဌီခြင်း

(ဂ)ဝါကျသို့ လီနတ္ထရ စောဒနာ။ ။ဆရာပါဠိတော်၌ ငါးရာသော ရဟန်းတို့သည် သာဓု နော အာဝုသော ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတိ ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏ဟု ဆိုအပ်၏။ ထိုသို့ဆိုသော် ငါးရာသော ရဟန်းတို့တွင် အရိယာရဟန်းတို့လည်း ပါဝင်သောကြောင့် အရိယာရဟန်းတို့သည် ဇီဝိတာ ဝေါရောပန-အမှုကို ပြုကြကုန်၏-ဟု မှတ်သားထိုက် သည် မဟုတ်ပါလော။အဘယ်သို့ မှတ်သားထိုက်ပါသနည်း။ဤစုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

နိယံ။ ။**ဧတ္ထာ စ မှာ၊လီနတ္ထာ၊စုဒ်လာအဖြေပြ။**

ဧတ္ထအစွဲ ထပနာထားရသည်ကို ပုံသေ မှတ်သားရန်။

(ဃ)ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ဂ)ဝါကျဖြင့် အရိယာရဟန်းတို့သည်ပါဏာ တိပါတ အမှုကို ပြုခြင်း၊ ပြုစေခြင်း၊ သဘောတူညီခြင်း မရှိကြကုန်ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ ပုထုဇဉ်တို့လည်း အရိယာတို့နည်းတူ ထိုပါဏာတိပါတ အမှုသုံးမျိုးကို မပြုကြ ကုန်ဟူ၍ပင် မှတ်သားအပ်ပါသလော။ (နု-သွင်း)ဝါ-ပါဏာတိပါတ အမှုသုံးမျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုး ကိုသာ ပြုကြကုန်၏-ဟု မှတ်သားအပ်ပါသလော။(သဗ္ဗ-ရှု)အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ် ပါသနည်း။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ) ဝါကျ-ယုတ္တိဒဋ္ဌီကရဏ-အနက်အားဖြင့်ထောက်ခံ။တစ်နည်း-ဝိတ္ထာရ။

http://www.dhammadownload.com

ဒုတိယာဝိဘတ် ဖြစ်နိုင်ပုံကိုချဲ့ပြ။(ဂ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ-စုဒ်,စောဒနာစရာကို ဖြေပြ။(ဃ)ဝါကျ-အနွယ/ပက္ခန္တရ။(င)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။

စာစပ်။ ။ထွေ…တို့တွင် ပေးသောကြောင့်၊အရိယာ,ပုထုဇ္ဇနာတို့၌ နိဒ္ဒါရဏာသံမှဒါယ/ အရိယာပုထုဇ္ဇနာတို့ကား နိဒ္ဒါရဏီယ။

နံပါတ် (၄)

ဓိဝိတာ။ ။**ဓိဝန္တိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ ဧတေနာတိ ဓိဝိတံ။** (ဓိဝ+တ)

ဓိဝ-ဓာတ်အရ ကတ္တုဒြဗ်ကြိယာ-သမ္ပယုတ်တရားတို့၏ ဥပါဒ်သည် မုချ။ကရဏာတ္ထ ကြိယာ-ဓိဝိတိန္ဒြေ၏ သဟာဇာတ ပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။တ-ပစ္စည်းအရ ထို…သော ဓိဝိတိန္ဒြေရ၏။

ပါဏော။ ။ **ပဏန္တိ ဓိဝန္တိ သတ္တာ ဧတေနာတိ ပါဏော။** (ပဏ+ဏ)

ဉာသိကြောက် ဓိဝိတနှင့် တူ၏။

လောဟိတံ။ ။ **ရုဟတိ သရီရေ ဗျာပနဝသေနာတိ လောဟိတံ။** (ရုဟ+တ)

ရုဟ-ဓာတ်အရ အာပေါဓာတ် လွန်ကဲသော ကမ္မဇ,ဥတုဇ,ဖြစ်သော သွေး၏ ဥပါဒ်သည် မုချ။တ-ပစ္စည်းအရ ဥပ္ပါဒဝန္တ ဖြစ်သော သွေးရ၏။

မက္ခိတော။ ။ **မက္ခိယတေတိ မက္ခိတော။**

မက္ခ-ဓာတ်အရ ကတ္တုဒြဗ်ကြိယာ မိဂလက္ခိက၏သန္တာန်၌ သတ်ဖြတ်သော အခြင်း အရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်၏ ဥပါဒ်သည်။/**တစ်နည်း**-ဥတုဇဖြစ်သော သွေး၏ဥပါဒ်သည် မုချ။ကမ္မဒြ ကြိယာ-သံလျက်၏ ပက်တူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူ။ တ-ပစ္စည်းအရ ထို…သော သံလျက်ရ၏။

လောဟိတမက္ခိတော။ ။လောဟိတေန မက္ခိတော လောဟိတမက္ခိတော။

လောဟိတအရ သွေးသည်မုချ။ထို၏ လိမ်းကျံအပ်သော သံလျက်နှင့် ဝိသေသန ဝိသေသျစပ်ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ သွေးဖြင့်လိမ်းကျံအပ်သော သံလျက်ရ၏။

သမနုညာ။ ။ **သံဝိဇ္ဇတိ မနုညာ ဧတေသန္တိ သမနုညာ။** (သ+မနုည)

သမ္မာ အနုဇာနာတီတိ သမနုညာ။ (သံ+အနု+ဉာ+ကွိ)

နံပါတ် (၅)

ပါဏ။	။ပဏ+ဏ။
သာဓု။	။သာဓ+ဏု။(အတ္တနော ပရေသံ ဟိတံ သာဓေတီတိ သာဓု)
နိပါတ။	။နိ+ပတ+ဏ။
ဓိဝိတ။	။ဓိဝ+တ။
သမနုညာ။	။သံ+အနု+ဉာ+ကွိ။
ပုထုဇ္ဇနာ။	။ပုထုသဒ္ဒါ+ဇန+ကွိ။
နဒီ။	။နဒ+အ+ထီဇောတက-ဤ။

http://www.dhammadownload.com

ဥပယောဂ။ ။ဥပ+ယုဇ+ဏ။
အတိပါတ။ ။အတိ+ပတ+ဏ။

နံပါတ် (၆)

(က)ဥပယောဂဗဟုဝစနံ-ဖြင့် နော-သဒ္ဒါသည် ဒုတိယာဗဟုဝုစ်ဝိဘတ်၏ ကာရိယ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

(ခ) **အမှေ**-ဖြင့် နော-သည် အမှ-သဒ္ဒါ၏ ကာရိယအဖြစ်ကို သိစေပါသည်။ **ဝုတ္တံ ဟောတိ**-ဖြင့် ရဟန်းတော်တို့၏ပြောလိုရင်း ပိဏ္ဍတ္ထ,ဥဇကတ္ထကို သိစေသည်။

(ဂ) **လောဟိတမက္ခိတံ** -ဖြင့် သွေးရှိသော သံလျက်ဟူသည် သွေးတို့ဖြင့် လိမ်းကျံ အပ်သော သံလျက်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

လောဟိတမက္ခိတံ-ဖြင့် လောဟိတကံ-၌ လောဟိတပုဒ်+က-ပစ္စည်း၊ ယင်းက-ပစ္စည်းသည် မက္ခိတအနက်၌ သက်၍ လောဟိတေဟိ မက္ခိတော လောဟိတကော-ဟု မက္ခိတတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထ ပြုရမည်ကို သိစေသည်။

လောဟိတံ အဿ အတ္ထီတိ လောဟိတကံ။ (က-ပစ္စည်း။ ဘာဋ္ဌိ)

နံပါတ် (၇)

သမနုညာ အဟောသုံ/ သမနုညာပေသုံ...

သမနုညာပေသုန္တိ အနုဇာနာပေသုံ(ယောဇနာ)၌ ကာရိတ်ကြိယာ အဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်ပြ သောကြောင့် သမနုညာပေသုံ-ပါဌ်သင့်။

အရိယာပုဒ်၏ ဝိကတိကတ္တား ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊နိသျတို့၌လည်း ယင်းပါဌ်ကိုပင် အတ္ထယောဇနာသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ခွင့်ပြုခြင်းအနက်၌ သမနုညာ ပါဌ်ကို အသုံးတွေ့ရသောကြောင့်လည်းကောင်း သမနုညာ အဟောသုံ-ပါဌ်လည်း သင့်။

လောဟိတကံ/လောဟိတဂတံ...

လောဟိတဂတန္တိပိ ပဌန္တိ-ဟု သာရတ္ထဋီကာ၌ မူကွဲပါဌ်ကို ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် လောဟိတဂတံ-ပါဌ်သင့်။

လောဟိတ-ပုဒ်+က-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အလိုရှိအပ်သော အနက်ကို ရအပ်သောကြောင့် လည်းကောင်း လောဟိတကံ-ပါဌ်လည်းသင့်။

နံပါတ် (၈)

နော။ ။အကျိုးဖြစ်သော ကာရိယ နော-၏ အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ကာရီဒုတိ ယာဗဟုဝုစ် ယော-ဝိဘတ်၌တင် ဖလူပစာ။ အဝိနာဘာဝနည်း။

တစ်နည်း-အပေါင်းဖြစ်သော ဒုတိယာ, စတုတ္ထီ, ဆဋ္ဌီ ၏၊ ဝုစ်ဝိဘတ်ကို၏ နော-အမည်ကို အစိတ် ဒုတိယာ ဗဟုဝုစ်ဝိဘတ်၌တင် ဧကဒေသူ။

နံပါတ် (၁၀)

ဗိဝိတာ ဝေါရောပေတိ-အရ ကောက်၍ ဩတရဏဟာရနေတ္တိထုတ်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဝဓကစေတနာပြဋ္ဌဝန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

သြတရဏာဟာရဟူသော်ကား-သြတာရီယန္တိ အနုပဝေသိယန္တိ ဧတေန သုတ္တာဂတ မွော ခန္ဓာဒီသူတိ သြတရဏော-ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် အညီ သုတ္တာဂတဓမ္မတို့ကိုခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, ဣန္ဒြေ, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တို့၌ သွင်းကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် သြတရဏာ ဟာရမည်၏။

အဘယ်သို့ သွင်းချသနည်းဟူမူ···· ဝေါရောပေတိ-အရ ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဝေဒနာသည် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ မည်၏။သညာသည် သညာက္ခန္ဓာမည်၏။ ဝေဒနာ, သညာမှ ကြွင်းသော စေတသိက်ဝိသသည် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ မည်၏။ဒေါသမူ ဒွေးသည် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ မည်၏။

ဤသို့ ခန္ဓာအားဖြင့် သွင်းချခြင်းသည် ခန္ဓောတရဏာ မည်၏။

ဒေါသမူဒွေးသည် မနာယတန မည်၏။စေတသိက်ဗာဝိသသည် ဓမ္မာယတန မည်၏။ ဤသို့ အာယတနအားဖြင့် သွင်းချခြင်းသည် အာယတနောတရဏာဟာရမည်၏။

ဒေါသမူဒွေးသည် မနိန္ဒြေမည်၏။ဒေါမနဿဝေဒနာသည် ဒေါမနဿိန္ဒြေ မည်၏။ ဧကဂ္ဂတာသည် သမာဓိန္ဒြေမည်၏။ဇီဝိတသည် ဇီဝိတိန္ဒြေမည်၏။ဝီရိယသည် ဝီရိယိ န္ဒြေမည်၏။ ဤသို့ ဣန္ဒြေအားဖြင့် သွင်းခြင်းသည် ဣန္ဒြေယောတရဏာဟာရ မည်၏။

ဤသို့လျှင် သုတ္တာဂတဓမ္မတို့ကို ခန္ဓာစသည်၌ သွင်းချခြင်းသည် သြတရဏာဟာရ နေတ္တိနည်း မည်၏။

****

ဝါကျစဉ် (၁၀)

(က) **ယေန ဝဂ္ဂုမုဒါ နဒီတိ** ဗဂ္ဂုမတာ လောကဿ ပုညသမ္မတာ နဒီ။

(ခ) သောပိ ကိရ "တံ ပါပံ တတ္ထ ပဝါဟေဿမိ" တိ သညာယ ဂတော။

(ဂ) နဒိယာ အာနုဘာဝေန အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ပါပံ ပဟီနံ နာမ နတ္ထိ။

(ဃ) **အဟု ဝိပ္ပဋိသာရောတိ** တဿေဝ ကုက္ကုစ္စဿ သဘာဝနိယမနတ္ထမေတံ ဝုတ္တံ။

(င) ဝိပ္ပဋိသာရကုက္ကုစ္စံ အဟောသိ၊ န ဝိနယကုက္ကုစ္စန္တိ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊၂။ ၆။)

****

နံပါတ် (၁)

(ခ) သောပိ-၌ ပိ-၏ သမုစ္စယတ္ထ (သမ္ဘာဝနတ္ထ) အပေက္ခါ ဧနာ-အခြားသော လူတို့သည်လည်းကောင်း။(အပိုသဒ္ဒေါ် အညေဧနေ အပေက္ခိတိ။ယောဇနာ)ပဝါဟေဿမိ၊ ကင်းစေအံ့။(သဒ္ဒတ္တ)ဝါ-သုမ်သင့်အံ့။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)ဝါ-မျှောအံ့ (ဝေါဟာရတ္ထ)ပါ်ပံ၊မိမိ ကိန်းရာ သတ္တဝါကို အပါယ်လေးရွာသို့ ရောက်စေတတ်သော အကုသိုလ်ကို ။(သဒ္ဒတ္တ) ဝါ-မကောင်းမှုကို (ဝေါဟာ၊အဓိပ္ပါ)

(င) ဝိပ္ပဋိသာရကုက္ကုစ္စ၊ စွဲ၍ ဖေါက်ပြန်စွာ အောက်မေ့ခြင်းတည်းဟူသော ကုက္ကုစ္စ

http://www.dhammadownload.com

သည်။ဝါ-နှလုံးမသာယာခြင်း တည်းဟူသော ကုက္ကုစ္စသည်။

နံပါတ် (၂)

(က) ဝါကျသို့ အပရာနုသန္ဓေ။ ။ယခုအခါ၌ ဝဂ္ဂမတာ-ဟု ဆိုလိုလျက်လူတို့သည် ဝဂ္ဂမုဒ္ဒါ-ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည် ၏ အဖြစ်ကို ပြလိုတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာ ဆရာသည် (က) ဝါကျမိန့် (ဋီကာ)

(ခ) ဝါကျသို့ ဠပနာတိကပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ(က)ဝါကျဖြင့် ဝဂ္ဂမုဒ္ဒါမြစ်ဟူသည် လူအပေါင်းသည် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ကြောင်းဟူ၍ သမုတ်အပ်သော၊ဝါ၊ကောင်းမှုဟူ၍ သမုတ်အပ်သော မြစ်ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်၏။မြစ်သည် အဘယ်သို့လျှင် လူအပေါင်း၏ မကောင်းမှုမှ စင်ကြယ်စေပါသနည်း။မြစ်သည် တစ်စုံတစ်ခုသော မကောင်းမှုကို စင်ကြယ်အောင် စွမ်းဆောင်နိုင်ပါ၏လော။ဤသို့ စစ်ကြောင့်(ခ)မိန့်။(သညာယကို ရှုသည်)

ကား။ ။မြစ်သည် တစ်စုံတစ်ခုသော မကောင်းမှုကို စင်ကြယ်အောင် စွမ်းဆောင်နိုင်သည် မဟုတ်၊ ကျူးလွန်ပြီးသော မကောင်းမှု ရှိသူတို့၏ ယင်းမကောင်းမှုကို မြစ်၌ မျှောပစ်က စင်ကြယ်၏ဟု အယူရှိသောကြောင့် ဟူလို။

(ဂ)ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ)ဝါကျဖြင့် မိဂလဏ္ဍိကသည် ထိုမကောင်းမှုကို မြစ်၌ မျှောပစ်အံ့- ဟူသော သညာဖြင့် သွား၏ဟု ဖွင့်ပြ၏။မိဂလဏ္ဍိက၏အကုသိုလ်ကို ထိုမြစ်၏ အာနုဘော်ဖြင့် ပယ်သတ်နိုင်ပါသလော။အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ ဤသို့ စစ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

စတုက္ကနည်း.....

(က) နန နဒိယာ အာနုဘာဝေန အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ပါပံ ပဟီနံ နာမ နတ္ထိ။

(ခ) အထ ကသ္မာ ဝဂ္ဂမတာ လောကဿ ပုညသမ္မတာ နဒီတိ ဝုတ္တာ။

(ဂ) သောပိ တံ ပါပံ တတ္ထ ပဝါဟေဿာမီတိ သညာယ ဂတော၊တသ္မာ-

(ခ) ဝါကျ ကျမ်းထွက်။ ။ဆရာ(က) ဖြင့် ဝဂ္ဂမုဒ္ဒါမြစ်ကို စင်ကြယ်ကြောင်း မြစ်ဖြစ်၏ဟု လောကသားတို့ သမုတ်အပ်သည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။အဘယ်ကြောင့် လောကသားတို့ ထိုမြစ်ကို စင်ကြယ်ကြောင်း ကောင်းမှုမြစ်ဟူ၍ သမုတ်အပ်ပါသနည်း။မြစ်၏အာနုဘော်ဖြင့် အနည်းငယ်မျှလည်းဖြစ်သော အကုသိုလ်ကို ပယ်မြစ်ခြင်မည်သည် မရှိရာသည် မဟုတ်ပါသလော။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ၊ ပါဠိတော်၌ "အဟုဒေဝ ကုက္ကုစ္စံ၊ အဟု ဝိပ္ပဋိသာရော" ဟုဆို၏။ကုက္ကုစ္စနှင့် ဝိပ္ပဋိသာရတို့သည် အရအားဖြင့် မထူးခြားသည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ်အကျိုးငှာ အဟု ဝိပ္ပဋိသာရော ဟု ဝိပ္ပဋိသာရကို ထပ်၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း။မဆိုသင့်ဘဲဆိုချေသော် ဂန္တဂရု၊ ပုနရုတ္တိ၊ နိရတ္ထကဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) ဝါကျမိန့်။

ကား။ ။အရကောက် မထူးခြားသော်လည်း ထိုကုက္ကုစ္စ၏ သဘာဝကို မှတ်သားနိုင်ခြင်း

http://www.dhammadownload.com

အကျိုးငှာ ဆိုအပ်သောကြောင့် သင်တင်သော ဂန္ထဂရုဒေါ်သ စသည်ငါ၌ မရောက်ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(ခ) ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။ ပုညသမ္ဘတာ ဖြစ်ပုံကို ချဲ့ပြ။(ဂ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ- မြစ်၏ အာနုဘော်ဖြင့် အပြစ်ကို မျှောနိုင်ပါသလော-ဟူသော စောဒနာဖွယ်ကို ပယ် လို၍ဆက်လက် အားထုတ်။(ဃ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။(င)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ/ပက္ခန္တရ။

နံပါတ် (၄)

ပါပံ။ ။ တံ သမ်ဂီပုဂ္ဂလံ ဒုဂ္ဂတိံ ပါပေတီတိ ပါပံ။

ပ+အပ-ဓာတ်. သုဒ္ဓကတ္တုဋ္ဌ-ဒုဂ္ဂတိသို့ ရောက်တတ်သော အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တိရဏ စိတ္တုပ္ပါဒ်၏ ဥပါဒ်သည် မှုချ။ဟေတုကတ္တုဋ္ဌ-အကုသိုလ် စေတနာ၏ နာနက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိသည် ဖလူ။ဏ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော အကုသိုလ် စေတနာ ရ၏။

ပဟီနံ။ ။ ပဟီယတေတိ ပဟီနံ။ (ပ+ဟာ+တ)

ဟာ-ဓာတ် ကတ္တုဋ္ဌကြိယာ-ပယ်တတ်သော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏ တဒင်္ဂပဟာ နသတ္တိစသည်သည်မှုချ။ကမ္မဋ္ဌကြိယာ-အကုသိုလ်၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူ။ တ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော ပယ်အပ်သော အကုသိုလ်ရ၏။

ကုက္ကုစ္စံ။ ။ ကရီယတေတိ ကတံ၊ ကုစ္ဆိတံ ကတံ ကုကတံ၊
ကုကတဿ ဘာဝေါ ကုက္ကုစ္စံ။

ကုကတတဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ-စက်ဆုပ်အပ်စွာ ပြုအပ်သော အမှုသည် မှုချ။ထို-၏ ဏျပစ္စည်အရ-ပြုခြင်းအမှုအရာ ကြိယာနှင့် နိဿယ/နိဿိတအစပ်သမ္ဗန်သည် ဌာနူ။ ဏျပစ္စည်းအရ-ထို သော ပြုခြင်းအမှုအရာ ကြိယာရ၏။

ဝဂ္ဂု။ ။ ဝိဂစ္ဆတိ ဓောနာတိ ဝဂ္ဂု။(ဝိ+ဂမု+ကု)

ဝဂ္ဂုမတာ။ ။ ဝဂ္ဂု ဣတိ မတာ ဝဂ္ဂုမတာ။

ဝဂ္ဂု ဝိသေသနပုဒ်အရ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်း၏ အဖြစ်ဟူသော သမ္ဘာဝနာဘော ဂုဏ်သည် မှုချ။ထို၏မတာဟူသော နောက်ပုဒ်အရ သမုတ်အပ်သော မြစ်နှင့်ဂုဏ်/ဂုဏော အစပ်သမ္ဗန်သည် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ-ထို သော သမုတ်အပ်သောမြစ်ရ၏။

ပုညသမ္ဘတာ။ ။ ပုညံ ဣတိ သမ္ဘတာ ပုညသမ္ဘတာ။

အပ္ပမတ္တကံ။ ။ အပ္ပံ မတ္တာ ယဿာတိ အပ္ပမတ္တကံ။ (ပါပံ)

သဘာဝနိယမံ။ ။ သဘာဝဿ နိယမံ သဘာဝနိယမံ။

ပုညံ။ ။ ပုနာတိ သောဓေတီတိ ပုညံ

နံပါတ်(၅)

ဝဂ္ဂု။ ။ဝဂ + ဉ။

မတာ။ ။မန + တ။

http://www.dhammadownload.com

ပုည။	။ပု + ဏျ။
သမ္မတာ။	။သံ + မန + တ။
သညာ။	။သံ+ ဉာ+ အ+ ထိဓောတက-အာ။
အာနုဘာဝ။	။အာ + အနု + ဘူ+ ဏ။
အပ္ပ။	။အလ + ပ။ တစ်နည်း-အပ္ပ+အ။
နိယမန။	။နိ + ယမု + ယု။

နံပါတ် (၆)

(က) **ဝဂ္ဂုမတာ-ဖြင့်** ဝဂ္ဂုမတာ-ဟု ဆိုအပ်လျှင် သဒ္ဒါဆရာတို့ ဝဂ္ဂုမုဒါ-ဟုခေါ်ဝေါ်အပ်သည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

ဝဂ္ဂုမုဒါတိ ဧတ္ထ "ဝဂ္ဂုမတာ" တိ ဝတ္တဗ္ဗေ လောကိကာ "မုဒါ" တိ ဝေါဟရိံသူတိ ဒဿေန္တော အာဟ "ဝဂ္ဂုမတာ" တိ။(ဝိမတိ)

တစ်နည်း-မုဒ-သဒ္ဒါသည်မတာ-သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်အဖြစ်ကို သိစေသည်။ **ပုညသမ္မတာ-ဖြင့်** ဝဂ္ဂု-သဒ္ဒါသည် ပုညသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်အဖြစ်ကို သိစေသည်။ **တစ်နည်း** - ဝဂ္ဂုသဒ္ဒါသည် စင်ကြယ်ခြင်းအနက်ကို ဟောသော ရုဠီပါဠိပဒိကပုဒ်ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။**လောကဿ ပုညသမ္မတာ-ဖြင့်**ဝဂ္ဂုမုဒါကို ဝဂ္ဂု ဣတိ မုဒါ ဝဂ္ဂုမုဒါ-ဟု သမ္ဘာဝနာကမ္မဓာရည်း သမာသ်ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ လူအပေါင်း၏ ကောင်းမှုဟူ၍ သမုတ်အပ်သောကြောင့် ဝဂ္ဂုမုဒါမြစ် မည်၏-ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို-လည်းကောင်း သိစေသည်။

(င)**ဝိပ္ပဋိသာရကုက္ကုစ္စံ-ဖြင့်** ကုက္ကုစ္စ, ဝိပ္ပဋိသာရတို့အရ ဝိပ္ပဋိသာရကုက္ကုစ္စကို ကောက်ယူရမည်ကို သိစေသည်။ **အဟောသိ-ဖြင့်** အဟု-၌ ဟူ-ဓာတ်+အဇ္ဇတ္တနီ ဤ-ဝိဘတ်၊ယင်း ဤ-ဝိဘတ်ချေ၍ ဦ-ကို ဉ-ရဿပြု၍ လည်းကောင်း၊ အ-လာ၍ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

န ဝိနယကုက္ကုစ္စံ-ဖြင့် ကုက္ကုစ္စ-အရ ဝိနယကုက္ကုစ္စမဟုတ်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ပုညသမ္မတာ/ပုညသမတာ...

သံပုဗ္ဗ+မန+တ္တ-ပစ္စည်းဖြင့် က-အနုဗန္ဓနှင့်တကွ ဓာတွန်-န-ကိုချေ၍ နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ-ပြု၍ ပြီးသောကြောင့် ပုညသမ္မတာ-ဟု ဒွေးတော်ဖြင့်ရှိသောပါဌ်သင့်။ဘျာဒီဟိမတိ ဇုမိပူဇာဒီဟိတွေ-သုတ်ရှု။ဆင်တဲဂဏ္ဍိဟောင်း၌ ပုညသမတာ-ဟု ဒွေးဘော်မဲ့ ပါဌ်ရှိ၏။ ထိုသို့ပင် ရှိငြားသော်လည်း ယင်းသုတ်အဖွင့်နှင့် အညီသောကြောင့် မသင့်ပါ။

(ခ) သော/သော...

အပိသဒ္ဒေါ အဝေ့ချေ အဝေ့ကြတိ-ဟု ယောဇနာဖွင့်ဆိုသောကြောင့် အပိနှင့်ရှိ

http://www.dhammadownload.com

သော သောဝိ-ပါဠိသင့်။

နံပါတ် (၈)

ဝဇ္ဇမတာ။ ။အကုသိုလ်မှ စင်ကြယ်စေနိုင်သော သတ္တိထင်ရှားရှိသော ကုသိုလ်တရား၏ ဝဇ္ဇမတာအမည်ကို အကုသိုလ်မှ စင်ကြယ်စေနိုင်သော သတ္တိထင်ရှား မရှိသော မြစ်၌တင် တဒ္ဓမ္မူပစာ။

ကုက္ကုစ္စ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ဝိပ္ပဋိသာရကုက္ကုစ္စ၊ဝိနယကုက္ကုစ္စ၊အသံယတကုက္ကုစ္စ တို့၏ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဝိပ္ပဋိသာရကုက္ကုစ္စ၌တင် ဧကဒေသူ။

တစ်နည်း။ ။အကြောင်းအာရုံဖြစ်သော လွန်ကျူးခြင်း ကုက္ကုစ္စ၏အမည်ကို အကျိုးအာရမ္မဏိက ကုက္ကုစ္စစေတသိက်၌တင် ကာရဏူ၊ နာနန္တရိက

ဝိပ္ပဋိသာရကုက္ကုစ္စ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော ကုက္ကုစ္စ၏အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော ဒေါသမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်၌တင် ဧကဒေသူ၊ ဥပလက္ခဏ-နည်း။

မှတ်ချက်။ ။စိတ်ကိုကောက်လျှင် ပဓာန-နည်း။ စေတသိက်ကို ကောက်လျှင် ဥပလက္ခဏ-နည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ဝိနယကုက္ကုစ္စ-အရကောက်၍ ဣန္ဒြိယောတရဏာဟာရနေတ္တိ။
ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်၊ ကြိယာဉာဏ သမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

ဝါကျစဉ် (၁၁)

(က) **အလာဘာ ဝတ မေတိ** အာဒိ ကုက္ကုစ္စသဿ ပဝတ္တိ အာကာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

(ခ) **တတ္ထ အလာဘာ ဝတ မေတိ** အာယတိံ ဒါနိ မမ ဟိတသုခလာဘာနာမ နတ္ထီတိ အနုတ္ထုနာတိ။

(ဂ) **န ဝတ မေ လာဘာတိ** ဣမိနာ ပန တမေဝတ္ထံ ဒဠှံ ကရောတိ။

(ဃ) အယံ ဟေတ္ထ အဓိပ္ပါယော-သစေပိ ကောစိ "လာဘာ တေ" တိ ဝဒေယျ၊ တံ မိစ္ဆာ။

(င) န ဝတ မေ လာဘာတိ။ (ဋီ၊ ၄၊ ၂။ ၇။)

****

ပါဠိတော်...အလာဘာ ဝတ မေ၊ န ဝတ မေ လာဘာ။

နံပါတ် (၁)

မေ၊ ငါ၏။ဝါ၊ငါ့မှာ။ဝတ၊ စင်စစ်။ အလာဘာ၊စီးပွားချမ်းသာတို့ကို မရခြင်းတို့သည်။ဟောန္တု၊ကုန်လေစွ။မေ၊ငါ၏။ဝါ၊ ငါ့မှာ။ဝတ၊စင်စစ်။လာဘာ၊စီးပွားချမ်းသာတို့ကို ရခြင်းတို့သည်။နဟောန္တိ၊မဖြစ်လေကုန်စွာတကား။(သံဝဏ္ဏနာရှု၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗကို

http://www.dhammadownload.com

အနက်ပေး၏။)

အနုတ္တနှာတိ၊ ငြီးတွား၏။ (သဒ္ဒတ္ထ)

ကုဏ္ဍုဋ္ဌ-ကို ဝိဂ္ဂဟ ရှု၍ သဂုဏာဒဗ္ဗပေက္ခသဒ္ဒတ္ထ အနက်ပေး။

နံပါတ် (၂)

(က) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ ပါဠိတော်၌ သင်္ဂါယနာတင် မထေရ်တို့သည် အလာဘာ ဝတ မေ စသော စကားရပ်တို့ကို မိန့်ဆိုအပ်၏။အဘယ်အကျိုးငှာ ထိုစကားရပ်တို့ကို မိန့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ အဟု ဒေဝ ကုဏ္ဍုဋ္ဌံ အဟု ဝိပ္ပဋိသာရော ဟူသော ပါဠိရပ်တို့ဖြင့်ပင် မိဂလုဒ္ဒကတ၏ ကုဏ္ဍုဋ္ဌ ဖြစ်နေသည်ကို သိအပ်ပြီး မဟုတ်ပါလော။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ(က)ဝါကျဖြင့် အလာဘာ ဝတ မေ စသောစကားရပ်ကို ကုဏ္ဍုဋ္ဌ ဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ ဆိုအပ်၏ ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ အဘယ်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ကုဏ္ဍုဋ္ဌဖြစ်ပါသနည်း။ကုဏ္ဍုဋ္ဌဖြစ်ပုံအခြင်းအရာကို သိသာထင်ရှားအောင် ပြဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့်(ခ) မိန့်။

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ခ) ဝါကျဖြင့် အလာဘာ ဝတ မေ ပုဒ်၏ ကုဏ္ဍုဋ္ဌဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာကို အကျယ်အားဖြင့် ပြဆိုတော်မူ၏။န ဝတ မေ လာဘာ ပုဒ်၏ ကုဏ္ဍုဋ္ဌဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာကိုကား အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။အလာဘာ ဝတ မေ ဟူသောပုဒ်၏ ပြဆိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်မှ တစ်ပါးသောအနက်အဓိပ္ပာယ် ကိုလည်း မှတ်သားအပ်ပါသလော။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဂ)မိန့်။(တမေဝတ္ထံကို ရှုသည်)

(ဃ) ဝါကျသို့ အဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ဂ) ဝါကျဖြင့် န ဝတ မေ လာဘာ ပါဠ်ဖြင့် အလာဘာ ဝတ မေ ပါဠ်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်အတိုင်းသာ မြဲစွာမှတ်သားထိုက်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။အလာဘာ ဝတ မေ နှင့် န ဝတ မေ လာဘာတို့သည် သဒ္ဒါအားဖြင့် ကွဲပြား၍အနက်အားဖြင့်လည်း ထူးခြားသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အတူပြု၍ ဆိုခြင်းသည် အသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။။သဒ္ဒါ,အနက် ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ)ဝါကျမိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။(ခ) ဝါကျ-စသည် ဝိတ္ထာရ။ကုဏ္ဍုဋ္ဌဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာကို ချဲ့ပြ။ထိုတွင် (ဂ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ န ဝတ မေ လာဘာ ဖြင့်ပုံအဖို့တစ်ပါးပြ။

(ဃ) ဝါကျ-ဒဠှီကရဏ။တမေဝတ္ထံ ဒဠှ ကရောတိ-ဟူသော စကားကို ထောက်ခံ။

(င) ဝါကျ-ဗျတိရေက(ဝိတ္ထာရ)တံ မိစ္ဆာကို အဖြောင့် ဥဇုကတ္တံပြ။

နံပါတ် (၄)

ပဝတ္တိအာကာရဒဿနံ။ ။ပဝတ္တိယာ အာကာရော ပဝတ္တိအာကာရော။

http://www.dhammadownload.com

ပဝတ္တိအာကာရသ ဒဿနံ ပဝတ္တိအာကာရဒဿနံ။

ပဝတ္တိအာကာရ ဝိသေသနပုဒ်အရ ဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာသည် မုချ။ထို-၏ ပြခြင်း ကြိယာနှင့် ကမ္မ+ကမ္မိ စပ်ခြင်းသည် ဌာန္။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာကို ပြခြင်း ရ၏။

နိယံ။ ။ယု,ဏျ,တု,ဏီ ပစ္စည်းမှီ၊ ဆဋ္ဌီ ကံ နေစေ။

ဟိတသုခလာဘာ။ ။ ဟိနောတိ ဝမုတိတိ ဟိတံ၊ဟိတဉ္စ သုခဉ္စ ဟိတသုခံ၊ ဟိတသုခဿ လာဘာ ဟိတသုခလာဘာ။

ဟိတ ဟူသော ရှေ့ပုဒ်အရ အစီးအပွားသည် မုချ။ထို-၏ သုခဟူသော နောက်ပုဒ် အရ ချမ်းသာခြင်းနှင့် ရခြင်းကြိယာကို အကြောင်းပြု၍ အချင်းချင်း ငဲ့သကဲ့သို့ဖြစ်သော အညမညပေက္ခသမ္ဗန်သည် ဌာန္။ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော စီးပွားချမ်းသာ ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဘာဝယု-ပစ္စည်းနှင့် ခြင်း-ဟု အနက်ပြန်ရလျှင် ကမ္မတ္ထဆဋ္ဌီ သမာသ်တွဲ။

အလာဘာ။ ။ န လာဘာ အလာဘာ။

န-အရ အဘာဝဘောဂုဏ်သည် မုချ။ထို-၏ လာဘာ-အရ ဟိတသုခကိုမရခြင်း နှင့်ဂုဏ်+ဂုဏီ စပ်ခြင်းသည် ဌာန္။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော စီးပွားချမ်းသာကို မရခြင်းရ၏။

အဓိပ္ပါယော။ ။ အဓိပ္ပိယတေ ဣစ္ဆိယတေတိ အဓိပ္ပါယော။

အဓိ+အပိ+ဣ-ဓာတ်အရ ကတ္တုဥ္စ-အလိုရှိတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဆန္ဒပြဋ္ဌာန်း သော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ကမ္မတ္ထကြိယာ-အလိုရှိအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။ဏ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော အလိုရှိအပ်သော အနက် အဓိပ္ပါယ်ရ၏။တစ်နည်း-**အဓိပယတိ စိတ္တေတိ အဓိပ္ပါယော။**(အဓိ+ပယ+ဏ)

နံ့ပါတ် (၅)

ပဝတ္တိ။	။ပ+ဝတု+တိ။
အာကာရ။	။အာ+ကရ+ဏ။
ဒဿန။	။ဒိသ+ယု။
ဟိတ။	။ဟိ+တ။ ဟိနောတိ ဝပုတိတိ ဟိတံ။
သုခ။	။သုခ+အ။ သု+ခါဒ+ကွိ။ သု+ခနု+ကွိ။

ကျက်။ ။ သုခဓာတု ဝသာစာပိ၊ သုပုဗ္ဗ ခါဒတောပိ။
သုပုဗ္ဗ ခနုတောစာပိ၊ သုခဓာတု ဂဏ်ဝဒေ။

ဒဠှ။	။ဒဟ+တ။
အနုတ္ထုနာတိ။	။အနု+ထု+နာ+တိ။

နံ့ပါတ် (၆)

(ခ) မဇ-ဖြင့် မေ-၌ တတိယ, စတုတ္ထီ ဝိဘတ်တို့၏ ကာရိယမဟုတ်၊ဆဋ္ဌီဝိဘတ် ၏ ကာရိယအဖြစ်ကို သိစေသည်။**ဟိတသုခလာဘာနတ္ထိ**-ဖြင့် အလာဘာ-၌ အ-ပုဒ်

http://www.dhammadownload.com

လာဘပုဒ်၊အ-သည် န-၏ ကာရိယဖြစ်၍ အဘာဝ-အနက်ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊ န လာဘာ အလာဘာ-ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်ကိုလည်းကောင်း၊လာဘ-အရ ဟိတသုခလာဘ်ကို ကောက်ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

နာမ-ဖြင့် ဝတ-သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာယတိ ဒါနိ အနုတ္ထုနာတိဖြင့် တမလွန်, ပစ္စုပ္ပန် နှစ်ဌာနတို့၌ ကုက္ကုစ္စဖြစ်ပုံအခြင်းအရာကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

အာယတိ/အာယတိ...

အာယတိ-သဒ္ဒါသည် အာဂမိကာလတ္ထ (အနာဂတ်အနက်)ဟော နာမ်ပုဒ်ကြံ၍ ယင်းနာမ်ပုဒ်နှောင် ကာလတ္တသတ္တမီ အနက်၌ ဒုတိယာ ဝိဘတ်သက်၍ ပြီးသောကြောင့် အာယတိ ပါဌ်သင့်။

အာယတိသဒ္ဒါသည် ကာလသတ္တမီနိပါတ်ဖြစ်၍ ယင်းနိပါတ်ပုဒ်နှောင် သတ္တမီ ဝိဘတ်ကို ချေ၍ ပြီးသောကြောင့် အာယတိပါဌ်လည်းသင့်။ (ရှု-၌ နှစ်ပါဌ်သင့်)

တမေဝတ္ထံ/တဒေဝတ္ထံ...

ဝါကျအရာ ဒ-အပြုသည် နပုံလိင်နှောင်းရာ၌ဖြစ်၍၊မ-အပြုသည် ပုံလိင်,ဣတ္ထိလိင်အရာ၌ဖြစ်ရကား ဤ၌ အတ္ထ-သဒ္ဒါ ပုလိင်ဖြစ်၍ မ-လာ၍သာ ပြီးသင့်သောကြောင့် တမေဝတ္ထံ-ပါဌ်သင့်။

ဒါ ဒေသော ယ,တ,တေသဒ္ဒေဟိ နပုံသကေ ဒိဿတိ၊မာဒေသော ယ,တ,တေသဒ္ဒေဟိ ပုမိတ္ထိလိင်္ဂေသု ဒိဿတိ။(နိရုတ္တိ၊ ၃၈။)

သမာသေ ဒေါ တိလိင်္ဂေ။သမာသ်ဝယ် ဒ-အပြုကို လိင်သုံးပါးမှာ ရှိ၏။

အယမေတ္ထ/ အယံဟေတ္ထ...

တမေဝတ္ထံ ဒဋ္ဌ ကရောတိ-ဟူသော စကားကို ထောက်ခံရန် ယုတ္တိဝါကျ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိဿျတို့၌ ဟိ-သစ္စံ-ဟု ယုတ္တိဇောတကတ္ထနိပါတ် အနက်ယော နာသောကြောင့်လည်းကောင်း အယံဟေတ္ထ-ပါဌ်သင့်။

မှတ်ချက်။ ။ဝါကျ၏အစမှာ အယံဟေတ္ထ အဓိပ္ပါယော။ ဝါကျ၏အဆုံးမှာ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပါယော-ဟု ရှိတတ်သည်ကို သတိပြု။

တမေဝတ္ထံ/တမေဝအတ္ထံ...

ပုဒ်ဖြတ်,ပုဒ်စပ်မျှသာထူး၍ အနက်ထူးခြားမှုမရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ လိုအပ်သောအနက် ပြီးသောကြောင့်လည်းကောင်း နှစ်ပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

အလာဘာ-၌ လာဘ။ ။ဒုလ္လဒ္ဓံ-၌ လဒ္ဓ-အရ ယူအပ်လတ္တံ့ဖြစ်သော လူအဖြစ်ကိုရခြင်းမှ ကြွင်းသော ဟိတသုခကိုရခြင်းကို ယူအပ်သောကြောင့် ပါရိသေသနည်း။ကေ

http://www.dhammadownload.com

ဓာသျှု
တဓာဓဝတ္တုံ။ ။အတူဖြစ်သော အလာဘာ ဝတ မေ-ပုဒ်၏ အနက်အမည်ကို အတူရှိသော န ဝတ မေ လာဘာ-ပုဒ်၏ အနက်၌တင် သဒ္ဒိသူ။ ရှဋ္ဌီ။

နံပါတ် (၁၀)

အနုတ္တုန္ဒာတိ-အရ ကုဏ္ဏုဋ္ဌ စေတသိက်ကောက်၍ ခန္ဓောတရဏာ, အာယတနောတရဏာဟာရနေတ္တိ ထုတ်ပါ။ ။

****

ဝါကျစဉ် (၁၂)

(က) ဒုလ္လဒ္ဓံ ဝတ မေတိ ကုသလာနုဘာဝေန လဒ္ဓမ္ပိ ဣဒံ မနုဿတ္တံ ဒုလ္လဒ္ဓံ ဝတ မေ။

(ခ) န တဝ မေ သုလဒ္ဓန္တိ ဣမိနာ ပန တမေဝအတ္တံ ဒဠှံ ကရောတိ။

(ဂ) အယံ ဟေတ္ထ အဓိပ္ပါယော-သစေပိ ကောစိ "သုလဒ္ဓံ တေ"တိ ဝဒေယျ။ တံ မိစ္ဆာ၊ န ဝတ မေ သုလဒ္ဓန္တိ။

(ဃ) အပုည် ပသုတန္တိ အပုည် ဥပစိတံ, ဇနိတံ ဝါ။

(င) ကသ္မာတိ စေ။

(စ) ယောဟံ ဘိက္ခူ ။ပ။ ဝေါရောပေသိန္တိ။ (ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၇။)

****

နံပါတ် (၁)

(င+စ) ဝါကျတို့ကို ဟေတု+ဖလ သမ္ဗန္ဓယောဇနာ-နည်း။

ကသ္မာ တိ စေ အပုည် ဥပစိတံ ဇနိတံဝါ။ယသ္မာ ယောဟံ ဘိက္ခူ။ပ။ ဝေါရောပေသိန္တိ။ တသ္မာ-

(က) နနု-ကုသလာနုဘာဝေန ဣဒံ မနုဿတ္တံ လဒ္ဓံ။

(ခ) အထ ကသ္မာ ဣဒံ မနုဿတ္တံ ဒုလ္လဒ္ဓံ ဝတ မေတိ ဝုတ္တံ။

(ဂ) ယသ္မာ အပုည် ပသုတံ၊ တသ္မာ-

(ဃ) ဣဒံ မနုဿတ္တံ ဒုလ္လဒ္ဓံ ဝတ မေတိ ဝုတ္တံ။

(က) ကုသလာနုဘာဝေန-ကုသိုလ်၏ အာနုဘော်ဖြင့်။လဒ္ဓမ္ပိ-ရအပ်ပါသော်လည်း။ မနုဿတ္တံ-ကံကောင်းသဖြင့်ရအပ်သော လူအဖြစ်သည်။ဒုလ္လဒ္ဓံ ဝတ-မကောင်းသဖြင့်ရအပ်ပါပေစွ။ဝါ-အရမတော်လေစွ။

(ဂ) ဟိ-ချဲ့။အယံ-ဤဆိုအပ်လတ့်ကား။တံ-ထိုသုလဒ္ဓံ တေ-ဟူ၍ပြောဆိုခြင်းသည်။ မိစ္ဆာ-အမှားတည်း။ဝတ-စင်စစ်။မေ-သည်။မနုဿတ္တံ-ကို။န သုလဒ္ဓံ-ကောင်းစွာရအပ်သည်မဟုတ်။

(ဃ) အပည်-မကောင်းမှုကို။ဥပစိတံ-စီးပွားအပ်ပြီး။ဇနိတံ-ဖြစ်စေအပ်ပြီ။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (က) ဝါကျဖြင့် ကုသိုလ်၏ အာနုဘော်ကြောင့် လူအဖြစ်ကို ရအပ်သော်လည်း မကောင်းသဖြင့် ရအပ်၏-ဟု ဒုလ္လဒ္ဓံ-ပုဒ်၏ ကုတ္တုစ္ဆဖြစ်ပုံကို ပြဆိုတော်မူ၏။န ဝတ မေ သုလဒ္ဓံ-ပုဒ်၏ ကုတ္တုစ္ဆဖြစ်ပုံကားအဘယ်ပါနည်း၊ဒုလ္လဒ္ဓံ ဝတ မေ-ပုဒ်၏ ကုတ္တုစ္ဆဖြစ်ပုံမှ တစ်ပါး အခြားသော အခြင်းအရာအားဖြင့် အနက်ကို မှတ်သားအပ်ပါသလော။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) ဝါကျကိုမိန့်။

(င+စ) ဝါကျတို့ကို စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ဃ) ဝါကျဖြင့် အပုညပသုတ-ဟူသည် မကောင်းမှုတို့ကို တိုးပွားစေအပ်၊ ဖြစ်စေအပ်၏-ဟု ပသုတသဒ္ဒါ၏ ဥပစိတ, ဇနိတအနက်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် မကောင်းမှုကို တိုးပွားစေအပ်၊ ဖြစ်စေအပ်ပါသနည်း။ရဟန်းအသွင်ကို ဆောင်လျက် ရဟန်းနှင့်အတူ ကျောင်း၌သာ နေထိုင်သည်မဟုတ်ပါလော၊ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (င-စ) မိန့်။

ကား။ ။ရဟန်းအသွင်ကို ဆောင်လျက် ရဟန်းတို့နှင့်အတူ ကျောင်း၌ နေထိုင်မှုသည် ကုသိုလ်တိုးပွားစရာရှိသော်လည်း အတူနေ သီလရှိ၍ ကလျာဏဓမ္မကို ကျင့်ကုန်သော ရဟန်းတို့ကို သတ်မိသောကြောင့် အကုသိုလ်တိုးပွားစေအပ်၊ ဖြစ်စေအပ်၏ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(ခ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ (ဂ) ဝါကျ-ဒဠှီကရဏ။(ဃ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။

(င+စ) ဝါကျ-ကာရဏ။ထိုတွင် (င) ဝါကျ-ပုစ္ဆာ။ (စ) ဝါကျ-ဝိသဇ္ဇနာ။

စာစပ်။ ။ကုသလာနုဘာဝေန-ကြောင့်ပေး လဒ္ဓံ-၌ ကရိုဏ်း+ကရိုဏ်း၏ ကြိယာအဖြစ်ဖြင့်စပ်။

တစ်နည်း-ကုသလာနုဘာဝေန-ကြောင့် ပေးသောကြောင့် လဒ္ဓံ-၌ အကြောင်းဟိတ်/ အကျိုးဖိုလ် အဖြစ်ဖြင့် စပ်။

နံပါတ် (၄)

အာနုဘာဝ။ ။ အနုဘာဝေတိ သမေတ္တောတီတိ အနုဘာဝေါ။

။ အာနုဘာဝေါ ယေဝ အာနုဘာဝေါ။

အနုရှေးရှိသော ဘူ-ဓာတ်အရ သုဒ္ဓကတ္တုဋ္ဌ-ပြီးစီး ခံစားအပ်သော အကျိုးတရားတို့၏ ဥပါဒ်သည် မုချ။ဟောတုကတ္တုဋ္ဌ-အစွမ်းသတ္တိ၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူ။ယု-ပစ္စည်းအရ ထို-သော အစွမ်းသတ္တိရှ၏။သွတ္တ ဆက်ကောက်။

ကုသလာနုဘာဝေါ။ ။ ကုသလဿ အနုဘာဝေါ ကုသလာနုဘာဝေါ။

မနုဿတ္တံ။ ။ မနုဿာနံ ဘာဝေါ မနုဿတ္တံ။

မနုဿ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ လူသည် မုချ။ထို-၏ တ္တ-ပစ္စည်းအရ လူဇာတ်နှင့် နိဿိတ+နိဿျစပ် ဌာန။တ္တ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော လူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ လူဇာတ်ရှ၏။

ဥပစိတံ။ ။ ဥပစိယိတ္ထာတိ ဥပစိတံ၊

http://www.dhammadownload.com

ဇနိတ။ ။ **ဇနာပိယိတ္ထာတိ ဇနိတံ**။

ဥပရှေးရှိသော စိ-ခတ်ကတ္တားဖြ-အကုသိုလ်ကို တိုးပွားတတ်သော မိဂလဏ္ဍိက သန္တာန်၌ တိုးပွားသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော အယောနိသောမနသိကာရ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ကမ္မဋ္ဌကြိယာ-အကုသိုလ်စေတနာ၏ ပကတူ ပနိဿယသတ္တိ/သဟဇာတပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။တ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော တိုးပွား အပ်ပြီးသော အကုသိုလ်စေတနာ ရ၏။ဇနိတနည်းတူ ဖြစ်တတ်/ဖြစ်စေတတ်ဆိုကောက်။

အပုည်။ ။ **န ပည် အပုည်**။

န-ဝိသေသန-အရ ဝိရုဒ္ဓဘောဂုဏ်သည် မုချ။ထို-၏ အကုသိုလ်မကောင်းမှုနှင့် တစ်နည်း - ကုသိုလ်ကောင်းမှု၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အကုသိုလ်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော ဆန့်ကျင်ဘက် အကုသိုလ်ရ၏။

သီလဝန္တာ။ ။ **သီလံ ဧတေသံ အတ္ထိ သီလဝန္တာ**။

ကလျာဏဓမ္မာ။ ။ **ကလျာဏော ဓမ္မော ဧတေသန္တိ ကလျာဏဓမ္မာ**။

ဥတ္တမဓမ္မာ။ ။ **ဥတ္တမော ဓမ္မော ဧတေသန္တိ ဥတ္တမဓမ္မာ**။

သေဋ္ဌဓမ္မာ။ ။ **သေဋ္ဌော ဓမ္မော ဧတေသန္တိ သေဋ္ဌဓမ္မာ**။

နံပါတ် (၅)

ကုသလ။	။ကုသသဒ္ဒူ+လာ+ကွိ။လူ+ကွိ။ကုပုဗ္ဗ+သလ+အ။
ပသုတံ။	။ပ+သု+တ။
ဘိက္ခု။	။ဘိဒိ+ရူ။ ကိလေသေ ဘိန္ဒတီတိ ဘိက္ခု။
	ဘယ-သဒ္ဒူ+ဣက္ခ+ရူ။သံသာရေ ဘယံ ဣက္ခတီတိ ဘိက္ခု။ဘိက္ခ+ရူ။ ဘိက္ခတိ ယာစတိ သီလေနာတိ ဘိက္ခု။
မနုဿ။	။မန+ဥဿ။ မနတိ ဇာနာတီတိ မနုဿော။

နံပါတ် (၆)

(က) ဣတ္ထံ မနုဿတ္တံ-ဖြင့် ဒုလ္လဒ္ဓံ-အရ မကောင်းသဖြင့် ရအပ်၏-ဟူသည် ဤလူ့ဘဝ လူ့အဖြစ်ကို ရခြင်းပင်ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။**တစ်နည်း**- ဒုလ္လဒ္ဓံ-အရ လူ့ဘဝ လူ့အဖြစ်ကို ယူရမည်ကို သိစေသည်။

ကုသလာနုဘာဝေန လဒ္ဓမ္ပိ-ဖြင့် လူ့ဘဝ လူ့အဖြစ်ကို ကုသိုလ်ကောင်းမှု၏အစွမ်း သတ္တိကြောင့် ရအပ်၏ ဟူသောအဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

(ဃ) ဥပစိတံ-ဖြင့် ပသုတံ-၌ပ-ရှေးရှိသော သု-ခတ်သည် စိ-ခတ်၏ ဆည်းပူး ခြင်း အနက်၌ဖြစ်သည်သိစေသည်။**ဇနိတံ**-ဖြင့် ပသိုတံ-၌ သု-ခတ်သည် ဇန-ခတ်၏ ဖြစ်ခြင်းအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ဒုလ္လဒ္ဓံ/ဒုလဒ္ဓံ...

http://www.dhammadownload.com

ဉ,ဒ, နိနောက်၊ဒွေဘော်ရောက်၊မဖောက်ကေန်မြဲ-ဟူသော နိယံအရ..ဒ-ဥပသာရ နောက်၌ ရောက်သောကြောင့် ဒုလ္လဒ္ဓိ-ဟု ဒွေဘော်ဖြင့်ရှိသော ပါဠိသင့်။

မှတ်ချက်။ ။နိ-ဥပသာရ အနက်မရှိလျှင် ဒွေဘော်မရောက်- ဥပမာ...နိကာယ တည်း။ငှင်း၌ နိ-သည် အနက်မဲ့ ဖြစ်၏။အနက်ရှိလျှင် ဒွေဘော်ရောက်သည်။ ဥပမာ-နိဂ္ဂဏော-တည်း။ဥ,ဒ နောင် အမြဲဒွေဘော်ရောက်သည်။

ယွာဟံ/ယော်ဟံ...

ကဿာ ဏ္ဏတိ စေ ပုစ္ဆေယျ၊ယွာဟံ။ပ။ဝေါ်ရာပေသီတိ ဝဒေယျံ-ဟု ယောနော၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဩ-ကို-ဝ-ပြု၍ ပြီးနိုင်သော ကြောင့်လည်းကောင်း ယွာဟံ-ပါဠိသင့်။

ဩ-ကို-ဝ-ပြုခြင်းသည် နိစ္စဝိဓိမဟုတ်၊အနိစ္စဝိဓိဖြစ်၍ ဩ-ကို ဝ-မပြုဘဲလည်း ပြီးနိုင်သောကြောင့် ယော်ဟံ-ပါဠိလည်းသင့်။

မှတ်ချက်။ ။ဝဓောဒုဒန္တာနံ-သုတ် အဖွင့်၌ ယွာဟံ/ယော်ဟံ-ဟု ဒွိရုပ်ကို ပြသည်။

နံပါတ် (၉)

ကုသလာနုဘာဝေန။ ။ကုသိုလ်နှင့် ကုသိုလ်၏ အစွမ်းသတ္တိ မကွဲပြားသော်လည်း ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ။အဘေဒ-နည်း။

မနုဿ။ ။အတူဖြစ်သော တော်င်ကျွန်းသူတို့၏ မနုဿ-အမည်ကို အတူရှိသော မြောက်ကျွန်းသူစသည်တို့၌လည်းတင် သဒိသူပစာ။

တစ်နည်း။ ။ကမ္ဘာဦး မနု-မည်သော သား၏ မနုဿအမည်ကို အတူရှိသော ယခုလူတို့၌တင် သဒိသူ။

နံပါတ် (၁၀)

ပသုတံ-အရ အပုညကို ကောက်၍ ပဒဋ္ဌာနဟာရနေတ္တိ......

ပဒဋ္ဌာဟာရနေတ္တိနည်း-ဟူသော်ကား ပဒဋ္ဌာနံ ဝိစာရေတိ ဧတေနာတိ ပဒဋ္ဌာနော-ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် အညီ။ပ။မည်၏။

အဘယ်သို့ စိစစ်သနည်း-ဟူသော်ကား-ပသုတံ အရ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ရ၏။

တစ်နည်း-ဝဓကစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူအပ်၏။

ထို-၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား-သာမညအားဖြင့် အယောနိသောမနသိကာရတည်း။

ထို-၏ကား အသဒ္ဓမ္မသဝန်။ အကုသလ၊ ဗာလူပသေဝန,အပ္ပဋိရူပဒေသ,မိစ္ဆာပဏိဓိ, ပုဗ္ဗေအကတပုညတာတည်း-ထိုပုဗ္ဗေအကတပုညတာသည် သခ်ါရတည်း။

ထို-၏ ကား အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ဇရာ, မရဏ, မုစ္ဆာ, ဇာတိ, ဘဝ ဘည်း။ ဤသို့ အောက်သက် ခြွေရယော့ရယ် အားဖြင့်လည်းကောင်း၊

ထိုအကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကား မျက်မှောက်၌ အလာဘာ ဝတ မေ-စသဖြင့် ကုက္ကုစ္စ, ဝိပ္ပဋိသာရ ဖြစ်ရခြင်းအကျိုး သံသရာ၌ ဘဝဝိပတ္တိစသော အကျိုး၏ ပဒဋ္ဌာန်ဘည်း။

http://www.dhammadownload.com

ဤသို့ အထက်တက် အာရုယှာရုယှာအားဖြင့် လည်းကောင်း ပဒဋ္ဌာန်ကို စိစစ်ခြင်းသည် ပဒဋ္ဌာနဟာရနေတ္တိနည်း မည်၏ ဟူလိုသော်။

****

ဝါကျစဉ် (၁၃)

(က) **သာဓု သာဓူတိ** သမ္ပဟံသနတ္ထေ နိပါတော၊

(ခ) တသ္မာ ဝေ ဒွိဝစနံ ကတံ၊

(ဂ) **အတိဖ္လော တာရေသီတိ** သံသာရတော အတိဖ္လော ဣမိနာ ဇီဝိတာ ဝေါရောပနေန တာရေသိ ပရိမောစေသီတိ၊

(ဃ) အယံ ကိရ ဇေတိဿာ ဒေဝတာယ ဗာလာယ ဒုမ္မေဓာယ လဒ္ဓိ "ယေ န မတာ၊တေ သံသာရတော န မုတ္တာ။ယေ မတာ၊တေ မုတ္တာ"တိ။

(င) တသ္မာ သံသာရမောစကမိလက္ခာဝိယ ဇဝံ လဒ္ဓိကာ ဟုတွာ တမ္ပိ တတ္ထ နိယောဇေန္တီ ဝေမာဟ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၇။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)သမ္ပဟံသနတ္ထေ-အလွန်အကဲ အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်ခြင်း အနက်၌။

(ဂ)တာရေသိ၏ အပါဒါန်နှင့် ကရိုဏ်းထည့်-ပါဠိတော်မေးနိုင်။

သံသာရတော (အပါဒါန်) ဣမိနာဇီဝိတာဝေါရောပနေန (ကရိုဏ်း)

(ဃ)ကိရ-ချဲ့။**တစ်နည်း** ဟောတိကိရ-။ဒုမ္မေဓာယ-ပညာမရှိသော။

(စ)သံသာရမောစကမိလက္ခာဝိယ-သံသရာမှ လွတ်၏ဟု အယူရှိသော တောင်သူကဲ့သို့။ ဇဝံလဒ္ဓိကာ၊ဤသို့ သံသရာမှ လွတ်၏ဟု အယူရှိသည်။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည်(ဂ)ဝါကျဖြင့် သာဓုသာဓု သဒ္ဒါသည် သမ္ပဟံသနတ္ထ၌ ဖြစ်သော နိပါတ်ပုဒ်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ အဘယ်ကြောင့် နိပါတ်ပုဒ်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်ပါသနည်း။သာဓုသဒ္ဒါသည် သူတော်ကောင်း အနက်ကိုဟောသော နာမ်ပုဒ်သာ ဖြစ်သင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျမိန့်။

ကား - သာဓုသဒ္ဒါသည် သူတော်ကောင်းအနက်ကို ဟောသောနာမ်ပုဒ်ဖြစ်ငြားသော်လည်း နှစ်ကြိမ်ဖြစ်သော အာမေဍိတ်စကားကို ပြအပ်သောကြောင့် နိပါတ်ပုဒ်ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏ ဟူလို။ ။

တစ်နည်း - လဒ္ဓဂုဏ် ရိုးရာတက်လည်း ရသည်၊ သို့သော် မကောင်းလှ။

(ဃ) သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ)ဝါကျဖြင့် သံသရာမှမလွတ်သူတို့ကို အသက်ကိုသတ်ခြင်းဖြင့် လွတ်မြောက်စေပြီဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ရဟန်းတရားကို အားထုတ်

http://www.dhammadownload.com

ခြင်းဖြင့်သာ သံသရာမှ လွတ်မြောက်နိုင်ကြကုန်သည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် အသက်ကို သတ်ခြင်းဖြင့် သံသရာမှ လွတ်မြောက်စေပြီဟု အဘယ်ကြောင့်ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ)ဝါကျကိုမိန့်။

ကား - အကြင်သူတို့သည် မသေကုန်၊ ထိုသူတို့သည် သံသရာမှမလွတ်။အကြင်သူတို့သည် သေကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် သံသရာမှ လွတ်ကုန်၏။ ဤသို့ မိုက်မဲသော အသိဉာဏ်မရှိသောနတ်၏ အယူအဆ ဖြစ်သောကြောင့်ဟူလို။ ။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ ပါဠိတော်၌ မာရကာယိကာနတ်သည် မိဂလဏ္ဍိကအား "ယံ တွံ အတိဏ္ဏေ တာရေသိ"ဟု ပြောဆို၏။ အဘယ်ကြောင့် အဘယ်ကဲ့သို့ ပြောဆိုအပ်ပါသနည်း။ပြောဆိုရခြင်း၏အကြောင်းနှင့် ဥပမာကို မပြဆိုပြီလော။တစ်နည်း- ဇီဝိတာဝေါရောပန အမှုသက်သက်ကြောင့်သာ ဤသို့ စေခိုင်းပါသလော။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့်(စ)မိန့်။**တစ်နည်း** - လဒ္ဓဂုဏ်ရှိးရာတက်လည်း တက်နိုင်၏။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-လဒ္ဓဂုဏ(ကာရဏ) (ဂ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။(ဃ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။
ယံတွံ အတိဏ္ဏေ တာရေသိ-စကား၌ စောဒနာကို ပယ်လို၍ ဆက်လက်အားထုတ်။
တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ-ပဒတ္ထမှတစ်ပါး လီနတ္ထရတ္ထကိုပြ။
(ဃ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။ (င) ဝါကျ-လဒ္ဓဂုဏ။

နံပါတ် (၄)

သမ္ပဟံသနံ။ ။ **ပကာရေနေ ဟံသနံ ပဟံသနံ။ သုဋ္ဌု ပဟံသနံ သမ္ပဟံသနံ။**

သုဋ္ဌု-ဝိသေသနပုဒ်အရ ဘုသတ္ထဘောဂုဏ်ရ၏။ ထို-၏ အပြားအားဖြင့် ရယ်ခြင်းနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏော စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော အလွန်အပြားအားဖြင့်ရယ်ခြင်းရ၏။

သမ္ပဟံသနတ္တော။ ။ **သမ္ပဟံနမေဝ အတ္တော သမ္ပဟံသနတ္တော။**

သမ္ပဟံသနဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ-အလွန်အပြားအားဖြင့် ရယ်ရွှင်ခြင်းဟူသော သမ္ဘာဝနတ္ထဘောဂုဏ်သည် မုချ။ထို-၏ အနက်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏော စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော အလွန်ရွှင်လန်းသည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ရ၏။

ဒွိဝစနံ။ ။ **ဒွေ ဝစနာနိ ဒွိဝစနံ။**

ဒွိ-ဟူသော ဝိသေသနအရ နှစ်ခုသင်္ချာအရေအတွက်သည် မုချ။ထို-၏ စကားနှင့် သင်္ချာ+သင်္ချေယျ စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော နှစ်ခွန်းသောစကားရ၏။

ဒုမ္မေဓာ။ ။ **နတ္ထိ မေဓာ ဧတိဿာတိ ဒုမ္မေဓာ။**

ဒု+မေဓာ-ဟူသော ပုဒ်လုံးအရ ပညာမရှိခြင်း အဘာဝဘောဂုဏ်သည် မုချ။ ထို-၏ ဧတ-အညပုဒ်အရ နတ်သားနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏောစပ်ခြင်းသည် ဌာန။ဧတ-အညပုဒ်အရ ထို-သော ပညာမရှိသော နတ်သားရ၏။

http://www.dhammadownload.com

သံသရော။ ။ သံ ပုနပ္ပုနံ သရတိ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ပဝတ္တတီတိ သံသရော။
သံသာရတော မောစကာ သံသာရမောစကာ။
သံသာရမောစကမိလက္ခာ။ ။သံသာရမေစကာစ တေ မိလက္ခာ စာတိ
သံသာရမောစကမိလက္ခာ။

နံပါတ် (၅)

တံဋ္ဌူး	။တာရ+တာ။
သံသာရ။	။သံ+သရ+ဏ။
ဝေါရောပန။	။ဝိ+အဝ+ရုဟ+ဏာပေ+ယု။
မေဓာ။	။မေဓ+အ+အာ။မေဓတိ သုခုမံဝါ အတ္တဥ္စ ဓမ္မဥ္စ ခိပ္ပံ ဓာရေတိ ဂဏှာတီတိ မေဓာ။
ဗာလ။	။ဒွိသဒ္ဒ+လာ+ကွိ။ ဒွေအနတ္တေ လာတိ ဂဏှာတီတိ ဗာလော။ဗလ+ဏ။ ဗလတိ အဿာသပဿာသမတ္တေန ဇီဝတီတိ ဗာလော။

နံပါတ် (၆)

(က) **သမ္မတ်သနင်္ဆွေ နိပါတော**-ဖြင့် သာဓုသာဓု သဒ္ဒါသည် သမ္မဟံသနတ္ထ နိပါတ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

(ခ) **သံဝဏ္ဏနာ**-ဖြင့် သာဓုပုဒ်၏နိပါတ်ဖြစ်ရခြင်း အကြောင်းကို သိစေသည်။

(ဂ) **ပရိမောစေသိ**-ဖြင့် တာရေသိ-၌ လွန်မြောက်၏ဟူသည် လွတ်မြောက်စေခြင်း ပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ
သည်။ဣမိနာ **ဇီဝိတာဝေါရောပနေန**-ဖြင့် လွန်မြောက်ခြင်း၏ အကြောင်းကို သိစေသည်။ **သံသာရတော**-ဖြင့် သံသရာမှ လွတ်မြောက်၏ဟူသော လွတ်မြောက်ရာအရပ်ကို သိစေ သည်။

နံပါတ် (၇)

ပရိမောစေတိ/ ပရိမောစေသီတိ...

(ဂ)သံဝဏ္ဏနာဝါကျသည် ပဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာဝါကျ ဖြစ်၍ သမာပနတ္ထဣတိနိပါတ်ကို အလိုရှိအပ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဣတိ(အစ္ဆော) ဟု နိသျတို့၌ အတ္ထယောဇနာ သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပရိမောစေသီတိ-ဟု ဣတိ-ဖြင့် ရှိသော ပါဠိသင့်။

မိလက္ခာ ဝိယ/မိလက္ခု ဝိယ...

မိလေဆ-အဝိယတ္တာယံ ဝါစာယံ မိလေစ္ဆတိ၊မိလက္ခု (နီတိ-ဓာ၊)

မိလေစ္ဆော မိလစ္ဆတီတိ မိလက္ခူ။ (ဓာတွတ္တ) မိလေဆ (မိလေစ္ဆ) ဓာတ်+ခု+ ပစ္စည်းတို့ဖြင့် ပြီးသောကြောင့် မိလက္ခု ဝိယ ပါဠိသင့်။

မိလက္ခ-အဗျတ္တသဒ္ဒေ၊မိလက္ခန္တေ အဗျတ္တံ ဘာသန္တေတိ မိလက္ခာ။(ဓာန်၊ဋီ)မိလက္ခ

http://www.dhammadownload.com

ဓာတ်+အ ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသောကြောင့် မိလက္ခာဝိယ ပါဠ်လည်းသင့်။

နံပါတ် (၈)

သမ္ပဟံသန္တော္တေ။ ။သမ္ပဟံသနနှင့်အတ္ထမကွဲပြားသော်လည်း ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာမည်၏။

စီဝိတာဝေါရောပန။။ဌာနီဖြစ်သော စီဝိတိန္ဒြေကိုခွင်းခြင်း၏ စီဝိတာဝေါရောပန အမည်ကို ဌာနဖြစ်သော ယင်းရုပ်၏မှီရာ မဟာဘုတ်တို့ကို ခွင်းခြင်း၌တင် ဌာနျူပစာ။အဝိနာဘာဝ။

တစ်နည်း. - ခွင်း၍ ရကောင်းသော ဦးခေါင်း, ဦးခေါင်းတန်ဆာတို့၏ ထင်ရှားရှိသော အမည်ကို ခွင်း၍မရကောင်းသော ထင်ရှားမရှိသော စီဝိတာ ဝေါရောပန-အမှု၌တင်စားတဒ္ဓမ္မူပစာ။ (ပါစိတျာဒိယောဇနာ)

နံပါတ် (၁၀)

ဓဝံ လုဒ္ဒကာ-၌ အနုတ္တ-အရ အညာဏာဒိဋ္ဌိ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ကောက်၍ အထက် ဝါကျနည်းတူ ဩရယောရုယ ထုတ်ပါ။

ထိုသည် မိဂလုဒ္ဒကအား ရဟန်းများ သတ်မှု၌ ယှဉ်စေခြင်း၊မိဂလုဒ္ဒကသည် ရဟန်းများအား သတ်မိခြင်း အကျိုးတို့၏ နီးဖွာသော အကြောင်းတည်း။အာရုယာရုယကို ဤသို့ထုတ်လေ။

****

ဝါကျစဉ် (၁၄)

(က) **ဟောတိယောဝ ဘာယန္တိ** မရဏံ ပဋိစ္စ စိတ္တုတြာသော ဟောတိ။

(ခ) **ဟောတိ ဆမ္ဘိတတ္တန္တိ** ဟဒယမံသံ အာဒိ ကတွာ သရီရစလနံ ဟောတိ။

(ဂ) အတိဘာယေန တဒ္ဓသရီရတ္တန္တိမ္ပိ ဧကေ။

(ဃ) ထမ္ဘိတတ္တံ ဟိ "ဆမ္ဘိတတ္တ" န္တိ ဝုစ္စတိ။

(င) **လောမဟံသောတိ** ဥဒ္ဓံ ဠိတလောမတာ။

(စ) ခီဏာသဝါ ပန သဗ္ဗသုညတာယ သုဒိဋ္ဌတ္တာ မရဏကသတ္တမေဝ န ပဿန္တိ၊ တသ္မာ တေသံ သဗ္ဗမ္ပေတံ န ဟောသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။၈။)

****

နံပါတ် (၁)

(ဃ) ဝါကျ-ဝါကျပရိဝတ္တန ယောဇနာပါ။

(င) ဥဒ္ဓံဠိတလောမတာ - အထက်၌ တည်သော အမွေးရှိသူ၏ အဖြစ်သည်။ (သဒ္ဒတ္ထ)။ထောင်သော အမွေးရှိသူ၏ အဖြစ်သည်။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)ဝါ-ကြက်သီးမွေးညင်းထသောသူ၏ အဖြစ်သည်။(ဝေါဟာ)လောမဟံသော၊အမွေးတို့၏ ရှင်ခြင်းသည်။

(စ)သဗ္ဗသုညတာယ၊သဗ္ဗဝါမှ ဆိတ်သည်၏အဖြစ်၏။ဝါ၊ကို။ တေသံ-ဘိက္ခုနံ-ထိုကုန်ပြီးသော အာသဝေါ ရှိကုန်သော ရဟန်းတို့အား။ဇတံဘယာဒိကံ-ဤကြောက်ခြင်း

http://www.dhammadownload.com

အစရှိသည်သည်။

နံပါတ် (၂)

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) ဝါကျဖြင့် နှလုံးသားကို အစထား၍ ကိုယ်တုန် လှုပ်ခြင်းသည် ဆမ္ဘိတတ္တ-မည်သော ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုသို့ ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း ကိုသာ ဆမ္ဘိတတ္တ-ဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသလော။အဘယ်ကိုလည်း ဆမ္ဘိတတ္တ-ဟူ၍ ဆိုအပ် ပါသနည်း။

တစ်နည်း -ဧကေဆရာတို့လည်း ဆရာဆိုသကဲ့သို့ပင် နှလုံးသားကို အစထား၍ ကိုယ်တုန် လှုပ်ခြင်းသည်သာ ဆမ္ဘိတတ္တ-မည်၏ ဟုဖွင့်ဆိုကြပါသလော။အဘယ်ကဲ့သို့ လည်းဖွင့် ဆိုကြပါသေးသနည်း။

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ(ဂ)ဝါကျဖြင့် ကြောင့်ခြင်းကြောင့်တောင့်မာသောကိုယ် ရှိသူ၏ အဖြစ်ကိုလည်း ဆမ္ဘိတတ္တ-ဆိုအပ်၏-ဟု ဧကေဆရာတို့ အလိုကို ဖွင့်ပြတော် မူအပ်၏။အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့ ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။နှလုံးသားကိုအစထား၍ ကိုယ်တုန် လှုပ်ခြင်းသည်သာ ဆမ္ဘိတတ္တ-မည်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) ဝါကျအမိန့်။

ကား။ ။ထမ္ဘိတတ္တ-ကို ဆမ္ဘိတတ္တ-ဟူ၍ ထ-ကို ဆပြု၍ ပြီးနိုင်သောကြောင့် တောင့် မာသော ကိုယ်ရှိသူ၏အဖြစ်ကို ဆမ္ဘိတတ္တ-ဟု ဆိုနိုင်၏ ဟူလို။

ပုံသေနည်း -ပထမ(ခ)ဝါကျ နယ၊ဒုတိယ(ဂ)ဝါကျ နယန္တရ၊တတိယ(ဃ)ဝါကျကာရဏ/ ဒဠှီ-ဟု သုံးမျိုးရှိရာတွင် တတိယဝါကျ ဒဠှီကာရဏသို့တက်လျှင် ပထမ (ခ) နယဝါကျ ဖြင့် အာဘော်လုပ်ပါ။

(စ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာပါဠိတော်၌ သင်္ဂါယနာတင် မထေရ်တို့သည် ရဟန္တာ တို့အား ဆိုသို့သတ်ရာ အခါ၌ ဘယ-စသည်မဖြစ်ဟုမိန့်ဆိုအပ်၏။ပုထုဇဉ်၊ သေက္ခရဟန်း တို့သည်လည်း မိမိကိုယ်ကို ငြီးငွေ့ကြကုန်၍ ထိုသို့သတ်ရာအခါ၌ ဘယ စသည်မဖြစ်ကုန် ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် ရဟန္တာတို့အားသာ ဘယစသည်မဖြစ်ကုန် ဟုဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (စ)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ (ဂ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။ ဧကေဆရာတို့အလိုကို ဆက်ပြ။
တစ်နည်း:(ဂ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။မိမိအဋ္ဌကထာဝါဒမှတစ်ပါး ဧကေဝါဒကိုပြ။
(ဃ)ဝါကျ-ကာရဏ/ဒဠှီ။(င)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။(စ) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဘယ-စသည် မဖြစ်ခြင်း အကြောင်းကို ဆက်လက်ပြ။
ထိုတွင် တသ္မာ-စသည် လဒ္ဓဂုဏ။

နံပါတ် (၄)

စိတ္တုတြာသော။ ။ စိတ္တသာ ဥတြာသော စိတ္တုတြာသော။

http://www.dhammadownload.com

စိတ္တ-ဝိသေသန ပုဒ်အရ စိတ်သည် မုချ။ထို-၏ ဥတြာသ ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ ထိတ်လန့်ခြင်းအမူအရာနှင့် ဝိကာရ+ဝိကာရီ/နိဿယ+နိဿတစပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။ ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော စိတ်၏ထိတ်လန့်ခြင်း အမူအရာ ရ၏။

ဟာဒယမံသံ။ ။ ဟာဒယမေဝ မံသံ ဟာဒယမံသံ။

ဟာဒယ-အရ နှလုံးသား၏အဖြစ်ဟူသော အဝဓာရဏဘောဂုဏ်သည် မုချ။ထို-၏ အသားနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏော/နိဿယ/နိဿိတစပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော နှလုံးသား ရ၏။

သရီရစလနံ။ ။ သရီရဿ စလနံ သရီရစလနံ။

အတိဘယံ။ ။ အတိဝိယ ဘယံ အတိဘယံ။

အတိ-ဥပသာရပုဒ်အရ အတိသယတ္တဘောဂုဏ်သည် မုချ။ထို-၏ ကြောက်ခြင်း ကြိယာနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏော စပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော အလွန်အကဲကြောက်ခြင်းရ၏။

ထဒ္ဓသရီရာ။ ။ ထဒ္ဓံ သရီရံ ဧတေသန္တိ ထဒ္ဓသရီရာ။

ထဒ္ဓသရီရတ္တံ။ ။ ထဒ္ဓသရီရာနံ ဘာဝေါ ထဒ္ဓသရီရတ္တံ။

ထဒ္ဓသရီရတဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ တောင့်မာသော ကိုယ်ရှိသော ပုထုဇ္ဇဉ်ရဟန်းတို့ ရ၏။ ထို-၏ တ္တ-ပစ္စည်းအရ တောင့်မာခြင်း ကြိယာနှင့် နိဿိတ+နိဿယစပ် ဌာနူ။တ္တ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော တောင့်မာခြင်း ကြိယာ ရ၏။

ထမ္ဘိတတ္တ။ ။ ထမ္ဘနံ ထမ္ဘော၊ ထမ္ဘော သဉ္ဇာတော အဿ အတ္ထီတိ ထမ္ဘိတော။
ထမ္ဘိတဿ ဘာဝေါ ထမ္ဘိတတ္တံ။

ဥဒ္ဒံဋ္ဌိတလောမတာ။ ။ ဥဒ္ဓံ ဌိတာနိ လောမာနိ ယဿာတိ ဥဒ္ဒံဋ္ဌိတလောမော။
ဥဒ္ဒံဋ္ဌိတလောမဿ ဘာဝေါ ဥဒ္ဒံဋ္ဌိတလောမတာ။

သတ္တသုညတာ။ ။ သတ္တသ္မာ သုညော သတ္တသုညော။သတ္တသုညဿ ဘာဝေါ
သတ္တသုညတာ။

မရဏကသတ္တော။ ။ မရိဿတီတိ မရဏော။ မရဏောယေဝ မရဏကော။
မရဏကောစ သော သတ္တောစာတိ မရဏကသတ္တော။

မရ-ဓာတ်-အရ စုတိစိတ်၏ ဘင်ခဏသည် မုချ။ရှေးရှေးသော မရဏသန္တာဇေ-တဒါရုံတို့သည် ဖလူ။နောက်နောက်သော ဘဝင်စိတ်သည် ကာရဏူ။ယု-ပစ္စည်းအရ ထို-သော သေလတ္တံ့သော သတ္တဝါရ၏။

နံပါတ် (၅)

မရဏ။	။မရ+ယု။ မရီယတေ မရဏံ။
ဥတြာသ။	။ဥ+တသ+ဏ။ တ-ကို တြ-ပြု။
မံသ။	။မန+သက်။

http://www.dhammadownload.com

သရီရ။	။သရ+ဤရ။
ထဒ္ဓ။	။ထမ္ဘ+တ။ **တစ်နည်း-ထဘ္ဘ/ထဒ္ဓ+တ**။
ဟာဒယ။	။ဟရ+ယ/ ဏျ။
စလန။	။စလ+ယု။
အတိဘာယ။	။အတိ+ဘီ+ဏ။
လောမ။	။လူ+မန်
ဟံသ။	။ဟံသ+အ။
သုည။	။သုန်+ဏျ။

နံပါတ် (၆)

(က)**ဟောတိ-ဖြင့်** ဟောတိယေဝ-၌ ဧဝ-သဒ္ဒါ၏ အနက်မဲ့၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။**စိတ္တုတြာသော-ဖြင့်** ဘယ-အရ အာရမ္မဏ, ဉာဏ, ဩတ္တပ္ပဘာယတို့ကို မယူ အပ်။စိတ္တုတြာသဘယကို ယူရမည်ကို သိစေသည်။**မရဏံ ပဋိစ္စ-ဖြင့်** သေခြင်းကို စွဲ၍ ကြောက်ခြင်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

(ခ) **ဝါကျဖြင့် သရီရစလနံ-ဖြင့်** ဆမ္ဘိတတ္တံ-၌ ဆမ္ဘိတပုဒ်+တ္တ-ပစ္စည်း၊ ယင်းတ္တ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ် အနက်၌သက်၍၊ဆမ္ဘိတဿ ဘာဝေါ ဆမ္ဘိတတ္တံ-ဟုဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဆမ္ဘိတတ္တအရ ကိုယ်ခန္ဓာ၏ တုန်လှုပ်ခြင်းကို ကောက်ယူရမည်ကိုလည်းကောင်းသိစေသည်။**ဟာဒယမံသံ အာဒိကတ္ဘာ-ဖြင့်** ထို ခန္ဓာကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်းသည်လည်း တစ်စိတ်တစ်ဒေသ တုန်လှုပ်သည် မဟုတ်၊ နှလုံးသားကို အစထား၍ ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံး တုန်လှုပ်သည်၏အဖြစ်ကိုသိစေသည်။

(ဂ) **ဉဒ္ဓံ ဋ္ဌိတလောမတာ - ဖြင့်** လောမဟံသော -ပုဒ်ကို ဟံသနံ ဟံသော-ဟု ဘာဝသာဓနစစ်၍ပြု၍ ဏ-ပစ္စည်း ဘာဝသာဓန-အနက်၌ သက်သည်ကို လည်းကောင်း လောမာနံ ဟံသော လောမဟံသော-ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ အမွေးတို့ဖြွင်းခြင်းဟူသည် အထက်၌တည်သော အမွေးရှိသူ၏အဖြစ် ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဉဒ္ဓံဋ္ဌိတလောမဟာ/ဉဒ္ဓဋ္ဌိတလောမတာ...

ဉဒ္ဓံ-ပုဒ်သည် သတ္တမျန္တနိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်၍ နိဂ္ဂဟိတ်ဖြင့်ရှိနိုင်ကောင်းသောကြောင့် ဉဒ္ဓံဋ္ဌိတလောမတာ-ပါ၌သင့်။

ဉဒ္ဓကမ္မ, ဉဒ္ဓကမ္မဒေဟိတ-ပုဒ်တို့ကဲ့သို့ ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးငှာ နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ၍ ပြီးနိုင်ကောင်းသောကြောင့် ဉဒ္ဓဋ္ဌိတ်လောမတာ ပါ၌သင့်။

သဗ္ဗမွေတံ/သဗ္ဗမေတံ...

သဗ္ဗမွေတန္တိ သဗ္ဗမ္ပိ ဧတံ ဘယာဒိကံ-ဟု ယောဇနာ-၌ ဆိုသောကြောင့်_

http://www.dhammadownload.com

လည်းကောင်း၊တစ်ပါးစီသော ဘယ စသည်မဖြစ်ဟု အစိတ်အစိတ်ကိုလည်းဆည်းသော သမုစ္စယတ္ထ ဇောတက ပိ-သဒ္ဒါရှိသင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း သမ္ဘမွေတံ-ပါ၍သင့်၊

နံပါတ် (၈)

ဘယ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ဘယလေးပါး အမည်ကို အစိတ်စိတ္တုကြသြာသ ဘယ-၌တင်စားကေဒေသျူ။

ဟာဒယမံသ။ ။ဟာဒယနှင့် မံသ မကွဲပြားဘဲကို ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ။

သရီရစလနံ။ ။တုန်လှုပ်ခြင်းတည်းဟူသော အများကိုဆိုသဖြင့် မတုန်လှုပ်သော ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်ပိုင်းအနည်းငယ်ကိုလည်း ရသောကြောင့် ယေဘုယျနည်း။ ကေဒေသျူ။

လောမဟံသော။ ။ရှင်လန်း၍ရကောင်းသော သက်ရှိသတ္တဝါတို့၏ အမည်ကို ရှင်လန်း၍ မရကောင်းသော အမွေးတို့၏ ရှင်လန်းခြင်း၌တင် တဒ္ဓမ္မူပစာ။

ဇီဝိတာသဝါ။ ။ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကိုမှတ်၍ ဆိုသဖြင့် ကြောက်ခြင်းမရှိသော အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း ရသောကြောင့် ဥပလက္ခဏနည်း။

နံပါတ်(၁၀)

ဟာဒယမံသ-အရကောက်။ ။ဣန္ဒြိယောတရဏာဟာရနေတ္တိ···

ဟာဒယဝတ္ထုရုပ်,ဘာဝရုပ်,ကာယပသာဒရုပ်,ဇီဝိတရုပ်,အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ်(၈)ပါး။

ဆမ္ပိတတ္တ,စိတ္တုကြသြာသတို့ အရ ဒေါသပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

သရီရစလနအရ ဒေါသသမုဋ္ဌာပကံ ကာယဝိညတ်။

လောမဟံသ အရ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ်(၈)ပါး

****

ဝါကျစဉ် (၁၅)

(က) **ကေမ္ဗိ ဘိက္ခုံ ဒွေပိ။ပ။သင္ဃိမ္ပိ ဘိက္ခူ ကောပေန ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသီတိ** ဧဝံ ဂဏနဝသေန သမ္ဗာနိပိ တာနိ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသိ၊

(ခ) **ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတောတိ** တေသံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ ဇီဝိတက္ခယပ္ပတ္တဘာဝံ ဉတွာ တတော ကေဝိဘာဝတော ဝုဋ္ဌိတော ဇာနန္တောပိ အဇာနန္တောပိယ ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ။ (ပါ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။၈။)

****

နံပါတ် (၁)

(ခ) အာမန္တေသိ-ကြိယာ၏ အာကာရ "ကိံ နုခေါ အာနန္ဒ တနုဘူတောဝိယ ဘိက္ခုသံဃော" တိ။(အာမန္တနာကာရ)

ပဋိသလ္လာနာ၊သတ္တဝါသခ်ါရတို့မှ ဆုတ်နစ်ဖယ်ခွာ၍ ကောင်းမြတ်သော အာရုံ၌ ကပ်ငြိခြင်းမှ။(သဒ္ဒတ္ထ) (ပဋိဝတ္တိတွာ သလ္လာနံ ပဋိသလ္လာနံ၊တသ္မာ)ဝါ-တစ်ပါးတည်း

http://www.dhammadownload.com

အဖြစ်မှ။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)

ဝုဋ္ဌိတော-အထက်၌ တည်သည်။(သဒ္ဒတ္ထ)(ဥပ+ဌာ+တ)ဝါ-ထသည်။ (ဝေါဟာရတ္ထ) ဝါ-နှစ်ပါးသော ဝိဝေကမှကင်းသည်။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)

နံပါတ် (၂)

(က) နနု ဘဂဝါ ဝေါသံ ပဋ္ဌာနံ ဘိက္ခုသတာနံ ဇီဝိတက္ခယပ္ပတ္တဘာဝံ ဇာနာတိ။

(ခ) အထ ကိမတ္ထံ အဇာနန္တောဝိယ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ။

(ဂ) ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ။

(ဃ) အဇာနန္တောဝိယ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ။

(ခ)ဝါကျသို့ **စောဒနာ**။ ။ဆရာသည် တောသံ။ပ။ဥတ္တာ-ဖြင့် ထိုင်းရာသော ရဟန်းတို့၏ အသက်ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကို ဘုရားရှင်သိတော်မူ၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုသို့ဆိုသော် ဘုရားရှင်သည် အရှင်အာနန္ဒာကို မမေးသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။အဘယ်အကျိုးငှာ ဘုရားရှင်သည် အရှင်အာနန္ဒာကို "ကိံ နုခေါ အာနန္ဒ တနုဘူတော ပိယ-ဘိက္ခုသံဃော" ဟူ၍ မေးတော်မူပါသနည်း။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ)မိန့်။

ကား။ ။စကားကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း အကျိုးငှာ မေးတော်မူ၏ဟူလို..

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-သည် ပက္ခန္တရ။ထိုတွင် တောသံ။ပ။ ဇာနန္တောပိသည် စောဒကာဘောဂ။အဇာနန္တောဝိယ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ-သည် စောဒနာ၊ ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ-သည် ပရိဟာရဘောဂဝါကျ။

စာစပ်။ ။ဘိက္ခုသတာနံ-တို့၏ ပေးသောကြောင့်၊ ဇီဝိတက္ခယ-ဟူသော ပုဒ်တစ်စိတ်၌ သမ္ဗန်/သမ္ဗန္ဓိစပ်။တစ်နည်း-ဘာဝ-ပုဒ်၌ သမ္ဗန်/သမ္ဗန္ဓီ။

နံပါတ် (၄)

ဇီဝိတက္ခယပ္ပတ္တဘာဝေါ။ ။ **ဇီဝန္တိ သတ္တာ ဧတေနာတိ ဇီဝိတံ၊ ခီယတေ ခယော။ ဇီဝိတဿ ခယော ဇီဝိတက္ခယော။ ပါပုဏာတီတိ ပတ္တာ။ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တာ ဇီဝိတက္ခယပ္ပတ္တာ။ ဇီဝိတက္ခယပတ္တာနံ ဘာဝေါ ဇီဝိတက္ခယပ္ပတ္တဘာဝေါ**။

ဇီဝိတ-ဟူသော ဝိသေသန ပုဒ်အရ အသက်ဟု ဆိုအပ်သော ဇီဝိတိန္ဒြေသည် မှချ။ထို-၏ ခယ-ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ ပျက်စီးခြင်း ဘင်ခဏနှင့် ဝိကာရ+ဝိကာရီစပ်ခြင်းသည် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော အသက်၏ကုန်ခြင်း ဘင်ခဏရ၏။

ဇီဝိတက္ခယ ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ အသက်ကုန်ခြင်း ဘင်ခဏသည် မှချ။ထို-၏ ပတ္တ-ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ ရောက်ပြီးကုန်သော ရဟန်းတို့နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏီ/ကမ္မ-ကမ္မီစပ်ခြင်းသည် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော အသက်ကုန်ခြင်းသို့

http://www.dhammadownload.com

ရောက်ပြီးကုန်သော ငါးရာသောရဟန်းတို့ ရ၏။

ဘိက္ခုသတာနိ။ ။ **ဘိက္ခုနံ သတံ ဘိက္ခုသတာနိ။**

ကထာသမုဋ္ဌာပနံ။ ။ **ကထာယ သမုဋ္ဌာပနံ ကထာသမုဋ္ဌာပနံ၊ သမုဋ္ဌာပီယတေ သမုဋ္ဌာပနံ။**

ကထာ-ဟူသော ဝိသေသနအရ စကားသည် မုချ။ထို-၏ ဖြစ်စေခြင်းကြိယာနှင့် အကြောင်းအကျိုးစပ်ခြင်းသည် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော စကားကို ဖြစ်စေခြင်းကြိယာ ရ၏။

အာယသ္မာ။ ။ **အာယု အဿ အတ္ထီတိ အာယသ္မာ။**

အာယု-ဟူသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ အသက်ဟူသော ဇီဝိတိန္ဒြေသည် မုချ။ ထို-၏ အရှင်အာနန္ဒာနှင့် နိဿယ+နိဿိတ စပ်ခြင်းသည် ဌာန။မန္တု-ပစ္စည်းအရ ထို-သောအသက်၊ဝါ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေရှိသော အရှင်အာနန္ဒာ ရ၏။

ကောတံ။ ။ **ကော် အဟံ ကောဟံ။န ပေဟာဇီ အစ္စန္တဂမန္တို အဟံ (နေ့)။**

ဧက-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ တစ်ခုသင်္ချာသည် မုချ။ထို-၏ နေ့ရက်နှင့် သင်္ချာ/သင်္ချေယ စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော တစ်နေ့ရက် ရ၏။

နံပါတ် (၅)

ပဋိသလ္လာန။	။ပဋိ+သံ+လီ+ယု။
ဝုဋ္ဌိတော။	။ဥ+ဌာ+တ။
အာနန္ဒ။	။ဉာ+နာ+အန္တ။
သမုဋ္ဌာပန။	။သံ+ဥ+ဌာ+ဏာပေ+ယု။
အာနန္ဒ။	။အာ+နန္ဒ+အ။
ကထာ။	။ကထ+အ+အာ။
ဂဏန။	။ဂဏ+ယု။
အူဟာ။	။နပုဗ္ဗ+ဟာ+အ။
အာယု။	။ဣ+ဏု။ သတ္တာ အယန္တိ ပဝတ္တန္တိ ဧတေနာတိ အာယု။ အယန္တိ ပဝတ္တန္တိ သဟဇာတဓမ္မာ ဧတေနာတိ အာယု။
သဋ္ဌိ။	။ဂဏနေ ဒသဿ သုတ်ဖြင့် (ဒသ) ချောက်ခု၊ ဧကသေသ်

ဒသ-ပြု၊ ယော-ဝိဘတ်သတ်၊ဒသ-ကို ဆ-ပြု၊ ယော-ကို ဋ္ဌိ-ပြု၊ဆ-ကို သ-ပြုလျှင် သဋ္ဌိ-ဟု ရုပ်ပြီးသည်။

နံပါတ် (၆)

(ခ)တတော **ကေဘာဝတော**-ဖြင့် ပဋိသလ္လာန်-ကို ပဋိနိဝတ္တိတွာ သလ္လာန် နိလီယနံ ဝိဝေစနံ ပဋိသလ္လာန်-ဟု ဝစနတ္ထ-ပြု၍ ဖဲခွာ ဆုတ်နစ်၍ ငြိကပ်ခြင်း ကင်းဆိတ်ခြင်းဟူသည် တစ်ကိုယ်တည်းအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းပင်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်းကောင်း၊

http://www.dhammadownload.com

အာ-သည် သွာ-ဝိဘတ်၏ ကာရိယအဖြစ်ကို လည်းကောင်း သိစေသည်။

တေသံ။ပ။ ဥတ္တာ-ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာကို သိစေရာ၌၊ ဝါ၊မေးရာ၌ မသိ၍ မေးသည်မဟုတ်၊ ရဟန်းငါးရာ အသက်ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိလျက် မေး၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဓာနုန္တောပဝိ-စသည်ဖြင့် ထိုသိလျက် မသိသကဲ့သို့ မေးခြင်းသည် အကျိုးမရှိသော မေးခြင်းမျိုးမဟုတ်၊ တရားစကားကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းအကျိုးငှာ မေးခြင်းဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ဇကီဘာဝတော/ဇကီဘာဝတော...

စီ ကြိယတ္ထေဟိ။၃။၁၄။မောဂ်၊သုတ်အရ-ကြိယာအနက်ကို ဟောသော သဒ္ဒါနောင် စီ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသောကြောင့် ဇကီဘာဝတော-ပါဌ်သင့်။

မှတ်ချက်။ဘူ,ကရာ သဗ္ဗဓာတွတ္ထဗျာပကာ (ဘူကရ-ဓာတ်နောင် စီ-ပစ္စည်းသက်သည်)

ဝိရဠ္ဍဝိရဠ္ဍောဝိယ/ ဝိရဠ္ဍဝိရဠ္ဍောဝိယ...

ဝိရဠ္ဍ ပေလဝတ္ထု။ဓာန်-၇၀၇။ဂါထာ-အရ တဲနုသဒ္ဒါ၏ ယုဉ်သက်ဖြစ်၍ ဝိရဠ္ဍဝိရဠ္ဍော ဝိယ-ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ဘိက္ခုပဉ္စသတာနိ။သတ်ခြင်းသည်ဟူသော ဌာနီ-ကိုမှတ်၍ ရဟန်းငါးရာဟူသော အများကိုဆိုသဖြင့် ငါးရာအောက်နည်းသော ရဟန်းများကိုလည်းရသောကြောင့် ယေဘုယျနည်း။

တစ်နည်း။ရဟန်းငါးရာဟူသော အပေါင်း၏ ပဉ္စဘိက္ခုသတာနိ-ဟူသောအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော မိဂလဏ္ဍိကသတ်သော ငါးရာအောက် အရည်အတွက် လျော့သောရဟန်းတို့၌တင် ဧကဒေသူပစာ။

တတော ဧကီဘာဝတော။ ။မထင်သော သွာ-ဝိဘတ်ကို ထင်သော တော-ပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဂေါကဏ္ဍနည်း။

ဝုဋ္ဌိတော။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ကာယ,စိတ္တ,ဥပမိ ဝိဝေကတို့မှ ထခြင်း၏ ဝုဋ္ဌိတအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော စိတ္တဝိဝေက, ကာယဝိဝေက နှစ်ပါးတို့မှ ထခြင်း၌တင်-ဧကဒေသူပစာ၊ ရုဠ္ဌီ-နည်း။

တစ်နည်း။ ။အကြောင်းဖြစ်သော ဝိဝေကတို့မှ ထခြင်းကို ဆိုသဖြင့် အကျိုးဖြစ်သော ရူပါရုံ-စသော သဒ်္ဒါရ,ရုံဟန်း,ရှင်,လူစသော သတ္တဝါတို့နှင့် ပေါင်းစုံခြင်းအကျိုးကိုလည်း ရသောကြောင် ဖလူပစာ။အပိဓာဘာဝနည်း။ (ဋီကာ)

နံပါတ် (၁၀)

[illegible] အရှ အရဟတ္တမ္ဂိလ် ဗတုတ္ထဈာန် ဗိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

****

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၁၆)

(က) **သမာဓိတိ** တာယ အာနာပါနပရိဂ္ဂဟိကာယ သတိယာ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပန္နာ စိတ္တေကဂ္ဂတာ။

(ခ) သမာဓိသီသေန စာယံ ဒေသနာ, န သတိသီသေန။

(ဂ) တသ္မာ အာနာပါနသတိယာ ယုတ္တော သမာဓိ အာနာပါနသတိသမာဓိ။

(ဃ) အာနာပါနသတိယံ ဝါ သမာဓိ အာနာပါနသတိသမာဓိ တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(င) **ဘာဝိတောတိ** ဥပ္ပါဒိတော, ဝဍ္ဎိတော စ။

(စ) **ဗဟုလီကတောတိ** ပုနပ္ပုနံ ကတော။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။၉/၁၀။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)အာနာပါနပရိဂ္ဂဟိကာယ၊ထွက်သက်ဝင်သက်ကို သိမ်းယူတတ်သော။တာယ သတိယာ-နှင့်။

(ခ)သမာဓိသီသေန-သမာဓိကို အဦးပြုသဖြင့်။ဝါ၊သမာဓိကို ဦးခေါင်းတပ်သဖြင့်။ အယံဒေသနာ-ကို။ကတာ။

(ဃ)ဧတ္ထ-အစွဲ။ ။ဧတ္ထ ဧတသ္မိံ အာနာပါနသတိသမာဓိတိပဒေ။

(င)ဥပ္ပါဒိတော-ဖြစ်စေအပ်သော။ စ-ထိုမှတစ်ပါး။ ဝဍ္ဎိတော-ပွားစေအပ်သော။ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ-ကို အဖွင့်နှင့်ညီစွာ အနက်···

အာနာပါနသတိသမာဓိ-ထွက်သက်ဝင်သက်ကို ပိုင်းခြား၍ ယူတတ်သော သတိနှင့်ယှဉ်သော သမာဓိကို။ဝါ၊ထွက်သက် ဝင်သက်ကို ပိုင်းခြား၍ ယူတတ်သော သတိကြောင့် ဖြစ်သောသမာဓိကို။ဘာဝိတော-အစဉ်သွာ ဖြစ်စေတတ်၏။(သဒ္ဒတ္ထ)ဝ [illegible] ဂက် ပွားများစေအပ်၏။(အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဗဟုလီကတော-ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုအပ်၏။(သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ-ထပ်ခါ ထပ်ခါ။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)

နံပါတ် (၂)

(ခ)ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (က)ဝါကျဖြင့် အာနာပါနကိုသိမ်းဆည်းတတ်သော သတိနှင့်အတူ ဖြစ်သော စိတ္တေကဂ္ဂတာ-သည် သတိ-မည်သောဟု သမာဓိကို ပဓာနပြု၍ ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ အာနာပါနကို သိမ်းဆည်းတတ်သောကြောင့် သတိကိုသာ-ပဓာနပြု၍ ဖွင့်ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊အဘယ်ကြောင့် သမာဓိကို ပဓာနပြု၍ဖွင့်ဆိုအပ် အပ်ပါသနည်း။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျမိန့်။

ကား - ဤအာနာပါနသတိဒေသနာသည် သမာဓိကို ပဓာနပြုသဖြင့် ဖြစ်၏။ သတိကို ပဓာနပြု၍ ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် သမာဓိကို ပဓာနပြု၍ ဖွင့်ဆိုအပ်၏-ဟူလို။

(ဃ) ဝါကျသို့ ထပ်မနာတိက ပုစ္ဆာတက်။ ။ဆရာသည် (ဂ) ဝါကျဖြင့် အာနာပါနသတိသမာဓိ -ကို အာနာပါနသတိယာ ယုတ္တော သမာဓိ အာနာပါနသတိ[illegible]မာဓိ-

http://www.dhammadownload.com

ဟူ၍ မဓွေလောပိ တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်ကို ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ထိုသမာသ်ကိုသာ မှတ်သားအပ်ပါသလော။အဘယ်သမာသ်ကိုလည်း မှတ်သားအပ်ပါသေးသနည်း။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။

ကား - အာနာပါနံသတိယံ သမာဓိ အာနာပါနသတိသမာဓိ-ဟူ၍ သတ္တမီတပ္ပုရိသ် သမာသ်ကိုလည်း မှတ်သားအပ်သေး၏-ဟူလို။ ။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ-သမာဓိကို ပဓာနပြု၍ ဆိုရခြင်း၌ စောဒနာကိုဆက်။

တစ်နည်း-ဒဋ္ဌီကရဏ-သမာဓိကို ပဓာနပြု၍ ဆိုရခြင်း၌ အသင့်ယုတ္တိပြ။

(ဂ)ဝါကျ-လဒ္ဓဂုဏ-သမာဓိ-ကို ပဓာနပြု၍ ဆိုခြင်းကြောင့် ရအပ်သော အကျိုးပြ။

(ဃ)ဝါကျ-နယန္တရပက္ခန္တရ-တတိယာတပ္ပုရိသ် သမာသ်မှ သတ္တမီတပ္ပုရိသ်သမာသ်ပြ။(င+စ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။

စာစပ်။ ။တသ္မာ-ကြောင့် ပေးသောကြောင့် အာနာပါနသတိသမာဓိ-၌ အကြောင်းဟိတ်/အကျိုးဖိုလ် စပ်။

နံပါတ် (၄)

အာနံ။ ။ **အာ ပထမံ အနတိ ဇီဝတိ အနေနာတိ အာနံ**။

အာ-ဥပသာရပုဒ်အရ ဓာတွတ္တဝိသေသကဘောဂုဏ်ရ၏။အန-ဓာတ်အရကတ္တုရှေ့ကြိယာ-ဇီဝိတိန္ဒြေ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မှုချ။ကရဏဋ္ဌကြိယာ-လေ၏ ပကတူပနိဿယပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။အ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော ထွက်လေရ၏။

အပါနံ။ ။ **ပစ္ဆာ အနတိ ဇီဝတိ အနေနာတိ အပါနံ**။(ပါနံ)ပစ္ဆာ အာနံ အပါနံ။

သမာဓိသီသံ။ ။**သီသံ ဝိယာတိ သီသံ၊ သမာဓိ မေဝ သီသံ သမာဓိသီသံ**။

သမာဓိ-ဝိသေသနအရ သမာဓိ၏ အဖြစ်ဟူသော အဓာရဏဘော ဂုဏ်သည်မှုချ။ထို၏ သီသ-ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ ဦးခေါင်းနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏောစပ် ဥာနူ။ပုဒ်လုံးအရ-ထို-သော သမာဓိ-ဟူသော ဦးခေါင်းရ၏။

ပစ္ဆာ-အရ နောက်ကာလရ၏။ထို-၏ အာန-အရ ရှူရှိုက်ကြောင်းလေနှင့် ကာလ+ကာလဝန္တ စပ်ခြင်းသည် ဥာနူ။ ပုဒ်လုံးအရ နောက်ကာလ၌ဖြစ်သော ရှူရှိုက်ကြောင်းလေရ၏။

အာနာပါနံ။ ။ **အာဒိမှိ ပဝတ္တံ အာနံ အာနံ(အာတစ်လုံးကျေ)**

အာနဉ္စ တံ အပဂတံ အပါနံ။အာနဉ္စ အပါနဉ္စ အာနာပါနံ။

အာန-ဟူသော ရှေ့ပုဒ်အရ ထွက်လေသည်မှုချ။ထို-၏ ပါန-အရ ဝင်လေနှင့် သိမ်းပိုက်ခြင်းကြိယာကို အကြောင်းပြု၍ အချင်းချင်းငဲ့သကဲ့သို့ ဖြစ်သော အညမညပေက္ခသမ္ဗန်သည် ဥာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော ထွက်လေ ဝင်လေ ရ၏။

အာနာပါနပရိဂ္ဂဟိကာ။ ။**အာနာပါနဿ ပရိဂ္ဂဟိကာ အာနာပါနပရိဂ္ဂဟိကာ** (တာယ)

http://www.dhammadownload.com

အာနာပါန-ဝိသေသန ပုဒ်အရ ထွက်လေ ဝင်လေသည် မုချ။ထို-၏ နောက်ပုဒ်အရ သိမ်းဆည်းတတ်သော သတိနှင့် အာရုံ+အာရမ္မဏိက/ အကြောင်း/အကျိုးစပ်ခြင်းသည် ဌာန္။ ပုဒ်လုံးအရ ထို-ဌသော ထွက်လေဝင်လေကို သိမ်းဆည်းတတ်သော သတိရ၏။

ကေဂ္ဂတာ။ ။ **ဧကံ အဂ္ဂံ ယဿာတိ ဧကဂ္ဂံ။ (အဂ္ဂ-သဒ္ဒေါ အာရမ္မဏဝါစကော) ဧကဂ္ဂဿ ဘာဝေါ ဧကဂ္ဂတာ။**

၁။ ဧကဂ္ဂ- အရ တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသော စိတ်သည် မုချ။ထို-၏ တာ-ပစ္စည်းအရ တစ်ခုတည်းသော အာရုံနှင့် နိဿယ+နိဿိတစပ် ဌာန္။တာပစ္စည်းအရ ထို-သော တစ်ခုကည်းသော အာရုံရှိသော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တစ်ခုတည်းသော် အာရုံ ရ၏။

စိတ္တေကဂ္ဂတာ။ ။ **စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတာ စိတ္တေကဂ္ဂတာ။**

ဒေသနာ။ ။ **ဒေသီယတေတိ ဒေသနာ။** (ဒိသ+ယု)

ဒိသ-ဓာတ်အရ ကတ္တုဗြ-ဒေသနာဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ ကမ္မတ္တ-အာနာပါနဿတိသမာဓိဒေသနာ၏ သဟဇာတပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။တစ်နည်း-မနသာဝဝတ္ထုပိတဒေသနာတော်၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ကာရဏူ။ယု-ပစ္စည်းအရ ထို-သော ဒေသနာ ရ၏။

ဥပ္ပါဒိတော။ ။ **ဥပ္ပါဒီယတေတိ ဥပ္ပါဒိတော။** (ဥ+ပဒ+ကာရိတ်ကျေ-တ။)

သုဒ္ဓကတ္တုဗြကြိယာ-အာနာပါနစျာန်နှင့် ယှဉ်သောသတိ,သမာဓိတို့၏ ဥပ္ပါဒ်သည် မုချ။ဟေတုကတ္တုဗြကြိယာ-ဥပစာရစျာန် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ကာရဏူ။ဟေတုကမ္မတ္တကြိယာ စျာန်၏ သဟဇာတာဒိပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။တ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော အာနာပါနဿတိသမာဓိစျာန် ရ၏။

နံပါတ် (၅)

သမာဓိ။	။သံ+အာ+ဓာ+ဣ။ သမ္မာ ဒဟာတိ စိတ္တံ ဧတေနာတိ သမာဓိ။
သတိ။	။သရ+တိ။ သရန္တိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ ဧတာယာတိ သတိ။
အဂ္ဂ။	။အဇ+ဂက်။ အဇတိ သေဋ္ဌဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ အဂ္ဂေါ။
ဥပ္ပန္နာ။	။ဥ+ပဒ+တ။
ယုတ္တ။	။ယုဇ+တ။
ဝဍ္ဎိတ။	။ဝဍ္ဎ+တ။
ဗဟု။	။ဗဟ+ဥ။ ဗဟတိ ဝုဍ္ဎိံ ဂစ္ဆတီတိ ဗဟု။
ဗဟုလ။	။ဗဟုသဒ္ဒူ+လာ+ကွိ။ဗဟုံ လာတိ ဂဏှာတီတိ ဗဟုလော။

နံပါတ် (၆)

(က)စိတ္တေကဂ္ဂတာ ဖြင့် သမာဓိ-အရ ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်ကို ကောက်ယူရမည်ကို သိစေ။တာယ အာနာပါနပရိဂ္ဂဟိကာယ သတိယာ-ဖြင့် အာနာပါနဿတိ-

http://www.dhammadownload.com

ကို အာနာပါနဿ ပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ အာနာပါနဿတိ-ဟု မဇ္ဈေလောပီဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် သမာသ်ဝစနတ္ထ ပြု၍ သတိ-၌ သ-ဒွေဘော်လာ၍ပြီးသည်ကို သိစေ၊ **သဒ္ဒါဉပ္ပန္နာဖြင့်** ကေဂ္ဂတာ-သည် အခြားသောစိတ်တို့နှင့် ယှဉ်သော သမာဓိမဟုတ်၊အာနာပါနစျာန်ကို သိမ်းပိုက်တတ်သော သတိနှင့်ယှဉ်သော အတူဖြစ်သော သမာဓိ၏ အဖြစ်ကိုသိစေ။

(င) **ဉပ္ပါဒိတော-ဖြင့်** ဘာဝိတော-ကို ဘာဝိယတေ ဉပ္ပါဒိယတေတိ ဘာဝိတောဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အစစွာရအပ်ကာမျှ ဖြစ်သောစျာန်ကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။ **ဝုမ္ဍိတော-ဖြင့်** ဘာဝီယတေ ဝုဍ္ဍိယတေတိ ဘာဝိတောဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ရပြီး၍ အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီးသော စျာန်ကို ကောက်ယူရမည်ကို သိစေသည်။ **အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာ-ပါဌ်ဖြင့်** ဘာဝိတောစ ဘာဝိတောစာ ဘာဝိတော-ဟု ဧကသေသတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြု၍ ဘာဝိတေ-အရ ရအပ်ကာမျှဖြစ်သော စျာန်, ရပြီး၍ အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီးသောစျာန်တို့ကို ကောက်ယူရမည်ကို သိစေသည်။

တစ်နည်း-ဉပ္ပါဒိတော ဝုမ္ဍိတော-ဖြင့် ဘာဝိတော-၌ ဘူ-ဓာတ်သည် ဉပ္ပါဒ အနက်, ဝဍ္ဎနအနက်တို့၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။

တစ်နည်း-ဖြစ်စေခြင်း, တိုးပွားစေခြင်းဟူသော အနက်ကြောင့် ဘာဝိတ-မည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုသိစေသည်။ဘာဝံ ဂ္ဂတော ဂတောတိ ဘာဝိတော။ (ဘာဋီ)။

(စ) **ပုနပ္ပုနံကတော-ဖြင့်** ဗဟုလံ ကတော ဗဟုလီကတော-ဟု ဝစနတ္ထပြုလျက် ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြု၏ဟူသည် ထပ်ခါထပ်ခါပြုခြင်းပင် ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

အာနာပါန/ အာနာပါဏ...

ဂဏ္ဌိ-၌ မုဒ္ဓဇပဉ္စမက္ခရာ ဏ-ဖြင့်ရှိသော်လည်း အာနံ ဝုစ္စတိ ဗဟိနိက္ခမနဝါတော၊ တတော အပဂတံ အပါနံ-ဟု ဓာန်ဋီ-၌ ဒန္တဇပဉ္စမက္ခရာနှင့် ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် အာနာပါန-ဟု ဒန္တဇပဉ္စမက္ခရာဖြင့် ရှိသောပါဌ်သင့်။

အပါန-၌ ပ+အန။ပ-ဉပသာရကြောင့် ပမာဏ-ပုဒ်ကဲ့သို့ န-ကိုဏ-ပြု၍ ပြီး သောကြောင့် မုဒ္ဓဇပဉ္စမက္ခရာဖြင့် ရှိသော အာနာပါဏ-ပါဌ်သင့်။(ဘာဋီနှင့်ထောမနိဓိ-အလို)

ဗဟုလီကတော / ဗဟုလိကတော...

အဘူတတဗ္ဘာဝေ ကရာသဘူယောဂေ ဝိကာရစီ (၄။၁၁၉။မောဂ်သုတ်)အဘူတ တဗ္ဘာဝအနက်၌ကရ-ဓာတ်အယှဉ် စီ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသောကြောင့် ဤ-အက္ခရာဖြင့် ရှိသော ဗဟုလီကတော-ပါဌ်သင့်။

အဗဟုလောပိ ဗဟုလော ဝိယ ကတော ဗဟုလီကတော။

ဓဝမေတ္တ / ဓဝမ္မေတ္တ...

နယန္တရ ဝါ-သဒ္ဒါ ပါပြီးဖြစ်၍ သမုစ္စည်းအနက်ကို ရနိုင်သောကြောင့် ပိသဒ္ဒါ

http://www.dhammadownload.com

သည် ဆည်းစရာ အနက်မရှိ၊ ထိုကြောင့် စဝမေတ္တ ပါဠိသာသင့်။

နံပါတ် (၉)

သမာဓိသီသ။ ။အတူဖြစ်သောဦးခေါင်း၏ သီသ-အမည်းကို အတူရှိသော သမာဓိ-၌တင် သဒိသူ။သမာဓိ-တည်းဟူသော ပြင်္ဒာန်းသည်ကို ဆိုသဖြင့် ကြွင်းသော မပြဋ္ဌာန်းသော သံတိစသော သမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုလည်း ရသောကြောင့် ပဓာနနည်း။

ဘာဝိတော။ ။၆-နံပါတ်ရှု၍ ကေသေသနည်း၊သိလေသနည်း၊ဗဒိပ-နည်း။တန္တ-နည်း။ဘိန္နသတ္တိသမဝေတနည်း။

ဧကဂ္ဂတာ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော အာရုံ၏ ဧကဂ္ဂတာ-အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော အာရမ္မဏိကသမာဓိ-၌ တင် ကာရဏူပစာ။အာရုံတည်းဟူသော မကင်းရာကိုဆိုသဖြင့် အာရမ္မဏိကတည်းဟူသော မကင်းတတ်သည်ကိုလည်း ရသောကြောင့် နာနန္တရိကနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ဥပ္ပါဒိတော-ပုဒ်အရကောက်၍ ပဒဋ္ဌာနဟာရနေတ္တိ....
အစစ္စာရအပ်ကာမျှ ဖြစ်သော အာနာပါနစျာန်နှင့်ယှဉ်သော သမာဓိကိုကောက်။
ထို-၏ ပဒဋ္ဌာန်းကား ဥပစာရသမာဓိဇောတည်း။
ထို-၏ ကား ကသိုဏ်းအာရုံတည်း။
ထို-၏ ဂှား မနော့ဒွါရိက ကုသိုလ်ဇောတည်း။
ဤသို့ အောက်သက် ဩရုယှောရုယှအားဖြင့် လည်းကောင်း။
ဆို-သည် အထက်ဈာန်တို့၏ ဥပစာရဇောလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။
ထို-သည် အထက်ဈာန်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။
ဤသို့ အထက်တက် အာရုယှာရုယှ အာဖြင့်လည်းကောင်း။

****

ဝါကျစဉ် (၁၇)

(က) **သန္တောစေဝ ပဏီတောစာတိ** သန္တောစေဝ ပဏီတော-စေဝ။
(ခ) ဥဘယတ္ထ ဝေသဒ္ဒေန နိယမော ဝေဒိတဗ္ဗော။
(ဂ) ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ- အယံ ဟိ ယထာ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ ကေဝလံ ပဋိဝေဓဝသေန သန္တဉ္စ ပဏီတဉ္စ။
(ဃ) ဩဠာရိကာရမ္မဏတ္တာ၊ပန ပဋိကူလာရမ္မဏတ္တာစ အာရမ္မဏဝသေန နေဝ သန္တံ န ပဏီတံ။
(င) န ဧဝံ ကေနစိ ပရိယာယေန အသန္တော ဝါ အပ္ပဏီတော ဝါ။(ဝိ၊ ဋ၊၂။ ၁၀။)

****

နံပါတ်(၁)

(ခ) ဥဘယတ္ထ-ဥဘယေသု၊သန္တ၊ပဏီတတို့၏အစွမ်းဖြင့် နှစ်ခုကုန်သော်ပဒေသု၊

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) ဟိ-လဒ္ဓဂုဏ်ကိုပြဦးအံ့။တစ်နည်း-ဟိ၊သစ္စံ။(ယော)ဟိ-ဝိတ္ထာရေမိ။ဟိ-တပ္ပါကဋ္ဌိကရောမိ။ကေဝလံ(ဧဝ)-အသုဘအာရုံမဖက် သက်သက်။

(ဃ) ပန-ထိုသို့ပင် ငြိမ်လည်းငြိမ် မွန်မြတ်လည်း မွန်မြတ်ပါသော်လည်း။(ယော) ပန-ဗျတိရိတ်ကား။(ဘာ+ဋီ)သြဋ္ဌာရကာရမ္မဏတ္တာ,ပဋိကူလာရမ္မဏတ္တာ-သမ္ဗန်။အသုဘကမ္မဋ္ဌာနသ-ဟုခံ။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ အယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာသည် (က) ဝါကျဖြင့် သန္တောစေဝ ပဏီတောစကို သန္တောစေဝ ပဏီတောစေဝ -ဟု နှစ်ပုဒ်လုံး၌ ဧဝ-သဒ္ဒါကို ထည့်စွက်၍ ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ထိုစကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိ-၌ သန္တော-ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌သာ ဧဝ-သဒ္ဒါရှိသည် မဟုတ်ပါလော။သံဝဏ္ဏနာ,သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျ မိန့်။

ကား = နှစ်ပုဒ်တို့၌ ဧဝ-သဒ္ဒါဖြင့် အာနာပါနဿတိသမာဓိ-၌ သန္တဂုဏ်, ပဏီတဂုဏ် မြဲသည်ကို သိစေခြင်းအကျိုးငှာ ဖွင့်ဆိုအပ်၏-ဟူလို။

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) ဝါကျဖြင့် သန္တ, ပဏီတနှစ်ပုဒ်တို့၌ ဧဝ-ဟူသော သဒ္ဒါဖြင့် မှတ်ခြင်းကို သိထိုက်၏-ဟုဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုနှစ်ပုဒ်တို့၌ ဧဝ-သဒ္ဒါဖြင့် မှတ်ခြင်းကြောင့် အဘယ်အကျိုးဂုဏ် ရရှိအပ်ပါသနည်း။ရရှိအပ်သော အကျိုးဂုဏ်ကို မပြဆိုပြီလော။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဂ)ဝါကျ မိန့်။

ဥဘယပဒနိယမေန လဒ္ဓဂုဏံ ဒဿေတုံ "အယံ ဟိ" တိ အာဒိဝုတ္တံ (ဋီကာ)။

တစ်နည်း -ထပနာတူ။ဧဝ-သဒ္ဒါသည် နိယမတ္ထအနက်ကိုသာ ဟောသည်မဟုတ်။ အခြားသော ပဒပူရဏ-စသော အနက်တို့ကိုလည်း ဟောသေးသည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်လျက် ဧဝ-သဒ္ဒါဖြင့် အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို သိထိုက်၏-ဟု နိယမတ္ထ ဧဝ-ဖြင့်သာ ဖွင့်ဆိုခြင်းသည် အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဂ)မိန့်။

ဟီတိ ဟိသစ္စံ (ယောဇနာ)

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ)ဝါကျဖြင့် အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ပဋိဝေဓ၏ အစွမ်းဖြင့် သန္တဂုဏ်, ပဏီတဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ၏-ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုသို့ဖွင့်ဆိုသော် အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းသည် အခါခပ်သိမ်း သန္တဂုဏ်,ပဏီတဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံ၏-ဟုမှတ်သားအပ်ပါသလော။အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။

တစ်နည်း -ဗျတိရေကစောဒနာ။ ။ထပနာ တူ၏။ ယင်းသို့ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ပဋိဝေဓ-၏ အစွမ်းဖြင့် သန္တဂုဏ်, ပဏီတဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံအံ့၊ ထိုသို့ ပြည့်စုံသော်အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းသည် သန္တဂုဏ်, ပဏီတဂုဏ်နှင့် မပြည့်စုံရာမရှိ-ဟူသော အနက်ရောက်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ဂ+ဃ) ဝါကျတို့ဖြင့် အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းသည်

http://www.dhammadownload.com

ပဋိဝေဓ၏အစွမ်းဖြင့် သန္တဂုဏ်,ပဏီတဂုဏ် ပြည့်စုံပုံကိုလည်းကောင်း၊အာရုံ၏အစွမ်းဖြင့် သန္တဂုဏ်, ပဏီတဂုဏ် မပြည့်စုံပုံကို လည်းကောင်း ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ဤအာနာပါနသတိသမာဓိ(ကမ္မဋ္ဌာန်း)ကိုလည်း ထိုအသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းတူ သန္တဂုဏ်, ပဏီတဂုဏ် ပြည့်စုံပုံ၊ မပြည့်စုံပုံကို နှစ်မျိုးခွဲ၍ မှတ်သားထားအပ်ပါသလော။အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (င)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဒဋ္ဌီ=ကရဏာ။ဝေ-သဒ္ဒါဖြင့်ဆိုရခြင်း၏ အသင့်ယုတ္တိကိုပြ။တစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ။ဝေ-သဒ္ဒါ ဖြင့်ဆိုရာ၌ စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ဆက်လက်ပြ။

(ဂ)ဝါကျ-လဒ္ဓဂုဏ။နှစ်ပုဒ်လုံး၌ စေ-သဒ္ဒါမှတ်သားခြင်းဖြင့်ရအပ်သော အကျိုးကိုပြ။ တစ်နည်း-ဒဋ္ဌီကရဏာ။ဝိတ္ထာရ / တပ္ပါကဋ္ဌီကရဏာ။

(ဃ)ဝါကျ-ဗျတိရေက။(င) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ ဥပမာနမှတစ်ပါး ဥပမေယျကိုပြ။

စာစပ်။။သြဠာရိကာရမ္မဏတ္တာ-ကြောင့်ပေးသောကြောင့်၊နေဝသန္တံ-၌ အကြောင်းဟိတ်/ အကျိုးဖိုလ်စပ်။

နံပါတ် (၄)

အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ။ ။ အသုဘေသု ကမ္မံ အသုဘကမ္မံ၊ အသုဘကမ္မဋ္ဌ တံ ဌာနဉ္စာတိ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ။(ဋီကာ)

အသုဘ-ဟူသော ဝိသေသနအရ အသုဘအာရုံသည် မုချ။ထို-၏ ကမ္မ-အရ အားထုတ်မှုနှင့်အာရုံ+အာရမ္မဏိကစပ်ခြင်းသည်ဌာန္။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော အသုဘအာရုံ၌ အားထုတ်မှုရ၏။

အသုဘကမ္မ-ဟူသော ဝိသေသနအရ အသုဘအာရုံ၌ အားထုတ်မှု၏ အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သည် မုချ။ထို-၏ ဌာန-အရ သုခအထူးတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏီး စပ်ခြင်းသည် ဌာန္။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော အသုဘအာရုံ၌ အားထုတ်မှုဖြစ်သော သုခတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းရ၏။

ပဋိဝေဓော။ ။ အတ္တနော ဝိသယံ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ ပဋိဝေဓော။ (ဈာန်)

ပဋိ ရှေးရှိသော ဝိဓ-ဓာတ်အရ ထိုးထွင်း၍သိခြင်း လက္ခဏာရ၏။ဏ-ပစ္စည်းအရ လက္ခဏာဝန္တ, သဘာဝဝန္တဖြစ်သော ထိုးထွင်း၍သိခြင်း လက္ခဏာရှိသော အာနာပါနသတိသမာဓိဈာန်ရ၏။

ယထာသဘာဝတော ပဋိဝိဇ္ဈီယတီတိ ပဋိဝေဓော။

ပဋိရှေးရှိသော ဝိဓ-ဓာတ်အရ ကတ္တုဋ္ဌကြိယာ-ဈာန်ကို ထိုထွင်း၍သိတတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည်မုချ။ကမ္မတ္ထကြိယာ-ဈာန်၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။ ဏ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော အာနာပါနသတိသမာဓိဈာန် ရ၏။

သြဠာရိကာရမ္မဏံ။ ။ ဉဠာရေ နိယုတ္တံ သြဠာရိကံ၊ သြဠာရကဥ္စ တံ အာရမ္မဏဉ္စာတိ

http://www.dhammadownload.com

သြဠာရိကာရမ္မဏာ။သြဠာရိကံ အာရမ္မဏံ ယဿာတိ သြဠာရိကာရမ္မဏာ။
သြဠာရိကာရမ္မဏာဿ ဘာဝေါ သြဠာရိကာရမ္မဏတ္တံ။

သြဠာရိကာရမ္မဏ-ဟူသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ ရုန့်ရင်းသောအာရုံသည် မုချ။ထို-၏ တ္တ-ပစ္စည်းအရ ရုန့်ရင်းသော အာရုံ၏အဖြစ် ဟူသော ရုန့်ရင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် နိဿယ+နိဿိတစပ်ခြင်းသည် ဌာန။တ္တ-ပစ္စည်းအရ ရုန့်ရင်းသော အာရုံ၏အဖြစ် ဟူသောဂုဏ်ရ၏။**တစ်နည်း**-တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ ရုန့်ရင်းသော အာရုံရှိသော ဈာန်သည် မုချ။ထို-၏ တ္တ-ပစ္စည်းအရ ရုန့်ရင်းသောအာရုံနှင့် နိဿယ+နိဿိတ စပ်ခြင်း ဌာန။တ္တ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော ရုန့်ရင်းသော အာရုံရှိသော ဈာန်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရုန့်ရင်းသော အာရုံရ၏။

ပဋိကူလာရမ္မဏာ။ ။ပဋိကူလဥ္စ တံ အာရမ္မဏဉ္စာတိ ပဋိကူလာရမ္မဏံ။တဿ ဘာဝေါ။
ပရိယာယော။ ။ပရိယာယတိ အတ္တနော ဖလံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ပဝတ္တတီတိ ပရိယာယော။
သန္တော။ ။ သမေတီတိ သန္တော။

နံပါတ် (၅)

သန္တော ။	။သမု+တ။
ပဏီတော။	။ပ+ဏီ+တ။ ပဓာနဘာဝံ နီတော ပဏီတော။
နိယမော ။	။နိ+ယမု+အ။
သုဘ ။	။သုဘ+အ။ သုပုဗ္ဗ+ဘူ+ဏ္ဍ။
ဥဠာရ ။	။ဥလ+အရ။
ပဋိကူလ ။	။ပဋိ+ကူလ+အ။
ပရိယာယ ။	။ပရိ+အာ+ဣ+ဏ။

နံပါတ် (၆)

(က)**ပဏီတောစေဝ-ဖြင့်သန္တောစေဝ-၌** စဝ-သဒ္ဒါကို "ဣဓေဝ ဘိက္ခဝေ ပဌမော သမဏော၊ဣဓ ဒုတိယော"ဟူသော ပါဠိ၌ကဲ့သို့ ပဏီတော-နောင် လိုက်၍ အနက် သမ္ဗန်ရမည်ကို သိစေသည်။

(ခ) **နိယမော-ဖြင့်** ယင်းဧဝ-သဒ္ဒါ၏ နိယမတ္ထ (အဝဓာရဏတ္ထ) အနက်၌ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။ဥဘယတ္ထ-**စသည်ဖြင့်** နှစ်ပုဒ်လုံး နောင် ဧဝ-ထိုင်၍ ဖွင့်ဆိုနိုင်ခြင်း၏ ယုတ္တိကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ပဏီတ/ပနီတ...

ပ-ရှေးရှိသော နီ-ဓာတ်+တ-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော်လည်း ပ-ဥပသာရနောင် ရောက်သောကြောင့် "**ပ,ပရိနှင့် နိ,ဥ,သြနောက်၊ န-ရောက်၊ မဖောက် ဏ-ပြန်လေပါ**"ဟူသော နိယံ-အရ ဏ-ပြန်၍ ပြီးရကား ပဏီတ-ပါဌ်သင့်။

ပဋိက္ကူလ/ပဋိက္ကူလ...

http://www.dhammadownload.com

အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ-စသည်တို့ကဲ့သို့ ကူလ-တတ်၏ အာဒိဗျည်းသည် ဒွေဘော်၌ဒွေဘော်မဲ့ပါ၌သင့်။ မဟုတ်သောကြောင့် ပဋိကူလ-ဟူသော ဒွေတော်မဲ့ပါ၌သင့်။

မှတ်ချက်။ ။စာအုပ်တို့၌ကား ပဋိက္ကူလ-ဟု ဒွေဘော်ပါ၌တို့ကို အတွေ့များ၏။ အဋ္ဌသာလိနီ၊ အသုဘကထာရှု။

နံပါတ် (၈)

အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ။ ။အကြောင်းအာရုံ၏ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနအမည်ကို အကျိုးအာရုံ၌ထိက အသုဘလျှင် အာရုံရှိသော ဈာန်၌တင် ကာရဏူပစာ။နာနတ္တရိကနည်း။

နံပါတ်(၁၀)

အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ-အရ မုချတ္ထ၊ဥပစာရတ္ထ အရကောက်၍ ...ပဒဋ္ဌာနဟာရနေတ္တိ-

မုချ-အရ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ဥပစာရတ္ထ-အရ အသုဘလျှင် အာရုံရှိသော ဈာန်ရ၏။

ထို....၏ပဒဋ္ဌာန်းကား-အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းတည်း။

ထို...၏ကား ဥပစာရသမာဓိဖောတည်း။

ထို...၏ကား မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းတည်း။

ဤသို့ အောက်သက် ဩရုယှောရုယှ ကိုလည်းကောင်း...

ထို...သည် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၏ နီးစွာသော အကြောင်းတည်း။

ထို...သည် အထက်ဈာန်တို့၏ ဥပစာရဈာန်ခဏာလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းတည်း။ထို...သည် အထက်ဈာန်တို့၏ နီးစွာသော အကြောင်းတည်း။

ဤသို့ အထက်တက် အာရုယှာရုယှ ကိုလည်းကောင်း...ထုတ်အပ်၏။

****

ဝါကျစဉ် (၁၈)

(က) **အသေစနကောစ** သုခေါ စ ဝိဟာရောတိ တွေ ပန နသာ သေစနတ္တိ **အသေစနကော**။

(ခ) အနာသိတ္တကော အဗ္ဗောကိဏ္ဏော ပါဋိယေက္ကော အာဝေဏိကော။

(ဂ) နတ္ထေတ္တ ပရိကမ္မေန ဝါ ဥပစာရေန ဝါ သန္တတာ။

(ဃ) အာဒိမနသိကာရတော ပဘုတိ အတ္တနော သဘာဝေနေဝ သန္တော စ ပဏီတော စာတိ အတ္တော။

(င) ကေစိ ပန "အသေစနကော"တိ အနာသိတ္တကော ဩဇဝန္တော သဘာဝေနေဝ မဓုရောတိ ဝဒန္တိ။ (ဝိဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)အသုု-အာနာပါနသတိသမာဓိဿ-အား။ဣတိတသ္မာ အသေစနကတ္တာ-ထိုသို့ သွန်းလောင်းသည်၏ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။သော-အာနာပါနသတိသမာဓိ။

http://www.dhammadownload.com

(ခ)အဗ္ဗောကိဏ္ဏော-ပရိကံအစရှိသည်ဖြင့်မပြွမ်း။ပါဋိယေက္ကော-အသီးအခြားတစ်ခုတည်း။

(ခ) ဝါကျကို **"ဝိသေသနများစွာဆင်လျက်ပါမူ၊ မှန်စွာမယုတ်၊ ရှေးရှေးပုဒ်သည်။ နောက်နောက်ပုဒ်၏၊ ဟိတ်ဖြစ်မြဲ"** ဟူသော နိယံနှင့်အညီ အနက်ပေးပုံ…

အသေစနကော-မည်၏။အသေစနကတ္တာ-ကြောင့်။အနာသိတ္တကော-မသွန်းလောင်းအပ်။အနာသိတ္တကတ္တာ-ကြောင့်။အဗ္ဗောကိဏ္ဏော-မပြွမ်း။အဗ္ဗောကိဏ္ဏတ္တာ-ကြောင့်။ပါဋိယေက္ကော-တည်း။

(ဂ) ဝါကျ-ဇွတ္တ-အစွဲ-ဇွတ္တ ဇတော်သို့ အာနာပါနဿတိသမာဓိမှ်-၌

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ(က)ဝါကျဖြင့် အသေစနကော-ပုဒ်ကို နတ္ထိ သေစနံ အဿာတိ အသေစနကော-ဟု ဝိဂ္ဂဟကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထို အသေစနက-ဟူသည် အဘယ်ပါနည်း၊အာနာပါနဿတိသမာဓိ-၏ အသေစနက-မည်ပုံကိုထင်ရှားအောင် မပြဆိုပြီလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ)မိန့်။

(ဂ+ဃ) ဝါကျသို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ခ) ဝါကျဖြင့် အာနာပါနဿတိသမာဓိ-၏ အသေစနက-မည်ရခြင်းကို ထင်ရှားစွာပြဆိုတော်မူပြီး၍၊ယခုအခါ၌ ထိုအလုံးစုံသည် မိမိ၏သဘောလက္ခဏာ ကိစ္စအားဖြင့်သာ ငြိမ်သက်သည်၏အဖြစ်ကို ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဂ+ဃ) ဝါကျကိုမိန့်။

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ခ) ဝါကျဖြင့် အာနာပါနဿတိသမာဓိ-၏ အသေစနက-မည်ရကြောင်း ကိုထင်ရှားစွာပြဆိုတော်မူအပ်၏။ထို အာနာပါနဿတိသမာဓိသည် ပရိကံ၊ ဥပစာဖြင့် ငြိမ်သက်သည်၏ အဖြစ်ရှိ ၏-ဟု မှတ်သားအပ်ပါသလော၊ အဘယ်သို့မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည်(ဂ)ဝါကျဖြင့် ပရိကံ၊ ဥပစာတို့ဖြင့် အာနာပါနဿတိသမာဓိ-၌ ငြိမ်သက်သည်၏အဖြစ် မရှိဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။အဘယ်နည်းဖြင့် ဤအာနာပါနဿတိသမာဓိ-၌ ပရိကံ၊ဥပစာကင်း၍၊သန္တ၊ပဏီတဖြစ်နိုင်ပါသနည်း၊ အခြားသော ဈာန်တို့သည်ပင် ဥပစာအခိုက်၌ နီဝရဏကင်းသဖြင့် ဈာန်အင်္ဂါထင်ရှားသောကြောင့် ငြိမ်သက်ကြကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။

တစ်နည်း - ထပနာတူ။ထိုအာနာပါနဿတိသမာဓိသည် အဘယ်နည်းဖြင့် အဘယ်အခါမှစ၍ သန္တ၊ ပဏီတဖြစ်ပါသနည်း၊အာနာပါနဿတိသမာဓိဈာန်ကို ရပြီးနောက်သမာပတ်၏အစွမ်းဖြင့်လည်း သန္တ၊ပဏီတဖြစ်ပါသလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။အသေစနက၏အဓိပ္ပာယ်ကို အကျယ်ချဲ့ပြ။

(ဂ+ဃ) ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။သန္တ၊ ပဏီတဖြစ်ပုံကို အကျယ်ချဲ့ပြ။

http://www.dhammadownload.com

ထိုတွင်(ဂ) ဝါကျ-ဗျတိရေက၊ (ဃ) ဝါကျ-အန္တယ။

(င) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။မိမိအဋ္ဌကထာဝါဒမှတစ်ပါး ကေစိဝါဒကိုပြ။

နံပါတ် (၄)

အနာသိတ္တကော။ ॥ နတ္ထိ အာသိတ္တံ ယဿာတိ အနာသိတ္တကော။

နႆ+အာသိတ္တ-ဟူသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ပုဒ်လုံးအရ သွန်းလောင်းထည့်ခပ်အပ်သော တစ်စုံတစ်ခုမရှိခြင်း အဘာဝဘောဂုဏ်သည်မှချ။ထို··၏ ယ-ဟူသော အညပုဒ် အရ အနာပါနဿတိသမာဓိနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ ယ-ဟူသော အညပုဒ်အရ ထို···သော သွန်းလောင်းထည့်ခပ်အပ်သော တစ်စုံတစ်ခုမရှိသော အနာပါနဿတိသမာဓိရ၏။

အဗ္ဗောကိဏ္ဏော။ ॥ နတ္ထိ ဝေါကိဏ္ဏံ ယဿာတိ အဗ္ဗောကိဏ္ဏော။

ပါဋိယေက္ကော။ ॥ ပဋိဧကောယေဝ ပါဋိယေက္ကော (ပဋိဧကပုဒ်+ သွတ္တဋ္ဌ ဏျပစ္စည်း)

သန္တတာ။ ॥ သန္တဿ ဘာဝေါ သန္တတာ။

သန္တ-တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ ငြိမ်သက်သော အနာပါနဿတိ သမာဓိသည်မှချ။ထို···၏ တာ-ပစ္စည်းအရ သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ဖြစ်သော ငြိမ်သက်ခြင်း ကြိယာနှင့် နိဿယ/နိဿိတ စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ တာ-ပစ္စည်းအရ ထို···သော သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ဖြစ်သော ငြိမ်သက်ခြင်း၊ ကြိယာ ရ၏။

သေစနကော။ ॥ သေစနေ အဿ အတ္ထိ သေစနကော။

သေစနကော ဝိယာတိ သေစနကော

သေစနကော-တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ သေစနရှိသော အာဟာရသည်မှချ။ထို··၏ အ-ပစ္စည်း အရ အနာပါနဿတိသမာဓိနှင့်သဒိသ+သဒိသီစပ်ခြင်းသည် ဌာန။အ-ပစ္စည်းအရ ထို··· သော သေစနရှိသော အာဟာရနှင့်တူသော အနာပါနဿတိသမာဓိရ၏။

မဓုရော။ ॥ မဓု အဿ အတ္ထီတိ မဓုရော။

နံပါတ် (၅)

သေစနံ။	။သိစ+ယု။ သိဉ္စီယတေတိ သေစနံ။
အာသိတ္တ။	။အာ+သိစ+တ။
အဗ္ဗောကိဏ္ဏ။	။ဝိ+အဝ+ကိရ+တ။
သေစ။	။ဥ+စန+ကွိ။
မဓု။	။မန+ ကု ။(မညတိ ဉာယတိ မဓုရန္တိမဓု၊ (မနဿ+ဓာ)။
ပရိကမ္မ။	။ပရိ+ကရ+ရမ္မ၊
ဥပစာရ။	။ဥပ+စရ+ဏ။

နံပါတ် (၆)

(က)နဿ သေစနံ ဖြင့် အသေစနကော-၌ န-ပုဒ်+သေစန-ပုဒ်၊နတ္ထိ သေစနံ

http://www.dhammadownload.com

အဿာတိ အသေစနကော-ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်ကိုလည်းကောင်း၊ အ-သည် န-၏ကာရိယ ဖြစ်၍ အဘာဝအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊က-၏ သမာသန္တ၏ အဖြစ်ကိုလည်း ကောင်း သိစေသည်။

(င)**အနာသိတ္တကော-ဖြင့်** အသေစနက-၏ ပရိယာယ်ကို သိစေသည်၊**ဩဇာဝန္တော** ဖြင့် သဒ္ဒိသူပစာအားဖြင့် အာနာပါနဿတိသမာဓိ-၏ ဂုဏ်ရည်ကိုသိစေသည်။**သဘာဝေန မဓုရော-ဖြင့်** ထိုအရသာသည် ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်သာ သန္တ,ပဏီတဖြစ် သည်၏အဖြစ်ကိုသိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ပရိကမ္မေန ဝါ/ပရိကမ္မံ ဝါ...

ပရိကမ္မံဝါတိ ကသိဏပရိကမ္မံ ။(ဝဇိရဗုဒ္ဓိ)၊ပရိကမ္မံ ဝါ သန္တဘာဝနိမိတ္တံ။(သာရတ္ထ) ဤသို့ ဋီကာ-တို့၌ ပဌမမူန္တ-ကို ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ပရိကမ္မံ ဝါ-ပါ၌သင့်။

ဥပစာရေနဝါ-ဟူသော သဒ္ဒန္တရိက်ကိုထောက်၍ ယင်းနှင့်အလားတူ တတိယန္တဖြစ် သင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သန္တ-အဖြစ်၏အကြောင်းပြစကား ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ပရိကံကြောင့်လည်း သန္တအဖြစ်မရှိ-ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ရနိုင်သော ကြောင့်လည်းကောင်း ပရိကမ္မေန ဝါ-ပါ၌လည်းသင့်။

အာဒိမနသိကာရတော/ အာဒိသမန္နာဟာရတော...

မနသိကာရပုဒ်, သမန္နာဟာရပုဒ်တို့သည် အာဝဇ္ဇန်းကိုရသောပုဒ်တို့ ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊သာရတ္ထဋီကာ-၌ အာဒိမနသိကာရပုဒ်ကို ဖွင့်ဆိုပြီး၊ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာ-၌ အာဒိသမန္နာဟာရပုဒ်ကို ဖွင့်ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊နှလုံးသွင်းခြင်းအနက်, အဓိပ္ပါယ် ကို နှစ်ပုဒ်လုံး၌ ရနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း နှစ်ပါ၌သင့်။

နံပါတ် (၈)

ဩဇဝန္တ။အတူဖြစ်သော ဩဇာအပ်ရှိသော စားသောက်ဖွယ်တစ်မျိုး၏ ဩဇဝန္တ အမည် ကို အတူရှိသော အာနာပါနဿတိသမာဓိ-၌တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် သဒ္ဒိသူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ဩဇာအရ-အာဟာရရုပ် (မေ့ာယတန)၊

အာဒိမနသိကာရ-အရ အာဝဇ္ဇန်းကိုကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၁၉)

(က) **ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေတိ** အဝိက္ခမ္ဘိတေ အဝိက္ခမ္ဘိတေ။

(ခ) **ပါပကေတိ** လာမကေ။

(ဂ) **အကုသလေ ဓမ္မေတိ** အကောသလ္လသမ္ဘူတေ ဓမ္မေ။

(ဃ) **ဌာနသော အန္တရဓာပေတီတိ** ခဏေနေဝ အန္တရဓာပေတိ ဝိက္ခမ္ဘေတိ။

http://www.dhammadownload.com

(င) ဂူပသမေတီတိ သုဋ္ဌု ဥပသမေဘိ။

(စ) နိဗ္ဗေဓဘာဂိယတ္တာ ဝါ အနုပုဗ္ဗေန အရိယမဂ္ဂဝုမိပ္ပတ္တော သမုစ္ဆိန္ဒတိ ပဋိပ္ပဿ မ္ဘေတီတိပိ အတ္ထော။ (ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၀။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)အဝိက္ခမ္ဘိတေ အဝိက္ခမ္ဘိတေ-ရှာန်ဖြင့် မိမိ၏အစဉ်မှ မခွာအပ်ကုန်သေး၊မခွာ အပ်ကုန် သေးသော။

(ခ)အကောသလ္လသမ္ဘူတေ-ဉာဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော။

(ဂ)ခဏေနေဝ-မိမိ၏ဖြစ်ရာ ခဏ၌ပင်။အန္တရဓာပေတိ-အခြားမဲ့၌ တည်စေ၏။ (သဒ္ဓတ္တ) ဝါ-မမြင်ကွယ်ရာသို့ ရောက်အောင်ဖျက်ဆီး၏။(အဓိပ္ပာယတ္ထ)ဝါ-ကွယ်ပျောက် စေ၏။(ဝေါ) ဝိက္ခမ္ဘေတီ-ခွာတတ်၏။

(စ)ဣမဿ သမာဓိဿ-ဤအာနာပါနဿတိသမာဓိ၏။ဝါ-သည်။(ဟိတ်သမ္ဗန်)၊ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယတ္တာ-မဂ်ဉာဏ်၊ဖိုလ်ဉာဏ်၏အဖို့၌ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။အနုပုဗ္ဗေန- အစဉ်အားဖြင့်။(အယံသမာဓိ-သည်။ပကတိ-ကတ္တား) အရိယမဂ္ဂဝုမိပ္ပတ္တော-အရိယမဂ်၏ ပွားခြင်းသို့ရောက်သည်။(ဟုတွာ) သမုစ္ဆိန္ဒတိ-အကြွင်းမရှိဖြတ်တတ်၏။ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတိ- တစ်ဖန်ငြိမ်းစေတတ်၏။

နံပါတ် (၂)

(စ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (င) ဝါကျဖြင့် ဂူပသမေတိ-ပုဒ်ကို အထူးအားဖြင့် ငြိမ်သက်၏-ဟူသည် ကောင်းစွာ ငြိမ်သက်ခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ဂူပသမေတိ- ပုဒ်ကို ထိုသို့ရှာန်ဖြင့်(ဝါ)ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြင့် ကောင်းစွာငြိမ်သက်ခြင်း အနက်ကိုသာမှတ် သားအပ်ပါသလော၊အဘယ်အနက်ကိုလည်း မှတ်သားအပ်ပါသေးသနည်း။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (စ) ဝါကျမိန့်၊ (ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတီပိ-၌ ပိရှု)။

ကား။ ။သာသနာအတွင်း၌ အားထုတ်အပ်သော ရှာန်မှန်သမျှ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယ-ချည်း ဖြစ်သောကြောင့် ရှာန်ဖြင့် ငြိမ်းပြီးနောက် မဂ်ဖြင့်ပယ်ခြင်း၊ ဖိုလ်ဖြင့်ထပ်၍ ငြိမ်းစေခြင်း ဟူသော ဂူပသမေတိ-ပုဒ်၏ အနက်တစ်နည်းကိုလည်း မှတ်သားအပ်၏ ဟူလို။

သာသနိကဿ ဈာနဿ ယေဘုယျေန နိဗ္ဗေဓဘာဂိယဘာဝ ဟောတီတိ အာဟ "နိဗ္ဗေဓဘာဂိယတ္တာ"တိ၊ (သာရတ္ထ)။

နံပါတ်(၃)

(ခ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။(ဂ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။(ဃ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။(င)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ (စ)ဝါကျ-နယန္တရပက္ခန္တရ။

စာစပ်။ ။နိဗ္ဗေဓဘာဂိယတ္တာ-ကြောင့် ပေးသောကြောင့်၊သမုစ္ဆိန္ဒတိ-၌ အကြောင်းဟိတ် အကျိုးဖိုလ်စပ်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၄)

ကောသလ္လံ။ ။ **ကုသလဿ ဘာဝေါ ကောသလ္လံ၊ (ဉာဏ်)။**
န ကောသလ္လံ အကောသလ္လံ၊ (အဝိဇ္ဇာ)။
ကောသလ္လဿ ဝိရုဒ္ဓံ အကောသလ္လံ။

န-အရ ဝိရုဒ္ဓဘောဂုဏ်သည် မုချ။ထို…၏ ကောသလ္လ-အရ် အဝိဇ္ဇာနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏော စပ်ခြင်းသည် ဌာန၊ပုဒ်လုံးအရ ထို…သော အဝိဇ္ဇာရ၏။

(ဝိဂ္ဂဟ-ရှု၍ ကောသလ္လအရ ဉာဏ်ကိုမုချ။ထို…၏ဆန့်ကျင်ဘက် အဝိဇ္ဇာနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏော စပ်ခြင်းသည် ဌာန၊ ဤသို့ တစ်နည်းကောက်။)။

အကောသလ္လသမ္ဘူတာ။ ။ **အကောသလ္လတော သမ္ဘူတာ အကောသလ္လသမ္ဘူတာ။**

အကောသလ္လ-အရ အဝိဇ္ဇာသည် မုချ၊ ထို…၏ သမ္ဘူတအရ ထို-အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်သော အကုသလဓမ္မနှင့် အကြောင်း+အကျိုးစပ်ခြင်းသည် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို…သောအဝိဇ္ဇာကြောင့်ဖြစ်သော အကုသလဓမ္မရ၏။

အရိယမဂ္ဂေါ။ ။ **အရိယောစ သော မဂ္ဂေါ စာတိ အရိယမဂ္ဂေါ။**
အရိယမဂ္ဂေါ ဝုမှိ အရိယမဂ္ဂဝုမို၊ တံ ပဋ္ဌော-

နိဗ္ဗေဓဘာဂိယတ္တံ။ ။ **နိဗ္ဗေဓဿ ဘာဂေါ နိဗ္ဗေဓဘာဂေါ၊ နိဗ္ဗေဓဘာဂေ ဘဝေါ**
နိဗ္ဗေဓဘာဂိယော။နိဗ္ဗေဓဘာဂိယဿ ဘာဝေါ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယတ္တံ။

နိဗ္ဗေဓဘာဂ-အရ ကိလေသာကို ဖောက်ခွဲခြင်းအဖို့သည် မုချ။ထို…၏ ဣယ-ပစ္စည်းအရ ဖြစ်သောမဂ်ဖိုလ်၏အခြေခံဈာန်နှင့်နိဿယ+နိဿိတ/ဂုဏ်+ဂုဏော စပ်ခြင်းသည်ဌာန။ဣယ-ပစ္စည်းအရ ထို…သော ကိလေသာကို ဖောက်ခွဲခြင်းအဖို့၌ ဖြစ်သော မဂ်,ဖိုလ်၏ အခြေခံဖြစ်သော ဈာန်ရ၏။

နိဗ္ဗေဓဘာဂိယ-အရ ကိလေသာကို ဖောက်ခွဲခြင်းအဖို့၌ ဖြစ်သော မဂ်,ဖိုလ်၏အခြေခံ ဖြစ်သော ဈာန်သည်မုချ၊ထို…၏ တ္တ-ပစ္စည်းအရ ကိလေသာကို ဖောက်ခွဲခြင်း ကြိယာနှင့် နိဿယ+နိဿိတအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည်ဌာန။တ္တ-ပစ္စည်းအရ ထို…သော ကိလေသာကို ဖောက်ခွဲခြင်းအဖို့၌ ဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်၏ အခြေခံဈာန်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကိလေသာကို ဖောက်ခွဲခြင်းကြိယာ ရ၏။

နံပါတ် (၅)

ဝိက္ခမ္ဘိတ။ ။ဝိ+ခဘိ၊/ခမ္ဘ +တ။ဝိက္ခမ္ဘိယတေတိ ဝိက္ခမ္ဘိတော။
ပါပက။ ။ပ+အပ+ဏ္ဍု၊
လာမက။ ။လမ+ဏ္ဍု။
ခဏေန။ ။ခဏု+အ၊ ခဏု-ဟိံသာယံ၊ ခဏောတီတိ ခဏော။
သဋ္ဌု။ ။သု+ဌာ+ကု၊ သုန္ဒရဘာဝေန ဌာတိ ပဝတ္တတီတိ သုဋ္ဌု။
နိဗ္ဗေဓ။ ။နိ+ဝိဓ+ဏ၊ နိဗ္ဗေဓတီတိ နိဗ္ဗေဓော။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၆)

(က)**အဝိဇ္ဇန္တိတော အဝိဇ္ဇန္တိတော-ဖြင့်** မဟာဂုဏ်ဖြင့် မိမိသန္တာန်၌ မနှင်ထုတ်အပ်၊ မပယ်အပ်သေးသော အကုသိုလ်များကို ဥပ္ပန္န-ခေါ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်၊ (ဘာဋီ)၊ **(အဝိဇ္ဇန္တိတော ရှာနေ့ သကသန္တာနတော အနိဟတော အပ္ပဟီနေ)**

(ဂ)**အကောသလ္လသမ္မုတော-ဖြင့်** ကုသလ-ကား ဆေကဗ္ဗ၊အ-ကား ဝိရုဒ္ဓဝါစက ယင်းသို့ ဖြစ်ရခြင်းသည်လည်း အဝိဇ္ဇာကြောင့်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုသိစေသည်။ **တစ်နည်း**-အဝိဇ္ဇာနှင့်မယှဉ်သော အကုသိုလ်မည်သည် မရှိဟူသော အကုသိုလ်ဟူသမ္ဗု၏ သဘောအဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ (ဘာဋီ)

(ဃ)**ခဏေနေဝ-ဖြင့်** ဌာနသဒ္ဒါသည် မိဿရိယောကာသစသော အနက်တို့တွင် ဩကာသ(တည်ရာကာလ=ခဏ)ဟူသော အနက်၌ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊သော-သည် နာ-ဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ကြိယာပဝဂ္ဂ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းနောင် ဧဝ-ကျေသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်၊**ဝိက္ခမ္ဘေတိ-ဖြင့်** ဖျက်ဆီး၏-ဟူသည် ရှာန်တရား၏ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာနသတ္တိဖြင့် ကိလေသာတို့၏ ထကြွမှုကိုပယ်ခြင်း ပင်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုသိစေသည်။

(င)**သုဋ္ဌု ဥပသမေတိ-ဖြင့်** ဝိဥပသာရှ၏ သုဋ္ဌု-အနက်၌ ဖြစ်၍ ဓာတွတ္ထဝိသေသက ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ဥပ-ဥပသာရှ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝူပသမေတိ-ကို ဝိ+ဥပ+သမေတိ ဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်း သိစေသည်။ **တစ်နည်း**-ဝူပသမေတိ အထူးငြိမ်းစေ၏ဟူသည် ကိလေသာများ မထကြွအောင် ကောင်း ကောင်းငြိမ်းစေခြင်းဖြင့်ပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

အရိယမဂ္ဂဝုမိုပ္ပတ္တော၊ အရိယမဂ္ဂဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော...

ဝဒ္ဓ-ဝဒ္ဓနေ တိ ဒလော်ပေါ၊ ဗေဘဟေပိ ဗောစ၊ အသ္သု၊ ပုဒ္ဓိ,ဝုမိုဝိ-ဟူသော မာန်ဋီ-ကိုထောက်၍ နှစ်ပါဌ်သင့်၊ (ဓာန်ဋီ၊ ၇၀၆-ဂါထာ)။

အဗ္ဗမာသေ/အဒ္ဓမာသေ...

မဟာဝဂ္ဂ၊အာနာပါနသံယုတ္တအဗ္ဗကထာ၌ ဒွေ,ဆောင်းကို ရည်ရွယ်၍ "အဗ္ဗ မာသေ" ဟုရှိ၏။ ထို့ကြောင့် အဗ္ဗမာသေ-ပါဌ်သင့်။

အာသာဠှဇ့ဗ္ဗာပဏ္ဏွေ သကာလံ အဒ္ဓမာသံ-ဟူသော နောက်ပါဌ်ကို ထောက်၍ အဒ္ဓမာသံ-ပါဌ်သင့်။

ဦဟတံ/ဥဟတံ...

ဥ+ဟန+တ၊ဟန-ဘတ်သည် ဂတိ-အနက်ဟော သဒ္ဒတ-၌ (ဥရ်)ရှိသောကြောင့် ရ်-အစား ဦ-ကို ဦ-ဒီဃပြု၍ ဦဟတံ-ပါဌ်သင့်၊ (ဘာဋီ)။

ဥကို ဥဒ္ဓံအနက်ဟောကြံ၍ ဒီဃမပြုက ဥဟတံသင့်၊သံဝဏ္ဏနာ-ဥဒ္ဓံဟတံ ရှိ)။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၉)

အကောသလ္လသမ္ဘူတေ-၌ အကောသလ္လ။ ။အဝိဇ္ဇာ-တည်းဟူသော ပြဋ္ဌာန်းသည်ကို ဆိုသဖြင့် ကြွင်းအကုသိုလ်ကိုဖြစ်စေသော အကုသိုလ်အကြောင်းတရားတည်းဟူသော မပြဋ္ဌာန်းသည်ကိုလည်း ရသောကြောင့် ပဓာနနည်း၊ဧကဒေသူ။

အကောသလ္လံ ဝုစ္စတိ အဝိဇ္ဇာ၊အဝိဇ္ဇာပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟိ သဗ္ဗေပါပဓမ္မာ။(သာရတ္ထ)။

ဝူပသမေတိ။ ။အခြားသောသမာဓိသည်လည်း မိမိဖြစ်ရာခဏ၌ ပဋိပက္ခဓမ္မတို့ကို ငြိမ်းစေသော်လည်း ဤအာနာပါနဿတိသမာဓိသည်သာ ပဋိပက္ခဓမ္မတို့ကို အလွန်အကဲ အထူးအားဖြင့် ငြိမ်းစေ၏-ဟု အလွန်အားဖြင့် ဆိုအပ်သောကြောင့် အတိသယ-နည်း။ (သာရတ္ထ)။

နိဗ္ဗေဓဘာဂိယတ္တာ။ ။ကိလေသာကို ဖောက်ခြင်းဟူသော ဌာနီဖြင့် အာနာပါနဿတိသမာဓိ ဈာန်ဟူသောဌာနကိုမှတ်၍ အာနာပါနဿတိသမာဓိဈာန်တည်းဟူသော အမျှားကိုဆိုသဖြင့် ကြွင်းသော သာသနိကဈာနဘာဝနာဟူသော အနည်းကိုလည်းကောင်း ရသောကြောင့် ယေဘုယျနည်း။(သာရတ္ထ)။

အစိတ်ဖြစ်သော ကိလေသာကို ဖောက်ခွဲခြင်းအဖို့၌ဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ် အခြေခံဖြစ်သော အာနာပါနဿတိသမာဓိဈာန်၏ အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော သာသနိကဈာနဘာဝနာ အားလုံး၌လည်းတင်စား ဧကဒေသူ။

အနုပုဗ္ဗေန အရိယမဂ္ဂဝုဍ္ဍိပ္ပတ္တော။ ။အာနာပါနဿတိသမာဓိသည်အစဉ်အားဖြင့် တိုးပွား၍ အရိယမဂ်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် တဒ္ဓမ္မူပစာ။

ဝုဍ္ဍိပ္ပတ္တော အရိယမဂ္ဂဘာဝံ ဥပဂတော ဝိယ ဟောတိ။ (သာရတ္ထ)။

နံပါတ် (၁၀)

အကောသလ္လသမ္ဘူတေ...၌ အကောသလ္လ-အရ အဝိဇ္ဇာရ၏။
အကောသလ္လသမ္ဘူတ-အရ ယှဉ်ဘက်ကြွင်းအကုသိုလ်တရားများရ၏။
နိဗ္ဗေဓ-အရ မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်ရ၏။
၎င်းတို့ကို ဆရာတော် ဦးဇုမ်မူအတိုင်း လက္ခဏာဟာရနေတ္တိနည်းထုတ်ပါ။

****

ဝါကျစဉ် (၂၀)

(က) **မဟာအကာလမေဃောတိ** သဗ္ဗံ နဘံ အဇ္ဈောတ္ထရိတ္ဝာ ဥဋ္ဌိတော အာသာဠ္ဇုဏ္ဍပက္ခေ သကလံ အဍ္ဎမာသံ ဝဿနကမေဃော။

(ခ) သော ဟိ အသမ္ပတ္တေ ဝဿကာလေ ဥပ္ပန္နတ္တာ အကာလမေဃောတိ ဣစ္စဓိပ္ပေတော။

(ဂ) **ဌာနသော အန္တရဓာပေတိ ဝူပသမေတီတိ** ခဏေနေဝ အဒဿနံ နေတိ ပထဝိယံ သန္နိသီဒါပေတိ။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ဓဝမေဝ ခေါတိ ဩပမ္မသမ္ပဋိပါဒနမေတံ။

(င) တတော ပရံ ဗုဒ္ဓနယမေဝ။ (ဝိ၊ ဋ၊ ၂။၁၀/၁၁။)

****

နံပါတ် (၁)

(က) အာသာဠ္ဟဇုဏှပက္ခေ(အာသာဠ္ဟီဇုဏှပက္ခေ)-အာသာဠ္ဟီနက္ခတ်နှင့်ယှဉ်သော လ၏ လဆန်းအဖို့၌။(သဒ္ဒတ္ထ)ဝါ-ဝါဆိုလဆန်းပက္ခ၌။(ဝေါဟာရတ္ထ)အဒ္ဓမာသံ-ဝါဆိုလ၏ထက်ဝက် လဆန်း ၁၅ ရက်ပတ်လုံး။

(ခ) တဿ ဝဿနကမေဃဿ။ (သမ္ဗန်)။

(ဂ) ခဏာ-၏ သရူပတ္ထ...ခဏောနေဝ-ရွာရာဖြစ်သော ခဏာ၌ပင်လျှင်။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့စောဒနာ။ ။ဆရာသည်(က) ဝါကျဖြင့် မဟာအကာလမေဃ-ဟူသည် ဝါဆိုလဆန်း ပက္ခ-၌ အလုံးစုံ ၁၅ ရက်ပတ်လုံး ရွာသောမိုး ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုဝါဆိုလဆန်းပက္ခ၌အလုံးစုံ(၁၅)ရက်ပတ်လုံး ရွာသောမိုးကို မဟာအကာလမေဃ-ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။ထိုကာလမှ တစ်ပါးသော ကာလတို့၌ ရွာသောမိုးကိုသာ အကာလမေဃ-ဟူ၍ ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ)မိန့်။ **ကား။** ။မိုးကာလမှ တစ်ပါးသော ကာလတို့၌ ရွာသောမိုးကို အကာလမေဃ-ဟု ဆိုသင့်ငြားသော်လည်း ဤအာနာပါနဿတိသမာဓိ၏ ဥပမာကို ပြရာ၌ ဝါဆိုလဆန်း၌ ရွာသော မိုးကိုသာ အလိုရှိအပ်သောကြောင့် ဟူလို။

(င)ဝါကျသို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာသည်(ဃ)ဝါကျဖြင့် ဓဝမေဝံ ခေါ-သော သဒ္ဒါသည် ဥပမာကို ဥပမေယျနှင့် နှီးနှောကြောင်း သဒ္ဒါဖြစ်၏-ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထို့နောင် ဖြစ်သော အာနာပါနဿတိသမာဓိ-ဟူသော ပုဒ်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အဘယ်ကဲ့သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းမှ တစ်ပါးအခြားသောနည်းတို့ဖြင့်လည်းအာနာပါနဿတိသမာဓိ-စသော နောက်ပုဒ်တို့၏ အနက်ဓိပ္ပါယ်ကို မှတ်သားအပ်ပါသလော၊စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ယုတ္တိဒဋ္ဌိကရဏ/ကာရဏ။ အကာလမေဃအရ ဝါဆိုလဆန်း ပက္ခ ရွာသောမိုးကိုယူခြင်း ယုတ္တိပြ။(ဂ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ (ဃ)ဝါကျ ပက္ခန္တရ။ (င)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ/ဝါကျာရမ္ဘ။

စာစပ်။ ။ခဏောနေဝ-အားဖြင့် ပေးသောကြောင့်၊ နေတိ-၌ ကြိယာဝိသေသန/ကြိယာဝိသေသျစပ်၊**တစ်နည်း။** ။ကြိယာပဝဂ္ဂ/ကြိယာပဝဂ္ဂကြိယာ။

နံပါတ် (၄)

ဇုဏှပက္ခေ။ ။ ဇုဏှောစ သော ပက္ခောစာတိ ဇုဏှပက္ခော။

http://www.dhammadownload.com

အာသာဠှမူဗျာပကွော၊ ။ **အာသာဠှသ မူဗျာပကွော အာသာဠှမူဗျာပကွော၊ အာသာဠှိယာ မူဗျာပကွော အာသာဠှိမူဗျာပကွော။**

အာသဠှ-ဟူသော ဝိသေသနအရ အာသာဠှိ နက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော ဝါဆိုလသည် မုချ။ထို--၏ မူဗျာပက္ခ-အရ လဆန်းပက္ခနှင့် အဝယဝီ+အဝယဝဧပ်ခြင်းသည်. ဌာန။ ပုဒ်လုံးအရ ထို--သော ဝါဆိုလ၏ (နွယ်တာလ-ပေါ်ရာဏ)လဆန်းပက္ခ ရ၏။

အဒ္ဓမာသံ။ ။ **မာသဿ အဒ္ဓံ အဒ္ဓမာသံ။**

မာသ-ဟူသော ဝိသေသနအရ ဝါဆိုလသည် မုချ။ထို-၏ ထက်ဝက်ဖြစ်သော ရှေ့ဆုံငါးရက်နှင့် အပေါင်း+အစိတ်(အဝယဝီ+အဝယဝ)စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို--သော တစ်လထက်ဝက် ဆယ့်ငါးရက်ရ၏။

ဝဿကာလံ။ ။ **ဝဿန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝဿံ၊ ဝဿဉ္စ တံ ကာလဉ္စာတိ ဝဿကာလံ။**

သမ္ပဋိပါဒိနံ။ ။ **သမ္ပဋိပါဒေတိ စေတေနာတိ သမ္ပဋိပါဒနံ၊**

ဩပမ္မသမ္ပဋိပါဒနံ။ ။ **ဩပမ္မဿ သမ္ပဋိပါဒနံ ဩပမ္မသမ္ပဋိပါဒနံ။**

နံပါတ် (၅)

နဘံ။ ။န + ဘူ + ကွိ။ နတ္ထိ ဘူမိ ဧတ္ထာတိ နဘံ။န + ဘီ + ကွိ။ န ဘာယန္တိ ပက္ခိနော အနေန ဝါ ဧတ္ထာတိ နဘံ။

အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ။ ။အဓိ + အဝ + ထရ + တွာ။

မူဗျ။ ။မုတ + ဏျ။ ဓောတတိ ဒိပ္ပတိ ဝိရောစတီတိ မူဗျော။

ပက္ခ။ ။ပစ + ဏ။

မေဃ။ ။မိဟ + ဏ။ မေဟတိ သိဉ္စတီတိ မေဃော။

အဒ္ဓ။ ။အဿ + တ။

မာသ။ ။မသိ + ဏ။

နံပါတ် (၆)

(က)**အာသာဠှမူဗျာပက္ခ။ပ။ဝဿနကမေဃော**-ဖြင့် မဟာအကာလမေဃ-အရ ဝါဆိုလဆန်းပက္ခ၌ အလုံးစုံ ၁၅ ရက်ပတ်လုံး ရွာသောမိုးကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊အကာလ-အရ မိုးဥတုမှတစ်ပါးသော ဆောင်းဥတု,နွေဥတု အလုံးစုံကို မယူအပ်၊ဝါဆိုလဆန်း(၁၅)ရက်ကိုသာ ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

သဗ္ဗံ နဘံစသည်ဖြင့် တစ်စိတ်တစ်ဒေသသာ မိုးရွာအပ်သည်မဟုတ်၊အလုံးစုံသော ကောင်းကင်ကို လွှမ်းမိုးလျက် ရွာသောကြောင့် မဟာအကာလမေဃ အမည်ရသည်ကို သိစေသည်။

(ဂ) **ခဏောနေဝ**-ဖြင့် ဌာနသော-၌ သော-သည် နာ-ဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ်၍ ယင်းပုဒ်နောင် ဧဝ-ကျေသည်ကိုလည်းကောင်း၊ဌာန-သဒ္ဒါ၏ ဂုဏ်သရိယစသော အနက်တို့၌ မဖြစ်၊ ဩကာသ၊ဝါ-ခဏအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

http://www.dhammadownload.com

အဒဿနံ နေတိ-ဖြင့် အန္တရဓာပေတိ-၌ အန္တရ-ရှေးရှိသော ဓာ-ဓာတ်သည် အဒဿန-အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။တစ်နည်း-ကွယ်ပျောက်စေ၏ဟူသည် မမြင်ခြင်းသို့ ဆောင်ခြင်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ပထဝိယံ သန္တိသီဒါပေတိဖြင့် ဂူပသမေတိ- ငြိမ်းစေ၏ဟူသည် မြေ၌ငြိမ်သက်စွာ တည်နေစေခြင်းပင်တည်း-ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

အာသာဠှစာတုပက္ခေ/အာသာဠီစာတုပက္ခေ…

အသယော ရဝိ အတြာတိ အာသဠ္ဓော၊ ယဿ ဌော၊,(ဓာန်ဋီ)

ဥတ္တရာ သာဠှာယ ယုတ္တော မာသော အာသဠှော၊အာသဠီဝါ၊(ရူ) တို့၌ ပုံလိင် ဣတ္ထိလိင်နှစ်လိင်ဖြင့်ဆို သောကြောင့် နှစ်ပါဌ်သင့်။

အဒ္ဓမာသံ /အဒ္ဓမာသေ…

ဤ၌ ကာလအစ္စန္တသံယောဂ-ဖြစ်သောကြောင့် သကလံ-ဟူသော သဒ္ဒန္တရိတ်ကို ထောက်၍ ဆယ့်ငါးရက်လုံး မိုးရွာ၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ရသောကြောင့် အဒ္ဓမာသံ-ဟု ဒုတိယာဝိဘတ်နှင့် ရှိသောပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

အကာလ ။ ။ ကေဒေသဉ္စု။ဝါဆိုလဆန်းကိုသာ ယူထားသည်။

စာတု ။ ။ စန္ဒပဘာယယုတ္တာ ရတ္တိ၊ စာတု နာမ၊တာဟိ ယောဂတော စာတု၊ ဥာနီဖြစ်သော လရောင်ရှိသောညတို့၏ စာတုအမည်ကို ဥာနဖြစ်သော ယင်းညတို့နှင့် ယှဉ်သော လဆန်းပက္ခ-၌ တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ဌာနျူပစာ။

အာသာဠှ ။ ။ ဌာနဖြစ်သော အာသာဠီနက္ခတ်၏ အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ဝေါဟာရမာသ ဝါဆိုလ၌ တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ဌာနူ။

(င)ဝါကျ-သဒိသူပစာ၊ (အတီဒေသသံဝဏ္ဏနာကို ပုံသေဥပစာ)။

နံပါတ် (၁၀)

အဓိပ္ပေတ-၌ ဓာတ်အရ အလိုရှိအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဆန္ဒပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

ဝါကျစဉ် (၂၁)

(က) ဣဒါနိ တမတ္ထံ ဝိတ္ထာရေန္တော "ဣစ ဘိက္ခဝေ" တိ အာဒိမာဟ။

(ခ) တတ္ထ ဣစ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူတိ ဘိက္ခဝေ ဣမသ္မိံ သာသနေ ဘိက္ခု။

(ဂ) အယံ ဟေတ္ထ ဣစသဒ္ဒေါ သဗ္ဗပ္ပကာရအာနာပါနဿတိသမာဓိနိဗ္ဗတ္တကဿ ပုဂ္ဂလဿ သန္နိဿယဘူတသာသနပရိဒီပနော။

(ဃ) အညသာသနဿ တထာဘာဝပဋိသေဓနော စ။

(င) ဝုတ္တဉှေတံ "ဣဓေဝ ဘိက္ခဝေ သမဏော ။ပ။ သုညာ ပရပ္ပဝါဒါ သမဏေဟိ

http://www.dhammadownload.com

အညေဟိ' တိ။

(စ) တေနဝုတ္တံ 'ဣမသ္မိံ သာသနေ ဘိက္ခူ' တိ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၁။)

****

(က)တမတ္ထံ၊ကထံ ဘာဝိတော-စသော ပုစ္ဆာ၏အစွမ်းဖြင့် အကျဉ်းအားဖြင့်ဆို အပ်သော ထိုအနက်ကို။(တ-၏ ဝိသယဖော် အနက်ပေး)

(ဂ)ဟိ-ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။တစ်နည်း-ဟိ-သစ္စံ။သဗ္ဗပ္ပကာရအာနာပါနဿတိ သမာဓိနိဗ္ဗတ္တကဿ-အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့် ထွက်သက်ဝင်သက်ကို သိမ်းယူတတ် သော သတိနှင့်ယှဉ်သော သမာဓိကို ဖြစ်စေတတ်သော။သန္တိဿယဘူတသာသနပရိဒီ ပနာစ-မီရာဖြစ်၍ဖြစ်သော သာသနာတော်ကို ပြတတ်လည်း ပြတတ်၏။

(ဃ) အညအပါဒါနိ-(သန္နိဿယဘူတာသာသနတော)

တထာဘာဝပဋိသေဓနောစ-ထိုသို့သောအပြားအားဖြင့်ဖြစ်ခြင်းကို မြစ်တတ်လည်း မြစ်တတ်၏။

(င) ဟိ-သာဈမှ တစ်ပါး သာဓကကို ပြဦးအံ့။ပရပ္ပဝါဒါ-တစ်ပါးကုန်သော တိတ္ထိတို့၏ အထူးထူးအပြားပြားသော ဝါဒတို့သည်။

နံပါတ် (၂)

(က) ဝါကျသို့ ဆောဒနာ။ ။ဆရာမြတ်ဘုရားသည် 'ဣဓ ဘိက္ခဝေ' စသည်ဖြင့် ပါဠိ တော်၌ အာနာပါနဿတိသမာဓိပွားများမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို မိန့်ဆိုတော်မူအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ မိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပါသနည်း။ကထံ ဘာဝိတော-အစရှိသောပုစ္ဆာ၏ အစွမ်းဖြင့် အကျဉ်းကို ဟောအပ်ပြီးသည် မဟုတ်ပါလော။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

ကား။ ။ထိုပုစ္ဆာ၏ အစွမ်းဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အကျဉ်းသံခေပကို အကျယ်အားဖြင့် ပြလိုတော်မူသောကြောင့် ဟူလို။

(ရှေ့နောက်ဝါကျ သန္ဓေစပ်က-စသော နိယံနှင့်အညီတက်သည်)

(ဂ) ဝါကျသို့ ဆောဒနာ။ ။ဆရာ့ (ခ) ဝါကျဖြင့် ဣဓ-၌ ဣမသဒ္ဒါဖြင့် သာသနာကို စွဲယူသုံးသပ်အပ်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ ဣဓ-၌ ဣမသဒ္ဒါသည် သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်ဖြင့်၍ အရာအားလုံးကို၊ဝါ-ဩကာသလောကတို့ကိုလည်း စွဲယူသုံးသပ်နိုင်သည်မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်လျက် ဣဓ၌ ဣမဖြင့် သာသနာကိုသာ စွဲယူသုံးသပ်ခြင်းသည် အသို့သင့် နိုင်ပါအံ့နည်း။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

တစ်နည်း -ဌာပနာတူသည်။ဣဓ-၌ ဣမဖြင့် သာသနာကို စွဲယူသုံးသပ်ရပုံကို ထင်ရှားစွာ မပြဆိုပြီလော။

ကား။ ။ဣဓသဒ္ဒါသည် အလုံးစုံသော အာနာပါနဿတိသမာဓိကိုဖြစ်စေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ မှီရာသာသနာတော်ကို ပြဆိုသောကြောင့် ဣဓ-၌ ဣမဖြင့် သာသနာကိုသာ စွဲယူသုံးသပ် အပ်၏-ဟူလို။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ဝါကျသို့စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ) ဝါကျဖြင့် ဣဓ-သဒ္ဒါဖြင့် အာနာပါနသတိသမာဓိကို ဖြစ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ မှီရာဖြစ်သော သာသနာကိုပြ၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ ထိုဣဓသဒ္ဒါဖြင့် ထိုအနက်ကိုသာ ပြဆိုအပ်ပါသလော၊ အဘယ်အနက်ကိုလည်း ပြဆိုအပ်ပါသေးသနည်း။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ဃ)ဖြင့် ဣဓ-သဒ္ဒါသည် ဤသာသနာတော်၌သာ အာနာပါနသတိသမာဓိ ပြည့်စုံစွာရှိ၏၊အခြားသာသနာ၌ ထိုသို့ ပြည့်စုံစွာမရှိဟု ဝေ-၏ ပဋိသေဓေတွေနှင့်တကွ ဖွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။ထိုသို့ ဆရာဖွင့်ဆိုခြင်းသည် အသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ပါဠိတော်၌ ဣဓဘိက္ခဝေ-ဟူ၍ ဧဝ-မဖက်၊ဣဓသက်သက်ကိုသာ ဆိုအပ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (င)မိန့်။

ကား -ဤ၌ ဧဝ သဒ္ဒါကို မဆိုသော်လည်း ဣဓေဝ ဘိက္ခဝေ သမဏော စသည်ကဲ့သို့ အန္တောဂဓ ဧဝ-အနက်ကိုလည်း ရနိုင်ကောင်းသောကြောင့် ဧဝ-ပဋိသေဓေနေတွနှင့်တကွ ဖွင့်ဆိုသော ဋီကာသင့်၏-ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ/ပက္ခန္တ။(ဂ)ဝါကျ-တပ္ပါကဋီကာရဏ (ဋီကာ) ဒဋ္ဌီကာရဏ (ယောဇနာ)(ဃ)ဝါကျ-ဗျတိရေက/ဝါကျာရမ္ဘ။(င)ဝါကျ-အာဂမဒဋ္ဌီကာရဏ။ ဣဓ-၌ပဋိသေဓေနေတွနှင့်တကွ ဖွင့်ဆိုနိုင်ပုံကို သာဓကပြ။(စ)ဝါကျ-လဒ္ဓဂုဏ/နိဂမန။

နံပါတ် (၄)

သာသနံ။ ။ **သာသတိ အနုသာသတိ ဧတေနာတိ သာသနံ။**

နိဗ္ဗတ္တကော။ ။ **နိဗ္ဗတ္တေတီတိ နိဗ္ဗတ္တကော။**

သဗ္ဗပ္ပကာရအာနာပါနသတိသမာဓိ။ ။**သဗ္ဗော ပကာရော ယဿာတိ သဗ္ဗပ္ပကာရော။**

သဗ္ဗပ္ပကာရော စ သော အာနာပါနသတိသမာဓိ စာတိ

သဗ္ဗပ္ပကာရအာနာပါနသတိသမာဓိ။

သဗ္ဗပ္ပကာရအာနာပါနသတိသမာဓိဿ နိဗ္ဗတ္တကော

သဗ္ဗပ္ပကာရအာနာပါနသတိသမာဓိနိဗ္ဗတ္တကော။

နိ+ဝတု+သုဒ္ဓကတ္တုဏ္ဍ-အာနာပါနသတိသမာဓိ၏ ဥပါဒ်သည် မုချ။ ဟေတုကတ္တုဏ္ဍ-ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်။ဝါ-ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်၏ ပကတူပနိဿယတ္တိ ,အာရမ္မဏာပစ္စယသတ္တိသည်ဖလူ။ဏ္ဍု-ပစ္စည်းအရ ထို သော အာနာပါနသတိသမာဓိကို ဖြစ်စေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။

ပရိဒီပနော။ ။ **ပရိဒီပေတိ ဧတေနာတိ ပရိဒီပနော။**

သန္နိဿယဘူတ်။ ။ **သန္နိဿယံ ဟုတွာ ဘူတံ သန္နိဿယဘူတံ။**

သန္နိဿယဘူတသာသနံ။ ။ **သန္နိဿယဘူတံ သာသနံ သန္နိဿယဘူတသာသနံ။**

http://www.dhammadownload.com

သန္နိဿယဘူတသာသနဿ ပရိဒီပနော သန္နိဿယဘူတသာသနပရိဒီပနော။

ပရိ+ဒီပဓာတ်အရ ကတ္တုျပြကြိယာ-ပြတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပြသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်ဖြစ်သော သဒ္ဓါ,ဝီရိယ,ဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ ကရဏာတ္တကြိယာ-ဣစ-သဒ္ဓါ၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူ။ယု-ပစ္စည်းအရ ထို..သော ဣစ-သဒ္ဓါရှ၏။

အညသာသနံ။ ။အညံ သာသနံ အညသာသနံ။ သာသနတော အညံ အညသာသနံ။

အည-ဝိသေသနပုဒ်အရ အညဘောဂုဏ်သည် မုချထို...၏ သာသနာနှင့်ဂုဏ် ဂုဏေးစပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို...သော တစ်ပါးသော သာသနာရှ၏။

ပရပ္ပဝါဒါ။ ။ပရေသံ ပဝါဒါ ပရပ္ပဝါဒါ။

နံပါတ် (၅)

ဝိတ္ထာရေန္တော။	။ဝိ+ထရ+ဏော+အန္တ။
သာသန။	။သာသ+ယု။
သဒ္ဓ။	။သဒ္ဓ + သပ္ပ + အ။
ပုဂ္ဂလ။	။ပုတိသဒ္ဒူ + ဂိလ + အ။
သန္နိဿယ။	။သံ+နိ+သိ+ဏ။
ပဋိသေဓနေ။	။ပဋိ + သိဓ+ ယု၊
သမဏ။	။သမု + ယု။
သုညာ။	။သုန + ဏျ။သုနတိ တုစ္ဆဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ သုညံ။

နံပါတ် (၆)

(က)ဣမသ္မိံ သာသနေ-ဖြင့် ဣစ- ၌ ဣမသဒ္ဒါဖြင့် သာသနာကို စွဲယူသုံးသပ်၍ စ-ပစ္စည်း သတ္တမီ-အနက်၌ သက်သည်ကို သိစေသည်။

(ဂ)သဗ္ဗပ္ပကာရဲ-စသည်ဖြင့် ဣစ-၌ ဣမ-အရ သာသနာတော်ကို စွဲယူရခြင်း၏ အကြောင်းကို သိစေသည်။

(ဃ)အညသာသနဿ စသည်ဖြင့် ယင်း ဣစ-နောင် ပဋိသေဓနတ္ထဧဝ သဒ္ဒါ ကျေသည်ကို သိစေသည်။ဝါ-ဧဝသဒ္ဒါဆောင်၍ အနက်ပေးအပ်သည်ကိုသိစေ။

နံပါတ် (၇)

အညေဟိ/အညေ...

အညေဟီတိ သကာယပဋိညာယသစ္စာဘိညေဟိ-ဟူ၍ မူလပဏ္ဏာသပါဠိ၊ နှာ-၉၂၊ အောက်ခြေ မှတ်ချက်၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ယင်းအလိုအညေဟိ-ပါဌ်သင့်။

နိဿယတို့၌ ပရပ္ပဝါဒါ-ပုဒ်၏ ဝိသေသနပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် အတ္ထယောဇနာသော ကြောင့် ထိုနိဿယများအလို့ အညေပါဌ်သင့်။

http://www.dhammadownload.com

အယံဟေတ္ထ/အယမေတ္ထ...

တမေဝတ္ထံ ပါကဋံ ကတွာ ဒဿေတုံ အယံဟီတိ အာဒိမာဟ-ဟူ၍ ဋီကာ၌ တပ္ပါကဋီကရဏဇောတက(ဟိ)နိပါတ်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊**ဟီတိ ဟိသဒ္ဒေါ**-ဟူ၍ ယောဇနာ၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ဝါကျတ္ထဇောတက ဟိ-နိပါတ်ဖြင့် အရှိသော အယံဟေတ္ထပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၉)

လူခသဒ္ဒေါ။ ။လူခနှင့် သဒ္ဒတို့ မကွဲပြားသော်လည်း ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ။

လူခ-အရ မြတ်စွာဘုရား သာသနာကို ယူအပ်သည်ကို ဆိုသဖြင့် အခြားတိတ္ထိတို့၏ သာသနာကို မယူအပ်-ဟူ၍ ပြန်သောအားဖြင့် ယူအပ်သောကြောင့် ဗျတိရေကနည်း။

တစ်နည်း -အပေါင်းဖြစ်သော ဩကာသလောက၊သာသနာတို့၏ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော သာသနာတော်၌တင် ဧကဒေသူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ပရပ္ပဝါဒါ-အရ ဒိဋ္ဌိ စေတတသိက်၊ ဝါ-ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ကောက်လေ။

****

ဝါကျစဉ် (၂၂)

(က) **ရက္ခမူလဂတောဝါတိ** ရက္ခသမီပံ ဂတော။
(ခ) **သုညာဂါရဂတော ဝါတိ** သုညံ ဝိဝိတ္တောကာသံဂတော။
(ဂ) ဌေတွ စ ဌပေတွာ အရညဉ္စ ရက္ခမူလဉ္စ အဝသေသသတ္တဝိဓသေနာသနံ ဂတောပိ သုညာဂါရဂတောတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။
(ဃ) ဝေမဿ ဥတုတ္တယာနုကူလံ၊ ဓာတုစရိယာနုကူလဉ္စ အာနာပါနဿတိဘာဝနာနုရူပံ သေနာသနံ ဥပဒိသိတွာ အလီနာနုဒ္ဓစ္စပက္ခိကံ သန္တမိရိယာပထံ ဥပဒိသန္တော **'နိသီဒတီ'**တိ အာဟ။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၃။)

****

နံပါတ် (၁)

(ခ) သုညံ ဝိဝိတ္တောကာသံ-လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သော အရပ်သို့။

(ဂ) ဌေတွ-ဤသုညာဂါရဂတော-ဟူသော ပါဠိ၌ရပ်၌၊အဝသေသသတ္တဝိဓသေနာသနံ-ကြွင်းသော တောင်၊ချောက်၊လိုဏ်ဂူ၊သုသာန်၊တော၊လွင်တီးခေါင်၊ ကောက်ရိုးပုံ-ဟူသော ခုနစ်ပါးအပြားရှိသောကျောင်းသို့။ (သတ္တ-၏ သချေ်ယျဖော်၍အနက်)ဂတော-ရောက်သောရဟန်းသည်လည်း။ ဝါ-ကိုလည်း။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ဓဝံ-ဤသို့လျှင်။အသုသ-ထိုယောဂီရဟန်း၏။ဝါ-အား။ဥတုတ္တယာနုတ္တုလံ-ဥတုသုံးပါးလုံးအား လျောက်ပတ်သည်လည်းဖြစ်သော။ဓာတုစရိယာနုက္ကူလဥ္စ-သလိပ်စသော ဓာတ်သုံးပါ,မောဟစသော စရိုက်သုံးပါးအား လျောက်ပတ်သည်လည်းဖြစ်သော။ အာနာပါနဿတိဘာဝနာနုရူပံ-အာနာပါနဿတိသမာဓိ ဘာဝနာအား လျောက်ပတ်သော။ သေနာသနံ-ကို။ဥပဒိသိတွာ-ညွှန်ပြတော်မူပြီး၍။အလီနာနုစ္စပက္ခိကံ-မတွန့်ဆုတ်ခြင်းအဖို့, မပြန့်လွင့်ခြင်းအဖို့၌ ဖြစ်သော။

နံပါတ် (၂)

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာမြတ်စွာဘုရားသည် ပါဠိတော်၌ ရက္ခမူလဂတော ဝါ သုညာဂါရဂတော ဝါ-ဟု မိန့်ဆိုအပ်၏။ကင်းဆိတ်ရာအရပ်၌ဖြစ်သော သစ်ပင်ရင်းသည်လည်း သုညာဂါရပင်ဖြစ်၍ ရက္ခမူလနှင့် သုညာဂါရ မထူးရာသည်မဟုတ်ပါလော။ အသို့ဖြစ်၍ ရက္ခမူလဂတောဝါ သုညာဂါရဂတောဝါ-ဟူ၍ နှစ်ပုဒ်ကို ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း။ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။ (ဂဏ္ဌိ-အလို)

တစ်နည်း-ဆရာ (ခ)ဝါကျ၌ သုညာဂါရဂတောဝါ-၌ သုညာဂါရအရ ဝိဝိတ္တောကာသကို ကောက်ယူအပ်သောဟူ ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုစကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။အဂါရသဒ္ဒါသည် အိမ်-အနက်ကိုသာ ဟောသောကြောင့် ဆိတ်ငြိမ်သော အိမ်ကိုသာ ကောက်အပ်၏-ဟု ဖွင့်ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။သဒ္ဒါ,အနက်ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) ဝါကျမိန့်၊ (စာချဆရာတော်)။

(ဃ) ဝါကျ အနုသန္ဓေဝါကျဖြစ်၍ ပုဗ္ဗာ/အပရာနုသန္ဓေ အပြည့်စုံပါသည်။ ဓဝမဿ။ပ။ဥပဒိသိတွာ (ပုဗ္ဗာနုသန္ဓေ) အလီနာနုဒ္ဓစ္စပက္ခိကံ ။ပ။ အာဟ၊ (အပရာနုသန္ဓေ) ဤသို့ခွဲ၍ သိလျှင် ကျမ်းတက်မခက်ပြီ။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။(ဂ)ဝါကျ-ဝါကျရမ္ဘ။လူတို့မှ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သို့ ရောက်သော ရဟန်းကိုသာ သုညာဂါရဂတော-ဟု ဆိုအပ်ပါသလောဟူသော စောဒနာကို ဖယ်လို၍ ဆက်လက်အားထုတ်။(ဂတောဝိ-၌ ပိ-ကိုရှုသည်) တစ်နည်း-ဒဠှီကရဏ။ (ကျမ်းတက်ရှု) စ-သဒ္ဒါ ဒဠှီဘာဝဋ္ဌ (ယောဇနာ)။(ဃ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ထိုတွင် ဥပဒိသိတွာတိုင်အောင် ပုဗ္ဗာနုသန္ဓေ၊ကြွင်း-ပရာနုသန္ဓေ။

နံပါတ် (၄)

သုညာဂါရံ။ ။ **သုညဥ္စ တံ အဂါရဉ္စာတိ သုညာဂါရံ။**
ဝိဝိတ္တ။ ။ **ဝိဝိစ္စတိ ဓတ္တောတိ ဝိဝိတ္တော။**
ဝိဝိတ္တောကာသော။ ။**ဝိဝိတ္တောစ သော ဩကာသော စာတိ ဝိဝိတ္တောကာသော။**

ဝိဝိတ္တ-အရ ကင်းဆိတ်ခြင်းဂုဏ်သည် မုချထို ၏ ဩကာသ-အရ အရပ်ဒေသနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏော စပ်ခြင်းသည် ဋ္ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို သော ကင်းဆိတ်ရာအရပ်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဥတုတ္တယာနုကူလံ။ ။ တိဏ္ဏံ သမူဟော တယံ၊ ဥတူနံ တယံ ဥတုတ္တယံ။
ဥတုတ္တယဿ အနုကူလံ ဥတုတ္တယာနုကူလံ။

ဥတုတ္တယ-အရ နွေဥတုစသော ဥတုတို့၏ သုံးပါးတို့၏ အပေါင်းသည် မုချ။ ထို-၏ လျော်သောအကြောင်းနှင့်ဂုဏ် +ဂုဏေး/နိဿယ-နိဿိတစပ်ခြင်း သည် ဌာနူ။ ပုဒ်လုံးအရ-ထို··သော နွေစသော ဥတုသုံးပါးအပေါင်းအားလျော်သော အကြောင်းရ၏။

ဓာတုစရိယာနုကူလံ။ ။ ဓာတုယောစ စရိယာနိ စ ဓာတုစရိယာနိ။
ဓာတုစရိယာနံ အနုကူလံ ဓာတုစရိယာနုကူလံ။

ဓာတု-အရ သလိပ်,သည်းခြေ,လေ ဟူသော ဓာတ်သုံးပါးသည်မုချ။ထို-၏ စရိယာနိ-အရ လောဘ,ဒေါသ,မောဟစရိုက်တို့နှင့် လျော်ခြင်းဂုဏ်တို့ကို အကြောင်းပြု၍ အချင်းချင်း ငဲ့သကဲ့သို့ဖြစ်သော အညမညပေက္ခသမ္ဗန်သည် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော ဓာတ်သုံးပါး,စရိုက်သုံးပါးတို့ရ၏

အလီနာနုဒ္ဓစ္စပက္ခိကံ။ ။ အလီနဉ္စ အနုဒ္ဓစ္စဉ္စ အလီနာနုဒ္ဓစ္စံ။
အလီနာနုဒ္ဓစ္စာနံ ပက္ခော အလီနာနုဒ္ဓစ္စပက္ခော။
တသ္မိံ ဘဝေါ အလီနာနုဒ္ဓစ္စပက္ခိကံ။

နံပါတ် (၅)

ရုက္ခ။ ။ရုဟ+ ခ၊ရုဟတိ ဇာယတီတိ ရုက္ခော။
အရညာ။ ။အရ+အညာ။
ဥတု။ ။အရ/ဣ + တု။
အလီန။ ။န+လီ+ယု။
ဥဒ္ဓစ္စ။ ။ဥ + ဟန + တ။ ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ ဟနတိ ဂစ္ဆတီတိ ဥဒ္ဓတောဟနသဘော၊ အသရူပဒ္ဓိတ္တံ၊ ဥဒ္ဓတဿ ဘာဝေါ ဥဒ္ဓစ္စံ
သန္တ။ ။သမု + တ။

နံပါတ် (၆)

(က) **ရုက္ခသမီပံ ဂတော-ဖြင့်** ရုက္ခမူလဂတံ၌ မူလသဒ္ဒါ သမီပအနက်-ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊ရုက္ခမူလံ ဂတော ရုက္ခမူလဂတော (ဘိယတပ္ပုရိသ် သမာသ်ဝစနတ္တ ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

(ခ) **သုညံ ဝိဝိတ္တောကာသံ ဂတော -ဖြင့်** သုညာဂါရံ -၌ သုညပုဒ်+အာဂါရံ သုညဉ္စ တံ အာဂါရဉ္စာတိ သုညာဂါရံ-ဟု ကမ္မဓာရည်း သမာသ်ဝစနတ္တပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊သုည-သဒ္ဒါဝိဝိတ္တ-အနက်ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊အဂါရ-အရ အိမ်ကိုသာမယူအပ်၊အရပ်ဒေသကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ သုညာဂါရံ ဂတော သုညာဂါဂတော-ဟု ဒုတိယာတပ္ပုရိသမာသ် ဝစနတ္တပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်းသိစေသည်။တစ်နည်း-အဂါရသဒ္ဒါ ဩကာသအနက်ဟော။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၇)

ဓာတုစရိယာနုကူလ်/ဓာတုစရိယာနုရူပံ...

သေမှာဒိဓာတုတ္တယသ မောဟာဒိစရိတတ္တယသ အနုကူလံ-ဟု သာရတ္ထ-၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ဓာတုစ စရိယာနိစ ဓာတုစရိယာနိ၊ဓာတုစရိယာနံ အနုကူလံ ဓာတုစရိယာနုကူလံ-ဟု ယောဇနာ-၌ ဝိဂ္ဂဟကို တွေ့မြင်အပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဓာတုစရိယာနုကူလံ-ပါဌ်သာသင့်။

အလီနာနုဒ္ဓစ္စပက္ခိကံ/အလီနာနုဒ္ဓစ္စပက္ခ...

အလီနာနုဒ္ဓစ္စပက္ခိ-ဟု ရှိသော်လည်း လီ-ဓာတ်ဖြင့်ပြီးသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အလီနာနုဒ္ဓစ္စပက္ခေ ဘဝါ အလီနာနုဒ္ဓစ္စပက္ခိကံ-ဟု ဘဝ-အနက်၌ ဏ္ဍယ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသောကြောင့်လည်းကောင်း၊အလီနာနုဒ္ဓစ္စပက္ခိကန္တိ အသင်္ကောစာဝိဂ္ဂေ ပပက္ခိကံ-ဟု သာရတ္ထ-၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း အလီနာနုဒ္ဓစ္စပက္ခိတံ-ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ရက္ခမူလာတော။ ။အနီး၌ဖြစ်သော သစ်ပင်၏အမြစ်ရင်းအရပ်၏ အမည်ကို အနီးရှိသော မွန်းတည့်ချိန် အရိပ်ဖြန့်ရာအရပ်,လေးငြိမ်ရာသစ်ရွက်ကြွေကျရာအရပ်တို့၌ တင်စားသမီပူပစာ၊ (သာရတ္ထ)။

သုညာဂါရဂတော။ ။အစိတ်ဖြစ်သော လူတို့မှ ကင်းဆိတ်ရာအိမ်၏ သုညာဂါရ အည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော တောင်, ချောက်စသောအရပ်ခုနစ်ပါးတို့၌လည်းတင် ကေဒေသျူပစာ။

ဥတုတ္တယာနုကူလ်, ဓာတုစရိယာနုကူလံ။ ။အရည်နှင့်နွေဥတု,သလိပ်ဓာတ်နှင့် မောဟစရိုက်ရှိသူ,ရက္ခမူလနှင့်ဆောင်းဥတု,သည်းခြေဓာတ်နှင့်ဒေါသစရိုက်ရှိသူ, သုညာဂါရနှင့်မိုးဥတု, လေဓာတ်နှင့်ရာဂစရိုက်ရှိသူတို့အားလျောက်ပတ်၏ ဟု ရသင့်သည်အား လျော်စွာ ယူအပ်သောကြောင့် ယထာလာဘနည်း။

နံပါတ်(၁၀)

အလီနာနုဒ္ဓစ္စပက္ခိကံ-၌ အလီန-အရ ဝီရိယကောက်၊ တစ်နည်း ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။

လီန-အရ ကောသဇ္ဇကောက်၊ ပျင်းရိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ထိန, မိဒ္ဓပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ,မောဟမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၂၃)

(က) တတ္ထ ပလ္လင်္ကန္တိ သမန္တတော ဦရုဗဒ္ဓါသနံ။

(ခ) **အာဘုဇိတွာတိ** အာဗန္ဓိတွာ။

(ဂ) **ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယာတိ** ဥပရိမံ သရီရံ ဥဇုကံ ဌပေတွာ။

(ဃ) အဋ္ဌာရသပိဋ္ဌိကဏ္ဍကေ ကောဋိယာ ကောဋိ ပဋိပါဒေတွာ။

http://www.dhammadownload.com

(င) ဝေဠီ နိသိန္နဿ စမ္မမံသနှာရုနိ န ပဏာမန္တိ၊အထဿ ယာ တေသံ ပဏာမနပ္ပစ္စယာ ခဏေ ခဏေ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ၊ တာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

(စ) တာသု အနုပ္ပဇ္ဇမာနာသု စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ န ပရိပတတိ၊ ဝုဍ္ဎိံ ဖာတိံ ဥပဂစ္ဆတိ။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၃။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်၌။ဦရုဗဒ္ဓါသနံ-ပေါင်းတို့ကို ဖွဲ့ခြင်းဖြင့် ထိုင်ခြင်းကို။ဝါ-တင်ပျင်ခွေခြင်းကို။ (ဝေါဟာရတ္ထ)

(ခ) အာဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍။ဝါ-ခွေ၍။

(ဂ) ဟိ-အကျိုးကို ဆိုဦးအံ့။ ဧဝံ-ဥဇုကံ ဌပေတွာ (စပ်ပုဒ်) ဧဝံ ကောဋ္ဌိယာ ကောဋ္ဌိ ပဋိပါဒေတွာ (နိဒဿနဝန္တ)။

နံပါတ် (၂)

(ဃ) ဝါကျသို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာသည် (ဂ) ဝါကျဖြင့် ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ-ဟူသည် အထက်ပိုင်းဖြစ်သော ကိုယ်ကို ဖြောင့်ဖြောင့်ထားခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုအထက်ပိုင်းဖြစ်သော ကိုယ်ကို ဖြောင့်ဖြောင့်ထားခြင်းဟူသည် အဘယ်ပါနည်း၊ ဖြောင့်ဖြောင့်ထားပုံး သရုပ်ကို မပြဆိုပြီလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ဃ) ဝါကျဖြင့် တစ်ဆယ့်နှစ်မျိုးသောကျောက်ဆူးရိုးတို့ကို အစွန်းတစ်ခုဖြင့် အစွန်းတစ်ခုကို ထိစေ၍ ထိုင်ခြင်းသည် ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ-မည်၏ဟု ကိုယ်ကို ဖြောင့်ဖြောင့်ထားပုံသရုပ်ကို ပြဆိုအပ်၏။ထိုသို့ ခန္ဓာကိုယ်ကို ဖြောင့်ဖြောင့်ထိုင်နေခြင်းဖြင့် အဘယ်သို့သော အကျိုးကို ရအပ်ပါသနည်း။ ရအပ်သော အကျိုးကိုမပြဆိုပြီလော။မည်သို့ပင်ထိုင်ထိုင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို အားထုတ်၍ ဖြစ်ကောင်းသည်မဟုတ်ပါလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (င) ဝါကျမိန့်။

ကား- မည်သို့ပင်ထိုင်ထိုင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်အားထုတ်၍ ဖြစ်ကောင်းပါသော်လည်း ဖြောင့်ဖြောင့်ထိုင်သူ၏ အရေ၊အသား၊အကြောတို့သည် ညွတ်ကွေးမှုမရှိခြင်းကြောင့် မကြာခဏ ညောင်းညာခြင်းဝေဒနာတို့ မဖြစ်နိုင်ခြင်းအကျိုး၊ဝေဒနာမဖြစ်၍ စိတ်တည်ငြိမ်ခြင်းအကျိုး၊ကမ္မဋ္ဌာန်းမှ မလျော့ကျ၍ တိုးပွားခြင်းအကျိုးတို့ကို ရနိုင်ရကား ကိုယ်ကို ဖြောင့်ဖြောင့်ထား၍ ထိုင်နေခြင်းဖြင့် ရအပ်သောအကျိုးတို့ကို ငါမပြဆို၏ ဟူလို။

(စ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (င) ဝါကျဖြင့် ဤသို့ ကိုယ်ကို ဖြောင့်ဖြောင့်ထား၍ ထိုင်သူ၏ အရေ၊ အသား၊ အကြောတို့သည် မညွတ်ခြင်းကြောင့် မကြာခဏညောင်းညာမှု ဝေဒနာတို့မဖြစ်ကုန် ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုညောင်းညာမှု ဝေဒနာတို့သာမဖြစ်သည်ဟု မှတ်သားအပ်ပါသလော။**တစ်နည်း**-ထိုညောင်းညာမှုဝေဒနာတို့ မဖြစ်ခြင်း အကျိုးကိုသာ ရရှိအပ်ပါသလော။အဘယ်သို့သောအကျိုးများကိုလည်း ဆက်လက်ရရှိနိုင်ပါသေးသနည်း။

http://www.dhammadownload.com

ဤ သို့စုဒ်ကြောင့် (စ) ဝါကျမိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ- ပက္ခန္တရ၊ (ဂ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။(ဃ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။သရုပ်ကို ဆက်လက်၍ပြ။(င+စ) ဝါကျ -ဖလ။ထိုတွင် (စ) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။

စာစပ်။ ။ဥဓုံ ···ဖြောင့်ဖြောင့်ပေးသောကြောင့်၊ ပဏ္ဍိတယဋ္ဌ သမာန်ကာလကြိယာ ဝိသေသန/ဝိသေသျစပ်။

နံပါတ် (၄)

ဦရုဗဒ္ဓေါ။ ။ **ဦရူနံ ဗဒ္ဓေါ ဥရုဗဒ္ဓေါ။**

ဦရုဗဒ္ဓါသနံ။ ။ **ဦရုဗဒ္ဓေန အာသနံ ဦရုဗဒ္ဓါသနံ။**

ဦရုဗဒ္ဓ-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ ပေါင်းတို့ကို ဖွဲ့ခြင်းသည် မုချ။ထို···၏ ထိုင်ခြင်းကြိယာနှင့် ဂုဏ် + ဂုဏေးစပ်ခြင်းသည် ဌာန္။ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော ပေါင်းတို့ကို ဖွဲ့၍ ထိုင်ခြင်းရ၏။

ဗဒ္ဓဝသေန အာသနံ ဗဒ္ဓါသနံ။ဦရူနံ ဗဒ္ဓါသနံ ဦရုဗဒ္ဓါသနံ။

ဝိဋ္ဋိကဏ္ဍကာ။ ။ **ဝိဋ္ဋိယံ ဋ္ဌိတာ ကဏ္ဍကာ ဝိဋ္ဋိကဏ္ဍကာ။**

ဝိဋ္ဋိ··ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ ကျောက်ကုန်းသည် မုချ။ထို··၏ တည်သော ဆူးနှင့်၊ဝါ-ကျောက်ဆူးရိုးနှင့် နိဿယ+နိဿိတ စပ်ခြင်းသည် ဌာန္။ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော ကျောက်တုံး၌တည်သော ဆူး၊ဝါ-ကျောက်ဆူးရိုးရ၏။

စမ္မမံသနှာရုနိ။ ။ **စမ္မဥ္စ မံသဥ္စ နှာရုစ စမ္မမံသနှာရုနိ။**

စမ္မ-ဟူသော ရှေ့ပုဒ်အရ အရေသည် မုချ၊ ထို··၏ အသားအကြောတို့နှင့် ညွတ်ခြင်း ကြိယာကို အကြောင်းပြု၍ အချင်းချင်းငဲ့သကဲ့သို့သော အညမညပေက္ခသမ္ဗန် သည် ဌာန္နပစာအားဖြင့် ရ၏။ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော အရေ,အသား,အကြောတို့ရ၏။

ပဏာမနပ္ပစ္စယော။ ။ **ပဏာမနမေဝ ပစ္စယော ပဏာမနပ္ပစ္စယော။**

ပဏာမန-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ ညွတ်ကိုင်းသည်၏ အဖြစ်ဟူသောဂုဏ် သည် မုချ။ထို··၏ ပစ္စယအရ အကြောင်းနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ခြင်းသည် ဌာန္။ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော ညွတ်ကိုင်းခြင်းဟူသော အကြောင်းရ၏။

နံပါတ် (၅)

ဦရု	=	အရ + ဉ၊ အဿ ဦကာရော။
ဥဓု	=	အရ + ဓု။တစ်နည်း-အဓ+ဉ။
ဝိဋ္ဋိ	=	ဝိဋ္ဌ/ဝိသု + တိ။
ကဏ္ဍက =		ကဋ္ဌိ + က။
ကောဋ္ဌိ	=	ကုဋ္ဌ + ဏ်ိ။
စမ္မ	=	စရ + မ / စမု+ အ၊

http://www.dhammadownload.com

မံသ	=	မန + သ။
နှာရု	=	နဟာ + အရု။
ပဏ္ဏမန္န	=	ပ + နမု + ယု ။
ပစ္စယာ	=	ပတိ + ဣ + ဏ။
ခီဏ	=	ခီ + ယု။
ဝုမိ	=	ဝုမု + ဣ၊
ဖာတိ	=	ဖာယီ + တိ။

နံပါတ် (၆)

(က) သမန္တတော ဦရုဗဒ္ဓါသနံ-ဖြင့် ပလ္လင်္က-၌ ပလ္လင်္က-ကို ပရိ+အင်္က-ဟု ပဒစ္ဆေဒပြု၍ ပရိ-ဥပသာရ၏ သမန္တအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း။အင်္က (အင်္ကိဓာတ်၏ ဂတိ-အနက်၌) ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ပရိ သမန္တတော အင်္ကံ ပလ္လင်္က-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊လက်ဝဲ,လက်ယာပေါင်နှစ်ဖက်တို့ကို အညီအမျှထား၍ ခြေနှစ်ဖက်ကိုအချင်းချင်းဖွဲ့ခြင်းအားဖြင့် ထိုင်နေခြင်းသည် ပလ္လင်္ကမည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

(ဂ) ဥပရိမံ သရီရံ-ဖြင့် ကာယသဒ္ဒါသည် သရီရသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်၍ အောက်ပိုင်းဖြစ်သောကိုယ်ကို မယူအပ်၊အထက်ပိုင်းဖြစ်သောကိုယ်ကို ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

ဥဇုကံ-ဖြင့် ဥဇုသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ကို သိစေသည်။

ထပေတွာ-ဖြင့် ပဏိဓာယ-၌ ပ+နိ+ဓာ ဓာတ်၏ ထပနတ္ထ-အနက်၌ဖြစ်၍ ယ-သည် တွာ-ပစ္စည်း၏ ကာရိယအဖြစ်ကို သိစေသည်။

အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာပါဌ်ဖြင့် ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ-ဟူ၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအစဉ် အားဖြင့် အနက် မ,သမ္ဗန်အပ်၊ ကာယံ ဥဇုံ ပဏိဓာယ-ဟူ၍ သံဝဏ္ဏနာ အစဉ်အားဖြင့် အနက် သမ္ဗန်အပ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

အာဘုဇိတွာ/အာဘုဥ္ဇိတွာ...

ရုဓာဒိဂိုဏ်း ဘက္ခနတ္ထ ဘုဇဓာတ်ကို အလိုမရှိအပ်၊အာဗန္ဓိတွာ-ဟူသော သံဝဏ္ဏနာကိုထောက်၍ ဘုဝါဒိဂိုဏ်း ကောဋိလ္လတ္ထ ဘုဇဓာတ်ကိုသာ အလိုရှိအပ်သော ကြောင့် အာဘုဇိတွာ-ပါဌ်သင့်။

ကဏ္ဍက/ကဏ္ဋက...

လောကီကျမ်းတို့၌ ဆူးသော ကဏ္ဋကသဒ္ဒါ ပဌမက္ခရာဖြင့်ရှိ၏။မာဂကျမ်းတို့၌ တတိယက္ခရာဖြင့်ရှိ၏။ ဂဏ္ဍိတမ္ဗော ဆိန္ဒိတမ္ဗောတိ ကဏ္ဍကော၊ ဤ၌ မာဂကျမ်းဖြစ်သော ကြောင့် ကဏ္ဍကော-ဟု တတိယက္ခရာဖြင့် ရှိသောပါဌ်သာ သင့်။ (ဓာတွတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၈)

ပလ္လင်္က ။ အပေါင်းဖြစ်သော သားရဲရုပ်ဖြင့် ပြုအပ်သော ထိုင်ရာ ညောင်စောင်း၊ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေခြင်းတို့၏ ပလ္လင်္ကအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေထိုင်နေခြင်း၌ တင်စား ဧကဒေသူ၊ ရုဠှီ။

ကာယ ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော တစ်ကိုယ်လုံး၏ ကာယအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော အထက်ပိုင်းကိုယ်၌ တင်စား ဧကဒေသူ။

အထက်ပိုင်းဖြစ်သော ကိုယ်ကို ဖြောင့်ဖြောင့်ထားခြင်းကို ဆိုသဖြင့် အောက်ပိုင်းဖြစ်သော ကိုယ်ကို ဖြောင့်ဖြောင့် မထားဟု ဆန့်ကျင်ဖက်အားဖြင့် ယူအပ်သောကြောင့် ဗျတိရေကနည်း၊**တစ်နည်း** အနက်ရောက်သောအားဖြင့်ယူအပ်သောကြောင့် အတ္တာပန္နနည်း။

ကဏ္ဍက ။ ။အတူဖြစ်သော ဆူး၏ ကဏ္ဍကအမည်ကို အတူရှိသော နံရိုး၊ ညှပ်ရိုး၌တင် သဒိသူ။

နံပါတ် (၁၀)

ကေဂ္ဂအရ ပရိဝတ္တနပဟာရ-

သမာဓိပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။

သုတ်၌ ဟောအပ်ကုန်သော အကုသိုလ်တို့ကို ထို၏ ပဋိပက္ခကုသိုလ်ဓမ္မ၊ ကုသိုလ်ဓမ္မတို့ကို ထို၏ ပဋိပက္ခအကုသိုလ်ဓမ္မတို့ကို ပယ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ပရိဝတ္တနပဟာရ မည်၏။

အဘယ်သို့ပယ်သနည်းဟူမူ··ကေဂ္ဂအရ သမာဓိပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ဟောအပ်၏။ ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြင့် ထို၏ ပဋိပက္ခဖြစ်သော ဥဒ္ဓစ္စ-စသော အကုသိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ထိုအကုသိုလ်လျှင်အကြောင်းရင်းရှိကုန်သော ပစ္စုပ္ပန်၊ သံသရာဘေးတို့သည်လည်းကောင်း ပပျောက်ကုန်၏။သမာဓိပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်လျှင် အကြောင်းရင်းရှိကုန်သောပစ္စုပ္ပန်၊ သံသရာအကျိုးတို့သည် စည်ပင်ပြန့်ပွားများကုန်၏။ဤသို့လျှင် သုတ္တာဂတဓမ္မတို့ကို ပဋိပက္ခအားဖြင့် ပယ်ခြင်းသည် ပရိဝတ္တနပဟာရမည်၏ ဟူလိုသော်။

****

ဝါကျခဉ် (၂၄)

(က) ဧဝံ ဂဏာနာယ မနသိကတွာ အနုဗန္ဓနာယ မနသိကာတဗ္ဗံ။

(ခ) အနုဗန္ဓနာ နာမ ဂဏနံ ပဋိသံဟရိတွာ သတိယာ နိရန္တရံ အဿာသပဿာသာနံ အနုဂမနံ။

(ဂ) တဉ္စ ခေါ န အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနာနုဂမနဝသေန။

(ဃ) ဗဟိနိက္ခမနဝါတဿ ဟိ နာဘိ အာဒိ၊ ဟဒယံ မဇ္ဈံ၊ နာသိကဂ္ဂံ ပရိယောသာနံ။

(င) အဗ္ဘန္တရပဝိသနဝါတဿ နာသိကဂ္ဂံ အာဒိ၊ ဟဒယံ မဇ္ဈံ၊ နာဘိ ပရိယောသာနံ။

http://www.dhammadownload.com

(စ) တဠ္ဌသ္ မ အနုဂစ္ဆတော ဝိက္ခေပဂတံ စိတ္တံ သာရဇ္ဇါယ စေဝ ဟောတိ ဣဉ္ဇနာယ စ။ (ဝိ၊ ၌၊ ၂။ ၂၄။)

****

နံပါတ် (၁)

(ခ)အနုဗန္ဓနာနာမ-အနုဗန္ဓနနည်းမည်သည်။ဂဏနံ-တစ်ကြိမ်,နှစ်ကြိမ်အစရှိသဖြင့် ရေတွက်ခြင်းကို။ပဋိသံဟရိတွာ-ရုပ်သိမ်း၍။ဝါ-ပယ်၍။သတိယာ-ဖြင့်။နိရန္တရံ-အဆက်မပြတ်။အဿာသပဿာသာနံ-တို့သို့။ အနုဂမနံ-အစဉ်လိုက်ခြင်းတည်း။

(ဂ)တဉ္စ အနုဂမနံ-ထိုအစဉ်လိုက်ခြင်းသည်လည်း။အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနာနုဂမနဝသေန-အစ,အလယ်,အဆုံးသို့ အစဉ်လိုက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။နဟောတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်။

(ဃ) ဟိ-မှန်။ဟိယသ္မာ၊ ဟဒယံ-နှလုံးသား၏ အနီးအပါး၏ အထက်အရပ်သည်။မဇ္ဈံ။ နာသိကဂ္ဂံ-နှာခေါင်းများအရပ်သည်။

(င)အဗ္ဘန္တရပဝိသနဝါတဿ-အတွင်းသို့ဝင်သောလေ၏။နာဘိ-ချက်အရပ်သည်။

(စ)တဉ္စ-ထို အစ၊အလယ်,အဆုံးသို့သည်။အနုဂစ္ဆတော-အစဉ်လိုက်လတ်သော်။ဝါ-သော။အဿ-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏။ဝါ-အမျိုးကောင်းသား၏။ဝိက္ခေပဂတံ-ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ရောက်သော။စိတ္တံ-သည်။သာရဇ္ဇါယစေဝ-ကိလေသာအပူတို့နှင့်တကွဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း။ဣဉ္ဇနာယ စ-တုန်လှုပ်ခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် ဂဏန-နည်းဖြင့် နှလုံးသွင်းပြီးနောက် အနုဗန္ဓန-နည်းဖြင့် နှလုံးသွင်းထိုက်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုအနုဗန္ဓန-နည်းဟူသည် အဘယ်ပါနည်း။အစဉ်ဖွဲ့ခြင်းကို အနုဗန္ဓန-ဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ကား = အစဉ်ဖွဲ့ခြင်းကို အနုဗန္ဓန-ဟူ၍ မဆိုအပ်၊ ရေတွက်ခြင်းကို ရုပ်သိမ်း၍ သတိဖြင့် အဆက်မပြတ် ထွက်သက်ဝင်သက်တို့ကို အဖန်ဖန်လိုက်ခြင်းကို အနုဗန္ဓနဟူ၍ ဆိုအပ်၏ ဟူလို။

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) ဖြင့် ရေတွက်ခြင်းကို ရုပ်သိမ်း၍ သတိမပြတ် အဿာသပဿာသတို့သို့ အစဉ်လိုက်ခြင်းသည် အနုဗန္ဓနာမည်၏-ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ဖွင့်အပ်ပါသနည်း။အဿာသပဿာသတို့ကို သတိမပြတ် အစဉ်လိုက်ခြင်းဟူသည် အစ,အလယ်,အဆုံးသို့ အစဉ်လိုက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် အဿာသပဿာသတို့ကို ရေတွက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်မဟုတ်ပါလော၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်၊

တေနေဝါဟ 'တဉ္စ ခေါ န အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနာနုဂမနဝသေနာ' တိ (သာရတ္ထ)

(ဃ) ဝါကျသို့ အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ) ဝါကျဖြင့် အစဉ်လိုက်ခြင်း

http://www.dhammadownload.com

ဟူသည် အစ, အလယ်, အဆုံးသို့ အစဉ်လိုက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် မဖြစ်ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ အနုဗန္ဓာ-ဟူသည် ထွက်သက်ဝင်သက်တို့ကို သတိမပြတ် အစဉ်လိုက်ခြင်းပင် မဟုတ်ပါလော၊ ယင်းသို့ဖြစ်လျက် ထွက်သက်ဝင်သက်တို့၏ အစ,အလယ်,အဆုံးသို့ အစဉ်လိုက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် မဖြစ်-ဟု ဆိုခြင်းသည် အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။ (မူအူ-၌ ကာရဏာဝါကျကြွံသည်။ ထိုအလို ကာရဏာတက်ပါ)။

နံပါတ်(၃)

(က)ဝါကျ-အနုသန္ဓေ။(ခ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ၊ဝိတ္ထာရ။အနုဗန္ဓန အငုပ်ကို ဖော်ထုတ်ပြသည်။(ဂ)ဝါကျ ဝါကျာရမ္ဘ၊ ဗျတိရေက၊ ကာရဏ(ကျမ်းတက်ရှု)(ဃ+င) ဒဠှီကရဏ၊ ကာရဏ၊ထိုတွင် (င)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ၊ထွက်လေ၏ အစ အလယ်အဆုံးမှတစ်ပါး ဝင်လေ၏ အစအလယ်အဆုံးကို ပြသည်။

(စ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ၊ အစ, အလယ်, အဆုံးသို့ လိုက်သော် ဖြစ်နိုင်သော အပြစ်ကို ဆက်ပြ။

နံပါတ် (၄)

အနုဗန္ဓနာ။ ॥ **ဗန္ဓီယတေ ဗန္ဓနာ၊ အနု အနု ဗန္ဓနာ အနုဗန္ဓနာ။** (ဝိစ္ဆတ္ထအဗျယီဘော)။

အနု-အရ ဝိစ္ဆတ္ထဘောဂဏ်သည် မှချ။ထို...၏ ဖွဲ့ခြင်းကြိယာနှင့်ဂုဏ်+ ဂုဏေး စပ်ခြင်းသည် ဌာနူ၊ပုဒ်လုံးအရ ထို...သော အဖန်ဖန်ဖွဲ့ခြင်းရ၏။

အနုဗန္ဓီယတေ အနုဗန္ဓနာ (ဝိမတိ-အလို) (ဘာဝသာဓ်ပေါင်းဆို)

အနုဂမနံ (နည်းတူသိ)။

နိရန္တရံ။ ॥ **နတ္ထိ အန္တရံ ဧတသ္မိံ ကမ္မဋ္ဌာနေတိ နိရန္တရံ။**

အာ (ပဌမံ) သသတိ အနေနာတိ အဿာသော။

အသက်ရှင်ကြောင်း ထွက်လေရ၏။

အာ (အဘိမုခံ) အာသော အဿာသော။

ပစ္ဆာ သာသော ပဿာသော (နောက်ဖြစ်သောဝင်လေ)၊

အဿာသပဿာသာ။ ॥ **အဿာသောစ ပဿာသော စ အဿာသပဿာသာ။**

အဿာသ-ဟူသော ရှေ့ပုဒ်အရ ထွက်လေသည် မှချ။ထို...၏ ဝင်လေနှင့် အစဉ်လိုက်ခြင်းကြိယာကို အကြောင်းပြု၍ အချင်းချင်း ငဲ့သကဲ့သို့ဖြစ်သော အညမည ပေက္ခ-သမ္ဗန်သည် ဌာနူ၊ပုဒ်လုံးအရ ထို..သော ထွက်လေ ဝင်လေတို့ရ၏။

နာသာ။ ॥ **နာသတိ အဗျတ္တသဒ္ဒံ ကရောတိ တေယာတိ နာသာ။**(နသ+ဏ)

သဒ္ဒကတ္တုကြိယာ-အဗျတ္တသဒ္ဒ၏ ဥပါဒ်သည် မှချ။ကရဏတ္တကြိယာ-နှာခေါင်း၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူ။ဏ-ပစ္စည်းအရ ထို..သော နှာခေါင်းရ၏။

နာသိကာ။ ॥ **နာသာဧဝ နာသိကာ**-ဟု သောတ္တဆက်။

အနုဂမနံ။ ॥ **အနုဂ္ဂမေန ဂမနံ အနုဂမနံ။**

http://www.dhammadownload.com

အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ။	။အာဒိစ မဇ္ဈဉ္စ ပရိယောသာနဉ္စ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ၊ တာသံ အနုဂမနံ။
	တာသံ ဝသော အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနာနုဂမနဝသော၊
နာသိကဂ္ဂံ။	။ နာသိကာယ အဂ္ဂံ နာသိကဂ္ဂံ။
ဝိက္ခေပဂတံ။	။ ဝိက္ခေပံ ဂတံ ဝိက္ခေပဂတံ။
သာရဇ္ဇံ။	။ အာရဇ္ဇေန သဟ ယံ ဝတ္တတီတိ သာရဇ္ဇံ။

နံပါတ် (၅)

မနသိ	=	မန+အ (သ္မိ-ဝိဘတ်ကို ဣ-ပြု၊ သ-လာ)။
သတိ	=	သရ+တိ၊ သရန္တိ ဧတာယာတိ သတိ။
နိရန္တရ	=	နိ+အတိ+ အရ။
မဇ္ဈ	=	မဇ+ဈ။
ပရိယောသာန	=	ပရိ+အဝ+သာ+ယု။
နိက္ခမန	=	နိ+ကမု+ယု။
နာဘိ	=	နဘ+ဣဏ်၊ နဘတိ ဟိံသတီတိ နာဘိ၊
ဟဒယ	=	ဟရ + ယ။
ဝါတ	=	ဝါ + တ၊
သာရဇ္ဇ	=	သဟ + အာ + ရဇ + တ။
ဣဉ္ဇန	=	ဣဇိ + ယု။

နံပါတ် (၆)

ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာတိ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခံ သတိံ ဌပယိတွာ။ (ဝိ၊ ၌၊ ၂၊ ၁၃။) ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခံ-ဖြင့် ပရိ-သည် အဘိ-အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။

ဌပယိတွာ-ဖြင့် ဥပ-၏ အနတ္ထကအဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဿာသောတိ ဗဟိနိက္ခမနဝါတော၊ ပဿာသောတိ အန္တောပဝိသနဝါတော။ (၁၄)ဗဟိနိက္ခမနဝါတော-ဖြင့် အဿာသော၌ အာ+သသ+ဏ၊ယင်းဏ-ပစ္စည်း၏ ကာရဏသာဓန အနက်၌သက်၍၊အာ ပဌမံ သသတိ ဧတေနာတိ အဿာသော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အဿာသအရ ထွက်လေကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။

အန္တောပဝိသနဝါတော-ဖြင့် ပဿသ-အရ ဝင်လေကို အရကောက်၍ ပ-သည် ပစ္ဆာ-အနက်၌ ဖြစ်၍ ပစ္ဆာ သာသော ပဿာသော-ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို သိစေ။

နံပါတ် (၇)

နာဘိ/နာဘီ...

နာဘိ ဣတ္ထိ၊ ဤပစ္စယေ နာဘီစ၊ (ဓာန်ဋီ၊ ၃၇၄၊ ဂါထာ) ထောက်၍ နှစ်ပါဌ်သင့်။

http://www.dhammadownload.com

ဝိက္ကေပဂတံ/ဝိက္ကေပကတံ...

ဝိက္ကေပဂတန္တိ ဝိက္ကေပံ ဥပဂတံ၊ သာရတ္ထကို ထောက်၍ တတိယာကမ္မရာဖြင့်ရှိသော ဝိက္ကေပဂတံ-ပါဌ်သင့်။

သာရဇ္ဇာယ/သာရဒ္ဒါယ...

သာရဒ္ဒါယာတိ သဒရထဘာဝါယ-ဟု သာရတ္ထ-၌ ဆိုသောကြောင့် သာရဒ္ဒါယ-ပါဌ်သာသင့်ပါသည်။

နံပါတ် (၉)

ဟဒယံ ။ ။အနီးရှိသော နှလုံးသား၏ ဟဒယအမည်ကို အနီးဖြစ်သော နှလုံးသား၏ အထက်အလယ်အရပ်၌တင်စား..သမီပူပစာ။

ဟဒယမဇ္ဈန္တိ ဟဒယသမီပံ၊တဿ ဥပရိဘာဂေါ မဇ္ဈံ၊ (သာရတ္ထ)

နာသိကဂ္ဂံ။ ။နှာခေါင်းနှင့် နှာသီးဖျားမကွဲပြားသော်လည်း ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

သာရဒ္ဒါယ-၌ အာရဒ္ဒ-အရ ကိလေသာ ဆယ်ပါးရှ၏။

ဣဥ္ဇနာယ-ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ တစ်နည်း-ဥဒ္ဒစ္စရ၏

****

ဝါကျစဥ် (၂၅)

(က) **ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရန္တိ** ဩဠာရိကံ ဩဠာရိကံ စိတ္တသင်္ခါရံ ပဿမ္ဘေန္တော နိရောဓေန္တောတိ အတ္ထော။

(ခ) သော ဝိတ္ထာရတော ကာယသင်္ခါရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ဂ) အပိ စေတ္ထ **ပီတိပဒေ** ပီတိသီသေန ဝေဒနာ ဝုတ္တာ။

(ဃ) **သုခပဒေ** သရူပေနေဝ ဝေဒနာ။

(င) ဒွီသု စိတ္တသင်္ခါရပဒေသု "သညာစ ဝေဒနာစ စေတသိကာ ဧတေ ဓမ္မာ စိတ္တပဋိဗဒ္ဓါ စိတ္တသင်္ခါရာ" တိ ဝစနတော သညာသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာတိ။

(ဝိ၊ ၄၂။ ၃၄။)

****

နံပါတ်(၁)

(က) စိတ္တသင်္ခါရံ-စိတ်သည်ပြုစီရင်အပ်သော ဝေဒနာသညာကို။ပဿမ္ဘေန္တော-ငြိမ်းစေလျက်။နိရောဓေန္တော-ချုပ်စေလျက်။အဿသာသိဿာမိ-အံ့။

(ခ) သော-ထိုပဿမ္ဘနာ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သော နိရောဓကို။(ဝါ)သော စိတ္တသင်္ခါရော-ဝေဒနာသညာဟုဆိုအပ်သော စိတ္တသင်္ခါရကို။

(ဂ) အပိစ-စိုးစဥ်းအနီးငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား။ဧတ္ထ-ဤပီတိပဒ အစရှိသည်

http://www.dhammadownload.com

တို့တွင်။ပီတိပဒေ-ပီတိပဋိသံဝေဒီ အစရှိသဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော တရားအစု၌။

ပီတိ ပဋိသံဝေဒီတိ အာဒိနာ ဒေသိတကောဋ္ဌာသေ။ပဒသဒ္ဒါ ကောဋ္ဌာသအနက်။ ပီတိသီသေန-ပီတိဟူသော ဦခေါင်းဖြင့်။ဝါ-ပီတိကို ဦးခေါင်းတပ်သဖြင့်။ဝေဒနာ-ယှဉ် ဖက်ဝေဒနာကို။

(ဃ) သုခပဒေ-သုခပဋိသံဝေဒီ အစရှိသဖြင့်ဟောတော်မူအပ်သော တရားစု၌။

(င) စိတ္တသင်္ခါရပဒေသု-စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီပုဒ်,ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံပုဒ် တို့၌။(ဝိမတိ၌ "ကောဋ္ဌာသေသု" ဟုဖွင့်၍ ထိုအလို စိတ္တသင်္ခါရ။ပ။စိတ္တသင်္ခါရံ ဟု လာသော တရားစုတို့၌။ဤသို့ အနက်ပေး။

နံပါတ်(၂)

(ဂ)သို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့(ခ)ဖြင့် စိတ္တသင်္ခါရ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို အတိဒေသ သံဝဏ္ဏနာ နည်းအားဖြင့် ပြဆိုပြီး၍၊ယခုအခါ၌ စိတ္တသင်္ခါရ ပဿမ္ဘနမှ တစ်ပါးသော ဤစတုက္က၌ ဆိုထိုက်သော အကြောင်စကားသည်ရှိ၏၊ထိုစကားကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ (ဂ) ဝါကျမိန့်။

(ဇဝံ စိတ္တသင်္ခါရဿ ပဿမ္ဘနံ အတိဒေသေန ဒဿေတွာ ယဒည် ဣမသ္မိံ စတုက္ကေ ဝတ္တဗ္ဗံ၊တံ ဒဿေတုံ"အပိစာ"တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။)သာရတ္ထ။

(င) သို့။ ။ဆရာ (ဃ)ဖြင့် သုခပဋိသံဝေဒီ အစရှိသဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော တရားစု၌ သရုပ်အားဖြင့်သာ ဝေဒနာကို ဟောတော်မူအပ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏နှစ် ပါးသော စိတ္တသင်္ခါရပုဒ်တို့၌ အဘယ်ကို ဟောဆိုအပ်ပါသနည်း၊စိတ္တေန သင်္ခါရိယတီတိ စိတ္တသင်္ခါရောဟု ဆိုသောကြောင့် အလုံးစုံသော စေတသိက်ပင် စိတ္တသင်္ခါရဟု ဟောဆို အပ်ပါသလော-စုဒ်ကြောင့် (င)မိန့်။

ကား။ ။အလုံးစုံသော စေတသိက်ပင် စိတ္တသင်္ခါရဟု ဟောဆိုအပ်သော်လည်း"သညာ စ ဝေဒနာ စ စေတသိကာ ဧတေ ဓမ္မာ စိတ္တပဋိဗဒ္ဓါ စိတ္တသင်္ခါရာ" ဟုဆိုသောကြောင့် နှစ်ပါးကုန်သော စိတ္တသင်္ခါရပုဒ်တို့၌ သညာနှင့်ယှဉ်သော ဝေဒနာကိုသာ ဧကဒေသူပစာ အားဖြင့် ဟောအပ်၏ ဟူလိုသော်..။

နံပါတ်(၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။တစ်နည်း ပက္ခန္တရ။ပဿမ္ဘယံပုဒ်၏အဖွင့်မှတစ်ပါး စိတ္တ သင်္ခါရံပုဒ်၏ အဖွင့်အဖို့တစ်ပါးပြ။(ဂ) ဝါကျ-ဝိသေသ။တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ။ (ဃ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။(င)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။တစ်နည်း-ပက္ခန္တရ။

နံပါတ်(၄)

ပဿမ္ဘယံ။ ။ **ပဿမ္ဘေတီတိ ပဿမ္ဘယံ။**(ပ+သမ္ဘု+ဏယ+အန္တ။)

ပ+သံမ္ဘုဓာတ် သုဒ္ဓကတ္တာ၌-ရုန့်ရင်းသော စိတ္တသင်္ခါရ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းသည် မုချ။ဟေတုကတ္တာ၌-ငြိမ်းအေးစေတတ်သော ဈာန်လေးပါး၏ ဝိက္ခမ္ဘနသတ္တိသည် ဖလူ။

http://www.dhammadownload.com

ဏာယ ပစ္စည်းအရ ရှပသိဒ္ဓိမဂ္ဂပဒသိလိဋ္ဌတာဘောဂုဏ်ရ၏။အန္တ ပစ္စည်းအရ-ထို••သော စတုတ္ထဈာနလာဘီ ရဟန်းရ၏။

စိတ္တသခိါရော ။ စိတ္တေန သခ်ိါရိယန္တီတိ စိတ္တသခ်ိါရော။(ဋီကာ)

သခ်ိါရိယန္တီတိ သခ်ိါရော။စိတ္တေန သခ်ိါရော စိတ္တသခ်ိါရော။

သံပုဗ္ဗ ကရဓာတ် ကတ္တုဒ္ဓ-ပြုပြင်စီမံတတ်သော စိတ်သည်မုချ။ကမ္မတ္တ-ဝေဒနာ သညာတို့၏ သဟဇာတပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။ဏ ပစ္စည်း-ထိုစိတ်သည် ပြုပြင်စီမံအပ်သော စေတသိက်တို့ ရ၏။ထိုသို့ ပင်ရငြားသော်လည်း ဤ၌ ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် သညာဝေဒနာတို့သာ ရ၏။

စိတ္တပဋိဗဒ္ဓါ။ ။ စိတ္တေန ပဋိဗဒ္ဓါ စိတ္တပဋိဗဒ္ဓါ။

နံပါတ်(၅)

နိရောဓေန္တော။	။နိ+ရုဓ+ဏေ+အန္တ။
ပီတိ။	။ပါ+တိ။ပီ+တ။ပီဏ+ဏ။
သညာ။	။သံ+ဉာ+အ+ဣတ္ထိဇောတက အာ။
ပဋိဗဒ္ဓါ။	။ပဋိ+ဗဒ္ဓ+အ။တစ်နည်း-ဗန္ဓ+တ။

နံပါတ်(၆)

(က) ဩဋ္ဌာရိက် ဩဋ္ဌာရိက်ဖြင့် စိတ္တသခ်ါရအရ ရှန်းရင်းကြမ်းတမ်းသော စိတ္တသခ်ါရကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။ပဿမ္ဘေန္တောဖြင့် ပဿမ္ဘယံ၌ ပ+သမ္ဘု မာတ်၊အန္တပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း၊ယင်း အန္တပစ္စည်း၏ ဟေတုကတ္တုသာဓ နှ၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ပဿမ္ဘေတီတိ ပဿမ္ဘယံ-ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်း သိစေ။

နိရောဓေန္တောတိ အတ္ထောဖြင့် ငြိမ်းအေးခြင်းဟူသည် ချုပ်ခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေ။**တစ်နည်း**-ပဿမ္ဘေန္တော၏ ပရိယာယ်ကိုသိစေ။

(ဂ) **ပီတိသီသေန ဝေဒနာ ဝုတ္တာ**ဖြင့် ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီ စသဖြင့် ပီတိဟူသော ပုဒ်အစုဥ္စ ပီတိကိုအလိုမရှိအပ်၊ပီတိနှင့်ယှဉ်သော ဝေဒနာကို အလိုရှိအပ်သည်ကိုသိစေ။

(ပီတိသီသေန ဝေဒနာ ဝုတ္တာတိ ပီတိအပဒေသေန တံ သမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ။န ပီတီတိ အဓိပ္ပါယော။)သာရတ္ထ။၂။၂၄၃။

နံပါတ်(၇)

ဝုတ္တနယေနေဝ/ဝုတ္တနယေန•••

ဝုတ္တနယေနာတိ ဣမဿ ဟိ ဘိက္ခုနော အပရိဂ္ဂဟိတကာလေတိ အာဒိနာ ကာယသခ်ါရေ ဝုတ္တနယေန-ဟု ယောဇနာ၌ ဆိုသောကြောင့် ဧဝသဒ္ဒါမပါသော ဝုတ္တ နယေန -ပါဠ်သင့်။

သောတိ သော ပဿမ္ဘနပရိယာယေန ဝုတ္တော နိရောဓော။"ဣမဿ ဟိ

http://www.dhammadownload.com

ဘိက္ခုနော ပုဗ္ဗေ အပရိဂ္ဂဟိတကာလေ" တိအာဒိနာ ဝိတ္ထာရရတော ကာယသင်္ခါရော ဝုတ္တော၊တသ္မာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော-ဟု သာရတ္ထ၊၂။၂၄၃။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊မဟာဋီကာ၊ ၁။၃၄၀။-တို့၌ ဆိုသောကြောင့် ဝုတ္တနယေနေဝ -ပါဠ်သင့်။

ထိုသာရတ္ထ၊ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာတို့၌ တတ္ထ ကာယသင်္ခါရဝသေန အာဂတော၊ ဣဓ စိတ္တသင်္ခါရဝသေနာတိ အယမေဝ ဝိသေသော-ဟု အနုညာတတ္ထ ပါဌ်ကို ထုတ်ပြသောကြောင့် ဧဝပါရိုသော ဝုတ္တနယေနေဝ ပါဌ်သည် ယုတ္တတရ။

နံပါတ်(၉)

(၈) ဝါကျ၌။ ။ယဉ်သောနွားဖြင့် ရိုင်းသောနွားကို ဖမ်းသကဲ့သို့ ထင်ရှားသဖြင့် မထင်ရှားသည်ကို ဖွင့်သောနည်းသည် ဂေါဂဏှနည်းမည်၏။ပြယုဂ်ကား-ပီတိပဋိသံဝေဒီတည်း ဤ၌ ထင်ရှားပေါ်လွင်သော သြဠာရိကပီတိကိုဆိုသဖြင့် မထင်ရှားမပေါ်လွင်သေတ် သမ္ပယုတ္တသုခကိုလည်း ရသောကြောင့် ဂေါဂဏှနည်းမည်၏။(ဘာဋီ၌)

တစ်နည်း။ ။ပီတိသီသေန ရှု၍ ပဓာနနည်းဖြေပါ။

အပိစ ဝေဒနာကမ္မဋ္ဌာနံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ ပီတိယာ သြဠာရိကတ္တာ တံသမ္ပယုတ္တသုခံ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ ပီတိသီသေန ဒဿေတိ။

သညာသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော သညာဝေဒနာကို မှတ်၍ဆိုသဖြင့် အပေ ဖြစ်သောစေတသိက်အားလုံးကိုလည်း ရသောကြောင့် ဥပလက္ခဏာနည်း။

ကာမံ စိတ္တေန သင်္ခရိယန္တီတိ စိတ္တသင်္ခါရာ၊သညာဝေဒနာဒယော။ဣဓ ဥပလက္ခဏမတ္တံ သညာဝေဒနာဝ အဓိပ္ပေတာတိ အာဟ "သညာသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒ တိ ။(သာရတ္ထ၊၂။၂၄၃။)

စိတ္တသင်္ခါရ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ပြုစီရင်အပ်သော စေတသိက်အားလုံး၏အမင အစိတ်ဖြစ်သော သညာ,ဝေဒနာ၌တင် ကေဒေသျူပစာ။

နံပါတ်(၁၀)

နီရောဓေန္တ။ ။အာနာပါနလျှင် အာရုံရှိသော စတုတ္ထဈာန်၊ဝါ-ဈာန်လေးပါးတို့၏ င် နသတ္တိ။

****

ဝါကျစဉ် (၂၆)

(က) **ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီတိ** ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတံ ကရောန္တော ပါကဋံ ကရောန္တော အဿသိဿာမိ ပဿသိဿာမီတိ သိက္ခတိ။

(ခ) တတ္ထ ဒွီဟာကာရေဟိ ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ အာရမ္မဏတော စ အသမ္မောဟတော စ။

(ဂ) ကထံ အာရမ္မဏတော ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ?

(ဃ) သပ္ပီတိကေ ဒွေ ဈာနေ သမာပဇ္ဇတိ၊ တဿ သမာပတ္တိက္ခဏေ

http://www.dhammadownload.com

ဈာနပဋိလာဘေန အာရမ္မဏတော ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ။
(င) အာရမ္မဏသ ပဋိသံဝိဒိတတ္တာ။ (ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၃ ၃။)

****

နံပါတ် (၁)

(က) ပဋိသံဝိဒိတံ-အသီးသီးကောင်းစွာ သိအပ်သည်ကို။ပါကဋံ-ဉာဏ်အား ထင်ရှားသည်ကို။

(ခ) တတ္ထ-ထိုပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီ-ဟူသောပါဌ်၌။အာရမ္မဏတောစ-အာရုံအား ဖြင့်လည်းကောင်း။အသမ္မောဟတောစ-မတွေဝေခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ဒွီဟိ၊ အာကာရေဟိ-အကြောင်းတို့ဖြင့်။

(ဃ) သပ္ပီတိကေ-ပီတိနှင့်တကွဖြစ်သော။ဒွေ-နှစ်ပါးသော။ဈာနေ-ပဌမဈာန်, ဒုတိယဈာန်တို့ကို။တဿ-ထိုဝင်စားသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (ဋီကာ) ဝါ-၏။ (ဘာဋီ) ဝါ-အား။ (မအူ) သမာပဇ္ဇိတက္ခဏေ-ဈာန်ဝင်စားရာခဏ၌။ဈာနပဋိလာဘေန- ဈာန်ကို ရခြင်းကြောင့်။အာရမ္မဏတော-အာရုံအားဖြင့်။ပီတိ-သည်။ဝါ-ကို။ပဋိသံဝိဒိတာ-သည်။ ဟောတိ၊ကသ္မာ? အာရမ္မဏသ-၏။ဝါ-ကို။ပဋိသံဝိဒိတတ္တာ-အသီးသီးကောင်း စွာသိ အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

(ဤကား ဟိတ်ကို နောက်ဆုံးမှ အနက်ပေးသောကြောင့် ဟေတုပိဋ္ဌိ-နည်း မည်၏။ ဟိတ်အတွင်းသွင်း-ဝါကျအပြန်အလှန်တို့ကို လေ့ကျင့်ပါ။)

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီ-ပုဒ်၏ အနက်ကို ပြဆိုတော်မူ၏။ယင်းသို့သာဆိုသော် ပဋိ-၏ ဝိသယဖြစ်သော သံဝိဒနာပကာရနှင့် ကင်း ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ပဋိ-၏ ဝိသယဖြစ်သော သံဝိဒနပကာရကား အဘယ်ပါနည်း။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျမိန့်။ (သာရတ္ထ)

(ဂ) ဝါကျသို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ခ) ဝါကျဖြင့် ပဋိ-၏ ဝိသယဖြစ်သော အာရမ္မ ဏပဋိသံဝေဒန, အသမ္မောဟ ပဋိသံဝေဒနအနက်ကို ပြပြီး၍ယခုအခါ၌ယင်းသခ်ေပ အနက်ကိုပင် ပစ္စာ ဝိသဇ္ဇနာအားဖြင့် ထင်ရှားစွာ၊ဝါ-အကျယ်ကို ပြလိုသည်ဖြစ်၍ (ဂ) ဝါကျ စသည်မိန့်။

(င) ဝါကျသို့ အယုတ္တာဘောဂစောဒနာ။ ။ဆရာ၊ (ဃ) ဝါကျဖြင့် ပီတိနှင့်တကွ ဖြစ်သော ပ-ဈာန်, ဒု-ဈာန်တို့သို့ ဝင်စားသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝင်စားရာခဏ၌ ဈာန်ကို ရခြင်းကြောင့် အာရုံကို အဦးပြုသဖြင့် ပီတိကို အသီးသီးကောင်းစွာသိအပ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ ဖွင့်ပြအပ်ပါသနည်း။ အာရုံသာ ထိုးထွင်း၍အသီးသီး ကောင်းစွာသိအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

ကား -ပီတိ၏မှီရာဖြစ်သော အာရုံကို ကောင်းစွာအသီးသီးထိုးထွင်း၍ သိလတ်သော်

http://www.dhammadownload.com

ထိုပီတိကိုလည်း သိအပ်သည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ဟူလို။ (ဋီကာ)

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝိဂ္ဂဟရတစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ၊ပဋိ-၏ ဝိသယဖြစ်သော သံဝိဒနပကာရကို ဆက်ပြ။(ဂ)ဝါကျ-စသည် ဝိဂ္ဂဟ/တပ္ပါကဋီကရဏ၊ထိုတွင် (ဂ) ဝါကျ-ပုစ္ဆာ၊ (ဃ) ဝါကျ-ဝိသဇ္ဇနာ၊ (င) ဝါကျ-ကာရဏ။

စာစပ်။ ။(ဃ) တဿ-သည် ပေးသောကြောင့်၊ပဋိသံဝိဒိတာ၌-ဆဋ္ဌီကတ္တား/ ကတ္တိ အဖြစ်ဖြင့်စပ်။

နံပါတ် (၄)

သပ္ပီတိကာ။ ။**ပီတိယာ သဟ ဓော ဝတ္တန္တီတိ သပ္ပီတိကာ။**

သပ္ပီတိ-ဟူသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ပုဒ်လုံးအရ ပီတိနှင့်တကွဖြစ်ခြင်းဟူသော သမဝါယဘောဂုဏ်သည် မုချ၊ထို…၏ ယ-အညပုဒ်အရ ပ-ဈာန်, ဒု-ဈာန်နှင့်သဟတ္တ/ သဟတ္တဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဥာနူ၊ယ-အညပုဒ်အရ ထို…သော ပ-ဈာန်, ဒု ဈာန် ရ၏။

သမာပတ္တိ။ ။ **သမာပဇ္ဇတိ ဧတ္တာတိ သမာပတ္တိ။**

သမာပတ္တိက္ခဏော။ ။ **သမာပတ္တိ စ သာ ခဏောစာတိ သမာပတ္တိက္ခဏော။**

သမာပတ္တိ-အရ ဝင်စားရာ၏ အဖြစ်ဟူသောဂုဏ်သည် မုချ၊ထို-၏ ခဏနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ခြင်းသည် ဥာနူ၊ ပုဒ်လုံးအရ ထို‥သော ဝင်စားရာ ခဏရ၏။

ပဋိသံဝိဒိတတ္တံ။ ။ **ပဋိသံဝေဒီယတေတိ ပဋိသံဝိဒိတာ၊**

ပဋိသံဝိဒိတဿ ဘာဝေါ ပဋိသံဝိဒိတတ္တံ။

ပဋိသံဝိဒိတ-ဟူသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ ကောင်းစွာအသီးသီး သိအပ်သော ပီတိသည် မုချ၊ထို‥၏တ္တ-ပစ္စည်းအရအသီးသီးကောင်းစွာသိခြင်းကြိယာနှင့် နိဿယ+နိဿိတ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဥာနူ၊တ္တ-ပစ္စည်းအရ ထို‥သော အသီးသီးကောင်းစွာ သိခြင်းကြိယာရ၏။

နံပါတ် (၅)

ပီတိ	=	ပီ+ကိ၊ ပီတိ၊ ပီဏေတိ တပ္ပေတီတိ ပီတိ။
ပါကဋ	=	ပါ+ကဋ+အ ။
အာရမ္မဏ	=	အာ+ရမု+ယု။
အသမ္မောဟ	=	န+သံ+ မုဟ + ဏ။
သမာပတ္တိ	=	သံ+အာ+ပဒ+တိ။

နံပါတ် (၆)

(က) ပီတိ ဖြင့် ပီတိပဋိသံဝေဒီ-ကို ပီတိ ပဋိသံဝေဒီ ပီတိပဋိသံဝေဒီဟု ဒုတိယာတပ္ပုရိသ် သမာသ်ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပီတိပဋိသံဝိဒိတ် ကာရောန္တောဖြင့် ဝိဒတတ်သည် ဤ၌ သွာဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ ဉာဏ အနက်ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊ဏီ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ပဋိ ပဋိ သမ္မာဒေဝ ဝေဒယတိ သီလေနာတိ ပဋိသံဝေဒီ-ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊တစ်နည်း ပဋိ ပဋိ သမ္မာဒေဝ ဝေဒိယတေ ပဋိသံဝေဒေါ၊ သော အဿ အတ္ထီတိ ပဋိသံဝေဒီ-ဟု အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဤ-ပစ္စည်း အဿတ္ထိ-အနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊သိ-ဝိဘတ်၏ ကြိယာဝိသေသန၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

ပါကဋံ ကရောန္တော ဖြင့် သိသည်ကိုပြု၏ဟူသည် ဉာဏ်အား ထင်ရှားသည်ကိုပြုခြင်းဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။**အဿာသိဿမိ -စသည်ဖြင့်** ပီတိပဋိသံဝေဒီ-ပုဒ်၏ စပ်ပုဒ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

(ဃ) တဿ/တေန...

တဿာတိ တေန၊ 'ပဋိသံဝိဒိတာ' တိ ဟိ ပဒံ အပေက္ခိတွာ ကတ္တုအတ္ထေ ဇတံ သာမိဝစနံ၊ (သာရတ္ထ) ထောက်၍ တဿ-ပါဌ်သင့်။

ပီတိ/ဖီတိ...

ပါကဋံ/ပါကတ်...

(ဂ) နံပါတ် ဓာတု + ပစ္စယခွဲ၍ဖြေ။

နံပါတ် (၈)

အာရမ္မဏတော ။ ။အကြောင်းအာရုံကို သိရခြင်း၏ အာရမ္မဏတော အမည်ကို အကျိုးပီတိကို သိရခြင်း၌ တင်စား..ကာရဏူ၊ နာနန္တရိက နည်း။

အာရမ္မဏတောတိ အာရမ္မဏမုခေန။

သပ္ပီတိကေ။ ။အပေါင်းဖြစ်ကာ ပဉ္စကနည်း,စတုက္က-နည်းတို့၏ သပ္ပီတိကအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော စတုက္ကနည်း သပ္ပီတိက ပ-ဈာန်,ဒု-ဈာန်တို့၌ တင် ဧကဒေသူ။

မှတ်ချက်။ ။ပဉ္စက-နည်း၌ သပ္ပီတိကဈာန် ပ, ဒု, တ-ဟု ဈာန်သုံးပါးရှိ၏။

ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ။ ။ အစိတ်ဖြစ်သော ပီတိ-ကို သိခြင်းကို ဆိုသဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော ပီတိသမ္ပယုတ္တဈာန်အားလုံးသိခြင်းကိုလည်း ရသောကြောင့် ဧကဒေသူပစာ၊ ဥပလက္ခဏနည်း၊ နိဒဿန၊ ပဓာန။

နံပါတ် (၁၀)

အသမ္မောဟတော...ပညိန္ဒြေကောက်။

****

ဝါကျစဉ်(၂၇)

(က) တတ္ထ **အနိစ္စန္တိ**· ပဉ္စက္ခန္ဓာ။

http://www.dhammadownload.com

(ခ) ကသ္မာ? ဥပ္ပါဒဝယညထတ္တာဘာဝါ။
(ဂ) **အနိစ္စတာတိ** တေသညေဝ ဥပ္ပါဒဝယညထတ္တံ။
(ဃ) ဟုတွာ အဘာဝေါ ဝါ။
(င) နိဗ္ဗတ္တာနံ တေနေဝါကာရေန အဋ္ဌတွာ ခဏာဘင်္ဂေန ဘေဒေါတိ အတ္ထော။
(စ) **အနိစ္စာနုပဿနာတိ** တဿာ အနိစ္စတာယ ဝသေန ရူပါဒီသု 'အနိစ္စ' န္တိ အနုပဿနာ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။၃၅။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)တဏှ္ဟာ-ထိုအနိစ္စံ ဝေဒိတဗ္ဗံ အစရှိသော စကားရပ်၌။

(ခ)ဝါကျကို-ဟေတုဖလသမ္ဗန္ဓယောဇနာနည်း-

ပဉ္စက္ခန္ဓာ-တို့သည်။အနိစ္စတ္တိ အနိစ္စံနာမ မည်၏။ကသ္မာ-ကြောင့်။ပဉ္စက္ခန္ဓာ-တို့သည်။အနိစ္စတ္တိအနိစ္စံ နာမ-မည်သနည်း။ဥပ္ပါဒဝယညထတ္တာ ဝါ-ဖြစ်ခြင်း,ပျက်ခြင်း, တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်။ပဉ္စက္ခန္ဓာ အနိစ္စတ္တိ အနိစ္စံနာမ။ **မှတ်ချက်**။ ။အကြောင်း, အကျိုးစပ်ဟပ်၍ ပေးခြင်းကို ဟေတုဖလသမ္ဗန္ဓယောဇနာ နည်း-ဟု ခေါ်၏။ ကာရဏဝါကျ, ဝါကျအပြန်အလှန်ပေးနည်းသာ။

(ဂ) တေသညေဝ ပဉ္စက္ခန္ဓာနံ-ထိုခန္ဓာငါးပါးတို့၏ သာလျှင်။

(ဃ) တေသညေဝ ပဉ္စက္ခန္ဓာနံ-တို့၏သာလျှင်။ (လိုက်ပေး)။

(င) အတ္ထော သမ္ဗန္ဓကို ဟုတွာ အဘာဝေါတိ ပဒဿ-ဟု ထည့်လေ။

(ဂ) အနိစ္စတာ-မမြဲကုန်သော ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း, ရင့်ရော်ခြင်း ၏ အဖြစ်သည်။ဝါ-ဖြစ်ပြီး၍ ပျက်စီးခြင်း မဖြစ်ခြင်းသည်။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ အယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် အနိစ္စ-မည်သောဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် အနိစ္စမည်ပါသနည်း၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် အကြောင်းကင်း၍ အနိစ္စမည်ပါသလော၊**တစ်နည်း**-ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် ပရမတ္ထသဘောအားဖြင့် ထင်ရှားရှိ၍ မြဲကြကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ကား။ ။ပရမတ္ထသဘောအားဖြင့် ထင်ရှားရှိ၍ မြဲသော်လည်းဖြစ်ခြင်း၊ပျက်ခြင်း၊ ဥပါဒ်မှ တစ်ပါးသော ရင့်ခြင်းဟူသောအပြားတို့သည် ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ ထင်ရှားရှိနေသော ကြောင့် ဟူလို။

(ဃ) ဝါကျသို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ဂ) ဖြင့် လက္ခဏာသုံးပါးအပေါင်း၏ အဖြစ်သည် ခန္ဓာတို့၌ အနိစ္စတာ-အမည် သာမညအားဖြင့် ဖြစ်သည်ကို ပြတော်မူပြီး၍၊ယခုအခါ၌ အထူးအားဖြင့် ခန္ဓတရားတို့၏ ခဏိကနိရောဓ-၌ အနိစ္စအဖြစ်ဟူသော ဝေါဟာရကို

http://www.dhammadownload.com

ပြလိုတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဃ) ဝါကျမိန့် (ဋီကာ)
(င) ဝါကျသို့ အယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ (ဃ) ဝါကျဖြင့် ဖြစ်ပြီး၍ **မရှိခြင်း၊ပျက်** ခြင်းသည် အနိစ္စတာမည်၏ဟု တစ်နည်းအားဖြင့်ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။တစ်မျိုး တစ်ဖုံဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာသုံးပါး အပေါင်းသည်သာ အနိစ္စတာမည်သည် မဟုတ်ပါလော၊ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် ပျက်ခြင်းကိုသာ အနိစ္စတာမည်၏-ဟု နည်းတစ်ပါးကို ဖွင့်ဆိုသော ဆရာ့စကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊မဖွင့်ဆိုသင့်ဘဲ ဖွင့်ချေသော် ဆရာ့အား ဝိရောဓိဒေါသသံသင့်**ရောက်ရာ၏**။ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။
မှတ်ချက်။ ။ နယန္တရနောင် ဒုဋ္ဌီ-ရှိက နယ-ဝါကျကို အာဘော်ထားလျှင် ရသည်၊ ဤ၌ (ဂ) နယ-ဝါကျ၊ (ဃ) နယန္တရ၊ (င) ဒုဋ္ဌီဝါကျတို့ဖြစ်ကြ၏။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ကာရဏာ၊ (ဂ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။(ဃ)ဝါကျ-**နယန္တရပက္ခန္တရ**။
အနိစ္စတာ-အရ နည်းတစ်ပါးကိုပြ။(င)ဝါကျ-**ဝိတ္ထာရ၊ ဒုဋ္ဌီကရဏ၊**
(စ) ဝါကျ- ပက္ခန္တရ။

စာစပ်။ ။(ဂ) ဓောသ-တို့၏ ပေးသောကြောင့်၊ဥပ္ပါဒဝယ**ညထတ္တံ**-ဝယ် တွ-၌ သမ္ပန် သတ္တမီ၊ တွ-ကား သမ္ပန္ဓီသတ္တမိန္တစပ်။
တစ်နည်း-တို့သည် ပေးသောကြောင့်၊ဥပ္ပါဒဝယညထတ္တံ-ဝယ် ဥပ္ပါဒဝယညထာ-ဟူသော ဘာဝယောဂပုဒ်၌ ကတ္တား၊တုလျက်၊ဝါစ္စ၊ ဥပ္ပါဒဝယညထတ္တံ-ဟူသော ဘာဝ ယောဂပုဒ်ကား ကတ္တိ၊ လိင်္ဂတ်၊ ဝါစကစပ်။

နံပါတ် (၄)

ပဋ္ဌက္ခန္ဓာ။ ။ **ပဋ္ဌစ တေ ခန္ဓာ စာတိ ပဋ္ဌက္ခန္ဓာ။**
ပဋ္ဌ-အရ ငါးခုအရေအတွက်ဟူသော သချာသည်မှချ။ထို-၏ **ခန္ဓာနှင့် သချာ+** သချေယျအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ပဋ္ဌက္ခန္ဓာ-ဟူသော သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ-ထို..သော ငါးပါးသော ခန္ဓာရ၏။
ဥပ္ပါဒဝယညထတ္တဘာဝေါ။ ။ **ဥပ္ပဇ္ဇနံ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဝိ အယနံ ဝယော။**
အညေန ပကာရေန အညထာ၊ အညထာ ဘာဝေါ အညထတ္တံ။
ဥပ္ပါဒေါစ ဝယောစ အညထတ္တဉ္စ ဥပ္ပါဒဝယညထတ္တံ။
ဥပ္ပါဒဝယညထတ္တဿ ဘာဝေါ ဥပ္ပါဒဝယညထတ္တဘာဝေါ။
ဥပ္ပါဒ-အရ ခန္ဓာပဋ္ဌက၏ ဥပါဒ် မှချ။ထို..၏ဝယ-အရ ဘင်ခဏ၊အညထတ္တ-အရ ဌီခဏတို့၏ တစ်ခုသော ကြိယာကိုငံ့ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်ဟူသော သဒိသဘောဂုဏ်သည်(ဝါ)အညမညပေက္ခသမ္ပန်သည်ဌာနပစ်၊ပုဒ်လုံးအရ ထို..သော ဥပါဒ်ဌီဘင်ရ၏။
ခဏဘင်္ဂေါ။ ။ **ခဏေန နိယုတ္တော ခဏော၊ ခဏဿ ဘင်္ဂေါ ခဏဘင်္ဂေါ။**

http://www.dhammadownload.com

ခဏော ဝေ ဘင်္ဂေါ ခဏဘင်္ဂေါ။

နံပါတ် (၅)

ခန္ဓ	=	ခါဒ+က။ ဓာတ်ရောမရဏာဒီဟိ သံသာရဒုက္ခေဟိ ခဇ္ဇတီတိ ခန္ဓော။
ခဏ	=	ခဏု+အ။ ခဏု ဟိံ သာယံ။ ခဏောတီတိ ခဏော။
ဘင်္ဂ	=	ဘန္ဇ + ဏ။
နိဗ္ဗတ္တ	=	နိ+ဝတု+တ။
အနိစ္စ	=	န+နိစ္စ။ ဣ+တ-။တ-ကို စ-ပြု၊န ဣစ္စံ န ဂစ္ဆန္တိ နိစ္စံ။
ရူပံ	=	ရူပ + အ။ ရုပ္ပတီတိ ရူပံ။
ကျက်ရန်။		။ ခါဒ ဓာတု ဝသာစာပိ၊ ခနုဓာတု ဝသေနဝါ။
		ခနိတောဝါပိ ဓာတုမှာ၊ဓာတုတော ခံ ပုဗ္ဗတောပိဝါ။
		ခန္ဓသဒ္ဒဿ နိပ္ဖတ္တိ၊ ခန္ဓသဒ္ဒဝိဒူ ဝဒေ။
		ဒုက္ခေဟိ ခဉတိ အဝဒါရီယတီတိ ခန္ဓော၊ ခနီယတိ ပရိခဉတီတိ
		ခန္ဓော။ခံသုညာကာရံ ဓာရေတီတိ ခန္ဓော။

နံပါတ် (၆)

(က) ပဉ္စက္ခန္ဓာ-ဖြင့် အနိစ္စံ-ကို န နိစ္စံ အနိစ္စံ-ဟူ၍ နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ မြဲသည်မဟုတ်သော ဖြစ်ခြင်း,ပျက်ခြင်းရှိသော ခန္ဓာငါးပါးကို ခန္ဓ-အရ ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

(ဂ) တေ...ေသာ ဥပ္ပါဒဝယညထတ္တံ-ဖြင့် အနိစ္စတာကို အနိစ္စာနံ ဘာဝေါ အနိစ္စတာ-ဟုဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ကိုလည်းကောင်း၊တာ-ပစ္စည်း ဘာဝ-အနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊အနိစ္စတာ-အရ အနိစ္စဟူသော အမည်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော ဖြစ်ခြင်း, ရခြင်း,ပျက်ခြင်း လက္ခဏာသုံးပါးကို အရကောက်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

(ဃ) ဟုတ္တာ အဘာဝေါ-ဖြင့် အထူးအားဖြင့် ခန္ဓာတရားတို့၏ ခဏိကနိရောဓ-၌ အနိစ္စတာဟူသော အခေါ်အဝေါ်ဖြစ်သောကြောင့် အနိစ္စတာ-အရ အဖြစ်ရှေ့သွားရှိသော ပျက်စီးခြင်းကို ကောက်အပ်သည်ကို သိစေသည်။ (ဋီကာ)

(စ) အနိစ္စန္တိ အနုပဿနာဖြင့် အနိစ္စာနုပဿနာကို အနုပဿတီတိ အနုပဿနာ၊ အနိစ္စာ ဣတိ အနုပဿနာ အနိစ္စာနုပဿနာ-ဟု သမ္ဘာဝနာကမ္မဓာရည်းသမာသ်ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်။ရူပါဒီသု-ဖြင့် ရုပ်,ဝေဒနာ,သညာ, သင်္ခါရ, ဝိညာဏ်တို့၌ အနိစ္စဟူ၍ ရှု၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။တဿအနိစ္စတာယ ဝသေန ဖြင့် ခဏိကဘင်-ဟု ဆိုအပ်သော မမြဲသည်၏ အစွမ်းဖြင့် ရှု၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

(စ) တဿ/တဿာ...

http://www.dhammadownload.com

တဿာယ အနိစ္စတာယာတိ ခဏိကဘင်္ဂသင်္ခါတာယ အနိစ္စတာယ-ဟူသော ဋီကာကို ထောက်၍ တ-သည်လွန်ပြီး ဝါကျဖြင့် ပြအပ်သော ခဏဘင်နှင့်အတူဖြစ်သော အနိစ္စတာ-ဟူသော ပသိဒ္ဓလျှင် စွဲရာ ဝိသယရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် တဿာ ဟူသော ဣတ္ထိလိင်ဖြင့်ရှိသော ပါဠ်သာသင့်။

(ဂ) တေသညေဝ/တေသုယေဝ/တေသံယေဝ…

တေသံယေဝါတိ ပဌကန္တနှာနံ။(ယောဇနာ) အနိစ္စတာတိ တေသံယေဝ ဥပ္ပာဒဝယညထတ္တန္တိ ဝတ္တာ။(သာရတ္ထ) အဖွင့်တို့ကို ထောက်၍ တေသံယေဝ-ပါဠ်သင့်၊ နိဂ္ဂဟိတ်နှင့်တကွ ယ-ကို ည-ပြု၍ ပြီးနိုင်ကောင်းသောကြောင့်လည်းကောင်း၊အနက်အထူး မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း တေသညေဝ-ပါဠ်လည်းသင့်၊ဆိုအပ်ပြီးသော အဖွင့်တို့နှင့် မညီသောကြောင့် တေသုယေဝ-ပါဠ်မသင့်။

နံပါတ် (၈)

ခဏဘင်္ဂေနဘေဒေါ။ ။ခဏနှင့် ဘင်မပြားသော်လည်း ပြားသကဲ့သို့ ဆိုထားသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ၊ အဘေဒနည်း။

အနိစ္စတာယသေန စသည်၌လည်း အဘေဒဘေဒူပစာ ရနိုင်သည်။

(ဃ)ဝါကျရှု၍ အနိစ္စတာ။ ။ရသင့်တိုင်းသော မမြဲသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဥပါဒ်၊ဌီ၊ ဘင်တို့ကို မယူမူ၍ အလွန်အားဖြင့် တရားတို့၏ ခဏိကနိရောဓ-ဟူသော ဘင်ခဏကိုသာ ယူအပ်သောကြောင့် အတိသယနည်း။

ဝိသေသတော ခမ္ဘာနံ ခဏိကနိရောဓေ အနိစ္စတာ ဝေါဟာရော။ (ဋီကာ)

နံပါတ် (၁၀)

အနိစ္စာနုပဿနာ-အရ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်၌ရှိသော ဝိပဿနာဉာဏ်ကို ကောက်။

****

ဝါကျစဉ်(၂၈)

(က) ဝိရာဂါနုပဿီတိ ဧတ္ထ ပန ဒွေ ဝိရာဂါ ခယဝိရာဂေါစ အစ္စန္တဝိရာဂေါစ။

(ခ) တတ္ထ **ခယဝိရာဂေါတိ** သင်္ခါရာနံ ခဏဘင်္ဂေါ။

(ဂ) **အစ္စန္တဝိရာဂေါတိ** နိဗ္ဗာနံ။

(ဃ) **ဝိရာဂါနုပဿနာတိ** တဒုဘယဒဿနဝသေန ပဝတ္တော ဝိပဿနာစ မဂ္ဂေါစ။

(င) တာယ ဒုဝိဓာယပိ အနုပဿနာယ သမန္နာဂတော ဟုတွာ အဿသန္တောစ ပဿသန္တောစ "ဝိရာဂါနုပဿီ အဿသိဿာမိ ပဿသိဿာမိ တိ သိက္ခတိ "တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ (ဝိ၊ ဋ၊ ၂။ ၃၅။)

****

http://www.dhammadownload.com

(က) ခယဝိရာဂေါစ-သင်္ခါရတို့၏ ပျက်စီးခြင်းဟူသော မတပ်မက်ခြင်းလည်းကောင်း။အစ္စန္တဝိရာဂေါစ-စင်စစ်သင်္ခါရတရားတို့၏ ချုပ်ရာနိဗ္ဗာန်လည်းကောင်း။

(ခ) ခဏဘင်္ဂေါ-ခဏဘင်တည်း။ဝါ-ဘင်ခဏ၌ ပျက်စီးခြင်းတည်း။

(ဃ) တဒုဘယဒဿနဝသေနာပိ-ထိုနှစ်ပါးစုံသော ခယဝိရာဂ,အစ္စန္တဝိရာဂကို ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။

မှတ်ချက်။ ။ဝိရာဂါနုပဿီ-သင်္ခါရတို့၏ ဘင်ဟူသော ခယဝိရာဂကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်,နိဗ္ဗာန်ဟူသော အစ္စန္တဝိရာဂကို မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်။**တစ်နည်း-** ဝိရာဂါနုပဿီ-အာရုံပြုသောအားဖြင့် ခယဝိရာဂကို,ညွတ်သောအားဖြင့် အစ္စန္တဝိရာဂကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊အသမ္မောဟအားဖြင့် ခယဝိရာဂကို,အာရုံပြုသောအားဖြင့် အစ္စန္တဝိရာဂကို မဂ်ဉာဏ်အားဖြင့်လည်းကောင်း အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ပါဠိတော်နိသျ။

နံပါတ်(၂)

(ခ+ဂ)သို့။ ။ဆရာ၊(က)ဖြင့် ဝိရာဂါနုပဿီ-၌ ဝိရာဂသဒ္ဒါသည် ပျက်ခြင်း,ချုပ်ခြင်း အနက်နှစ်မျိုး၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဝိရာဂအရ ခယဝိရာဂ,အစ္စန္တဝိရာဂဟူ၍ (၂)ပါး အပြားရှိသည်ကိုလည်းကောင်း ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုနှစ်ပါးသော ဝိရာဂတို့အရ အဘယ်တို့ကို အရကောက်ယူအပ်ပါသနည်း၊အရကောက်အထူးကို အကျယ်အားဖြင့် မပြဆိုပြီလော ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ+ဂ)မိန့်။

(င)သို့။ ။ဆရာ (ဃ)ဖြင့် ဝိရာဂါနုပဿနာအရ (၂)ပါးသော ခယဝိရာဂ,အစ္စန္တဝိရာဂကို ရှုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်,မဂ်ဉာဏ်တို့ကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။အဘယ်ကြောင့် ယင်းဉာဏ်နှစ်ပါးကို ယူအပ်ပါသနည်း၊ ဝိပဿနာဉာဏ်တစ်မျိုးတည်းကိုသာ ယူထိုက်သည်မဟုတ်ပါလော-စုဒ်ကြောင့်(င)မိန့်။

နံပါတ်(၃)

(ခ+ဂ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။ထိုတွင်(ဂ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။(ဃ)ဝါကျ-မက္ခန္တရ။

(င)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။ဝိရာဂါနုပဿနာပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကိုဆက်လက်အားထုတ်။

နံပါတ်(၄)

ခယဝိရာဂ။ ။ ဝိရုဇ္ဈန္တိ ဝိရာဂေါ။ခယော ဧဝ ဝိရာဂေါ ခယဝိရာဂေါ။

အစ္စန္တဝိရာဂ။ ။ ဝိရုဇ္ဈန္တိ နိရုဇ္ဈန္တိ သင်္ခါရာ ဧတ္ထာတိ ဝိရာဂေါ။ အစ္စန္တံ ဝိရာဂေါ
ဧ အစ္စန္တဝိရာဂေါ။

ဝိ-ဥပသာရ-ဓာတွတ္ထဗာဓကဇောဂဏ် ရဇ၏။ရုန္ဓဓာတ် ကတ္တုရွ ကြိယာ ချုပ်ကုန်သော သင်္ခါရတရားတို့၏ အဘာဝသည်မုချ။အဓိကရဏတ္တကြိယာ-နိဗ္ဗာန်၏ ပကတူပနိဿယတ္တိသည် ဖလူ။ဏ ပစ္စည်း-နိဗ္ဗာန် ရ၏။

ဝိရာဂါနုပဿီ။ ။ **အနုပဿတိ သီလေနာတိ အနုပဿီ။ဝိရာဂံ အနုပဿီ ဝိရာဂါနုပဿီ။**

ဝိရာဂအရ-ခယဝိရာဂ,အစ္စန္တဝိရာဂတို့သည် မုချ။ထို··၏ အနုပဿီအရ ရှုလေ့

http://www.dhammadownload.com

ရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်နှင့်(ဝါ-ဝိပဿနာဉာဏ်,မဂ်ဉာဏ်နှင့်)အာရုံ+အာရမ္မဏိက အစပ် သမ္ဗန်သည် ဌာန။သမာသ်ပုဒ်လုံး အရ ထို··သော ဝိရာဂကိုရှုလေ့ရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။

နံပါတ်(၅)

ခယ။	၂ခီ + ဏ။ခယနံ သင်္ခါရာနံ ဝိနာသော ခယော။
နိဗ္ဗာန။	။နိ + ဝါ + ယု။ ဝါနတော နိက္ခန္တံ နိဗ္ဗာနံ။ရာဂဂ္ဂိအာဒယော နိဗ္ဗာယတိတိ နိဗ္ဗာနံ။
အစ္စန္တ။	။ကေသတ္ထနိပါတ်။
ဘင်္ဂ။	။ဘန္ဇ + ဏ။
ခဏ။	။ခဏု + ဏ။

နံပါတ်(၆)

(က) ဒွေ ဝိရာဂါ စသည်ဖြင့် ဝိရာဂါနုပဿီ၌ ဝိရာဂအရ ခယဝိရာဂ,အစ္စန္တ ဝိရာဂကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။

(ခ) သင်္ခါရာနံ ခဏဘင်္ဂေါဖြင့် ခယဝိရာဂဟူသည် သင်္ခါရတရားတို့၏ ဘင်္ဂက္ခ ဏပင် ဖြစ်သည်ကိုသိစေ။(တ·ဒ်နည်း သရုပ်ကြားဖေါ်ပါ။)

(ဃ) ဝိပဿနာစ မဂ္ဂေါစဖြင့် ဝိရာဂါနုပဿနာအရ ဝိပဿနာဉာဏ်,မဂ်ဉာဏ် ကို အရကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။တဒုဘယဒဿနဝသေန ပဝတ္တာဖြင့် အနုပဿနာ၌ အနု+ဒိသဓာတ်+ယု ပစ္စည်း၊ဒိသဓာတ်၏ ဒဿနအနက်၌ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ယုပစ္စည်း ဘာဝသာဓနအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊အနုပဿီယတေ အနုပဿနာ ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဝိရာဂနှစ်ပါးကို ရှုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ် တတ် သောကြောင့် ဝိပဿနာ,မဂ်တို့သည် အနုပဿနာမည်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

နံပါတ်(၇)

သမန္နာဂတော/သမန္နာဂတော/သမ္မန္နာဂတော ···ပ,ဒ ပါရာဇာစဉ်များရှု။

နံပါတ်(၈)

ဝိရာဂါနုပဿီ။ ။ဌာနဖြစ်သော ဝိရာဂါနုပဿီယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ဝိပဿနာ,မဂ်၌တင် ဌာနူပစာ။နာနန္တရိကနည်း။

နိယံ။ ။ဗဟုဗ္ဗီဟိ အဿတ္ထိ။မုတ်ဘိ နာနန္တရော။

(ဃ)ဝါကျ။ ။ခယဝိရာဂကို ဝိပဿနာဖြင့်ရှု၊အစ္စန္တဝိရာဂကို မဂ်ဖြင့်ရှု ဤသို့ အစဉ် အတိုင်း ယူအပ်သောကြောင့် ယထာက္ကမနည်း။

****

ဝါကျစဉ်(၂၉)

(က) ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီတိ ဧတ္ထာပိ ဒွေ ပဋိနိဿဂ္ဂါ ပရိစ္စာဂပဋိနိဿဂ္ဂေါစ

http://www.dhammadownload.com

ပက္ခန္ဒနပဋိနိဿဂ္ဂေါ စ။

(ခ) ပဋိနိဿဂ္ဂေါယေဝ အနုပဿနာ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ။

(ဂ) ဝိပဿနာယမဂ္ဂါန မေတံ အဓိဝစနံ။

(ဃ) **ဝိပဿနာ** ဟိ တဒင်္ဂဝသေန သဒ္ဓိံ ခန္ဓာဘိသင်္ခါရေဟိ ကိလေသေ ပရိစ္စဇတိ။

(င) သင်္ခတဒေါသဒဿနေန စ တဗ္ဗိပရီတေ နိဗ္ဗာနေ တန္နိန္နတာယ ပက္ခန္ဒတီတိ ပရိစ္စာဂပဋိနိဿဂ္ဂေါစေဝ ပက္ခန္ဒနပဋိနိဿဂ္ဂေါ စာတိ ဝုစ္စတိ။(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၃၅။)

****

နံပါတ် (၁)

(ဃ+င) ဝါကျတို့ကို ရှု၍ (က) ဝါကျအနက်ပေး-

ပရိစ္စာဂပဋိနိဿဂ္ဂေါစ-တဒင်္ဂပဟာန်၏ အစွမ်းဖြင့် ခန္ဓာဘိသင်္ခါရတို့နှင့်တကွ ကိလေသာတို့ကို စွန့်ခြင်းဟူသော ဝိပဿနာသည်လည်းကောင်း။ပက္ခန္ဒနပဋိနိဿဂ္ဂေါစ-သင်္ခတဒေါသကို မြင်ခြင်းဖြင့် သင်္ခတတရားတို့မှ ပြန်သော အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်၌ ညွတ်သည်၏အစွမ်းဖြင့် ပြေးဝင်တတ်သော ဝိပဿနာသည်လည်းကောင်း။ဣတိ-သို့။ဒွေ-ကုန်သော။ ပဋိနိဿဂ္ဂါ-စွန့်ခြင်းတို့သည်။ဟောန္တိ-ကုန်၏။

(ခ) ပဋိနိဿဂ္ဂေါယေဝ-ကိလေသာတို့ကို စွန့်ခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်၌ ပြေးဝင်ခြင်းသည် ပင်လျှင်။အနုပဿနာ-အဖန်တလဲလဲရှုခြင်းတည်း။

(ဂ) ဧတံ-အဓိဝစနံ-ထိုပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ-ဟူသော အမည်သည်။

(ဃ) ဟိ-ချဲ့။(ဘာငြိ)ဟိ-ယသ္မာ၊ကြောင့်။(မအူ)ယင်းအလို ဝါကျအပြန် အလှန် ပေးနိုင်သည်။ သတိပြုပါ။

(င) သင်္ခတဒေါသဒဿနေန- သင်္ခတတရားတို့၌ အနိစ္စတာအစရှိသော အပြစ်ကို မြင်ခြင်းဖြင့်။တဗ္ဗိပရီတေ-ထိုတေဘူမကသင်္ခတတရားတို့မှ ပြန်သော။နိဗ္ဗာနေ-အသင်္ခတ ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်၌။ဝိပဿနာယ-၏။(သမ္ဗန္ဓ)တန္နိန္နတာယ-ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ညွတ်သည်၏အ ဖြစ်ဖြင့်၊ပက္ခန္ဒတိစ-ပြေးဝင်လည်းပြေးဝင်တတ်၏။

နံပါတ် (၂)

(ဂ) သို့ ပုစ္ဆာတက်။ ။ဆရာ.(ခ) ဝါကျဖြင့် ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာကို ပဋိနိဿဂ္ဂေါ ယေဝ အနုပဿနာ ပဋိသဂ္ဂါနုပဿနာ-ဟု သမ္ဘာဝနာကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကို ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ထိုပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ-အရ အဘယ်ကို ကောက်ယူအပ်ပါ သနည်း။ဝိပဿနာကိုသာ ကောက်ယူအပါသလော၊ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား = ဝိပဿနာကိုသာ မကောက်အပ်၊ဝိပဿနာ,မဂ်နှစ်မျိုးကို ကောက်အပ်၏ ဟူလို။

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ(ဂ)ဝါကျဖြင့် ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ-အရ ဝိပဿနာ, မဂ်နှစ်ပါးကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ဝိပဿနာကို အဘယ့်ကြောင့် ပဋိ နိဿဂ္ဂါနုပဿနာ-ဟူ၍ ကောက်ယူအပ်ပါသနည်း။အထူးထူးအပြားပြား သင်္ခတတရားတို့

http://www.dhammadownload.com

ကို ရှုတတ်သောကြောင့် ဝိပဿနာကို ပဋိသင်္ဂါနုပဿနာ-ဟူ၍ ကောက်ယူအပ်ပါသလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

ကား - အထူးထူးအပြားပြား သခ်ိတတရားတို့ကို ရှုတတ်သောကြောင့် ဝိပဿနာကို ပဋိနိသင်္ဂါနုပဿနာဟူ၍ ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊တဒင်္ဂပဟာန်၏ အစွမ်းဖြင့် ခန္ဓာဘိသင်္ခါရတို့နှင့်တကွ ကိလေသာတို့ကို စွန့်တတ်သောကြောင့် ဝိပဿနာကို ပဋိနိသင်္ဂါနုပဿနာ အရ အရကောက်ယူအပ်သည် ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ဝိပဿနာ၏ သဒ္ဒတ္ထ-ကို ရှု၍ အာဘောဆင်သည်။

ပဋိနိသင်္ဂါ-ကို ရှုသော်…ဝိပဿနာသည် တစ်စုံတစ်ခုသောတရားတို့ကို မစွန့်လွှတ်သော် ပဋိနိသင်္ဂါနုပဿနာ-မည်၏ဟုဆိုသောဆရာ့စကား မသင့်ရာသည်မဟုတ်ပါလော၊ (ဤသို့လည်း အာဘော်ထားနိုင်သည်)။

တစ်နည်း- (ဃ-င) ဝါကျများသည် (ဂ) ဝါကျ၏ ဒဠှီ, ဝိတ္ထာရဖြစ်၍ နှစ်ဝါကျကို ရှု၍ တက်သော်…ပဋိနိသင်္ဂါနုပဿနာသည် ပရိစ္စာဂ ပက္ခန္ဒန၏ အစွမ်းဖြင့် နှစ်ပါးရှိ၍ အရကောက်ရာ၌ ဝိပဿနာတစ်မျိုးတည်းသာဖြစ်၍ မသင့်ရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ သဒ္ဒါ၊အနက်ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသသင့်ရောက်ရာ၏။

(င) ဝါကျသို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ ဝိပဿနာ၏ ပရိစ္စာဂပဋိနိသဂ္ဂ အမည်ရသည်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ဝိပဿနာ၏ ပက္ခန္ဒနပဋိနိသဂ္ဂအမည်ရသည်ကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာ ဆရာသည် (င) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ၊တစ်နည်း=ပက္ခန္တရ၊ (ဂ) ပက္ခန္တရ/ဝါကျာရမ္ဘ၊

(ဃ +င) ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ၊ ကာရဏ၊ ဒဠှီကရဏ။ထိုတွင် (င)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ၊

ပက္ခန္တရ-ဝိပဿနာ၏ ပက္ခန္ဒနပဋိနိသဂ္ဂ မည်ခြင်းကိုဆက်ပြ။

စာစပ်။ ။ဝိပဿနာ…သည် ပေးသောကြောင့်၊ ပရိစ္စဇတိ-၌ ကတ္တား-ကတ္တိ။

တစ်နည်း-ကို ပေးသောကြောင့် ဝုစ္စတိ-၌ ဝုတ္တကံ၊ဝုတ္တကံ၏ ကြိယာ။

နံပါတ် (၄)

ပရိစ္စာဂပဋိနိသဂ္ဂေါ။ ။ **ပဋိနိသဇ္ဇနံ ပဋိနိသဂ္ဂေါ၊ ပရိစ္စဇနံ ပရိစ္စာဂေါ**။

ပရိစ္စာဂေါယေဝ ပဋိသဂ္ဂေါ-ပရိစ္စာဂပဋိနိသဂ္ဂေါ။

ပရိစ္စာဂ-အရ ဘဒင်္ဂပဟာန်, သမုစ္ဆေဒပဟာန်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် စွန့်ခြင်းဟူသော သမ္ဘာဝနာဘောဂုဏ်သည် မှချ။ထို…၏ ပဋိနိသဂ္ဂ-ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ မငြိကပ်သော ဝိပဿနာ,မဂ်တို့နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏီးစပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို…သော ဝိပဿနာ, မဂ်တို့ရ၏။ (မအူ-၌ ကမ္မဓာရယ် ရိုးရိုးဆိုသည်)။

ပက္ခန္ဒနံ။ ။ **ပက္ခန္ဒတီတိ ပက္ခန္ဒနံ**။ (ဝိပဿနာ,မဂ်)

ပက္ခန္ဒနပဋိနိသဂ္ဂေါ။ ။**ပက္ခန္ဒနမေဝ ပဋိနိသဂ္ဂေါ**။

http://www.dhammadownload.com

ပက္ခန္ဒနဋ္ဌေန တံ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ စာတိ ပက္ခန္ဒနပဋိနိဿဂ္ဂေါ၊

ပက္ခန္ဒန-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ ပြေးဝင်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သည် မုချ။ပဋိနိဿဂ္ဂ-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ စွန့်လွှတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ် သည် မုချ။ထို..၏ ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို..သော ပြေးဝင်တတ်, စွန့်လွှတ်တတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ရ၏။

တဒင်္ဂဝသေန။ ။ တံ တံ အင်္ဂံ တဒင်္ဂံ၊ တဒင်္ဂဿ ပဟာနံ တဒင်္ဂပဟာနံ။

တဒင်္ဂပဟာနဿ ဝသော တဒင်္ဂဝသော။(တဒင်္ဂဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌ ပဟာနဟူသော နောက်ပုဒ်ကျေသော ပုဗ္ဗပဒေ ဥတ္တရပဒလောပသမာသ်။)

တံတံ ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ ဝိစိတ္တဘော ဂုဏ်ရ၏။ထို....၏ အင်္ဂဟူသော နောက်ပုဒ်အရ နိစ္စသညာနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ခြင်း သည် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို..သော ထိုထိုသော နိစ္စသညာရ၏။

တဒင်္ဂ-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ ထိုထိုသော နိစ္စသညာသည် မုချ။ ထို..၏ ပဟာန-ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ အနိစ္စာနုပဿနာ-ဟူသော ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့် ပဟာတဗ္ဗ+ပဟာယကအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။ပဟာန-ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ ထို..သော ဝိပဿနာဉာဏ် ရ၏။

ခန္ဓာဘိသင်္ခါရာ။ ။ ခန္ဓာ စ အဘိသင်္ခါရာစ ခန္ဓာဘိသင်္ခါရာ။

ဒေါသဒဿနံ။ ။ ဒေါသဿ ဒဿနံ ဒေါသဒဿနံ။

တဗ္ဗိပရီတံ။ ။ တေဟိ ဝိပရီတံ တဗ္ဗိပရီတံ။

တ-ဝိသေသနပုဒ်အရ တေဘူမကသင်္ခတတရားတို့သည် မုချ။ထို..၏ ဝိပရီတ အရ-နိဗ္ဗာန်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး စပ်ခြင်းသည် ဌာနူ၊ ပုဒ်လုံးအရ ထို..သော တေဘူမက သင်္ခတ တရားတို့မှ ဖောက်ပြန်သော နိဗ္ဗာန်ရ၏။

တန္နိန္နတာ။ ။ တသ္မိံ နိဗ္ဗာနေ နိန္နံ တန္နိန္နံ၊ တန္နိန္နဿ ဘာဝေါ တန္နိန္နတာ။

နံပါတ် (၅)

ပဋိနိဿဂ္ဂ	= ပဋိ + နိ + သဇ္ဇ + ဏ။
ပက္ခန္ဒန	= ပက္ခန္ဒ + ယု၊
တဗ္ဗိပရီတ	= တ + ဝိ + ပရ+ဣ+တ။
သင်္ခတ	= သံ+ကရ+တ၊ သမေစ္စ ပစ္စယေဟိ ကတံ သင်္ခတံ။
တန္နိန္န	= တ -သဒ္ဒါ+နိမု+တ။

နံပါတ် (၆)

(ဃ) ပရိစ္စဇတိ-ဖြင့် ပရိစ္စာဂေါ-ကို ပရိစ္စဇတီတိ ပရိစ္စာဂေါ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ပရိ+စဇ+ဏ၊ ယင်း ဏ-ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန-၌ သက်သည်ကို သိစေ၊ **တဒင်္ဂဝသေန-စသည်ဖြင့်** တဒင်္ဂပဟာန်၏ အစွမ်းဖြင့် ခန္ဓာအဘိသင်္ခါရနှင့်တကွ ကိလေသာတို့ကို

http://www.dhammadownload.com

ပယ်စွန့် ၏-ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

(င) **ပက္ခန္ဒတီတိ-ဖြင့်** ပက္ခန္ဒန်-၌ ပက္ခန္ဒ-ဓာတ်+ယု+ပစ္စည်း၊ယင်း ယုပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန-၌ သက်၍ ပက္ခန္ဒတီတိ ပက္ခန္ဒန်-ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်။**သခ်တဓေါသံဒသ္သနေန-စသည်ဖြင့်** သခ်တတရားတို့၌ အပြစ်ကို မြင်၍ ထိုသခ်တတရားတို့မှ ဖောက်ပြန်သော နိဗ္ဗာန်၌ ညွှတ်ကိုင်းခြင်း၏ အဖြစ်ဖြင့် ပြေးဝင်၏ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။**ဝိပဿနာ။ပ။ဝုစ္စတိ-ဖြင့်** ပရိစ္စာဂပဋိနိဿဂ္ဂအရ ပက္ခန္ဒနပဋိနိဿဂ္ဂ-တို့အရ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ပဋိနိဿဂ္ဂ/ပဋိနိဿဂ္ဂ...

နိ-ဥပသာရရှေ့ရှိ၍ ယင်းဥပသာရသည် ဓာတွတ္ထဗာဓကအနက်ရှိသောကြောင့် ဒွေဘော်ဖြင့်ရှိသော ပဋိနိဿဂ္ဂ-ပါဌ်သာသင့်။

(သဇ္ဇ-ဓာတ်သည် ငြိကပ်ခြင်းအနက်ကို ဟောသော်လည်း နိ-ဥပသာရကြောင့် မငြိကပ်ခြင်း၊ စွန့်ခြင်းကို ဟောသောသည်။ထိုကြောင့် နိ-အနက်ရှိဖြစ်၍ ဒွေဘော်ရောက်ရသည်၊ နိကာယော-ပုဒ်၌ အနက်မရှိ၍ ဒွေဘော်မရောက်ဟု ဝိသုဒ္ဓါရုံသုတ်နက်ကြီး၌ ရူပသိဒ္ဓိဋီကာကိုယူ၍ ရေးသားထားသည်ဟု ဆရာဘုန်းကြီး ပြောဖူးသည်)၊

ဘာဋီကာ-တို့၌ "ပဋိနိသဂ္ဂ" ဟု ဒွေဘော်မဲ့ကို တွေ့ရသည်။ဒွေဘော်သည်အနိစ္စဝိဓိဖြစ်၍ အမှားမဆိုသာ။

(င)တဗ္ဗိပရိတော/တဗ္ဗပရိတော...

တဗ္ဗပရိတော-ထိုသခ်တမှပြန်သော နိဗ္ဗာန်၌၊(ဂဏ္ဌိ-ဟောင်း၌) ဤသို့ အနက်သမ္ဗန်သောကြောင့် ယင်းအလို တဗ္ဗပရိတော-ပါဌ်သင့်။

ထိုသို့ဆိုသော်လည်း "နိစ္စာဒိဝသေန တဗ္ဗိပရိတော" (သာရတ္ထ)။တဗ္ဗိပရိတောတိ ဟတောသခ်ါရတော ဝိပရိတေ(ယောဇနာ)တို့၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊တဗ္ဗိပရိတော-ပုဒ်သည်သာ သဒ္ဒယုတ္တိရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊တဗ္ဗိပရိတော-ပါဌ်သာသင့်။

(င) **တန္နိန္နတာယ/နိန္နတာယ...**

ဂဏ္ဌိဟောင်း၌ နိန္နတာယ တန္နိန္နတာယ-ဟူ၍ နှစ်ပုဒ်ရှိနိုင်ကြောင်းကို ဖွင့်ဆို၏။ ထိုအလိုနှစ်ပါဌ်သင့်။

တန္နိန္နတာယာတိ တဒဓိမုတ္တတာယ(သာရတ္ထ)။တန္နိန္နတာယာတိတသ္မိံ နိန္နဘာဝေန နိန္နတာယ (ယောဇနာ) ဟု ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ယင်းတို့အလို တန္နိန္နတာယ-ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

(ဂ)ရှု၍ ပဋိဿဂ္ဂါနုပဿနာ။ ။အပေါင်းမဲ့မွှသာမှုညအမည်ကို အစိတ်ဝိပဿနာမဂ်တို့၌ တင်...ကေဒေသျှ၊ ရှုဦး။

ခန္ဓာဘိသခ်ါရေဟိ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ခန္ဓငါးပါးတို့၏ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်

http://www.dhammadownload.com

သော ဝိပါကက္ခန္ဓာ၌တင် ကေဒေသျှ။

တစ်နည်း -အစိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓပဒ၊အဘိသင်္ခါရပဒအမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော ဥပဒ လေးပါတို့၌တင် ကေဒေသူ။

ကိလေသော။ ။ခန္ဓပဒ၊အဘိသင်္ခါရပဒတို့မှ ကြွင်းသော ကိလေသပဒကို ယူရသောကြောင့် ပါရိသေသနည်း။

ပက္ခန္ဒတိ ။ ။ဝိပဿနာသည် ပြေးမဝင်တတ်၊အာရုံပြုသောအားဖြင့် သက်ဝင်သကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် တဒ္ဓမ္မူပစာရ၏။

နံပါတ် (၁၀)

ခန္ဓာဘိသင်္ခါရေဟိ အရကောက်··ခန္ဓာ-အရ လောကီဝိပါက်စိတ်၊ စေတသိက်၊ အဘိသင်္ခါရ-အရ လောကီကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်စေတနာ။

လောကီဝိပါက် ခန္ဓာငါးပါး၏ ပဒဋ္ဌာန်ကား သာမညအားဖြင့် အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကံ၊ အာဟာရတည်း၊

ဝိပါက၏ပဒဋ္ဌာန်ကား···ပုညာပုညတည်း။

ထို၏ကား = ယောနိသောမနသိကာရ၊အယောနိသောမနသိကာရတည်း။ ဤသို့ စသည်ဖြင့်၊ အောက်သက်ဩရယွှာရယူထုတ်။

ထိုဝိပါကကား နာမ်၊ရုပ်၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။

ထိုကား··· သဠာယတန၏ ပဒဋ္ဌာန်တည်း။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် အထက်တက် အာရုယှာရယူထုတ်လေ၊ အဘိသင်္ခါရ-အရ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်နှစ်ခု ပေါင်း၍ ထုတ်ပါ။

****

ဝါကျစဉ် (၃၀)

(က) ကိဗ္ဗိသံ သာဟသိကကမ္မံ လောဘာဒိကိလေသုဿဒံ အကတံ တယာတိ အကတကိဗ္ဗိသော။

(ခ) ကသ္မာ ဣဒံ ဝုစ္စတိ၊ ယသ္မာ သဗ္ဗပ္ပကာရမ္ပိ ကတံ တယာ ကလျာဏံ၊ အကတံ တယာ ပါပံ။

(ဂ) တေန တံ ဝဒါမ "ကိံ" တုယှံ ဣမိနာ ရောဂ္ဂါဘိဘူတတ္တာ လာမကေန ပါပကေန ဒုက္ခဗဟုလတ္တာ ဒုဇ္ဇီဝိတေန"။

(ဃ) မတံ တေ ဇီဝိတာ သေယျောတိ တဝ မရဏံ ဇီဝိတာ သုန္ဒရတရံ။

(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၆။)

****

နံပါတ် (၁)

(က) တယာ-သင်သည်။ကိဗ္ဗိသံ-ကြမ်းတမ်းသော။လောဘာဒိကိလေသုဿဒံ-

http://www.dhammadownload.com

လောဘအစရှိကုန်သော ကိလေသာတို့ဖြင့်များသော။သာဟာသိကကမ္မံ-အနိုင်အထက်ပြု အပ်သောအမှုကို။ဝါ-အကြမ်းပတမ်းအရမ်းအမှုကို။ဣတိတသ္မာ အကတကိဗ္ဗိသတ္တာ- ထိုသို့ကြမ်းတမ်းသော လောဘအစရှိကုန်သော ကိလေသာတို့ဖြင့် များသောအနိုင်အထက် ပြုအပ်သောအမှုကို မပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။-

(ခ) ဣဒံဝစနံ-ဤကတကလျာဏော အစရှိသော စကားကို။အမှေဟိ-တို့သည်။ ဝုတ္တတိ။တသ္မာ ဣဒံ ဝုတ္တတိ-ဟု ယသ္မာ၏ နိယတ်ကို ထည့်။

(ဂ) တံ-ထိုကတကလျာဏအစရှိသော စကားကို။တဝ-သင်၏။ဝါ-ကို။ ရောဂါဘိဘူတတ္တာ-ရောဂါနှိပ်စက်အပ်၏ အဖြစ်ကြောင့်။တဝ-၏ (သမ္ဗန်)ဝါ-သည်။ ဒုက္ခဗဟုလတ္တာ-များသော ဒုက္ခရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။

နံပါတ် (၂)

(က) ဝါကျသို့ လီနတ္ထရစောဒနာ။ ။ဆရာ ပါဠိတော်၌ ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းတို့သည် အကတ ကိဗ္ဗိသော-ဟူသောမရဏာသံဝဏ္ဏနာစကားကို ပြောဆိုကြကုန်၏။ထိုအကတကိဗ္ဗိသ-ပုဒ်၌ ကိဗ္ဗိသအရ အကုသိုလ် သာမန်ကိုကောက်၍ အကတကိဗ္ဗိသပုဒ်ကို တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုအပ်ပါသလော၊ကိဗ္ဗိသ-အရနှင့် ဝစနတ္ထကို အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

ကား = ကိဗ္ဗိသ-အရ အကုသိုလ်သာမန်ကို မကောက်မူ၍ လောဘအစရှိသော များသော ကိလေသာရှိသော အဆောတလျင် ဖြစ်စေအပ်သော အမှုကိုကောက်လျက်၊ကိဗ္ဗိသံ အကတံ ယေနာတိ အကတကိဗ္ဗိသော-ဟု တတိယာဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြုအပ်၏ဟူလိုသော်။

(ခ) ဝါကျတို့ စောဒနာ။ ။ဆရာပါဠိတော်၌ ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းတို့သည် ကတကလျာဏ-စ သော မရဏာသံဝဏ္ဏနာစကားကို ပြောဆိုကြကုန်၏။အဘယ်ကြောင့် ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းတို့သည် ထိုကတကလျာဏ-စသော မရဏာသံဝဏ္ဏနာစကားကို ပြောဆိုအပ်ပါသနည်း။ပြောဆို ရခြင်း၏ နှလုံးသွင်း ရည်ရွယ်ချက်အကြောင်းကို မပြဆိုပြီလော၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ကသ္မာ ဣဒံ ဝုတ္တတိသည် ပုစ္ဆာဝါကျ၊ ယသ္မာ-စသည်ကာရဏ ဝါကျ၊ ကတကလျာဏ-စသည် ကာရဏဝါကျ၊ကတကလျာဏ-ဆိုရခြင်း အကြောင်းကိုပြ (ဂ)ဝါကျ-လဒ္ဓဂုဏ။(ခ) ဝါကျကိုဆိုသဖြင့် ရအပ်သောအကျိုး ကိုပြ။(ဃ)ဝါကျ-ပက္ခတ္ထရ။

စာစပ်။ ။ လောဘာဒိကိလေသုဿဒတ္တာ-ဟုဟိတ်ပြင်၍၊ကြောင့်-ပေးသောကြောင့်၊ ကိဗ္ဗိသန္တိဝုတ္တတိ-၌ အကြောင်းဟိတ်; အကျိုးဖိုလ်စပ်။တစ်နည်း ဝိသေသန ရိုးရိုးစပ်။

လောဘာဒီနံ အတိဝိယ ဥဿန္နတ္တာ အနုပပရိက္ခိတ္တာ ကတံ သာဟာသိကကမ္မံ ကိဗ္ဗိသန္တိ ဝုတ္တတိ။ (ဋီကာ)

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၄)

အကာတကိစ္စသော။ ။ အကာတံ ကိစ္စံ ယေနာတိ အကာတကိစ္စသော။

အကာတကိစ္စသ-ဟူသော သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ မပြုအပ်သော အဆောတလျင်ဖြစ်စေအပ်သောအမှုသည် မုချ၊ထို..၏ ဥပါသကာနှင့် ဝိသေသနံ+ ဝိသေသျ၊သာဓက+သာချအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဌာန၊ယ-အညပုဒ်အရ ထို..သော မပြုအပ်သော အဆောတလျင် ဖြစ်စေအပ်သောအမှုရှိသော ဥပါသကာ ရ၏။

သာဟာသိကံ။ ။ သဟာသာ နိဗ္ဗတ္တံ သာဟာသိကံ။

သဟာသာ-ဟူသာ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ အဆောတလျင် လျင်မြန်သော ကာလသည် မုချ၊ထို..၏ ဇာိက-ပစ္စည်းအရ ဖြစ်စေအပ်သော ပါဏာတိပါတ-စသောအမှုနှင့် ကာလ+ကာလဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဌာန၊ဇာိက ပစ္စည်းအရ ထို..သော အဆောတလျင်ဖြစ်စေအပ်သော ပါဏာတိပါတ-စသောအမှုရ၏။

သာဟာသိကကမ္မံ။ ။ သာဟာသိကဉ္စ တံ ကမ္မဉ္စာတိ သာဟာသိကကမ္မံ။

သာဟာသိက..ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ အဆောတလျင်ဖြစ်ခြင်း ဂုဏ်သည် မုချ၊ ထို..၏ ကမ္မ-ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ ပါဏာတိပါတ-စသော အမှုနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏောအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည်ဌာန၊ ပုဒ်လုံးအရ ထို..သော အဆောတလျင်အမှုရ၏။

သဗ္ဗပ္ပကာရံ။ ။သဗ္ဗံ ပကာရံ ယဿာတိ သဗ္ဗပ္ပကာရံ၊

ရောဂါဘိဘူတတ္တံ။ ။ ရောဂါနံ အဘိဘူတော ရောဂါဘိဘူတော။
ရောဂါဘိဘူတဿ ဘာဝေါ ရောဂါဘိဘူတတ္တံ။

ဒုက္ခဗဟုလတ္တံ။ ။ ဒုက္ခံ ဗဟုလံ ယဿာတိဒုက္ခဗဟုလော။
ဒုက္ခဗဟုလဿ ဘာဝေါ ဒုက္ခဗဟုလတ္တံ။

သေယျော။ ။ ဝိသေသေန ပသတ္ထော သေယျော။

သုန္ဒရတရံ။ ။ ဝိသေသေန သုန္ဒရံ သုန္ဒရတရံ။

ဇေဋ္ဌော။ ။ ဝိသေသေန ဝုဍ္ဍော ဇေဋ္ဌော။

သုန္ဒရ-ပုဒ်အရ ကောင်းဂုဏ်သည် မုချ၊ထို..၏ တရ...ပစ္စည်းအရ ကောင်းသည့်ထက် အထူးအားဖြင့် ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ခြင်းသည် ဌာန၊တရ-ပစ္စည်းအရ ထို..သော ကောင်းသည့်ထက်အထူးအားဖြင့် ကောင်းခြင်းဂုဏ်ရ၏။

နံပါတ် (၅)

ကိစ္စသ	=	ကလ+ဣသ။ ကရ+ဣသ၊ ကရောတိ အနိဋ္ဌဖလန္တိ ကိစ္စသံ၊
ကိလေသ=		ကိလိသ + ဏ။
ကလျာဏ=		ကလ+ယာဏ၊
ပါပက	=	ပ+အပ+ဏွု။
လာမက	=	လမ+ ဏွု၊ လာ+မက၊

http://www.dhammadownload.com

ဥဿဒ = ဉ + သဒ+ အ။
လောဘ = လုဘ + ဏ။
သုန္ဒရ = သု+ ဒရ + အ။
ရောဂါ = ရုဇ + ဏ။

နံပါတ် (၆)

(ဃ) မရဏံဖြင့် မတံ-၌ မရ+တပစ္စည်း၊ယင်း တ-ပစ္စည်း၏ဘာဝသာဓနေ၌သက်၍ မရိယတေ မရဏံ-ဟု ဝစနတ္ထပြုရအပ်ကို သိစေသည်။တာဝ-ဖြင့်တေ၌ တုမှ သဒ္ဒါနောင် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သက်၍ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်နှင့်တကွ တုမှသဒ္ဒါကိုတေ-ပြု၍ ပြီးသည်ကို သိစေသည်။သုန္ဒရတရံဖြင့် သေယျော-၌ ချီးမွမ်းအပ်မြတ်၏ဟူသည် အလွန်ကောင်းခြင်း ပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ(တစ်နည်း)ပသတ္ထပုဒ်၊ဣယ ပစ္စည်း၊ယင်း ဣယ ပစ္စည်း၏ ဝိသေသတဒ္ဓိတ်အနက်၌ဖြစ်၍ ဝိသေသေန ပသတ္ထော သေယျော-ဟု ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကိုသိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဒုစ္စိဝိတေန/ဒုက္ခေန ဇီဝိတေန...

ဝိဘာသာသဒ္ဒါလိုက်လာကြောင့် သမာသ်သည် များသောအားဖြင့် အနိစ္စသမာသ်သာဖြစ်၍ သမာသ်+ဝါကျ၊အနက်ထူးမရှိ၊ ထိုကြောင့် နှစ်ပါး၌သင့်။

ဒုစ္စိဝိတေနာတိ ဒုက္ခဗဟုလတ္တာ ဒုက္ခေန ဇီဝိတေန။(ကင်္ခါဋီကာသစ်၊၂၁၆။)

ကိဗ္ဗိသံ/ကိဗ္ဗိသော...

ကိဗ္ဗိသ-သဒ္ဒါသည် ပုံလိင်၊နပုံလိင်ဖြင့် ဒွိလိင်ရှိနိုင်ကောင်းသောကြောင့် နှစ်ပါး၌သင့်။

နံပါတ် (၈)

ကိဗ္ဗိသ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော လောဘစသော ကိလေသာအကုသိုလ်တို့၏ကိဗ္ဗိသ-အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော လောဘ-စသော ကိလေသာများခြင်းကြောင့် အဆောတလျင်ဖြစ်တတ်သော ပါဏာတိပါတ-စသော အမှု၌တင် ကာရဏူပစာ။

သုန္ဒရတရံ။ ။မထင်ရှားသော ဣယ-ပစ္စည်းကို ထင်ရှားရှိသော တရပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ဂေါဂဏ္ဍနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

အကတကိဗ္ဗိသ-၏ ဝေဝစနဟာရနေတ္တိ

အကတပါပေါ၊ အကတလုဒ္ဒေါ၊ အကတလျာဏော၊ အကတကုသလော၊ ကတဘီရုတ္တာဏော၊ ဤသို့စသည်ယှဉ်။

ကိဗ္ဗိသ-အရကောင်း၍ ပရိဝတ္တနဟာရနေတ္တိ...

လောဘ-စသော ကိလေသာအကုသိုလ်ကိုကောက်။

http://www.dhammadownload.com

လောဘ-စသော ကိလေသာအကုသိုလ်ကို ဟောသဖြင့် ထို··၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အလောဘအစရှိသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ထို-လျှင်အကြောင်းရင်း ရှိသော ပစ္စုပ္ပန်,သံသရာအကျိုးတို့သည်လည်းကောင်း ပပျောက်ကုန်၏။ လောဘ-စသော ကိလေသာအကုသိုလ်လျှင်အကြောင်းရင်း ရှိကုန်သော ပစ္စုပ္ပန်,သံသရာဘေးတို့သည် စည်ပင် ပြန့်ပွား များကုန်၏။

****

ဝါကျစဉ် (၃၁)

(က) **တတ္ထ သန္တိ** ဥပသဂ္ဂေါ၊ တေန သဒ္ဒေါ ဥဿုက္ကဝစနမေတံ သန္တိဋ္ဌာတိ။

(ခ) တဿ သဒ္ဒေတေတွာ သုဋ္ဌု စေတတ္တာတိ အတ္ထော။

(ဂ) ယသ္မာ ပန ယော သန္တိဋ္ဌ ဝေါရောပေတိ၊သော ဓာနန္တော,သဉ္ဇာနန္တော ဟောတိ။

(ဃ) တဋ္ဌဿ ဝေါရောပနံ စေဒ္ဓ အဘိဝိတရိတ္တာ ဝီတိက္ကမော ဟောတိ။

(င) တသ္မာ ဗျဉ္ဇနေ အာဒရံ အကတွာ အတ္ထမေဝ ဒဿေတုံ **"ဓာနန္တော သဉ္ဇာနန္တော စေစ္စ အဘိဝိတရိတ္တာ ဝီတိက္ကမော"** တိ ဝေမဿ ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တံ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။၃၇။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)တတ္ထ-ထိုသဋ္ဌိစ္စ-ဟူသောပုဒ်၌။(ဘာဋ္ဌီ)တတ္ထ-ထို သဋ္ဌိစ္စဟူသောပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်း၌။ဝါ-ထိုသဋ္ဌိစ္စ-ဟူသော ပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်းတွင်။တေန-ထိုသံဥပသာရနှင့်။ သဒ္ဒေါ၊သဋ္ဌိစ္စာတိဇတံ ဝစနံ-သည်။ဥဿုက္ကဝစနံ-ပုဗ္ဗကာလကြိယာကို ဟောတတ်သောသဒ္ဒါတည်း။ဝါ-ပုဗ္ဗကာလကြိယာကို ဟောကြောင်းဖြစ်သောသဒ္ဒါတည်း။(မအူ)ဥဿုက္ကဝစနံ-အားထုတ်ခြင်းကို ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။ (သာရတ္ထ)

(ဂ)ဓာနန္တော-သတ္တဝါဟူ၍သိသည်။သဉ္ဇာနန္တော- ဓိဝိတ်ခြွေမှု ခွင်းနေ၏ဟုကောင်းစွာသိသည်။(အဖွင့်နှင့်အညီ)

(ဃ)တဋ္ဌ ဝေါရောပနံ-ထိုခွင်းခြင်းသည်လည်း။(ဌာနပယုတ်)ဝီတိက္ကမောစ-လွန်ကျူး ခြင်းသည်လည်း။(အဋ္ဌာနပယုတ်)စေစ္စ-ဝဓကစေတနာအစွမ်းဖြင့် စေ့ဆော်၍။ ဝါ-သတ်အံ့ဟု စိတ်ဖြင့် ပိုင်းဖြတ်၍။(အဖွင့်နှင့်အညီ)။

(င) တသ္မာ-ထိုသို့ သတ္တဝါဟု သိသောသညာနှင့်တကွ စေ့ဆော်၍သတ်သောရဟန်း၏ ဓာနန္တ,သဉ္ဇာနန္တ၏အဖြစ်ကြောင့်။(တသ္မာ-အစွဲ)အဘိဝိတရိတ္တာ-ဆုံးဖြတ်သောအားဖြင့်. လွှမ်းမိုး၍။ဝါ-လုံးလ၏အစွမ်းဖြင့် နှိမ်နင်း၍။ဝါ-ရွံ့ရှာခြင်းကင်း ရဲတင်း၍ ဘာစိတ်ကို စေလွှတ်၍။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် သံ-ဥပသာရနှင့်တကွဖြစ်သော

http://www.dhammadownload.com

စိစ္စ-သဒ္ဒါသည် ကြိယာဝိသေသနကို ဟောသောသဒ္ဒါဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ ထိုသဋ္ဌိစ္စ-ပုဒ်၏အနက်ကို အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။သဋ္ဌိစ္စ-ပုဒ်၏ ပဒတ္ထ (ပုဒ်အနက်ကို) မပြဆိုပြီလော။ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) ဝါကျသို့ အယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) ဝါကျဖြင့် သဋ္ဌိစ္စ-ပုဒ်၏ ပဒတ္ထ(ပုဒ်အနက်ကို) သဒ္ဓေတေတွာ သုဋ္ဌု စေတေတွာ-ဟု မှတ်သားထိုက်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုသို့ ဖွင့်ဆိုသော် ထိုသုဋ္ဌု စေတေတွာ-ဟူသောအဖွင့်သည် ဇာနန္တော,သဉ္ဇာနန္တော-ဟူသော ပဒဘာဇနီ-နှင့် ဆန့်ကျင်နေသည် မဟုတ်ပါလော။အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်၊ (ဂဏ္ဌိ)။

ကား။ ။သတ္တဝါဟုသိသော သညာနှင့်တကွ စေ့ဆော်၍ သတ်သောရဟန်းသည် သတ္တဝါဟု သိခြင်း,ဇီဝိတိန္ဒြေမှုခွင်းနေဟု ကောင်းစွာသိခြင်း အဓိပ္ပါယ်အနက်လည်း ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့် မဆန့်ကျင်ဟူလို။

(ဃ) ဝါကျသို့ အယုတ္တာဘောဂစောဒနာ။ ။ဆရာ(က) စသောဝါကျတို့ဖြင့် သဋ္ဌိစ္စ-ပုဒ်သည် ကြိယာဝိသေသနပုဒ်ဖြစ်၍ သဒ္ဓေတေတွာ သုဋ္ဌု စေတေတွာ-ဟု ကြိယာဝိသေသနအနက် မှတ်သားထိုက်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုကြိယာဝိသေသနအနက်အားလျော်စွာ ပဒဘာဇနီ၌လည်း သဋ္ဌိစ္စာတိ ဇာနိတွာ-ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ်အကျိုးငှာ ဇာနန္တော, သဉ္ဇာနန္တော-ဟူ၍ ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန်အားဖြင့် ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ သဒ္ဒါ, အနက်, မာတိကာ, ပဒဘာဇနီဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

ကား။ ။ကြိယာဝိသေသနအနက်ဖြစ်သင့်သော်လည်း ထိုကြိယာဝိသေသနကိုဟောသော ဇာနိတွာ,သဉ္ဇာနိတွာသဒ္ဒါကို အလေးမပြုမူ၍ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုသာ ပြခြင်းအကျိုးငှာ ဇာနန္တော,သဉ္ဇာနန္တော-ဟူ၍ ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန်အားဖြင့် ပဒဘာဇနီကို ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ဝိရောဓိဒေါသမသင့် ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(က) ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ၊ထိုတွင် တေန-စသည် ပက္ခန္တရ၊အစိတ်မှတစ်ပါးအပေါင်းကိုပြ။**တစ်နည်း**-ဝါကျာရမ္ဘ။(ခ)ဝါကျ ဝိတ္ထာရ၊ သဋ္ဌိစ္စ-ပုဒ်၏ အနက်ကိုချဲ့ပြ။ (ဂ)ဝါကျစသည် ဝါကျာရမ္ဘ၊ ဇာနန္တော,သဉ္ဇာနန္တောဖွင့်ဆိုရခြင်း၌ စောဒနာကို ဆက်လက်ပြ၊ ထိုတွင်(ဃ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ၊သဋ္ဌိစ္စ-ပုဒ်ကို ဇာနန္တ,သဉ္ဇာနန္တဖွင့်ပုံမှတင်ပါး စေစ္စ, အဘိဝိတရိတွာ ဝီတိက္ကမော အဖို့တစ်ပါးပြ။

တစ်နည်း -ဝါကျာရမ္ဘ။(ဃ)ဝါကျ-ဖလဝါကျ။

စာစပ်။ ။ သဒ္ဒိကား ထက္ကပေးသောကြောင့်၊ဝစန်-၌ ကြိယာဝိသေသန၊ ဝိသေသျစပ်၊ **သဒ္ဒိန္တိပဒံ ဝစနန္တိပဒေ ကြိယာဝိသေသနံ။** (ယောဇနာ)။တစ်နည်း-သဟာဒိယောဂ/သဟာဒိယောဂဝန္တစပ်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၄)

ဥဿုက္ကဝစနံ။ ။ **ဝုစ္စတိ ဧတေနာတိ ဝစနံ။ဥဿုက္ကဿ ဝစနံ ဥဿုက္ကဝစနံ။**

ဥဿုက္ကဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ အားထုတ်ခြင်း အနက်သည် မုချ။ထို၏ ဝစနဟူသော နောက်ပုဒ်အရ ဟောကြောင်းဖြစ်သော သဒ္ဒိစ္စ-သဒ္ဒါနှင့် အကျိုး + အကြောင်း စပ်ခြင်းသည် ဌာနူ၊ ပုဒ်လုံးအရ ထိုသော အားထုတ်ခြင်းအနက်ကို ဟောကြောင်းဖြစ်သော သဒ္ဒိစ္စ-သဒ္ဒါရ၏။

ဥပသဂ္ဂေါ။ ။ **ဓာတွတ္ထံ ဥပေစ္စ သဇ္ဇတီတိ ဥပသဂ္ဂေါ။**

ဓာနန္တော။ ။ **ပါဏောတိ ဉာယတီတိ ဓာနန္တော။** (ဉာ+နာ+အန္တ)

ဉာ-ဓာတ်အရ ကတ္တုရူ-သတ္တဝါဟု သိသော သညာပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။အယောနိသောမနိသိကာရ-စသော ရှေးရှေးသောစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဖလူ။နာ-ပစ္စည်းအရ ရူပသိဒ္ဓိမတ္တပဒသိလိင္ဂတာဘောဂဏ် ရ၏။အန္တ-ပစ္စည်းအရ ထို-ရသော-သတ္တဝါဟု သိသော ရဟန်း ရ၏။

သဉ္ဇာနန္တော။ ။ **သုဋ္ဌု စေတေတွာ ဓာနန္တောတိ သဉ္ဇာနန္တော**

ဝေါရောပနံ။ ။ **ဝေါရောပီယတေ ဝေါရောပနံ၊** (သက်ခြင်းကြိယာရ၏။)

ဝိတိက္ကမော။ ။ **ဝိတိက္ကမီယတေ ဝိတိက္ကမော။**

ဗျဉ္ဇနံ။ ။ **ဗျဉ္ဇီယတိ အတ္ထော ဧတေနာတိ ဗျဉ္ဇနံ။**

ပဒဘာဇနံ။ ။ **ဘဇတိ ဝိဘဇတိ ဧတေနာတိ ဘာဇနံ၊ ပဒဿ ဘာဇနံ ပဒဘာဇနံ။**

ပဒဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ သဒ္ဒိစ္စ-ဟူသောပုဒ်သည် မုချ။ထို-၏ ဝေဖန် ကြောင်းဖြစ်သော ဒေသနာတော်နှင့် အာရုံ+အာရမ္မဏိက စပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။**တစ်နည်း-** ပဒဘာဇနီ ပါဠိတော်နှင့် ဌာနီ+ဌာန စပ်ခြင်းသည်ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော ပုဒ်ကို ဝေဖန်ကြောင်းဖြစ်သော ဒေသနာဉာဏ်။ဝါ-ပဒဘာဇနီ ပါဠိတော်ရ၏။

နံပါတ် (၅)

ဥပသဂ္ဂေါ	= ဥပ+သဇ္ဇ + ဏ၊
ဥဿုက္က	= ဥ+သု+ကာ+ကွိ၊
သဒ္ဒိစ္စ	= သံ+စိတိ+တွာ၊
သုဋ္ဌု	= သု+ ဌာ၊ သုန္ဒရဘာဝံ ဌာတိ တိဋ္ဌတီတိ သုဋ္ဌု။
ဝိတိက္ကမော	= ဝိ+အတိ+ကမု+
ဗျဉ္ဇန	= ဝိ+အဉ္ဇ/အဉ္ဇု+ယု၊
အာဒရ	= အာ+ဒရ+အ။

နံပါတ် (၆)

(က) ဥပသဂ္ဂေါ-ဖြင့် သံ-သည် သန္တ-ပုဒ်+သိဝိဘတ်ဖြင့်ပြီးသော နာမ်ပုဒ် မဟုတ်၊သံ-ဥပသာရပုဒ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။တေန **သဒ္ဒိ ဥဿုက္ကဝစနံ-**ဖြင့် သံ

http://www.dhammadownload.com

ဥပသာရနှင့်တကွဖြစ်သော သဋ္ဌိစ္စပုဒ်သည် အားထုတ်ခြင်းအနက်ကိုဟောသော ကြိယာဝိသေသနပုဒ်အဖြစ်ကို သိစေသည်။

(ခ) **သဒ္ဓေတဗ္ဗာ သုဋ္ဌု စေတေတဗ္ဗာဖြင့်** သဋ္ဌိစ္စဒ္ဒ် သံရှေးရှိသော စိတ်-ဓာတ်+တွာပစ္စည်း၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊သံ-ဥပသာရ၏ သုဋ္ဌု-အနက်၌ဖြစ်သည်ကို လည်းကောင်း၊စ္စသည် တွာ-၏-ကာရိယအဖြစ်ကို လည်းကောင်းသိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ဥဿုက္ကဝစန/ဥဿုကစန်···

ဥဿုက္ကော သဒ္ဒေါ သံဉှိပဟဗ္ဗေ၊က (ရူ-မဏ္ဍိတုဿက္ကေသု) သုတ်အဖွင့်ကို ရှု၍လည်းကောင်း၊ ဥဿုက္ကဝစနန္တိ ပုဗ္ဗကာလကြိယာဝစနံဟူသော သာရတ္ထကို ရှု၍လည်း ကောင်း၊ ဒွေဘောဖြင့်ရှိသော ဥဿုက္ကဝစနံ-ပါဌ်သင့်။

ဥဋ္ဌာနံ သုဋ္ဌု ကာယတီတိ ဥဿုကော-ဓာန်ဋီ။၇၂၇။ဂါထာ-အဖွင့်ကို ရှု၍ ဥ+သု+ကာ ကွိ-ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသောကြောင့် ဒွေဘော်မဲ့ ဥဿုကဝစနံဖါဌ်သင့်။

သဋ္ဌိစ္စာတိ/စိစ္စာတိ···

သန္တိ ဥပသဂ္ဂေါ၊တေန သဒ္ဓိံ-ထိုသံ-ဥပသာရနှင့် အတူတကွဟုဆိုသောကြောင့် စိစ္စာတိ-ဟု သာရိသင့်၏ဟု ဘာသာဋီကာ-၌ ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊(ဃ)ဝါကျ၌ စေစ္စ အဘိဝိတရိတွာ ဝီတိက္ကမော-ဟု သံ-ဥပဿာရဖျောက်လျက်ဖွင့်သောကြောင့် လည်းကောင်း ယင်းတို့အလို စိစ္စာတိ ပါဌ်သင့်။

သုဋ္ဌု စေတေတွာ/သဒ္ဓိံ စေတေတွာ···

သန္တိ သဟတ္ထေ ဥပသဂ္ဂေါ-(ကင်္ခါဋီကာ)အဖွင့်နှင့် သဒ္ဓိံ စေတေတွာ (ကင်္ခါ) အဖွင့်တို့ကို ထောက်၍၊သဒ္ဓိံ စေတေတွာ-ပါဌ်သင့်၊ သံသည် ဥပသာရပုဒ်ဖြစ်၍ အနေက တ္ထ အနက်ကို ဟောနိုင်ရကား သုဋ္ဌုအနက်လည်း ဖြစ်သင့်သောကြောင့် ဥဋ္ဌု-စေတေတွာ-ပါဌ်လည်းသင့်။

နံပါတ် (၈)

သဋ္ဌိစ္စ။ ။ဝဓကစေတနာ-တည်းဟူသော မကောင်းတတ်သည်ကို ဆိုသဖြင့် သညာတည်း ဟူသော မကောင်းရာကိုလည်းရသောကြောင့် အဝိနာဘာဝနည်း။

ဓာနန္တ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော သိခြင်းကြိယာဖြင့် မှတ်အပ်သော သိတတ်သူ အားလုံး၏ အမည်ကို စိတ်ဖြစ်သော သတ္တဲစါဟု သိလျက် သတ်သူ ရဟာန်း၌ တင်-ကေဒေသျူ။

ပဒဘာဇနံ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော ပုဒ်ကို ခွဲခြားဝေဖန်ကြောင်း ဒေသနာဉာဏ်တော်၏ ပဒဘာဇနေ-အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော ထိုဒေသနာဉာဏ်ကြောင့်ဖြစ်သော ပဘောဇနိ ပါဠိတော်၌ တင်စား ကာရဏူပစာ။ နာနန္တရိက-နည်း။

နံပါတ် (၁၀)

သဋ္ဌိစ္စအရ-သညာ,ဝဓကစေဘနာ (၂) ပါးကောက်။

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၃၂)

(က) ဣဒါနိ 'မနုဿဝိဂ္ဂဟံ ဓိဝိတာ ဝေါရောပေယျာ' တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တံ မနုဿတ္တဘာဝံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဒဿေတုံ 'မနုဿဝိဂ္ဂဟော နာမာ' တိ အာဒိမာဟ။

(ခ) တတ္ထ ဂဗ္ဘသေယျကာနံ ဝသေန သဗ္ဗသုခုမအတ္တဘာဝဒဿနတ္ထံ' ယံ မာတု ကုစ္ဆိသ္မိံ' န္တိ ဝုတ္တံ။

(ဂ) ပဌမံ စိတ္တန္တိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ။

(ဃ) ဥပ္ပန္နန္တိ ဇာတံ။

(င) ပဌမံ ဝိညာဏံ ပါတုဘူတန္တိ ဣဒံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။

(စ) မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဌမံ စိတ္တန္တိ ဝစနေန စေတ္ထ သကလာပိ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓိ ဒဿိတာ ဟောတိ။ (ဗိ၊ ၄၂။ ၃၇။)

****

နံပါတ် (၁)

(က) မနုဿတ္တဘာဝံ-လူ၏အတ္တဘောကို။ဝါ-လူ၏ကိုယ်၏အဖြစ်ကို။အာဒိတော-ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်နှင့်တကွဖြစ်သော ကလလရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အစမှ။

(ခ) တတ္ထ-ထိုပဒဘာဇနီ-၌။(ဘာဇ္ဇိ)တတ္ထ-တသ္မိံ မနုဿဝိဂ္ဂဟော နာမာတိ အာဒိဝစနေ-၌။(ဘာဇ္ဇိ)ဂဗ္ဘသေယျကာနံ-အမိဝမ်းဟူသော ကိန်းရာရှိကုန်သော အဏ္ဍဇ၊ ဇလာဗုဇ၊သတ္တဝါတို့၏။ (သရူပတ္ထ)ဝါ-ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တဝါတို့၏။(ဝေါဟာရ) သဗ္ဗသုခုမအတ္တဘာဝဒဿနတ္ထံ-အလုံးစုံ အတ္တဘောတို့အောက် သိမ်မွေ့သေးငယ်သော အတ္တဘောကို ပြတော်မူခြင်းငှာ။

(ဂ)ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ-ရှေ့နောက်ဖြစ်သော ဘဝနှစ်ရပ်ကို တစ်စပ်တည်းကဲ့သို့ စပ်တတ်သော စိတ်သည်။(သဒ္ဒတ္ထ)ဝါ-ပဋိသန္ဓေစိတ်သည်။(ဝေါဟာရတ္ထ)

(င)တဿေဝ-ထိုပဌမံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ-ဟူသော စကား၏ပင်။

(စ)စ-ဆက်။ ဧတ္ထ-ဤ ယံ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ-အစရှိသော စကားရပ်၌။

နံပါတ် (၂)

(ခ)ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆံရာမြတ်စွာဘုရားသည် ပဒဘာဇနီပါဠိတော်၌ ယံ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ-စသည်ဖြင့် မနုဿဝိဂ္ဂဟ-အရ အမိဝမ်း၌ဖြစ်သော အဏ္ဍဇ၊ဇလာဗုဇသတ္တဝါတို့ကိုသာ ဖွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။အမိဝမ်းတွင်း၌ မကိန်းသော သံသေဒဇ၊ ဩပပါတိက သတ္တဝါတို့လည်း ပါရာဇိကဝတ္ထုဖြစ်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော။တစ်နည်း-အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေနေသော လူများသာ ပါရာဇိကဝတ္ထုဖြစ်၍ ယံမာတုကုစ္ဆိသ္မိံ-စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပါလော။အဘယ်အကျိုးငှါ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ-စသည်ကိုဆိုအပ်ပါသနည်း။စုဒ်ကြောင့်(ခ)မိန့်။

ကား။ ။အမိဝမ်းတွင်း၌ ပဋိသန္ဓေနေသော လူများသာ ပါရာဇိကဝတ္ထုဖြစ်၍ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ-စသည်ဖြင့်ဆိုအပ်မဟုတ်၊ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တဝါတို့၏ အစွမ်းဖြင့် အလုံးစုံသော

http://www.dhammadownload.com

အတ္တဘောတို့အောက် သိမ်မွေ့သေးငယ်သော အတ္တဘောကို ပြတော်မူခြင်း အကျိုးငှာ ယံ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ စသည်ဖြင့် ပြတော်မူ၏ ဟူလိုသော်။

(စ) သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) စသော ဝါကျတို့ဖြင့် အလုံးစုံတို့အောက်သိမ်မွေ့သော အတ္တဘောကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ ယံ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ-အစရှိသော စကားရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပထမံ စိတ္တံ-အရ ပဋိသန္ဓေစိတ်ကို ကောက်ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုတို့တွင် ပထမံ စိတ္တံ-ဖြင့် ပဋိသန္ဓိ စိတ္တံ-ဟု ဖွင့်သည်အားလျှော်စွာ မုချအားဖြင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်ကိုသာ ယူအပ်ပြအပ်ပါသလော၊အဘာယ်ကိုလည်း ယူအပ်ပြအပ်ပါသေးသနည်း။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့် (သကလာပိဒ္ဓိ ပိ-ကိုရှု)

ကား -မုချအားဖြင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်တစ်ပါးကိုသာ ယူသင့်သော်လည်း အဝိနာဘာဝနည်းအားဖြင့် ကြွင်းရှုပက္ခန္ဓာစသော ခန္ဓငါးပါး ပဌမဝေါကာရပဋိသန္ဓေကိုလည်း ယူအပ် ပြအပ်ပါသေး၏ ဟူလို

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရတစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ=အမိဝမ်း၌ဖြစ်သော လူ၏ ကိုယ်ကို သတ်မှသာ ပါရာဇိက ကျအပ်ပါသလော-ဟူသော စုဒ်ကို ပယ်လို၍ဆက်ပြ။

(ဂ+ဃ+င)ဝါကျများ ပက္ခန္တရ၊ (စ) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။

စာစဉ်။ ။ဓတ္တ-၌ ပေးသောကြောင့် မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဌမံ စိတ္တန္တိ ဝစနေန၌ အပေါင်းအာဓာရ၊ အစိတ်အာဓေယ် စပ်။ **တစ်နည်း**=တွင်ပေးသောကြောင့် မာတု။ပ။ဝစနေန-၌ နိဒ္ဓါရဏာသမုဒါယ/ နိဒ္ဓါရဏီယ စပ်။

နံပါတ် (၄)

မနုဿဝိဂ္ဂဟော။ ။ ဝိဂ္ဂယှတိ ဧတေနာတိ ဝိဂ္ဂဟော။

မနုဿဿ ဝိဂ္ဂဟော မနုဿဝိဂ္ဂဟော။

ဝိပုဗ္ဗ+ဂဟ ဓာတ်အရ ကတ္တာဒ္ဓ-ယူတတ်သော ကံကိလေသာတို့၏ ဥပါဒ်သည် မုချ။ကမ္မတ္ထ-ခန္ဓာကိုယ်၏ ပကတုပနိဿယသတ္တိ, နာနာက္ခဏိကကမ္မသတ္တိသည် ဖလူ။ အ-ပစ္စည်းအရ ထို··သော ကံကိလေသာတို့သည် ယူအပ်သော ခန္ဓာကိုယ်ရ၏။

မနုဿ-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ လူသည် မုချ။ထို-၏ ခန္ဓာကိုယ်နှင့်အဝယဝီ+အဝယဝ စပ်ခြင်းသည် ဠာန္။ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော လူ၏ခန္ဓာကိုယ်ရ၏။

ဂစ္ဆော။ ။ ဂရတိ ဗဟိနိက္ခမနဝသေန သိဉ္စတီတိ ဂစ္ဆော။

သေဓယျာ။ ။ သယန္တိ ဧတ္ထာတိ သေဓယျာ။

ဂစ္ဆသေယျကာ။ ။ ဂစ္ဆော သေယျာ ဧတေသန္တိ ဂစ္ဆသေယျကာ။

ဂစ္ဆသေယျ-ဟူသော သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ မိခင်၏ ဝမ်းတိုက်ဟူသော ကိန်းရာအရပ်သည်မုချ၊ထို-၏ အဏ္ဍဇ,ဇလာဗုဇသတ္တဝါတို့နှင့် ဌာန+ဌာနီစပ် ဌာန္၊ဧတ-အညပုဒ်အရ ထို-သော မိခင်၏ ဝမ်းတိုက်ဟူသော ကိန်းရာရှိသော အဏ္ဍဇ,ဇလာဗုဇ

http://www.dhammadownload.com

သတ္တဝါတို့၏။

သဗ္ဗသုခမော။ ။ သဗ္ဗေဟိ သုခမော သဗ္ဗသုခမော။

သဗ္ဗသုခမအတ္တဘာဝေါ။ ။ သဗ္ဗသုခမော စသော အတ္တဘာဝေါစာတိ သဗ္ဗသုခမအတ္တဘာဝေါ။

နံပါတ် (၅)

ဂတ္တ	=	ဂု + အဘ၊ ဂရ +ဘ၊ (ဂု=သဒ္ဒေ)
သေယျ	=	သိ+ဏျ။
သုခုမ	=	သုခ + ဥမ။
ကုစ္ဆိ	=	ကုသ + ဆိက်၊ ကုသီယတိ အဏ္ဏောသီယတိ ကုစ္ဆိ၊
သကလ	=	သက + အလ၊
ဝေါဟာရ	=	ဝိ + အဝ + ဟရ + ဏ။

နံပါတ် (၆)

(ဂ) **ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ**-ဖြင့် ပထမ စိတ္တံ-၌ စိတ္တ-အရ ပဋိသန္ဓေစိတ်ကို ကောက်ယူ အပ်သည်ကို သိစေသည်။

(ဃ) **ဓာတ်**-ဖြင့် ဥပ္ပန္နံ၌ ဥ + ပဒဓာတ်၏ ဇနန-အနက်၌ဖြစ်သည်ကိုလည်း ကောင်း၊တ-ပစ္စည်းကို အန္န-ပြု၍ ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

(င) **တဿေဝ-ဝေဝစနံ**ဖြင့် ပထမံ ဝိညာဏံ ပါတုဘူတံ-သည် ပထမံစိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ-၏ ဝေဝုစ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ/မာတုကုစ္ဆိယံ...

မဇ္ဈိမံ ကုစ္ဆိသု ဒွိသု-အဘိဓာန်အရ ကုစ္ဆိ-သဒ္ဒါသည် ပုလိင်၊ ဣတ္ထိလိင်နှစ်လိင် ဆက်ဆံသောကြောင့် နှစ်ပါဌ်သင့်။

သိခါပ္ပတ္တော/သိခပ္ပတ္တော/သိခါပတ္တော...

တဏှာက္ခယော၊တဏှက္ခယော-ပုံစံတို့ကဲ့သို့ အာ-ဒီဃနောက် ရောက်သော ပ-သည် ဒွေဘော်ဌာနဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သံယုတ်ကြောင့် ရဿပြု၊ မပြုနှစ်မျိုး ရှိနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း သိခါပ္ပတ္တော/သိခပ္ပတ္တောသင့်။ဒွေဘော်သည် အနိစ္စဝိ ဓိဖြစ်၍ သိခါပတ္တောလည်းသင့်။

နံပါတ် (၈)

မနုဿဝိဂ္ဂဟာ။ ။လူနှင့်လူ၏ကိုယ် မကွဲပြားဘဲ ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုသောကြောင့် အဘေ ဒဘေဒူပစာ။

မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ။ ။မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ-ဟူသော နည်းသည် အမိဝမ်း၌ ဖြစ်သော သတ္တဝါအများ ကို ဆိုသဖြင့် အမိဝမ်း၌မကိန်းသော သံသေဒဇ၊ဩပပါတိကဟူသော အနည်းကိုလည်း

http://www.dhammadownload.com

ရသောကြောင့် ယေဘုယျနည်း (ဝဇိရဗုဒ္ဓိ)။

ပထမံ စိတ္တံ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ပထမံစိတ္တံ အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ်, ထိုစိတ်နှင့်ယှဉ်သော စေတသိက်, အတူဖြစ်သော ကလာပ်ရုပ်တို့၌လည်း တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ဧကဒေသူပစာ။ ပဓာန-နည်း။

နံပါတ် (၁၀)

မနုဿဝိဂ္ဂဟ-အရ ကာမသုဂတိပဋိသန္ဓေကိုးပါး၊စေတသိက်သုံးဆယ့်သုံးပါး၊ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်၊ပုမ္ဘာဝရုပ်၊ကာယပသာဒ၊ဟဒယဝတ္ထု၊ဇီဝိတ၊အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ်ပါး၊ (အာယတနောတရဏနေတ္တိ-ထုတ်ကြည့်ပါ)။

****

ဝါကျစဉ် (၃၃)

(က) တတ္ထ **ကလလရူပန္တိ** ဣတ္ထိပုရိသာနံ ကာယဝတ္ထုဘာဝဒသကဝသေန သမတိံသ ရူပါနိ။

(ခ) နပုံသကာနံ ကာယဝတ္ထုဒသကဝသေန ဝီသတိ။

(ဂ) တတ္ထ ဣတ္ထိပုရိသာနံ ကလလရူပံ ဇာတိဥဏ္ဏာယ ဧကေန အံသုနာ ဥဒ္ဓဋဋေတေလဗိန္ဒုမတ္တံ ဟောတိ အစ္ဆံ ဝိပ္ပသန္နံ။

(ဃ) ဝုတ္တဉ္စေတံ အဋ္ဌကထာယံ
တိလတေလဿ ယထာဗိန္ဒု၊သပ္ပိမဏ္ဍော အနာဝိလော။
ဧဝံ ဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂံ၊ကလလန္တိ ပဝုစ္စတီ'တိ။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၃၇/၈။)

****

နံပါတ် (၁)

(ဂ) ဇာတိဥဏ္ဏာယ-ထိုနေ့၌ဖွားသော သိုးကလေး၏အမွေး၏။ဧကေန-တစ်ချောင်းသော။အံသုနာ-အမျှင်ဖြင့်။ဥဒ္ဓဋဋေတေလဗိန္ဒုမတ္တံ-ထုတ်အပ်သောဆီစက်၏ အပေါက်အတိုင်းအရှည်ရှိသည်။အစ္ဆံ-ကြည်သည်။ဝိပ္ပသန္နံ-အထူးသဖြင့် ကြည်သည်။

(ဃ) ဟိ-သာချမှတ်ပါ; သာဓကကိုဆိုဦးအံ့။တိလတေလဿ-နှမ်းဆီ၏။ ဧကေန-သော။အံသုနာ-ဖြင့်။ဥဒ္ဓဋ္ဋ-သော။(ထည့်)အနာဝိလံ-မနောက်သော။ဗိန္ဒုယထာ-အပေါက်ကဲ့သို့လည်းကောင်း။အနာဝိလော-မနောက်သော။သပ္ပိမဏ္ဍောယထာ-ကြည်သော ထောပတ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ဧဝံဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂံ-ဤသို့အဆင်း. ဤသို့သဏ္ဌာန်အားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းရှိသော ရုပ်ပေါင်းကို။

[ဂါထာပါဒ-၌ ဆီအဆင်း,ထောပတ်အဆင်း;ဆီပေါက်,ထောပတ်ကြည်အတိုင်းအရှည်,သဏ္ဌာန်အပိုင်းအခြားရှိသော။](ဂဏ္ဌိ)။

ဇာတိဥဏ္ဏာယ-ထိုနေ့၌မွေးသော သိုးကလေး၏ အမွေး၏။(ကေစိ)ဝါ-ဟိ မဝန္တာ၌ ဇာတ်နှင့်ပြည့်စုံသော သိုး၏အမွေး၏။(အပရေ)ဝါ-ကိုယ်ဝန်ကို ခွဲထုတ်ယူအပ်သော

http://www.dhammadownload.com

သိုးကလေး၏ အမွေး၏။(အဥ်ေ) (ဘာဝဠိနိဿယ)။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ(က) ဝါကျဖြင့် ဣတ္ထိပုရိသတို့အား ကာယဝတ္ထုဘာဝ ဒသကတို့အစွမ်းဖြင့် အမျှသုံးဆယ်သော ရုပ်တို့ရအပ်သောဟု ဖွင့်ဆို၏။ထိုသို့ဆိုသော် နပုံ-၌လည်း သုံးဆယ်ကုန်သော ရုပ်တို့ကိုပင်ရ၏-ဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသလော၊ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျမိန့်။

ကား…ရုပ် ၂၀ ရ၏ ဟူလိုသော်။

(ဂ) ဝါကျ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (က+ဂ) ဝါကျတို့ဖြင့် ဣတ္ထိပုရိသနပုံသကတို့အား ရနိုင်သော ကလလရုပ် အရေအတွက်ကို အကျယ်အားဖြင့် ပြဆိုတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းဣတ္ထိပုရိသတို့၏ ကလလရုပ်ကို သဏ္ဌာန်,အတိုင်းအရှည်,အဆင်းအားဖြင့် ပြပြန် လိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ)ဝါကျဖြင့် ဣတ္ထိပုရိသတို့၏ ကလလရုပ်တို့သည် ဇာတိဥဏ္ဏာ-၏ အမွေးအမျှင်တစ်ချောင်းဖြင့် ထုတ်ဆယ်အပ်သော ဆီပေါက်ပမာဏမျှရှိ၍ အဆင်းအားဖြင့် စင်ကြယ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ယင်းသို့ဆိုသော် ဆရာ၌ ကလလရုပ်၏ သဏ္ဌာန်,အတိုင်းအရှည်, အဆင်းကို သိမြင်နိုင်သော သယမ္ဘုဉာဏ်မရှိ၍ မယုံကြည် နိုင်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ဆရာ့စကားကို မြဲစေ, ပြီးစေ,ယုံကြည်စေနိုင်သော သာဓကစကားကား အဘယ်ပါနည်း။ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဖက္ကဋ္ဌရ/ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဂ) ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ/ဝါကျာရမ္ဘ။ ကလလရုပ်၏ သဏ္ဌာန်, အတိုင်းအရှည်, အဆင်းကား အဘယ်ပါနည်း-ဟူသော စောဒနာကို ပယ်လို၍ ဆက်ပြ။(ဃ)ဝါကျ- အာဂမဉာပကဒဠှီကရဏတို့ကို ထောက်၍ (ဂ) ဉာပျ+ သာဓျ။

နံပါတ် (၄)

ဣတ္ထိပုမံ။ ။ **ဣတ္ထိ စ ပုမာ စ ဣတ္ထိပုမံ။**

နပုံသကံ။ ။ **န ဣတ္ထိပုမန္တိ နပုံသကံ၊ န ဣတ္ထိ န ပုမာ နပုံသကံ။**

(နိရုတ္တိ-နည်းဖြင့် ဣတ္ထိပုမ-ကို နပုံသကပြု၊ (ဓာန်ဋီ) တေသုဝုဒ္ဓိသုတ်ကြီးဖြင့် နဣတ္ထိပုမ-ကို နပုံသကပြု) **ဣတ္ထိစ ပုမာစ** ပုမာ (ဝိရူပေကသေသ်)

အနပုံသကံ။ ။ **ပုမုနော ဏ္ဍဒံ ပုံသကံ၊ န ပုံသကံ အနပုံသကံ။**

(သပြေကန်သဒ္ဒါကြီး နိဿယ)

န-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ သဒိသဘောဂုဏ်၊ ဝါ-ပဋိသေဓဘောဂုဏ်သည် မုချ။ထို-၏ ဣတ္ထိပုမ-ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ မိန်မယောက်ျားနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏောစပ်ခြင်း သည် ဌာနူပုဒ်လုံးအရ ထို··သော မိန်မယောက်ျားမဟုတ်သူ နပုံး-ရ၏။

http://www.dhammadownload.com

ကာဠယဝဏ္ဏုပ္ပါဒသဒိသကာနိ။ ကာဠေယာ စ ဝဏ္ဏုပ္ပ ဘာဝေါ စ ကာဠယဝဏ္ဏုပ္ပါဒေါ။

ကာဠယဝဏ္ဏုပ္ပါဒေါ စ တေ ဒိသကာနိ စာတိ

ကာဠယဝဏ္ဏုပ္ပါဒသဒိသကာနိ။

ကာလလေယျော။ ။ ကာလံ ဧရုတံ လာတီတိ ကာလလေယျော။

ကာလ-အရ အိုသည်၏ အဖြစ်သည့် မှုချ၊ ထို-၏ ကလလရုပ်နှင့် နိသိတ+ နိဿယ ဖေါ်ခြင်းသည် ဌာနူးလော-ဓာတ်အရ ရုပ်တို့၏ ယှဉ်သကဲ့သို့ဖြစ်သော ဥပ္ပါဒဆော သည် မှုချ သမာသ်ပုဒ်အရနှင့် ဂ္ဂိ-ပစ္စည်းအရ ထို··သော ကလလရေကြည်ရုပ်ရ၏။

ဥဒ္ဒရုတောလံ ။ ဥဒ္ဒရုံ တံ တောလဋ္ဌာတိ ဥဒ္ဒရုတောလံ။

ဥဒ္ဒရုတောလဗိန္ဒု။ ။ ဥဒ္ဒရုတောလဿ ဗိန္ဒု ဥဒ္ဒရုတောလဗိန္ဒု။

ဥဒ္ဒရုတောလဗိန္ဒုမတ္တံ။ ။ ဥဒ္ဒရုတောလဗိန္ဒု မတ္တာ ဧတဿာတိ ဥဒ္ဒရုတောလဗိန္ဒုမတ္တံ။

ဥဒ္ဒရုတောလဗိန္ဒု မတ္တာဟူသော သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ ထုတ်ဆောင်အပ်သော ဆီပေါက်ပမာဏ အတိုင်းအရှည်သည့် မှုချထို-၏ ယ-အညပုဒ်အရ ကလလရုပ်နှင့် ပမာဏ//ပမာဏဝန္တအဖြစ်ဖြင့် ဖေါ်ခြင်းသည် ဌာနူးယ-အညပုဒ်အရ ထို··သော ကလလ ရုပ်ရ၏။

သဏ္ဌိမဇ္ဈော။ ။ မဇ္ဈော ယဿ သဏ္ဌိတာတိ သဏ္ဌိမဇ္ဈော။ (ဝိသေသနပုဗ္ဗပဒ)

အနာဝိလော။ ။ နတ္ထိ အာဝိလော ယဿာတိ အနာဝိလော။

(နောက်ကျုခြင်းမရှိသော ကလလရုပ်ရ၏။)

ဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂံ။ ။ ဝဏ္ဏော စ ပဋိဘာဂေါ စ ဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂံ။

(ဝဏ္ဏော-အဆင်းလည်း၊ ပဋိဘာဂေါ-သဏ္ဌာန်လည်း-ဟု ပေးပါ။)

ဓေဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂံ။ ။ ဓေ ဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂံ ယဿာတိ ဓေဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂံ၊

(ဤသို့အဆင်း၊ ဤသို့ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသော ရုပ်အပေါင်း)။

ဝဏ္ဏော စ ဝဏ္ဏော စ ဝဏ္ဏာ။ (သရူပေကသေသ)

ဝဏ္ဏော စ-အဆင်းလည်း၊ ဝဏ္ဏော စ-ပုံသဏ္ဌာန်လည်း၊ ဝဏ္ဏာ-အဆင်းပုံသဏ္ဌာန်

-(ဝဏ္ဏ-သဒ္ဒါ အဆင်း၊သဏ္ဌာန်အနက်ဟော)

ကာစ်နည်း။ ။ ပဋိဘာဂနံ ပဋိဘာဂေါ၊ ဝဏ္ဏေဟိ ပဋိဘာဂေါ ဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂေါ။

အဆင်းပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်း။

ဓေဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂံ။ ။ ဓေ ဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂေါ ယဿာတိ ဓေဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂံ။

(အဆင်းပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်း ရှိသော ရုပ်အပေါင်း

နံပါတ် (၅)

ကလလ = ကလသဒ္ဒါ + လာ+ ကွိ။ ကလ+အလ။

ဧတိ = ဧ+ တိ။

ဥဒ္ဓု = ဥ+ နမု+ ကွိ၊ ဥဒ္ဒံ နမတီတိ ဥဒ္ဓုံ။

အံသု = အမ + ဥ၊ သ-လော၊ အမတိ ဂစ္ဆတိ ဒီသန္တိ အံသု။

ဥဒ္ဒ = ဥ + ဓရ + တ။ ဥ + အဋ္ဌ + အ။ ဥဒ္ဓံ အဋ္ဌတိ စိတ္တံ ဓောနာတိ ဥဒ္ဒရံ။

ဓိမ္ဗု = ဓိဒ+ ဥ၊ ဓိဒိ+ ဥ။ဓိန္ဒတော လဗ္ဘတောတိ ဓိမ္ဗု။ ဓ-ကို ဗပြု၊ နိဂ္ဂဟိတ်လာ။

အဏ္ဍ = အသု+ ဆ။ဆိဒိ+ဏ။အသတိ-ခိပတီတိ အဏ္ဍာ၊ နှ+ဆိဒ+ကွိ။ နှ ဆိန္ဒတိ ဒသာနန္တိ အဏ္ဍာ။

သပ္ပိ = သပ္ပ + ဣ၊ သပ္ပတိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ သပ္ပိ။

အနာဝိလ = နှ +အာ + ဝိလ + ဏ။တစ်နည်း- အဝ + ဣလ။

မဏ္ဍ = မဏ္ဍ + အ။ မန +ဍ။မညန္တိ ဓောနာတိ မဏ္ဍာ။

နံပါတ် (၆)

(က) သမတိ သရူပါနိ-ဖြင့် ကလလ-အရ အညီအမျှ အတီအကျ သုံးဆယ် သော ရုပ်တို့ကို ကောက်ယူအပ်သည် သိစေသည်။ကာယဝတ္ထုဘာဝဒသကတစသေနဖြင့် သုံးဆယ်သချာ၏ သေချာမှုကို သိစေသည်။ဣတ္ထိပုရိသာနံ-ဖြင့် သုံးဆယ်သော ကလလ ရုပ်တို့ ရရာပုဂ္ဂိုလ်ကို သိစေသည်။

(ဂ) ဣတ္ထိပုရိသာနံ ။ပ။ ဥဒ္ဒရတေလဗိန္ဒုမဏ္ဍ-ဖြင့် ကာလလရုပ်၏ ပမာဏ ကို သိစေသည်။အဏ္ဍ-ဖြင့် ကလလရုပ်၏ အဆင်းကို သိစေသည်။ဝိပ္ပသန္န-ဖြင့် အဏ္ဍ သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ဝိသဝဿသတာယုကဿ /ဝိသံ ဝဿသတာယုကဿ...

ဝါစာသိလိဋ္ဌနိဂ္ဂဟိတ်ချေ၍ ပြီးသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝီသဝဿသတာ ယုကဿာတိ နိဒ္ဒေသနမတ္တံ၊တတော ဦနာဒိကာယုကာနနဿာနမ္ပိ သဏ္ဌာဝတော-ဟု ဋီကာ-၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ဝိသဝဿသတာယုကဿ-ဟု၍သင့်။

နံပါတ် (၈)

ဝဏ္ဏ။ ။ ကေသေသနည်း။ (၄ -နံပါတ် ဝိဂ္ဂဟရှုလေ)။

ဇာတိဥဏ္ဏာယ ကောနံ အံသုနာ။ ။သိုးကလေး၏ အမွေးနှင့် တစ်ချောင်းသော အမွေးကို မကွဲပြားသော်လည်း ကွဲပြားသကဲ့သို့က ဆိုထားသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ကလလ-အရ ကောက်၍ အသယတနော်တရုဏာယာရုနေတွင်ထုတ်ပါ...

ကာယဒသက,ဝတ္ထုဒသက, ဘာဝဒသက ရုပ်သုံးဆယ်ရ၏။

(ကာယပသာဒ, ဟဒယဝတ္ထု, အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ်ရှစ်, ဇီဝိတ, အာကာသ)

+—***************

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၃၄)

(က) ယသ္မာ ပန ဇီဝိတာ ဝေါရောပနံ နာမ အတ္ထတော ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒနမေဝ ဟောတိ၊ တသ္မာ တေသံ ပဒဘာဇနေ **"ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ ဥပရောဓေတိ သန္တတိံ ဝိကောပေတီ"** တိ ဝုတ္တံ။

(ခ) တတ္ထ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ပဝေဏိဃဋ္ဋနံ ဥပစ္ဆိန္ဒန္တော, ဥပရောဓေန္တောစ, ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ, ဥပရောဓေတီတိ ဝုစ္စတိ။

(ဂ) ဒွါယမတ္ထော "သန္တတိံ ဝိကောပေတီ" တိ ပဒေန ဒဿိတော။

(ဃ) ဝိကောပေတီတိ ဝိယောဇေတိ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၈။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)ပန-ဆက်။အတ္ထတော-သဘောအားဖြင့်။တသ္မာ-ထိုသို့ ဇီဝိတာဝေါရောပန-ဟူသည် သဘာဝတ္ထအားဖြင့် ဇီဝိတိန္ဒြေကို ဖြတ်ခြင်းဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။တေသံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျာတိပဒဿ-၏။(ဘဂဝတာ=ကတ္တား)

(ခ)တတ္ထ-ထိုဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်၌။ပဝေဏိဃဋ္ဋနံ-အစဉ် အဆက်အားဖြင့် ဆက်စပ်ခြင်းကို။ဥပစ္ဆိန္ဒန္တောစ-ချက်ချင်းဖြတ်သည်လည်းဖြစ်သော။ ဥပရောဓေန္တောစ-တဖြည်းဖြည်း ချုပ်စေသည်လည်းဖြစ်သော။ဘိက္ခု-ကို။(ဝုစ္စတိ-ကံ) အဍ္ဍကထာစရိယေဟိ ။(ဝုစ္စတိ ၏ ကတ္တား)

(ဂ) ဒွါယမတ္ထော-ထိုဆိုအပ်ပြီးသော ဤအနက်ကို။(ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ အစဉ်အဆက် ဖြတ်သူ,ချုပ်စေသူကို ဇီဝိတိန္ဒြေဖြတ်သူဟု ဆိုအပ်၏-ဟူသော ထိုအနက်ကို)။

(ဃ)ဝိကောပေတိ-ပျက်စီးစေ၏။(သဒ္ဒတ္ထ)ဝါ-ဖျက်ဆီး၏။ဝါ-ကင်း၍ ယှဉ် စေ၏။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဝါ-ခွင်း၏။(ဝေါဟာရတ္ထ)။

နံပါတ် (၂)

(က) ဝါကျသို့ ဆောဒနာ။ ။ဆရာမြတ်စွာဘုရားသည် ပဒဘာဇနီပါဠိတော်၌ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ,ဥပရောဓေတိ,သန္တတိံ ဝိကောပေတိ-ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ-ဟူသော မာတိကာအားလျော်စွာ ဥပစ္ဆိန္ဒေယျ,ဥပရောဓေယျ, သန္တတိံ ဝိကောပေယျ-ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုသင့်သည်မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ ဖြစ်လျက် ဥပစ္ဆိန္ဒတိစသည် ဖြင့် အဘယ်ကြောင့် ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။မာတိကာနှင့်ပဒဘာဇနီ ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိ သင့်ရောက်ရာ၏။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (က) မိန့်။

(ခ) ဝါကျသို့-ဆောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဖြင့် ဇီဝိတိန္ဒြေ-ကို ခွင်းခြင်းဟူသည် သဘာ ဝတ္ထအားဖြင့် ဇီဝိတိန္ဒြေကို ဖြတ်ခြင်းသည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ပဒဘာဇနီ၌ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ-စသည်ဆို အပ်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့်ထိုသို့ဖွင့်ပြတော် မူအပ်ပါသနည်း။ဖြစ်ပြီးကုန်သော တရားတို့သည် မိမိသဘောအားဖြင့်သာ ချုပ်သောကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

အကြား၌ ဓီဝိတိန္ဒြေကို ဖြတ်ခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျမိန့်။

ကား - ဓီဝိတိန္ဒြေ၏ အစဉ်အဆက်အားဖြင့် ဆက်စပ်တတ်ခြင်းကို ဖြတ်တတ်သော ရဟန်းကို ဓီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ, ဥပရောဓေတိ-ဟု ဆိုနိုင်သောကြောင့် ဟူလို။

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ခ) ဝါကျဖြင့် ဓီဝိတိန္ဒြေ၏ အစဉ်အဆက်အားဖြင့် ဆက်စပ်ခြင်းကို ဖြတ်တတ်,ချုပ်စေတတ်သော ရဟန်းကို ဓီဝိတိန္ဒြိယံဥပစ္ဆိန္ဒတိ, ဥပရောဓေတိ-ဆိုအပ်သည်ကို ပြတော်မူ၏။အဘယ်သို့လျှင် ဤအနက်ကို သိအပ်ပါသနည်း။ဓီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိအားလျော်စွာ ဓီဝိတိန္ဒြေကို -ဖြတ်သောရဟန်းကိုသာ ဓီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ,ဥပရောဓေတိ-ဟု ဆိုသင့်မဟုတ်ပါလော။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့်(ဂ)မိန့်။

ကား။ ။ဓီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိအားလျော်စွာ ဓီဝိတိန္ဒြေကို ဖြတ်သောရဟန်းကိုသာ ဓီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ,ဥပရောဓေတိ-ဟု ဆိုသင့်ငြားသော်လည်း သန္တတိ ဝိကောပေတိ-ပါဠ်ဖြင့် အစဉ်အဆက် ပျက်စီးစေခြင်းကိုပြလိုသောကြောင့် (ခ) ဝါကျဖြင့် ဆိုအပ်သော အနက်ကို သိအပ်,သိနိုင်၏ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(က) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။ဓီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ-စသည်ဖြင့် ပဒဘာဇနီ-၌ ဆိုနိုင်ပုံ စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ ဆက်လက်ပြ။

(ခ) ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။ ဓီဝိတိန္ဒြေ ဖြတ်နိုင်ရခြင်း အကြောင်းကိုချဲ့။

(ခ) ဝါကျ-ဒဠှီကရဏ ။ ဓီဝိတိန္ဒြေ၏ အစဉ်အဆက်အားဖြင့် ဆက်စပ်ခြင်းကို ဖြတ်တတ်သော ရဟန်းကို ဓီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ ဆိုနိုင်ရပုံ ယုတ္တိကိုပြ။(ဂ)ဝါကျ-ပဏ္ဍိတ္တရ။

နံပါတ် (၄)

ဣန္ဒြိယံ။ ။ **ဣန္ဒတိ ပရမိဿရိယံ ကရောတီတိ ဣန္ဒြိယံ။**

ဓီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒနံ။ ။ **ဓီဝိတမေဝ ဣန္ဒြိယံ ဓီဝိတိန္ဒြိယံ။**

ဓီဝိတိန္ဒြိယဿ ဥပစ္ဆေဒနံ ဓီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒနံ။

ဓီဝိတ-အရ ရုပ်ဓီဝိတ, နာမ်ဓီဝိတ၏အဖြစ်ဟူသော သမ္ဘာဝနာဘောဂုဏ်သည် မှချ။ထို··၏ ဣန္ဒြေနှင့် ဂုဏ်+ ဂုဏေးစပ်ခြင်းသည် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော ရုပ်ဓီဝိတ, နာမ်ဓီဝိတ၏ အဖြစ်ဟူသော ဣန္ဒြေရ၏။

ပဝေဏိယဋ္ဌနံ။ ။ **ပဝေဏိယာ ဃဋ္ဌနံ ပဝေဏိယဋ္ဌနံ**

ပဝေဏိ-အရ အစဉ်အဆက်သည်မှချ။ထို··၏ ဆက်စပ်ခြင်း ကြိယာနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေး၊ ဝိသေသန + ဝိသေသျ စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော ဆက်စပ်ခြင်း ကြိယာရ၏။

ဥပစ္ဆိန္ဒတော။ ။ **ဥပစ္ဆိန္ဒတီတိ ဥပစ္ဆိန္ဒတော။**

http://www.dhammadownload.com

ဥပရောစေန္တော။ ။ **ဥပရောစေတိတိ ဥပရောစေန္တော**။

သုဒ္ဓကတ္တုဠ္ဌ-ချုပ်သော ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ ဘင်ခဏသည် မုချ။ဟေတုကတ္တုဠ္ဌ-ချုပ်စေတတ်သော ရဟန်းသန္တာန် ဝဓကစေတနာ၏ ဥပါဒ်သည် ဖလူ။**တစ်နည်း** ရဟန်း၏ ဝဓကစေတနာ ဖြင့္ဘန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ဖလူ။ဓော-ပစ္စည်းအရ ရူပသိဒ္ဓိမဂ္ဂုပဒ သိလိဋ္ဌတာဘောဂုဏ် ရ၏။အန္တ-ပစ္စည်းအရ ချုပ်စေတတ်သော ရဟန်း၏။

နံပါတ် (၅)

ဣန္ဒြိယ = ဣဒိ + ဏျ။

ဥပစ္ဆိန္ဒန = ဥပ + ဆိဒိ + ယု။

သန္တတိ = သံ + တနု+ တိ၊ (နု-ချေ)

ပဝေဏိ = ပ+ ဝီ+ ဏီ။

ဃဋ္ဋန = ဃဋ္ဋ + ယု။

နံပါတ် (၆)

(ခ) **ဇီဝိတိန္ဒြိယသဿ ပဝေဏိဃဋ္ဋနံ-ဖြင့်** ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ၌ ဇီဝိတိန္ဒြေ-အရ ဇီဝိတိန္ဒြေ-ကို မယူအပ်၊နေယျတ္ထအားဖြင့် ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ အစဉ်အဆက်အားဖြင့် ဆက်စပ်ခြင်းကို ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။**အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာပါဌ်ဖြင့်** ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ ဥပရောစေတိ-အရ ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ အစဉ်အဆက်အားဖြင့် ဆက်စပ်ခြင်းကို ဖြတ်တတ် ချုပ်စေတတ်သော ရဟန်းကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ။

(ဃ) **ဝိယောဇေတိ-ဖြင့်** ပျက်စီးစေ၏ဟူလို ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ အစဉ်ကို မယှဉ်စေခြင်း ပင်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ပဝေဏိဃဋ္ဋ/ပဝေဏိဃဋ္ဋနံ...

ဤ၌ ဃဋ္ဋဓာတ်၏ စေ့ဆော်အားထုတ်ခြင်း အနက်ကို အလိုမရှိအပ်၊ သဃ်ဃဋ္ဋ ပေါင်းစည်းခြင်း, ဆက်စပ်ခြင်း ဃဋ္ဋ-ဓာတ်ကိုသာ အလိုရှိအပ်သောကြောင့် ပဝေဏိဃဋ္ဋနံ -ပါဌ်သာသင့်။

ပဝေဏိဃဋ္ဋနံ /ပဝေဏိဃဋ္ဋနံ...

ရသသ အပြု /မပြု နှစ်မျိုးလုံးရှိနိုင်၍ နှစ်ပါဌ်သင့်၊ ဋီကာ-၌ ဇီဝိတိန္ဒြိယသဿ ပဝေဏိဃဋ္ဋနံ-ဟု ဒီဃနှင့်ရှိ။ဂဏ္ဌိ-၌ ပဝေဏိ-အစဉ်ကို၊ဃဋ္ဋနံ-အစပ်ကို၊ ဤသို့အနက် ယောဇနာသည်ကို တွေ့ရ၏။ဂဏ္ဌိ-၌ ပဝေဏိ-အစဉ်ကို။ဃဋ္ဋနံ-အစပ်ကို။ဤသို့အနက် ယောဇနာသည်ကို တွေ့ရ၏။ယင်းအလိုပဝေဏိ ဃဋ္ဋနံဟု ရှိရမည်။ယင်းပါဌ်သည် ဋီကာကို ထောက်၍ အလျဉ်းမသင့်သည်သာ။

နံပါတ် (၈)

ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ။ ။ ဌာနဇီဝိတိန္ဒြေ ဖြတ်ခြင်း၏ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိအမည်ကို

http://www.dhammadownload.com

ဌာနီဖြစ်သော အစဉ်အဆက်အားဖြင့် ဆက်စပ်ခြင်းကို ဖြတ်ခြင်း၌ တင်စား၊ ဌာနူပစာ၊ နာနန္တရိကနည်း။

တစ်နည်း- အကျိုးဖြစ်သော ရုပ်ဇီဝိတမှ ခွင်းခြင်း, ဖြတ်ခြင်းကိုဆိုသဖြင့် အကြောင်းဖြစ်သော နာမ်ဇီဝိတမှ ခွင်းခြင်း,ဖြတ်ခြင်းကိုလည်း ရသော်ကြောင့် အဝိနာဘာဝနည်း။ (ဆရာတော်ဦးဥက္ကံသာဘိဝံသ)

နံပါတ် (၁၀)

ဇီဝိတိန္ဒြိယ အရကောက်...ရုပ်ဇီဝိတ၊နာမ်ဇီဝိတကောက်။

ရုပ်ဇီဝိတ်-အရ ဇီဝိတရုပ်၊ နာမ်ဇီဝိတအရ ဇီဝိတ်ေစေတသိက်။

****

ဝါကျစဉ် (၃၅)

(က) တတ္ထ ဒုဝိဓံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ, အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဉ္စ။

(ခ) တေသု အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယေ ဥပက္ကမော နတ္ထိ။

(ဂ) တံ ဝေါရောပေတုံ န သက္ကာ။

(ဃ) ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယေ ပန အတ္ထိ၊ တံ ဝေါရောပေတုံ သက္ကာ။

(င) တံ ပန ဝေါရောပေန္တော အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမ္ပိ ဝေါရောပေတိ။

(စ) တေနေဝ ဟိ သဒ္ဒိံ တံ နိရုဇ္ဈတိ တဒါယတ္တဝုတ္တိတော။ (ဝိ၊ ဌ၊ ၂။ ၃၈။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)တတ္ထ-ထိုဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်၌။လဗ္ဘမာနံ-ရအပ်သော။

(ခ) တေသု-ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။တေသုဇီဝိတိန္ဒြိယေသု-တို့တွင်။(မအူ)၊အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယေ-၌။ဥပက္ကမော-ဖြတ်ဖို့ရန် လုံ့လပြုနိုင်ခြင်းသည်။

(ဂ) တံ-ထိုနာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို။ဥပက္ကမေန-ဖြင့်။(ကာရိကား)ဇီဝိတာ-မှ။(အပါဒါန်) ဝေါရောပေတုံ-ခွင်းခြင်းငှါ။

(င) ပန-ဆက်။(တစ်နည်း)ပန-ထိုသို့ပင် နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို ချခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းပါသော်လည်း။တံ-ထိုရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို။ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမ္ပိ-ကိုလည်းကောင်း။ (သမုစ္စေတတ္ထတ္တ)။

(စ)ဟိ-မှန်။(ဘာဝိ) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်။(မအူ)တေနေဝ-ထိုရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့်ပင်။ တံ-ထို နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေသည်။တသ္မာ အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဿ-၏။(သမ္ဗန်)တဒါယတ္တဝုတ္တိတော-ထိုရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် စပ်သောဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။(အပြန်အလှန်မေးနိုင်)

နံပါတ်(၂)

(ခ)ဝါကျ သို့။ ။ဆရာ(က)ဖြင့် ဇီဝိတိန္ဒြိယံ အရ ရုပ်ဇီဝိတ,နာမ်ဇီဝိတ(၂)ပါးကို ကောက်

http://www.dhammadownload.com

ယူအပ်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေ နှစ်ပါးလုံးပင် ဝေါရောပန အရာဖြစ်ကောင်းအံ့လော၊ (ဂဏ္ဌိ) အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) စသည့်မိန့်၊ (ဂ+ဃ) မျှော်သည်။

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) ဝါကျဖြင့် အရူပဇီဝိတိန္ဒြေ၌ လုံးလပြုနိုင်ခြင်းမရှိဟု ဖွင့်ပြတော်မူ အပ်၏။လုံးလပြုခြင်းမရှိဟူသည်အဘယ်သို့ပါနည်း၊လုံးလပြုနိုင်ခြင်း မရှိပုံကို ဥဇုကတ္ထအားဖြင့် မပြဆိုပြီလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။အဘယ်ကြောင့်လုံးလပြုခြင်း မရှိပါသနည်း၊ဤသို့ ကာရဏာတက်ကလည်း ရမည်သာ။

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ+ဂ)ဝါကျတို့ဖြင့် နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေ၌ လုံးလပြုခြင်း မရှိသောကြောင့် ထိုနာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို ခွင်းခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ ရုပ်ဇီဝိတ-ကိုကား အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။နာမ်ဇီဝိတကဲ့သို့ပင် လုံးလပြုနိုင်ခြင်း မရှိ၍ ခွင်းခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းဟု မှတ်သားအပ်ပါသလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ) ဝါကျမိန့်၊ (ဤဝါကျမျိုး၌ ထပနာပင် အာဘော်ပြန်ဖြစ်၏။)

(င) ဝါကျ ဝိ-ရှု၍ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဃ) ဝါကျဖြင့် ထိုရုပ်ဇီဝိတ-၌ လုံးလရှိ၍ ထိုရုပ်ဇီဝိတကို ခွင်းခြင်းငှာ တတ်ကောင်း၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ထိုသို့ဖွင့်ဆိုသော် နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ဝေါရောပန-မဖြစ်ရာ မရောက်ပြီလော၊(ဂဏ္ဌိ)တစ်နည်း-ရုပ်ဇီဝိတကိုသာ ခွင်းနိုင်၏ဟု မှတ်သားအပ်ပါသလော။ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

(စ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (င)ဝါကျဖြင့် ရုပ်ဇီဝိတကို ခွင်းသော် နာမ်ဇီဝိတကိုလည်း ခွင်းရာရောက်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ထိုစကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ ရုပ်ဇီဝိတကိုခွင်းသော် ရုပ်ဇီဝိတသာ ချုပ်ရာသည် မဟုတ်ပါလော။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က) ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။ (ခ) ဝါကျစသည် -ဝိတ္ထာရ၊ လုံးလရှိ၊ မရှိနှင့် ခွင်းနိုင် မခွင်းနိုင်ကို ချဲ့ပြ။တစ်နည်း-ဝါကျာရမ္ဘ။ဇီဝိတနှစ်မျိုးလုံးပင် ခွင်း၍ရနိုင်ပါသလောဟူသော စောဒနာကို ပယ်လို၍ ဆက်လက်အားထုတ်၊ထိုတွင်

(ဂ) ဝါကျသည် ဝိတ္ထာရ၊ဝါကျာရမ္ဘ၊ကာရဏာ။(ဃ)ဝါကျ-အနွယ/ပက္ခန္တရ။

(င) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ-ရုပ်ဇီဝိတသာချုပ်ပါသလော-ဟူသော စောဒနာကိုပယ်လို၍ ဆက်လက်အားထုတ်။(စ) ဝါကျ-ဒဋ္ဌီကရဏ။ရုပ်ဇီဝိတသာခွင်းပါလျက် နာမ်ဇီဝိတပါ ချုပ်ရာ၌ ယုတ္တိကိုပြ။

နံပါတ် (၄)

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ ။ ရူပဉ္စ တံ ဇီဝိတိန္ဒြိယဉ္စာတိ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ။

ရူပ-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ ရုပ်၏အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သည် မှချ၊ထို··၏ ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏီ ဆောင်းစပ်ခြင်းသည် ဌာနူ၊ ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေရ၏။

http://www.dhammadownload.com

ဥပတ္တမော။ ॥ ပဋ္ဌမံ ကမော ဥပတ္တမော။

ဥပ-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ ရှေးဦးစွာ အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သည် မုချ။ ထို..၏ ကာမ-ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ အားထုတ်ခြင်းနှင့် ဂုဏ်+ဝုဏေးစပ် ဌာန။ ပုဒ်လုံးအရ ထို..သော ရှေးဦးစွာ အားထုတ်ခြင်းရ၏။

ဝေါရောပေန္တော။ ॥ ဝေါရောပေတီတိ ဝေါရောပေန္တော။

ဝိ+အဝ+ရုဟ-ဓာတ်အရ သုဒ္ဓကတ္တုဋ္ဌ-ရုပ်ဇီဝိတ၏ ဘင်ခဏသည် မုချ၊ ဟေတု ကတ္တုဋ္ဌ-ခွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝဓကစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဖလူ၊ ဏာပေ-ပစ္စည်းအရ ရူပသိဒ္ဓိမတ္တပဒသိလိဋ္ဌတာဘောဂုဏ်ရ၏။အန္တ-ပစ္စည်းအရ ထို.. သော ခွင်းစေသော ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။

အာယတ္တဝုတ္တိ။ ॥ အာယတ္တာ ဝုတ္တိ ယဿာတိ အာယတ္တဝုတ္တိ။

တေန အာယတ္တဝုတ္တိ တဒါယတ္တဝုတ္တိ။

တေန-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေရ၏။ ထို...၏ အာယတ္တဝုတ္တိ-ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့်အကြောင်းအကျိုး စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို..သော ထိုရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် ဆက်စပ်သောဖြစ်ခြင်းရှိသော နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေရ၏။ ထိုသို့ပင်ရငြားသော်လည်း တဒါယတ္တဝုတ္တိ-ဟူသော ပုဒ်သည် ဘာဝပဓာန, ဘာဝလောပ ဖြစ်သောကြောင့် ဆက်စပ်သောဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဘာဝဘောဂုဏ်သည်သာ မုချအားဖြင့် ရ၏။

ဒုဝိဓံ။ ॥ ဒွေ ဝိဓာ ပကာရာ ယဿာတိ ဒုဝိဓံ။

နံပါတ် (၅)

ဝိဓာ	=	ဝိ+ ဓာ+ ကွိ။
အာယတ္တ	=	အာ+ ယတ + တ။
ဝုတ္တိ	=	ဝုသ + တိ။

နံပါတ် (၆)

(က) သံဝဏ္ဏေနာ-ဖြင့် ဇီဝိတိန္ဒြိယ-အရ ရုပ်ဇီဝိတ,နာမ်ဇီဝိတနှစ်ပါးကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ နာမ ဥပ္ပါဒဇရာဘင်္ဂသမင်္ဂီ။ (ဝိ၊ ဋ၊ ၂။ ၃၉။)

ဥပ္ပါဒဇရာဘင်္ဂသမင်္ဂီ-ဟူသော သံဝဏ္ဏနာပါဌ်ဖြင့် ခဏပစ္စုပ္ပန္န-၌ ခဏ-အရ ဥပါဒ်ခဏ,ဋ္ဌီခဏ,ဘင်ခဏကို ကောက်ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ခဏပစ္စုပ္ပန္န-အရ ထိုခဏငယ်သုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ဇီဝိတိန္ဒြေကို အရကောက်အပ်သည်ကိုလည်း ကောင်း သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ဥပ္ပါဒဇရာဘင်္ဂသမင်္ဂီ/ဥပ္ပါဒဇရာဘင်္ဂသမင်္ဂီ....

http://www.dhammadownload.com

ဇီဝိတိန္ဒြေကို အရကောက်၍ နပုံလိင်ဖြစ်သောကြောင့် ရသ-ဖြင့် ရှိသော ဥပ္ပါဒဗေရာဘဂ်သမ်ဂ်-ပါဌ်သင့်၊ ပုလ္လိင်ဆိုလျှင် ဤ၊နပုံလိင်ဆိုလျှင် ဣ-နှင့်ရှိသည်ဟု ယေဘုယျ မှတ်ပါ။

ဥပက္ကမော/ဥပ္ပက္ကမော...

ဥပ-၏ ပ-သည် ဒွေဘော်ဌာနမဟုတ်၊ ကမု-ဓာတ်၏ အာဒိဗျည်းသည်သာ ဒွေဘော်ဌာနဖြစ်သောကြောင့် ဥပက္ကမော-ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၉)

တံ-ဝေါရောပေတုံသတ္တာ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော အတိတ်၊အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ဇီဝိတ၏ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ဇီဝိတ-၌ တင်...ကေဒေသသျှ၊ ရှုဋ္ဌိ။

တဒါယတ္တဝုတ္တိတော။ ။ဌာန၊ နိဿယ ရုပ်ဇီဝိတနှင့် ဆက်စပ်၍ ဖြစ်ခြင်းရှိသော နာမ်ဇီဝိတ၏အမည်ကို ဌာနီနိဿိတဆက်စပ်၍ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဆက်စပ်ခြင်း ကြိယာ၌ တင်စား ဌာနူပစာ၊ နာနတ္တရိကနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ဥပက္ကမ-အရ ဝဓကစေတနာကြောင့်ဖြစ်သော သဟဇာတ ဝီရိယစေတသိက်ကို ကောက်။

• **ဥပက္ကမော ယနု ဝဓကစေတနာ သမုဋ္ဌာပိတော သဟဇာတော၀။**(ကင်္ခါဋီကာသစ်)

****

ဝါကျစဉ်(၃၆)

(က) တတ္ထ **ပါဏောတိ** ဝေါဟာရတော သတ္တော၊ ပရမတ္ထတော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။

(ခ) ဇီဝိတိန္ဒြိယဥ် အတိပါတေန္တော ''ပါဏံ အတိပါတေတိ''တိ ဝုစ္စတိ။

(ဂ) တံ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ။

(ဃ) **ပါဏာတိပါတောတိ** ယာယ စေတနာယ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကံ ပယောဂံ သမုဋ္ဌာပေတိ၊သာ ဝဓကစေတနာ ''ပါဏာတိပါတော''တိ ဝုစ္စတိ

(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၃၉။)

နံပါတ် (၁)

(က) တတ္ထ တသ္မိံ ပါဏော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အာဒိဝစနေ၊(တတ္ထ-အစွဲ)သတ္တော-ရုပ်ရှိစသည်တို့၌ ငြိကပ်တတ်သူတည်း။(သဒ္ဒတ္ထ)ဝါ-ခန္ဓာအစဉ်ဖြစ်သော သတ္တပညတ်တည်း။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)ဇီဝိတိန္ဒြိယံ-ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ၊နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို။

(ခ) ဟိ-သစ္စံ။

(ဂ) တံ-ဇီဝိတိန္ဒြိယအတိပါတနံ၊ထိုရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ နာမ်ဇီဝိန္ဒြေကို လျင်စွာချခြင်းသည်။ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌။

(ဃ) အဟိ-၏ ဓာတကတ္ထ ထင်စေလျက်-ပါဏာတိပါတော-သတ္တဝါကို ဝါ-ဇီဝိတိန္ဒြေကို လျင်စွာကျခြင်းသည်။ဝါလွှမ်းမိုး၍ ကျခြင်းသည်။(သဒ္ဒတ္ထ)ဝါ-သူ့အသက်

http://www.dhammadownload.com

ကိုသတ်ခြင်းသည်။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)ဝါ-သူ့ အသက်ကို လျင်စွာကျစေသော ဝဓကစေတနာ သည်။(သရုပတ္ထ)

နံပါတ် (၂)

(ခ) အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာသည် (က) ဝါကျဖြင့် ပါဏ-ဟူသည် ဝေါဟာရအားဖြင့် သတ္တဝါ၊ပရမတ္ထအားဖြင့် ဇီဝိတိန္ဒြေမည်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ယင်းသို့ဆိုသော် အတ္ထပညတ်အားဖြင့် ခန္ဓာအစဉ်ကို သတ္တ-ဟု ဆိုအပ်သောကြောင့် ပရမတ္ထအားဖြင့် အစိတ်အစိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးလုံးသည် ပါဏဖြစ်သင့်သည်မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ဖြစ်လျက် ပရမတ္ထအားဖြင့် ဇီဝိတိန္ဒြေကိုသာ ပါဏဟု ဆိုခြင်းသည် အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

မှတ်ချက်။ ။ခန္ဓာအစဉ်ကို သတ္တဝါဟု ဆိုအပ်သောကြောင့် အခြားသော ခန္ဓာတို့သည် လည်း ပါဏအမည်ရသင့်၏။ထိုသို့ ရသင့်ပါလျက် ပရမတ္ထအားဖြင့် ဇီဝိတိန္ဒြေကိုသာ ပါဏ-ဟု ဆိုသောစကား နှစ်သက်မှုမရှိနိုင်၍ (ခ) ဝါကျတက်လာသည်။

(ဂ) ဝါကျသို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာသည် (ခ) ဝါကျဖြင့် ဇီဝိတိန္ဒြိယံ အတိပါတေန္တော-ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ဇီဝိတကို ချခြင်းအစီအရင်ကိုကား အဘယ်သို့ သိအပ်ပါသနည်း။အထက်၌ ဆိုလတ္တံ့သောနည်းဖြင့် သိအပ်ပါသလော၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။ (ဟေဋ္ဌာဟူသော မအူ-ထည့်ပါ၍ကိုရှုသည်)

နံပါတ် (၃)

(ခ) ဝါကျ-ဒဋ္ဌိကရဏ။(ဂ) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဃ) ဝါကျ-ပကာ္ဌဿ။

စာစပ်။ ။ဝေါဟာရတော-ကား အားဖြင့်ဟု ပေးသောကြောင့် သတ္တော-၌ ဘိန္နာဓိက ရဏဝိသေသနဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့်စပ်။

နံပါတ် (၄)

ပရမတ္ထော။ ။ **ပရမော ဥတ္တမော အတ္ထော ပရမတ္ထော။**

အတိပါတော။ ။ **အတိဝ ပတနံ အတိပါတော။** (အတိ-သိဃတ္ထ)

အတိက္ကမ္မ ပါတနံ အတိပါတော။ (အတိ-အတိက္ကမ္မတ္ထ)

ဝေါဟာရော။ ။ **ဝေါဟရီယတေတိ ဝေါဟာရော။**

ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ ။ **ဇီဝိတမေဝ ဣန္ဒြိယံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။**

ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကော။ ။ **ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ဥပစ္ဆေဒကော ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကော။**

ပရမ-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ ဥတ္တမ-ဟူသည် မှချဆို ၏ ပရမတ္ထတရားနှင့် ဂုဏ်+ ဂုဏေးအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည်ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို သော ပရမတ္ထတရား ရ၏။

ဝိ +အဝ+ဟရ-ဓာတ်အရ ကတ္တုဒ္ဓကြိယာ-ခေါ်ဝေါ်ဘတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဝေါ်၊ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကစိတ္တုပ္ပါဒ်သည်မှချ၊ကမ္မတ္ထကြိယာ သတ္တပညတ်၏ အာရုဏာပစ္စယ

http://www.dhammadownload.com

သတ္တိသည် ဖလူ၊ ဏ-ပစ္စည်းအရထို··သော သတ္တပညတ် ရ၏။

ဝဓကစေတနာ။ ။ **ဝဓကာ စ သာ စေတနာစာတိ ဝဓကစေတနာ။**

အတိပါတေန္တော။ ။ **အတိ ပါတေတီတိ အတိပါတေန္တော။**

အတိ+ပါတ သုဒ္ဓကတ္တုကြိယာ-ချုပ်သော ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ ဘင်္ဂက္ခဏသည်မှချ၊ ဟေတုကတ္တုဒ္ဓ-ချုပ်စေ,ကျစေသော ဝဓကစေတနာ၏ ဥပါဒ်သည် ဖလူ။ဏေ-ပစ္စည်းအရ ရှုယသိဒ္ဓိမတ္တပဒသိလိဋ္ဌတာဘောဂုဏ်ရ၏။အန္တ-ပစ္စည်းအရ ထို··သော ဇီဝိတိန္ဒြေကို ကျစေတတ်သော ရဟန်း ရ၏။

နံပါတ် (၅)

ပရမ = ပရ + အမ။တစ်နည်း-ပရသဒ္ဒါ မှ +ဏ။ပရ + မိ + ကွိ-ပစ္စည်း။

နံပါတ် (၆)

(ဃ) **သာ ဝဓကစေတနာ ဝုတ္တတိ-ဖြင့်** ပါဏာတိပါတ-အရ ဝဓကစေတနာကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။**ယာယစေတနာယ-စသည်ဖြင့်** ထိုစေတနာသည် ဇီဝိတိန္ဒြေကို ဖြတ်ကြောင်း လုံ့လကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် ပါဏာဏိပါတ-အရ ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ယာဝ ဝါ ဥဏှတော/ယာဝတာ ဥဏှတော···

စာအုပ်များ၌ ယာဝ ဝါ-ဟု ရှိသည်ကား မကောင်းဟု ဘာဋီ၌ ဆိုသောကြောင့် ယင်းအလို ယာဝတာ-ပါဌ်သင့်၊ ဋီကာ-၌ ယာဝ ဝါ ဥဏှတော အာဂန္တာတိ-ဟူ၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပဒုဒ္ဓါရ ပြုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊အောက်စာပိုဒ်၌ သီတတော ဝါရှိ၍ ဥဏှတော-နောင်လည်း ဝါ-သဒ္ဒါယှဉ်စပ်သင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊အာဂန္တာ ပဝိ သိတ္တာတို့၏ ကြိယာဝိသေသနဖြစ်သင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း ယာဝ ဝိသဘာဂဥတု ပါတုဘာဝေန စသည်ဖြင့် အလားတူပုဒ်တို့ကို တွေ့မြင်အပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ယာဝ ဝါ-ပါဌ်လည်းသင့်သည်။

နံပါတ် (၈)

ပါဏာတိပါတော ။ ။ဌာနီနိသိတဖြစ်သော အသက်ကို လျင်စွာကျစေခြင်းကြိယာ၏ ပါဏာဏိပါတအမည်ကို ဌာနီသယ ဝဓကစေတနာ၊ကို ပါဏာတိပါတ-ဟုတင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ဌာန္ယူပစာ၊ အဝိနာဘာဝနည်း၊ဖလူပစာ (ဃ) ဝါကျရှုသည်။

(ခ) ဝါကျကို ဆရာဘုန်းကြီးမှတ်စု၌ ကာရဏူပစာ၊ နာနန္တရိကနည်းဟု ဆိုသည်။ ယင်းအလို··အကြောင်းဖြစ်သော ဇီဝိတိန္ဒြေကို ကျစေခြင်း၏ ပါဏာတိပါတ-အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော ခန္ဓာအစဉ်ကို ကျစေခြင်း၌တင် ကာရဏူပစာ၊နာနန္တရိကနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ဝေါဟာရတော သတ္တော-အရ သတ္တဝါ-၏ ခန္ဓာအစဉ်ကိုကောက်။

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၃၇)

(က) ပရိယေသေယျာတိ ယထာ လဘတိ၊ တထာ ကရေယျ။

(ခ) ဥပနိက္ခိပေယျာတိ အတ္ထော။

(ဂ) တေန ထာဝရပ္ပယောဂံ ဒဿေတိ။

(ဃ) ဣတရထာ ဟိ ပရိယိဋ္ဌမတ္တေနေဝ ပါရာဇိကော ဘဝေယျ၊ န စေတံ ယုတ္တံ။

(င) ပါဠိယံ ပန သဗ္ဗံ ဗျဉ္ဇနံ အနာဒိယိတွာ ယံ ဝုတ္တံ ထာဝရပ္ပယောဂသင်္ခါတံ သတ္တံ၊ တဒေဝ ဒဿေတုံ "အသိ ဝါ ။ပ။ ရဇ္ဇုံ ဝါ" တိ ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တံ။
(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၁။)

****

နံပါတ် (၁)

(က) ယထာ-အကြင်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ကရေယ္ယ-သော်။သတ္တံ-ဓားကို။လဘတိ-၏။တထာ-အားဖြင့်။ပရိယေသေယျ-ရှာမှီးငြားအံ့။(သဒ္ဒတ္ထ)။ဝါ-ရအောင်လွယ်ကူအောင် ပြုပေးငြားအံ့။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)ဝါ-အနီး၌ ချထားငြားအံ့။(သိခါပတ္တတ္ထ)

(ခ) ဥပနိက္ခိပေယျ-သတ်အပ်သောသူ၏ အနီး၌ ထားငြားအံ့။

(ဂ) တေန သတ္ထာဟာရကံဝါသ ပရိယေသေယျာတိ ဝစနေန-ဖြင့်။ထာဝရပ္ပယောဂံ-မြဲမြံသောလက်နက်ကို အားထုတ်ခြင်းကို။

နိယံ။ ။ဣတရထာ၊အညထာပုဒ်၊ ထုတ်၍ရှိက၊လက္ခဏာနှင့်၊လက္ခဏာဝန်၊ ဤနှစ်တန်ကို၊အမှန်သွင်းလျက်၊အနက်သမ္ဗန်မြဲ၊ အပါဒါန်မှာ၊အနွယာကို၊ ခံကာမလွဲ၊ သွင်းလေ့မြဲ ..နိယနှင့်အညီပေးသော်-

(ဃ) ဟိ ယသ္မာ-အကြင်ကြောင့်။ဥပနိက္ခိပနတ္တတော-အနီး၌ချထားခြင်းအနက်မှ။ဣတရထာ-တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ဂဝေသနတ္တေ-ရှာမီးခြင်းအနက်ကို။ ဂယှမာနေ-ယူအပ်သော်။ပရိယိဋ္ဌမတ္တေနေဝ-ရှာမှီးအပ်ကာမျှဖြင့်ပင်လျှင်။ပါရာဇိကော၊ ဘဝေယျ၊ တံဘာဝနံ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည်။နစ ယုတ္တံ-သင့်လည်းမသင့်ခဲ့။(တစ်နည်း-ကာရဏ-ဖလပေး)

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (က) ဖြင့် ပရိယေသေယျ-ပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယတ္ထကို ဖွင့်ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယင်းပရိယေသေယျ-ပုဒ်၏ သိခါပတ္တတ္ထကို ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် (ခ) မိန့်။

(ဂ) ဝါကျသို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ (ခ) ဖြင့် ပရိယေသေယျပုဒ်ကို ဥပနိက္ခိပေယျ-ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။သေ-ဓာတ်၏ ရှာမှီးခြင်းအနက်အားလျော်စွာ ဂဝေသေယျ-ဟူ၍သာ ဖွင့်ဆိုသင့်သည်မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် ပရိယေသေယျပုဒ်ကို ဥပနိက္ခိပေယျ-ဟု ဖွင့်ဆိုခြင်းသည် အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ+ဂ) ဝါကျတို့ဖြင့် ပရိယေသေယျ-ပါဌ်ဖြင့် ထာဝရပ္ပယောဂကို ပြသောကြောင့် ဥပနိက္ခိပန-အနက်မှတ်သားထိုက်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ယထာရုတ-ပါဌ်အားလျော်စွာ ပရိယေယန-အနက်ကိုသာ မှတ်သားထိုက်သည် မည်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် ဥပနိက္ခိပန-အနက်ကို ယူခြင်းသည် အဘယ်သို့သော ယုတ္တိဖြင့် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊သဒ္ဒါအနက်ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်၊

ကား - ပရိယေသန-အနက်ယူအပ်သော် ရှာမှီးအပ်ကာမျှဖြင့် ပါရာဇိကကျခြင်း ဖြစ်ခြင်းငှါ မသင့်သောကြောင့် ပရိယေသန-အနက်ကိုမယူမူ၍ ဥပနိက္ခိပန-အနက်ကို ယူအပ်၏ဟူလို။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဃ) ဝါကျဖြင့် ပရိယေသန-အနက်ကိုယူသော် ရှာမှီးရုံမျှဖြင့် ပါရာဇိကကျခြင်း မသင့်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုသို့ ဖြစ်လျက် အဘယ်အကျိုးငှာ ပဒဘာဇနီ-၌ သတ္ထာဟာရကံ ဝါသ ပရိယေသေယျ-ပါဌ်၏ အဖွင့်ကို အသိံဝါ။ပ။ ရဇ္ဇုံ ဝါ-ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း။သတ္ထာဟာရကံ ဝါသ ပရိယေသေယျ-ဟူသော ပါဌ်ဖြင့် ဆိုအပ်သော အနက်ကို သဒ္ဒါအားလျော်စွာ အပြည့်အစုံပြု၍ ဆိုသင့်သည်မဟုတ်ပါလော။ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

ကား -သဒ္ဒါအားလျော်စွာ အနက်ကို အပြည့်အစုံပြု၍ ဆိုသင့်ငြားသော်လည်း ပဒဘာဇနီ မါဠိ၌ သဒ္ဒါကို မယူမူ၍ ဤပါဠ်၌ ထာဝရပ္ပယောဂဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော လက်နက်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ အသိံဝါ ။ပ။ ရဇ္ဇုံ ဝါ-စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်၏ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ အခိပ္ပါယတ္ထမုံတစ်ပါး သိခါပတ္တတ္ထအနက်အဖွင့်ကိုပြ။

(ဂ)ဝါကျ-ဒဠှီကရဏ။ဥပနိက္ခိပေယျ -ဖွင့်ဆိုနိုင်ခြင်း၏ အသင့်ယုတ္တိပြ။

(ဃ)ဝါကျ-လဒ္ဓဒေါသ။ပရိယေသန-အနက်ယူသော် ရအပ်သောအကျိုးကိုပြ။

တစ်နည်း -ဒဠှီကရဏ။ ပရိယေသနတ္ထ မဖွင့်ဆိုနိုင်ပုံ ယုတ္တိကိုပြ။

(င)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။ အသိံဝါ။ပ။ရဇ္ဇုံဝါ-ပါဌ်ဖြင့်အဘယ်ကို ပြပါသနည်း ဟူသော စောဒနာကို ပယ်လို၍ ဆက်လက်ပြ။

နံပါတ် (၄)

ထာဝရပယောဂေါ။ ။ **ထာဝရဿ ပယောဂေါ ထာဝရပယောဂေါ။** (မအု)

ထာဝရော ပယောဂေါ ထာဝရပယောဂေါ။ (စာချ)

ထာဝရဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ အမြဲဖြစ်ခြင်းဂုဏ်သည် မှူး။ထို-၏ ပယောဂ-ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ လုံ့လနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ခြင်းသည်ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ-ထိုသော-မြဲသော(ဝါ)အမြဲဖြစ်နေသော လုံ့လပယောဂ ရ၏။

ဣတရထာ။ ။ **ဣတရေနေ ပကာရေန ဣတရထာ။**

ဣတရ ဟူသော တခြိတ်ပုဒ်အရ-အညဘောဂုဏ်သည် မှူး။ထို-၏ထာ ပစ္စည်း

http://www.dhammadownload.com

အရ. ပကာရဘောဂုဏ်နှင့်ဂုဏေးစပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို..သော ပကာရဘောဂုဏ်ရ၏

ပါရာဇိကော။ ။ ပရာဇိယတေတိ ပါရာဇိကော။

ပရာ-ဉပသာရပုဒ်အရ ဓာတွတ္တဗာဓကဘောဂုဏ်ရ၏။ဇိ-ဓာတ်အရ ကတ္တန္တ ရဟန်းတို့၏ အဓိသီလသိက္ခာ၏ အဘာဝသည် မုချ။ဟေတုကမ္မတ္တ-ဝီတိက္ကမစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဖလူ။တ-ပစ္စည်းအရ ထို..သော ပါရာဇိကကျသော ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။

တစ်နည်း။ ။ ပရာဇေတီတိ ပါရာဇိကာ။

သာသနတော ပုဂ္ဂလံ အတ္တာနံ အဓ္ဈာပန္နံ ပရာဇေတီတိ ပါရာဇိကာ။

ပရာ+ဇိ+တ၊ ဇိ-ဓာတ်အရ သုဒ္ဓကတ္တုဋ္ဌကြိယာ-အာပတ်သို့ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သီလပျက်စီးခြင်း အဘာဝဘောဂုဏ်သည် မုချ။ဟေတုကတ္တုဋ္ဌ အာပတ်၏ ပကတူပ နိဿယယသတ္တိသည် ဖလူ။တ-ပစ္စည်းအရ ထို..သော ပါရာဇိကအာပတ်ရ၏။

တစ်နည်း - သုဒ္ဓကတ္တုဋ္ဌ-သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝီတိက္ကမစေတနာနှင့်တကွ ဖြစ်သော ခန္ဓာပဉ္စက၏ ဉပါဒ်သည် မုချ။ဟေတုကတ္တုဋ္ဌ-ဝီတိက္ကမစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ဟု ဆိုအပ်သော အာပတ်၏ ပကတူပနိဿယယသတ္တိသည် ဖလူ။တ-ပစ္စည်းအရ ထို..သော ဝီတိက္ကမစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်-ဟု ဆိုအပ်သော အာပတ်ရ၏။

သတ္တံ။ ။ သသတိ ဟိံသတီတိ သတ္တံ

သသန္တိ ဟိံသန္တိ ဧတေနာတိ သတ္တံ။

သသ-ဓာတ်အရ ဥတုဇ သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်၏ ဉပါဒ်သည် မုချ။ တ-ပစ္စည်းအရ ဥပ္ပါဒဝန္တဖြစ်သော ဓားလက်နက်ရ၏။တစ်နည်း-ညှင်းဆဲတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် ဒေါသပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ် မုချ။ဓားလက်နက်၏ ပကတူပနိဿယယသတ္တိဖလူ။တ-ပစ္စည်းအရ ထို သော ဓားလက်နက် ရ၏။

နံပါတ် (၅)

ထာဝရ =	ဌာ+ဝရ၊ (ဝဏ္ဏဝိကာရော) ဌာဝရောတိပိ ဧကေ။
ပရိယိဋ္ဌ =	ပရိ+ဧသ+တိ။
မတ္တ =	မဒ+ တ။
အသိ =	အသ + ဣ။ အသတော ခိပ္ပတေတိ အသိ။
ရုဓိ =	ရုဓ+ ဣ။

နံပါတ် (၆)

(က) ယထာလာဘတိ၊ တထာကရေယျ-ဖြင့် ရှာမှီး၏ဟူသည် ရအောင်ပြုပေး ခြင်းပင်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) **ဥပနိက္ခိပေယျ-ဖြင့်** ရအောင်ပြုပေးခြင်းဟူသည်၊ဝါ-ရှာမှီခြင်းဟူသည် သေစေလိုသူ၏ အနီး၌ ချထားခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟု အဆုံးရောက် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုသိစေ။

(င) **ဓောနု-စသည်ဖြင့်** ပရိယေသေယျ-ပါဌ်၏ ထာဝရပ္ပယောဂ-ကို ပြ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ဗျူဠှနံ အနာဒိယိတွာ/ဗျူဠှနံ အနာဒရိတွာ...

ဗျူဠှနေ အာဒရံ အကတွာ သဒ္ဒတ္ထမနုပေက္ခိတွာတိ အဓိပ္ပါယောဟု ဖွင့်သောကြောင့် ယင်းအလို ဗျူဠှနံ အနာဒရိတွာ-ပါဌ်သင့်။

အနာဒိယိတွာတိပိ အတ္ထိ-ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ယင်းအလို ဗျူဠှနံအနာဒိယိတွာပါဌ် လည်းသင့်။ (ဒုပါရာဇိကဏ် ယောဇနာ)

ကာလင်္ကတော /ကာလကတော...

ကာလင်္ကတော ကတကာလော ဟုတွာ၊ကာလံကတွာ (ဝိဋ္ဌ၊ ၂။၃၆။) အဖွင့်အရ ကတော ကာလော ယေနာတိ ကာလကတော၊ကာလံ ကရောတီတိ ကာလကတော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ပြီးသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ကာလကိရိယာပုဒ်ကဲ့သို့ ကာလ-နောင် နိဂ္ဂဟိတ် မလာမူ၍ ပြီးနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း ကာလကတော ပါဌ်သင့်။

ဝါစာသိလိဋ္ဌနိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ ပြီးနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊နှစ်ပုဒ်အနက်ထူး မရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း၊အလုတ္တသမာသ်ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် လည်းကောင်း ကာလင်္ကတော ပါဌ်လည်းသင့်။

နံပါတ် (၈)

သတ္တံ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော ဓားလက်နက်၏ သတ္ထ-အမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော လဂုဠ၊ ပါသာဏ,ဝိသံ,ရဇ္ဇု တို့၌လည်း တင်..ကေဒေသူ၊ ဥပလက္ခဏ။

နံပါတ် (၁၀)

ထာဝရပ္ပယောဂ-အရကောက်၍ အာဝတ္တဟာရနေတ္တိ

ဝီရိယပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၏။ အဘယ်သို့လည်စေသနည်း ဟူမူ ကား ထာဝရပယောဂ-အရ ဝီရိယပြဋ္ဌာန်သော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြစ်၏။ ထို..၏ ပဒဋ္ဌာန်းကား အယောနိသောမနသိကာရ၊အသဒ္ဓမ္မဿဝန, ဗာလူပသေဝန, အက္ခဏ, စက္ကဝိပတ္တိ, ပမာဒစသည်တည်း။ ထိုခြောက်ပါးတို့တွင် အယောနိသောမနသိကာရကိုယူ သဖြင့် အယောနိသော ဘိက္ခဝေ မနသိကရောတော။ပ။ ဝေပုလ္လာယ သံဝတ္တန္တိဟူသည် နှင့်အညီ ထိုလျှင်အကြောင်းရှိကုန်သော အကုသိုလ်တရားတို့သည် လည်ကုန်၏။ အသဒ္ဓမ္မ ဿဝန-ကိုယူသဖြင့် အသဿဝနတာမ္မေဿပရိဟာယန္တိ-ဟူသည်နှင့်အညီထိုလျှင်အကြောင်း ရှိကုန်သော အကုသိုလ်တရားတို့သည် လည်ကု ။ဗာလူပသေဝန-ကို ယူသဖြင့် ဒုက္ခော ဗာလေဟိ သံဝါသောဟူသည်နှင့်အညီ-ကုန်၏။ အက္ခဏ-ကိုယူသဖြင့် ခဏာတီတာ

http://www.dhammadownload.com

ဟိ သောစန္တိ-ဟူသည်နှင့်အညီ-ကုန်၏။စက္ခုဝိပတ္တိကိုယူသဖြင့် ဝိပလ္လာသဒိဋ္ဌိ မာယာဝိ တံ ဉာဝသလော· ဣတိ-ဟူသည်နှင့်အညီ-ကုန်၏။ပမာဒ-ကိုယူသဖြင့် ပမာဒေါ မစ္စုနော ပဒံ-ဟူသည်နှင့်အညီ-ကုန်၏။အယောနိသောမနသိကာရ ကိုယူသဖြင့် ထို··၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ယောနိသောမနသိကာရကိုလည်း ယူအပ်၏။ယောနိသောမနသိကာရ ကို ယူသဖြင့် ယောနိသော ဘိက္ခဝေ မနသိကရောတော။ပ။ဘာဝနာယ ပါရိပူရိ ဂစ္ဆန္တိ ဟူ သော ပါဠ်နှင့်အညီ ယောနိသောမနသိကာရလျှင် အကြောင်းရင်းရှိကုန်သော ကုသိုလ် တရားတို့သည်လည်းကုန်၏။အသဒ္ဓမ္မကို ယူသဖြင့် ထို··၏ ဆန့်ကျင်ဘက် သဒ္ဓမ္မသဝန ကိုလည်း ယူအပ်၏။ထိုကိုယူသဖြင့် ပဉ္စိမေ ဘိက္ခဝေ အာနိသံသာ။ပ။စိတ္တံမဿပသီဒတိ -ဟူသည်နှင့်အညီ-ကုန်၏။ဗာလူပသေဝန-ကိုယူသဖြင့် ထို··၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သပ္ပု ရိသူပနိဿယကိုလည်းယူအပ်၏။ထိုကိုယူသဖြင့် သန္တိရေဝ သမာသေထဟူသည်နှင့်အညီ -ကုန်၏။အကမ္မဏကိုယူသဖြင့် ထို၏ ဆန့်ကျင်ဘက် နဝမကမ္မဏကိုလည်း ယူအပ်၏။ ထို··ကိုယူသဖြင့် ကောဝေါဘိက္ခဝေ ခဏော သမ်ယောစ ဗြဟ္မစရိယဝါသာယဟူသည် နှင့်အညီ ကုန်၏။စက္ခုဝိပတ္တိကို ယူသဖြင့် ထို၏ ဆန့်ကျင်ဖက် စက္ခုသမ္ပတ္တိကိုလည်း ယူအပ်၏။ထို··ကို ယူသဖြင့် စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ ။ပ။ ပဝတ္တတိ-ဟူသည်နှင့်အညီ ကုန်၏။ပမာဒကိုယူသဖြင့် ထို၏ဆန့်ကျင်ဖက် အပ္ပမာဒကိုလည်းယူအပ်၏။ထို··ကိုယူ သဖြင့် အပ္ပမာဒံ ပသံသန္တိ ပုညကြိယာသု ပဏ္ဍိတာဟူသည်နှင့်အညီ-ကုန်၏။ဤသို့ သဘာဂါဝတ္တန,အသဘာဂါဝတ္တန အားဖြင့်လည်ခြင်းသည် အာဝတ္တဟာရမည်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ကုသိုလ်မှုကို ဦးစုမ်မှုအတိုင်း ထုတ်ပါ။

****

ဝါကျစဉ် (၃၈)

(က) ဣတိ **စိတ္တမနောတိ** ဣတိစိတ္တော ဣတိမနော။

(ခ) ''မတံ တေ ဓိဝိတာ သေယျော'' တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တမရဏာစိတ္တော မရဏမနောတိ အတ္တော။

(ဂ) ယသ္မာ ပနေတ္ထ မနော စိတ္တသဒ္ဒဿ အတ္ထဒီပနတ္တံ ဝုတ္တော။

(ဃ) အတ္ထတော ပနေတံ ဥဘယမ္ပိ ဧကမေဝ၊ တသ္မာ တဿ အတ္ထတော အဘေဒံ ဒဿေတုံ **'ယံ စိတ္တံ တံ မနော၊ ယံ မနော တံ စိတ္တံ'** န္တိ ဝုတ္တံ။

(င) ဣတိသဒ္ဒံ ပန ဥဒ္ဓရိတ္ဝာပိ န တာဝ အတ္တော ဝုတ္တော။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၂။)

****

နံပါတ် (၁)

(က) ဣတိစိတ္တော ဣတိမနော-ဤသို့သေစေလိုသော စိတ်ရှိသည်။

(ခ) ဝုတ္တမရဏာစိတ္တော-ဆိုအပ်ပြီးသော သေစေခြင်း၌ စိတ်ရှိသည်။

(ဂ) ပန-ဆက်။ဧတ္ထကောသ္မိံဣတိစိတ္တမနောတိ ဝစနေ-၌။မနော-မန-ကို။

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ပန-ဆက်၊ စေတဲ့ဥဘယမ္ပိ-ထိုစိတ္တ, မနတို့၏ နှစ်ခုတို့၏ အပေါင်းသည်လည်း။။ကေမေဝ-တစ်မျိုးတည်းသာတည်း။ တသ္မာ-ထိုသို့ မနသဒ္ဒါသည် စိတ္တသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာဖြစ်၍ အနက်အားဖြင့် မနစိတ္တနှစ်ပါး တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တဿ-ထိုစိတ္တမနသဒ္ဒါ၏။ . ဘာဂဝတာ-သည်။(ကတ္တား)။

(င) ပန-ဆက်။စိတ္တသင်္ကပ္ပေါတိပဒတော-စိတ္တသင်္ကပ္ပေါဟူသောပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီမှ။ (တာဝ-၏ အပါဒါန်) အဥ္ဍော-ဣတိသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (က) ဝါကျဖြင့် ဣတိစိတ္တမနော-၌ဣတိသဒ္ဒါသည် နိဒဿန-အနက်ရှိ၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထို··၏ နိဒဿေတဗ္ဗတ္တ, နိဒဿနဝစနကား အဘယ်နည်း။နိဒဿနသည် နိဒဿေတဗ္ဗတ္တ, နိဒဿနဝစနနှင့် မကင်းကောင်းရာသည် မဟုတ်ပါလော။

ကား-မတံ စေ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ ပါဠိ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော သေခြင်းဖြစ်၏ ဟူလို။

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာမြတ်စွာဘုရားသည် မာတိကာ-ပါဠိတော်၌ဣတိစိတ္တမနောဟု စိတ္တမန နှစ်ပုဒ်ကို ဟောတော်မူအပ်၏။မန-သဒ္ဒါသည် အနက်အားဖြင့် စိတ္တပင်ဖြစ်၍ စိတ္တ-သဒ္ဒါနှင့် အနက်တူရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ်အကျိုးငှာ မနသဒ္ဒါကို ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ပုနရုတ္တိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်၊ (ယောဇနာကျမ်းတက်)။

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ဂ) ဝါကျဖြင့် မန-သဒ္ဒါသည် စိတ္တ-သဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ ဆိုအပ်၏-ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။စိတ္တ-သဒ္ဒါ,မန-သဒ္ဒါ တို့သည် အသီးသီးသော သဒ္ဒါများဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် မန-သဒ္ဒါကို စိတ္တ-သဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ ဆိုအပ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (က+ခ) ဝါကျတို့ဖြင့် ဣတိစိတ္တမနော-၌ ဣတိသဒ္ဒါသည် မတံ စေ ဇီဝိတာဝေါရောပေယျ-ပါဠိ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော မရဏကို ညွှန်းပြသော နိဒဿနအနက်ရှိ၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ဣတိစိတ္တမနော-ဟု ထုတ်ပြီး၍ ဣတိသဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော ဝုတ္တမရဏ အနက်ကို မြတ်စွာဘုရားမဟောအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ယင်းသို့ဖြစ်လျက် ဝုတ္တမရဏကို ညွှန်ပြသော နိဒဿန-အနက်ရှိ၏ဟု ဖွင့်ဆိုခြင်းသည် အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ပဒဘာဇနီ-နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်သော ဝိရောဓိဒေါသသင့် ရောက်ရာ၏။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

ကား-ဣတိစိတ္တမနော-၌ ဣတိ-သဒ္ဒါကို ထုတ်၍ မဟောအပ်သော်လည်း စိတ္တသင်္ကပ္ပေါ-ဟူသော နောက်ပုဒ်၌ ဣတိသဒ္ဒါကို ထုတ်၍ ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့် ငါဆိုသော စကားသင့်ရာကား ပဒဘာဇနီနှင့် ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ မသင့်ရောက် ဟူလို။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝိတ္တာရ။ နိဒ္ဒေသနတ္တကိုချဲ့ပြ။(တစ်နည်း) ဒဋ္ဌီကရဏ။
(ဂ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။ မန-ဆိုးရကိုးဆက်လက်ပြ။အတ္ထတော ။ပ။ ကေမေဝ-ဝါကျာရမ္ဘ။မန-သဒ္ဒါ၏ စိတ္တအနက် ဖြစ်နိုင်ပုံ ဆက်ပြ၊ (တစ်နည်း) ဒဋ္ဌီကရဏ တသ္မာ စသည် ဖလဝါကျ။(င)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။ဣတိစိတ္တော ဣတိမနော-ဟု ဣတိသဒ္ဒါကို ထုတ်၍ ဟောသင့်သည် မဟုတ်ပါလော-ဟူသော စောဒနာကို ပယ်လို၍ ဆက်လက်ပြ။(တစ်နည်း)ဒဋ္ဌီကရဏ။

နံပါတ် (၄)

ဝုတ္တမရဏ်။ ။ ဝုတ္တဥ တံ မရဏဉ္စာတိ ဝုတ္တမရဏံ။
ဝုတ္တမရဏစိတ္တော။ ။ ဝုတ္တမရဏေ စိတ္တံ ယဿာတိ ဝုတ္တမရဏစိတ္တော။

ဝုတ္တမရဏစိတ္တ-အရ ဆိုအပ်ပြီးသော သေခြင်း၌ ဖြစ်သော စိတ်သည် မုချ။ ထို··၏ ယ-ဟူသော အညပုဒ်အရ စိတ်ရှိသူနှင့် နိဿယ+နိဿိတစပ်ခြင်းသည် ဥာန။ယ-အညပုဒ်အရ ထို··သော ဆိုအပ်ပြီးသောသေခြင်း၌ ဖြစ်သော စိတ်ရှိသူ၏

မရဏမနော။ ။ မရဏေ မနော ယဿာတိ မရဏမနော။
စိတ္တသဒ္ဒေါ။ ။ စိတ္တမေဝ သဒ္ဒေါ စိတ္တသဒ္ဒေါ။
မနော။ ။ မနတိ ဇာနာတီတိ မနော။
အတ္ထဒီပနံ။ ။ အတ္ထဿ ဒီပနံ အတ္ထဒီပနံ။
အဘေဒေါ။ ။ န ဘေဒေါ အဘေဒေါ။

န-ဟူသော ဝိသေသနအရ ပဋိသေဓဘောဂဏ်သည် မုချ။ထို··၏ ဘေဒဟူသော နောက်ပုဒ်အရ မကွဲပြားသောအနက်နှင့် ဂုဏ်+ ဂုဏောအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဥာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော မကွဲပြားသော အနက္ခံရ၏။

နံပါတ် (၅)

စိတ္တ	=	စိန္တ/စိတိ/စိ +တ။
မတ	=	မရ + တ။
သဒ္ဒ	=	သဒ္ဒ + အ၊ သပ္ပ+ဒ။
ဘေဒ	=	ဘိဒ+ ဏ။
ဒီပန	=	ဒီပ + ယု။
ဥဒ္ဒရိတွာ	=	ဥ +ဓရ + တွာ။

(ကေသဒ္ဒါကို ကေဝုဒ်ဖိုဏ်းစဉ်မေးနိုင်သည်)

နံပါတ် (၆)

(က) **ဣတိစိတ္တော ဣတိမနော**-ဖြင့် ဣတိ-သဒ္ဒါကို မန, စိတ္တနှစ်ပုဒ်လုံးနှင့် စပ်၍ အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဣတိ-သဒ္ဒါ၏ နိဒ္ဒေသနအနက်၌ ဖြစ်သည်

http://www.dhammadownload.com

ကိုလည်းကောင်း၊စိတ္တံ အဿ အတ္ထီတိ စိတ္တော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဏ-ပစ္စည်း အဿတ္ထိ အနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဣတိစိတ္တောမနော-ဟူလိုလျက် ဩ-အက္ခရာ ကျေ၍ အ-အက္ခရာလာပြီးလျှင် ဣတိစိတ္တမနောဟု ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

(ခ) **ဝုတ္တမရဏစိတ္တော ဝုတ္တမရဏမနော-ဖြင့်** ဣတိစိတ္တမနော၌ ဣတိ-သဒ္ဒါသည် ဆိုအပ်ပြီးသော သေခြင်းကို ညွှန်းဆိုခြင်း နိဒဿနအနက်ရှိသည်ကို သိစေ။ **မတံ တေ ဇီဝိတာ သေယျော-ဖြင့်** ထိုဆိုအပ်ပြီးသော သေခြင်းဟူသည် အခြားသောပုဒ်တို့၌ ပြအပ်သော သေခြင်းမဟုတ်၊ဤ မတံ တေ-ပုဒ်၌ ပြအပ်သော သေခြင်းပင်ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

စိတ္တသင်္ကပ္ပေါ/စိတ္တသင်္ကပ္ပော...

စိတ္တဿ အတ္ထဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တောတိ စိတ္တသင်္ကပ္ပော-ဟု စိတ္တဿကို သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပြု၍ ယင်းကို စိတ္တသင်္ကပ္ပော-ဟု သံဝဏ္ဏနာဖွင့်ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ကန်ီ အဋ္ဌကထာ၌လည်း စိတ္တဿ-ဟူသာ ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း စိတ္တဿ-ပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

ဣတိ စိတ္တမနော။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ဧဟတု၊ ပကာရ၊ အာဒိ၊ အဝဓာရဏ နိဒဿန အနက်စသည်၌ ဖြစ်သော ဣတိ-သဒ္ဒါ၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော နိဒဿနအနက်၌သာ ဖြစ်သောဣတိသဒ္ဒါ၌ တင်စား ဧကဒေသူပစာ ရုဠှီနည်း၊

အပေါင်းဖြစ်သော ဝိစိတ္တ-စသည်လျှင်အနက်ရှိသော စိတ္တ-သဒ္ဒါ၏ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဝိညာဏအနက်သာ ရှိသောစိတ္တ-သဒ္ဒါ၌ တင်စား ဧကဒေသူပစာရုဠှီနည်း။

ဝုတ္တမရဏစိတ္တော။ ။အတူဖြစ်သော ချုပ်ပြီးသော မတံ တေ-စသော ပုဒ်၌ဖြစ်သော သေစေလိုသောစိတ်၏"ဝုတ္တမရဏစိတ္တအမည်ကို အတူရှိသော ဣတိစိတ္တမနော အခိုက်အတန့်၌ဖြစ်သော သေစေလိုသော စိတ်၌ တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် သဒိသူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

စိတ္တ-အရ ဝဓကစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

ဒဿေတုံ -အရ ဆန္ဒရှေးရှိသော ဒေသနာဉာဏ်ကိုကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၃၉)

(က) **သမ္မာသင်္ကပ္ပေါတိ** ဣမသ္မိံ ပဒေ အဓိကာရဝသေန ဣတိသဒ္ဒေါအာဟရိတဗ္ဗော။

(ခ) ဣဒဉ္စ ဣတိစိတ္တသင်္ကပ္ပေါတိ ဧဝံ အဝုတ္တမ္ပိ အဓိကာရတော ဝုတ္တမေဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

(ဂ) တထာ ဟိဿ တမေဝ အတ္ထံ ဒဿေန္တော "မရဏသညီ" တိ အာဒိမာဟ။

(ဃ) ယသ္မာ စေတ္ထ သင်္ကပ္ပေါတိ နယိဒံ ဝိတက္ကဿ နာမံ။

http://www.dhammadownload.com

(င) အထ ခေါ သံဝိဒဟနမတ္တသောတံ အဓိဝစနံ။

(စ) တဥ္စ သံဝိဒဟနံ ဣမသ္မိံ အတ္တေ သညာစေတနာဓိပ္ပါယေဟိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။

(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၂။)

****

နံပါတ် (၁)

တထာဟိ-အနက်ပေးနည်း-(တတာ ဟိဆုံး၊ခွန်နှစ်လုံး၊ကျေဆုံးဝိဘတ္တိ။)

၁။ တထာ တံဝစနံ-သည်၊ ဟိ-သစ္စံ။

၂။ တထာ တံ ဝစနံ-ကို၊ ဟိ-ဝိတ္ထာရယိဿာမိ။

၃။ တထာဟိ တေန ဟေတုနာ-ထိုအကြောင်းကြောင့်သာလျှင်။

၄။ တထာ တဿဝစနဿ-ထိုစကားအား။ ဟိ-အနုရူပံ-လျော်သည်ကို။ မယာ ဝုစ္စတေ။

၅။ တထာဟိ-တသ္မာ ကာရဏာ-ထိုအကြောင်းကြောင့်သာလျှင်။

၆။ တထာ တဿဝစနဿ-ထိုစကား၏။

၇။ တထာ တသ္မိံ ဝစနေ-ထိုစကား၌။ ဟိ-အနွယံ-အလျော်ကို။ မယာ၊ ဝုစ္စတေ။

ဣတိစိတ္တသက်ပွေါ-ဤသို့ သေခြင်း၌ဖြစ်သော သညာ၊ စေတနာ အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။

(ခ) ဟိ-သစ္စံ။ဣဒံ-စိတ္တသက်ပွေါတိပဒံ-ကို။ဝါ-သည်။အဓိကာရတော-ဣတိသဒ္ဒါလိုက်သောအားဖြင့်။

(ဂ) တတာဟိ တတောဓေ-ထိုကြောင့်သာလျှင်။(မအ္ဓ) တထာ ဟိ-ထိုစကားမှန်၏။(ဘာဠီ)၊ အဿ ဣတိ သဒ္ဒဿ-၏။တမေဝအတ္ထံ-ထိုသေခြင်းဟူဆိုအပ်သော အနက်ကိုပင်လျှင်။

(ဃ) စ-ဆက်။တွေ့တေသ္မိံ စိတ္တသက်ပွေါတိပဒေ။သက်ပွေါတိ ဣဒံနာမံ။

(င) တေသက်ပွေါတိ အဓိဝစနံ-သည်။သံဝိဒဟနမတ္တဿ-ကောင်းစွာစီရင်ခြင်းမျှ၏။

(စ) တဥ္စသံဝိဒဟနံ-သည်လည်း။ဣမသ္မိံ အတ္တေ-ဤတတိယပါရာဇိက အရာ၌။ သညာစေတနာအဓိပ္ပါယေဟိ-သညာ၊စေတနာ၊ အလိုတို့ဖြင့်။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ အယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့်စိတ္တသက်ပွေါ-ဟူသော ဤပုဒ်၌ ဣတိသဒ္ဒါကို အဓိကာရ-နည်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဆောင်ထိုက်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ပါဠိတော်၌ ဣတိစိတ္တသက်ပွေါ-ဟူ၍ တိုက်ရိုက်အားဖြင့် ဟောတော်မမူအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျှက် အဘယ့်ကြောင့် ဣတိသဒ္ဒါကို အဓိကာရနည်း

http://www.dhammadownload.com

၏ အစွမ်းဖြင့် ဆောင်ထိုက်ပါသနည်း။ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (က) ဝါကျဖြင့် ဣတိ-သဒ္ဒါကို ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ဟောတော် မမူအပ်သော်လည်း အဓိကာရ-နည်းဖြင့် ဆိုအပ်သည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ဣတိသဒ္ဒါကို ဆောင်ထိုက်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ဆရာ၏စကားမျှဖြစ်၍ မယုံကြည်နိုင်ရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ဆရာ့စကားကို မြဲစေ၊ ပြီးစေနိုင်သော အာဂမ၊ သာဓက၊ဥပမာစကားကား အဘယ်ပါနည်း။(တစ်နည်း) ထို ဣတိသဒ္ဒါသည် ဆိုအပ်ပြီးသော မရဏအနက်မှတစ်ပါး အခြားသော အနက်ကိုလည်း ပြဆိုခဲ့သော် ဆရာ့စကားမသင့်ရာသည် မဟုတ်ပါလော၊(တမေဝအတ္တံ-ကို ရှု၍ အဘော်)ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာမာတိကာ၌ စိတ္တသင်္ကပ္ပေါ-ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်၏။ထို၌ သင်္ကပ္ပသဒ္ဒါသည် ဝိတက်၏အမည်သာ ဖြစ်ပါသလော။အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(စ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (င) ဝါကျဖြင့် သင်္ကပ္ပ-ဟူသောအမည်သည်ဝိတက်၏ အမည်မဟုတ် သံဝိဒဟန-၏ အမည်ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုသံဝိဒဟနဟူသည် အဘယ်ပါနည်း၊ စီမံခြင်းအနက်ကိုဟောသော သံဝိဒဟနသည်ပင် ဖြစ်လေသလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့် (ဘာဋီ-ရှု)

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဒဋ္ဌီကရဏ၊ ကာရဏ။ဣတိသဒ္ဒါ ဆောင်ယူရခြင်း၏ ယုတ္တိပြ။
(ဂ)ဝါကျ-အာဂမဒဋ္ဌီကရဏ။(ဃ) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။(င)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ၊
ဝိတက်၏အမည်သာ ဖြစ်လေသလောဟူသော စောဒနာကို ပယ်လို၍ဆက်
လက်ပြ။(စ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။

နံပါတ် (၄)

စိတ္တသင်္ကပ္ပေါ။ ။ **စိတ္တော သင်္ကပ္ပေါ ယဿာတိ စိတ္တသင်္ကပ္ပေါ။**

စိတ္တသင်္ကပ္ပ-ဟူသော သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ ဆန်းကြယ်သောအကြံသည်မုချ။ ထို..၏ ရဟန်းဒြဗ်နှင့် နိဿယ+နိဿိတ စပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။ယ-အညပုဒ်အရ ထို..သော ဆန်းကျယ်သော အကြံရှိသော ရဟန်းရ၏။

သင်္ကပ္ပေါ။ ။ **သင်္ကပ္ပတိ သံဝိဒဟတိ စေတေနာတိ သင်္ကပ္ပေါ။**

ကပ္ပ-ဓာတ်အရ ကတ္တုဠ္ဌ-သညာ၊ စေတနာ၊ဝိတက်တို့၏ သဟဇာတ စိတ္တုပ္ပါဒ်၏ ဥပါဒ်သည် မုချ။ကရဏတ္တကြိယာ-သညာ၊စေတနာ၊ဝိတက်တို့၏ သဟဇာတပစ္စယ သတ္တိသ္သည် ဖလူ။ ထို..သော သညာ၊ စေတနာ၊ ဝိတက် တို့ရ၏။

မရဏသညီ။ ။ **မရဏေ ပဝတ္တာ သညာ မရဏသညာ။**

မရဏသညာ အဿ အတ္ထီတိ မရဏသညီ။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၅)

ဝိတက္က = ဝိ+တက္က+အ။

သံဝိဒဟန = သံ+ဝိ+ဓာ+ယု။(ဓာ ဓာယုဒွေဘော်လာ၊ရှေးဓကို ဒ၊နောက် ဓ-ကို ဟ-ပြု။

သညာ = သံ+ဉာ+ အ၊ ထိ-အာ ပစ္စည်း။

စေတနာ = စိတီ+ယု။

အဓိပ္ပါယော = အဓိ+ ပယ+ဏ။ အဓိကံ ပယတိ ပယုဇ္ဇတီတိ အဓိပ္ပါယော။

သင်္ဂဟံ = သံ+ဂဟ+အ၊ သင်္ဂယှတေ သင်္ဂဟော၊ သင်္ဂဟသ်ာ ဘာဝေါ သင်္ဂဟံ။ဘာဝ-ပုဒ်ကျေ။

နံပါတ် (၆)

(က) **သံဝဏ္ဏနာ-ပါဠ်ဖြင့်** ဣတိစိတ္တမနော-၌ ဣတိသဒ္ဒါသည် အဓိကာရ-နည်းအားဖြင့် စိတ္တသက်ပွေါ်-ပုဒ်သို့လိုက်၍ အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကို သိစေသည်။

(င) **အထဝေါ စသည်ဖြင့်** သက်ပွသဒ္ဒါသည် သံဝိဒဟန သာမညကို ဟော သော သဒ္ဒါအဖြစ်ကို သိစေသည်။

(စ) **တဋ္ဌ သံဝိဒဟနံ-စသည်ဖြင့်** သက်ပွ-အရ သညာ၊ စေတနာ၊ ဝိတက် သုံးမျိုးကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

သံဝိဒဟနသ/သံဝိဒဟနမတ္တသ....

သံဝိဒဟနမတ္တသာတိ သညာစေတနာဝိတက္ကသင်္ခါတဿ ကမ္မဿ သံဝိဒဟန သ သာမညတ္တော ဟေတ္တ မတ္တသဒ္ဒေါ။ (ကင်္ခါဋီကာသစ်) ၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် သာမည အနက်ရှိသော မတ္တသဒ္ဒါဖြင့် သံဝိဒဟနမတ္တသ-ပါဠ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

သက်ပွ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော ဝိတက်၏ သက်ပွအမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော သညာ၊ စေတနာတို့၌လည်း တင်စား-ကေဒေသူပစာ။

အဓိပ္ပါယော။ ။အပေါင်းဖြစ်သော အဇ္ဈာသယ၊ဆန္ဒ ဝိတက်တို့၏ အမည်ကို အစိတ် ဖြစ်သော ဝိတက်၌တင် ကေဒေသျူ၊ ရှဋ္ဌိ။

နံပါတ် (၁၀)

ဒသေ္သဿ-အရ မဟာကရုဏာ ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

ဝါကျစဉ် (၄၀)

(က) **မူလဋ္ဌသ အာပတ္တိထုလ္လစ္စယဿာတိ** သံဃရက္ခိတေန ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တေ

http://www.dhammadownload.com

အာစရိယဿ ထုလ္လစ္စယံ။

(ခ) မဟာဇနော ဟိ တေန ပါပေ နိယောဇိတောတိ။

(ဂ) သော တဉ္စ သော စ သံဃရက္ခိတော..တံ ပုဂ္ဂလံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတိ သဗ္ဗေသံ စတုန္နမ္ပိ ဇနာနံ ပါရာဇိကံ။

(ဃ) န ကေဝလဥ္စ စတုန္နံ။

(င) တေတောနုပရမ္ပရာယေန ဝိသင်္ကေတံ အကတွာ ပရမ္ပရာယ အာဏာပေန္တိ သမဏသတံ ဝါ သမဏသဟဿံ ဝါ ဟောတု သဗ္ဗေသံ ပါရာဇိကမေဝ။

(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၈။)

****

နံပါတ် (၁)

(က) ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တေ-လက်ခံအပ်ပြီးကာမျှ၌။

(ခ)ဝါကျအပြန်အလှန်-ကသ္မာ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတိ၊ ဟိ-ယသ္မာ မဟာဇနော-များစွာသော ရဟန်းပေါင်းကို။တေန-ထိုဆရာသည်။ပါပေ-၌။နိယောဇိတော-တိုက်တွန်းအပ်ပြီ။တသ္မာ ထုလ္လစ္စယံ-ဟောတိ။

(ဂ)စတုန္နမ္ပိ၊ ဆရာတပည့်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် လေးယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဇနာနံ-ရဟန်းတို့အား။(တစ်နည်း) ဇနာနံ-ဗုဒ္ဓရက္ခိတ၊ဓမ္မရက္ခိတ၊သံဃရက္ခိတနှင့် ဆရာတို့အား (ဇနသရုပ်)။

(ဃ)စ-ဆက်။ကေဝလံ-အခြားရဟန်းများမဖက် သက်သက်။စတုန္နံ-ဆရာတပည့် ရဟန်းလေးပါးတို့၏သာ။ပါရာဇိကံ-သည်။န-မဟုတ်သေး။

(င) ဝိသင်္ကေတံ- ချွတ်ယွင်းခြင်းကို။သမဏသတံ ဝါ-ရဟန်းအရာမှုလည်း။ (သချ်ာပဓာန)ဝါ-အရာသော ရဟန်းမှုလည်း။ (သချေယျပဓာန) (အနေကသချ်ာဖြစ်၍ အရာဟုသာပေး၊တစ်ရာ-ဟု မပေးရ၊ သဟဿ-၌ နည်းတူ)။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (က) ဖြင့် သံဃရက္ခိတသည် လက်ခံအပ်ပြီးကာမျှ၌ ဆရာအား ထုလ္လစ္စည်းအာပတ်သင့်၏-ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် ဆရာအား ထုလ္လစ္စည်းအာပတ်သင့်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်ပါသနည်း၊လက်ခံအပ်ပြီးကာမျှသာဖြစ်၍ သတ်ခြင်းအမှုကို မပြုအပ်သေးသည် မဟုတ်လော၊ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) သဗ္ဗေသံ-သို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ) ဝါကျဖြင့် သံဃရက္ခိတသည် ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို သတ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။သတ်တတ်သော သံဃရက္ခိတအားသာ ပါရာဇိက အာပတ်သင့်၏ဟု မှတ်သားအပ်ပါသလော၊ အဘယ်သို့မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (သဗ္ဗေသံ-စသည်မိန့်)။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဃ) ဝါကျဖြင့် လေးပါးသော ရဟန်းတို့အားသာ

http://www.dhammadownload.com

ပါရာဇိက အာပတ်သင့်သည်မဟုတ်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ ဖွင့်ပြအပ်ပါသနည်း၊အရာဌာနအားလျော်စွာ လေးပါးသော ရဟန်းတို့အားသာ ပါရာဇိက အာပတ် သင့်ရောက်သင့်သည်မဟုတ်ပါလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ကာရဏ၊(ဂ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ ထိုတွင် သမ္မော ‌ ဂသည့် ဝါကျာရမ္ဘ။

(ဃ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။လေးပါးသော ရဟန်းတို့အား‌သာ ပါရာဇိကအာပတ် သင့်လေသလော-ဟူသော စောဒနာကို ပယ်လို၍ ဆက်လက်ပြ။

(င)ဝါကျ-ကာရဏ။အခြားရဟန်းများလည်း အာပတ်သင့်နိုင်ခြင်းအကြောင်းပြ။

နံပါတ် (၄)

ထုလ္လစ္စယံ။ ။ ထူလဉ္စ တံ အစ္စယဉ္စ ထုလ္လစ္စယံ။

အစ္စယော။ ။ **အစ္စယနံ အစ္စယော။အစ္စေတိ အာဝိဘဝိတွာ ပဝတ္တတိ စေတနာတိ အစ္စယော။**(သူတော်ကောင်းတို့၏ အပိုင်းအခြားကို လွန်၍ဖြစ်ခြင်း) (သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၁၉၂။)

အတိ-ဥပသာရပုဒ်အရ အဘိဘဝနတ္ထဘောဂုဏ်ရ၏။ဣ-ဓာတ်အရ ကတ္တုဋ္ဌကြိယာ-ကိုယ်၌ဖြစ်သော လွန်ကျူးမှုစသည် မုချ။ကာရဏတ္ထကြိယာ-ထုလ္လစ္စည်းအာပတ်ဟု ဆိုအပ်သော အကုသိုလ်အပြစ်ဒေါသ၏ သဟဇာတပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။ဏ-ပစ္စည်းအရ ထို...သော အပြစ်ရ၏။

သင်္ကေတော။ ။ **သင်္ကေတတိ စေတနာတိ သင်္ကေတော။**

ဝိသင်္ကေတော။ ။ **သင်္ကေတသ္မာ ဝိဂတော ဝိသင်္ကေတော။**

သင်္ကေတ-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်အရ စေခိုင်းအပ်သူ၏ သိမှတ်ကြောင်း အမှတ်အသားသည် မုချ။ထို..၏ ဝိ-ဥပသာရပုဒ်အရ အဘာဝဘောဂုဏ်နှင့် ,ဂုဏ်+ဂုဏေး စပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို..သော အမှတ်အသား၏ မမှန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အဘာဝဘောရ၏။ (ဘာဋီ၊စာတိယ။၃၂၁)။

တစ်နည်း- န သင်္ကေတော ဝိသင်္ကေတော။

ပရမ္မုခ။ ။ **ပရဉ္စ အပရဉ္စ ပရမ္မုခ။**

သမဏသတံ။ ။ **သမဏာနံ သတံ သမဏသတံ။**

နံပါတ် (၅)

ထုလ္လ = ထူလ++လ။

အာစရိယ = အာ+စရ+ဏျ။ သိဿနံ ဟိတမာစရတီတိ အာစရိယော။ အာဒရေန စရိတဗ္ဗောတိ အာစရိယော၊

ဥပါယ = ဥပ+ဣ+ဏ၊

သင်္ကေတ = သံ+ကိတ+အ၊

http://www.dhammadownload.com

အထောက်အထား= အဘ+ထာလေ+အနွ။

နံပါတ် (၆)

(က) အာဂမိုကာယ-ဖြင့် ဗုလေငွေသာ-အရ ဗုလေ တိင္ဃတိကိ ဗုလေငွေသာ လေနည်းပြု၍ အရောက်ကို အရေအတွက်ရောင်တိုက်ခံသည်ဟု ထေရပိုသော ပဋိဃတိတဝေရွှေ-ဖြင့် သိမှာရောက်တသည့် ကျနိုင်မှုကို လက်ခံခေါ်တား၍ ရာလွှအည်အောပတ်သင့်ပေါ်ပ သော အစိုးပါတ်ကို သိစေသည်။ ရာလွှာစွပ်-ဖြင့် ရာလွှာစုယာသာဥ် သ-ဝိတတ်သည် တစ္စုတ္တမှုနှ-အနုတ်၌ သက်သည်ကို သိစေ။

လောကတ္တိ လောန "လောကထသာ"တိ ရွှေ့ ထစ္စတွေ့ ဆန္တိတ် ဒုရာသတိ၊ (သိ၊ ဦးသန်းလေရုရှုဓု)ခေါ်သိဝါခေတ လောကထသာတိ လောကာ ၄ ဝိသံဝါတိ၊ (ဒီ၊ ပူကာရူ၂) အရွင့်ရှုသည်။

(ခ) သိမှာရာပိုတော-ဖြင့် လော-၌ တ-ဖြင့် သံမရာပိုတကို ခွဲထုသုံးသင်ဝေ သည့်ကိုသိစေသည်။ ဟုတ္တပ်-ဖြင့် တဲ-၌ တ-အရ ဗုတ္တိလိုကို ခွဲထုသုံးသပ်ဖေ်သည်ကို သိစေသည်။ ဂေတုဘွဲ ဇေရာနှံ-ဖြင့် သဓ္ဓေသံ-၌ သစ္စ-အရ လေးလောက်သော လူတို့ကို ခွဲထု သုံးသပ်ဝေဂ်သည်ကို သိစေသည်။

ပါရာဇိကံ-ဖြင့် ပါရာဇိကသာ-၌ သ-သည် ကမ္မဝွာဆင်္ဂအနုတ်၌ သက်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

(က) ပဋိရူပတိတဝေရွှေ/သမ္ဘဋ္ဌိတဝေရွှေ...

အနုကလုံး မျိုးသောကြောင့်လည်းကောင်းပါဝေတော ပဋိရူထုတိ-ကို သမ္ဘဋ္ဌိတ ဟု ဖွင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရှေ့-၌သာယသဥ် သမ္ဘဋ္ဌိတဝေရွှေ-ကို အနုက်သမ္ဘန် သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘဋ္ဌိတဝေရွှေ-သင့်။

ပဋိရူပတိတဝေရွှေတိ ရွှေ့ အတယ် ဇေ ပဋိရူထုတိ၊ (သာရတ္ထ)၌ ဖွင့်ဆိုသော ကြောင့် ပဋိရူပတိတဝေရွှေ-သင့်၊ ပဋိရူထုတိ-ကြိယာ၏ အရွင့်ဖြစ်သောကြောင့်လည်း ကောင်း ရိုကာရွှင်းနှင့် ညီသောကြောင့်လည်းကောင်း ပဋိရူပတိတဝေရွှေ-သည် လုတ္တတရ ဖြစ်သည်။

နံပါတ် (၈)

ထေရွှဲ ရေနာ့ ပါရာဇိကံ။ ။ အစိတ်ဖြစ်သော လေးလောက်ကို ဆိုသဖြင့် အပေါင်းဖြစ် သော လေးလောက်အထက် ရဟန်းများကိုလည်း ရသောကြောင့် တေခေသုပတား ဥပ လက္ခဏ။

ပဋိရူပတိတဝေရွှေ အာဂမိုကာယ ရာလွှာစွပ်။ ။ လေတိုးဖြစ်သော ဝန်ခံခြင်းမျှ၏ ပဋိရူ ပတိတဝေရွှေကို အကြောင်းဖြစ်သော ဝန်ခံဝံ့ညှိမှ ရှေးဖြစ်သည် အာထတ္တိကတ္တာ-တင် ရေး လကျဏာ၊ အဝိနာဘာဝ။ (ဝိဓတိ-ရူပါ)

နံပါတ် (၁၀)

အာထာဝေ့ဒ္ဒ-၌ ဓာတ်အရ ဝဓကဓဝေဘာနှာ ပြဋ္ဌာန်းသောအေါသာရှု ဓိဋ္ဌာန်ပါင်း။

****

ဝါကျစဉ် (၅၁)

(က) ဥဿယာရုတီတိ ပရိ ဝါ အဓနာပစ္စ် တာသာ သစ်ီဝေ ငွေပေါ်။
(ခ) အတ္တနာ ဝါ ယကွဝေတာဒီဝေယ် ဂဃောတ္တာ တိဋ္ဌတိ။
(ဂ) တာသာ ဥဿယာရုဓမ္မေ ဒုတ္တင်္ဂ ဝရာသ တိ ရူပ ဒီဃ္ဃာ သာလူမူတ္တိယာ
ထုလ္လစ္စယံ ဝရဝေ ဝါရာစီတိ။
(ဃ) သာစေ ဝန် တာဒေဝ ရူပ ဓတေ္တာ ဝနာဝဲ ယောဘာတိ။
(င) အလာဘာကေန ဝ သုဿယံတ္တာ ရေပတီ ဝိသဇ္ဇောဟေတော။
(စ) ဓမ္မာပိယေ ဝ ဧသေဝ နယော။ (ဝိ၊ ၄၊ ၂၊ ၅၈)

နံပါတ် (၁)

(က) အဓနာပစ္စ်-စိတ်ကိုဖွဲ့စေတတ်သော ရုပ်ရှိသော(သတ္တဗ္ဗ-ဓမ္မ) ဝါ-ခြေတံနိုးတိုက်သော ရုပ်ကိုယော်လည်း(ဝေါဟာရတ္တာဘာဟာငြ်တာ)။

(ခ) အတ္တနာဝါ-သည်နှုလည်းယကွဝေတာဒီဝေယ်-ဘိလူး ပြီးမွှာ အစရှိသည်တို့၏ အသွင်တို။

(ဂ) တာသာ ဘိက္ခုနော-အာဃဥဿယာရုဓမ္မေ-အင်္ဂါ၌ ဆောင်ခြင်းရှည်၍ဝါ-အနီးသို့ ဆောင်ကာရှုတည်၍ဝရာသ-ဝေရိုပါဂျူသာ-ဏံ(ဝရ-အရာ)

(ဃ) ဝန်-ရဟြာသည်ကိုဒိုးဦးအံ့တာဒေဝ ရူပ-ထိုနှလုံးကို ဓတ္တာမေတတ်သော ရုပ်သည်ဝင်လျှင်အလာဘာကေန ဝ -မရှိခြင်းကြောင့်လည်းသုဿယံတ္တာ-ခြောက်ခန်း၍၊ သာစေ မရတီ။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ ဓားချား။ ။ဆိုရသည်။ (က) ဝါကျဖြင့် ခြတ်နိုးဖွယ်ကောင်းသော အဆင်းကို အခြားသူကို ရုန်းသူရယန်းဆဲ အနီးသို့ထားစေခြင်းသည် ဥဿယာရုတီ-ရည်းဆိုက္ခု ဖွင့်ပြမော်ဆဲ၊ထိုအခြားရယန်းကိုသာ ခြတ်နိုးဖွယ်အဆင်းကိုရက်လှုရယန်းဆဲ၊ အနီးသို့ ဆောင်စေသလေ။အာယ်သို့လည်း ပြုဆောင်ရှုတ်ပါသေးသနည်းဟူ၍သိုရှုခ်ကြောင့် (ခ) မီန့်။
(င) ဝါကျသို့ ဓားချား။ ။ထား (ဂ) ဝါကျဖြင့် ခြတ်နိုးဖွယ် အဆင်းကိုဆောင်ယူ၍ ခြောက်လှန့်ရာ၌ အာပတ်အထုံးအဖြတ်ကို အသိအသိဖွင့်ပြမော်ဆဲ၊မရှုလှုရယန်းသည် ကြောက်လန့်ခြင်းမရှိ နှစ်သက်၍ မရှိခြင်းကြောင့် သေဆုံးသော် အာပတ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ဒုက္ကဋ်၊ထုလ္လစ္စည်း၊ ဝါရာစိကအာပတ်တို့တွင် သင့်၏-ဟူ မှတ်သားအပ်ပါသလော။ ဤသို့ ရှုခ်ကြောင့် (င) မိန့်။
(စ) ဝါကျသို့ ဓားချား။ ။ဆိုရသည်။ (က) ဝသည်ဖြင့် ခြတ်နိုးဖွယ် ရုပါရုံကို

http://www.dhammadownload.com

ဆောင်ခြင်း၌ ဖြစ်သင့်သော အာပတ်, အနာပတ်အဆုံးအဖြတ်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ ထိုမမြတ်နိုးဖွယ် အာရုံ၌သာ ဤအာပတ်, အနာပတ် ဝိနိစ္ဆယကို သိမှတ်အပ်ပါသလော၊ (မနာပိယေပိ-၌ ပိ-ကိုရှုသည်)၊ မြတ်နိုးဖွယ်အာရုံကို ဆောင်ရာ၌ အာပတ်,အနာပတ် ဝိနိစ္ဆယကို ဤနည်းမှ တစ်ပါးသော နည်းတို့ဖြင့်လည်း မှတ်သားအပ်ပါသလော။(ဧသေဝ-၌ ဧဝရှုသည်)အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့်(စ)မိန့်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤဝါကျမျိုး၌ ပိ, ဧဝ-နှစ်မျိုးရှုရသည်ကို ဂရုပြုပါ။

နံပါတ် (၃)

(ခ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ (ဂ) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ/ပက္ခန္တရ။အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယအဖို့ပြ။

(ဃ) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ/ပက္ခန္တရ။ မမြတ်နိုးသည်မှတစ်ပါးမြတ်နိုးသည်ကိုပြ။

(စ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။

စာစပ်။ ။ အမနာပရူပံ-သော..ပေးသောကြောင့်၊ပရံ-၌ ဝိသေသန/ဝိသေသျအဖြစ်ဖြင့် စပ်။ပရံ-ကား ကို.. ပေးသောကြောင့်၊ဌပေတိ-၌ ကမ္မ/ကမ္မီစပ်။(ယောဇနာ) (ဘာဋီ-၌ ပြောင်းပြန် ဖြစ်နေသည်)

နံပါတ (၄)

အမနာပရူပေါ။ ။ **အမနာပံ ရူပံ ဧတဿာတိ အမနာပရူပေါ။**(ဋီကာ)။

အမနာပ-အရ မမြတ်နိုးဖွယ်ရူပါရုံသည်-မှချ။ထို..၏ ဧတအရ အခြားပုဂ္ဂိုလ်နှင့် နိဿယ+နိဿိတစပ်ခြင်းသည်ဌာန။ ဧတ-အညပုဒ်အရ ထို..သော အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။

အမနာပံ။ ။ **မနံ အပ္ပေတိ ဝဍ္ဎေတီတိ မနာပံ။ န မနာပံ အမနာပံ။**

ယက္ခပေတာဒိဝေသာ။ ။ **ယက္ခော စ ပေတော စ ယက္ခပေတာ။**

တေ အာဒိ ယဿာတိ ယက္ခပေတာဒိ။

သောယေဝ ဝေသော ယက္ခပေတာဒိဝေသော။

ဗဟုဗ္ဗီဟိ-သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ ဘီလူး ပြိတ္တာတို့ဟူသော အစ မှချ။ထို..၏ ယ-အညပုဒ်အရ အသွင်နှင့် နိဿယ/နိဿိတ၊အာဒိ/အာဒိဝန္တအစပ်သမ္ဗန် ဌာန။ယ-အညပုဒ် အရ ထို..သော ဘီးလူးပြိတ္တာအစရှိသော အသွင်ရ၏။

ဘယုပ္ပတ္တိ။ ။ **ဘယဿ ဥပ္ပတ္တိ ဘယုပ္ပတ္တိ၊ ဘယမေဝ ဥပ္ပတ္တိ ဘယုပ္ပတ္တိ။**

ဘယ-အရ ကြောက်ခြင်းသည် မှချ။ထို..၏ ဖြစ်ခြင်းကြိယာနှင့်ဝိသေသန+ဝိသေသျအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို သော ကြောက်ခြင်း၏ဖြစ်ခြင်းရ၏။

သမီပ ။ ။ **သင်္ဂတော အာပေါ အသ္မိန္တိ သမီပံ၊ အာ-ကို ဤပြု။**

နံပါတ် (၅)

ပေတ = ပ+ဣ+တ။ ပရလောကံ ဧတိ ဂစ္ဆတီတိ ပေတော၊

ဝေသ = ဝသ+ဝိသ+ဏ။

http://www.dhammadownload.com

မနာပ	=	မန+အပ+ ဏ။
သုသိတွာ	=	သုသ+ယ+တွာ။
ဘယ	=	ဘီ+ဏ။

နံပါတ်-(၆)

(က) **သမီပေ ဌပေတိ-ဖြင့်** ဥပသံဟရတိ-၌ ဥပသည် သမီပအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဆောင်၏ဟူသည် ထားခြင်းပင်ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို လည်းကောင်း သိစေသည်။ပရံ **ဝါ, အမနာပရူပံ-ဖြင့်** အမနာပရူပ-အရ မမြတ်နိုးဖွယ် အဆင်းရှိသော မိမိမှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်ကို ကောက်ယူရမည်ကို သိစေသည်၊ **တဿ-** ဖြင့် အခြားသောအရပ်၌ ထားသည်မဟုတ်၊ရန်သူရဟန်း၏ အနီး၌ထား၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

(ခ) **ယက္ခပေတာဒိဝေသံ-ဖြင့်** အမနာပရူပ-အရ ယက္ခပေတ-အစရှိသော အသွင်ကို ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်၊ (သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ-ပါဠိတော်ရှု)၊ **အတ္တနာဝ-ဖြင့်** ယက္ခ, ပေတစသော အသွင်သည် အခြားသူ၏ အသွင်မဟုတ်၊မိမိ၏ အသွင်ပင်ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်၊ **ဂဟေတွာ တိဋ္ဌတိ-ဖြင့်** ဆောင်၏ဟူသည် ယူ၍တည် ခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ဘယုပ္ပတ္တိယံ/အယုပ္ပတ္တိယံ...

ဂဏ္ဌိ-၌ အယုပ္ပတ္တိယံ-၌ စပ် ဟု ဆိုသော်လည်း ဤ၌ အတ္ထုယုတ္တိမရှိသော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ပါဠိတော်လာ ဥတြာသတိ ကြိယာကို ဖွင့်ရာဖြစ်သော်ကြောင့် လည်းကောင်း အယုပ္ပတ္တိယံ-မသင့်၊ဘယုပ္ပတ္တိယံ-သာ သင့်သည်။

မနာပိယေပိ/မနာပိကောပိ...

ပါဠိတော်၌ မနာပိကံ ရူပံ-ဟု ဆိုသောကြောင့် မနာပိကေပိသင့်၊ ကနှင့်ယသည် အနက်မထူး ကာရီ+ ကာရိယမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊**မနာပိယေပိ သောဝ နယောတိ ဓာတေန မနာပိကံ ရူပံ ဥပသံဟရတိ-** စသည်ဖြင့် ဋီကာ၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် လည်းကောင်း မနာပိယေပိ ပါဌ်လည်းသင့်။

သုသိတွာ မရတိ/သုသိတွာ မရတိ ပါရာဇိကံ... (နှာ-၅၉)

အလာဘကေန သုသိတွာ မရတိတိ ဧတ္တ ပါရာဇိကောတိ ပါဌသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ (ဝိမတိ) ကို ထောက်၍ ပါရာဇိကံ ပုဒ် မပါသော ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ဘယုပ္ပတ္တိ။ ။ကြောက်ခြင်းနှင့်ဖြစ်ခြင်း မကွဲပြားသော်လည်း ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုသော ကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ။

ဒုက္ကဋံ။ ။အကြောင်းဖြစ်သောမကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သောအမှု၏ ဒုက္ကဋအမည်ကို အကျိုး

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်သော မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သောအမှုကြောင့် သင့်သော ဒုက္ကဋ်အာပတ်၌တာဇ် ကာရဏ္ဍ၊ အဝိနာဘာဝ။

နံပါတ် (၁၀)

●ကေစ္စသာ မနာပံ ဟောတိ...အရကောက်။

လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၄၂)

(က) **အင္ဂကာရိကန္တိ** အင်္ဂကိရိယံ။

(ခ) ပဠမံ လဒ္ဒပိဏ္ဍပါတံ, အင်္ဂဏ္ဍံ ဝါ ပဏီတပဏီတံ ပိဏ္ဍပါတန္တိအတ္ထော။

(ဂ) ယာ ပန တဿ ဒါနသင်္ခါတာ အင်္ဂကိရိယာ၊ သာ န သဏ္ဍာ ဒါတုံ။

(ဃ) ပိဏ္ဍပါတံ ဟိ သော ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ အဒါသိ။

(င) တေ ဘိက္ခူတိ တေ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ပရိဘုတ္တပိဏ္ဍပါတာ ဘိက္ခူ။

(စ) တေ ကိရ သဗ္ဗေပိ ကာလမကံသု။ **(ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၆၂။)**

****

နံပါတ် (၁)

(က) အင်္ဂကာရိကံ-ကို အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်..

အင်္ဂကာရိကံ-ဦးဦးဖျားဖျား ပြုခြင်းကို။(အဂ္ဂ-သဒ္ဒါ ပဌမတ္ထ)။ဝါ-အမွန်အမြတ် ပြုခြင်းကို။ (အဂ္ဂ-သဒ္ဒါ ပဏီတတ္ထ) (သဒ္ဒတ္ထ)။ဝါ-ရှေးဦးစွာ ရအပ်သောဆွမ်းကို။ ဝါ-မွန်မြတ်သော ဆွမ်းကို။(ဥပစာရတ္ထ) ဝါဆွမ်းဦးဆွမ်းမြတ်ကို။ (ဝေါဟာရတ္ထ)။

(ခ) ဝါ-တစ်နည်း။အင်္ဂဏ္ဍံ- အမွန်မြတ်ဖြစ်သော။ ပိဏ္ဍပါတံ ဒေတိ။

(ဂ) ပန-ဆက်။တဿ-ထိုရဟန်း၏။ယာ အင်္ဂကိရိယာ-သည်။အတ္ထိ၊ သာ အင်္ဂကိရိယာသည်။ ဝါ-ကို။

(ဃ) ဟိ-မှန်။သော..ထိုရဟန်းသည်။

(င) ပရိဘုတ္တပိဏ္ဍပါတာ-သုံးဆောင်အပ်ပြီးသော ဆွမ်းရှိကုန်သော။ဝါ-ဆွမ်းကို သုံးဆောင်ပြီးကုန်သော။

(စ) တေ ဘိက္ခူ-တို့သည်။အကံသု ကိရ-ပြုကြကုန်သတတ်။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် အင်္ဂကာရိကံ-၌ ကာရိကံ-ဝယ် ဏျ-ပစ္စည်းသည် ဘော-အနက်၌သက်၍ ကရဏံ ကာရိကာ၊ အင်္ဂဿ ကာရိကာ အင်္ဂကာရိကာ-ဟု ဝဓနတ္ထ ပြု၍ ဦးစွာ အမွန်အမြတ်ပြုခြင်းကြိယာကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ ထိုဦးစွာ အမွန်အမြတ်ပြုခြင်း ကြိယာကို ပေးလှူ၍ မဖြစ်နိုင်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌ အင်္ဂကာရိကာ-အရ ဖြစ်သင့်သော အရကောက်, အနက်ကိုလည်း

http://www.dhammadownload.com

ပြဆိုသင့်သေး၏။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ထား = ဦးစွာအမွန်အမြတ် ပြုခြင်းကြိယာကို ပေးခြင်းငှာ မတတ်ကောင်း၍ ထိုကြိယာနှင့်ယှဉ်သော ဆွမ်းကိုသာ ဥပစာရအားဖြင့် ကောက်သင့်ပုံအနက်ကိုလည်း ငါပြဆို၏ဟူလို။

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) ဝါကျဖြင့် ရှေးဦးစွာ အမွန်အမြတ်ရအပ်သော ဆွမ်းသည် **အဂ္ဂကာရိကာမည်၏ဟု** ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။အဂ္ဂကာရိကာသဒ္ဒါသည် ဘာဝသာဓနဖြစ်၍ ရှေးဦးစွာ အမွန်အမြတ်ပြုခြင်း ဒါနစေတနာသာ ဖြစ်နိုင်ကောင်းသည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ရှေးဦးစွာအမွန်အမြတ်ရအပ်သော ဆွမ်းသည် အဂ္ဂကာရိကာ မည်ပါသနည်း။ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ထား -ဒါနစေတနာကို ပေးလှူခြင်းငှာမတတ်ကောင်း၊ဒါနဝတ္ထုသာ ပေးလှူနိုင်သောကြောင့် ဟူလို။

(ဃ) ဝါကျသို့ အဿုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ) ဖြင့် ဒါနဟုဆိုအပ်သော ဦးစွာအမွန်အမြတ်ပြုခြင်းကို ပေးလှူခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသောကြောင့် ဦးစွာအမွန်အမြတ်ရအပ်သော ဆွမ်းကို အဂ္ဂကာရိကာအရ ကောက်ယူအပ်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုစကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း။ပါဠိတော်၌ အဂ္ဂကာရိကာဟု အမွန်အမြတ်ပြုခြင်း ဒါနစေတနာကိုသာ ဟောဆိုထားသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(စ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (င) ဝါကျဖြင့် တေ ဘိက္ခူ-၌ ဘိက္ခု-အရ ထေရာသနမှစ၍ ထိုရဟန်း၏ ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးကုန်သော ရဟန်းတို့ကို ကောက်ယူအပ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ပါဠိတော်၌ တေ ဘိက္ခူ-ဟု သာမညအားဖြင့် ဟောဆိုထားသောကြောင့် ဟူးဟူးကြားကြားသော ရဟန်းတို့ကို ကောက်ယူကလည်း ဖြစ်နိုင်ကောင်းရာသည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် ထိုရဟန်း၏ဆွမ်းကို ဘုဉ်ပေးကုန်သော ရဟန်းတို့ကိုသာ ကောက်ယူအပ်၏ ဖွင့်ဆိုသော ဆရာစကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။အဂ္ဂကာရိကာ-အရ ဥပစာရဝတ္ထုကို ဆက်ပြ။

(ဂ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။အဂ္ဂကာရိကာ-အရ ပိဏ္ဍပါတကို ကောက်ယူရပုံကို ဆက်ပြ။(ဃ)ဝါကျ-ဒဠှီကရဏ။ ပိဏ္ဍပါတကောက် ယူနိုင်ပုံအသင့်ယုတ္တိပြ။(စ)ဝါကျ-ဒဠှီကရဏ/ဝါကျာရမ္ဘ။

နံပါတ် (၄)

ပိဏ္ဍပါတော။ ။ပိဏ္ဍာနံ ပါတော ပိဏ္ဍပါတော။

ပိဏ္ဍ-ဝိသေသနအရ ဆွမ်းစသော အာမိသတို့သည် မှချ။ထို ..၏ ပါတအရ ကျရောက်ခြင်းကြိယာနှင့် နိဿယ-နိဿိတ စပ်ခြင်းသည် ဌာနပုဒ်လုံးအရ ထို ..သော ဆွမ်းစသော အာမိသတို့၏ သပိတ်၌ ကျရောက်ခြင်း ကြိယာရ၏။

http://www.dhammadownload.com

လဒ္ဓပိဏ္ဍပါတော။ ॥ လဒ္ဓေါ စ သော ပိဏ္ဍပါတော စာတိ လဒ္ဓပိဏ္ဍပါတော
ဒါနသဒ်ါတာ။ ॥ ဒါန ဣတိ သဒ်ါတာ ဒါနသဒ်ါတာ။

ဒါန-ဝိသေသနအရ ဒါန၏အဖြစ်ဟူသော သမ္ဘာဝနာဘောဂဏ်သည် မုချ။ ထို ‥၏ ဆိုအပ်သော အဂ္ဂကိရိယာနှင့်-ဂုဏ် + ဂုဏေး စပ်ခြင်းသည် ဌာန၊ ပုဒ်လုံးအရ ထို ‥ သော အဂ္ဂကိရိယာရ၏။

ထေရာသနံ။ ॥ ထေရဿ အာသနံ ထေရာသနံ
အာသနံ။ ॥ အစ္ဆန္တိ ဧတ္ထာတိ အာသနံ။
ပရိဘုတ္တပိဏ္ဍပါတာ။ ॥ပရိဘုတ္တော ပိဏ္ဍပါတော ယေဟီတိ ပရိဘုတ္တပိဏ္ဍပါတာ။

နံပါတ် (၅)

အဂ္ဂ	=	အဇ + ဂ။
ပိဏ္ဍ	=	ပိဋိ + တ။
ပါတ	=	ပတ + ဏ။
ဒါန	=	ဒါ+ယု၊ ဒီယန္တိ ဧတေနာတိ ဒါနံ (စေတနာ)ဒါတဗ္ဗန္တိဒါနံ (ဝတ္ထု)
အာသန	=	အာသ + ယု။
ကာလ	=	ကရ/ကလ + ဏ။

နံပါတ် (၆)

(က) **အဂ္ဂကိရိယံ-ဖြင့်** အဂ္ဂကာရိကံ-၌ ကာရိယံ-ဝယ် ကရ + ဏျပစ္စည်း၊ ယင်းဏျ-ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာနေအနက်၌သက်၍ ကရဏံကာရိကာဟု ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ က-သည် ယ-၏ ကာရိယဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊အဂ္ဂဿ ကာရိကာ အဂ္ဂကာရိကာ-ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် သမာသ်ပြုအပ်သည်ကိုကောင်း သိစေသည်။

(ခ) **ပရိဘုတ္တပိဏ္ဍပါတာ-ဖြင့်** တေ ဘိက္ခူ-၌ ဘိက္ခူ-အရ ထိုရဟန်း၏ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးကုန်ပြီးသော ရဟန်းတို့ကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။**ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ-ဖြင့်** ထိုဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးကုန်ပြီးသောရဟန်းတို့ဟူသည် ထေရာသနမှ စ၍ ထိုင်ကုန်သော ရဟန်းတို့ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

(ဂ) **ပဌမံ-ဖြင့်** အဂ္ဂကာရိကံ-၌ အဂ္ဂသဒ္ဒါသည် ပဌမတ္ထ-၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။**ပဏီတပဏီတံ-ဖြင့်** အဂ္ဂသဒ္ဒါသည် ပဏီတအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုသိစေသည်။ **အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာပါဌ်ဖြင့်** အဂ္ဂံ ပဌမံ ကိရိယံ လဒ္ဓံ အဂ္ဂကိရိယံဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂံ ပဏီတံ ကိရိယံ လဒ္ဓံ အဂ္ဂကိရိယံ-ဟူ၍လည်းကောင်း ဝစနတ္ထပြု၍ အဂ္ဂကာရိကံ-အရ မွန်မြတ်သော ဆွမ်းကို အရကောက်အပ်သည်ကို သိစေသည်၊ (ဂဏ္ဌိ)။

နိယံ။ ॥ ပုဒ်ချင်းလဲကာ၊ ဖွင့်၍လာ၊ နာမာလိင်္ဂတ္ထ။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၇)

အဂ္ဂကိရိယံ/အဂ္ဂကြိယံ...

ကရ-ဓာတ်နောင် ရိရိယ-ပစ္စည်း သက်၍ပြီးသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အက္ခရစိန္တကာ ပန ကြိယာဂ္ဂစ္စာပိ. ပဒမိစ္ဆန္တိ၊က-ကာရ ရ-ကာရ သံယောဂဝန္တ်ာနိ ပဒါနိဒိဿန္တိ၊-ဟု နီတိ-၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း နှစ်ပါး၌လုံး သင့်ပါသည်၊ မအူ-၌ အဂ္ဂကြိယံ-ဟု ရှိ၏။

နံပါတ် (၈)

အဂ္ဂကာရိကံ။ ။ဌာနီဖြစ်သော ဒါနစေတနာ၏ အဂ္ဂကာရိယံ-အမည်ကို ဌာနဖြစ်သော ရှေးဦးစွာ အမွန်အမြတ်ရအပ်သောဆွမ်း၌ တင်စား ဌာနျူပစာ၊ အဝိနာဘာဝနည်း။

ပိဏ္ဍပါတ။ ။ဌာနီဖြစ်သော အပေါင်းအာမိသတို့၏သပိတ်၌ ကျရောက်ခြင်းအမည်ကို ဌာနဖြစ်သော ဆွမ်း၌တင် ဌာနျူပစာ အဝိနာဘာဝ။

ထေရာသနတော။ ။အနီးဖြစ်သော ထေရ်၏နေရာအမည်ကို အနီးရှိသောထေရ်၏ နေရာရပ် အနီး၌တင် သမီပူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ကာလ မကံသု-အရ ပဒဋ္ဌာနဟာရနေတ္တိ ....

စုတိကိစ္စတပ်သော မဟာဝိပါက်စိတ်ရှစ်ပါးတွင် တစ်ပါးပါးရ၏။

****

ဝါကျစဉ် (၄၃)

(က) **အဋ္ဌကောတိ** ဝေဟာသမဋ္ဌော ဝုစ္စတိ။

(ခ) ယံ သေတကမ္ဗမာလာကမ္ဗလတာကမ္ဗာဒိနံ အတ္ထာယ ဗန္ဓန္တိ။

(ဂ) တတ္ထ **အာဝုသော အတြ ဋ္ဌိတော ဗန္ဓာဟီတိ** မရဏာဓိပ္ပါယော ယတ္ထ ဋ္ဌိတော ပတိတ္တာ ခါဏုနာ ဝါ ဘိန္ဒေယျ။

(ဃ) သောဗ္ဘပပါတာဒီသု ဝါ မရေယျ၊ တာဒိသံ ဌာနံ သန္ဓာယာဟ။

(င) တတ္ထ ကောစိ ဥပရိဋ္ဌာနံ နိယာမေတိ 'ဣတော ပတိတ္တာ မရိဿတိ' တိ။

(ပါ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၆၂။)

****

နံပါတ် (၁)

(က+ခ) ၌ နိယမာနိယမ... (ခ) ဝါကျကစ၍ ပေးရမည်၊

ယံဝေဟာသမဋ္ဌ-အကြင်ကောင်းကင်၌ ဖွဲ့အပ်သော ညောင်စောင်းကို။သေတကမ္ဗမာလာကမ္ဗလတာကမ္ဗာဒိနံ-ဖြူအောင်ပြုခြင်း,ချုံးယန်း,ခြုံးနွယ်ပြုခြင်းအစရှိသည်တို့၏။ အတ္ထာယ-ငှာ။ဗန္ဓန္တိ-ဖွဲ့စပ်ကုန်၏။သောဝေဟာသမဋ္ဌော-ကို။အဋ္ဌကောတိ ဝုစ္စတိ။ (မအူ) ဘာ-ဋီ၌ ရိုးရာအစဉ်တိုင်း ယံ-ယင်းငြမ,,ကိုဟု 'ယ' ကို နိယမပေးသည်။

http://www.dhammadownload.com

(တစ်နည်း) က+ခ ဝါကျ နိယမာနိယမ် ...

သေတကမ္မမာလာကမ္မလတာကမ္မာဒီနံ-တို့၏။အတ္တာယ-၄ာ။ယံအင္ဂကံ-ကို။ နော-တို့သည်။ဗန္ဓန္တိ-ကုန်၏။သော အင်္ဂကော ဝေဟာသမဏ္ဍော ဣတိဇနေန ဝုစ္စတိ။ (ယော)ဝေဟာသမဏ္ဍော-ကောင်းကင်၌တည်သော ညောင်စောင်းကို။(သဒ္ဒတ္တာ)ဝါ-မြင့်သော အရပ်၌တည်သော ညောင်စောင်းကို။(အဓိပ္ပာယတ္တာ)ဝါ-ငြမ်းကို။(ဝေါဟာရတ္တာ)(ဘာဠီ)

(ဂ) တတ္တ-ထိုဝတ္ထုတို့၌။ ဠီတော-တည်သောရတန်းသည်။ဝါ-ကို။

(ဃ) သောဗ္ဗပပါတာဒီသုဝါ-ထုံးအိုင်၊ကမ်းပါးပြတ်၊အစရှိသည်တို့၌ သော်လည်း။

(င) စ-ဆက်၊ ဧတ္တ-ဤသို့ပြောရာ၌။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ(က)ဝါကျဖြင့် အင္ဂက-အရ ဝေဟာသမဏ္ဍကိုကောက် အပ်သည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုငြမ်းကို လူတို့သည် အဘယ်သို့ အသုံးပြုကြပါသနည်း။ လူတို့ အသုံးပြုပုံကို မပြဆိုပြီလော၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(တစ်နည်း) ဌာမနာတုသည်။

သာမန် ညောင်စောင်းကိုလည်း အင္ဂက-ဟူ၍ ယူကဖြစ်နိုင်ကောင်းရာသည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် ဝေဟာသမဏ္ဍ-မြင့်သောညောင်စောင်းကို အင္ဂက-အရ အဘယ့်ကြောင့် ယူအပ်ပါသနည်း၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ+ဃ) ဝါကျတို့ဖြင့် တည်ရာအရပ်မှ ချော်၍ကျ သော် သစ်ငုတ်ဖြင့်လည်း ဖောက်ခွဲရာဖြစ်သော ထုံးအိုင်၊ကမ်းပါးပြတ်အစရှိသော အရပ်တို့၌လည်း သေနိုင်ရာ ဖြစ်သောဌာနကို ရည်ရွယ်၍ဆို၏ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ထိုဌာနတို့၌ အဘယ်သို့ ရည်ရွယ်သတ်မှတ်၍ ပြောဆိုလေ့ရှိသည်ကို မပြဆိုပြီလော၊ သတ်မှတ်ရာ အရပ်နှင့် ရည်ရွယ်ပုံကို အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (င)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ/ဒဠှီကရဏ။မြင့်သောညောင်စောင်းယူရကြောင်း ယုတ္တိပြ။

(ဂ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ (ဃ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။(င) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။

စာစပ် ။ ။(ဂ) တတ္ထ-၌ ပေးသောကြောင့်၊ အာဟ-၌ အာဓာရ/အာဓေယ်စပ်။

နံပါတ် (၄)

မဏ္ဍော ။ ။ မဏ္ဍတိ ဓာရေတိ ဥစ္စောဝါ ဘဝတီတိ မဏ္ဍော။ (မဍိ + အ)။

ဝေဟာသော။ ။ ဝိသေသေန ဟာယတိ ဂစ္ဆတိ သဗ္ဗတြာတိ ဝေဟာသော။

(ဟာယ၌ယကို- သပြု)။

ဝေဟာသမဏ္ဍော။ ။ ဝေဟာသေ ဌိတော မဏ္ဍော ဝေဟာသမဏ္ဍော။

ဝေဟာသ-အရ ကောင်းကင်သည် မုချ၊ ထို...၏ တည်သော ညောင်စောင်းနှင့်

http://www.dhammadownload.com

* ဌာန + ဌာနီစပ်ခြင်းသည် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ကောင်းကင်၌တည်သော **ညောင်စောင်းရ၏**။
သေတကမ္ဗမာလာကမ္ဗလတာကမ္ဗာဒီနိ။ ။ ကရဏ်ံ ကမ္ဗံ၊
သေတဿ ကမ္ဗံ သေတကမ္ဗံ။မာလာယ ကမ္ဗံ မာလာကမ္ဗံ၊
လတာယ ကမ္ဗံ လတာကမ္ဗံ။သေတကမ္ဗဥ္စ မာလာကမ္ဗဥ္စ
လတာကမ္ဗဥ္စာတိ သေတကမ္ဗမာလာကမ္ဗလတာကမ္ဗာနိ။
တာနိ အာဒိ ယေသန္တိ သေတကမ္ဗမာလာကမ္ဗလတာကမ္ဗာဒီနိ။
မရဏာဓိပ္ပါယော။ ။ မရဏေ အဓိပ္ပါယော ယဿာတိ **မရဏာဓိပ္ပါယော**။

မရဏာဓိပ္ပါယ-အရ သေခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုသည်မှချ။ထို…၏ ရဟန်းခြပ်နှင့် နိဿိတ + နိဿယ စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ယ-အညပုဒ်အရ ထို …သော ရဟန်းရ၏။
သောဗ္ဘပပါတာ။ ။**သောဗ္ဘဥ္စ ပပါတောစ သောဗ္ဘပပါတာ**။

သောဗ္ဘ-ဟူသော ရှေ့ပုဒ်အရ ထုံးအိုင်သည် မှချ။ထို …၏ ကမ်းပါးပြတ်နှင့် ကျခြင်း ကြိယာကို အကြောင်းပြု၍ အချင်းချင်း ငဲ့သကဲ့သို့ဖြစ်သော အညမညပေက္ခ သမ္ဗန်သည် ဌာန၊ပုဒ်လုံးအရ ထို…သော ထုံးအိုင်,ကမ်းပါးပြတ်ရ၏။

နံပါတ် (၅)

အဋ္ဌက = အဋ္ဌ + ဏ္ဍ။
လတာ = လာ + တ။ ဒီဃာဒိဘာဝေန လာတီတိ လတာ။
သေတ = သိ + တ။ သိဂတ္တိကေဟိ သေဝိယတေတိ သေတော။
မာလာ = မလ + အ။ မာ + လ။ မီယတိ ပရိမီယတီတိ မာလာ။
ခါဏု = ခနု + ဏု။ ခညတေ အဝဒါရီယတေတိ ခါဏု။
သောဗ္ဘ = သိဒ + ဘ။ သိဒန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝါ သောဗ္ဘံ။
သုဋ္ဌု အဗ္ဘမာကာသမ္မာသ္မိန္တိ သောဗ္ဘံ။

နံပါတ် (၆)

(ဃ) **တာဒိသံ ဌာနံ သန္ဓာယာဟ-**ဖြင့် အတြ ဋ္ဌိတော-၌ အတြအရ ငုပ်စူးရာ အရပ်, ထုံးအိုင်, ကမ်းပါးပြတ်, ကျ၍သေရာအရပ်ကို ကောက်ယူအပ်သည်**ကိုသိစေ**သည်။ **သောဗ္ဘပပါတာဒီသုဝါ မရေယျ-**ဖြင့် ပြောဆိုသော ရဟန်း၏ရည်ရွယ်ရာအရပ်ဌာန ကို သိစေသည်။

(ဂ) **မရဏာဓိပ္ပါယော-**ဖြင့် ပြောသောရဟန်း၏စိတ်ထားကို သိစေသည်၊ **ယတ္ထ ဋ္ဌိတော-**ဖြင့်အတြဋ္ဌ ဖြသည် သတ္တမီအနက်၌ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဌ၌ဒွေဘော်ဘာ၍ ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်၊တစ်နည်း -ယတ္ထသည် အတြ၏ပရိယာယ်ဖြစ် သည်ကိုသိစေ။**ပတိတွာ ခါဏုနာဝါ ဘိဇ္ဇေယျ-**ဖြင့် သေလောက်ရာ အရပ်ဌာနကိုသိစေ။

နံပါတ် (၇)

(ခ) ဗန္ဓန္တိ/ကရောန္တိ…

http://www.dhammadownload.com

ယံ အနွက်ံ ဇနော ကရောန္တိ (ယောဇနာ) အဖွင့်အရ ယင်းအလိုကရောန္တိ-ပါဠ်သင့်၊ ဘိက္ခူ နဝကမ္မံ ကရောန္တာ အနွက်ံ ဗန္ဓန္တိ-ပါဠိတော်၏အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာဖြစ်သော ကြောင့် ဗန္ဓန္တိ-ပါဠ်သင့်၊ ပါဠိတော်နှင့်ညီညွတ်သောကြောင့် ဗန္ဓန္တိ-ပါဠ် ပာ့တ္တတရ။

(က) ဘိန္ဒေယျ/ဘိန္ဒေယျ...

ရှာဒိဖြစ်သော ဘိဒိ-ဓာတ်၏ဒွိတရဏတ္ထကို အလိုမရှိအပ်၊ဒိဝါဒိ ဘိန္ဒနတ္ထကို သာ ဤ၌အလိုရှိအပ်သောကြောင့် ဘိန္ဒေယျ-ပါဠ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

အဋ္ဋကော ။ ။ အပေါင်းဖြစ်သော ညောင်စောင်း၊ ငြမ်း၊ အားလုံး၏အမည်ကို အစိတ် ဖြစ်သော မြင့်သောညောင်စောင်း၌တင် ...ဧကဒေသျူ။ညောင်စောင်းသာမန်ကို မယူမူ၍ သေလောက်ရာ မြင့်သောညောင်စောင်းကို အလွန်အားဖြင့် ယူအပ်သောကြောင့် အတိသ ယနည်း။

ခါဏုနာ ။ ။ အစိတ်ဖြစ်သော သစ်ငုပ်ကို မှတ်၍ဆိုသဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော ခန္ဓာ ကိုယ် ပျက်စီးစေနိုင်သော အုတ်ပိုင်း၊ ကျောက်၊ သစ်သားပိုင်း၊ စသည်ကိုလည်းရသော ကြောင့် ဧကဒေသူ၊ ဥပလက္ခဏာ။

နံပါတ် (၁၀)

မရဏာဓိပ္ပါယော-၌ အဓိပ္ပါယ-အရ ဒေါသမူဒွေး၌ရှိသော ဝဓကစေတနာ၊ **တစ်နည်း**-ဝိတက်။အဓိပ္ပါယောတိ ဝိတက္ကော ဝေဒိတဗ္ဗော။(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၂။)

****

ဝါကျစဉ် (၄၄)

(က) ဝိလီဝကာရန္တိ ဝေဏုကာရံ။

(ခ) န စ ဘိက္ခဝေ အတ္တာနံ ပါတေတဗ္ဗန္တိ န အတ္တာ ပါတေတဗ္ဗော။

(ဂ) ဝိဘတ္တိဗျတ္တယေန ပနေတံ ဝုတ္တံ။

(ဃ) တွေ စ န ကေဝလံ န ပါတေတဗ္ဗံ၊အညေနပိ ယေန ကေနစိ ဥပက္ကမေန အန္တမသော အာဟာရုပစ္ဆေဒေနပိ န မာရေတဗ္ဗော။

(င) ယောပိ ဟိ ဂိလာနော ဝိဇ္ဇမာနေ ဘေသဇ္ဇေ စ ဥပဋ္ဌာကေသု စ မရိတုကာမော အာဟာရံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ ဒုက္ကဋမေဝ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၆၃။)

****

နံပါတ် (၁)

(က) ဝေဏုကာရံ-ဝါးကို ပြုတတ်သူကို။(သဒ္ဒတ္ထ)ဝါ-နီးရွေသမားကို။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)။

(ဂ) ပန-ဆက်။ဧတံ-ဤအတ္တာနံ ပါတေတဗ္ဗံ-ဟူသောစကားကို။(တစ်နည်း) ဧတံ-ဤ အတ္တာနံဟူသောပုဒ်ကို။(ယောဇနာ)ဝိဘတ္တိဗျတ္တယေန-ပဌမာဝိဘတ်မှ ဒုတိယာ

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘတ် ပြောင်းပြန် ခြင်းဖြင့်။

(ဃ)စ-ဆက်။ဗ္ဗေ-ဤဝတ္ထုဦ။(တစ်နည်း)ဗ္ဗေ-နစ ဘိက္ခဝေ အတ္တာနံ ပါတေ တဗ္ဗံ-ဟူသောအရာ၌။ကေဓိဆံ-အခြားဥပက္ကမ,မဖက် သက်သက်။အဥေနပိ-မိမိကိုယ်ကို ခုန်ချခြင်းမှ အခြားလည်းဖြစ်သော။

(င)ဟိ-မှန်။ယောပိ-အကြင်ရဟန်းသည်လည်း။ဝိဇ္ဇမာနေစ-လည်းကောင်း။ဝိဇ္ဇမာနေသုစ-လည်းကောင်း။တဿ ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတိ-ဟု ထည့်စပ်။

နံပါတ် (၂)

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) ဝါကျဖြင့် န စ ဘိက္ခဝေ အတ္တာနံ ပါတေတဗ္ဗံ-ဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ-ပုဒ်ကို န အတ္တာ ပါတေတဗ္ဗော-ဟု ပဌမာဝိဘတ်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုတော်မူအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း။သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိ၌ အတ္တာနံဟု ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့်ရှိသည် မဟုတ်ပါသလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား = အတ္တာနံပုဒ်သည် ပဌမာဝိဘတ်မှ ဒုတိယာဝိဘတ်ပြန်နေသော ဝိဘတ္တိ ဝိပလ္လာသ ပုဒ်အဖြစ်ကို သိစေလိုသောကြောင့် ဟူလို။

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာမြတ်စွာဘုရားသည် ဝိနီတဝတ္ထု ပါဠိတော်၌ နစ ဘိက္ခဝေ အတ္တာနံ ပါတေတဗ္ဗံဟု ဟောတော်မူ၏။ထိုသို့ ဆိုသော် မိမိကိုယ်ကို မကျစေ ရုံမျှသာ ဤသိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်အပ်ပါသလော၊ (တစ်နည်း) အခြားသောနည်းတို့ဖြင့် မိမိကိုယ်ကို သတ်ထိုက်၏ ဟူ၍ မှတ်သားအပ်ပါသလော၊အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ဃ) ဝါကျဖြင့် မိမိကိုယ်ကို မကျစေထိုက်သည်မဟုတ်၊အခြားသော လုံးလတို့ဖြင့်လည်း မသေစေထိုက်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ ထိုစကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ပါဠိတော်၌ နစဘိက္ခဝေ အတ္တာနံ ပါတေတဗ္ဗံ-ဟူ၍သာ ပညတ်အပ်သည်မဟုတ်ပါလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ၊ (ဂ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။(ဃ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။

(င)ဝါကျ-ဒဠှီကရဏ။

နံပါတ် (၄)

ဝိဘတ္တိဗျတ္တယော။ ။ **ဝိသေသေန အတိက္ကမ္မ အယတီတိ ဗျတ္တယော။**

ဝိဘတ္တိယာ ဗျတ္တယော ဝိဘတ္တိဗျတ္တယော။

(ဝိဘတ္တိယာ ဗျတ္တယံ ဝိဘတ္တိဗျတ္တယံ)။

ဝိဘတ္တိယာ-အရ ပဌမာဝိဘတ်သည် မုချ။ထို ..၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းနှင့် နိသယ နိသိတစပ်ခြင်းသည် ဌာနူ၊ပုဒ်လုံး အရ ထို..သော ပဌမာဝိဘတ်၏ ဖောက်ပြန်ခြင်း (ဒုတိယာဝိဘတ်) ရ၏။

http://www.dhammadownload.com

အာဟာရံ။ ။ **အာဟာရိတဗ္ဗန္တိ အာဟာရံ။**

အအဟာရုပစ္ဆေဒ။ ။ **အာဟာရဿ ဥပစ္ဆေဒေါ အာဟာရုပစ္ဆေဒေါ။**

အာဟာရ-အရ အာဟာရသည်မှချ။ထို··၏ ဖြတ်ခြင်းကြိယာနှင့် ကမ္မ+ကမ္မိ စပ်ခြင်းသည် ဌာန၊ ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော အာဟာရကို ဖြတ်ခြင်းရ၏။

အန္တိမော်။ ။ **အန္တေ ဘဝေါ အန္တိမော**

ဘေသဇ္ဇံ ။ ။ **ဘိသက္ကဿ ကမ္မံ ဘေသဇ္ဇံ (ကမ္မတဒ္ဓိတ်)။**

နံပါတ် (၅)

ဝေဏုု = ဝိ + ဥ၊ နု - လာ၊ ဏု - ပြု။

ဝိဘတ္တိ = ဝိ + ဘဇ + တိ။

ဗျတ္တယ = ဝိ + အတိ + ဣ + အ။

အန္တ = အမ + တ။ အမတိ ဧတ္ထ ဘာဝေါ ညြသာနန္တိ အန္တော။

ဂိလာန = ဂိလေ + ယု။

နံပါတ် (၆)

(က) **ဝေဏုကာရံ-ဖြင့်** ဝိလိဝ-အရ ဥပစာအားဖြင့် ဝါးကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်၊ (တစ်နည်း) ဝိလိဝ-သဒ္ဒါသည် ဝေဏု-သဒ္ဒါ၏ပရိယာယ်ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။

(ခ) **န အတ္တာ ပါတေတဗ္ဗော-ဖြင့်** အတ္တာနံ ပါတေတဗ္ဗံ-၌ ဒုတိယာဝိဘတ် သည် ဝုတ္တကံအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊စ-နိပါတ်၏အနက်မဲ့အဖြစ်ကို လည်းကောင်း သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

န အတ္တာ ပါတေတဗ္ဗော / န အတ္တာ ပါတေတဗ္ဗံ···

ဝိဘတ္တိဗျတ္တယေန ပနေတံ ဝုတ္တံ-ဟု အဋ္ဌကထာဆရာကိုယ်တိုင်ဖင် ဖွင့်ဆိုအပ် သောကြောင့်လည်းကောင်း၊အတ္တာနံ-ပုဒ်သည် ပဌမာဝိဘတ်မှ ဒု-ဝိဘတ်သို့ ပြန်သော ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ကံဟောဝါကျဖြစ်၍ ဟောရာဟောရာ ပဌမာ အရ ပဌမာဝိဘတ်သာ ဖြစ်သင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊န အတ္တာ ပါတေ တဗ္ဗော သင့်။

အန္တမသော/အန္တိမသော···

အန္တေ ဘဝေါ အန္တိမော၊အန္တ-ပုဒ်နောင် ဘဝ-အနက်၌ ဣမပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာ -ဝိဘတ်ကို သော-ပြုထားသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အန္တိမသော ဟူလိုလျက် သုတ်ကြီးဖြင့် ဣ-ကို အ-ပြု၍ ပြီးသောကြောင့်လည်း ကောင်း အန္တမသော သင့်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၈)

န စ ဘိက္ခဝေ-စသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ။ ။(ဃ) ဝါကျထောက်၍ ဥပလက္ခဏနည်း၊ နိဒဿနနည်း။

ဝိလီဝကာရံ ။ ။အကျိုးဖြစ်သော နှီးကို ပြုလုပ်ခြင်း၏ ဝိလီဝကာရအမည်ကိုအကြောင်းဖြစ်သော ဝါးကိုနှီးဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း၌တင်··ဖလူပစာ၊ အဝိနာဘာဝနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ပါတေတဗ္ဗံ-အရ ဝဓကစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

(တစ်နည်း) မိမိ၏ ခန္ဓာပဋ္ဌကဒြဗ်။

****

ဝါကျစဉ် (၄၅)

(က) **ဒဝါယာတိ** ဒဝေန ဟသေဿန။

(ခ) ခိဍ္ဍာယာတိ အတ္ထော။

(ဂ) **သီလာတိ** ပါသာဏော။

(ဃ) န ကေဝလဥ္စ ပါသာဏော။

(င) အညမ္ပိ ယံကိဉ္စိ ဒါရုခဏ္ဍံဝါ ဣဋ္ဌခဏ္ဍံဝါ ဟတ္ထေနဝါ ယန္တေနဝါ ပဝိဇ္ဈိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

(စ) စေတိယာဒီနံ အတ္ထာယ ပါသာဏာဒယော ဟသန္တာ ဟသန္တာ ပဝဋ္ဋေန္တိပိ ခိပန္တိပိ ဥက္ခိပန္တိပိ။

(ဆ) ကမ္မသမယောတိ ဝဋ္ဋတိ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၆၃။)

****

နံပါတ် (၁)

(ဃ) ဝါကျ-၌ ထည့်သင့်သော ပါဌ်ထည့်၍အနက်-

စ-ဆက်။ကေဝလံ-ဒါရုခဏ္ဍာ-စသည်မဖက် သက်သက်။ပါသာဏောဝ-ကိုသာ။ပဝိဇ္ဈိတုံ-လိမ့်ခြင်းငှါ။နဝဋ္ဋတိ-မသင့်သည်ကား။ န-မဟုတ်သေး။

(င)အညံ-ကျောက်ခဲမှတစ်ပါးသော။(အညအပါဒါန်)ဒါရုခဏ္ဍမ္ပိဝါ-သစ်ပိုင်းကိုသော်လည်းကောင်း။ဣဋ္ဌကခဏ္ဍမ္ပိဝါ-အုတ်ကျိုး အုတ်ပိုင်းကိုသော်လည်းကောင်း။(ဝိ-သဒ္ဒါအဋ္ဌာနပယုတ်၊ဝါ-သဒ္ဒါ ဝိကပ်ကြံသည်။)

နံပါတ် (၂)

(င)ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည်(ဃ)ဖြင့် ဒါရုခဏ္ဍာ-စသည်မဖက် သက်သက်ကျောက်ခဲကိုသာ လိမ့်ချခြင်းငှာမသင့်သည်မဟုတ်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ပါဠိတော်၌ န စ ဘိက္ခဝေ ဒဝါယ သိလာ ပဝိဇ္ဈိတဗ္ဗာ-စသည်ဖြင့် ကျောက်ခဲလိမ့်ချခြင်းကိုသာ တားမြစ်အပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ်တို့ကိုလည်း လိမ့်ချခြင်းငှာ

http://www.dhammadownload.com

မသင့်ပါသနည်း ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (င)မိန့်။

(ဆ) ဝါကျသို့စောဒနာ။ ။ဆရာ(စ)ဝါကျဖြင့် စေတီ-စသည်တို့၏ အကိုးငှာကျောက် စသည်ကို ရယ်ရွှင်ကုန်လျက် လိမ့်ချကြကုန်၏ ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ရဟန်းတို့အား ကျောက် စသည်ကို လိမ့်ချခြင်းငှာ မအပ်သည်မဟုတ်ပါလော၊အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဆ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ၊(ဂ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ၊(ဃ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။

(င)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။(စ+ဆ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ၊ မသင့်သည်မှတစ်ပါး သင့်သည် ကိုပြ။ထိုတွင် (ဆ) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ/ ကာရဏ။

စာစပ်။ ။ကမ္မသမယောတိကား ၍-ပေးသောကြောင့်၊ ဝဋ္ဋတိ-၌ အာကာရ/အာကာရ ဝန္တစပ်။

နံပါတ် (၄)

ဒါရုခဏ္ဍော။ ။ ဒါရုဿ ခဏ္ဍော ဒါရုခဏ္ဍော။ဒရီယတီတိ ဒါရု။ (ဒရ+ဏု)

။ ခဏ္ဍိတ္ဗော ဆိန္ဒိတဗ္ဗောတိ ခဏ္ဍော။ခဍတီတိ ခဏ္ဍော။ (ခဏ္ဍ+ဍ)

ဒါရု-အရ သစ်သားသည် မှချ၊ ထို…၏အပိုင်းနှင့် အဝယဝီ+အဝယဝ စပ်ခြင်း သည်ဌာန၊ ပုဒ်လုံးအရ ထို…သော သစ်သားပိုင်း ရ၏။

ဣဋ္ဌကာ။ ။ ဣဋ္ဌီယတီတိ ဣဋ္ဌကာ။ (ဣသ၊ ဣသု/ဌကက်)

ဣဋ္ဌကခဏ္ဍော။ ။ ဣဋ္ဌကာယ ခဏ္ဍော ဣဋ္ဌကခဏ္ဍော။

ဓိဋ္ဌာ ။ ။ ဓိဋ္ဌနံ ကီဠနံ ဓိဋ္ဌာ။ (ဓိဋ္ဌ+ဍ)

အထ ဝါ ခံ တုစ္ဆံ ဣဋ္ဌာ ဝါတာတိ ဓိဋ္ဌာ။ဓိဋ္ဌာ ဧတ္ထ အတ္ထီတိ ဓိဋ္ဌာ။

စေတိယာဒီနိ။ ။ **စေတိယံ အာဒိ ယေသန္တိ စေတိယာဒီနိ**

ပါသာဏာဒယော။ ။ **ပါသာဏော အာဒိ ယေသန္တိ ပါသာဏာဒယော။**

ပါသာဏ အာဒိ-အရ ကျောက်ဟူသော အစသည်မှချ။ထို…၏ တေ-ဟူသော အညပုဒ်အရ ထူပ-စြဿာဒ်စသည်နှင့် အာဒိ+အာဒိဝန္တစပ်ခြင်းသည် ဌာန၊တေ-အည ပုဒ်အရ ထို-သော စေတီအစရှိသော ထူပ-ပြဿာဒ် တို့ရ၏။

စေတိယ။ ။ **စေတောတဗ္ဗံ ပူဇေတဗ္ဗန္တိ စေတိယံ။** (စိတ+ဏျ)

စိတ-အတ်အရ ကတ္တုဋ္ဌကြိယာ-ပူဇော်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ ကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မှချ၊ ကမ္မတ္ထ-စေတီ၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလုံ၊ ဏျ-ပစ္စည်းအရ ထို…သော စေတီတော်ရ၏။

နံပါတ် (၅)

ဒဝ	=	ဒု + အ၊ ဒဝ+အ။
ပါသာဏ	=	ပသန+အ၊ ပသနတိ ဗျာပေတိတိ ပါသာဏော။ပသ+ယု။

http://www.dhammadownload.com

ဟတ္ထ = ဟရ+ဟံသ+ထ၊

ယန္တ = ယာ+အန္တ။

သီလာ = သီလ+အာ။ သီ+လ၊ သတ္တေဟိ သေဝီယတေတိ သီလာ။

နံပါတ် (၆)

(က) **ဒဝေန-ဖြင့်** ဒဝါယ၌ အာယ-သည် နာ-ဝိဘတ်၏ ကာရိယအဖြစ်ကို သိစေ။(တစ်နည်း) ဒဝ-သဒ္ဒါပုံလိင်မှ ဣတ္ထိလိင်ပြန်သော လိင်္ဂဝိပလ္လာသအဖြစ်ကို သိစေသည်၊ **ဟသေယန-ဖြင့်** မြူးတူးခြင်းဟူသည် ရယ်ရွှင်ခြင်းပင်ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

(ခ) **ခိဍ္ဍါယ-ဖြင့်** ဒဝါ-သဒ္ဒါသည် ခိဍ-သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်အဖြစ်ကို သိစေ။

(ဂ) **ပါသာဏာ-ဖြင့်** သီလာ-သဒ္ဒါသည် ပါသာဏ-အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ဟသေယန / ဟသေန...

ဟသ-ဓာတ်၊ဘောဟော ဏျပစ္စည်း၊သျကိုသပြု၊သဒ္ဒေဘော်တို့ဖြင့်ပြီးသောကြောင့်၊ ဟသေယန-ပါဌ်သင့်၊မအူ-နိဿယ၌ "ဟသေန" ဟုရှိ၏၊ယင်းအလို ဟသဓာတ်၊ ဘောဟော ဏ-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသည်၊ အနက်ထူးမရှိ၍ သင့်သည်သာ။

ခိဍ္ဍာယ / ခိဍ္ဍါယ...

ခိဍ-ကီဠာယံ ခိဍာ၊ခိဍ္ဍါတိပိ ပါဌော-ဟု ဓာန်-ဋီ-၁၇၆။ဂါထာ-ထောက်၍ နှစ်ပါဌ်သင့်။

သီလန္တိ ပါသာဏော / သီလန္တိ ပါသာဏံ...

သီလံ ပဝိဋ္ဌိံသု-ဟု ပါဠိတော်ရှိသောကြောင့် သီလန္တိပါသာဏံ-ဟုဒုတိယန္တရှိမည် ဟု ဘာသာဋီကာ၌ ဆုံးဖြတ်သောကြောင့် သီလန္တိ ပါသာဏံ-ပါဌ်သင့်။

(ခ) သီလာတိ ပါသာဏာ-အဖွင့်သည် သီလံ ပဝိဋ္ဌိံ သု-ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၏ အဖွင့်မယူဆမူ၍ ဒဝါယ သီလာ ပဝိဋ္ဌိတဗ္ဗာ-ဟူသော နောက်ပုဒ်၏ အဖွင့်ယူဆခဲ့သော် လည်းကောင်း၊ ရှေ့ပုဒ်၏အဖွင့် ယူဆသော်လည်း ဒွန္တမ္ဘေဒန-နည်းယူဆက ဖြစ်နိုင်ကောင်း သောကြောင့်လည်းကောင်း သီလာတိပါသဏော-ဟူသော လက်ရှိအဋ္ဌကထာပါဌ်ကိုလည်း အမှားဟု မဆိုသာ။

(ဃ) **နကေဝလဥ္စ ပါသာဏော / န ကေဝလဥ္စ ပါသာဏံ**...

(င)ဝါကျရှိ ပဝိဋ္ဌိတုံ န ဝဋ္ဋတိ-၌ စပ်အပ်သောကြောင့် ဒါရုခဏ္ဍံ့က္ကဋ္ဌကာခဏ္ဍံ-တို့နည်းတူ ပါသာဏံ-ဟု ဒုတိယန္တ-ဖြင့် ရှိသောပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

သီလာတိ ပါသာဏော ။ ။ (ဃ+င) ဝါကျတို့ကိုရှု၍ ဥပလက္ခဏ-နိဒဿနနည်း။

http://www.dhammadownload.com

ကမ္မသမယ ။ ။ငှနဖြစ်သော အလုပ်ချိန်၏ ကမ္မသမယအမည်ကို ဌာနီ ယင်းအမှုကိစ္စ အလုပ်ကို လုပ်ချိန်၌တင်စား ဌာနူပစာ။

ကမ္မသမယောတိ ကမ္မကရဏသမယော။ (ယောဇနာ)။

နံပါတ် (၁၀)

သီလာ-အရ ဝေဝစနဟာရနေတ္တိ .....

ပါသာဏ၊ အသမ၊ ဥပလ၊ အဇ္ဇ-ဟု ယှဉ်အပ်၏။

ပဝဋ္ဋေတိပိ ခိပန္တိပ ဥက္ခိပန္တိပိအရ-အရ ကာယဝိညတ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော သောမနဿသဟဂုတ် ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၄၆)

(က) **ဝဋ္ဋိတ္တိ နာမ** ယာ ဂစ္ဆံ န ဂဏှာတိ။

(ခ) ဂစ္ဆံ အဂဏှနကဏ္ဍတ္တိနာမ နတ္ထိ။

(ဂ) ယဿာ ပန ဂဟိတောပိ ဂစ္ဆော န သဏ္ဌာတိ၊တံ ယေဝ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

(ဃ) ဥတုသမယေ ကိရ သဗ္ဗတ္တိယော ဂစ္ဆံ ဂဏှန္တိ။

(င) ယာ ပနာယံ 'ဝဥ္ဈာ' တိ ဝုစ္စတိ၊ တဿာ ကုစ္ဆိယံ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ အကုသလဝိပါကော သမ္ဘာပုဏာတိ။

(စ) **ပဝုဋ္ဌပတိကာတိ** ပဝါသံ ဂတပတိကာ၊ဂစ္ဆုပါတနန္တိ ယေန ပရိဘုတ္တေန ဂစ္ဆော ပတတိ၊ တာဒိသံ ဘေသဇ္ဇံ။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။ ၆၄။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)ဝါကျ နိယမထည့်၍ အနက် ..

ယာ ဣတ္ထိ-သည်။ဂစ္ဆံ-ကို။ န ဂဏှာတိ၊ သာဣတ္ထိ၊ (နိယမ)၊ ဝဋ္ဋိတ္တိနာမ-မြုံသော မိန်းမမည်၏။ (ဝေါဟာရတ္ထ)ဝါ-သားမရှိသော မိန်းမမည်၏။ (သဒ္ဒတ္ထ) (ဝဥ္ဈာ အပဿံဝါ ဣတ္ထီ၊ မောဂ်၊ဂု။၄၈။)ဝါ-ချစ်ခြင်းဟူသော အစေးဖြင့်ဖွဲ့တတ်သော မိန်းမမည်၏။(ဘာဋ္ဌိ)၊ဝါ-သားကို တောင့်တတတ်သော မိန်းမမည်၏။ဝါ-သားကို သတ်တတ်သော မိန်းမမည်၏။ (သီ၊ဋ္ဌီ၊သစ်၊၁။၁၉၅။)

(ဂ)ပန-ဆက်။ယဿာ-အကြင်မိန်းမ၏။ဝါ-သည်။တံယေဝ-ကိုယ်ဝန် မတည်နိုင်ရာ ထိုမိန်းမကိုသာလျှင်။ဧတံ-ဤ ဝဋ္ဋိတ္တိဟူသော စကားကို။

(စ)ပန-ထိုသို့ပင်ယူပါကုန်သော်လည်း။ယာအယံ-အကြင်မိန်းမကို။

နံပါတ် (၂)

(ဂ) **ဝါကျသို့ စောဒနာ**။ ။ဆရာ (ခ) ဝါကျဖြင့် ကိုယ်ဝန်ကို မယူသော မိန်းမမည်

http://www.dhammadownload.com

သည် မရှိဟု ဖွင့်ပြတော်မူ၏။ထိုသို့ဖြစ်သော် ဝဍ္ဎိတ္ထိ နာမ ယာဣတ္ထိ ဂဗ္ဘံ နဂဏှာတိ-ဟူသော စကားကို ဆရာမဖွင့်ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊အဘယ်ကိုရည်ရွယ်၍ ထိုစကားကို ဆရာဖွင့်ဆို အပ်ပါသနည်း၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ(ဂ)ဝါကျဖြင့် အကြင်မိန်းမသည် ယူအပ်သော ကိုယ်ဝန်ရှိပါသော်လည်း ကိုယ်ဝန်မတည်နိုင်၊ထိုမိန်းမကိုရည်ရွယ်၍ 'ဝဍ္ဎိတ္ထိ' ဟူသော စကားကို ဆိုအပ်သည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။အချင်းခပ်သိမ်း ကိုယ်ဝန်ယူနိုင်မှု မရှိသောကြောင့် ဝဍ္ဎိတ္ထိ-ဟုဆိုကလည်း ဖြစ်နိုင်ကောင်းရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ ထိုသို့ဖြစ်လျက် အဘယ်နည်းဖြင့် မိန်းမတို့ ကိုယ်ဝန်ယူနိုင်ပုံကို သိအပ်ပါသနည်း၊ဤသို့ စုဒ်ကြောင့်(ဃ)မိန့်။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ဃ) ဝါကျဖြင့် ဥတုလာရာအခါ၌ မိန်းမအားလုံးသည် ကိုယ်ဝန်ယူနိုင်ကုန်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ဝဍ္ဎတ္ထိ (မြုံသောမိန်းမ)ဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ကိုယ်ဝန်မယူနိုင်သောကြောင့် ဆိုအပ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (င မိန့်)

မှတ်ချက်။ ။ စတုက္က-နည်းဖြင့် တက်လိုက တက်နိုင်သည်။

(က) နနု ဥတုသမယေ သဗ္ဗိတ္ထိယော ဂဗ္ဘံ ဂဏှန္တိ။

(ခ) အထ ကသ္မာ ယာ အယံ 'ဝဍ္ဈာ' တိ ဝုစ္စတိ။

(ဂ) တဿာ ကုစ္ဆိယံ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ အကုသလဝိပါကော သမ္ပာပုဏာတိ၊ တသ္မာ -

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဗျတိရေက။(ဂ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဃ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။(ဘာ-ဋီ) ဝါကျာရမ္ဘ။(မအူ) (င) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။ ထိုတွင် တဿာ ကုစ္ဆိတံ-စသည် ကာရဏ။

တစပ်။ ။ယံဿာ-သည် ပေးသောကြောင့်၊ဂဟိတောပိ-၌ ဆင့်ကတ္တား/ကတ္တိ။ (ယောဇနာ)တစ်နည်း- ယဿာ-၏ .. ပေးသောကြောင့်၊ ဂဗ္ဘော-၌ သမ္ဗန်၊ သမ္ဗန္ဓီစပ်။

နံပါတ် (၄)

အဂ္ဂဏှနကာ။ ။ န ဂဏှိသတီတိ အဂဏှနကာ။

အဂဏှနကဣတ္ထီ။ ။ အဂဏှနကာ စ သာ ဣတ္ထီ စာတိ အဂဏှနကဣတ္ထီ။

အဂဏှနက-အရ မယူလတ္တံ့၏ အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သည် မုချ။ထို..၏မိန်းမနှင့်ဂုဏ်+ဂုဏီ စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို..သော မယူလတ္တံ့သောမိန်းမရ၏။

ဝဍ္ဈာ။ ။ **ဗန္ဓီယတေတိ ဝဍ္ဈာ။ ဝနတိ ပုတ္တံ ယာစတီတိ ဝဍ္ဈာ။**

ဈ-ပစ္စယံ န-ကာရဿစ နိဂ္ဂဟိတံ ကတွာ၊

ဓေတိ ပုတ္တံ ဟနတီတိပိ ဝဍ္ဈာ၊

သ-ပစ္စယဈကာရဿ ဈ-ကာရံ နိဂ္ဂဟိတာဂမဥ္စ ကတွာ။

http://www.dhammadownload.com

နိဗ္ဗတ္တာ။ ။ **နိဗ္ဗတ္တိံသူတိ နိဗ္ဗတ္တာ၊ နိဗ္ဗတ္တန္တိ နိဗ္ဗတ္တာ။**
နိဗ္ဗတ္တသတ္တာ။ ။ **နိဗ္ဗတ္တာ စ တေ သတ္တာစာတိ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာ။**
ဝဥ္ဈိတ္ထီ။ ။ **ဝဥ္ဈာစ သာ ဣတ္ထီစာတိ ဝဥ္ဈိတ္ထီ။**
ဥတုသမယော။ ။ **ဥတုနော ဥပ္ပန္နော သမယော ဥတုသမယော။**

ဥတု-အရ ရာသီပန်းသည် မုချ၊ထို..၏ ဖြစ်ပေါ်လာရာအခါနှင့် ကာလ+ဏာလ ဝန္တ စပ်ခြင်းသည် ဠာန္တ၊ ပုဒ်လုံးအရ ဖို...သော ဥတုလာရာအခါ ရ၏။

ဂဗ္ဘော။ ။ **ဂရတိ ဗဟိနိက္ခမနဝသေန သိဋ္ဌတီတိ ဂဗ္ဘော။**
ဂဗ္ဘတိ အတ္တဘာဝေန ပဝတ္တတီတိ ဂဗ္ဘော။

ကလလာဒိအဝတ္ထော်မွေပ္ပဇ္ဇန္တော၊တံ နိဿိတတ္တာ ပန သတ္တသန္တာနော ဂဗ္ဘော တိ ဝုစ္စော။(သာရတ္ထ ၂။၁၄။)

ဂဗ္ဘ-ဓာတ်အရ ကလလရုပ်တို့၏ အခိုက်အတန့်ဥပါဒ်မုချ။ အ-ပစ္စည်းအရ ဥပ္ပါ ဒဝန္တဖြစ်သော ကလလရုပ်ရ၏၊ ထိုသို့ပြောသော်လည်း ဤဠာန္တပစာသဒ္ဒါဖြစ်သော ကြောင့် ထိုကလလရုပ်၌မှီသော သတ္တဝါသန္တာန်ကို ဠာန္တပစာအားဖြင့် ရ၏။

ဂတပတိကော။ ။ **ဂတော ပတိ ဧတိဿာတိ ဂတပတိကော။**
(သွားသောလင်ရှိသော မိန်းမ)

နံပါတ် (၅)

ဝဥ္ဈာ	=	(၄) နံပါတ်ရှု
ပဝါသံ	=	ပ + ဝသ + ဏ။
ပတိ	=	ပါ + တိ။ ပါတိ ရက္ခတီတိ ပတိ၊
ဂဗ္ဘ	=	ဂု + အဘ။ ဂဗ္ဘ + အ။ဂရ + ဘ။
ဥတု	=	အရ = တု။ ဣ + တု။
ဝိပါက	=	ဝိ + ပစ + ဏ၊
ကုစ္ဆိ	=	ကုသ + ဆိက်၊ သံ-ကို စ-ပြု၊ ကုသီယတိ အဏ္ဏောသီယတီတိ ကုစ္ဆိ၊ (ပုံ/ထိ)

နံပါတ် (၆)

(က) **ယာ ဂဗ္ဘံ နဂဏှာတိ**-ဖြင့် ဝဥ္ဈိတ္ထီဟူသည် ကိုယ်ဝန်မယူနိုင်သော မိန်းမ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။တစ်နည်း-ဝဥ္ဈိတ္ထီအရ ကိုယ်ဝန်မယူနိုင်သော မိန်းမကို ကောက်ယူ အပ်ပါသည်ကို သိစေသည်။

(ခ) **ပဝါသံ ဂတပတိကာ**-ဖြင့် ပဝုတ္ထပတိကာ-၌ ပဝုတ္ထပုဒ်+ပတိပုဒ်၊ပဝုတ္ထကို ပရဒေသံ ဂန္တွာ ဝသတိ ဝုတ္ထောတိ ပဝုတ္ထော-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ပ+ဝသ+တ၊ယင်းတပစ္စည်း ၏ အဓိကရဏတ္ထ-၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ပဝုတ္ထ-အရ ကင်း၍ နေရာအရပ်တစ် ပါးကို အရကောက်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ပဝုတ္ထော ပတိ ဧတိဿာတိ ပဝုတ္ထပတိ

http://www.dhammadownload.com

ကာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ တ-ပစ္စည်း၏ သမာသန္တ-ကဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဝုတ္ထ ပတိကာ-ဟူသည် အရပ်တစ်ပါးသို့ သွားနေသော လင်ရှိသော၊ဝါ-လင်နှင့် ခေတ္တကွဲကွာ နေသော မိန်းမကို အရကောက်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

တစ်နည်း - ဘာဝတ္ထဖော်။

ယေန ပရိဘုတ္တေန-စသည်ဖြင့် ဂဏ္ဍာပါတန်-ကို ဂဏ္ဍော ပတတိ ဓောနာတိ ဂဏ္ဍပါတန်-ဟု ကိတန္တသမာသ် ဝစနတ္ထပြု၍ ယု-ပစ္စည်း ကရဏသာဓနေ၌သက်၍ဂဏ္ဍ ပါတန်အရ သုံးစွဲခြင်းကြောင့် ကိုယ်ဝန်ကို ကျစေသောဆေးကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေ၊ (ဝိဂြိုဟ်စစ်-ပတတိ **ဓောနာတိ ပါတန်၊ ဂဏ္ဍဿ ပါတနံ ဂဏ္ဍပါတနံ**)။

နံပါတ် (၇)

ပဝုတ္ထပတိကာ၊ ဝိပ္ပဝုတ္ထပတိကာ၊ ပဝုတ္ထပတိကာ...

ပပုဗ္ဗ+ဝသ+တ-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ပဝါသ-ဟူသော သံဝဏ္ဏနာကိုရှု၍လည်းကောင်း၊ ပဝုတ္ထပတိကာ-ပါဌ်သင့်၊ (ဘာ-ဋီ)။

ဝိပ္ပဝုတ္ထပတိကာတိပိ အတ္ထိ-ဟု ယောဇနာ-၌ ပါဌန္တရကို ဖွင့်သောကြောင့် ဝိပ္ပဝုတ္ထပတိကာ-ပါဌ်လည်းသင့်၊

ပ+ဝသ+တ၊သ-ကို တ-သို့ကပ်၍ဒ္ဓကို ထပြု၊အသဒိသဒ္ဒေဘော် တ-လာ။ ပဝုတ္ထပတိကာ ပါဌ်သင့်၏

ကုစ္ဆိယံ / ကုစ္ဆိသ္မိံ...

ကုစ္ဆိ တု ဒွိသု-ဟု ဓာန် ၂၇၁၊ဂါထာအရ ကုစ္ဆိ-သဒ္ဒါ ပုလ္လိင် + ဣတ္ထိလိင် နှစ်လိင်ဆက်ဆံသောကြောင့် နှစ်ပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

ဂဏ္ဍ၏ ။ဌာနဖြစ်သော ကလလရုပ်၏အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော သတ္တသန္တာန၌တင် ဌာနူပစာ၊ **တစ်နည်း**-ဌာနီဖြစ်သော သတ္တသန္တာန်၏ အမည်ကို ဌာနဖြစ်သော အမိဝမ်း၌ တင် ဌာနူပစာ။**တစ်နည်း**-အတူဖြစ်သော တိုက်ခန်း၏ဂဏ္ဍ-- အမည်ကို အတူရှိသောအမိ ဝမ်း၌တင်စား သဒိသူပစာ၊ (ပထမပါရာဇိက ပြန်ရှု)။

ဥတုသမယ။ ။အနီးရှိသော ဥတုလာရာအခါ၏ ဥတုသမယအမည်ကို အနီးဖြစ်သော ဥတုလာပြီးစအခါ၌ တင်စား -- သမီပူပစာ။ ရူဋီ။

အကုသလဝိပါက။ ။အကျိုးအကုသလဝိပါက်၏အမည်ကို အကြောင်းအကုသိုလ်ကံ၌တင် ကာရဏူပစာ

နံပါတ် (၁၀)

အကုသလဝိပါကော -- အရ ကောက်၍ ပဒဋ္ဌာနဟာရနေတ္တိ။

အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တီရဏစိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့်ကမ္မဇရုပ်တို့ကောက်။

အကုသိုလ်ဘက်ကိုသာ ထုတ်ရမည်ကို သတိပြုပါ။

http://www.dhammadownload.com

ဝါကျစဉ် (၄၇)

(က) ဩတ္တိရိတွာတိ အက္ကမိတွာ။
(ခ) သော ကိရ တေဟိ အာကမိယမာနော ပတိတော။
(ဂ) ဧကော တသ္သ ဥဒရံ အဘိရုဟိတွာ နိသီဒိ။
(ဃ) သေသာပိ ပန္နရသ ဇနာ ပထဝိယံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ အဒ္ဒုဟာလပါသာ ဏာ ဝိယ မိဂံ မာရေသုံ။
(င) ယသ္မာ ပနဲ တေ ကမ္မာဓိပ္ပါယာ, န မရဏာဓိပ္ပါယာ၊ တသ္မာ ပါရာဇိကံ န ဝုတ္တံ။ (ဝိ၊ ၌၊ ၂။ ၆၉။)

****

နံပါတ် (၁)

(ခ)သော-ထိုဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းသည်။ဝါ-ကို။တေဟိ-ထိုသတ္တရသဝဂ္ဂီရဟန်းတို့သည်။

(ဂ) ဧကော-သတ္တရသဝဂ္ဂီရဟန်းတစ်ပါးသည်။တသ္သ-ထိုဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်း၏။

(ဃ)သေသာပိ-ဗိုက်ပေါ်သို့ တက်ထိုင်သော ရဟန်းတစ်ပါးမှ ကြွင်းကုန်သော။ ပထဝိယံ-၌။အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ-လွှမ်းဖိ၍။ အဒ္ဒုဟာလပါသာဏာဝိယ-ဘီဌိတင်အပ်ကုန်သော ကျောက်တို့သည်။မိဂံ-သားကောင်ကို။မာရေန္တိဝိယ-သတ်ကုန်သကဲ့သို့၊ဝါ-သေစေကုန်သကဲ့သို့။တထာ မာရေသုံ။(ရှေ့အဓိပ္ပါယတ္ထ,နောက်သဒ္ဒတ္ထ)။

(ဥပမာ အတွင်းသွင်း, အပြင်ထုတ်ကို ဂရုပြုပါ)၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယံ ဘိက္ခုံ-ဟု ကံထည့်ပါ။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် အဝ+ထရ-ဓာတ်၏ အက္ကမနတ္ထ အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။အဘယ်သို့လျှင် အက္ကမနတ္ထ-၌ ဖြစ်ပါသနည်း၊ကြီး သောရဟန်းကို ငယ်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည် နင်းခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ကောင်းရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဃ) ဝါကျဖြင့် ကြွင်းကုန်သော ဆယ့်ငါးပါးတို့သည် ဖိကျောက်ဖြင့် သားကောင်ကို သတ်ကုန်ကြသကဲ့သို့ ထို့အတူ မြေ၌လွှမ်းမိုး၍ ဆဗ္ဗဝဂ္ဂီ ရဟန်းတစ်ပါးကို သတ်ကုန်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုသို့လွှမ်းမိုး၍ သတ်ပါလျက် အဘယ့် ကြောင့် ပါဠိတော်၌ ပါရာဇိကအာပတ်ဟု မဟောအပ်ပါသနည်း၊ လူ၏အသက်ကိုသတ်က ပါရာဇိကအာပတ်သို့ သင့်ရောက်ရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ) ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ/ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဂ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ/ပက္ခန္တရ။ လွှမ်းမိုး ၍ သတ်ပုံ အစီအစဉ်ကိုဆက်ပြ၊ မာရေတုံ -၏အဖွင့် အဖို့တစ်ပါးကိုပြ။

(ဃ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။ ဥပမာနှင့်တကွ သတ်ပုံကို ချဲ့ပြ။ (င) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။

http://www.dhammadownload.com

ပါရာဇိက အာပတ်မသင့်ခြင်းအကြောင်းကို ဆက်ပြ၊ ထိုတွင် ယသ္မာ-ဝါကျ ကာရကာ/တသ္မာ-ဝါကျ ဖလ။

နံပါတ် (၄)

ဥဒရ။ ။ ဥဒရတိ ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆတိ ဝါ္လယ္မ ယတြာတိ ဥဒရံ။ (ဥ+ဒရ+အ)

ဥ-ဥပသာရအရ ဥဒ္ဓဘောဂုဏ်မှချ၊ ဒရ-ဓာတ်အရ ကတ္တု႘-ဝါယောဓာတ်၏ ဥပါဒ်သည် မှချ၊ အဓိကရဏတ္ထ-ရင်ဘတ်, ဝမ်းဗိုက်၏ပကၡတ္ထပနိဿယယသတ္တိသည် ဖလူ၊ အ-ပစ္စည်းအရ ထို-သော ရင်ဘတ်,ဝမ်းဗိုက်ရ၏။

ပ္စန္ဓရသ။ ။ **ပဥ္စဟိ အဓိကာ ဒသ ပန္ဓရသ၊ ပဥ္စ စ ဒသ စ ပန္ဓရသ။**

အဒ္ဒုပာလပါသာဏာ။ ။ **အဒ္ဒုပာလေ အာရောပိတာ ပါသာဏာ အဒ္ဒုပာလပါသာဏာ။**

အဒ္ဒုပာလ-အရ ဘိသည် မှချ၊ထို-၏ တင်ထားအပ်သော ကျောက်နှင့် နိဿယ+နိဿိတစပ်ခြင်းသည် ဌာန၊အဒ္ဒုပာလပါသာဏအရ ဘိ-၌ တင်ထားအပ်သော ကျောက်ရ၏။

ကမ္မာဓိပ္ပါယာ။ ။ **ကမ္မံ အဓိပ္ပါယော ယေသန္တိ ကမ္မာဓိပ္ပါယာ။**

ကမ္မာဓိပ္ပါယ-အရ တဒ္ဓနိယ စသော ကံ,ကိုပြုလိုခြင်း အဇ္ဈာသယမှချ၊ထို-၏ ယ-ဟူသော အညပုဒ်အရ သတ္တရသဝဂ္ဂီရဟန်းတို့နှင့် နိဿိတ+နိဿယ စပ်ခြင်းသည် ဌာန၊ ယ-အညပုဒ်အရ ထို-သော သတ္တရသဝဂ္ဂီ ရဟန်းတို့ ရ၏။

နံပါတ် (၅)

အက္ကမိတွာ = အာ + ကမု + တွာ။
သေသာ = သိသ + ဏ။
အာကမိယမာနော = အာ + ကမု + ယ + မာန။
အဘိရုဟိတွာ = အဘိ + ရုဟ + တွာ။
ပထဝီ = ပုထ-ဟူသော ပါဋိပဒိကကို ပထ-ပြု၊ အဝ-လာ၊ ဤ-ပစ္စည်းသက်။
တစ်နည်း-ပ+ထဝ၊ ပထဝတိ ဓဏ္တတိ ပထဝီ၊**တစ်နည်း** -ထရ-သန္ထရဏေ၊ ပတ္ထရတီတိ ပထဝီ၊ ပ-ပုဗ္ဗောရဿ ဝေါ၊
မိဂ = မိ + ဂ။ဟိံသာယံ။ မီယတိ ဟိံသီယတီတိ မိဂေါ။
မဂ-အန္ဝေသနေဝါ၊မဂတိ အန္ဝေသတိ ပရိယေသတီတိ မိဂေါ။

နံပါတ်စဉ် (၆)

(က) အက္ကမိတွာ-ဖြင့် ဩတ္တရိတွာ-၌ အဝ+ထရ-ဓာတ်၏ အက္ကမနတ္ထ၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်၊

(ခ) သေသာဝိ ပန္ဓရသနော-ဖြင့် ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းတစ်ပါးကို သတ်ရာတွင်သတ္တရသဝဂ္ဂီရဟန်း ဆယ့်ခုနစ်ပါးလုံး သတ်ကြသည်မဟုတ်၊တစ်ဆယ့်ငါးပါးတို့သာ သတ်

http://www.dhammadownload.com

သည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။**ပထဝိယံ အန္တောဘူရိတ္တာ-ဖြင့်** တား လက်နက်စသည်ဖြင့် သတ်ကြသည်မဟုတ်၊ မြေ၌ လွှမ်းဖိ၍ သတ်ကြကုန်၏-ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။**အဒ္ဒုဟာလပါသာဏာဝိယ မိဂံ-ဖြင့်** သတ်ရာ၌ ဥပမာကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

အဒ္ဓုဟာလပါသာဏာ ဝိယ / အဒ္ဒုဟာလပါသာဏာ ဝိယ /

အဒ္ဒုုဟာလပါသာဏာ ဝိယ...

အဒ္ဓုဟာလပါသာဏော ဝိယာတိ အဒ္ဓုဟာလေ အာရောပိတပါသာဏာ ဝိယ။ (ဋီကာ) ကိုထောက်၍ အဒ္ဓုဟာလပါသာဏာဝိယ-ဟု ဒီဃဖြင့် ရှိသောပါဠ်သင့်။

မိဂန္တိမိဂံ မာရေန္တော အဒ္ဒုဟာလေ အာရောပိတပါသာဏာဝိယ။ (ယောဇနာ) ကို ထောက်၍ ရဿဖြင့်ရှိသော အဒ္ဒုဟာလပါသာဏာဝိယ-သင့်။

ဆိုခဲ့ပြီးသော ဋီကာ-ယောဇနာအဖွင့်တို့ မရှိသောကြောင့် အဒ္ဒုုဟာလပါသာဏာ ဝိယ-ဒွေဘော်ဖြင့် ရှိသောပါဠ်အလျဉ်းမသင့်။

နံပါတ် (၈)

ပထဝိယံ အန္တောဘူရိတ္တာ။ ။ ဌာနဖြစ်သော မြေကြီး၏ပထဝိယံ-အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ထိုမြေပေါ်၌တည်သော ရဟန်းကို လွှမ်းဖိခြင်း၌တင် ဌာနူပစာနောနန္တရိကနည်း။ **ကမ္မာဓိပ္ပါယ။** ။ အပေါင်းဖြစ်သော သံဃကံ, အလုပ်ကိစ္စ ဟူသမျှ၏ ကမ္မ-အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော တဇ္ဇနီယ-စသော သံဃကံ၌ တင်စား ...ဧကဒေသျူ ရုဋ္ဌိ။

နံပါတ် (၁၀)

မာရေသုံ-၌ စေတ်အရ သေသော ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်း၏ စုတိကိစ္စတပ်သော မဟာ ဝိပါက်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

ပဗ္ဗည်းအရ သေစေလိုသော သတ္တရသဝဂ္ဂီရဟန်းတို့၏ ဝဓကစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်၊ (ဥပမေယျပက္ခ)။

(သေသည်+ သေစေသည်-ဟု စဉ်းစား၍ ကောက်ကြည့်ပါ။)

ဤတွင် တတိယပါရာဇိကကဏ္ဍ ပြီးပြီ။

****

စတုတ္ထပါရာဇိကကဏ်ဝါကျများ

ဝါကျစဉ် (၁)

(က) **ဂိဟီနံ ကမ္မန္တံ** အဓိဋ္ဌေမာတိ ဂိဟီနံ ခေတ္တေသုစေဝ အာရာမာဒီသုစ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ အဓိဋ္ဌာမ။

(ခ) **"ဓဝံ ကာတဗ္ဗံ ဓဝံ န ကာတဗ္ဗ"န္တိ** အာစိက္ခာမ စေဝ အနုသာသာမ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) ဒူတေယျန္တိ ဒူတကမ္မံ၊ (ဟာရာမ)။

(ဃ) ဥတ္တရိမနုဿမ္မေဿာတိ မနုဿေ ဥတ္တိဏ္ဏာဓမ္မဿ။

(င) မနုဿေ အတိက္ကမိတွာ ဖြဟ္မတ္တံ ဝါ နိဗ္ဗာနံ ဝါ ပါပကဓမ္မဿာတိ အတ္တော။

(စ) ဥတ္တရိမနုဿာနံ ဝါ သေဋ္ဌပုရိသာနံ ဈာယီနဉ္စ အရိယာနဉ္စ ဓမ္မဿ။
(ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၃။)

****

နံပါတ် (၁)

သံဝဏ္ဏနာကိုရှု၍ ဥတ္တရိမနုဿ အနက် ..

ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ-လူတို့ကို လွန်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဗြဟ္မာအဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သို့လည်းကောင်း ရောက်စေတတ်သော ဈာန်, မဂ်, ဖိုလ်တရားၛ။ ဝါ-မြတ်သောလူဟူသော ဈာယီအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဈာန်မဂ်ဖိုလ်တရား၏။ (ဝဏ္ဏံ ဘာသိဿာမ-ထည့်စပ်။)

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် လူတို့၏ လယ်, အာရာမ်စသည်တို့၌ ပြုဖွယ်ကိစ္စကို စီမံပေးခြင်းသည် ဂိဟီနံ ကမ္မန္တံ အဓိပ္ပေမ-မည်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ အဘယ်သို့ ပြုဖွယ်ကိစ္စကို စီမံပေးကြပါသနည်း၊ ပြုဖွယ်ကိစ္စ စီမံပုံကို အကျယ်အားဖြင့် မပြဆိုပြီလော၊ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဃ) ဝါကျဖြင့် လူတို့ကို လွန်မြောက်ကြောင်းတရားသည် ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ-မည်၏-ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။အဘယ်သို့လျှင် တရားသည် လူတို့ကို လွန်မြောက်ပါသနည်း၊ပရမတ္ထတရားတို့၌ လွန်မြောက်နိုင်သော ကတ္တုသတ္တိမရှိသည်မဟုတ်ပါလော။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (င)မိန့်။

(စ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ဃ) ဝါကျဖြင့် ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ-ကို မနုဿေ ဥတ္တရိ ဥတ္တရိမနုဿော၊ ဥတ္တရိမနုဿော စ သော ဓမ္မောစာတိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မောဟု ဝိဂြဟပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ မနုဿ-အရ လူအားလုံးကို ကောက်ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဥတ္တရိ-သဒ္ဒါ၏ ဥတ္တိဏ္ဏ-အနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း ဖွင့်ပြအပ်၏။ထို ဝိဂြဟနှင့် အနက်တို့ကိုသာ ဆိုအပ်ဆိုနိုင်ပါသလော။အဘယ်အနက်တို့ကို လည်း ဆိုအပ်,ဆိုနိုင်ပါသေးသနည်း၊ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

ကား = ဥတ္တရိ စ တေ မနုဿာ စာတိ ဥတ္တရိမနုဿာ၊ဥတ္တရိမနုဿာနံ ဓမ္မော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော-ဟူသော ဝိဂြဟနှင့် ဥတ္တရိသဒ္ဒါ၏ သေဋ္ဌ-အနက်၊မနုဿ-အရ ပဓာနအားဖြင့် ယောကျ်ားတို့ကို ကောက်ယူနိုင်၏ဟူသော ဝိဂြဟနှင့် အရကောက်တို့ကိုလည်း ငါ-ပြဆို၏-ဟူလို။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၃)

(ခ) ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။ (ဂ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ (ဃ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။

(င) ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။ (စ) ဝါကျ-နယန္တရပက္ခန္တရ။

စာစဉ် ။ ။ဂိဟီနံ-တို့၏ ခေတ္တ၊အာရာမ၊ကတ္တဗ္ဗကိစ္စ သုံးပုဒ်တို့၌ သမ္မန်+သမ္ဗန္ဓ။

နံပါတ် (၄)

ဒူတ။ ။ ဒုဗ္ဗစတ္တာ ဒဝတိ ပရိတာပေတီတိ ဒူတော။ (ဒု +တ၊ ဒီဃ - ပြု)

ဒူတေယျ။ ။ ဒူတဿ ကမ္မံ ဒူတေယျံ။ (ဒူတ + ဏေယျ),

ဒူတ-အရ တမန်ရ၏။ထို··၏ ဏေယျ-ပစ္စည်းအရ ဘာကိုဖြစ်စေ၊သတင်းစကားကိုဖြစ်စေ၊ပို့ဆောင်ခြင်းကိစ္စနှင့် နိဿယ+နိဿိတ စပ်ခြင်းသည် ဌာန။ဏေယျ-ပစ္စည်းအရ ထို ··သော ပို့ဆောင်ခြင်းကိစ္စရ၏။

အာရာမော။ ။ အာဂန္တွာ ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ အာရာမော။

အာရာမာဒီနိ။ ။ အာရာမော အာဒိ ဧတေသန္တိ အာရာမာဒီနိ။

ဥတ္တရိ။ ။ ဥတ္တရတိ ဧတေနာတိ ဥတ္တရိ။ (ဥ+တရ+ဣ)

တရ-ဓာတ်အရ ကတ္တုဒြကြိယာ-လွန်မြောက်တတ်သော ပြဟ္မာအဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော ရူပပဋိသန္ဓေ စိတ္တုပ္ပါဒ်၏ဥပါဒ်နှင့် နိဗ္ဗာန်သည် မုချ။ကာရကတ္တကြိယာ-ဈာန်, မဂ်တို့၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ, အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိတို့သည် ဖလူ။ဣ-ပစ္စည်းအရ ထို ···သော ဈာန်, မဂ်ရ၏။

ပြဟ္မတ္တံ။ ။ ပြဟ္မာနံ ဘာဝေါ ပြဟ္မတ္တံ။

ပြဟ္မာအရ ပြဟ္မာရ၏၊ထို ··၏ တရ-ပစ္စည်းအရ ပြဟ္မာဓာတ်နှင့် နိဿယ+နိဿိတ စပ်ခြင်းသည် ဌာန၊ တ္တ-ပစ္စည်းအရ ထို··သော ပြဟ္မာဓာတ်ရ၏။

သံဋ္ဌပုရိသာ။ ။ ဝိသေသေန ပသံတ္တာ သဌ္ဌော။သဌ္ဌော စ တေ ပုရိသာ စာတိ သံဋ္ဌပုရိသာ။

ဈာယီ။ ။ ဈာယန္တိ သီလေနာတိ ဈာယီ။

နံပါတ် (၅)

ခေတ္တ = ခိပ + တ။ခိတ္တ + တာ + ကွိ။ ဗီဇာနိ ခိပန္တီတိ ခေတ္တံ။

ဥတ္တိဏ္ဏ = ဥ + တရ + တ။

ပြဟ္မ = ဗြူဟ + မ။ ဥပရူပရိ ဗြူဟတီတိ ပြဟ္မာ။

ဂိဟီ = ဂဟ + ဏီ၊ အဿိရသောာစ၊ ဂေဟံ ဧတဿ အတ္ထီတိ ဂိဟီ

ပါပနက = ပ + အပ + ဏွု။

နံပါတ် (၆)

(က) ခေတ္တေသုစေဝ အာရာမာဒိသုစ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ-ဖြင့် ကမ္မန္တံ-အရ ကရိယတေတိ ကမ္မံ၊ကမ္မမေဝ ကမ္မန္တံ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ လယ်, အာရာမ်, စသည်တို့၌

http://www.dhammadownload.com

ပြုထိုက်သောကိစ္စကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။**အစိဋ္ဌာမဖြင့်** အစိဋ္ဌေမဋ္ဌ အစိ
+ ဌာဓာတ်၏ ဘူဝါဒိဂဏိကဓာတ်အဖြစ်ကို သိစေသည်။

(ဃ) **မနုဿေ ဥတ္တရိဋ္ဌာမဋ္ဌဿ-ဖြင့်** ဥတ္တရိသဒ္ဒါသည် ဥတ္တရိဋ္ဌာသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ မနုဿေ ဥတ္တရိ မနုဿဥတ္တရိ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဥတ္တရိ မနုဿော-ဟု ရှေ့နောက်ပြန်၍ ပြီးသော ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥတ္တရိမနုဿော စ သော ဓမ္မောစာတိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော-ဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

လောဏာတိကဋုကာဒီနိ/ လောဏာကဋုကာဒီနိ... (နှာ-၇၂။)

ရေပ်၊ ပိတ်ချင်း, ဂျင်းသုံးမျိုးကို တိကဋုက-ဟု ဆိုသောကြောင့် လောဏာတိကဋုကာဒီနိ-ဟူသော ပါဠ်သာညှင့်ပါသည်။

ဂိဟိ၊ ဂိဟိ၊ ဒူတကမ္မံ/ဒုတကမ္မံ

ဤပုဒ်တို့ကို နံပါတ် (၄) ဝိဂ္ဂဟကိုရှု၍ ဆုံးဖြတ်ပါ။

နံပါတ် (၈)

မနုဿ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော လူသားအားလုံး၏ မနုဿ-အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော မြတ်သောယောက်ျား၌ တင်...ဧကဒေသူ၊ ပဓာနနည်း။

သေဋ္ဌပုရိသာနံ ။အပေါင်းဖြစ်သော ယုတ်သောသူမှ ထောက်သောအားဖြင့် မြတ်သော ယောက်ျား၊ ဈာယီအရိယာဟူသော မြတ်သောယောက်ျားတို့၏ သေဋ္ဌပုရိသအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဈာယီအရိယာဟူသော မြတ်သော ယောက်ျား၌တင် ဧကဒေသူ။ (ဂဏ္ဌိ)

နံပါတ် (၁၀)

ဥတ္တရိမနုဿ ဓမ္မဿ-၌ ဓမ္မဿ-အရ ဈာန်, မဂ်, ဖိုလ် ကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၂)

(က) ယော အမှာက် အညေန အညဿ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ ဝဏ္ဏော ဘာသိတော ဘဝိဿတိ။

(ခ) သော ဧဝ သေယျောတိ။

(ဂ) အနာဂတသမ္ဗန္ဓေ ပန အသတိ န ဧတေဟိ သော တသ္မိံ ခဏေ ဘာသိတော၀ ယသ္မာ န ယုဇ္ဇတိ၊

(ဃ) တသ္မာ အနာဂတသမ္ဗန္ဓံ ကတွာ ယော ဧဝံ ဘာသိတော ဘဝိဿတိ၊ သော ဧဝ သေယျောတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(င) လက္ခဏံ ပန သဒ္ဒသတ္ထတော ပရိယေသိတဗ္ဗံ။(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၄။)

****

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(ဂ) ပဓာန-ကြိယာ၏ ကတ္တားထည့်၍ အနက် ...

• ယန-ဆက်။အနာဂတသမ္ဗန္ဓေ-ဘဝိဿတိ-ဟူသော ပါဌ်သေသကိုပြု၍ အနာဂတ်ကြိယာနှင့် စပ်ခြင်းသည်။ဧတေဟိ-ထိုဝဂ္ဂုမုဒါအမည်ရှိသော မြစ်၏ကမ်းနား၌ နေကြကုန်သော ရဟန်းတို့သည်။တသ္မိံခဏေ-တိုင်ပင်ကြရာ ထိုခဏ၌။ဘာသိတော ဝ-သာလျှင်။န-မဟုတ်။ယသ္မာ-ကြောင့်။ဘဝိဿတီတိ-ပါဌ်သေသံ အကတ္တာ (ဝုတ္တတ္တော) န ယုဇ္ဇတိ။

(ဃ) တသ္မာ-ထိုသို့ အနာဂတ်ကြိယာ မပါသောအနက်၏ မသင့်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် ဘာသိတော ဘဝိဿတိ-ဟုဖွင့် ဆိုအပ်၏။ဘာသိတော-သာ ပါဠိ၌ဆိုအပ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အဘယ့် ကြောင့် ဘဝိဿတိ-ကြိယာနှင့်စပ်၍ ဘာသိတော ဘဝိဿတိ-ဟု ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ ပါဠိတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသသင့်ရောက်ရာ၏။ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

ကား-ဘဝိဿတိ-ဟူသော ပါဌ်သေသကိုပြု၍ အနာဂတ်ကြိယာနှင့် စပ်ခြင်း မရှိသော တိုင်ပင်ရာခဏ၌ ပြောဆိုပြီး မဖြစ်နိုင်ရကား အတ္တယုတ္တိမရှိ၊ထို့ကြောင့် ဘဝိဿတိကြိယာ နှင့်စပ်၍ ဘာသိတော ဘဝိဿတိ-ဟု ဖွင့်ဆိုသော ငါ့စကားသင့်ရကား သင်တင်သော- ဝိရောဓိဒေါသ ငါ၌ မရောက်ဟူလို။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ(ဃ)ဝါကျဖြင့် အတ္တယုတ္တိမရှိသောကြောင့် ဘဝိဿ- တိကြိယာနှင့်စပ်၍ အနက်မှတ်သားထိုက်သည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏။ဘာသိတော-သည် အတိတ်ဟောသဒ္ဒါဖြစ်သည် မဟုတ်ပါသလော၊ထို့ကြောင့် အနာဂတ်ဟောသဒ္ဒါနှင့်စပ် ၍ အနာဂတ်ဟောဖြစ်သည်ကို အဘယ်သို့သောအကြောင်းအရာကို စွဲ၍ သိအပ်ပါသနည်း၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

ကား-ဓာတုသမ္ဗန္ဓေ ပစ္စယာ-ဟူသော သုတ်ဖြင့် ပဓာနကြိယာနှင့်စပ်သော် အတိတ်ဟော ပစ္စည်းတို့သည်လည်း အခြားအနာဂါတ်စသော ကာလတစ်ပါးကို ဟောနိုင်သောကြောင့် ဟူလိုသော်၊

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-နိယမ။(ဂ) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဃ) ဝါကျ ဖလ/လဒ္ဓဂုဏ်။

(င) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ/ဒဠှီကရဏ။

စာစပ်။ ။(ဃ) တသ္မာကြောင့် ...ပေးသောကြောင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၌ အကြောင်းဟိတ်/ အကျိုးဖိုလ်စပ်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၄)

အနာဂတသမ္ဗန္ဓော။ **။ အနာဂတေန သမ္ဗန္ဓော အနာဂတသမ္ဗန္ဓော။**

အနာဂတော။ **။ အာဂစ္ဆိဿတီတိ အာဂတော။ န အာဂတော အနာဂတော။**

သမ္ဗန္ဓော။ **။ သမ္ဗဇ္ဈတီတိ သမ္ဗန္ဓော။**

အနာဂတ-အရ ဘဝိဿတိ-ဟူသော အနာဂတကြိယာသည် မုချ။ထို··၏ သမ္ဗန္ဓ-အရ စပ်ခြင်းကြိယာနှင့် ဝိသေသန+ဝိသေသျ စပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော ဘဝိဿတိ-ဟူသော အနာဂတ်ကြိယာနှင့် စပ်ခြင်း ကြိယာရ၏။

ဘာသိတော။ **။ ဘာသီယိတ္ထာတိ ဘာသိတော။**

ဘာသ-ဓာတ်အရ ကတ္တုဗ္ဗကြိယာ-ပြောဆိုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ လောဘ ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ။ကမ္မတ္တကြိယာ-ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၏ အာရုမ္မဏ ပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ။တ ပစ္စည်းအရ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၏ဂုဏ်ကျေးဇူးရ၏။

သဒ္ဒသတ္တံ။ **။ သဒ္ဒဿ ပရိဓိပကံ သတ္တံ သဒ္ဒသတ္တံ။**

သဒ္ဒ-အရ သဒ္ဒါ၏အဖြစ်ဟူသော သမ္ဘာဝနာဘော်ဂုဏ်သည် မုချ။ထို··၏ ပြတတ်သောကျမ်းဂန်နှင့် နိဿယ+နိဿိတ စပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော သဒ္ဒါကျမ်းရ၏။

နံပါတ် (၅)

သတ္တ။ ။ သာသ+ ရတ္တ။ လိင်+ဂိုဏ်း။

ဆောင်။ ။ဘုရား, ဆရာ ဟောသောအခါ၊ ဂိုဏ်းမှာ သတ္တာဒီ။

ကုန်သည် ဟောရာ၊ ပုရိသာ၊ မှတ်ပါလေကုန်ဘိ။

ကျမ်းနှင့်လက်နက်၊ ဤနှစ်ချက်၊ ဟောမြွက်စိတ္တာဒီ။

နံပါတ် (၆)

(က) **ဝဂ္ဂမုဒ္ဒါတီရိယာတိ** ဝဂ္ဂမုဒ္ဒါတီရဝါသိနော။

(ခ) **ကုစ္ဆိပရိကန္တော** ကုစ္ဆိပရိကန္တော ဝရံ ဘဝေယျ။

(က) ဝဂ္ဂမုဒ္ဒါတီရဝါသိနော-ဖြင့် ဝဂ္ဂမုဒ္ဒါတီရိယာ-၌ ဝဂ္ဂမုဒ္ဒါတီရ-ပုဒ်၊ဣက-ပစ္စည်း၊ယင်းဣကပစ္စည်း၏ ဝသန္တိ-အနက်၌သက်၍ ဝဂ္ဂမုဒ္ဒါတီရေ ဝသန္တီတိ ဝဂ္ဂမုဒ္ဒါ တီရိယာ-ဟု ဝသန္တိတဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊က-ကို ယ-ပြု၍ ပြီးသည် ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

(ခ) ပရိကန္တိတော-ဖြင့် ပရိကန္တော-၌ ပရိ+ကန္တ+တ ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။(တစ်နည်း) ပရိကန္တိတော-သဒ္ဒါသည် ပရိကန္တော သဒ္ဒါ၏ပရိယာယ်အဖြစ် ကို သိစေသည်၊ဝရံဘဝေယျ-ဖြင့် ယင်းပရိကန္တောသဒ္ဒါကို ဝရံဟူသောရှေ့ပုဒ်နှင့်စပ်၍ လည်းကောင်း၊ဘဝေယျကြိယာ ထည့်စပ်၍လည်းကောင်း အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကို သိစေ။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၇)

ပရိက္ခော္ဘတိ/ပရိကတ္တော္ဘတိ...

ကတိ-ဓာတ်သည် ဆေဒန-အနက်ကို ဟောအ်။ကုၡ-ကာရန္တဓာတ်ဖြစ်၍ နိဂ္ဂဟိတ်လာ ဘ-ပစ္စည်းသက်လျှင် ပရိက္ခော္ဘ-ပါဌ်သင့်။

သလ္လကတ္တော-စသည်၌ ကဲ့သို့ နိဂ္ဂဟိတ်မလာဘဲ တ-ပစ္စည်းသက်၍ပြီးနိုင်သောကြောင့် ပရိကတ္တော-ပါဌ်လည်းသင့်။ပရိကတ္တောတိပိ ပါဌော ယုဇ္ဇတိ။(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၇၄။)

အညေန အညဿ / အညမညဿ...

အညမညဿာတိ ပဒံ ဥတ္တ။ပ။မေ့ဿာတိ ပဒေ သမ္ဗန္ဓော-ဟု ဆိုသောကြောင့် ယင်းအလို အညမညဿ-ပါဌ်သင့်။

သို့သော်လည်း အညမညဿ-ဟူသော ပါဠိတော် သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ-ကို ဖွင့်ဆိုရာ၌ အညေန အညဿ-ဟု ဖွင့်ဆိုရမည်ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊အချင်းချင်းဟူသော အနက်သည် တစ်ပါးသည်တစ်ပါး၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်အနက် ဖြစ်သင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း အညေန အညဿ-ပါဌ်လည်းသင့်။

နံပါတ် (၈)

ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ ဝဏ္ဏော ။ ။ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မနှင့်ဂုဏ်ကျေးဇူးမကွဲပြားသော်လည်း ကွဲပြားသကဲ့သို့ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ။

(င)လက္ခဏာ။ ။ဌာနဖြစ်သော မုတ်ကြောင်းသုတ်ကို ဆိုသဖြင့် ဌာနီဖြစ်သော အနာဂတ်ကြိယာနှင့် စပ်ယှဉ်ရာ၌ အတိတ် တ-ပစ္စည်း အနာဂတ်အနက်ဟောနိုင်ပုံ ဥဒါဟရဏ်ပါလည်း ရသောကြောင့် ဌာနူပစာ၊ နာနတ္တရိကနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ပရိယေသိတဗ္ဗ ဓာတ်အရ- ဝီရိယ၊ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်၊ ကြိယာ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၃)

(က) **ဝဏ္ဏဝါ အဟောသုန္တိ** အညောညေဝ နေသံ အဘိနဝေါ သရီရဝဏ္ဏော ဥပ္ပန္နိ၊ တေန ဝဏ္ဏေန ဝဏ္ဏဝန္တော အဟေသုံ။

(ခ) **ပီဏိန္ဒြိယာတိ** ပဋ္ဌဟိ ပသာဒေဟိ အဘိနိဝိဋ္ဌောကာသဿ ပရိပုဏ္ဏတ္တာ မနစ္ဆဋ္ဌာနံ ဣန္ဒြိယာနံ အမိလာတဘာဝေန ပီဏိန္ဒြိယာ။

(ဂ) **ပသန္နမုခဝဏ္ဏာတိ** ကိဉ္စာပိ အဝိသေသေန ဝဏ္ဏဝန္တော။

(ဃ) သရီရဝဏ္ဏတော ပန နေသံ မုခဝဏ္ဏော အဓိကတရံ ပသန္နော။

(င) အစ္ဆော အနာဝိလော ပရိသုဒ္ဓေါတိ အတ္ထော။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၄။)

****

http://www.dhammadownload.com

(၁၃၄၅-ခု အစိုးရ မေးဖူးသည်။)

နံပါတ် (၁)

(က)နေသံ-ထိုရဟန်းတို့၏။ပကတိဝဏ္ဏာတော-ပင်ကိုအဆင်းမှ။(အညု-အပါ ဒါန်ခံ) (ပုရာဏဝဏ္ဏတော, မူလဝဏ္ဏတော သင့်ရာ ထည့်နိုင်သည်။)

(ခ) အဘိနိဝိဋ္ဌောကာသဿ-စွဲမှီတည်နေအပ်သော အရပ်၏။(ဘာ-ဋ္ဌီ)ဝါ-တည်ရာဖြစ်ကုန်သောအရပ်၏။(မအူ) အမိလာတဘာဝေန-မညှိုးနွမ်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။

(ဂ) အဝိသေသေန-ကိုယ်ခန္ဓာ မျက်နှာဟု အထူးမ,မ သာမညအားဖြင့်။

နံပါတ် (၂)

(က) ဝါကျသို့ လီနတ္ထရစောဒနာ။ ။ဆရာပါဠိတော်၌ ဝဏ္ဏာဝါ အဟောသုံ-ဟူ၍ သင်္ဂါယနာတင် မထေရ်တို့သည် ဆိုအပ်၏၊မည်သူမဆို ပကတိအဆင်းရှိ၍ ဝဏ္ဏာဝါ အဟောသုံ-ဟူ၍ ဆိုအပ်သင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊အဘယ့်ကြောင့် ပါဠိတော်၌ ဝဂ္ဂမုဒါ-မြစ်ကမ်းတွင် ဝါဆိုရဟန်းတို့ကိုသာ ဝဏ္ဏာဝါ အဟောသုံ-ဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (က) သံဝဏ္ဏနာကို မိန့်။

ကား-အထခေါ တေ-ဟု ပါဠိ၌ ဆိုသောကြောင့် ပကတိဖြစ်သော ဝဏ္ဏ-မဟုတ်၊အာဟာရကိုမှီ၍ အသစ်ဖြစ်သော ဝဏ္ဏရှိသည်ကို ပြလိုသောကြောင့် ဆိုအပ်၏- ဟူလို၊ (ဂဏ္ဌိ)။

သတိပြုရန် ။ ။ လီနတ္ထရစုဒ်ဟူသည် သံဝဏ္ဏနာ၏အဖြေကိုရှု၍ ပါဠိတော်ကို ထပနာထားလျက် ကျမ်းတက်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်၊ လီနတ္ထရစုဒ်ကို အဓိပ္ပာယ် မပြန်ရဟု အချို့ဆရာထေရ်တို့ ဆိုကြ၏။

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာပါဠိတော်၌ သင်္ဂါယနာတင် မထေရ်တို့သည် ပသန္နမုခဝဏ္ဏာ ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏာနှစ်ပုဒ်ကို ဟောဆိုအပ်၏။ဝဏ္ဏာဝါ-အရ၌ ဝဏ္ဏ-သာမညဖြစ်၍ မုခဝဏ္ဏ ဆဝိဝဏ္ဏတို့သည် ပါဝင်ပြီးဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ တစ်ဖန် ပသန္နမုခဝဏ္ဏာ, ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏာပုဒ်တို့ကို အဘယ့်ကြောင့် ဆိုပြန်ပါသနည်း၊ ပုနရုတ္တိဒေါသမဖြစ်ရာပြီလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်၊ (ပါဠိတော် ထပနာ)။

(တစ်နည်း) (ဂ) ဝါကျဖြင့် သာမညအားဖြင့် ထိုရဟန်းတို့အား အဆင်းရှိကုန်၏ ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုသို့သာမညအဆင်းရှိငြားအံ့၊ ပသန္နမုခဝဏ္ဏာ,ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏာပုဒ်တို့ကို မဟောဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊အဘယ့်ကြောင့် ထိုနှစ်ပုဒ်ကို ဟောဆိုအပ်ပါသနည်း။ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်၊ (ဤကဲ့သို့သော အတက်ကို ဗျတိရေကတက်ဟု ဆို၏)။

မှတ်ချက် ။ ။ ဗျတိရေကော 'ယဒျာဒိနာ' ယဒိ-ဖြင့် မှတ်၍ တက်ထားသည်၊ထို သာမညအဆင်းရှိငြားအံ့၊ စာပိုဒ်ရှ၊အာဘော်ကို 'နံ' ဗျတိရေကဖြင့် ဆင်ထားသည်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ (ဂ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ (ဃ) ဝါကျ ဝါကျာရမ္ဘ။

http://www.dhammadownload.com

(င)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ (ဃ)ဝါကျ ဝါကျာရမ္ဘ။(င) ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။ ပသန္နကို ချဲ့ပြသည်။ထိုတွင် (ဃ) စောဒနာသောဓ။ (င) ပရိဟာရ။

စာစပ် ။ ။ပီဏိန္ဒြိယာ-တို့သည် ပေးသောကြောင့်၊အပဟောသုံ-၌ ဝိကတိ ကတ္တား/ ဝိကတိကတ္တား၏ ကြိယာစပ်။

ပသာဒေဟိ-တို့သည်ပေးသောကြောင့်၊အဘိနိဝိဋ္ဌော-၌ အဝုတ္တကတ္တား/ အဝုတ္တကတ္တိ စပ်။

နံပါတ် (၄)

အမိလာတာနိ။ ။ မိလာယန္တီတိ မိလာတာနိ၊ န မိလာတာနိ အမိလာတာနိ။

အမိလာတဘာဝေါ။ ။ အမိလာတာနံ ဘာဝေါ အမိလာတဘာဝေါ။

ဘာဝေါ။ ။ ဘဝန္တိ ဗုဒ္ဓိသဒ္ဒါ ဧတေန ဧတသ္မာတိ ဘာဝေါ။

အမိလာတ-အရ မညှိုးနွမ်းကုန်သော ဣန္ဒြေတို့ရဲ့၏။ထို…၏ ဘာဝ-ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ မညှိုးနွမ်းသည်၏အဖြစ် မညှိုးနွမ်းခြင်းကြိယာနှင့် နိဿယ+ နိဿိတ စပ်ခြင်းသည့် ဌာနူ။ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော မညှိုးနွမ်းသည်၏အဖြစ် မညှိုးနွမ်းသော-ကြိယာရှိ၏။

သရီရဝဏ္ဏော။ ။ သရီရဿ ဝဏ္ဏော သရီရဝဏ္ဏော။

ဝဏ္ဏဝဏ္ဏော။ ။ ဝဏ္ဏော ဧဝ အဲတ္ထီတိ ဝဏ္ဏဝဏ္ဏော။

ပီဏိန္ဒြိယာနိ။ ။ ပီဏာနိ ဣန္ဒြိယာနိ ယေသန္တိ ပီဏိန္ဒြိယာနိ။

အဘိနိဝိဋ္ဌော၊ ။ အဘိနိဝိသန္တိ ဧတ္ထာတိ အဘိနိဝိဋ္ဌော။

အဘိနိဝိဋ္ဌောကာသော။ ။ အဘိနိဝိယတေတိ အဘိနိဝိဋ္ဌော။

အဘိနိဝိဋ္ဌော စ သော ဩကာသော စာတိ အဘိနိဝိဋ္ဌောကာသော။

ပသန္နမုခဝဏ္ဏော။ ။ ပသန္နော မုခဝဏ္ဏော ယေသန္တိ ပသန္နမုခဝဏ္ဏော။

ဆဗ္ဗော။ ။ ဆန္နံ ပူရဏော ဆဗ္ဗော။

မနုဿဠာနိ။ ။ မနောဇဝ ဆဗ္ဗော ဧတေသန္တိ မနုဿဠာနိ။

မနုဿဠ -ဟူသော သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ မနိန္ဒြေလျှင် ခြောက်ခုမြောက်ဖြစ်ခြင်း သည် မုချ။ထို··၏ ယံ-ဟူသော အညပုဒ်အရ ဣန္ဒြေတို့နှင့် အစိတ်+အပေါင်းစပ်ခြင်း သည့် ဌာနူ ယ-အညပုဒ်အရ ထို··သော မနိန္ဒြေလျှင် ခြောက်ခုမြောက်ရှိသော ဣန္ဒြေတို့ ရှိ၏။

အဝိသေသော။ ။ န ဝိသေသော အဝိသေသော။

အဓိကတရော။ ။ အဓိကာနံ ဝိသေသော အဓိကတရော။

အဓိက-အရ လွန်ကဲသော အဆင်းကြည်လင်ခြင်းမုချ။ထို··၏ တရ-ပစ္စည်းအရ အထူးအားဖြင့် လွန်ကဲသောမျက်နှာ အဆင်းကြည်လင်ခြင်းနှင့် ဂုဏ် + ဂုဏီအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။တရ-ပစ္စည်းအရ ထို··သော အထူးအားဖြင့် ကြည်လင်သော မျက်နှာ

http://www.dhammadownload.com

အဆင်း ရှ၏။

နံပါတ် (၅)

အဘိနဝ	=	အဘိ + နု + ဏ။
သရီရ	=	သံရ + ဤရ။
ပသာဒ	=	ပ + သဒ + ဏ။
ဩကာသ	=	အဝ + ကာသ + ဏ။
မုခ	=	မု + ခ၊ မုနန္တိ ဗန္ဓန္တိ ဧတေနာတိ မုခံ။ (မုခ + အ)

ဝဏ္ဏဝါရုပ်ပြီးပုံ - ဝဏ္ဏ-နောင် ဝန္တု-ပစ္စည်းသက်၊ ယော ဝိဘတ်သက်။အာသိမှိသုတ်၌ အာ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂ-ဖြင့် ဝန္တုနှင့်တကွ ယော-ကို အာ-ပြု။

နံပါတ် (၆)

(က) **နေသံ အဘိနဝေါ။ပ။ဝဏ္ဏဝန္တော-ဖြင့်** ဝဏ္ဏဝါ-၌ ဝဏ္ဏ-အရ အသစ်ဖြစ်သော ကိုယ်အဆင်းကို ကောက်၍ ဝဏ္ဏော ယေသံ အတ္ထီတိ ဝဏ္ဏဝါ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဝန္တု-ပစ္စည်း အသယတ္ထိတဒ္ဓိတ်အနက်၌ သက်သည်ကို သိစေသည်။

အဥ္ဘောယေဝ-ဖြင့် အဟောင်းဖြစ်သော ကိုယ်မှတစ်ပါးသော အစားသောက်ကြောင့် အသစ်ဖြစ်သော ကိုယ်ဖြစ်သည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

(ခ) **မနုဿာနံ ဣန္ဒြိယာနံ အဓိလာတဘာဝေန-ဖြင့်** မနိန္ဒြေလျှင် ခြောက်ခုမြောက်ရှိသော ဣန္ဒြေတို့၏မညှိုးနွမ်းကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ပီဏိန္ဒြိယ-မည်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်၊ပဥ္စဟိ ပသာဒေဟိ အဘိနိဝိဋ္ဌောကာသဿ ပရိပုဏ္ဏတ္တာ-ဖြင့် ထိုသို့ မညှိုးနွမ်းခြင်း, ပြည့်စုံခြင်းသည်လည်း ငါးပါးသော ဣန္ဒြေတို့၏သက်ဝင်တည်နေရာအရပ်၏ ပြည့်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ပီဏိန္ဒြိယ/ပိဏိန္ဒြိယ...

သက္ကဋ-၌ ပြီဏ-တပ္ပဏေ ဓာတ်ရှိသောကြောင့် ပိဏ-ဟု ယူသင့်၏၊ ပိဏန္တီတိ ပိဏာနိ၊ ပိဏာနိ ဣန္ဒြိယာနိ ယေသန္တိ ပိဏိန္ဒြိယာနိ-ဟု ပြု၍ပြီး၏၊ ဤအလို "ဝိ" ဟု ရဿဖြင့်ရှိသော ပိဏိန္ဒြိယာနိ-ပါဌ်သင့်။

သက္ကဋ-၌ ပြီ-တပ္ပဏေ ဟု ရှိပြန်၏၊ပြီ-ဓာတ်နောင် ယု-ပစ္စည်းကို အနပြု၊ န-ကို ဏ-ပြန်လျှင် ပီဏ-ဟုပြီးနိုင်၏။ထို့ကြောင့် ပီဏိန္ဒြိယာနိဟု ဒီဃဖြင့် ရှိသော ပါဌ်လည်းသင့်၊ (ဘာ-ဋီ)။

နံပါတ် (၈)

ပီဏိန္ဒြိယ။ ။ဌာနီဖြစ်သော ပသာဒရုပ်ဣန္ဒြေတို့၏ပီဏိန္ဒြိယအမည်ကို ဌာနဖြစ်သော ယင်းပသာဒရုပ်တို့၏ တည်ရာအရပ် ပြည့်ဖြိုးမှု၌တင် ..ဌာနူပစာ၊ အဝိနာဘာဝနည်း။

ပသန္နမုခဝဏ္ဏာ။ ။အသားအရေ ကြည်လင်ခြင်းတို့အတွက် အလွန်အားဖြင့် ကြည်လင်

http://www.dhammadownload.com

သော မျက်နှာ၏ကြည်လင်ခြင်းကို အလွန်အားဖြင့် ယူအပ်သောကြောင့် အတိသယနည်း။

နံပါတ် (၁၀)

မနုဿဋ္ဌာန-၌ နောက်ပုဒ် ဆဋ္ဌ-အရ မနိဋ္ဌေရန်၏၊ ဩတရဏဟာ်ရထုတ်၊
ပေါင်း၍ ,ယှဉ်ဖက်စေတသိက်၊ စိတ္တဇရုပ်တို့လည်း ထုတ်နိုင်၏။

****

ဝါကျစဉ် (၄)

(က) **ကစ္စိ ဘိက္ခဝေ ခမနီယန္တိ** ဘိက္ခဝေ ကစ္စိ တုမှာကံ ဣဒံ စတုစက္ကံ နဝဒ္ဒါရံ သရီရယန္တံ ခမနီယံ သက္ကာ ခမိတုံ သဟိတုံ ပရိဟရိတုံ။

(ခ) န ကိဉ္စိ ဒုက္ခံ ဥပ္ပါဒေတိ။

(ဂ) **ကစ္စိ ယာပနီယန္တိ** ကစ္စိ သဗ္ဗကိစ္စေသု ယာပေတုံ ဂမေတုံ သက္ကာ။

(ဃ) န ကိဉ္စိ အန္တရာယံ ဒဿေတိ။ (ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၇၄။)

****

နံပါတ် (၁)

ကစ္စိ-အသို့နည်း။တုမှာကံ-တို့၏။စတုစက္ကံ-ဣရိယာပုတ်လေးဖြာ, စက်ဘီးတပ်လျက်လည်း ပါရှိထသော။နဝဒ္ဒါရံ-ကိုးပေါက်ဒ္ဒါရ, အနာဝလည်းရှိထသော။ဣဒံသရီရယန္တံ-ဤခန္ဓာကိုယ် တည်းဟူသော ယန္တရားသည်။ဝါ-ဤခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော ရထားသည်။ခမနီယံ-သည်းခံနိုင်ပါ၏လော။ဝါ-ခန့်ကျန်းပါ၏လော။ခမိတုံ သဟိတုံ-သည်းခံခြင်းငှာ။ပရိဟရိတုံ-ဒုက္ခကို ရှောင်လွှဲခြင်းငှာ။

(ခ) ဒုက္ခံ-ဦးခေါင်းနာရောဂါစသော ဆင်းရဲကို။

(ဂ) သဗ္ဗကိစ္စေသု-သပိတ်ဖုတ်ခြင်း, သင်္ကန်းဆိုးခြင်း, ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ခြင်း အစရှိသော ကိစ္စတို့၌။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည်(က) ဝါကျဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်ဟူသော ယန္တရားသည် ရှောင်လွှဲနိုင်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊သည်းခံနိုင်ခြင်းငှာလည်းကောင်းတတ်ကောင်း၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ရှောင်လွှဲနိုင်ခြင်း,သည်းခံခြင်းဟူသည် ရောက်လာသောဒုက္ခကိုအောင့်အီး သည်းခံခြင်းကို ဆိုအပ်ပါသလော၊အဘယ်ကို ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

ကား- ဒုက္ခမဖြစ်အောင် ရှောင်ရှားနိုင်ခြင်းကို ဆိုအပ်၏ဟူလို၊ (ဘာဋီ)။

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ) ဝါကျဖြင့် ယာပနီယ-ဟူသည် အလုံးစုံသော ကိစ္စတို့၌ ရောက်စေခြင်းငှာ,စွမ်းနိုင်ခြင်းဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏၊အလုံးစုံသောကိစ္စတို့၌ ရောက်စေခြင်းငှာ, စွမ်းနိုင်ခြင်းဟူသည် အဘယ်ပါနည်း၊ ခန္ဓာကိုယ်ဟူသော ယန္တရားသည် အလုံးစုံသောကိစ္စတို့၌ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်ကို ဆိုအပ်ပါသလော၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ)

http://www.dhammadownload.com

မိန့်။

ကား-ခန္ဓာကိုယ်ဟူသော ယန္တရားသည် အလုံးစုံသော ကိစ္စတို့ဥ္ဆောင်ရွက်နိုင်သည်ကို ဆိုသည်မဟုတ်၊တစ်စုံတစ်ခုသော အန္တရာယ်မပြဘဲ ရှိသည်ကို ဆိုအပ်၏ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ/ဝါကျာရမ္ဘ။ (ဂ) ဝါကျ-ပကဏ္ဍရ။(ဃ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ/ဝါကျာရမ္ဘ။ထိုတွင်(ဂ+ဃ)ဝါကျတို့ကို ဝိတ္ထာရ အပြင် ထင်ရှားအောင်ပြဆိုရာဖြစ်၍ တပ္ပါကင္ဒိကရဏ-ဟု ဆရာများ ဆိုကြ၏။

နံပါတ် (၄)

စက္က။ ။ **စရတိ ဓောနာတိ စက္ကံ**။(ဧရ+က) **စက္ကံ ဝိယာတိ စက္ကံ**။

ကတ္တုဗြ-လှည့်လည်ပြောင်းလွဲသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကာရုပ်, ဥတုဇရုပ်တို့၏ ဥပါဒ်သည် မုချ။ကရဏတ္တကြိယာ-စက်ဘီး၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူ။က-ပစ္စည်း အရ ထို··သော စက်ဘီးရ၏။

စက္က-အရ စက်ဘီးသည် မုချ။ထို··၏ အ-ပစ္စည်းအရ ဣရိယာပုတ်လေးပါးနှင့် သဒိသ+သဒိသီအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဌာန။အ-ပစ္စည်းအရ ထို···သောစက်ဘီးနှင့်တူသော ဣရိယာပုတ်လေးပါးရ၏။

စတုစက္ကံ။ ။ **စတ္တာရိ စက္ကာနိ ယဿိန္တိ စတုစက္ကံ**။

စတုစက္က-ဣရိယာပုတ်လေးပါးဟူသော စက်သည် မုချ။ထို··၏ ယ-အညပုဒ်အရ ခန္ဓာကိုယ်ဟူသော ယန္တရားနှင့် နိဿိတ+နိဿယစပ်ခြင်းသည် ဌာန။ယ-အညပုဒ်အရ ထို·· သော ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော ယန္တရားရ၏။

နဝဒွါရံ။ ။ **နဝ ဒွါရာနိ ယဿိန္တိ နဝဒွါရံ**။

သရိရယန္တံ။ ။ **သရိရမေဝ ယန္တံ သရိရယန္တံ**။

အန္တရာယော။ ။ **သတ္တသန္တာနဿ ဝေမဇ္ဈေ ဧတိ အာဂစ္ဆတီတိ အန္တရာယော**။

(အန္တရ-သဒ္ဒူပပဒ + ဣ + ဏ)

သရိရံ။ ။ **သရန္တိ တံ ဟိံသန္တီတိ သရိရံ**။

သရ-ဓာတ်အရ ကတ္တုဗြ-ညှဉ်းဆဲတတ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော နာကျင်ကိုက်ခဲမှု ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်သည် မုချ။ကမ္မတ္တကြိယာ-ခန္ဓာကိုယ်၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူ။ဤရ-ပစ္စည်းအရ ထို··သော ခန္ဓာကိုယ်ရ၏။

(နိဿာယ နံ ဝသတီတိ နိဿယော-ဟူသော အဝုတ္တကမ္မသာဓနကဲ့သို့ ကောက်သည်)

နံပါတ် (၅)

ကစ္စိ = ပုစ္ဆနတ္ထနိပါတ်၊ ဝိဘတ္တိအဝယတ္တ။

သရိရံ = သရ + ဤရ။

သဗ္ဗ = သရ + ဝ၊ သရတိ ပဝတ္တတီတိ သဗ္ဗော။

http://www.dhammadownload.com

ယန္တ = ယန္တ + အ၊ ယာ + န္တ၊ ယန္တိ ဧတေနာတိ ယန္တံ။
စက္က = ကရ/စက္က + အ။ ကရောတိ ဂမနံ အနေနာတိ စက္ကံ။

နံပါတ် (၆)

(က) **သတ္တာ-ဖြင့်** ခမနီယံ-၌ အနီယ-ပစ္စည်းသည် သက္က-အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။**သဟိတုံ-ဖြင့်** ခမု-ဓာတ်သည် ရောစန-အနက်၌မဖြစ်၊သဟန-အနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ခမီယတေတိ ခမနီယံ-ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ သိစေသည်၊ (ယုတ္တသက္ကာ၊ အရဟာဒီ၊ စရိုဖွင့်လတ်၊ ကမ္မသာဓ်ပေ)။

ပရိဟရိတုံ-ဖြင့် သည်းခံခြင်းဟူသော ညောင်းညာခြင်းစသော ဒုက္ခမဖြစ်အောင် ရှောင်ရှားနိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

ဘိက္ခဝေ ကစ္စိ-ဖြင့် ကစ္စိ ဘိက္ခဝေ-ကို သဒ္ဒက္ကမအားဖြင့် အနက်ကို မမှတ်သားအပ်၊အတ္ထက္ကမအားဖြင့် အနက် မှတ်သားအပ်သည်ကို၊ဝါ-ဘိက္ခဝေကို ဦးစွာအနက်ပေးအပ်သည်ကို သိစေသည်။

ဏ္ဍဒံ စတုစက္ကံ-စသည်ဖြင့် ခမနီယ-အရ ဏ္ဍရိယာပုတ်လေးပါးလည်းရှိ, ကိုးပေါက်ဒွါရလည်းရှိသော ခန္ဓာကိုယ်ယန္တရားကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်၊ (တစ်နည်း)၊ ဘာဝတ္ထ-ဖော်။

နံပါတ် (၇)

ဂမေတုံ/ကမေတုံ...

ယာပေတုန္တိ ဝဟိတုံ ပဝတ္တေတုံ၊တေနာဟ ဂမေတု န္တိ၊(သာရတ္ထ)ကို ထောက်၍ ဂမေတုံ-ပါဌ်သာသင့်။

ယာပေတုံ/ယပေတုံ...

ယပ‥ဓာတ်သည် စုရာဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ ဏေ-ပစ္စည်းရှိရကား ဝုဒ္ဓိလာ၍ ပြီးသောကြောင့် ယာပေတုံ-ပါဌ်သာသင့်၊ (တစ်နည်း-ယာဓာတ်၊ဏာပေပစ္စည်းဖြင့်ပြီး)။

နံပါတ် (၈)

စတုစက္ကံ။ ။ အတူဖြစ်သော စက်ဘီး၏စက္က-အမည်ကို အတူရှိသော စတုဏ္ဍရိယာပထ၌ တင်စား၍ဆိုသောကြောင့် သဒိသူပစာ၊ ရုဠ္ဟီ-နည်း။

သရီရယန္တံ။ ။ သဒိသူပစာ။

ဏ္ဍဒံ စတုစက္ကံ နဝဒွါရံ သရီရယန္တံ-ပုဒ်တို့သည် (ဃ)ဝါကျသို့လည်း လိုက်သောကြောင့် အဓိကာရ-နည်း။

သရီရယန္တံ ခမနီယံ။ ။ ဌာနဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်၏သည်းခံနိုင်ခြင်း၏အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော စိတ်၏သည်းခံနိုင်ခြင်း၌ တင်စား-ဌာနူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ဒုက္ခ…ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ (တစ်နည်း) ဒုက္ခဝေဒနာ။

http://www.dhammadownload.com

လက္ခဏာဟာရနေတ္တိ-ဆင်းရဲကို ခံစားခြင်းဟူသော လက္ခဏာ၊သာယာဖွယ်မရှိခြင်း၊ ဓာတ်ကြီးလေးပါးဟူသော အကြောင်းဟေတုံနောက်ကျင်ကိုက်ခဲခြင်း၊စိတ်မချမ်းသာဖြစ်ရခြင်းဟူသော အကျိုးဖလအားဖြင့် ထိုဒုက္ခဝေဒနာနှင့်တူသော သဟာစရဏာဒုက္ခသဟဲဂုတ်ကာယဝိညာဉ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုလည်း ယူအပ်၏။

****

ဝါကျစဉ် (၅)

(က) **ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏာတိ** ယေန စ တေ မဟာကဏိကာရပုပ္ဖာဒိသဒိသေန ဝဏ္ဏေန ဝဏ္ဏဝန္တော။

(ခ) တာဒိတော အညေသမ္ပိ မနုဿာနံ ဝဏ္ဏော အတ္ထိ။

(ဂ) ယထာ ပန ဣမေသံ၊ ဧဝံ န တေသံ ဆဝိဝဏ္ဏော ဝိပ္ပသန္နော။

(ဃ) တေန ဝုတ္တံ "ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏာ" တိ။

(င) ဣတိဟ တေ ဘိက္ခူ နေဝ ဥဒ္ဒေသံ န ပရိပုစ္ဆံ န ကမ္မဋ္ဌာနံ အနုယုဉ္ဇန္တာ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၄။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)မဟာကဏိကာရပုပ္ဖါဒိသဒိသေန-မဟာလေ့ကားပန်း အစရှိသည်တို့နှင့်တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။အဟေသုံ (ထည့်)။

(ဂ) ပမာပမေ-ထင်စေလျက် အနက်-

ပန-ထိုသို့ အခြားသော်သူတို့အား ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော အဆင်းရှိပါသော်လည်း။ ဣမေသံ-ဤဝဂ္ဂုမုဒါမြစ်ကမ်းနေကုန်သော ရဟန်းတို့၏။ဆဝိဝဏ္ဏော ဝိပ္ပသန္နော၊ ဟောတိ ယထာ၊ ဧဝံ တေသံ မနုဿာနံ ဆဝိဝဏ္ဏောဝိပ္ပသန္နော န ဟောတိ။

(ဃ) အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ)ဟု ကတ္တား ထည့်။

(င) ဣမံ သရီရသောဘံ (ထည့်ပါ၍) (နေဝ+န+န ပါပုဏ်သု၊)

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် မဟာလေ့ကားပန်းအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းဖြင့် အဆင်းရှိကြခြင်းသည် ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏမည်သောဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော အဆင်းသည် ထိုဝဂ္ဂုမုဒါမြစ်ကမ်းနေ ရဟန်းတို့အားသာရှိပါသလော၊(တစ်နည်း)အခြားလူတို့၌လည်း၊ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော အဆင်းမရှိဟူ၍မှတ်သားအပ်ပါသလော၊အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) ဝါကျဖြင့် ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော အဆင်းသည် အခြားသောလူတို့၌လည်း ရှိ၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုသို့ဖြစ်သော် အခြားလူတို့ကိုလည်း ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏာဟု ဆိုသင့်သည်မဟုတ်ပါလော၊အဘယ့်ကြောင့် ဤရဟန်းတို့ကိုသာ

http://www.dhammadownload.com

ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏောဟု ဝိသေသန မ-၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း။ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်၊ (င-ဝါကျထိ မျှော်သည်)။အကယ်၍ ဝါကျများပေါင်းခဲ့သော် ဤကဲ့သို့ စတုက္က-နည်း အတိုင်းလည်း တက်နိုင်၏။

(က) နနု တာဒိဝေါ အညေသမ္ပိ မနုဿာနံ ဝဏ္ဏော အတ္ထိ။

(ခ) အထ ကသ္မာ ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏောတိ ဝုတ္တံ။

(ဂ) ယထာ ဣမေသံ၊ ဇဝံ န တေသံ ဆဝိဝဏ္ဏော ဝိပ္ပသန္နော ဟောတိ၊ တေန-

(ဃ) ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏောတိ ဝုတ္တံ။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ၊ (ဂ) ဝါကျ-သည် ဝါကျာရမ္ဘ၊ထိုတွင် (ဂ) ဝါကျ-ပရိဟာရဘော၊ (ဃ) ဝါကျ-ပရိဟာရ၊ (တစ်နည်း) (ဃ) ဝါကျ-လဒ္ဓဂုဏ။

(င) ဝါကျ-နိဂုံး။

စာစပ် ။ ။ဣမေသံ-တို့၏ ·· ပေးသောကြောင့်၊ ဆဝိဝဏ္ဏော-သမ္ဗန်+သမ္ဗန္ဓီစပ်။

နံပါတ် (၄)

ဝိပ္ပသန္နာ။ ။ **အတိဝိယ ပသန္နာ ဝိပ္ပသန္နာ။**

ဆဝိဝဏ္ဏော။ ။ **ဆဝိယာ ဝဏ္ဏော ဆဝိဝဏ္ဏော။**

အတိဥပသာရပုဒ်အရ အတိသယဘောဂုဏ်သည် မုချ၊ထို··၏ ကြည်လင်သော အဆင်းနှင့်ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ခြင်းသည် ဌာန၊ဝိပ္ပသန္န-အရ ထို··သော အလွန်အကဲကြည်လင်သော အဆင်းရ၏။

ကဏိကာရော။ ။ **အဂန္ဓပုပ္ဖတာယ အတ္တာနံ ကဏိင္ခ ကရောတီတိ ကဏိကာရော။** ဌ-လောပေါ။

ကဏိကာရပုပ္ဖါဒီနိ။ ။ **ကဏိကာရဿ ပုပ္ဖံ ကဏိကာရပုပ္ဖံ၊ တံ အာဒိ ယေသန္တိ ကဏိကာရပုပ္ဖါဒီနိ။တေဟိ သဒိသော ကဏိကာရပုပ္ဖာဒိသဒိသော။**

ကဏိကာရ-ပုဒ်သည်ပင် မဟာလှေကားပန်းအနက်ကို ဟောင်နိုင်၍ ဤကဲ့သို့ ဝိဂ္ဂဟပြုလျှင်လည်း သင့်မည်သာ။**ကဏိကာရမေဝ ပုပ္ဖံ ကဏိကာရပုပ္ဖံ။**

ကဏိကာရပုပ္ဖါဒိ-အရ မဟာလှေကားအစရှိသော ပန်းတို့ရ၏။ထို··၏ သဒိသ-ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ အဆင်းနှင့် သဒိသ+သဒိသီစပ်ခြင်းသည် ဌာန၊ပုဒ်လုံးအရ-ထို··သော မဟာလှေကားပန် အစရှိသော ပန်းတို့နှင့်တူသော အဆင်းရ၏။

ဥဒ္ဒေသော။ ။ဥဒ္ဒိသီယတေ ဥဒ္ဒေသော။(ဥ+ဒိသ+ ဏ)ပါဠိကိုသင်ယူခြင်း။

ပရိပုစ္ဆာ။ ။ပရိပုစ္ဆီယတေ ပရိပုစ္ဆာ။(ပရိ + ပုစ္ဆ + အ)အဋ္ဌကထာကို မေးခြင်း။

နံပါတ် (၅)

ပုပ္ဖ = ပုပ္ဖ + အ၊ ပုပ္ဖနံ ပုပ္ဖံ၊

http://www.dhammadownload.com

ဆဝိ = ဆဒ + ရဝိ၊ ဆာဒေတီတိ-ဆဝိ၊

ဝိပ္ပသန္န = ဝိ + ပ + သဒ + တ။

နံပါတ် (၆)

(က)ယေန။ပ။ဝဏ္ဏဝန္တော-ဖြင့် ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏာ-၌ ဝဏ္ဏ-အရ မဟာလေ့ကား ပန်းစသော အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်း၊ကို အရကောက်၍ ယင်းအဆင်းတို့ ရှိသောကြောင့် ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏမည်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုသိစေသည်။**တေသံ ဆဝိဝဏ္ဏောဝိပ္ပသန္နောဖြင့်** ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏကို ဆဝိဝဏ္ဏော ဝိပ္ပသန္နော တေသန္တိ ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏာ-ဟု ဝဓနတ္တ ပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်၊ **အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာပါဌ်ဖြင့်** ဝဂ္ဂုမုဒါမြစ်ကမ်းနေ ရဟန်းတို့၏ အဆင်းကဲ့သို့ အခြားလူတို့၏ အရေအဆင်းသည် အလွန်အကြူး အထူး မကြည်လင် ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ဝိပ္ပသန္နဆဝိဏ္ဏာတိ ယေန စ တေ / ဝိပ္ပသန္နဆဝိဏ္ဏာတိ တေ…

ယေနစ-ပါဌ်သည် ယောဇနာ၌ မရှိ၊ နိဿယ-၌လည်း မပေးဟု ဂဏ္ဌိ-၌ဆိုသော်လည်း· ယေနဝဏ္ဏေန-ဟု ယောဇနာ-၌ တွေ့အပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊တာဒိသော-ဟူသော နိယမပုဒ်ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း "ယေနစ" ရှိသော ပါဌ်သင့်သည်။

မဟာကဏိကာရပုပ္ဖါဒိသဒိသေန၊ ကဏိကာရပုပ္ဖါဒိသဒိသေန…

"ကဏိကာရော ဒုမုပ္ပလော" (ဓာန်-၅၇၀) အရ မဟာလေ့ကားပန်းအနက်ကို ကဏိကာရ-ပုဒ်ရင်းကပင် ဟောနိုင်သောကြောင့် "မဟာ" မပါသော်လည်းသင့်။

(င) **အနုယုဥ္ဇန္တာ / အနုယုဥ္ဇန္တိ…**

အနုယုဥ္ဇန္တာ ကမ္မံ သရီရသောဘံ ပါပုဏိံသုတိသမ္ဗန္ဓော-ဟု ရှိသောကြောင့် အနုယုဥ္ဇန္တာ-ရှိသောပါဌ်သင့်။

ဣတိဟတော/ဣတိတော…

ဟောတိ နိပါတော (ယောဇနာ) ဆိုသောကြောင့် ဣတိဟ တော-ပါမှသင့်သည်။

နံပါတ် (၈)

ဝိပ္ပသန္နဆဝိဏ္ဏာ ။ ။ အဝေါင်းဖြစ်သော ဝဂ္ဂုမုဒါမြစ်ကမ်းနေ ရဟန်းတို့နှင့်အခြားလူတို့၏ ဝိပ္ပသန္နဆဝိဏ္ဏအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဝဂ္ဂုမုဒါမြစ်ကမ်းနေ ရဟန်းတို့၏ ဝိပ္ပသန္နဆဝိဏ္ဏ၌တင်စား ကောဒေသျူပစာ။ ရဋ္ဌီ-နည်း၊

(တစ်နည်း) ဝဂ္ဂုမုဒါမြစ်ကမ်းနေ ရဟန်းတို့၏ ဝိပ္ပသန္နဆဝိဏ္ဏာသည် အခြားလူတို့ထက် အလွန်အကြူးအထူးသာလွန်သောကြောင့် အတိသယ-နည်း။

မဟာကဏိကာရပုပ္ဖ ။ ။ မဟာကဏိကာရနှင့် ပုပ္ဖ-အရ မကွဲပြားသော်လည်း ကွဲပြားသကဲ့သို့ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ။

ဆဝိဏ္ဏ ။ ။ အရေနှင့်အဆင်း မကွဲပြား ·· အဘေဒဘေဒူပစာ။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁၀)

(ဃ)ဝါကျ ‥ ဝုတ္တံ့ဒ္ဒိ ဓာတ်အရ ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်ကြိယာ စိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

ဝါကျစဥ် (၆)

(က) **သုဒ္ဓံ ဖြဟ္မစာရိန္တိ** ခီဏာသဝဘိက္ခုံ။

(ခ) **ပရိသုဒ္ဓံ ဖြဟ္မစရိယံ စရန္တန္တိ** နိရုပက္ကိလေသံ သေဋ္ဌစရိယံ စရန္တံ။

(ဂ) အညမ္ပိ ဝါ အနာဂါမိ အာဒိ ကတ္ဝာ ယာဝ သီလဝန္တံ ပုထုဇ္ဇနံ အဝိပ္ပဋိသာရဒိဝတ္ထုကံ ပရိသုဒ္ဓံ ဖြဟ္မစရိယံ စရန္တံ။

(ဃ) **အမူလကေန အဖြဟ္မစရိယေန အနုဒ္ဓံသေတီတိ** တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ အဝိဇ္ဇမာနေန အန္တိမဝတ္ထုနာ အနုဝဒတိ စောဒေတိ။

(င) အယံ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏမက္ခီ အရိယဂုဏဓ္ဓံသနကော **တတိယော မဟာစောရော။** (ဝိ၊ ၃၊ ၂။ ၇၆။)

****

နံပါတ် (၁)

သံဝဏ္ဏနာကိုရှု၍ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ‥ အနက်။

သုဒ္ဓံ ဖြဟ္မစရိယံ ပရိသုဒ္ဓံ ဖြဟ္မစရိယံ စရန္တံ အမူလကေန အဖြဟ္မစရိယေန အနုဒ္ဓံသေတိ၊ (ပါဠိတော်-သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ)။

သုဒ္ဓံ-စင်ကြယ်သော။ဖြဟ္မစာရိံ-မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို။ပရိသုဒ္ဓံ-ဥပက္ကိလေသကင်း၍ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော။ဖြဟ္မစရိယံ-မြတ်သောအကျင့်ကို။စရန္တံ-ကျင့်နေသူကို။(က+ခ) ရှုပါ။(တစ်နည်း) သုဒ္ဓံ-စင်ကြယ်သော။ ဖြဟ္မစာရိံ-မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသော အနာဂါမ်အစ, သီလဝန္တပုထုဇဥ်အဆုံး အားလုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ပရိသုဒ္ဓံ-အဝိပ္ပဋိသာရလျှင် တည်ရာရှိ၍ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော။ဖြဟ္မစရိယံ-ကို။စရန္တံ-ကို။ (ဂ) ဝါကျရှု။

(ဃ) အမူလကေန-အခြေအမြစ်မရှိသော။အဖြဟ္မစရိယေန-ဖြဟ္မစရိယ မဟုတ်သော အန္တိမဝတ္ထုဖြင့်။အနုဒ္ဓံသေတိ-ဖျက်ဆီး၏။ဝါ-စွပ်စွဲ၏။ဝါ-စောဒနာ၏။

နံပါတ် (၂)

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ယခု (က+ခ) ဝါကျတို့ဖြင့် သုဒ္ဓံဖြဟ္မစာရိံ-စသော ပုဒ်တို့အရ ဥပက္ကိလေသကင်း၍ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော မြတ်သောအကျင့်ကိုကျင့်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်အပ်သည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏၊ထိုသို့ ဥပက္ကိလေသကင်း၍ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သောရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ သုဒ္ဓံ ဖြဟ္မစာရိံ-စသောပုဒ်တို့အရ ကောက်ယူအပ်ပါသလော၊အဘယ်ကိုလည်း အဘယ်သို့ ကောက်ယူအပ်ပါသေးသနည်း။ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ဆရာပါဠိတော်၌ အယံ ဘိက္ခဝေ တတိယော မဟာစော ရော ဟု ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် (သို့မဟုတ်) အနာဂါမ်အစ၊ သီလဝန္တပုထုဇဥ် အဆုံးရှိသောပုဂ္ဂိုလ် ကို စွပ်စွဲသော ဒုဿီလရဟန်းသည် တတိယ မဟာစောရမည်သောဟု မိန့်တော်မူအပ်၏။ ထိုဒုဿီလရဟန်းသည် စွပ်စွဲရုံသာစွပ်စွဲ၍ တစ်စုံတစ်ခုသော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို မခိုးယူအပ် သည် မဟုတ်ပါလော။အဘယ့်ကြောင့် ထိုဒုဿီလရဟန်းကို တတိယမဟာစောရဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း။ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (င) ဝါကျမိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။(ဂ) ဝါကျ-နယန္တရပက္ခန္တရ။(ဃ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။
(င)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ/ကာရဏ။

မှတ်ချက် ။ ။အရိယဂုဏာဝ္ဟေနကော-ဟူသော ဝိသေသနကို ဟေတုမန္တ ဝိသေသနကြံ၊ အရိယဂုဏာဝ္ဟေနကတ္တာ-ဟု ဟိတ်ပြင်က ကာရဏဝါကျ ဖြစ်သည်ကို မြင့်ပါလိမ့်မည်။

စာစပ် ။ ။အယံ-သည် ပေးသောကြောင့်၊ မဟာစောရော-၌ ဆွဲလျက်၊ လိင်္ဂတ်စပ်။

နံပါတ် (၄)

နိရုပက္ကိလေသံ။ ။ နတ္ထိ ဥပက္ကိလေသော ယဿာတိ နိရုပက္ကိလေသံ။(သေဋ္ဌစရိယံ)။

န ဥပက္ကိလေသ-အရ ဥပက္ကိလေသာတို့၏မရှိခြင်း အဘာဝဘောဂဏ်သည် မုချ။ထို၏ယ အညပုဒ်အရ သေဋ္ဌစရိယနှင့် ဂုဏ် + ဂုဏီစပ်ခြင်းသည် ဌာနူပယ-ဟူ သော အညပုဒ်အရ ထို သော သေဋ္ဌစရိယ၏။

အမူလကံ။ ။ နတ္ထိ မူလံ ဧတဿာတိ အမူလကံ။

သေဋ္ဌစရိယံ။ ။ သေဋ္ဌံ တံ စရိယဉ္စာတိ သေဋ္ဌစရိယံ။(အမြတ်ဂုဏ်နှင့်အကျင့်စပ်)

အနာဂါမိ။ ။ ဣမံ လောကံ န အာဂစ္ဆတီတိ အနာဂါမိ။

ဝိပ္ပဋိသာရော။ ။ သရဏံ သာရော၊ ဝိရူပံ သာရော ဝိသာရော၊ပဋိမုခံ ဝိသာရော ဝိပ္ပဋိသာရော။ နဲ ဝိပ္ပဋိသာရော ဝိပ္ပဋိသာရော။

အဝိပ္ပဋိသာရာဒိဝတ္ထုကံ။ ။ အဝိပ္ပဋိသာရော အာဒိ ဧတေသာတိ အဝိပ္ပဋိသာရာဒိ။ အဝိပ္ပဋိသာရာဒိ ဝတ္ထု ဧတသာတိ အဝိပ္ပဋိသာရာဒိဝတ္ထုကံ။(ဖြဟ္မစရိယံ)။

ဖြဟ္မစရိယံ။ ။ ဖြဟ္မဉ္စ တံ စရိယဉ္စာတိ ဖြဟ္မစရိယံ၊ဖြဟ္မေဟိ စရိယံ ဖြဟ္မစရိယံ။

အန္တိမဝတ္ထုံ။ ။ အန္တေ ဘာဝံ အန္တိမံ၊အန္တိမဉ္စ တံ ဝတ္ထုဉ္စာတိ အန္တိမဝတ္ထုံ။

အန္တ-အရ အဆုံးစွန်ဖြစ်သော ကာလသည် မုချ။ထို၏ ပါရာဇိဝတ္ထုနှင့်ကာလ/ ကာလဝန္တ စပ်ခြင်းသည့် ဌာနူပုဒ်လုံးအရ ထိုသော အဆုံးစွန်ဖြစ်သော ပါရာဇိက-ဝတ္ထု၏။

ဝိဇ္ဇမာနဂုဏော။ ။ ဝိဇ္ဇမာနော ဂုဏော ဝိဇ္ဇမာနဂုဏော။

ဝိဇ္ဇမာနဂုဏမက္ခီ။ ။ မက္ခတိ သီလေနာတိ မက္ခီ။ဝိဇ္ဇမာနဂုဏာသ မက္ခီ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏမက္ခီ။

အရိယဂုဏော။ ။ အရိယာနံ ဂုဏော အရိယဂုဏော။

http://www.dhammadownload.com

အရိယဂုဏဋ္ဌေနကော။ ။ ထေနတီတိ ထေနကော။
အရိယဂုဏသ ထေနကော အရိယဂုဏဋ္ဌေနကော။
(ဉာဏ်ကောက်များအနက်ရလျှင် လွယ်၏)။

နံပါတ် (၅)

သုဒ္ဓ	= သုဓ + တ။
ဥပက္ကိလေသာ	= ဥပ + ကိလိသ + ဏ။
သီလ	= သီလ + အ၊ သီလေတိ ဥပဓာရေတီတိ သီလံ။
အန္တ	= အမ + တ၊ အတိ + ဏ။
ဂုဏ	= ဂုဏ + အ။

နံပါတ် (၆)

(က) **ခီဏာသဝတိကံ့-ဖြင့်** သုဒ္ဓမြဟ္မစာရီ-အရ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်အပ်သည်ကို သိစေသည်။

(ခ) **သေဋ္ဌမြဟ္မစရိယံ-ဖြင့်** မြဟ္မစရိယံ-၌ မြဟ္မ-သဒ္ဒါသည် သေဋ္ဌ-အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။**နိရုပက္ကိလေသံ-ဖြင့်** ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်၏ဟူသည် ဥပက္ကိလေသ ကင်းခြင်းကြောင့် စင်ကြယ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

(ဂ) **အညမ္ပိ အနာဂါမိ-စသည်ဖြင့်** သုဒ္ဓမြဟ္မစာရီ-အရ အနာဂါမ်အစ သီလဝန္တပုထုဇဉ် အဆုံးရှိကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို အရကောက်အပ်သည်ကို သိစေသည်၊ **အဓိပ္ပေခိသာရာဒိဝတ္တုက်-ဖြင့်** အဓိပ္ပခိုသာရစသော တည်ရာဝတ္ထုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

(ဃ) **အဝိဇ္ဇမာနေန-ဖြင့်** အမူလကေန-၌ အခြေအမြစ်မရှိခြင်းဟူသည် ထင်ရှားမရှိခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

မှတ်ချက် ။ ။နာမလိင်္ဂတ္တ၊ ပရိယာယတ္တ-ဤ၌ မကောင်းပါ၊မူလနှင့်အမြဟ္မစရိယေန-အရ သဒ္ဒါချင်း ,အလှမ်းကွာလှ၏။

အန္တိမ ဝတ္ထုနာ-ဖြင့် အမြဟ္မစရိယေန-အရ ပါရာဇိကဝတ္ထုကို အရကောက်အပ်သည်ကို သိစေသည်၊**အနုဝဒ္ဓတိ-ဖြင့်** အနုဒ္ဓံသန-ဖျက်ဆီးခြင်းဟူသည် စွပ်စွဲခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုသိစေသည်၊**စောဒေတိ ဖြင့်** စွပ်စွဲခြင်းဟူသည် စောဒနာခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်၊ **တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ-ဖြင့်** အခြားပုဂ္ဂိုလ်၌ စွပ်စွဲသည်မဟုတ် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၌ စွပ်စွဲခြင်းဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ဝိဇ္ဇမာနမက္ခို / ဝိဇ္ဇမာနဂုဏမက္ခီ...

ဝိဇ္ဇ။ပ။မက္ခိတိ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏသ ဝိနာသကော-ဟု ယောဇနာ-၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ဝိဇ္ဇမာနဂုဏမက္ခီ-ပါဌ်သင့်၊ (ဂဏ္ဌိ) ၌ ဝိဇ္ဇမာနမက္ခီ-ဟုရှိ၏။

http://www.dhammadownload.com

အဝိပ္ပဋိသာရာဒိဝတ္တုကံ / အဝိပ္ပဋိသာရဝတ္တုကံ...

အာဒိဖြင့် ပါမောဇ္ဇ,ပီတိ,ပဿဒ္ဓိစသည်ကို ယူအပ်သောကြောင့် အာဒိ-ဖြင့်ရှိသော အဝိပ္ပဋိသာရာဒိဝတ္ထုကံ-ပါဌ်သင့်။

ယောဇနာ-၌ အဝိပ္ပဋိသာရာဒိဝတ္ထုကရဏံ-ဟု ရှိ၏။

နံပါတ် (၉)

ဝိနယမာနဂုဏမက္ခိ။ ။(ဂုဏကိုရှု၍)အပေါင်းဖြစ်သော သီလဂုဏ်, ဈာနာဒိဥတ္တရိမနုဿ ဓမ္မဂုဏ်တို့၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော သီလဂုဏ်၌ တင်စားဧကဒေသူ ရူဠှီ-နည်း။

အရိယဂုဏဆွေနကော ။ ။ ခိုး၍ရကောင်းသော ရုပ်ဝတ္ထုကို ခိုးခြင်း၏ ထေနက-အမည်ကို ခိုး၍ မရကောင်းသော အရိယာတို့၏ ဂုဏ်ကို ခိုးခြင်း၌တင်-တဒ္ဓမ္မူပစာ။

အမူလက။ ။အတူဖြစ်သော အမြစ်မရှိသော သစ်ပင်၏အမည်ကို အတူရှိသော ထင်ရှာမရှိသော အပြဟွစရိယ၌တင် သဒိသူ။

နံပါတ် (၁၀)

(င)ဝါကျအရ- ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်၊ (ခိုးဆိုသော်လည်း ဖျက်ဆီးမှုသာဖြစ်သည်။)

****

ဝါကျစဉ် (၇)

(က) **အယံ အင္ဂေါ မဟာစောရောတိ** အယံ ဣမေသံ စော်ရာနံ ဇေဋ္ဌစောရော။

(ခ) ဣမိနာ သဒိသော စောရော နာမ နတ္ထိ၊

(ဂ) ယော ပဋ္ဌိန္ဒြိယဂ္ဂဟဏာဘိတံ အတိသာဏ္ဍသုခုမံ လောကုတ္တရဓမ္မံ ထေနေတိ။

(ဃ) ကိံ ပန သက္ကာ လောကုတ္တရဓမ္မော ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိနိ ဝိယ ဝဋ္ဋေတွာ ထေနေတွာ ဂဟေတုန္တိ ?န သက္ကာ။

(င) တေနေဝါဟ **"ယော အသန္တံ အဘူတံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ ဥလ္လပတီ"** တိ။

(စ) အယဉ္ဟိ အတ္တနိ အသန္တံ တံ ဓမ္မံ ကေဝလံ **"အတ္ထိ မယှံ ဧသော"** တိ ဥလ္လပတိ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၇။)

****

နံပါတ် (၁)

(က+ခ+ဂ) ဝါကျတို့ကို နိယမာနိယမ-နည်းဖြင့် အနက် ....

အယံ အင္ဂေါ မဟာစောရောတိ-ဟူသည်ကား။ယော-အကြင်ယုတ်မာသော ရဟန်းသည်။ပဋ္ဌိန္ဒြိယဂ္ဂဟဏာဘိတံ-ဣန္ဒြေငါးပါးဖြင့် ယူခြင်းကိုလွန်သော။အတိသဏှသု

http://www.dhammadownload.com

ခမံ-အလွန်သိမ်မွေ့နူးညံ့သော။လောကုတ္တရဓမ္မံ-လောကုတ္တရာတရားကို။ထေနေတိ-ခိုး၏။ အယံ-အကြင်ရဟန်းသည်။ဣမေသံ-ဤသူခိုးငါးယောက်တို့တွင်။ဓေဋ္ဌာစောရော-အကြီးဆုံး သူခိုးတည်း။ဣမိနာ-ဤသူခိုးနှင့်။သဒိသော စောရော နတ္ထိ။(ဂ)ဝါကျမှ စပေးသည်။

(စ) ဝါကျ ဥလ္လပတိ-၌ ဥ-၏ ဓာတကတ္တာထင်စေလျက် ..

ဥလ္လပတိ-သီလအသက် ကိုယ်မှထွက်အောင် ပြောဆို၏။(သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ-ဝါကြွား၍ ပြော၏။ (ဝေါဟာရတ္ထ)။ ကေဝလံ-ဌာနာစာဝန-စသည် မဖက်သက်သက်။

နံပါတ် (၂)

(ခ+ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် ဤသူခိုးငါးယောက်တို့တွင် ငါးယောက်မြောက် ခိုးသူကြီးသည် အကြီးဆုံးသူခိုးဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏၊အဘယ့်ကြောင့် ငါးယောက်မြောက် သူခိုးသည် အကြီးဆုံးသူခိုးဖြစ်ရပါသနည်း၊သူခိုးချင်းအတူတူ ဖြစ် ကြကုန်ရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ+ဂ) ဝါကျတို့ကို မိန့်။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ဃ)ဝါကျဖြင့် လောကုတ္တရာတရားကို ရွှေငွေ စသည်ကဲ့သို့ ငှည့်ပတ်၍ ခိုးယူခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုသို့မတတ် ကောင်းပါဘဲလျက် အဘယ်ကြောင့် အကြီးဆုံးသူခိုးဟုဆိုအပ်ပါသနည်း၊ခိုးသူးဟူ၍ပင် မဆိုနိုင်ကောင်းသည်မဟုတ်လော-စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

ကား- ယော အသန္တံ အဘူတံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ ဥလ္လပတိ-ဟု ဟောထားသောကြောင့် မခိုးယူနိုင် ဟူလို။

(စ)ဝါကျသို့ အာဘောဂါယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ (င) ဝါကျဖြင့် ယော အသန္တံ အဘူတံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ ဥလ္လပတိ-ဟူ၍ ဟောထားအပ်သောကြောင့် ခိုးယူခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ခိုးယူခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းပါလျက် မဟာစောရဟုဆိုခြင်း သည် အသို့သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ထိုမဟာစောရသည် ဌာနာစာဝန-လည်း မရှိ၊မိမိ၌ရှိသည်ကို လည်း မပြနိုင်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

မှတ်ချက် ။ ။ယင်း (စ) ဝါကျ၏ဗျတိရေကဖြစ်သော န ပန သက္ကောတိ ဌာနာစာ ဝေတုံ အတ္တနိ ဝါ သံဝိဇ္ဇမာနံ ကာတုံ ဟူသော ဗျတိရေကို အာဘော်ထားပါသည်။

နံပါတ် (၃)

(ခ+ဂ) ဝါကျတို့သည်-ကာရဏ/ဝါကျာရမ္ဘ။ထိုတွင် (ခ) နိယမ၊ (ဂ) အနိယမ။

(ဃ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ/ဝါကျာရမ္ဘ။ပရိဟာရပက္ခအဖို့မှတစ်ပါး စောဒနာပက္ခ ကို ပြ။ (င) ဝါကျ-ကာရဏ။ (စ) ဝါကျ-ဒဠှီကရဏ/ဝါကျာရမ္ဘ။

စာစပ်။ ။ကေဝလံ-၍ ပေးသောကြောင့် ဥလ္လပတိ၌ ကြိယာဝိသေသန/သျှကေဝလံ ကို သဒ္ဒတ္ထပေးသော် ဌာနစာဝန-စသည်မှကင်း၍-ဟု ပေးရမည်။

နံပါတ် (၄)

ပဋိညြွယဂ္ဂဟာဏံ။ ။ပဋ္ဌ ဣန္ဒြိယာနိ ပဋိညြွယာနိ။ပဋိညြွယေဟိ ဂဟာဏံ ပဋိညြွယဂ္ဂဟာဏံ၊

http://www.dhammadownload.com

ပဋ္ဌိန္ဒြိယဂ္ဂဟာဏာတီတော။ ။ ပဋ္ဌိန္ဒြိယဂ္ဂဟဏံ အတီတော ပဋ္ဌိန္ဒြိယဂ္ဂဟဏာတီတော။

ပဋ္ဌိန္ဒြိယဂ္ဂဟဏ-အရ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ယူအပ်သော ပဋ္ဌာရုံရ၏။ထို··၏ လွန်သော လောကုတ္တရာဓမ္မနှင့် ကမ္မ+ကမ္မီ စပ်ခြင်းသည် ဌာန္နပုဒ်လုံးအရ ထို··သော လောကုတ္တရာဓမ္မ ရ၏။

သဏှသုခုမော။ ။ သဏှော စသော သုခုမော စာတိ သဏှသုခုမော။

(ဝိသေသနောဘယပဒကမ္မဓာရည်း)။

သဏှ-အရ နူးညံ့ခြင်းဂုဏ်သည် မုချ၊သုခုမ-အရ သိမ်မွေ့ခြင်းဂုဏ်သည် မုချ။ထို··၏ လောကုတ္တရာဓမ္မနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ခြင်းသည် ဌာန္နပုဒ်လုံးအရ ထို··သော လောကုတ္တရာဓမ္မ ရ၏။

အတိသဏှသုခုမော။ ။ အတိဝိယ သဏှသုခုမော အတိသဏှသုခုမော။

ဓေဋ္ဌော။ ။ ဝုမှာနံ ဝိသေသေန ဝုမှောတိ ဓေဋ္ဌော။

ဓေဋ္ဌစောရော။ ။ ဓေဋ္ဌော စ သော စောရော စာတိ ဓေဋ္ဌစောရော။

ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒီနိ။ ။ ဟိရညဉ္စ သုဝဏ္ဏဉ္စ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ။

ဟိရညသုဝဏ္ဏံ အာဒိ ယေသန္တိ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒီနိ။

နံပါတ် (၅)

အတီတ = အတိ + ဣ+တ။ အတိက္ကန္တော ဣတော ဂတောတိ အတီတော။

သဏှ = သာ + ဏှ။ သီယတိ တနု ကရီယတီတိ သဏှော။

သုခုမ = သုခ + ဥမ။ သုခယတိ အနုဘဝတီတိ သုခုမံ။

ဟိရည = ဟရ/ဟာ + အည။ ဖဟာတိ သတ္တာနံ ဟိနန္တီတိ ဟိရညံ။

သုဝဏ္ဏ = သု+ဝဏ္ဏ +အ။ သောဘဏော ဝဏ္ဏော ယဿာတိ သုဝဏ္ဏော။

ကေဝလ = ကေဝ + အလ။ ကေဝနံ ပဝတ္တနံ ကေဝလံ။

နံပါတ် (၆)

(က) **ဓေဋ္ဌစောရော-**ဖြင့် အင္ဂ-သဒ္ဒါသည် ဇေဋ္ဌ-အနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုသိစေသည်။**ဣမေသံ စောရာနံ-**ဖြင့် အခြားသောသူခိုးတို့တွင် အကြီးဆုံးသူခိုးမဟုတ်၊ ဤသူခိုးငါးယောက်တို့တွင် အကြီးဆုံးသူခိုး၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

(ခ)**ဣမိနာ သဒိသော-စသည်ဖြင့်** ဓေဋ္ဌစောရ-မည်ခြင်း၏အကြောင်းကို သိစေ။

(ဂ)**အတ္ထိ ပယှ် သော-**ဖြင့် ဂါကြွားသို့ အခြင်းအရာကို သိစေသည်၊**ကေဝလံ-**ဖြင့် ဌာနာစာဝန-နှင့် လောကုတ္တရာဓမ္မ မိမိ၌ ထင်ရှားမရှိသည်ကို သိစေ၊**အတ္တနိ-**ဖြင့် လောကုတ္တရာဓမ္မ ထင်ရှားမရှိခြင်းသည် အခြားသူ၌ ထင်ရှားမရှိသည်မဟုတ်၊မိမိ၌ ထင်ရှားမရှိသည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

အသန္တံ တံ ဓမ္မံ / အသန္တံ အဘူတံ တံ ဓမ္မံ···

http://www.dhammadownload.com

အသန္တန္တိ အဝိဇ္ဇမာနံ၊ အဘူတန္တိ အနုပ္ပန္နံ၊ အနုပ္ပန္နတ္တာ ဟိ တသ္သ တံ အသန္တန္တိ၊ ပုရိမသ္သ ပဋ္ဌိမံ ကာရဏဝစနံ-ဟု သာရတ္ထ၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် အသန္တံ အဘူတံ တံ ဓမ္မံ-ပါဌ်သင့်၊ (စာမေးပွဲ၌ မြန်မာလိုပြန်၍ ဖြေလျှင်လည်း ဖြစ်သည်)၊ ယခု အဋ္ဌကထာ၌ အဘူတံ-ပုဒ်မပါရှိဖေ။

နံပါတ် (၉)

ပဋိသြိယဂ္ဂဟာထာ ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော ပသာဒရုပ် ငါးပါးတို့ဖြင့် ယူအပ်သောပဋ္ဌာ ရုံ၏အမည်တို ့ အကျိုးဖြစ်သော ပဋ္ဌဝိညာဉ်တို့ဖြင့် ယူအပ်သော ပဋ္ဌာရုံ၌တင်စား ကာရဏူပစာ၊ နာနန္တရိကနည်း။

ယော အသန္တံ အဘူတံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ ဥလ္လပတိ ။ ။ထင်ရှားမရှိသော ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မကို ဝါကြွားပြောဆိုခြင်းကို ဆိုသဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ဝါကြွားပြောဆို-ဟု အနက်ရောက်သောအားဖြင့် ယူရသောကြောင့် အတ္တာပန္နနည်း။

တစ်နည်း။ ။ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ဝါကြွားပြောဆိုခြင်းဟူသော အကြောင်းကိုဆို သဖြင့် အကျိုးဖြစ်သော ပါရာဇိကကျခြင်း အင်္ဂမဟာစောရဖြစ်ခြင်းကိုလည်း ရသောကြောင့် အဝိနာဘာဝနည်း၊ကာရဏူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

လောကုတ္တရဓမ္မ-အရကောက်၍ လက္ခဏာဟာရနေတ္တိ -
လောကုတ္တရာတရားကိုးပါး ကောက်ပါ။

****

ဝါကျစဉ် (၈)

(က) န ပန သင်္ကေတတိ ဌာနာစာဝေတုံ, အတ္တနိ ဝါ သံဝိဇ္ဇမာနံ ကာတုံ။
(ခ) အထ ကသ္မာ 'စောရော' တိ ဝုတ္တောတိ?။
(ဂ) ယသ္မာ တံ ဥလ္လပိတွာ အသန္တသမ္ဘာဝနာယ ဥပ္ပန္နေ ပစ္စယေ ဂဏှာတိ။
(ဃ) ဧဝဥ္စ ဂဏှတာ တေ ပစ္စယာ သုခုမေန ဥပါယေန ဝဉ္စေတွာ ထေနေတွာ ဂဟိတာ ဟောန္တိ။
(င) တေနေဝါဟ "တံ ကိဿ ဟေတု? ထေယျာယ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ရဋ္ဌပိဏ္ဍော ဘုတ္တော"တိ
(စ) တံ ကိဿ ဟေတူတိ ကေန ကာရဏေန ဧတံ အဝေါစဟာတိစေ။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၈။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)ပန-ဗျတိရိက်ကား။(ဘာ-ဋီ)ပန-တထာပိ-ထိုသို့ပင် ဝါကြွားပြော ဆိုပါ သော်လည်း။(ဂဏ္ဌိ)။န ပန သင်္ကေတတိ-တတ်ကောင်းကား မတတ်ကောင်း။(မအူ)

http://www.dhammadownload.com

(ခ+ဂ)ဝါကျများ၌ ဝိသဇ္ဇနာဝါကျထည့်၍ အနက်ပေးလျှင် ..

အဝ-ထိုသို့ နိုးယူခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ပါလျက်။ကသ္မာ-ကြောင့်။စောရောတိ-ဟူ၍။ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်သနည်း။ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း။ယသ္မာ ။ပ။ ပစ္စယေ ဂဏှာတိ-ခံယူ၏။(ဣတိ တသ္မာ စောရောတိ ဝုတ္တော)

နံပါတ် (၂)

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် လောကုတ္တရာဓမ္မကို နေရာမှရွေ့လျားစေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊မိမိ၌ထင်ရှားရှိသည်ကို ပြခြင်းငှာလည်းကောင်း မတတ်ကောင်းဟု ဖွင့်ပြတော် မူအပ်၏၊ထိုသို့ဖြစ်သော် 'စောရ' ဟူ၍ မဆိုသင့်သည်မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် စောရဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း။ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(ဃ) ဝါကျသို့ အယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာသည် (ဂ) ဝါကျဖြင့် ထိုဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ဝါကြွားပြောဆို၍ မိမိ၌ ထင်ရှားမရှိသောဂုဏ်တို့ဖြင့် ချီးမွမ်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို ယူသောကြောင့် စောရဟူ၍ ဆိုအပ်သည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏၊ချီးမွမ်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို ယူသောကြောင့် ထိုရဟန်း၌ထေယျစိတ်မရှိ၊ ထိုကြောင့်စောရဟူ၍ မဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ထိုသို့ဖြစ်လျက် စောရဟူ၍ ဆိုခြင်းသည် အသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဃ) ဝါကျဖြင့် ဤသို့ ဝါကြွားပြောဆို၍ယူသော ရဟန်းသည် ထိုပစ္စည်းတို့ကို သိမ်မွေ့သောနည်းဖြင့် လှည့်ပတ်ခိုးယူအပ်သည် မည်သောဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏၊အဘယ့်ကြောင့် ဆရာ ထိုသို့ ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ထင်ရှားမရှိသော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ထိုရဟန်းဝါကြွားပြောဆိုရုံသာဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဤသို့-စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ပုစ္ဆာ၊ (ဂ) ဝါကျ-ဝိသဇ္ဇနာဝါကျ၊ပက္ခန္တရ၊ ဝါကျာရမ္ဘ၊ ပုစ္ဆာ မှတစ်ပါး ဝိသဇ္ဇနာကို၊ပြ၊ (ဃ) ဝါကျ-ယုတ္တိဒဋ္ဌီကရဏ၊(င)ဝါကျ-အာဂမဒဋ္ဌီကရဏ၊

နိယံ ။ ။အာဂမရှေ့၊ ယုတ္တိတွေ့၊ အလေ့ဓမ္မတာ။

စာစပ် ။ ။ထေနေတွာ-၌ ..ပေးသောကြောင့်၊ဂဟိတာ-၌ သမာနကာလကြိယာ ဝိသေသန၊သမာနကာလ ကြိယာဝိသေသျအဖြစ်ဖြင့်စပ်။

နံပါတ် (၄)

အသန္တသမ္ဘာဝနာ။ ။ န သန္တံ အသန္တံ၊ အသန္တဿ သမ္ဘာဝနာ အသန္တသမ္ဘာဝနာ။

(မိမိ၌ ထင်ရှားမရှိသော လောကုတ္တရာတရားကို ချီးမွမ်းခြင်း)၊

အသန္တေဟိ သမ္ဘာဝနာ အသန္တသမ္ဘာဝနာ၊

(မိမိ၌ ထင်ရှားမရှိကုန်သော လောကုတ္တရာဓမ္မတို့ဖြင့် ချီးမွမ်းခြင်း)။

အသန္တ-အရ ထင်းရှားမရှိသော လောကုတ္တရာတရားသည် မုချ၊ထို..၏

http://www.dhammadownload.com

ချီးမွမ်းခြင်းနှင့် အာရုံ+အာရမ္မဏိက စပ်ခြင်းသည် ဌာနူ ပုဒ်လုံးအရ ထို . . . သောထင်ရှား မရှိသော လောကုတ္တရာတရားကို ချီးမွမ်းခြင်းရ၏။

ရဇ္ဇံ။ ။ **ရဇ္ဇန္တိ ဧတ္ထ နဂရာဒယောတိ ရဇ္ဇံ**။(ရဇ္ဇ+တ-ဂတိအနက်၊သုစ်)။

ရဇ္ဇန္တိ ဧတ္ထာတိ ရဇ္ဇံ။ (ရန္ဓ+ဋ၊ရှု ဖဖ၀-သုတ်)။

ရဋ္ဌပိဏ္ဍော။ ။ **ပိဏ္ဍတိ သံဃာတတီတိ ပိဏ္ဍော**။ (ပိဍိ + အ)။

ရဋ္ဌေဟိ ဒိန္နော ပိဏ္ဍော ရဋ္ဌပိဏ္ဍော။

ရဋ္ဌ-အရ တိုင်းသားပြည်သူမှချုထို . . ၏ လှူဒါန်းအပ်သော ဆွမ်းနှင့် ဌာန+ ဌာနီစပ်ခြင်းသည် ဌာနူပုဒ်လုံးအရ ထို . . သော တိုင်းသားပြည်သူ ကြည်ဖြူ ရွှင်လန်း လှူဒါန်းအပ်သော ဆွမ်းရ၏။

နံပါတ် (၅)

သတ္တ = အသ + အန္တ၊ (သမုဓာတ်မဟုတ်)

ပစ္စယ = ပတိ + ဣ + ဏ။

ထေယျ = ထေန + အ။ ထေနေတီတိ ထေနော။ထေနဿ ဘာဝေါ ထေယျံ။

သမ္ဘာဝနာ = သံ + ဘူ + ယု။

ဥပါယ = ဥပ + ဣ + အ။

ဂဏှာတာ = ဂဟ + ဏှာ + အန္တ၊ဂဏှန္တာဒိဂိုဏ်း။

နံပါတ် (၆)

(စ)ကေန **ကာရဏေန-ဖြင့်** ကိဿ ဟေတု-၌ ဟေတုသဒ္ဒါသည် ကာရဏအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ကိံသဒ္ဒါနောင် သ-ဝိဘတ်၊ဟေတု-နောင် သိ-ဝိဘတ်တို့သည် ဟိတ်အနက်၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်၊**တေ-ဖြင့်** တ-သဒ္ဒါသည် တေ-သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်အဖြစ်ကို သိစေသည်၊ **အဝေါစုမှာ** ဖြင့်တနောင် အဝေါစုမှ ကြိယာထည့်စွက် အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကို သိစေ၊ **ဣတိစေ- ဖြင့်** ဟေတု-နောင် ဣတိ စေ-ဟူသော ပုစ္ဆနတ္ထ နိပါတ်ကျေနေသည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

သသ္သေဟော / သိနေဟော...

သိနေဟ-ဓာတ်+အ-ပစ္စည်း၊သိနိယှတေ သိနေဟော။သိနေဟော ဧဝေါသံ အတ္တိုက် သိနေဟော-ဟု ပြီးသောကြောင့် သိနေဟော-ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ရဋ္ဌပိဏ္ဍ ။ ။ဌာနဖြစ်သော တိုင်းနိုင်ငံ၏ရဋ္ဌ-အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော တိုင်းသားပြည်သူတို့၌ဘင်စား ဌာနူပစာနာနန္တရိကနည်း၊တိုင်းနှင့်တိုင်းနေသူတို့ကို အပြာမဲ့ ဆိုသောကြောင့် အဘေဒနည်း။

ထေယျာယ ။ ။ထေယျ-ဟု ဆုံလျက် နပုံလိင်မှ ဣတ္ထိလိင် ပြန်ထားသောကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

လိင်္ဂဝိပလ္လာသ-နည်း။

ထေနေတ္ဘ ဂဟိတာ။ ။အကျိုးဖြစ်သော ရဋ္ဌပိဏ္ဍကို ခိုးယူအပ်သည်ကို ဆိုသဖြင့် အကြောင်းဖြစ်သော လောကုတ္တရာဓမ္မကိုလည်း ခိုးယူအပ်ပြီးသည်သာ ဖြစ်၏ဟူသော အနက်ကိုလည်းရသောကြောင့် အဝိနာဘာဝနည်း။ဖလူပစာ၊

(ထေနေတ္ဘ ဂဟိတာ ဟောန္တီတိ ဧတ္ထ အသန္တသမ္ဘာဝနာယ ရဋ္ဌပိဏ္ဍသာ ထေနေတ္ဘ ဂဟိတတ္တာ လောကုတ္တရဓမ္မောပိ ထေနိတောယေဝ ဟောတိ-ဟူသော သာရတ္ထကိုရှုပါသည်)ဋီကာ-၌ ကာရဏူပစာ ယောင်ယောင် ဖွင့်ထားသည်၊သို့သော်လည်း လောကုတ္တရာဓမ္မကို ဝါကြွားပြောဆိုမှုကြောင့် ရဋ္ဌပိဏ္ဍကို လွယ်လင့်တကူ စားရသည်၊ ဤသို့စဉ်းစားလျှင် ဖလူပစာသင့်မည်သာ။

နံပါတ် (၁၀)

အသန္တသမ္ဘာဝနာသ··အရ ရသတဏှာပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်၊
(တစ်နည်း) သာဒ္ဒေယျဟူသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။။
(ရှိပြစ်ဖုံး = မာယာ၊ မရှိဂုဏ်ထုတ်ဖော် သာဌေယျ)

****

ဝါကျစဉ် (၉)

(က) တဿ ယန္တေတံ ရဋ္ဌပိဏ္ဍံ ဘုဉ္ဇေယျ၊ ယန္တေတံ အယောဂုဠံ။

(ခ) တေသု ဒွီသု အယောဂုဠောဝ ဘုတ္တော သေယျော သုန္ဒရတရော ပဏီတတရော စ ဘဝေယျ။

(ဂ) န ဟိ အယောဂုဠဿ ဘုတ္တတ္တာ သမ္ပရာယေ သဗ္ဗညုတညာဏေနပိ ဒုဇ္ဇာနပရိစ္ဆေဒံ ဒုက္ခံ အနုဘဝတိ။

(ဃ) ဧဝံ ပဋိလဒ္ဓဿ ပန တဿ ရဋ္ဌပိဏ္ဍဿ ဘုတ္တတ္တာ သမ္ပရာယေ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဒုက္ခံ အနုဘောတိ။

(စ) အယဉ္စ ကောဋ္ဌာသော မိစ္ဆာဇီဝေါတိ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၉။)

****

နံပါတ် (၁)

(ခ + ဂ) ဝါကျတို့ကို ဝါကျပရိဝတ္တနယောဇနာ··

ဒွီသု-နှစ်သော။ တေသု-ထိုရဋ္ဌပိဏ္ဍ, အယောဂုဠတို့တွင်။အယောဂုဠောဝ-သံတွေခဲသည်သာ။ဝါ-ကိုသာ။ဘုတ္တော-စားအပ်သည်။(သမာနော)သေယျောသုန္ဒရတရော ပဏီတတရောစ ဘဝေယျ။ကသ္မာ ဘဝေယျ၊ ဟိ-ယသ္မာ၊ အယောဂုဠဿ-၏။ဝါကို။ ဘုတ္တတ္တာ-ကြောင့်။ပ။ ဒုက္ခံ အနုဘောတိ၊ တသ္မာ သေယျော သုန္ဒရတရော ပဏီတတရောစ ဘဝေယျ။

(ဂ) ဒုဇ္ဇာနပရိစ္ဆေဒံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သောအပိုင်းအခြားရှိသော။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၂)

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) ဝါကျဖြင့် ရဋ္ဌပိဏ္ဍ, အယောဂုဠ-နှစ်မျိုးတို့တွင် အယောဂုဠကို စားခြင်းသည်သာ မြတ်၏၊ အလွန်ကောင်း၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏၊ အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်သော သံတွေကား အပူ, ရဋ္ဌပိဏ္ဍကား လိုအပ်သောအာဟာရ ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ထိုသို့ဖြစ်လျက် သံတွေခဲကို စားခြင်းသည်သာ မြတ်၏ဟုအဘယ့်ကြောင့် ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်၊ (ဃ) ဝါကျအထိ ဖြေသည်။

(ဃ) ဝါကျသို့ အနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ (ဂ) ဝါကျဖြင့် ခဲတွေကို စားခြင်းကြောင့် တမလွန်၌ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်ဖြင့်လည်း ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သောအပိုင်းအခြားရှိသော ဒုက္ခ မခံစားရသည်ကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ လှည့်ပတ်၍ရအပ်သော ရဋ္ဌပိဏ္ဍကို စားခြင်းကြောင့် တမလွန်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော ဒုက္ခခံစားရပုံကို အန္ဓယအားဖြင့် ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာ ဆရာသည် (ဃ) မိန့်။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဃ) ဝါကျပြ လှည့်ပတ်၍ ရအပ်သော ရဋ္ဌပိဏ္ဍကို စားခြင်းကြောင့် တမလွန်၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့်လည်း ပိုင်းခြား၍ မသိနိုင်သော ဒုက္ခ ခံစားရပုံကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏၊လှည့်ပတ်၍ ရအပ်သော ရဋ္ဌပိဏ္ဍကိုသာ စားရုံမျှဖြင့်ထိုမျှ လောက်အပြစ်ရှိနိုင်ပါလော၊အဘယ်ကြောင့် အပြစ်ကြီးနိုင်ပါသနည်း။ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။(ဂ+ဃ)ဝါကျ-ကာရဏ/ယုတ္တိဒဠှီကရဏ၊ထိုတွင်

(ဂ)ဝါကျ-ဗျတိရေက။(ဃ) အန္ဓယ။(င)ဝါကျ-ဒဠှီကရဏ/ကာရဏ။

စာစပ်။ ။ဝေဿသု-တို့တွင်ပေးသောကြောင့်၊ အယောဂုဠောဝ-၌ နိဒ္ဒါရဏသမုဒါယ/ နိဒ္ဒါရဏီယအဖြစ်ဖြင့် စပ်၏။

နံပါတ် (၄)

ဒုစ္ဆာနော။ ။ **ဒုက္ခေန ဇာနိတဗ္ဗော ဒုစ္ဆာနော။**

ဒုစ္ဆာနပရိစ္ဆေဒံ။ ။ **ဒုစ္ဆာနော ပရိစ္ဆေဒေါ ယဿာတိ ဒုစ္ဆာနပရိစ္ဆေဒံ။**

ဒုစ္ဆာနပရိစ္ဆေဒ-ဟူသော သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သော အပိုင်းအခြားသည့် မှချ၊ထို...၏ ယ-ဟူသော အညပုဒ်အရ ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခနှင့် ကာလ+ကာလဂန္တစပ်ခြင်းသည့် ဌာန်။ယ-ဟူသော အညပုဒ်အရ ထို...သော ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သော အပိုင်းအခြားရှိသော ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခ ရ၏။

ဝုတ္တပ္ပကာရံ။ ။ **ဝုတ္တော ပကာရော အဿာတိ ဝုတ္တပ္ပကာရံ။** (ဒုက္ခံ)။

ပဏီတတရော။ ။ **ပဏီတာနံ ဝိသေသေန ပဏီတော ပဏီတတရော။**

သမ္ပရာယော။ ။ **သမ္ပရာယိတဗ္ဗောတိ သမ္ပရာယော။** (သံ+ပရေ+ဣ+ဏ)။

သံ+ပရ+ဣ-ဓာတ်အရ ကတ္တုဋ္ဌ-တမလွန်ဘဝသို့ ရောက်သော ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ

http://www.dhammadownload.com

ကဋ္ဌတ္တာရုပ်၏ဥပါဒ်သည် မှချ။ကမ္မဋ္ဌ-ကြိယာ တမလွန်ဘဝ-ဟူသော ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်၏ ပက္ကတူပနိဿယယသတ္တိ၊နာနက္ခဏိကကမ္မသတ္တိသည် ဖလူ။ဏာ-ပစ္စည်းအရ ထို သော တမလွန်ဘဝ-ဟူသော နောက်နောက်သော ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်ရ၏။

အယောဂုဠော။ ။ အယသာ နိဗ္ဗတ္တော ဂုဠော အယောဂုဠော။

သံနှင့်အခဲ ဝိကာရ + ဝိကာရီ အစပ်သမ္ဗန်သည် ဋ္ဌာန။

ကောဋ္ဌိပ္ပတ္တော။ ။ ကောဋိံ ပတ္တော ကောဋ္ဌိပ္ပတ္တော။

အထွတ်အထိပ်၏ရောက်သော မိစ္ဆာဇီဝနှင့်နိဿယ+နိဿိတစပ်ခြင်းသည် ဋ္ဌာန။

မိစ္ဆာဇီဝေါ။ ။ မိစ္ဆာ ဝိပရီတော အာဇီဝေါ မိစ္ဆာဇီဝေါ။

နံပါတ် (၅)

အယ = အယ + အ။ အယတိ နာနာကမ္မာရကိစ္စေသု ယောဂံ ဂစ္ဆတီတိ အယော။

ဂုဠ = ဂုဠ + အ။

ပဏီတ = ဖ + နီ + တ။

ဒုဇ္ဇာန = ဒု + ဉာ + နာ-ပစ္စည်း၊ အ-ပစ္စည်း။

ပရိစ္ဆေဒ = ပရိ+ဆိဒ+ဏ၊

ကောဋိ = ကုဋ္ဌ+ဣ။

ပတ္တ = ပ+အပ+တ။

နံပါတ် (၆)

(က)သုန္ဒရတာရော ပဏီတတာရော-ဖြင့် သေယျော-၌ ပသတ္ထပုဒ် + ဣယပစ္စည်း၊ ယင်းဣယ-ပစ္စည်း၏ ဝိသေသနအနက်၌ သက်၍ ပသတ္ထာနံ ဝိသေသေန ပသတ္ထော သေယျော-ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သည်ဟူသည် အလွန်ကောင်းခြင်း၊ အလွန်မွန်မြတ်ခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

အယော ဂုဠောဝ-ဖြင့် အယောဂုဠော-နောင် သဗ္ဗပဒံ သာဝဓာရဏံ-ဟူသည်နှင့် အညီ-ဝေ-အနက်ဆောင်၍ အနက်မှတ်သားအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဝါ-ဧဝ-သဒ္ဒါကျေသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။ ဘဝေယျ-ဖြင့် သေယျော-နောင် ဘဝေယျ ကြိယာ စပ်၍ အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကို သိစေသည်။တောဆု ဒွိသု-ဖြင့် အခြားအရာတို့၌ ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ရဋ္ဌပိဏ္ဍာ,အယောဂုဠနှစ်ပါးတွင် မြတ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်၊ သေယျော အယောဂုဠော ဘုတ္တော-ဟု သဒ္ဒတ္ထမအားဖြင့် အနက်ကို မမှတ်သားအပ်၊ အယောဂုဠော ဘုတ္တော သေယျော-ဟု အတ္ထက္ကမအားဖြင့် အနက်မှတ်သားအပ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

အယောဂုဠော / အယဂုဠော

http://www.dhammadownload.com

စောသမော လောပေ-သုတ်သို့ ဝါသဒ္ဒါ သီဟဂတိက-နည်းအားဖြင့် လိုက်လာသောကြောင့် သမာသ်အလယ် ဩလာမမြဲသည်ကို "အယကပလ္လ" ပုံစံထောက်၍ သိအပ်သောကြောင့် ဩလာ၊ မလာ နှစ်ပါဠိသင့်၊ (ရူ-၄၈၊ သုတ်)။

သဗ္ဗညုတဉာဏနုပိ / သဗ္ဗညုတညာဏနုပိ…

သဗ္ဗညုနော ဘာဝေါ သဗ္ဗညုတာ၊ကွစာဒိနှာ တာပစ္စယေ ရဿတ္တံ၊ဉာ-ဓာတ်သည် ဒွေဘော်ဌာနဖြစ်၍ တာ-ဖြစ်၏ အာ-နောင်ရောက်သောကြောင့် ညာ-ဟု ဒွေဘော်ရှိရမည်၊ ညာ-ဒွေဘော်သံယုတ်ဖြစ်၍ အာ-ကို ရဿပြု၊ သဗ္ဗညုတညာဏနုပိ-ပါဠိသင့်။

နံပါတ် (၉)

အယောဂုဠ။ ။အတူဖြစ်သော အလုံးအခဲ ထန်းလျက်သကာခဲ၏ ဂုဠ-အမည်ကိုအတူရှိသော သံလုံးသံခဲ၌ တင်စား သဒိသူပစာ၊ ရုဠ္ဍီ။

သေယျော သုန္ဒရတရော။ ။ထင်သော တရ-ပစ္စည်းဖြင့် မထင်သော ဣယပစ္စည်းကို သိစေတတ်သောကြောင့် ဂေါကဏ္ဍ-နည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ဒုက္ခံ အနုဘောတိ … ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် စိတ္တုပ္ပါဒ်။

(ကာယိကဒုက္ခအတွက်) ဒေါမနဿဝေဒနာ (စေတသိကဒုက္ခအတွက်)။

****

ဝါကျစဉ် (၁၀)

(က) **အညံ ဗျာကရိဿတိ** အရဟတ္တံ ဗျာကရိဿ။

(ခ) ပတ္တံ အာဂုသော အမေ့ဟိ အရဟတ္တံ၊ကတံ ကရဏီယန္တိ ဘိက္ခုနံ အာရောစေသုံ။

(ဂ) တေသံ မဂ္ဂေန အပ္ပဟီနကိလေသတ္တာ ကေဝလံ သမထဝိပဿနာဗလေန ဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသာနံ အပရေနေ သမယေန တတ္ထာရူပပစ္စယ သမာယောဂေ **ရာဂါယ စိတ္တံ နမတိ**။

(ဃ) ရာဂတ္ထာယ စိတ္တံ နမတီတိ အတ္ထော။

(င) ဓေ နယော ဣတရေသု။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၇၉။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)အညံ-သဒ္ဒတ္ထ၊ မုချတ္ထ၊ ဥပစာရတ္ထ ထင်စေလျက် -

အညံ-အထက် မဂ်သုံးပါး သိထားအပ်ပြီးသော သစ္စာလေးပါး အပိုင်းအခြားဖြင့် သိသောဉာဏ်ကို။(မုချတ္ထ)ဝါ-အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်ကို။(ဥပစာရတ္ထ)

(ဂ)ကေဝလံ-မဂ်ဖြင့် ပယ်ခြင်းမဖက် သက်သက်။တတ္ထာရူပပစ္စယသမာယော

http://www.dhammadownload.com

ဂေ-ထိုသို့သော သဘောရှိသော ရာဂ-စသည် ဖြစ်လောက်သော အကြောင်းနှင့်ပေါင်းမိသည်။သတိ-သော်။

(င)ဣတရေသု-၌ အပါဒါန်နှင့် ဣတရ-အရ -

ဣတာရေသု-ရာဂါယပိ စိတ္တံ နမတိ-ဟူသောပုဒ်မှ တစ်ပါးကုန်သော ဒေါသာယပိ စိတ္တံ နမတိ၊မောဟာယပိ စိတ္တံ နမတိ-ဟူသောပုဒ်တို့၌။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာသည် (က) ဝါကျဖြင့် အညာ-အရ အရဟတ္တဖိုလ်ကိုကောက်၍ ယင်းကို ပြောဆိုခြင်းတို့ အည် ဗျာကရီ သု-မည်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏၊ အဘယ်သို့ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ထိုရဟန်းတို့ ပြောဆိုကြပါကုန်သနည်း။အရဟတ္တဖိုလ်ပြောဆိုပုံကို အကျယ်အားဖြင့် မပြဆိုပြီလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျမိန့်။

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ) ဝါကျဖြင့် မဂ်ဖြင့် ကိလေသာကို မပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် တစ်ပါးသောအခါ၌ ရာဂ-စသည် ဖြစ်လောက်သောအကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိသော် ရာဂ-အကျိုးငှာ စိတ်ညွတ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏၊ထိုရာဂါယ၌ အာယ-သည် အဘာယ်ဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ်၍ အဘာယ်အနက်၌ သက်ပါသနည်း၊ နာ-ဝိဘတ်၏ကာရိယဖြစ်၍ ကရိဏ်းအနက်စသည်တို့၌ ဖြစ်ပါသလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဃ)မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ၊ (ဂ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ၊ (ဃ) ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ/ဝါကျာ ရမ္ဘ၊

(င) ဝါကျ-အတိဒေသ/ဝါကျာရမ္ဘ။

စာစပ် ။ ။တေသံ-တို့၏ ပေးသောကြောင့် အပ္ပဟီနကိလေသတ္တာ-ဝယ် တွ-ပစ္စည်း၌လည်းကောင်း၊ စိတ္တံ-၌လည်းကောင်း သမ္ဗန်/သမ္ဗန္ဓိစပ်။

(တစ်နည်း) တို့သည် ..ပေးသောကြောင့် ဘာဝယောဂ-၌စပ်။

နံပါတ် (၄)

အညာ။ ။ **အာ မရိယာဒံ ဇာနာတီတိ အညာ။**

အာ-ဟူသော ဥပသာရပုဒ်အရ မရိယာဒတ္တဘောဂဏ်ရ၏၊ဉာ်ဓာတ်အရ အရဟတ္တမဂ်၏လေးပါး အပိုင်းအခြားကို သိတတ်သော လက္ခဏာ ရ၏။ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်ကို ကာဏှုပစာအားဖြင့် ရ၏။သမ္မာသက်ပ္ပ-စသော သဟဇာတ်တရားတို့ကို နာနန္တရိကနည်းအားဖြင့် ရ၏။အ-ပစ္စည်းအရ ထို.. သော အရဟတ္တမဂ်ပညာရ၏။

အရဟတ္တ။ ။ **အရဟန္တဿ ဘာဝေါ အရဟတ္တံ။** (ရဟန္တာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်၊)

အပ္ပဟီနကိလေသာ။ ။ **အပ္ပဟီနာ ကိလေသာ ယေသန္တိ အပ္ပဟီနကိလေသာ။**

အပ္ပဟီနကိလေသတ္တံ။ ။ **အပ္ပဟီနကိလေသာနံ ဘာဝေါ အပ္ပဟီနကိလေသတ္တံ။**

အပ္ပဟီနကိလေသ-တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ မပယ်အပ်ကုန်သေးသော ကိလေသာရှိသော

http://www.dhammadownload.com

ရဟန်းတို့သည် မုချ။ထို··၏ တ္တ-ပစ္စည်းအရ မပယ်အပ်သေးသော ကိလေသာနှင့်နိဿယ + နိဿိတ စပ်ခြင်းသည် ဌာနူ၊တ္တ-ပစ္စည်းအရ ထို··သော မပယ်အပ်သေးသော ကိလေသာရှ၏။

ဝိက္ခမ္ဘိတာကိလေသာ။ ။ **ဝိက္ခမ္ဘိတာ ကိလေသာ ယေဟီတိ ဝိက္ခမ္ဘိတာကိလေသာ။**

ဝိက္ခမ္ဘိတာ။ ။ **ဝိက္ခမ္ဘိယန္တေတိ ဝိက္ခမ္ဘိတာ။**

ဝိ+ခဘိ/ခမ္ဘ-ဓာတ်အရ ကတ္တုဠ္ဌကြိယာ-ဖယ်ခွာပိတ်ဆို့တတ်သော သမထ ဝိပဿနာဉာဏ်၏ တဒင်္ဂပဟာနသတ္တိသည် မုချ။ကမ္မဋ္ဌကြိယာ-ကိလေသာ၏ ပကတူ ပနိဿယသတ္တိသည် မုချ။တ-ပစ္စည်းအရ ထို··သော ပယ်ခွာအပ်ပြီးသော ကိလေသာ ရှ၏။

တထာရူပပစ္စယသမာယောဂေ။ ။တံ့ထာ (တံ ရစ္စန်) ရူပံ ယဿာတိ တထာရူပေါ။

တထာရူပေါစ သော ပစ္စယော စာတိ တထာရူပပစ္စယော။

တထာရူပပစ္စယေန သမာယောဂေါ တထာရူပပစ္စယသမာယောဂေါ။

နံပါတ် (၅)

ပဟီန = ပ + ဟာ + တ။

မဂ္ဂ = မဂ္ဂ + အ။ နိဗ္ဗာနံ မဂ္ဂေတိ နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိဝါ မဂ္ဂီယတီတိမဂ္ဂေါ။

သမထ = သမု + ထ။

ဗလ = ဗလ + အ။ ဗလတိ အဘိဘဝတိ ပဋိပက္ခေတိ ဗလံ။

ရာဂ = ရန္ဇ + ဏ။

နံပါတ်စဉ် (၆)

(က)အရဟတ္တံ-ဖြင့် အည်-အရ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

(ဂ)**မဂ္ဂေန အပ္ပဟီနကိလေသတ္တာ**-ဖြင့် ရာဂအကျိုးငှာ စိတ်ညွတ်ခြင်းသည် မင်ဖြင့် ကိလေသာကို မပယ်နိုင်သည်၏အဖြစ်၊သမထဝိပဿနာအစွမ်းဖြင့် ကိလေသာ ကို ခွာသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ညွတ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

တထာရူပပစ္စယမာယောဂေ-ဖြင့် သမယေနဋ္ဌ သမယ-အရ ရာဂစသည်ဖြစ် လောက်သော အကြောင်းနှင့်ပေါင်းဆုံမိရာ အခါကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

သမထဝိပဿနာဗလေန/သမထဝိပဿနာဝသေန···

ယင်းအဋ္ဌကထာ၌ပင် သမာဓိဗလေန ကိလေသာ ဝိက္ခမ္ဘိတာ ဝိပဿနာဗလေန သခ်ါရာ သုပရိဂ္ဂဟိတာ (ဝိ၊ ဋ၊ ၂၊ ၈၀။) အဖွင့်ကို ထောက်၍ သမထဝိပဿနာဗလေန ပါဠ်သင့်၊ မအူ-၌ သမထဝိပဿနာဝသေန-ဟု ပါဠ်ရှိ၏၊ဝသ-သဒ္ဒါသည် အစွမ်းသတ္တိ

http://www.dhammadownload.com

အနက်ဟောနိုင်သောကြောင့် အမှားဟူ၍ မဆိုသာ။

(ဂ) ရာဂါယပိ စိတ္တံ နမတိ/ရာဂါယ စတ္တံ နမတိ...

ပါဠိတော်၌ ရာဂါယပိ-ဟု အပိသဒ္ဒါဖြင့် ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊အပိသဒ္ဒေါ စ ကေဝလံ ဒေါသမောဟတာယ စိတ္တံ နမတီတိ ဉာပေတိ ဟု ယောဇနာ-၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း ရာဂါယပိ-ဟု အပိ-သဒ္ဒါပါသော ပါဠ်သင့်။

(င) သေ နယော ဣတရေသု/ဧသေဝ နယော ဣတရေသု...

ပါဠိဂတိအားဖြင့် အာစာရပုဒ်နှောင်းသော် ဧဝ-သဒ္ဒါမဖက် သက်သက် သေနယော-ဟု ရေးထုံးရှိသောကြောင့် သေ နယော-ပါဌ်သင့်။

အာစာရပုဒ် ရှေး၌ရှိသော် ဧသေဝ နယော-ဟု ရေးထုံးရှိ၏။ (သေသပဒဒွယေ ဧသေဝ နယော၊ ပရိတ္တာရမ္မဏတိက်အဖွင့်)။

နံပါတ် (၈)

အည်း။ ။အကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၏အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်၌တင် ကာရဏူပစာ၊ နာနန္တရိကနည်း။

ရာဂါယ စိတ္တံ နမတိ။ ။ရာဂါယနှင့် စိတ္တံတို့ မကွဲပြားသည်ကို ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ။

(ရာဂအကျိုးငှာ စိတ်ညွတ်၏ဟူသည် ရာဂစိတ်ဖြစ်ခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟု ဆိုလိုသည်)။

တစ်နည်း-အကျိုးရာဂ၏အမည်ကို အကြောင်း ရာဂဖြစ်ရာ ဣဋ္ဌာရုံ၌တင် ဖလူ။

နံပါတ် (၁၀)

ဗျာကရိံသု-၌ ကရိဏ်းမပါ၌အရ မာနစေတသိက်ကို ကောက်။

အည်အရ-မုချဉပစာ၊နာနန္တရိက အရကောက် (၄)နံပါတ် ဉာဲကောက်ရှု။

****

ဝါကျစဉ် (၁၁)

(က) **အနဘိဇာနန္တိ** န အဘိဇာနံ။

(ခ) ယဿ ပန ယံ အနဘိဇာနံ သမုဒါစရတိ၊ဿဿ သန္တာနေ အနုပ္ပန္နော-ဉာဏေနစ အသဏ္ဍိကတောတိ အဘိဘူတော ဟောတိ။

(ဂ) တေနဿ ပဒဘာဇနေ အသန္တံ အဘူတံ အသံဝိဇ္ဇမာနန္တိ ဝတွာ အဇာနန္တော အပဿန္တော တိ ဝုတ္တံ။

(ဃ) **ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မန္တိ** ဥတ္တရိမနုဿာနံ ဈာယီနဉ္စေဝ အရိယာနဉ္စ ဓမ္မံ။

(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၀။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)ဝါကျ-စပ်ပုဒ်... သမုဒါစရေယျ၊

http://www.dhammadownload.com

(ခ) ယံ-အကြင်ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို။အဿ-ထိုရဟန်း၏။ဉာဏေန-ပဋိဝေဓဉာဏ်ဖြင့်။ဝါ-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်။ အတ္တိ မယှံ သော ဓမ္မော တိ ဟူ၍။သမုဒါစရတိ-ပြောဆို၏။ဝါ-သိစေ၏။

(ဂ) အဿ-ထို အနဘိဇာနံပုဒ်၏။

(ဃ) ဥတ္တရိမနုဿာနံ-ပကတိ လူတို့ထက် မြတ်သော။ဝါ-လူထူးလူမြတ်ဖြစ်ကုန်သော။

နံပါတ်(၂)

(ခ+ဂ) ဝါကျသို့ ဗျတိရေကစောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် အနဘိဇာနံကို န အဘိဇာနံ-ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။ယင်းသို့ဆိုသော် ပဒဘာဇနီပါဠိ၌ အနဘိဇာနန္တိအသန္တံ အဘူတံ အသံဝိဇ္ဇမာနံ-စသည်ဖြင့် မမိန့်ဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊အဘယ့်ကြောင့် အသန္တံ အဘူတံ အသံဝိဇ္ဇမာနံဟု မိန့်ဆို အပ်ပါသနည်း၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ+ဂ)ဝါကျမိန့်။ (ယသ္မာ ပနာတိအာဒိ အသန္တံ အဘူတံ အသံဝိဇ္ဇမာနန္တိ ဝေဘံ ကာရဏဝစနံ)(သာရတ္ထ)

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည် ပဒဘာဇနီ၌ပါဠိ၌ အဇာနန္တော၊ အပဿန္တော-ဟု မိန့်ဆိုတော်မူအပ်၏၊အသန္တံ အဘူတံ အသံဝိဇ္ဇမာနံဟု ဆိုက ပြီးရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် အဇာနန္တော အပဿန္တောဟု ထပ်၍ ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

မှတ်ချက် ။ ။ ဝတ္ထုကိုရှု၍ အနုသန္ဓေဆန်ဆန် တက်သည်။

(ဂ)ဝါကျသည် ဖလဝါကျဖြစ်၍ ရှီးရာတက်လိုသော် ... ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို မသိခြင်းဟူသည် ရဟန်းသန္တာန်၌ မဖြစ်ဖူးခြင်း, ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်မပြုနိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟု (ခ) ဝါကျဖြင့် ဖွင့်ပြအပ်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်ဆိုသဖြင့် အဘယ်အကျိုး ရအပ်ပါသနည်း၊ အကျိုးမရနိုရတ္ထကဟု မှတ်သားအပ်ပါသလော၊ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ကာရဏ၊ (ဂ) ဝါကျ-ဖလ၊ (ဃ) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။

စာစပ် ။ ။သွသဒ္ဒ ၌သော-သည်ပေးသောကြောင့်၊ ဟောတိ-၌ ကတ္တား+ ကံတို့ အဖြစ်ဖြင့်စပ်၊ကို-ပေးက အသန္တကတော-ဝယ် တ-ပစ္စည်း၌ ကမ္မ/ကမ္မိအဖြစ်ဖြင့် စပ်၊ သည် .. ပေးက အနုပ္ပန္နော-၌ တုလျက်/လိင်္ဂတ် အဖြစ်ဖြင့်စပ်။

နံပါတ် (၄)

သန္တိ။ ။ **သဟ အန္တိနာ ယော ဝတ္တတီတိ သန္တိ။** (မျက်စိနှင့်တကွ၊ဝါ-မျက်မှောက်) (နိရုတ္တိ ဒီပနီ၊ ၃၆)

သန္တိကတော။ ။ **သန္တိယော ကတော သန္တိကတော။**

အသန္တိကတော။ ။ **န သန္တိကတော အသန္တိကတော။**

န-အရ ပဋိသေဓဘောဂုဏ်ရ၍၊ထို.. ၏ မျက်မှောက်မပြုသောဓမ္မနှင့် ဂုဏ်

http://www.dhammadownload.com

+ဂုဏော စပ်ခြင်းသည် ဋ္ဌာန္တ၊ ပုဒ်လုံးအရ ထို ..သော မျက်မှောက်မပြုအပ်သောဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ ရှ၏။

ဈာယိနော။ ။**ဈာပေတီတိ ဈာနံ။ဈာနံ ယေသံ အတ္ထီတိ ဈာယိနော။**

ဈာနံ-အရ ဈာန်တရားမှချ။ထို..၏ ဈာယီပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ဋ္ဌာနီ+ဋ္ဌာနစပ် ခြင်းသည် ဋ္ဌာန္တ၊ဤ-ပစ္စည်းအရ ထို..သော ဈာနလာဘီ ပုဂ္ဂိုလ်ရှ၏။

နံပါတ် (၅)

သန္တာန = သံ + တနု + ဏ။။

အနုပ္ပန္န = န + ဥ + ပဒ + တ။

သန္တိ = သဟ+ အတ္ထ + ဣ။ (ဓာန်ဋီ)

အဘိဇာန = အဘိ + ဉာ + နာ + အန္တ။

နံပါတ် (၆)

(က)န **အဘိဇာနံ-ဖြင့်** အနဘိဇာနံ-ကို န အဘိဇာနံ အနဘိဇာနံ-ဟု ဝစနတ္ထ ပြု၍ အနံ-သည် န-၏ ကာရိယဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။(ပဒစ္ဆေဒ-တစ်နည်းဖော်)

(ဃ)**ဥတ္တရိမနုဿာနံ ဓမ္မံ-ဖြင့်** ဥတ္တရိမနုဿ-ကို ဥတ္တရိ စ တေ မနုဿာစာတိ ဥတ္တရိမနုဿာဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဥတ္တရိမနုဿာနံ ဓမ္မော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော-ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ်ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်၊**ဈာယိနံ့ဝေဝအရိယာနန္တိဖြင့်** ဥတ္တရိမနုဿ-အရ ဈာနလာဘီ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဘုရားစသော အရိယာတို့ကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ယသ္မာ ပန ယံ/ယသ္မာ ပနာယံ...

ယသ္မာ ပနာယံ-ဟု အချို့ပါဠိရှိ၏၊ အယံ ပုဂ္ဂလော သမုဒါစရတိ-ဟု အနက်သမ္ဗန်အပ်၏၊ယောဇနာအဆို ဂဏ္ဌိကို ထောက်၍ ယင်းအလိုယသ္မာပနာယံ-ပါဠိသင့်၊ သို့သော်လည်း **ယန္တိ ယံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ**-ဟု ဋီကာဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ယသ္မာ ပန ယံ-ဖါဠိသည်သာ ယုတ္တတရ။

နံပါတ် (၈)

သန္တာနေ အနုပ္ပန္နော ဉာဏေနစ အသန္တိကတော ...

သန္တာနေ အနုပ္ပန္နော-သည် အသန္တံ အဘူတံ-၏အကြောင်းကို ဟောသောသဒ္ဒါဖြစ်၏၊ဉာဏေန အသန္တိကတော-သည် အသံဝိဇ္ဇမာနံ-၏ အကြောင်းပြစကားဖြစ်၏၊ ဤသို့ အနက်အစဉ်အတိုင်း ယူအပ်သောကြောင့် ယထာက္ကမ-နည်း။

ပဒဘာဇနေ ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော-ပုဒ်ကိုဝေဖန်ကြောင်း ဉာဏ်၏ပဒဘာဇနေ-အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော အသန္တံ အဘူတံစသော ပဒဘာဇနီ ပါဠိတော်၌တင် ကာရဏူပစာ၊ နာနန္တရိကနည်း။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁၀)

(ဂ)ဝုတ္တံ-၌ တတ်အရ ဒေသနာဉာဏ်ပြဌာန်းသော မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၁၂)

(က) အတ္တုပနာယိကန္တိ အတ္တနိ တံ ဥပနေတိ၊အတ္တာနံ ဝါ တတ္ထ ဥပနေ တီတိ အတ္တုပနာယိကော၊တံ အတ္တုပနာယိကံ၊ဧဝံ ကတ္တာ သမုဒါစ ရေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။

(ခ) ပဒဘာဇနေ ပန ယသ္မာ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော နာမ ဈာနံ ဝိမောက္ခော သမာဓိ သမာပတ္တိ ဉာဏဒဿနံ ။ပ။ သုညာဂါရေ အဘိရတီ တိ ဧဝံ ဈာနာဒယော အနေကဓမ္မာ ဝုတ္တာ။

(ပ) တသ္မာ တေသံ သမ္ဗန္ဓံ ဝသေန အတ္တုပနာယိကဘာဝံ ဒဿေန္တော တေ ဝါ ကုသလေ ဓမ္မေ အတ္တနိ ဥပနေတီ တိ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသံ အကာသိ။

(ဃ) တတ္ထ ဓေတေ ဓမ္မာ မယိ သန္ဒိဿန္တီ တိ သမုဒါစရန္တော အတ္တနိ ဥပနေတိ အဟံ ဧတေသု သန္ဒိဿာမီတိ သမုဒါစရန္တော အတ္တာနံ တေသု ဥပနေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ (ဝိ၊ ဋ၊ ၂၊ ၈၀။)

****

နံပါတ် (၁)

(က) အတ္တုပနာယိကံ-မိမိ၌ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ကပ်ဆောင်တတ်သည်ကို။ ကတ္တာ၊ဝါ-မိမိကို ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၌ ကပ်ဆောင်တတ်သည်ကို။ကတ္တာ။

(ခ) ဘဂဝတော (ကတ္တား-ထည့်) ဝုတ္တာ။

(ဃ) တတ္ထ-တေ၀ါ ကုသလေ ဓမ္မေ-အစရှိသော ဝါကျ၌။ဝါ-ထိုအတ္တနိစသော ပုဒ်နှစ်ခုအပေါင်း၌။

နံပါတ် (၂)

(ခ+ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် အတ္တုပနာယိကံ-ပုဒ်ကို အတ္တနိ၊ အတ္တာနံဝါ ဥပနေတီတိ အတ္တုပနာယိကော၊တံ အတ္တုပနာယိကံ-ဟု ဝစနတ္တနှင့် ဝိဘတ်ကို ဧကဝုစ်ဝိဘတ်နှင့် ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏၊ထိုသို့ဆိုသော် ပဒဘာဇနီ၌ တေ ဝါ ကုသလေ ဓမ္မေ အတ္တနိ ဥပနေတိ -ဟူ၍ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် မဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ တံ ဝါ ကုသလံ ဓမ္မံ အတ္တနိ ဥပနေတိ-ဟူ၍ ဧကဝုစ်ဖြင့်သာ ဆိုသင့်သည်မဟုတ် ပါလော၊အဘယ့်ကြောင့် ပဒဘာဇနီ၌ ဗဟုဝုစ်ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ+ဂ) မိန့်။(မာတိကာနှင့်ပဒဘာဇနီဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏။)

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ဝါကျသို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ(က)ဝါကျဖြင့် မိမိ၌ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို၊ဝါ-မိမိကို ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၌ ဆောင်သည်ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏၊မိမိ၌ ဆောင်ပုံ, မိမိသို့ဆောင်ပုံကို အကျယ်အားဖြင့် မပြဆိုပြီလော၊အဘယ်၌ရှိလျှင် မိမိ၌ဆောင်ပုံ,မိမိသို့ဆောင်ပုံကို သိနိုင်ပါအံ့နည်း၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ) ဝါကျမိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)အတ္တာနံ ဝါစသည် ပဏ္ဍိတ္တရ၊တံ အတ္တုပနာသိကံ စသည် ပဏ္ဍိတ္တရ၊ ဒန္တဇ္ဈေဒနနည်းမှတစ်ပါး ဒန္တသောနေ-နည်းကိုပြ။ဇဝံ ကတ္ဝာ စသည် ပဒသံ ဝဏ္ဏနာမှတစ်ပါး သမ္ဗန္ဓသံဝဏ္ဏနာကိုပြ။(ခ+ဂ) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ၊ ထိုတွင် (ခ) ဝါကျ-ကာရဏ။(ဂ)ဝါကျ-ဖလ။ (ဃ) ဝါကျ ဝိတ္ထာရ၊အတ္တုပနာကာရကို ချဲ့ပြ။

နံပါတ် (၄)

ဉာဏဒဿနံ။ ။ ဇာနာတီတိ ဉာဏံ၊ ပဿတီတိ ဒဿနံ။
ဉာဏဉ္စ တံ ဒဿနဉ္စာတိ ဉာဏဒဿနံ။

ဉာဏ-အရ သိတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဂုဏ်သည် မုချ။ထို··၏ မြင်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော မဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာပညာနှင့် ဂုဏ် + ဂုဏေးစပ်ခြင်းသည် ဌာနူပုဒ်လုံးအရ ထို··သော သိတတ် မြင်တတ်သော ဉာဏ်ပညာရ၏။

သုညာဂါရံ။ ။ သုညဉ္စ တံ အဂါရဉ္စာတိ သုညာဂါရံ။
ဝိမောက္ခော။ ။ သုဋ္ဌု ဝိဝိစ္စေဟိ ဝါ မောက္ခော ဝိမောက္ခော။
သမာပတ္တိ။ ။ အရိယေဟိ သမာပဇ္ဇိယတေတိ သမာပတ္တိ။(သံ+ပဒ+တိ)။

သံ + ပဒ ကတ္တုပ္ပြကြိယာ-သမာပတ်သို့ရောက်သော အရိယာဖိုလ်၏ ရှေးအဖို့၌ ဖြစ်သော ဝေါဒါန်၊ဝါ-အနုလုံ၏ဥပါဒ်သည် မုချ၊ကမ္မဌ-အရိယာဖိုလ်၏ဥပါဒ်၊ဝါ-ဖလသမာပတ်၏ အနန္တရပစ္စယသတ္တိသည် ကာရဏူပစာ။တိ-ပစ္စည်းအရ ကာရဏူပစာ ရတ္တာအရွှိဖြင့် မှတ်အပ်သော ဥပ္ပါဒဝန္တဖြစ်သော အရိယာဖိုလ်, ဝါ-ဖလသမာပတ်ရ၏။

အနေကာဓ္ဓမ္မော။ ။ န ဧကော အနေကော၊အနေကာ စ တေ ဓမ္မာ စာတိ အနေကဓမ္မော။
ဗဟုဝစနံ။ ။ ဝုစ္စတီတိ ဝစနံ၊ ဗဟု စ တံ ဝစနဉ္စာတိ ဗဟုဝစနံ။
ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော။ ။ ဗဟုဝစနေန နိဒ္ဒေသော ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော။

နံပါတ် (၅)

မောက္ခ =	မုစ + ဏ။
သမာဓိ =	သံ+အာ+ဓာ+ဣ။ စိတ္တံ သမံ အာဓိယတိ အရမ္မဏေ ဌပေတီတိ သမာဓိ။
နိဒ္ဒေသ =	နိ + ဒိသ + ဏ။
သုည =	သုန + ဏျ။

http://www.dhammadownload.com

အတ္တ = အဒ + မန်။ သုခဒုက္ခံ အဒတိ ဘက္ခတီတိ အတ္တာ။,
အတ + တ။ အာ + တ + တ။

နံပါတ် (၆)

(က) အတ္တနိ တံ ဥပနေတီ-ဖြင့် အတ္တုပနာယိက-၌ အတ္တပုဒ်+ဥပနာယိကပုဒ်၊ဥပနာယိက-၌ ဥပရှေ့ရှိသော နီ+ဏ၊ယင်း-ဏပစ္စည်း၏ ကတ္တားအနက်၌သက်၍ ဥပနေတီတိ ဥပနယော ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဏိက -ပစ္စည်း၏ သောတ္တ-အနက်ဖြစ်၌ဖြစ်၍ ဥပနယော ဧဝ ဥပနာယိကောဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊အတ္တနိ ဥပနာယိကော အတ္တုပနာယိကော-ဟုသတ္တမီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္တပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊မိမိ၌ ဆောင်တတ်ဟူသည် အခြားတရားကို ဆောင်သည် မဟုတ်၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ဆောင်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်၊ အတ္တာနံဝါ တတ္တ ဥပနေတီဖြင့်-(ကိတ်+သွတ္ထတ္ထ၏)အတ္တာနံ ဥပနာယိကော အတ္တုပနာယိကော ဟု ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ မိမိကိုဆောင်ယူသည်ဟူသည် အခြားတရား၌ ဆောင်သည်မဟုတ်၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ-၌ ဆောင်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်းကောင်းသိစေသည်၊တံ-ဖြင့် အတ္တုပနာယိကပုဒ်၏ ကတ္တာ-ဟူသောပါဌသေသထည့်စွက်၍ အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

နံပါတ် (၇)

အဂါရံ / အာဂါရံ...

န ဂစ္ဆန္တီတိ အဂါ၊(ထမ္ဘာဒယော) တေ ရာတိ ဂဏှာတီတိ အဂါရံ၊ရဿဿ ဒီဃတ္တေ အာဂါရံ-ကို ထောက်၍ နှစ်ပါဌ်သင့်။

မယိ သန္တိဿန္တိ / မယိ သန္တိ...

ငါ၌ ရှိ၏ဟု တိုက်ရိုက်ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မရှိသည်ကို မဆိုလို၊သွယ်ဝိုက်၍ ပြောရာဖြစ်သောကြောင့် သန္တိဿန္တိ-ပါဌ်သင့်၊ ပါဠိတော်၌ အတ္ထိကြိယာရှိ၍ ယင်း၏ပရိယာယ် သန္တိကို ထည့်၍ ငါ၌ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မရှိ၏ဟု ပြောဆိုကလည်း အတ္တုပနာယိက-ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် သန္တိ-ပါဌ်လည်းသင့်။

နံပါတ် (၈)

ကုသလေဓမ္မေ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကဋ္ဌ,အာရောဂျဋ္ဌတို့၏ ကုသလဓမ္မ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော အာရောဂျဋ္ဌကုသလဓမ္မ၌ တင်စား၍ဆိုသောကြောင့် ဧကဒေသူပစာ၊ ရုဠှီ-နည်း။

ဉာဏဒဿနံ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ဉာဏ်ပညာအားလုံး၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော မဟာဂ္ဂုတ်လောကုတ္တရာပညာ၌ တင်စား-ဧကဒေသူ (ဂဏ္ဌိ)

ကိဥ္စာပိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ အဗျာကတောပိ အတ္ထိ၊အာရောဂျဋ္ဌေန ပန ဗာဟိတိကသုတ္တေ ဝိယ ကုသလေ ဓမ္မေ တိ ဝုတ္တံ ဋီကာ-ရှု၊ ဧကဒေသူနှင့် လွဲတတ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

(ကုသလ-အနက် အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကဋ္ဌ,အာရောဂျဋ္ဌဖြင့် စဉ်းစားပါ၊
အစိုးရအဖြေမှန် ဤအတိုင်းပေးသည်။)

သုညာဂါရ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော ကင်းဆိတ်ရာအိမ်၏သုညာဂါရအမည်ကို အပေါင်းဖြစ်သော ကင်းဆိတ်ရာ အရပ်ဌာနအားလုံး၌ တင် စာဒေသူ။

နပါတ် (၁၀)

ဝိမောက္ခ, သမာဓိ-အရ အရိယာမဂ်ကိုကောက်၊
ဝိမောက္ခတ္တိကေနစ သမာဓိတ္တိကေစ အရိယမဂ္ဂေါစ ဝုတ္တော။(ဝိဋ္ဌ၊၂။ ၈၅။)

****

ဝါကျစဉ် (၁၃)

(က) **ဤတ္ထိယာ ဝါတိ** အာဒိ ပန အာရောစေတဗ္ဗပုဂ္ဂလနိဒဿနံ။

(ခ) ဧတေသံ ဟိ အာရောစိတေ အာရောစိတံ ဟောတိ၊န ဒေဝမာရဗြဟ္မာနံ၊ နာပိ ပေတယက္ခတိရစ္ဆာနဂတာနန္တိ။

(ဂ) **ဤတိ ဓာနာဓိ ဤတိ ပဿာဓိတိ** သမ္ပဒါစရဏာကာရနိဒဿနမေတံ။

(ဃ) ပဒဘာဇနေ ပနဿ ဓာနာမဟံ ဧတေ ဓမ္မေ၊ပဿာမဟံ ဧတေ ဓမ္မေ တိကွဒံ တေသု ဈာနာဒီသု ဓမ္မေသု ဓာနနပဿနာနံ ပဝတ္တိဒီပနံ။

(င) အတ္ထိ စ မေ ဧတေ ဓမ္မာ တိ အာဒိ အတ္တုပနာယိကဘာဝဒီပနံ။
(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊၂၄၈၁။)

နပါတ်စဉ် (၁)

(ခ)ဝါကျပရိဝတ္တနယောဇနာ-ကသ္မာ? အရောစေတဗ္ဗပုဂ္ဂလနိဒဿနံ- ကြားအပ်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ပြကြောင်းဖြစ်သော။ဝစနံ-သည်။ဟောတိ-နည်း။ဟိ=ယသ္မာ၊ ဧတေသံ-တို့အား။ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ-ကို။အာရောစိတေ-သော်။အာရောစိတံ -ပြောပြခြင်းမည်သည်။ဟောတိ-၏။ဒေဝမာရဗြဟ္မာနံ-တို့အား။အာရောစိတေ အာရောစိတံ နဟောတိ၊ ပေတယက္ခတိရစ္ဆာနဂတာနမ္ပိ အာရောစိတေ အာရောစိတံ နာပိဟောတိ ဤတိတသ္မာ၊ အရောစေတဗ္ဗပုဂ္ဂလနိဒဿနံ ဟောတိ။

(ဃ)ပန-ဆက် အဿ-ထို ဤတိ ဓာနာဓိ, ဤတိပဿာဓိပုဒ်၏။

နပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ ဓောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် ဤတ္ထိယာ-စသော စကားသည် ပြောပြထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ညွှန်ပြကြောင်း စကားဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏၊ထိုစကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊အခြားသော ဒေဝမာရဗြဟ္မပေတယက္ခတိရစ္ဆာန်တို့သည်လည်း ပြောပြ ထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်နိုင်ရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ)မိန့်။
(ဤဝါကျမျိုး၌ ဗျတိရေက အာဘော်ထားရသည်ကို သတိပြုပါ)

http://www.dhammadownload.com

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ) ဝါကျဖြင့် ဉာတိဓာနာမိ, ဉာတိပဿာမိ-ဟူသော သဒ္ဒါသည် ပြောပြပုံအခြင်းအရာကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏၊ ထိုသို့ဆိုသော် ပဒဘာဇနီ၌ ဇာနာမဟံ ဧတေဓမ္မေ-ဟူ၍ စကားရပ် တစ်မျိုးမျိုးကိုသာ ပြောဆိုက လိုအပ်သောအနက် ပြီးရာသည် မဟုတ်ပါလော၊အဘယ့်ကြောင့် ပဒဘာဇနီ၌ စကားရပ်လေးမျိုးကို မိန့်ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်၊ (င) ဝါကျအထိ မျှော်သည်။

ကား ။ ဇာနာမဟံ ဧတေဓမ္မေ ပဿာမဟံ ဧတေဓမ္မေ-ဟူသော စကားရပ်နှစ်မျိုးသည် ရျာန်စသည်၌ သိခြင်း;မြင်ခြင်းတို့၏ ဖြစ်ပုံကိုပြ၏၊အတ္တိ စ ဧတေ ဓမ္မာ မယိ၊အဟဉ္စ ဧတေသု ဓမ္မေသု သန္ဒိဿာမိ-ဟူသော စကားရပ်နှစ်မျိုးဖြင့် အတ္တုပနာယိကအဖြစ်ကို ပြ၏၊ဤသို့ အရာနှစ်ပါးကို ဝေဖန်ခွဲခြား၍ ပြလိုသောကြောင့် ဟူလို။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဒဠှီကရဏာ/ကာရဏာတို့တွင် န ဒေဝမာရပြဟ္မာနံစသည် ဗျတိရေက။
(ဂ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ၊ (ဃ)ဝါကျ (င) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။ထိုတွင် (င)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ၊ အတ္တုပနာယိကအဖြစ် အဖို့တစ်ပါးပြ။

စာစဉ်။ ။(ခ) အာရောစိတေ-ဒသော် ပေးသောကြောင့်၊ ဟောတိ-၌ လက္ခဏ/လက္ခဏစပ်။

နံပါတ် (၄)

နိဒဿနံ။ ။ **နိဒဿေတီတိ နိဒဿနံ၊ နိဒဿေတိ ဧတေနာတိ နိဒဿနံ၊**

အာရောစေတဗ္ဗပုဂ္ဂလာ။ ။ **အာရောစေတဗ္ဗာ စ တေ ပုဂ္ဂလာ စာတိ အာရောစေတဗ္ဗပုဂ္ဂလာ။**

အာရောစေတဗ္ဗပုဂ္ဂလနိဒဿနံ။ ။ **တေသံ နိဒဿနံ အာရောစေတဗ္ဗပုဂ္ဂလနိဒဿနံ။**

အာရောစေတဗ္ဗပုဂ္ဂလ-အရ ညွှန်ပြထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မုချ၊ထို..၏ ညွှန်ပြတတ်သော သဒ္ဒါနှင့် ဝါစ္စ+ဝါစကစပ်ခြင်းသည် ဌာနူပစာရ်လုံးအရ ထို..သော ပြောဆိုထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါရ၏။

အာရောစိတံ။ ။ **အာရောစီယတေတိ အာရောစိတံ။**

အာရောစီယတေ အာရောစိတံ။

, ကတ္တုဗ္ဗကြိယာ-ပြောဆိုထတ်သော ရဟန်း၏သန္တာန်၌ အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ၊ ကမ္မဠ္ဌကြိယာ-ပြောဆိုအပ်သော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၏ သဟဇာတပစ္စယအာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူ၊တ-ပစ္စည်းအရ ထို .. သောဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မ ရ၏။

သမုဒါစရဏာကာရော။ ။ **သမုဒါစရဏဿ အာကာရော သမုဒါစရဏာကာရော။**

တဿ နိဒဿနံ၊

ပဝတ္တိဒီပနံ။ ။ **ဒီပေတိ ဧတေနာတိ ဒီပနံ၊ ပဝတ္တိယာ ဒီပနံ ပဝတ္တိဒီပနံ။**

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၅)

ဒေဝ = ဒိဝု + ဏ၊ ဒိဗ္ဗန္တိ ပဉ္စကာမဂုဏာဒီဟိ ကီဠန္တီတိ ဒေဝါ။

မာရ = မရ + ဏ၊ ကုသလဓမ္မေ မာရေတီတိ မာရော။

ပေတ = ပရ + ဣ + တ၊ ပရလောကံ ဧတိ ဂစ္ဆတီတိ ပေတော။ ရ-လောပေါ။

တိရစ္ဆာနဂတ = တိရ + အဉ္ဆ + ယု၊ တိရိယံ အဉ္ဆတီတိ တိရစ္ဆာနော၊တိရစ္ဆာနောဧဝ တိရစ္ဆာနဂတော။

နံပါတ် (၆)

အရိယံ ဝိသုဒ္ဓံ ဥတ္တမံ ဉာဏဒဿနန္တိ **အရိယဉာဏဒဿနံ**၊အလံ ပရိယတ္တံ ကိလေသ ဝိဒ္ဓံသနသမတ္ထံ အရိယဉာဏဒဿနမေတ္ထ ဈာနာဒိဘေဒေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ၊ အလံ ဝါ အရိယဉာဏဒဿနမဿာတိ **အလမရိယဉာဏဒဿနော**။(နာ-၈၁။)

ဝိသုဒ္ဓံ ဥတ္တမံ-ဖြင့် အရိယသဒ္ဒါ ဝိသုဒ္ဓအနက်၊ ဥတ္တမအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်၊ **အရိယံ ဉာဏဒဿနံ-ဖြင့်** အရိယဉ္စ တံ ဉာဏဒဿနဉ္စာတိ အရိယဉာဏဒဿနံ-ဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်။

ပရိယတ္တံ-ဖြင့် အလံသဒ္ဒါစွမ်းနိုင်ခြင်း သမတ္ထအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်၊ **ကိလေသဝိဒ္ဓံသနသမတ္ထံ-ဖြင့်** စွမ်းနိုင်ခြင်းဟူသည် ကိလေသာကို ဖျက်ဆီးခြင်း၌ စွမ်းနိုင်၏ဟူသောအဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်၊ကြွင်းသော **အပေါင်းသံဝဏ္ဏနာပါဌ်ဖြင့်** အလံ အရိယဉာဏဒဿနံ ဧတ္ထာတိ အလမရိယဉာဏဒဿနော-ဟု သတ္တမီဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထပြု၍ ဈာန်စသည်ပြားသော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ကောက်ယူအပ်သည်ကိုသိစေသည်။ အလံ ဝါ စသည်ဖြင့် ဆဋ္ဌီဗဟုဗ္ဗီ ဝစနတ္ထဖော်။

နံပါတ် (၇)

(င) ဓမ္မာတိအာဒိ / ဓမ္မာတိဣဒံ...

(ဃ) ဓမ္မေတိ ဣဒံ / ဓမ္မေတိ အာဒိ...

(င)အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် မယိ အဟဉ္စ ဧတေသု သန္ဓိဿာမိကို ယူအပ်သော ကြောင့် ဓမ္မာတိအာဒိ-ဟုရှု၍ ရှိသောပါဌ်သင့်။

(ဃ)အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် ယူအပ်သော အာဒိဝန်မရှိသောကြောင့် ဓမ္မေတိ ဣဒံ-ပါဌ်သင့်သည်။ (ပါဠိတော် ရှု)

နံပါတ် (၈)

(ခ)တိရစ္ဆာနဂတာနံ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော တိရစ္ဆာန်အားလုံး၏ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော လူစကားနားလည်သော တိရစ္ဆာန်တို့၌တင် ဧကဒေသူပစာ၊ ရုဠှီ-နည်း။

ဒေဝ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော သမ္မုတိဒေဝ၊ ဥပပတ္တိဒေဝ၊ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝတို့၏ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဥပပတ္တိဒေဝ-၌ တင် ဧကဒေသူပစာ။

ဆိုအပ်လတ္တံ့သော မာရ,ဗြဟ္မ,ယက္ခတို့မှ ကြွင်းသောနတ်ကို ယူအပ်သောကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

ပါရိသေသနည်း။

အာရောစိတေ အာရောစိတံ ဟောတိ။ ။အကြောင်းဖြစ်သော ဣတ္ထိစသည်တို့အား ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မပြောကြားရာ ရောက်သည်ကို ဆိုသဖြင့် အကျိုးဖြစ်သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မပြောကြားသဖြင့် ပါရာဇိကအာပတ်သို့ ရောက်သည်ကိုလည်း သိအပ်သောကြောင့် နာနတ္ထိကာ၊ကာရကဏ္ဍပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ဇာနာမိ, ပဿာမိ လိမ်လည်လှည့်ဖျားသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော မုသာဝါဒစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ကောက်အပ်၏။

****

ဝါကျစဉ် (၁၄)

(က) **ဝိသုဒ္ဓါပေက္ခောတိ** အတ္တနော ဝိသုဒ္ဓိံ အပေက္ခမာနော ဣစ္ဆမာနော ပတ္ထယမာနော။

(ခ) အယဉ္ဟိ ယသ္မာ ပါရာဇိကံ အာပန္နော၊တသ္မာ ဘိက္ခုဘာဝေ ဌတွာ အဘဗ္ဗော ဈာနာဒီနိ အဓိဂန္တုံ။

(ဂ) ဘိက္ခုဘာဝေါ ဟိဿ သဂ္ဂန္တရာယော စေဝ ဟောတိ မဂ္ဂန္တရာယော စ။

(ဃ) ဝုတ္တဉ္စေတံ "သာမညံ ဒုပ္ပရာမဋ္ဌံ၊ နိရယာယုပကဍ္ဎတီ" တိ။အပရမ္ပိ ဝုတ္တံ "သိထိလော ဟိ ပရိဗ္ဗာဇော၊ဘိယျော အာကိရတေ ရဇ န္တိ။

(င) ဣစ္စဿ ဘိက္ခုဘာဝေါ ဝိသုဒ္ဓိနာမ န ဟောတိ။ (ဝိဋ္ဌ၊၂။၈၃/၄။)

****

နံပါတ် (၁)

(က) ဝိသုဒ္ဓိံ အရ ပေါ်လွင်စေလျက်အနက် ...

ဝိသုဒ္ဓိ-စင်ကြယ်ကြောင်း လူ,ဥပါသကာ,အာရမ်စောင့်,သာမဏေအဖြစ်ကို။

(ခ) ဟိ၊ဆက်။အယံ-ဤရဟန်းသည်။

(ဂ) ဟိ-မှန်။အဿ-ထိုပါရာဇိကကျပြီးသော ရဟန်း၏။

(ဃ) ဓမ္မပဒေ၊နိရယဝဂ္ဂေ-၌။(အာစရ)၊ ဘဂဝတော-သည်။(ကတ္တား) ဒုပ္ပရာမဋ္ဌံ-မကောင်းသဖြင့် သုံးသပ်အပ်သော။သာမညံ-ရဟန်းအဖြစ်သည်။နိရယာယ-ငရဲအလို့ငှာ။ဝါ-ငရဲသို့။ဥပကဍ္ဎတိ-ဆွဲငင်၏။(သဒ္ဒတ္ထ) (တစ်နည်း) နိရယာယ ဥပကဍ္ဎတိ ငရဲ၌ဖြစ်စေ၏။(အဓိပ္ပာယတ္ထ)သိထိလော-လျော့သဖြင့် ပြုအပ်သော။ပရိဗ္ဗာဇော-ရဟန်းအကျင့်သည်။ဘိယျော လွန်စွာ။ရဇံ-ကိလေသာမြူကို။အာကိရတေ-လောင်းထည့်၏။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် ဝိသုဒ္ဓါပေက္ခ-ဟူသည် စင်ကြယ်ကြောင်း လူအဖြစ် စသည်ကို လိုလားတောင်းတခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ဝါ-

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိတော်၌ ဝိသုဒ္ဓါပေက္ခာတိ ဂိဟိဝါ ဟောတုကာမော-စသည်ဖြင့် မိန့်ဆိုအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် လူအဖြစ်စသည်ကို စင်ကြယ်ကြောင်းဟူ၍ လိုလားတောင့်တအပ်ပါသနည်း၊ ရဟန်းအဖြစ်သည်ပင် စင်ကြယ်ကြောင်းဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆဲရာ (ခ) ဝါကျဖြင့် ပါရာဇိကအာပတ်သို့ သင့်ရောက်ပြီးသူသည် ရဟန်းအဖြစ်၌တည်၍ ရှာနိစသည်ကို ရခြင်းငှာမဟုတ်ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ ထိုစကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ပါဠိတော်၌ အာပန္နော ဝိသုဒ္ဓါပေက္ခာ-ဟူ၍သာမညအားဖြင့်သာ ဟောထားသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဝါ-ပါရာဇိကကျသူသည် ရဟန်းအဖြစ်၌တည်၍ ရှာနိစသည်ကို ရခြင်းငှာ မထိုက်ဟူ၍ ပါဠိ၌ မဟောထားအပ်သည်မဟုတ်ပါလော၊ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရဝိုတွင် ယသ္မာ ဝါကျ၊ ကာရဏ၊တသ္မာ ဝါကျ-ဖလ။

(ဂ)ဝါကျ-ယုတ္တိဒဠှီကရဏ၊ (ဃ)ဝါကျ-အာဂမဒဠှီ၊ (င) ဝါကျ-နိဂုံး။

စာစပ် ။ ။(က) ပတ္တယမာနော-သည် ပေးသောကြောင့် ဟုတ္ဝာ-၌ စဉ်းငယ်စပ်၍ဝေဝဒေယျ-၌ ကတ္တား/ကတ္တိစပ်။

နံပါတ် (၄)

ဝိသုဒ္ဓိ။ ။ **ဝိသုဇ္ဈတိ တောယာတိ ဝိသုဒ္ဓိ။**

ဝိ +သုဓ - ဓာတ်အရ ကတ္တုဋ္ဌ -ပါရာဇိက အာပတ်၏အဘာဝဘောဂဏ်သည် -မှချ။ကရဏ်တ္တကြိယာ လူ့အဖြစ်စသည်၏ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူ။တိ-ပစ္စည်းအရ ထို ··သော လူ့အဖြစ်ရ၏။

သဂ္ဂေါ။ ။ **ပုညေန-သုဋ္ဌု အဇီယတေတိ သဂ္ဂေါ။**

အန္တရာယော။ ။ **အန္တရေ ဧတိ အာဂစ္ဆတီတိ အန္တရာယော။**

သဂ္ဂန္တရာယော။ ။ **သဂ္ဂဿ အန္တရာယော သဂ္ဂန္တရာယော။**

သဂ္ဂ-အရ နတ်ပြည်ရ၏၊ထို ··၏ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သော ပါရာဇိကအာပတ်နှင့် ဝါ-ဘိက္ခုဘာဝ-နှင့် ဝိသေသန+ဝိသေသျစပ်ခြင်းသည် ၌ာန။ပုဒ်လုံးအရ ထို··သော သဂ္ဂန္တရာယ်ဟူသော ဘိက္ခုဘာဝ၊ဝါ-ပါရာဇိက အာပတ်ရ၏။

သာမည်။ ။ **သမဏဿ ဘာဝေါ သာမည်။**

ဒုပ္ပရာမဋ္ဌံ။ ။ **ပရာမသီယတေတိ ပရာမဋ္ဌံ၊ ဒုဋ္ဌု ပရာမဋ္ဌံ ဒုပ္ပရာမဋ္ဌံ။**

ပရိဗ္ဗာဇော။ ။ **ပရိစဇိတွာ ဝဇတီတိ ပရိဗ္ဗာဇော။**

နံပါတ် (၅)

သဂ္ဂ = သု + အဇ + ဏ။

ဣစ္ဆမာနော = ဣသု + မာန။

http://www.dhammadownload.com

နိရယ = နိ + ဣ + ဏ။
ရဇ = ရန္ဇ + ဏ။

နံပါတ် (၆)

(က) **ဝိသုဒ္ဓိ အပေက္ခမာနော**-ဖြင့် ဝိသုဒ္ဓါပေက္ခော-ကို ဝိသုဒ္ဓိ+အပေက္ခော-ဟု ပဒစ္ဆေဒပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊အပေက္ခတီတိ အပေက္ခောဟု ဝစနတ္ထပြု၍၊ဏ-ပစ္စည်း ကတ္တုသာဓန-၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဝိသုဒ္ဓိ အပေက္ခော ဝိသုဒ္ဓါပေက္ခော-ဟု ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်းသိစေသည်။ **ဣစ္ဆမာနောဖြင့်** အပေက္ခော-၌ အပ+ဣက္ခ-ဓာတ်၏ ဓာတွနက် အနေကတ္ထတာ-အရ ဣသု-ဓာတ်၏ အနက်ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။(**တစ်နည်း**)ရှင့်ခြင်းဟူသည် အလိုရှိခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်၊**ပတ္ထယမာနော**-ဖြင့် အလိုရှိခြင်းဟူသည် တောင်းခြင်းပင်ဖြစ်၏-ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်၊**အတ္တနော**-ဖြင့် သမ္ဗန်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

သိထိလော / သထလော / သေထိလော / သ်ဋ္ဌိလော...

သိထလေန ကတော သေထိလော-ဟု (သိထိလာဂ္ဂါဟေန ကတော-ဟူသော ဋီကာကိုထောက်၍ ဘာသာဋီကာ ဝိဂ္ဂဟပြုပါသည်၊ယင်းအလို သိထိလ+ဏ ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့် သေထိလော-ပါဌ်သင့်။

သဟ-ခမာယံ၊ သဟိဿ သိထတ္တံ၊သဟိတု မလန္တိ သိထိလံ၊မောဂ်၊၇။၁၉၁။ အရ သိထိလ-ပါဌ်သင့်။

သံထ-သေဋ္ဌိလ္လေ၊သထတိ၊သထလော-ဟိ ပရိဗ္ဗာဇော၊ဘိယျော အာကိရံတေရစံ သိထိလော်တိပိ ပါဠိ ဒီဿတိ။နီတိ၊ဓာ။၇၃။ကို ထောက်၍ သထလော၊ သထိလော ပါဌ်တို့လည်းသင့်၊ (ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ၊ သထ-ဓာတ် ရှု။)

အဇာနမေဝံ / အဇာနမေဝ...

အဇာနမေဝါတိ ပါဌေ ဝေါတိ အဝဓာရဏတ္ထေ နိပါတော၊ အဇာနမေဝန္တိပါဌေ ယန ဝံ ဓာနာမိ,ဝံ ပဿာမီတိ အဝစန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ-သာရတ္ထကိုထောက်၍ နှစ်ပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

ဘိက္ခုဘာဝေါ ။ ။ အတူဖြစ်သော ရဟန်းအဖြစ်၏ဘိက္ခုဘာဝ-အမည်ကို အတူရှိသော ပါရာဇိကကျပြီးသော ရဟန်း၌တင်စား သဒိသူပစာ။

ရှေး၌ဖြစ်ဖူးသော အလားအားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်အပ်သောနည်းသည် ဘူတပုဗ္ဗဂတိက-နည်း မည်၏။ပုံစံ .. ဘိက္ခုဘာဝ-တည်း၊ ဤနည်း၌ ပါရာဇိကကျပြီး ရဟန်းကို ရဟန်းဖြစ်ဖူးဖြစ်ပြီးသော ရှေ့၌ ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့် ဘိက္ခုဘာဝဟု ဆိုသောကြောင့် ဘူတပုဗ္ဗဂတိက-နည်း။

ရဇ။ ။အတူဖြစ်သော ပကတိမြူ၏ ရဇ-အမည်ကို အတူရှိသော ကိလေသာ မြူ၌

http://www.dhammadownload.com

တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် သဒိသူပစာ၊ ရုဠ္ဌိ-နည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ဒုပ္ပရာမဋ္ဌ-၌ ခာတ်အရ ရဟန်းသီလကျိုးပြတ်အောင် လွန်ကျူးသော ရဟန်း၏ ဝီတိက္ကမစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၁၅)

(က) **ရာဂဿ ပဟာနန္တိ** အာဒိတ္တိကေ ကိလေသပ္ပဟာနမေဝ ဝုတ္တံ။

(ခ) တံ ပန ယသ္မာ မဂ္ဂေန ဝိနာ နတ္ထိ။

(ဂ) တတိယမဂ္ဂေန ဟိ ကာမရာဂဒေါသာနံ ပဟာနံ၊စတုတ္ထေန မောဟဿ။

(ဃ) တသ္မာ **ရာဂေါ ဓမေ ပဟီနော** တိ အာဒီနိ ဝဒတောပိ ပါရာဇိကံ ဝုတ္တံ။

(င) ရာဂါ **စိတ္တံ ဝိနီဝရဏတာတိ** အာဒိတ္တိကေ လောကုတ္တရစိတ္တမေဝ ဝုတ္တံ။

(စ) တသ္မာ **ရာဂါ မေ စိတ္တံ ဝိနီဝရဏံ** တိ အာဒီနိ ဝဒတောပိ ပါရာဇိကမေဝ။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၈၅။)

****

နံပါတ် (၁)

(ခ) ပန-ထိုသို့ပင် ကိလေသပ္ပဟာနကို ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။တံ-ထိုကိလေသာကို ပယ်ခြင်းသည်။

(ဂ) ဟိ-မှန်။**တစ်နည်း**-ဟိ-ယသ္မာ တတိယမဂ္ဂေန-ဖြင့်။ကာမရာဂဒေါသာနံ-တို့ကို။ပဟာနံ-သည်။ဟောတိ၊ စတုတ္ထေန-သော။မဂ္ဂေန-ဖြင့်။မောဟဿ-ကို။ပဟာနံ-သည်။တသ္မာ၊နတ္ထိ-သတည်း။

(ဃ) တသ္မာ-ထိုသို့ ကိလေသာပယ်ခြင်းသည် မဂ်နှင့်ကင်း၍ မရှိနိုင်သောကြောင့်။(ခ-ဝါကျသည် ဟိတ်ဖိုလ်ဝါကျ။ယင်းဝါကျကို ခွဲယူရမည်။ဂ-ဝါကျကို မခွဲယူအပ်)

နိယံ။ ။တသ္မာဆို၊ ဟိတ်၏ဖိုလ်၊ ခွဲဆိုမြဲထုံးစံ။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် ရာဂဿပဟာနံ-စသော တိကံ၌ ကိလေသာပယ်ခြင်းကိုသာ ဆိုအပ်၏ဟု ဖွင့်ဆိုအပ်၏။ကိလေသာပယ်ခြင်းကိုဆိုခြင်းမျှသည် ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကိုပြောရာ မရောက်သည်မဟုတ်ပါလော၊အဘယ့်ကြောင့် ကိလေသပဟာနမေဝ ဝုတ္တံ-ဟု ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျမိန့် ။

ကား ။ ။ကိလေသာပယ်ခြင်း၏မဂ်ကိစ္စ၏အဖြစ်ကြောင့် ကိစ္စ၏အစွမ်းဖြင့် မဂ်ကို ပြအပ်သောကြောင့် ဟူလို၊ (သံ့ရတ္တ)။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ခ) ဝါကျဖြင့် ကိလေသာပယ်ခြင်းသည် မဂ်နှင့်ကင်း၍ မဖြစ်ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ဖွင့်ပြအပ်ပါသနည်း၊ရာဂဿ ပဟာနံ စသည်ဖြင့် ရာဂ, ဒေါသ, မောဟပယ်အပ်သည်ကို သာမညအားဖြင့် ပါဠိတော်၌ဟော ဆိုသည်မဟုတ်ပါလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ/ကာရဏာ၊ (ဂ) ဝါကျ-ဒဠှီကရဏ/ကာရဏာ၊ ဝိတ္ထာရ၊ (ဂဏ္ဌိ) (ဃ)ဝါကျ-ဖလ။(င)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ၊ (စ)ဝါကျ-လဒ္ဓဂုဏ။

စာစပ်။ ။(ခ) မဂ္ဂေန-ကား နှင့် ပေးသောကြောင့်၊ ဝိနာ-၌ သဟာဒိယောဂ/သဟာဒိယောဂဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်။

နံပါတ် (၄)

ကိလေသပ္ပဟာနံ။ ။ **ကိလေသာနံ ပဟာနံ ကိလေသပ္ပဟာနံ။**

ကိလေသာ-အရ ကိလေသာမုချ။ထို··၏ ပယ်ခြင်းကြိယာနှင့် ပဟာတဗ္ဗ + ပဟာယကအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဌာန္ထ၊သမာသ်ပုဒ်အရ ထို··သော ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းရ၏။

ကိလေသော။	။ **စိတ္တံ ကိလိဿတီတိ ကိလေသော။**
တတိယော၊	။ **တိဏ္ဏံ ပူရဏော တတိယော။**
တတိယမဂ္ဂေါ။	။ **တတိယော မဂ္ဂေါ တတိယမဂ္ဂေါ။**
စတုတ္ထော။	။ **စတုန္နံ ပူရဏော စတုတ္ထော။**

စတု-သချာအရ လေးပါးကုန်သော မဂ်သည် မုချ။ထို··၏ ထ-ပစ္စည်းအရ အရဟတ္တမဂ်နှင့် အဝယဝီ/အဝယဝအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဌာန္ထ။တ-ပစ္စည်းအရ ထို··သော အရဟတ္တမဂ်ရ၏။

ဝိနီဝရဏတာ။ ။ **ဝိဂတံ နီဝရဏံ ယသ္မာတိ ဝိနီဝရဏံ၊ ဝိနီဝရဏမေဝ ဝိနီဝရဏတာ။ ဝိနီဝရဏဿ ဘာဝေါ ဝိနီဝရဏတာ။**

မှတ်ချက်။ ။သောတ္တ ကြံ့က စိတ္တံ-သည်။ဝိနီဝရဏတာ-ကင်းသော နီဝရဏရှိ၏။ ဘာဝတဒ္ဓိတ်ကြံသော်၊ စိတ္တံ-၏၊ ဝိနီဝရဏတာ-ကင်းသော နီဝရဏရှိသည်၏အဖြစ်သည်။

ဝိနီဝရဏ-အရ နီဝရဏဘရားတို့၏ ကင်းခြင်း,မရှိခြင်း,အဘာဝသည် မုချ။ ထို··၏ ယ-အညပုဒ်အရ လောကုတ္တရာစိတ်နှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ခြင်းသည် ဌာန္ထ။ယ အညပုဒ်အရ ထို··သော လောကုတ္တရာစိတ် ရ၏။(သောတ္တ-ဆက်ကောက်)

နံပါတ် (၅)

ပဟီန	=	ပ+ ဟာ + တ။
ဒေါသ	=	ဒုသ + ဏ။
မောဟ	=	မုဟ + ဏ။

http://www.dhammadownload.com

နီဝရဏ ≐ နီ + ဝရ + ယု။

နံပါတ် (၆)

(က) **ကိလေသပ္ပဟာနမေဝ**-ဖြင့် ရာဂ-အရ အနုသယရာဂစသည်ကို မယူအပ်။ ကိလေသာ ရာဂစသည်ကို ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

(င) **လောကုတ္တရစိတ္တမေဝ**-ဖြင့် ရာဂါ စိတ္တံ ဝိနီဝရဏတ္တ-အရ လောကုတ္တရာစိတ်ကို အရကောက်အပ်သည်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

(ဂ) **ကာမရာဂဒေါသာနံ / ရာဂဒေါသာနံ**...

ကာမရာဂံ သန္ဓာယ "တတိယမဂ္ဂေန ဟိ ရာဂဒေါသာနံ ပဟာန" န္တိ ဝုတ္တံ၊နပန ရူပရာဂအရူပရာဂေ သန္ဓာယ-ကို ထောက်၍ ရာဂဒေါသာနံ-ပါဌ်သာသင့်။

(ဂ) **တတိယ / တတိယ**...

တိယ-ပစ္စည်း၊ တီယ-ပစ္စည်းနှစ်မျိုးရှိနိုင်သောကြောင့် နှစ်ပါဌ်သင့်။

(င) **အာဒိတ္တိကေ/အာဒိတိကေ**...

တိကာဒီတို့၊ အာဒိဗျည်းမှာ၊ ဒွေဘော်သာတည်း-ဟူသော ဒွေဘော်လင်္ကာကြီးအရ အာဒိတ္တိကေ-ဟု ဒွေဘော်ရှိသော ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ကိလေသပ္ပဟာနံ ။ ။ အကျိုးဖြစ်သော ကိလေသာပယ်ခြင်း၏ ကိလေသပ္ပဟာနအမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော မဂ်၌တင်စား ...ဖလူပစာ၊ အဝိနာဘာဝ-နည်း။

ရာဂဒေါသာနံ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ကာမရာဂ၊ရူပရာဂ၊အရူပရာဂတို့၏ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ကာမရာဂ၌တင် ဧကဒေသျူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ရာဂေါ မေ ပဟီနော-၌ ဓာတ်အရ အနာဂါမိမဂ်ကို ကောက်၊

တ-ပစ္စည်းအရ ကာမရာဂကိုကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၁၆)

(က) **ဘဏိတဿ ဟောတီတိ** ဘဏိတေ အဿ ဟောတိ။

(ခ) ယံ ဝုတ္တဗ္ဗံ၊ တသ္မိံ ဝုတ္တေ ဟောတီတိ အတ္ထော။

(ဂ) အထ ဝါ ဘဏိတဿာတိ ဝုတ္တဝတော နိဋ္ဌိတဝစနဿ ဟောတီတိ။

(ဃ) ယော စေ ပုဗ္ဗဘာဂေပိ ဇာနာတိ၊ဘဏန္တောပိ ဇာနာတိ၊ဘဏိတ္ဝာပိ ဇာနာတိ "မုသာ မယာ ဘဏိတ" န္တိ။

(င) သော "ပဉ္စမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိံ" န္တိ ဘဏန္တော ပါရာဇိကံ အာပဇ္ဇတီတိ အယမေတ္ထ-ဒဿိတော။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(က) အသေ-ထိုရဟန်း၏။ ဖဝံ-ဤသို့သော အသိသည်။
(မအူ-၌ ဖဝံ စေတသာ ပရိဝိတက္ကော-ဟု ထည့်စပ်သည်)
(ခ) ယံ မုသာ-ကို။
(ဂ) ဝုတ္တဝတော-ဆိုအပ်ပြီးသော ချွတ်ယွင်းသော စကားရှိသော။
(င) သော-ထိုမပြောမီခဏ၊ ပြောဆဲခဏ ပြောပြီးခဏ၌ သိသောရဟန်းသည်။
ဗေတ္တ-ဤပုဗ္ဗေဝသေ-အစရှိသော ဝါကျ၌။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် ဘဏိတဿ ကို ဘဏိတေ+အဿ ဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုအပ်သည့်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏၊ဘဏိတေ-၌ တ-ပစ္စည်း၊သို့ဝိဘတ်၏အနက် တို့ကို မသိအပ်သေးသည် မဟုတ်ပါလော၊(ဘာ-ဋီ) တ-ပစ္စည်းသည် ပစ္စုပ္ပန်အနက်၊ သို့ဝိဘတ်သည် ရိုးရာအာဓာရအနက်၌ ဖြစ်ပါသလော၊(လျှဉ်းပါး)တ-ပစ္စည်း၊ သို့ဝိဘတ် တို့၏ အနက်တို့ကို အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။
(ဂ) ဝါကျသို့ အနုသန္ဓေ။ ။ယခုအခါ၌ ဘဏိတ-သဒ္ဒါကတ္တုသာဓနဖြစ်ပုံကို ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည်(ဂ)ဝါကျကို မိန့်။

ကတ္တုသာဓနေပိ ဘဏိတသဒ္ဒေါ ဟောတီတိ အာဟ 'အထ ဝါ' တိအာဒိ၊
(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဃ) ဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသောနည်းဖြင့် ရှေ့အဖို့ ၌လည်းကောင်း၊ပြောပြစဉ်၌လည်းကောင်း၊နောက်အဖို့၌လည်းကောင်း၊အကြင်ရဟန်းသည် မုသားပြောသည်ကို သိ၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၊ထိုသို့ကာလသုံးပါးလုံး၌ မုသားပြောသည်ကို သိသောရဟန်းအား အဘယ်သို့ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း၊ဖြစ်လာနိုင်ပုံကို ဆရာမပြဆိုပြီလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ၊ (ဂ) ဝါကျ-နယန္တရပက္ခန္တရ။(ဃ + င)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။
ပုဗ္ဗေဝဿ-ဟူသော ပါဠိတော်စကား၏ ပိဏ္ဍတ္ထအကျယ်ကိုပြ၊ထိုတွင် (ဃ) ဝါကျ-အနိယမ၊ (င) ဝါကျ-နိယမ။

စာစပ်။ ။ (က) အသေ-၏ ..ပေးသောကြောင့်၊ဖဝံ-၌ သမ္ဗန်/သမ္ဗန္ဓိစပ်။

နံပါတ် (၄)

နိဋ္ဌိတဝစနော။ ။ **နိဋ္ဌိတံ ဝစနံ အဿာတိ နိဋ္ဌိတဝစနော။**

နိဋ္ဌိတဝစန-ဟူသော သမာသ်ပုဒ်လုံးအရ ပြီးဆုံးသောစကားသည် မုချ၊ထို..၏ ယ-ဟူသော အညပုဒ်အရ စကားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် နိဿိတ+နိဿယစပ်ခြင်းသည် ဌာနူ၊ယ-အညပုဒ်အရ ထို ..သော အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်သောစကားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။
ပုဗ္ဗဘာဂေ။ ။ **ပုဗ္ဗေ ဥပ္ပန္နော ဘာဂေါ ပုဗ္ဗဘာဂေါ။**

http://www.dhammadownload.com

ပုဗ္ဗော စ သော ဘာဂေါစာတိ၊ ပုဗ္ဗဘာဂေါ။

ပုဗ္ဗ-အရ ရှေ့ကာလသည် မုချထို··၏ ဘာဂဟူသော နောက်ပုဒ်အရ အဖို့နှင့် ကာလ+ကာလဝန္တစပ်ခြင်းသည် ဌာနူပုဒ်လုံးအရ ထို·· သော ရှေ့အဖို့ရ၏။

ရှာန်။ ။ ပစ္စနိကဓမ္မေ ဈာပေတီတိ ဈာနံ။

ဈေ-ဓာတ်အရ သုဒ္ဓကတ္တာပြုကြိယာ ပစ္စနိကဓမ္မတို့၏ အဘာဝသည် မုချဟေတု ကတ္တာပြု-ဈာန်၏ ဝိကမ္ဘနသတ္တိသည် ယုဖလူ၊ယု-ပစ္စည်းအရ ထို··သော ဈာန်တရား ရ၏။

နံပါတ် (၅)

မုသာ = ပဋ္ဌမန္တ၊ဒုတိယန္တနိပါတ်။

ဘဏိတ = ဘဏ + တ၊

နိဋ္ဌိတ = နိ + ဌာ + တ။

ပုဗ္ဗ = ပုဗ္ဗ + အ။

ဘာဂ = ဘဇ + ဏ။ ဘဇီယတေ သေဝီယတေတိ ဘာဂေါ။

နံပါတ် (၆)

(က) **ဘဏိတေ အဿ**-ဖြင့် ဘဏိတဿကို ဘဏိတေ+အဿ-ဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်၊

(ခ) **ယံဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ တဿိုဝုတ္တေ**-ဖြင့် ဘဏိတေ၌ သို့ ဝိဘတ်သည် လက္ခဏ-အနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊တ-ပစ္စည်းသည် အတိတ်ကံ အနက်၌ သက်သည်ကို လည်းကောင်း၊ဘဏီယိတ္ထာတိ ဘဏိတံ-ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို လည်းကောင်းသိစေ သည်။

(ဂ) **ဝုတ္တဝတော**-ဖြင့် ဘဏိတ-၌ တ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တားအနက်၌ ဖြစ် သည်ကို သိစေသည်၊**နိဋ္ဌိတဝစနဿ**-ဖြင့် ယင်း တ-ပစ္စည်းသည် အတိတ်ကာလ၌ဖြစ် သည်ကိုလည်းကောင်း၊အဘဏီတိ ဘဏိတော-ဟု အတိက်ကတ္တုသာဓနဝစနတ္ထပြုအပ် သည်ကိုလည်းကောင်း၊ပြောပြီးသော ရဟန်းဟူသည် ပြောအပ်ပြီးသော စကားရှိသောအပြီး အဆုံးသို့ ရောက်သောစကားရှိသော ရဟန်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

မှတ်ချက်။ ။(က+ခ သံဝဏ္ဏနာအလို ဘဏိတေ+အဿဟုပြု၍ အဿ-ထိုရဟန်း ၏။ဘဏိတေ-ပြောအပ်ပြီးသော်၊ (ဂ) သံဝဏ္ဏနာအလို ဘဏိတဿ-ပြောပြီးသောရဟန်း ၏။ဤသို့အနက်ကြံရမည်၊၈-နံပါတ် မေးခွန်း၌ ကေသေသနည်း၊သိလေသနည်း၊ ပဒီပ နည်းတို့ ရနိုင်သည်ကို သတိပြုပါ။

နံပါတ် (၇)

ဝုတ္တဝတော/ဝုတ္တဝစနတော···

ဝုတ္တံ ဧတဿ အတ္ထီတိ ဝုတ္တဝါ၊ ဝန္တုပစ္စယော-ဟု ယောဇနာ၌ ဖွင့်သောကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

ဆဋ္ဌီ သ-ဝိဘတ်နှင့်တကွ ဿ-ကို တော-ပြု၍ ပြီးသောကြောင့် ဝုတ္တဝတော-ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၉)

ဘဏ္ဍဿောပိ ဓာနာတိ ။ ။အတူဖြစ်သော မုသားပြောစဉ် သိသောစိတ်၏ ဘဏ္ဍဿောပိ ဓာနာတိ-အမည်ကို အတူရှိသော အကြားအကြား၌ဖြစ်သော အခြားစိတ်တည်ခြင်း၌-တင်စား သဒိသူပစာ၊

ယေန စိတ္တေန မုသာဘဏာတိ၊တေနေဝ စိတ္တေန န သက္ကာ "မုသာဘဏာမိ" တိ ဓာနိတုံ၊ အန္တရန္တရာ ပန အညေန စိတ္တေန 'မုသာ ဘဏာမီ' တိ ဝုတ္တံ၊(သာရတ္ထ) **ပုဗ္ဗဘာဂ** ။ ။ရှေ့ကာလနှင့် အဖို့ မကွဲပြားသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ။

(င)ပဌမံရာနံ သမာပဇ္ဇိ။ ။အစိတ်ဖြစ်သော ပဌမဈာန်ကို မှတ်၍ဆိုသဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော ဒု-ဈာန်စသည်ကိုလည်း ရသောကြောင့် ဥပလက္ခဏ၊ နိဒဿန၊ ဧကဒေသူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ပဏ္ဍာပိ ဓာနာတိ ‥ သညာစေတသိက် ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။

****

ဝါကျစဉ် (၁၅)

(က) **ဝိတုဒ္ဒေန္တီတိ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဂစ္ဆန္တိ၊** ဝိတုဒေန္တိ ဝါ ပါဌော။

(ခ) အသိဓာရူပမေဟိ တိခိဏေဟိ လောဟတုဏ္ဍေဟိ ဝိဇ္ဈန္တီတိ အတ္ထော။

(ဂ) **သာ သုဒံ အဋ္ဌသံရံ ကရောတီတိ ဧတ္ထ သုဒန္တိ နိပါတော။**

(ဃ) သာ အဋ္ဌိသင်္ခလိကာ အဋ္ဌသံရံ အာတုရဿရံ ကရောတီတိ အတ္ထော။

(င) အကုသလဝိပါကာနုဘဝနတ္ထံ ကိရ ယောဓနေပ္ပမာဏာပိ-တာဒိသာ အတ္တဘာဝါ. နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊ပသာဒုဿဒါစ ဟောန္တိ ပက္ကဂဏ္ဍသဒိသာ။

(ဝိ၊ ဋ၊ ၂။ ၉၇။)

****

နံပါတ် (၁)

(က) အတ္တိကြီးယာ-ထည့်၍ အနက်ပေး …

(ခ) လောဟတုဏ္ဍေဟိ-သံဖြင့် ပြီးကုန်သော နှုတ်သီးတို့ဖြင့်။ဝါ-သံဝါးခြမ်းစိပ်နှင့် တူကုန်သော နှုတ်သီးတို့ဖြင့်။

(ဃ) သာအဋ္ဌိကသင်္ခလိကာ-ထိုစုအပ်သော အရိုးတို့ရှိသော ပြိတ္တာသည်။ ပါ-သံကွင်းဆက်ကဲ့သို့ အရိုးများ ဆက်နေသောအရိုးစုပြိတ္တာသည်။အဋ္ဌသံရံ-နှိပ်စက်အပ်သူတို့၏ အသံကို။

(င) ပက္ကဂဏ္ဍသဒိသာ-မှည့်ရင့်သော အနာနှင့်တူကုန်သည်လည်းကောင်း။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ ဓောဒနာ။ ။ဆရာ ကာ) ဝါကျဖြင့် ဝိတုဒေန္တိ-ဟု ပါဌ်တစ်မျိုးရှိနိုင်ပုံ

http://www.dhammadownload.com

ကိုလည်း ဖွင့်ပြအပ်၏၊ဝိတုဒ္ဒေန္တိ-ပါဌ်သည့်သာ ဝိတုပုဒ်၏ ဝိတုဒ္ဒန-အနက် ရှေ-ဓာတ်၏ ပွဲခြင်း ဂတိအနက်ရှိကြ၍ အတ္ထယုတ္တိရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် ဝိတုဒေန္တိ ဟု ပါဌ်တစ်မျိုး ရှိနိုင်ပုံကို ဖွင့်ပြသော ဆရာစကား အဘယ်သို့သော အတ္ထယုတ္တိဖြင့် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) ဝါကျမိန့်။

မှတ်ချက်။ ။ဝိတုဒေန္တိတိ ဝါ ပါဌော ဟူသော နယဋ္ဌရပါဋ္ဌိကို အတ္ထယုတ္တိပြလို၍ ထောက်ခံသည်ဟု ယူဆပါသည်၊ အတ္ထော-ရှု၍ ဝိတ္ထာရတက်ကလည်းသင့်မည်။

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ) ဝါကျဖြင့် သာ သုဒ် အဋ္ဌသာရဲ့ ကာရောတိ-၌ သုဒ်-သဒ္ဒါအနက်မရ၊နိပါတ်မျှဖြစ်သည်ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏၊အနက်မရ နိပါတ်မျှဖြစ်သည် ကို အဘယ်သို့ သိအပ်ပါသနည်း၊နိပါတ်ပုဒ်တို့သည်လည်း ဆိုင်ရာအနက်ကို ဟောဆိုထွန်း ပြကြသည် မဟုတ်ပါလော။ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)ဝိတုဒေန္တိပိ ပါဌော-နယဋ္ဌရဝါကျ။(ခ)ဝါကျ-ဒဋ္ဌိကရဏ၊(တစ်နည်း) ဝိတ္ထာရ၊ ဝိတုဒေန္တိ-ဟု ပါဌ်တစ်မျိုး ရှိနိုင်ပုံ ယုတ္တိပြ၊ (ဂ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။ (ဃ)ဝါကျ-ယုတ္တိဒဋ္ဌိကရဏ/ဝိတ္ထာရ၊သုဒ်-ပုဒ်၏အနက်မဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်ပုံ အတ္ထယုတ္တိပြ။(င)ဝါကျ-ကာရဏ၊ နာကျင်ခြင်း၏အကြောင်းပြ၊ ဝါ-ဝါကျာရမ္ဘ။

နံပါတ် (၄)

အသိဓာရာ။ ။ အသိနော ဓာရာ အသိဓာရာ။

အသိဓာရူပမာ။ ။ **အသိဓာရာဧဝ ဥပမာ ဧတေသန္တိ အသိဓာရူပမာ။**

အသိဓာရူပမာ-ဟူသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ပုဒ်လုံးအရ သန်လျက်သွားဟူသော ဥပမာသည် မုချ၊ထို..၏ တေ-ဟူသော အညပုဒ်အရ သံနှုတ်သီးနှင့်သဒိသ+ သဒိသီ စပ်ခြင်းသည် ဌာန၊ တေ-အညပုဒ်အရ သန်လျက်နှင့်တူသော သံနှုတ်သီးရ၏။

လောဟတုဏ္ဍာနိ။ ။ **လောဟေန သဒိသာနိ တုဏ္ဍာနိ လောဟတုဏ္ဍာနိ။**

လောဟေန ပကတာနိ တုဏ္ဍာနိ လောဟတုဏ္ဍာနိ။

လောဟ-အရ သံသည်မုချ၊ထို..၏ သံကြောင့်ပြီးသော နှုတ်သီးနှင့် ဝိကာရ ဝိကာရီ စပ်ခြင်းသည် ဌာန၊ပုဒ်လုံးအရ ထို..သော သံဖြင့်ပြီးသော နှုတ်သီးရ၏။

အဋ္ဌသာရော။ ။ **အဋ္ဌီယတေတိ အဋ္ဌော၊ အဋ္ဌာနံ သရော အဋ္ဌသာရော။**

အာတုရဿရော။ ။ **အာတုရာနံ သရော အာတုရဿရော။**(ဘာဋီ-နာကျင်သူတို့၏အသံ)

အာတုရဿရော။ ။ **အာတုရောစ သော သရောစာတိ အာတုရဿရော။** (မဒူ)၊

နာကျင်သောအသံ၊

အဋ္ဌိကသခ်လိကာ။ ။ **အဋ္ဌိယေဝ အဋ္ဌိကံ၊ သခ်လံ ဝိယာတိ သခ်လိကာ၊**

အဋ္ဌိကမေဝသခ်လိကာ အဋ္ဌိကသခ်လိကာ၊

ပသာဒုဿဒါ။ ။ **ပသာဒါ ဥဿဒါ ယေသန္တိ ပသာဒုဿဒါ၊**

http://www.dhammadownload.com

ပဏ္ဍုပလာသော။ ။ ပဏ္ဍော စ သော ဂဏ္ဍောစာတိ ပဏ္ဍုပလာသော၊
ပဏ္ဍုပလာသဒိသာ။ ။ တေန သဒိသာ ပဏ္ဍုပလာသဒိသာ၊
အတ္ထာဘာဝေါ။ ။ အတ္ထာဏ္ဍတိ ဘဝန္တိ ဗုဒ္ဓိသဒ္ဒါ ဧတ္ထ တေနေတေသွာဝါတိ အတ္ထာဘာဝေါ။

ဘူ-ဓာတ်အရ ကတ္တုပ္ပကြိယာ-အတ္ထဟူသော နာမပညတ်ကို သိသော ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့်ဤအတ္ထဟူသော ဝစီဘေဒသဒ္ဒါ၏ ဥပါဒ်သည် မုချ။အဓိကရဏတ္ထ-ထို အားတပ်သော ခန္ဓာပဉ္စကဒြပ်၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလု။အတ္ထ-ဟူသော ရှေ့ပုဒ်အရ ခန္ဓာပဉ္စကကိုစွဲ၍ အတ္တ-ဟု သမုတ်အပ်သော နာမပညတ်သည်မုချ၊ ယင်း၏အသိဉာဏ်နှင့် အပေါင်း+အစိတ်၊အာရုံ+အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် ဆက်ခြင်းသည် ဌာန၊ သမာသ်ပုဒ်အရနှင့် ဏ-ပစ္စည်းအရ ထို... သော ခန္ဓာပဉ္စကဒြပ်ရှ၏။

နံပါတ် (၅)

အသိ = အသု + ဣ၊ အဿတေ ခိပီယတေတိ အသိ။
ဓာရ = ဓရ၊ ဓာ + ဏ၊ ဝေဂံ ဓာရေတီတိ ဓာရံ။
လောဟံ = လူ + ဟ၊ လုနာတိ ဓေနာတိ လောဟံ။
တုဏ္ဍ = တဒိ + အ၊ တန + ဍ။
အာတုရ = အာ + တုရ + အ။
အဋ္ဌိ = အသု + ဋိ၊ အသတိ ခေပေတိ အတ္ထာနန္တိ အဋ္ဌိ။
ယောဇေ = ယုဇ + ယု + ၊
ဥဿဒ = ဥ + သဒ + အ။
ပဏ္ဍ = ပစ + ဏ။
ဂဏ္ဍ = ဂဒိ+အ၊ ဂမု+ဍ။
သခ်လိက = သံ+ခလ+အ၊ ဘုသံ ခလတိ အနေနာတိ သခ်လံ။

နံပါတ် (၆)

(က) **ဝိနိဝိဋ္ဌတွာ ဂဏ္ဍန္တိ-ဖြင့်** ဝိတုဒေန္တိ-၌ ဝိတုပုဒ်+ဒေ-ဓာတ်၊ဝိတု-၌ ဝိပုဗ္ဗ+တုဒ ဓာတ်၏ထိုးဆွခြင်းအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဝိတုဗ္ဗ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဗ္ဗ-ကို ချေ၍ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း၊ဒေ-ဓာတ်၏ ဂတိ-အနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

(ဃ) **အဋ္ဌိကသခ်လိကာ-ဖြင့်** တ-သဒ္ဒါသည် အရိုးစုပြိတ္တာကို စွဲယူသုံးသပ်အပ်သည်ကို သိစေသည်၊**အာတုရဿရံ-ဖြင့်**အဋ္ဌ-သဒ္ဒါသည် အာတုရသဒ္ဒါ၏အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။(တစ်နည်း) အာတုရသဒ္ဒါ၏ပရိယာအဖြစ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ဝိတုဒေန္တိ/ဝိတုဓေန္တိ/ဝိတုဏ္ဍေန္တိ...

http://www.dhammadownload.com

ဝိနိစ္ဆိတ္ဝာ ဒေန္တိ။ပ။ဂစ္ဆန္တိ၊သာရတ္ထနှင့် ဒိ (ဒေ)ဓာတ် ဂတိအနက်၌ ဖြစ်သော ကြောင့် ဝိတုဒေန္တိ-ပါဌ်သင့်၊ ဝိတုဓေန္တိ၊ ဝိတုဇ္ဇောန္တိ-ပါဌ်တို့မသင့်၊ (ဘာဋီ) ဝိတုဇ္ဇောန္တိ၊ဝိ+ တုဋ္ဌိ-ဓာတ်-ပီဋနတ္ထ၊တုဇ္ဇတိ ဓောနာတိတုဇ္ဇံ၊ (နှုတ်သီး)ဓာတွတ္ထ၌ဆိုသောကြောင့် ဝိတုဇ္ဇောန္တိ-ပါဌ်သင့်နိုင်၏။

ဝိတုဒန္တိ/ဝိတုဒေန္တိ…

တုဒ-ဓာတ်သည် ဘူဝါဒိဖြစ်၍ ဝိတုဒေန္တိ-ဟု မရှိစေရ-ဟု ဘာ-ဋီဆိုသော ကြောင့် ဝိတုဒန္တိ-ပါဌ်သင့်။

တိခိဏေန/တိခိနေန…

တိဇ-နိသာနေ၊ဣနော၊ဇဿခေါ၊ဏတ္တံ၊တိခိဏံ ဓာန်ဋီ၊ဂ၁၁။ဂါထာ၌ဆိုသော ကြောင့် တိခိဏေန-ပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

ပသာဒုဿဒါ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ပသာဒရုပ်၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ကာ ယပသာဒ၌ တင်စား ‥ကေဒေသျူပစာ၊ ရှုဋီနည်း။

လောဟာတုဏ္ဍေဟိ ။ ။အတူဖြစ်သော သံနှုတ်သီး၏ လောဟတုဏ္ဍ-အမည်ကိုအတူ ရှိသော သံနှုတ်သီးကဲ့သို့ ထက်သော လင်းတ, ကျီး, စွန် နှုတ်သီးတို့ ၌တင်သဒိသူ။

နံပါတ် (၁၀)

အဋ္ဌဿရံ-အရ ဒေါသမူစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော သဒ္ဒရုပ်ကို ကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၁၈)

(က) **ဘိက္ခူ ဥဇ္ဈာယန္တိတိ** ယေသံ သာ ပေတူပပတ္တိ အပ္ပစ္စက္ခာ၊ တေ ဥဇ္ဈာယန္တိ။

(ခ) ဘဂဝါ ပန ထေရဿာနုဘာဝံ ပကာသေန္တော **"စက္ခုဘူတာ ဝတ ဘိက္ခဝေ သာဝကာ ဝိဟရန္တိ"**တိ အာဒိမာဟ။

(ဂ) တတ္ထ စက္ခုဘူတံ ဇာတံ ဝေသန္တိ **စက္ခုဘူတာ**။

(ဃ) ဘူတစက္ခုကာ ဥပ္ပန္နစက္ခုကာ စက္ခုံ ဥပ္ပါဒေတွာ ဝိဟရန္တီတိ အတ္ထော။

(င) ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။

(စ) **ယတြ ဟိ နာမာတိ ဗ္ဗေ ယတြာတိ** ကာရဏဝစနံ။**(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၇။)**

****

နံပါတ် (၁)

(က) သာပေတူပပတ္တိ-ထိုပြိတ္တာ၏ဖြစ်ခြင်းသည်။ဝါ-ကို။(သဒ္ဒတ္ထ)ဝါ-ပြိတ္တာ ၏ပဋိသန္ဓေသည်။ဝါ-ကို။(အဘိဓေယျတ္ထ)ဝါ ပြိတ္တာ၏အတ္တဘောသည်။ဝါ-ကို။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလာနော ဥလ္လပတီတိ-ဟူ၍

http://www.dhammadownload.com

ဥဒ္ဒါယန္တိ-ကုန်၏။ ဥဒ္ဒါယနာကာရပါဠိထည့်။

(ခ) ထေရဿ-အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ထေရ်မြတ်၏။ (အဘိဓေယျတ္ထ)။

(ဂ) တတ္ထ-ထိုစက္ခုဘူတာဝတ-အစရှိသောဝါကျ၌။တေသံ-ထိုသာဝကတို့၏။ တေ-ထိုသာဝကတို့သည်။ဟု စပ်ပုဒ်များထည့်။

(င) ဒုတိယပဒေပိ-ဉာဏဘူတာ-ဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌လည်း။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာမြတ်စွာဘုရားသည် ပါဠိတော်၌ စက္ခုဘူတာ ဝတ ဘိက္ခဝေ သာဝကာ ဝိဟရန္တိ-ဟူ မိန့်ဆိုတော်မူအပ်၏၊အဘယ့်ကြောင့် ထိုစကားကိုဘုရားရှင် မိန့်ဆိုတော်မူ အပ်ပါသနည်း၊သာဝကတို့ကို ချီးမွမ်းတော်မူလိုသောကြောင့်။ထိုစကားကို မိန့်ဆိုတော်မူ အပ်ပါသလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဃ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ)ဝါကျဖြင့် စက္ခုဘူတာ-ပုဒ်ကို စက္ခု ဘူတံ တေသန္တိ စက္ခုဘူတာ-ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ဝစနတ္ထကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏၊ယင်းစက္ခုဘူတာ-ဟူသောပုဒ်၌ ပါဠိရှိတိုင်း အနက်ကို မှတ်သားအပ်ပါသလော၊အဘယ်သို့မှတ်သားအပ်ပါသနည်း။ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ+ဃ) ဝါကျတို့ဖြင့် စက္ခုဘူတာပုဒ်၏ ဝစနတ္ထနှင့် သဒ္ဒတ္ထတို့ကို ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏၊ဉာဏဘူတာ-ဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌ အဘယ်သို့မှတ်သား အပ်ပါသနည်း၊စက္ခုဘူတာ-ပုဒ်၌ ဆိုအပ်သောနည်းမှ တစ်ပါးသောနည်းဖြင့်လည်းမှတ်သား အပ်ပါသလော။(ဓဝ-ကိုရှု)။(တစ်နည်း)စက္ခုဘူတာ-ဟူသော ပုဒ်၌သာထိုနည်းကို သိအပ်ပါသလော။ (အပိရှု)၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (င) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ/ပက္ခန္တရ။(ဂ) ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။(ဃ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ/ ပက္ခန္တရ/ဝိတ္ထာရ။ (င) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ။(စ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ။

နံပါတ် (၄)

ပစ္စက္ခာ။ ။**အက္ခဿ ပတိမုခါ ပစ္စက္ခာ။ (နု ပစ္စက္ခာ အပ္ပစ္စက္ခာ)**

အက္ခ-အရ စက္ခုန္ဒြေမှုချ။ထို..၏ ရှေ့ရှုဖြစ်သော ပြိတ္တာနှင့် အာရုံ+ အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဌာန၊ ပုဒ်လုံးအရ ထို..သော စက္ခုန္ဒြေ၏ ရှေ့ရှုဖြစ်သော ပြိတ္တာရ၏။

ကာရဏာဝစနံ။ ။ **ဝုစ္စတီတိ ဝစနံ၊ ကာရဏဿ ဝစနံ ကာရဏာဝစနံ။**

ကာရဏံ။ ။ **ကရောတိ အတ္တနော ဖလန္တိကာရဏံ။**

ကာရ-ဓာတ်အရ ကတ္တုဒြ-အကျိုးတရား၏ဥပါဒ်သည် မှချ။ကမ္မဒြကြိယာ-အကြောင်းတရား၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူ။ယု-ပစ္စည်းအရ ထို..သော အကြောင်းတရားရ၏။(ဓနကပဟိတ်)

http://www.dhammadownload.com

ပကာသေန္တော။ ။ **ပကာသေတီတိ ပကာသေန္တော။**

ပ + ကာသ-ဓာတ်အရ သုဒ္ဓကတ္တုဖြ - ထင်ရှားသော ထေရ်၏အာနုဘော်သည် မုချ။ဟေတုကတ္တုဖြ-ဘုရားရှင်၏ ဒေသနာဉာဏ်၏ အာရမ္မဏပစ္စသတ္တိသည် ဖလု။ ဏေ-ပစ္စည်းအရ ရူပသိဒ္ဓိမတ္တပဒသိလိဋ္ဌတာ ဘောဂဏ်ရ၏။အန္တ-ပစ္စည်းအရ ထို··သော မြတ်စွာဘုရားရ၏။

အာနုဘာဝ။ ။ **အနု ပုနပ္ပုနံ တံ သမ်ဂ် ဘာဝေတိ ဝမ္ဘေတီတိ အနုဘာဝေါ။**

အနုဘာဝေါ ယေဝ အာနုဘာဝေါ။

နံပါတ် (၅)

အဂ္ဂ = ဥခ + အ၊ ဥခတိ ဂစ္ဆတိ ဝိသယေတိ အဂ္ဂံ။

ထေရ = ထိရ + ဏ။

စက္ခု = စက္ခ + ဥ။

ဘဂဝါ = ဘဇ + အ+ ဝန္တု၊ ဘဠ + ဝန္တု။

နံပါတ် (၆)

(ဂ) **ဓာတ် ဥပ္ပန္နံ**-ဖြင့် ဘူတံ-၌ ဘူ-ဓာတ်သည် ဖြစ်ခြင်းအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်၊ **စက္ခုဘူတံ တေသန္တိ**-ဖြင့် စက္ခုဘူတာကို ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်။

(ဃ) **ဘူတာစက္ခုကော ဥပ္ပန္နစက္ခုကော**-ဖြင့် စက္ခုဘူတာပုဒ်ကို ဘူတံ စက္ခု တေသန္တိ ဘူတစက္ခု-ဟု ဆိုလိုလျက် အဂ္ဂျာဟိတော-ကဲ့သို့ ဝိသေသနပရနိပါတဖြစ်၍ စက္ခုဘူတာ-ဟု ဆိုအပ်သည်ကို သိစေသည်၊**စက္ခုံဥပ္ပါဒေတွာ**-ဖြင့် ဖြစ်သော စက္ခုရှိ၏ ဟူသည် စက္ခုကိုဖြစ်စေခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်၊

(စ) **ကာရဏာဝစနံ**-ဖြင့် တြ-ပစ္စည်း ဟိတ်အနက်၌ သက်သည်ကို သိစေသည်၊ (တစ်နည်း) ယတြ-သည် ဟိတ်အနက်၌ဖြစ်သော နိပါတ်ပုဒ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

(ဃ) စက္ခုံ ဥပ္ပါဒေတွာ / စက္ခု ဥပ္ပါဒေတွာ···

ဥ + ပဒ-ဓာတ်သည် အကမ္မဓာတ်ဖြစ်သော်လည်း ဤ၌ဥပ္ပါဒေတွာ ပုဒ်သည် ကာရိက်ပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့် ကာရိတ်ကံကို အလိုရှိရကား စက္ခုံဥပ္ပါဒေတွာ ပါဌ်သာသင့်။

(င) သေဝ နယော / သေနယော···

ဤ၌ ဒုတိယပဒေဝိ-ဟူသော အာဓာရပုဒ်ရှေ့၌ရှိသောကြောင့် ပါဠိဂတိအားဖြင့် ဝေ-ဖြင့် ရေးထုံးရှိ၍ သေဝနယော-ပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

စက္ခုဘူတာ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ပသာဒစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခုတို့၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဒိဗ္ဗစက္ခု-၌ တင် ကေဒေသျူပစာ၊ ရုဠှီ-နည်း။

http://www.dhammadownload.com

ယတြာတိ ကာရဏဝစနံ။ ။အပေါင်းဖြစ်သော ယ-ပုဒ်, တြပုဒ်တို့၏ ကာရဏဝစန အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော တြ-၌ တင်စား-ဧကဒေသူ။ (တစ်နည်း) ဌာနဖြစ်သော ယတြပုဒ်၏ ကာရဏဝစနအမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော တြ-ပစ္စည်း၌ တင်စား·· ဌာနူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

ဥစ္စာယန္တိ-အရ ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ် ကောက်ပါ။

****

ဝါကျစဉ် (၁၉)

(က) **သူစကောတိ** ပေသုညကာရကော။

(ခ) သော ကိရ မနုဿေ အညမညဉ္စ ဘိန္ဒိ။

(ဂ) ရာဇကုလေ စ ဣမဿ ဣဒံနာမ အတ္ထိ၊ ဣမိနာ ဣဒံနာမ ကတန္တိ သူစေတွာ သူစေတွာ အနယဗျသနံ ပါပေသိ။

(ဃ) တသ္မာ ယထာနေန သူစေတွာ မနုဿာ ဘိန္နာ၊တထာ သူစိဟိ ဘေဒနဒုက္ခံ ပစ္စာနုဘောတုံ ကမ္မမေဝ နိမိတ္တံ ကတွာ သူစိလောမ ပေတော ဇာတော။ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၉၉။)

****

နံပါတ် (၁)

(ခ) ကိရ-ချဲ့။(ဘာ-ဋီ) မအူ-၌ ပါပေသိကိရ-ဟု တွဲပေးသည်။

(ဂ) သူစေတွာ သူစေတွာ-အပြစ်ကို ထင်စွာပြ၍ ကုန်းတိုက်စကားကို ဆိုစေ၍ ဆိုစေ၍။မနုဿေ-တို့ကို။(ကာရိတ်ကံ) အနယဗျသနံ-ကြီးပွားမဲ့ ပျက်စီးခြင်းသို့။ ဝါ-ဆင်းရဲခြင်း, ပျက်စီးခြင်းသို့။(အနယန္တိ ဒုက္ခံ၊ဗျသနန္တိ ဝိနာသံ)။

(ဃ) ယထာနေန၊ ယထာ+အနေန။အနေန-ဤကုန်းတိုက်သူသည်။သူစေတွာ-၍။မနုဿာ-တို့ကို။ဘိန္နာယထာ-ဖျက်ဆီးအပ်သကဲ့သို့။တထာ-ထိုအတူ။ (မအူ) ဘာဋီ၌ ယထာကို အာကာရဇောတကကြံ၍ ပေးထားသည်၊ ထိုအလို ယထာ-အကြောင်းအခြင်းအရာအားဖြင့်။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် ကုန်းတိုက်မှုကို ပြုတတ်သူသည် သူစက-မည်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ကုန်းတိုက်မှုကို ပြုလုပ်၏ဟူသည့် အဘယ်ပါနည်း၊ ကုန်းတိုက်မှုပြုပုံကို အကျယ်အားဖြင့် မပြဆိုပြီလော၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ(ခ)ဝါကျဖြင့် လူတို့ကို အချင်းချင်းခွဲခြင်းသည် ကုန်းတိုက်မှုပြုခြင်းဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏၊သာမန်လူတို့ကိုသာ အချင်းချင်းကွဲပြားအောင် ကုန်းတိုက်မှုကိုပြုပါသလော၊ မင်းမျိုးတို့၌ အဘယ်သို့ မှတ်သားအပ်ပါသနည်း၊ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၃)

(ခ) ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ၊ (ဂ) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ၊ (ဃ) ဝါကျ-လဒ္ဓဂုဏ၊ (တစ်နည်း) ယထာ-စသည် ကာရဏ၊ တထာ-စသည် ဖလ။

ယထာယေနကာရဏေန-အကြင်အကြောင်းကြောင့်။သူစေတွာဘိန္နာ။တထာ တေနကာရဏေန-ထိုအကြောင်းကြောင့်။(ဤသို့ကာရဏ + ဖလကြံ့က ပို၍ အဆင်ပြေ၏၊ ဝါကျ-၌ တသ္မာ-ရှိ၍ ကြံရခက်လှ၏။

နံပါတ် (၄)

ဝိသုဏာ။ ။ **ဝိယဥ္စ သုညဉ္စာတိ ဝိယသုည်။ဝိယသုည် ကရောတိ တော့ယာတိ ဝိသုဏာ၊ ဝိသတိတိ ဝိသုဏာ၊**

ပေသုည်။ ။ **ဝိသုဏာယ ဘာဝေါ ပေသုည်။**(သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁၊ ၃၃၈)

ပေသုညကာရကော။ ။ **ပေသုညဿ ကာရကော ပေသုညကာရကော။**

ပေသုည-အရ ကုန်းတိုက်ခြင်းသည် မှချထို··၏ ကုန်းတိုက်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်ဌာနီ+ဌာနအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဌာနူပစာရလုံးအရ ထို··သော ကုန်းတိုက်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။

ဗျသနံ။ ။ **ဗျသတိ ဝိက္ခိပတိ ဝိနာသေတီတိ ဗျသနံ**

အနယော။ ။ **အယတိ ဝုဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတီတိ အယော၊ န အယော အနယော၊**

အနယဗျသနံ။ ။ **အနယော စ ဗျသနဉ္စ အနယဗျသနံ။**

အနယ-အရ ကြီးပွားမဲ့သည်မှချ။ထို··၏ ပျက်စီးခြင်းနှင့် ရောက်ခြင်းကြိယာကို အကြောင်းပြု၍အချင်းငှဲသကဲ့သို့ဖြစ်သော အညမညပေက္ခသမ္ဗန်သည် ဌာနူပစာလုံးအရ ထို·· သော ကြီးပွားမဲ့ပျက်စီးခြင်းရ၏။

သူစိလောမော။ ။ **သူစိ လောမံ ယဿာတိ သူစိလောမော၊**

သူစိလောမပေတော။ ။ **သူစိလောမောစ သော ပေတောစာတိ သူစိလောမပေတော။**အပ်အမွေးရှိသော ပြိတ္တာ။

နံပါတ် (၅)

ရာဇ = ရဉ္ဇ+ဏ။ (ရာဇ+အ။)

ကုလ = ကုလ -အ။

ဗျသန = ဝိ+အသု+ယု။

သူစိ = သူစ+ဣ၊ သူစေတိ ပကာသေတီတိ သူစိ။

နိမိတ္တ = နိ+မာ/မိ+တ၊

လောမ = လူ + မ။ လူယတေတိ လောမော။

နံပါတ် (၆)

(က) ပေသုညရကော-ဖြင့် သူစကော-အရ ကုန်းတိုက်တတ်သူကို ကောက်

http://www.dhammadownload.com

ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

သာရထီတိ အဿဒမကော (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၉၉။)

အဿဒမကော-ဖြင့် သာရထိ-၌ သာရဓာတ် ထိ-ပစ္စည်း၊သာရဓာတ်၏ဆုံးမခြင်း အနက်၌ဖြစ်၍ ထိ-ပစ္စည်း၏ကတ္တုသာဓနေ၌ သက်သည်ကိုလည်းကောင်း၊အဿေ သာ ရေတိ ဒမေတီတိ သာရထိ-ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊မြင်းတို့ကို ဆုံးမ တတ်သူကို အရကောက်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

သူစကော / သုစကော...

ဂဏ္ဌိ-၌ အနေန သုစကေန-ဟု တွေ့အပ်သောကြောင့် ယင်းအလိုသုစကောဟု ရသဖြင့်ရှိသောပါဌ်သင့်၊ထိုသို့ပင် ဆိုသော်လည်း ပေသုညဝုပသံဟာရဝသေန ဣတော သုတံ အမုတြ၊အမုတြ ဝါ သုတံ ဣဓ သူစေတီတိ သူစကော-ဟု သာရတ္ထဋီကာ၌ဖွင့် ဆို သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သူစ-ဓာတ်သည်သာ ပေသုည-အနက်ဟောသောကြောင့် လည်းကောင်း သူစကော-ပါဌ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ရာဇကုလေ။ ။(မင်းမျိုး၌) ဋ္ဌာနီဖြစ်သော မင်းမျိုးမင်းနွယ်၏ ရာဇကုလ အမည်ကို ဋ္ဌာနဖြစ်သော မင်းမျိုးမင်းနွယ် လူတို့၌ တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ဋ္ဌာနျူပစာ။ **တစ်နည်း**-(မင်းအိမ်၌) ဋ္ဌာနဖြစ်သော မင်းအိမ်၏ ရာဇကုလအမည်ကို ဋ္ဌာနီဖြစ်သောမင်းမျိုး မင်းနွယ်လူတို့၌ တင်စား-ဋ္ဌာနူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

သူစကော-၌ ဓာတ်အရ..ပိသုဏဝါစာ(အကုသိုလ်၌ရှိသောစေတနာ)ကိုကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၂၀)

(က) ဂါမကူဋ္ဌောတိ ဝိနိစ္ဆယာမစ္စော။

(ခ) တဿ ကမ္မသဘာဂတာယ ကုမ္ဘမတ္တာ မဟာဃဋပ္ပမာဏာ အဏ္ဍာ အဟေသုံ။

(ဂ) သော ဟိ ယသ္မာ ရဟော ပဋိစ္ဆန္နေ ဌာနေ လဉ္စံ ဂဟေတွာ ကူဋ ဝိနိစ္ဆယေန ပါကဋံ ဒေါသံ ကရောန္တော သာမိကေ အဿာမိကေ အကာသိ။

(ဃ) တသ္မာဿ ရဟဿံ အင်္ဂံ ပါကဋံ နိဗ္ဗတ္တံ။

(င) ယသ္မာ ဒဏ္ဍံ ပဋ္ဌပေန္တော ပရေသံ အသယှံ ဘာရံ အာရောပေသိ။

(စ) တသ္မာဿ ရဟဿင်္ဂံ အသယှဘာရော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တံ။

(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၉၉။)

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(က)ဂါမကူဋ္ဌောတိ-သည်ကား။(ဣတိသဒ္ဒါ သဒ္ဒပဒတ္ထက)ဂါမကူဋ္ဌောတိ-ဂါမကူဋ္ဌော နာမ-မည်၏။(ဣတိသဒ္ဒါနာမဝါစက)။

(ခ) တံသဂါမကူဋ္ဌဿ-ထိုရွာ၌ နေကုန်သောလူတို့အား စဉ်းလဲ၍ တရားကို ဆုံးဖြတ်တတ်သော အမတ်အား။ဝါ-ထိုရွာ၌ နေကုန်သောလူတို့၏အပေါင်းကို စဉ်းလဲသည်၏အဖြစ်ဖြင့် လှည့်ပတ်တတ်သော အမတ်အား။

(ဂ) ဟိ-ချဲ့။ဟိ-ယသ္မာ။ကူဋဝိနိစ္ဆယေန-ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော အဆုံးအဖြတ်ဖြင့်။(သဒ္ဒတ္ထ)၊ဝါ-မတရားသော စီရင်ချက်ဖြင့်။(ဝေါဟာရတ္ထ)၊

(ဃ) အသယှံ-သည်းမခံနိုင်သော။(သဒ္ဒတ္ထ)ဝါ-မထမ်းဆောင်နိုင်သော။(အဓိပ္ပာယတ္ထ)အဿဂါမကူဋဿ-အား။ရဟဿင်္ဂ-လျှို့ဝှက်အပ်သော အင်္ဂါသည်။

နံပါတ် (၂)

(ဂ)ဝါကျသို့ ပုစ္ဆာ။။ဆရာ (ခ) ဖြင့် ထိုကောက်ကျစ်သော တရားသူကြီး၏လိင်ဥသည် ကြီးသော အိုးပမာဏမျှဖြစ်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏၊အဘယ့်ကြောင့် ထိုမျှပမာဏ ကြီးသော လိင်ဥတို့ရှိရပါသနည်း၊သဘာဝအရ ပမာဏနှင့်ယှဉ်သော လိင်ဥတို့သာ ရှိနိုင်ကောင်းရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ (တစ်နည်း)ကောက်ကျစ်သော ဝိနိစ္ဆယအမှုကိုသာ ပြသည်မဟုတ်ပါလော၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) မိန့်။

(င) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ(ဂ+ဃ)ဝါကျတို့ဖြင့် ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်၌ တံစိုးလက်ဆောင်ကိုယူ၍ စဉ်းလဲသောဝိနိစ္ဆယဖြင့် ထင်ရှားသောအပြစ်ကိုပြုလျက် ပိုင်ရှင်ကို ပိုင်ရှင်မဟုတ်အောင် ပြုသောကြောင့် လျှို့ဝှက်အပ်သောအင်္ဂါသည် ထင်ရှားရှိ၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏၊ ထိုသို့ပြု၍ လျှို့ဝှက်သော အင်္ဂါသာ ထင်ရှားပါသလော၊ထိုသို့သာပြု၍အဘယ်သို့လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသေးသနည်း၊ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (င+စ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ/ပက္ခန္တရ-အကျိုးတရားကို ဆက်ပြ။(ဂ+ဃ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ။ထိုတွင် (ဂ) ဝါကျ-ကာရဏ၊ (ဃ) ဝါကျ-ဖလ။(ဂ+စ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ/ဝါကျာရမ္ဘ၊ထိုတွင် (င) ဝါကျ-ကာရဏ၊ (စ) ဝါကျ-ဖလ။

နံပါတ် (၄)

သဘာဂါ။ ။ **သမာနော သဘာဂေါ၊သမာနော ဘာဂေါ ဧတေသန္တိ သဘာဂါ**။

ကမ္မသဘာဂါ။ ။ **ကမ္မေန သဘာဂါ ကမ္မသဘာဂါ**၊

ကမ္မသဘာဂတာ။ ။ **ကမ္မသဘာဂါနံ ဘာဝေါ ကမ္မသဘာဂတာ**။

တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အရ ကံနှင့်တူသော အဖို့သည် မုချ။ထို··၏ တာ-ပစ္စည်းအရကံနှင့်တူသော အဖို့ရှိသည်၏အဖြစ်နှင့် နိဿယ + နိဿိတစပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။တာ-ပစ္စည်းအရ ထို·· သော ကံနှင့်တူသော အဖို့ရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသောတူခြင်းရ၏။

http://www.dhammadownload.com

မဟာဃဋ္ဋပ္ပမာဏာ။ ။ မဟာဃဋ္ဋော ပမာဏံ ဧတေသန္တိ မဟာဃဋ္ဋပ္ပမာဏာ။

ကူဋဝိနိစ္ဆယော။ ။ ဝိနိစ္ဆိနာတီတိ ဝိနိစ္ဆယော၊ ကူဋော ဝိနိစ္ဆယော ကူဋဝိနိစ္ဆယော။

ရဟာသင်္ဂ။ ။ ရဟာသိ ဌာနေ ဇာတံ အင်္ဂံ ရဟာသင်္ဂံ ။

(သတ္တမီယာ အလောပေါ၊ဣ္ကသတ္တံ,သသ ဒွိတ္တဥ္စ)

ရဟ-အရ လျှို့ဝှက်အပ်သော အရပ်ဌာနသည် မှချ။ထို၌ ဖြစ်သော အင်္ဂါနှင့် ဌာန + ဌာနီအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ဌာန၊ ပုဒ်လုံးအရ ထို-သော လျှို့ဝှက်အပ်သော အရပ်၌ဖြစ်သော အင်္ဂါရ၏။

သာမိကော။ ။ သံ ဧတဿ အတ္ထီတိ သာမီ၊ သာမီယေဝ သာမိကော။

ရဟာသံ။ ။ ရဟာသိ ဘဝံ ရဟာသံ။

အသယှဘာရော။ ။ အသယှော ဘာရော ယဿာတိ အသယှဘာရော။

နံပါတ် (၅)

ဝိနိစ္ဆယ	=	ဝိ + နိ + စိ + ဏ။
ဃဋ္ဋ	=	ဃဋ္ဋ + အ။
ဘာရ	=	ဘရ + ဏ။
အမစ္စ	=	အမာ + စ္စ။ သဗ္ဗကိစ္စေသု ရညာ မံ ဧတေန ဝါ အမာ သဟ ဘဝတီတိ အမစ္စော။
ကုမ္ဘ	=	က+ဘူ+ ဥဘ။ ကံမု + အ။ ကာမီယတီတိ ကုမ္ဘော။
အဏ္ဍ	=	အမ+ဍ ။ အဏ္ဍ+ဏ။ အမန္တိ ဥပ္ပန္နန္တိ ဝဍ္ဎတီတိ အဏ္ဍံ။
ရဟ	=	ရဟ + အ။ ဝိတ္တမရဟတီတိ ရဟော။တနည်း-ရမု+တ။ တစ်နည်း-အဗျယ်ပုဒ်။
အသယှ	=	န + သဟ + ဏျ။
အင်္ဂ	=	အင်+ အ။အင်္ဂီယတေ ဉာယတေ ဧတေန သမုဒါယောတိ အင်္ဂ။

နံပါတ် (၆)

(က) **ဝိနိစ္ဆယာမစ္စော-ဖြင့်** ဂါမကူဋော-အရ လူအပေါင်းကို ကောက်ကျစ်လှည့်ပတ်၍ တရားကို ဆုံးဖြတ်တတ်သော တရားသူကြီးကို ကောက်ယူအပ်သည်ကို သိစေသည်။

(ခ) **ကုမ္ဘမတ္တာ အဏ္ဍာ အဟေသုံ-ဖြင့်** ထိုတရားသူကြီး ပြိတ္တာ၏လိင်ဥသည် အိုးပမာဏအတိုင်းအရှည်ရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ကုမ္ဘဏ္ဍာ-၌ ကုမ္ဘပုဒ် + အဏ္ဍပုဒ်၊ ကုမ္ဘာ (ကုမ္ဘမတ္တာ) အဏ္ဍာ ယဿာတိ ကုမ္ဘဏ္ဍော-ဝိဂ္ဂဟပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်။ **မဟာဃဋ္ဋပ္ပမာဏာ-ဖြင့်** ကုမ္ဘ-အရ တစ်ကုမ္ဘ-အနက်ကို မယူအပ်၊အိုးကြီးပမာဏကို ယူအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊(ဘာဠီ)ကုမ္ဘသဒ္ဒါ၏မဟာဃဋ္ဋ-အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို

http://www.dhammadownload.com

လည်းကောင်း သိစေသည်၊ ကမ္မသာဓကတ္တာယဖြင့် ထိုမျှလောက် လိင်ဥကြီးမားခြင်းသည် အကြောင်းမဲ့ ကြီးမားသည်မဟုတ်၊သူ၏အကုသိုလ်ကံသဘောအရ ကြီးမားသည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

လဒ္ဓ / လဋ္ဌ / လဍ္ဍ...

ဓာတ်ကျမ်း၌ လဓိ-ဓာတ်မရှိသောကြောင့် လဒ္ဓ-မသင့်၊လဆိ-ဓာတ်သည်အမှတ်တံဆိပ်ခပ်နှိပ်ခြင်းအနက်၌သာဖြစ်၍ လဋ္ဌ-မသင့်၊လဗိ-ဓာတ်သည်သာ ပေးခြင်း အနက်၌ ဖြစ်သောကြောင့် လဍ္ဍ-ပါဌ်သာသင့်၊ပဒတ္ထမဉ္ဇူသာ-၌ လဍ္ဍ-သဒ္ဒါသည် တံစိုးလက်ဆောင် အနက်ဟောသည်ဟု ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ယင်းအလို လဍ္ဍ-ပါဌ်သင့်။

ပါကဋ္ဋ/ပါကဲတ...

ပဟုဗ္ဗော ကဋ္ဋ-ဂတိယံ-အ။ဒဿနံ ကဋ္ဋတီတိ ပါကဋ္ဋော၊ဥပသဂ္ဂဿ ဒီဃတာ။ ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၄။ကို ထောက်၍ ပါကဋ္ဋ-ပါဌ်သာသင့်၏

သာ့မိ/သာမီ...

သံ အဿ_အတ္ထီတိ သာမိ၊ သာမီတိတိ-ဟု ဓာန်ဋီ၊ ၇၂၅-ကို ထောက်၍ နှစ်ပါဌ်သင့်။

နံပါတ် (၈)

ဂါမကူဋ။ ။ဌာနဖြစ်သောရွာ၏ကောက်ကျစ်လှည့်ပတ်ခြင်း၏ ဂါမကူဋ-အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ရွာနေသူ လူအပေါင်း၌ တင်စား..ဌာနူပစာ။

တစ်နည်း။ ။ရွာနှင့် ရွာနေသူ လူအပေါင်းကို မကွဲပြားဘဲ ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ၊

သော ဟိ ဂါမဇနကာယံ ကူဋဋ္ဌေန ဝဥ္စတီတိ 'ဂါမကူဋော' တိ ဝုစ္စတိ။(သာရတ္ထ)။

နံပါတ် (၁၀)

သာမိကေ အဿာမိကေ အကာသိ-အရ ဆန္ဒာဂတိဟူသော လောဘပြဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ကောက်။

****

ဝါကျစဉ်(၂၁)

(က) **ဥပွတ္တံ့ ဩကိလိနိ ဩကိရိန္တိ** သာ ကိရ အင်္ဂါရစိတကေ နိပန္နာ ဝိပ္ဖန္ဒမာနာ ဝိပရိဝတ္တမာနာ ပစ္စတိ။

(ခ) တသ္မာ ဥပွက္ကာ စေဝ ဟောတိ ခရေန အဂ္ဂိနာ ပက္ကသရီရာ။

(ဂ) ဩကိလိနီ စ ကိလိန္နသရီရာ။

(ဃ) ဗိန္ဒုဗိန္ဒူနိ ဟိဿာ သရီရတော ပဂ္ဃရန္တိ။

(င) ဩကိရိနီ စ အင်္ဂါရသမ္ပရိကိဏ္ဏာ။

http://www.dhammadownload.com

(စ) တသ္မာ ဟိ ဟေဋ္ဌတောပိ ကိံသုကပုပ္ဖဝဏ္ဏာ အင်္ဂါရာ, ဥဘယပဿေ သုပိ, အာကာသတောပိဿ ဥပရိ အင်္ဂါရာ ပတန္တိ။

(ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၀၀။)

****

နံပါတ် (၁)

(က)သာဏ္ဍုတ္တိ-သည်။အင်္ဂါရစိတကေ-မီးကျီးအစုဌ်၌။ဝိပ္ဖန္ဒမာနာ-တုန်လှုပ်လျက်။ ဝိပရိဝတ္တမာနာ-တစ်ပြောင်းပြန်ပြန် လူးလိမ့်လျက်။

(ခ)ဥပ္ပက္ကာ-အထက်၌ ကျက်သောကိုယ်ရှိသူ။ဝါ-ကြမ်းတမ်းသော မီးဖြင့် ကျက်သောကိုယ်ရှိသူသည်။ဩကိလိနီ-အောက်၌စိုသော။ဝါ-ညစ်နွမ်းသော ကိုယ်ရှိသည်။

(ဃ)ဟိ-ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။(ဂ) ဝါကျနှင့်ဝါကျအပြန်အလှန်ပေးပါ။

(င)ဩကိရိနီ-မီးကျီးတို့ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်ရောပြွမ်းခြင်းရှိသည်။

(စ)ဟိယသ္မာ-ကြောင့် (ဂ) ဝါကျနှင့်ဝါကျပရိဝတ္တန-နည်းပေးပါ၊

ကိံသုကပုပ္ဖဝဏ္ဏာ-ပေါက်ပွင့်အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိကုန်သော။အင်္ဂါရာ-မီးကျီးတို့သည်။

နံပါတ် (၂)

(ဃ) ဝါကျသို့ အယုတ္တ စောဒနာ။ ။ဆရာ (ဂ) ဝါကျဖြင့် ညစ်နွမ်းသော ကိုယ်ရှိခြင်းသည် ဩကိလိနီမည်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။အဘယ့်ကြောင့် ညစ်နွမ်းသော ကိုယ်ရှိသူ၏အဖြစ်သည် ဩကိလိနီ မည်ပါသနည်း။ပါဠိတော်၌, ဩကိလိနီ-ဟု သာမညဆိုထားသည် မဟုတ်ပါလော။ ဤသို့စုဒ် ကြောင့် (ဃ) မိန့်။

(စ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ (င) ဝါကျဖြင့် မီးကျီးတို့ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်ရော ပြွမ်းခြင်း ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဩကိရိနီမည်၏ဟု ဖွင့်ပြအပ်၏။ထိုစကားအသို့လျှင် သင့်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ဩကိရိနီ-ဟု ပါဠိတော်၌ ဆိုအပ်သောကြောင့် အောက်၌သာ မီးကျီးတို့ရောပြွမ်းခြင်း ရှိသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (စ) မိန့်။

(အဝ၊ ဩဥပသာရ၏ အဓောဘာဂအနက်နှင့် ဟေဋ္ဌတောပိ-ကို ရှုဍ် အာဘော် ထားသည်)။

နံပါတ် (၃)

(ခ) ဝါကျ-လဒ္ဓဂုဏ၊ (ဂ) ဝါကျ-ဝါကျာရမ္ဘ/ပက္ခန္တရ၊ ဥပ္ပက္ကာအဖွင့်မှ တစ်ပါး၊ ဩကိလိနီပုဒ်၏အဖွင့်အဖို့ကိုပြ။(ဃ)ဝါကျ-ယုတ္တိဒဋ္ဌိကရဏ/ကာရဏ၊

(င) ဝါကျ-ပက္ခန္တရ / ဝါကျာရမ္ဘ၊ ဩကိရိနီ-မည်သည်ကို ဆက်ပြ။

(စ) ဝါကျ-ယုတ္တိဒဋ္ဌိကရဏ/ကာရဏ။

နံပါတ် (၄)

စိတကော။ ။ **စီယတေတိ စိတော၊ စိတောယေဝ စိတကော။**

http://www.dhammadownload.com

အင်္ဂါရော။ ။ **အင်္ဂတိ ဟာနိံ ဂစ္ဆတီတိ အင်္ဂါရော။** (အာရ-ပစ္စယော)။

အင်္ဂါရစိတကော။ ။ **အင်္ဂါရော စ သော စိတကော စာတိ အင်္ဂါရစိတကော။**(ဘာ-ဋီ)။

အင်္ဂါရာနံ စိတကော အင်္ဂါရစိတကော။ (မအူ)။

အင်္ဂါရ-အရ မီးကျီးမှုချ၊ထို..၏ အစုနှင့်သမ္ဘဟိ+သမူဟာစပ်ခြင်းသည် ဌာန္။ ပုဒ်လုံးအရ ထို ‥ သော မီးကျီးစုရ၏။

ဥပ္ပက္ကံ။ ။ **ပစ္စတီတိ ပက္ကံ။ ဥဒ္ဓံ ပက္ကံ ယဿာတိ ဥပ္ပက္ကံ။** (သရီရံ)။

(ကမ္မကတ္တားဖြစ်၍ ကမ္မသာဓ်ဆိုသည်)။

ပစ-ဓာတ်အရ ကတ္တုရုကြိယာ-ကျက်တတ် ပူလောင်တတ်သော တော့ဓောဓာတ်၏ ဥပ္ပါဒဘောသည် မုချ၊ ကမ္မရုကြိယာ-ပြိတ္တာမကိုယ်၏ ပကာတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူ။ဏ-ပစ္စည်းအရ ထို‥ သော ပြိတ္တာမ၏ကိုယ်ရ၏။ (သမာသ်ဆက်ကောက်ပါ)

ဥပ္ပက္ကသရီရာ။ ။ **ဥပက္ကံ သရီရံ ယာယာတိ ဥပ္ပက္ကသရီရာ။**

ကိလိန္နသရီရာ။ ။ **ကိလိန္နံ သရီရံ ယာယာတိ ကိလိန္နသရီရာ။**

ကီသုကပုပ္ဖဝဏ္ဏော။ ။ ကီသုကပုပ္ဖဝဏ္ဏော ဝိယ ဝဏ္ဏော ယာယာတိ ကီသုကပုပ္ဖဝဏ္ဏော။

(ပုဗ္ဗပဒေ ဥတ္တရလောပသမာသ်)။

ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်ပုဒ်အရ ပေါက်ပန်းနှင့်တူသော အဆင်းသည်မုချ။ထို‥၏ ယ-ဟူသော အညပုဒ်အရ ထို ‥ သော ပေါက်ပန်းအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော ပြိတ္တာမနှင့် နိဿယ/နိဿိတစပ်ခြင်းသမ္ဗန် ဌာန္။ယ-အညပုဒ်အရ ပေါက်ပန်းအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော ပြိတ္တာမရ၏။

ကီသုက။ ။**ကော အယံ သုကော ကီသုကော၊သော ဧတ္ထ အတ္ထီတိ ကီသုကော။**

နံပါတ် (၅)

ဩကိလိနီ = အဝ + ကိလိ + တ။

ဩကိရိနီ = အဝ + ကိရ + ဏ္ဍ + ဏ္ဍီ။

ဝိပ္ဖန္ဒမာန = ဝိ + ဖဒိ + မာန။

ခရေန = ခရ + အ။

အင်္ဂါရာ = အဂ + ဂိ ။ကုဋိလော ဟုတွာ အဂတိ ဂစ္ဆတီတိ အင်္ဂါ။

ဝိန္ဓု = ဝိဒိ + ဥ။

ပဿေသု = ဒိသ + အ။

အာကာသတော = န + ကာသ + ဏ။

နံပါတ် (၆)

(က) ကိလိန္နသရီရာ-ဖြင့် ဩကိလိနီ-၌ အဝ+ကိလိသ+တ၊ယင်းတ-ပစ္စည်း၏ကံအနက်၌ သက်၍ ကိလဿတီတိ ကိလိန္နံ၊ဟေဋ္ဌာ ကိလိန္နံ ယဿာတိ ဩကိလိန္နီ-ဟု ဆိုလိုလျက်၊ ဩကိလိနီ-ဟု န-တစ်လုံးကျေ၍ ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း၊

http://www.dhammadownload.com

ညစ်နွမ်းသောကိုယ်ကို အရကောက်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

(ဃ)အင်္ဂါရ သမ္ဗရိကတ္တာဖြင့် ဩကိရိနီ-၌ အဝ+ကိရ+အ-ပစ္စည်း၊ ယင်းအပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓနအနက်၌သက်၍၊ဩကိရဏံ ဩကိရော၊ဩကိရော ယဿာ အတ္ထိတိ ဩကိရိနီ-ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊မီးကျီးတို့ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ရောပွမ်းသော ကိုယ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဩကိရိနီ-မည်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်း သိစေ။

နံပါတ် (၇)

ဝိပရိဝတ္တမာနာ/ဝိပဋိဝတ္တမာနာ...

ပတိ (ပဋိ) ရှေ့ရှိသော ဝတ္တ(ဝတု) ဓာတ်သည် ဆုတ်နစ်ခြင်းဟူသော ပဋိသေဓ အနက်ဟောသည်၊ပရိ+ဝတ္တ(ဝတု)ဓာတ်သည် အထက်အောက် တပြောင်းပြန်ပြန် အနက်ကို ဟောသည်၊ဤ၌ တပြောင်းပြန်ပြန် ဖြစ်နေခြင်းကို အလိုရှိအပ်သောကြောင့် ဝိပရိဝတ္တမာနာ-ပါဌ်သင့်။

ပတိဝတ္တေတွာတိ ဣမမေဝတ္တ ပဋိသေဓေတွာ၊ပရိဝတ္တေတွာတိကိပိ ပါဌော။ ဟေဋ္ဌုပရိယာယံ ကတွာတိ အတ္ထော။(ပါစိတ်ယော်ဝနာ - ၄၄၀)

ဩကိရိနီ/ဩကိရိဏီ...

ဩကိရိပုဒ်နောက် ဣနီ-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသောကြောင့် ဩကိရိနီ-ပါဌ်သာသင့်။

ဘာသာဋီကာ၌ ယ-အက္ခရာနောင်ဖြစ်၍ နီ ကို ဏီ-ပြန်လျက် ဩကိရိဏီ-ဟု ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

နံပါတ် (၈)

ဗိန္ဒုဗိန္ဒုနို ။ ။အတူဖြစ်သော ရေပေါက်တို့၏အမည်ကို အတူရှိသော ရေပေါက်နှင့်တူသော ချွေးသီးချွေးပေါက်တို့၌ တင်စား ...သဒိသူပစာ (ဋီကာ)။

(က)သာပစ္စတိ။ ။ပစ္စတိသည် ဒိဝါဒိရုပ်ဖြစ်၏၊သာ-နှင့်အရတူသောကြောင့် ပြိတ္တာမက ကျက်သယောင်,လောင်သယောင် ဖြစ်၏၊ စင်စစ်ကား ပြိတ္တာမသည် အကျက်ခံရ,အလောင် ခံရသည်၊ထိုကြောင့် ကမ္မကတ္တားဖြစ်၏၊ အကျိုးဖြစ်သော အကျက်ခံရသော ပြိတ္တာမ၏ သာ-အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော မီးကျီးခဲ၌ တင်၊ ဖလူပစာ။

ဤသို့ ဥပစာကြံက သင့်မည်ထင်ပါ၏။ ကတ္တ ဟော ဝါကျကြံက ဥပစာမရ။

နံပါတ် (၁၀)

သာ ပစ္စတိ-အရ အဟိတ်အကုသလဝိပါက်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၂၂)

(က) **အဟံ အာဝုသော ပဥ္စကပ္ပသတာနိ အနုဿရာမိတိ** ကောဝဒ္ဓနေန ဇ **အနုဿရာမိတိ** အာဟ။

http://www.dhammadownload.com

(ခ) ဣတရထာ ဟိ အနုစ္ဆရိယံ အရိယသာဝကာနံ ပဋိပါဋိယာ နာနာဝဇ္ဇနေ နတသ္မိ တသ္မိ အတီတေ နိဝါသသ္မိ အနုဿရဏာဓိ န ဘိက္ခူ ဥစ္စာရယေယံ။

(ဂ) ယသ္မာ ပနေသ ''ကောဝဇ္ဇနေန အနုဿရာမိ'' တိ အာဟ။

(ဃ) တသ္မာ ဘိက္ခူ ဥစ္စာရယိံသု။ (ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၀၂။)

****

နံပါတ် (၁)

(က) အာဝုသော၊အဟံ-သည်။ပဋ္ဌကပ္ပသတာနိ-မဟာကပ်ငါးရာတို့ကို။

(ခ) ဟိ-လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြီးအံ့။

နိယံ။ ။ဣတရထာ၊အညထာ-နောက်၊ဟိ၊ပန၊နှင့်၊စ-တစ်လုံးရောက်သော်၊လဒ္ဓဒေါသ၊ ဗျတိရိတ်ဟု၊အမည်ပေးမြဲ၊

ဣတရထာ-ကောဝဇ္ဇနမှတစ်ပါးသော နာနာဝဇ္ဇနဖြင့်။အနုဿရာမိ-အောင်းမေ့နိုင်၏။ဣတိဘာဏနေ-ဤသို့ပြောဆိုအပ်သည်။(သတိ-လသော်)အတီတေ-အတိတ်ဘဝ၌။ တသ္မိတသ္မိနိဝါသသ္မိ-ထိုထိုနေအပ်ခဲ့ဘူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို။

(ဂ)ပန-စင်စစ်ဧကန်ကား။ဧသ-ဧသော-ဤအရှင်သောဘိတသည်။

နံပါတ် (၂)

(ခ) သို့ အယုတ္တစောဒနာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် တစ်ခုသော အာဝဇ္ဇန်းဖြင့် အောင်းမေ့ အမှတ်ရနိုင်၏ ဟုဖွင့်၏။ပါဠိတော်၌ ''ပဋ္ဌကပ္ပသတာနိ အနုဿရာမိ-ဟု သာမည အားဖြင့်သာ မိန့်ဆိုအပ်သည်မဟုတ်လော၊တို့သို့ဖြစ်လျက်အဘယ်ကြောင့် နာနာဝဇ္ဇနေန ဖြင့် အောင်းမေ့သည်ကို ယူအပ်ပါသနည်း။ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

နံပါတ် (၃)

(ခ)ဝါကျ-ကာရဏ/လဒ္ဓဒေါသ။ (ဂ) ဝါကျ-ကာရဏ/ဝါကျာရမ္ဘ။

(ဃ) ဝါကျ-ဖလ။

စာစပ်။ ။ပဋိပါဋိယာ-အားဖြင့်...ပေးသောကြောင့်၊အနုဿရဏ-၌ ဘိန္နာဓိကရဏ ဝိသေသန/ဘိန္နာဓိကရဏဝိသေသျစပ်။

နံပါတ် (၄)

အာဝဇ္ဇန်။ ။ အာရမ္မဏံ အာဝဇ္ဇေတိ စိတ္တသန္တာနံဝါ ပရိဏာမေတီတိ အာဝဇ္ဇနံ။ (ဋီကာကျော်)

ကောဝဇ္ဇန်။ ။ ဧကဉ္စ တံ အာဝဇ္ဇနဉ္စာတိ ကောဝဇ္ဇနံ။

ဧက-အရ တစ်ခုသချာသည် မှချ၊ထို...၏ အာဝဇ္ဇန်းနှင့် သချာ+သချေ ယျ အဖြစ်ဖြင့်စပ်ခြင်းအမွန်သည် ဌာန၊ပုဒ်လုံးအရ ထို.. သော တစ်ခုသော အာဝဇ္ဇန်းရှ၏။

အနုစ္ဆရိယံ။ ။ အစ္ဆရံ ပဟာရိတုံ ယုတ္တန္တိ အစ္ဆရိယံ။

http://www.dhammadownload.com

အာဘုသော စရိတဗ္ဗန္တိ အစ္စရိယံ။

နတ္ထိ အစ္စရိယံ ယဿာတိ အနစ္ဆရိယံ။

ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ပုဒ်အရ အံ့ဩဖွယ်မရှိခြင်း အာဘဝဘောဂဏ်သည် မှုချ၊ထို··၏ ယ-အညပုဒ်အရ အောက်မေ့အမှတ်ရခြင်းနှင့် ဂုဏ်+ဂုဏေးစပ်ခြင်းသည် ဌာန၊ ယ-ဟူသော အညပုဒ်အရ ထို··သော အံ့ဩဖွယ်မရှိသော အောက်မေ့ခြင်း ရှ၏။

ပဋိပါဋိ။ ။ **ပဋိရူပေန ပတနံ ပဋိပါဋိ။** (ပတ-ဂမနေ၊ တဿ ဋ္ဌော)

နိဝါသော။ ။ **နိဝသီယိတ္ထာတိ နိဝါသော။**

နိ+ဝသ ဓာတ် ကတ္တုဒွါကြိယာ-အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအစဉ်၏ဥပါဒ်သည်မှုချ၊ ကမ္မတ္ထ-ခန္ဓာအစဉ်၏အနန္တရပစ္စယသတ္တိ,ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူ၊ဏ-ပစ္စည်း အရ ထို···သော ခန္ဓာအစဉ်ရှ၏။

နံပါတ် (၅)

ကပ္ပ	=	ကပ္ပ + အ။ ကပ္ပီယတေ ပရိစ္ဆိန္ဒီယတီတိ ကပ္ပေါ။
အာဝဇ္ဇန	=	အာ + ဝဒ + ယု။
အစ္ဆရိယ	=	အာ + ,စရ + ဏျ။
အနုဿရဏ	=	အနု + သရ + ယု။
သာဝက	=	သု + ဏွု။ သုဏာတီတိ သာဝကော။
အရိယ	=	အရ + ဏျ။ အရိယတေ ဥပဂမိယတေတိ အရိယော။

နံပါတ် (၆)

(က) **အာနေဥ္ဇ သမာဓိန္တိ** အနေဇံ အစလံ ကာယဝါစာဝိပ္ဖန္ဒဝိရဟိတံ စတုတ္ထ ဈာနသမာဓိံ။

(ခ) **ဩဂယှ ဥတ္တရဏ္ဍာနန္တိ** ဩဂယှ ဩဂါဟေတွာ ပုန ဥတ္တရဏ္ဍာနံ။

(က) **စတုတ္ထဈာနသမာဓိ-ဖြင့်** သမာဓိအရ စတုတ္ထဈာန်သမာဓိကို ကောက်ယူ အပ်သည်ကို သိစေသည်။**အနေဇံ အစလံ-ဖြင့်** အာနေဥ္ဇ-၌ န + ဣဉ္ဇ၊ဣဉ္ဇ-သဒ္ဒါသည် စလသဒ္ဒါ၏ပရိယာယ်ဖြစ်၍ အန်-သည် န-၏ ကာရိယဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ န ဣဉ္ဇတီတိ အနိဥ္ဇော၊အနိဥ္ဇောယေဝ အာနေဥ္ဇော-ဟု သောတ္ထဟဒ္ဒိတ်ဝစနတ္ထပြုအပ်သည် ကို လည်းကောင်း၊ဏ-ပစ္စည်း သွတ္တ-အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။

(ခ) **ဩဂါဟေတွာ-ဖြင့်** ဩဂယှ-၌ အဝ+ဂဟ-ဓာတ်၊တွာပစ္စည်း၊ ယင်းတွာ ပစ္စည်းကို ယ-ပြု၍ လည်းကောင်း၊ယ-နှင့် ဟရှေ့နောက်ပြန်၍ လည်းကောင်း ပြီးသည်ကို သိစေသည်။**ပုန ဥတ္တရဏ္ဍာနံ-ဖြင့်** ဥတ္တရဏ္ဍာနံ-၌ ဥ-ဥပသာရ၏ ဥဒ္ဓကမ္မ-အနက်၌ ဖြစ်သည်ကို၊ ဝါ-အစဦးစွာ တက်သည်မဟုတ်၊ နောက်တစ်ကြိမ် ထွပ်၍တက်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၇)

နာနာဝဇ္ဇနေန / နာနာဝဇ္ဇနေပတိ...

နာနာ-နိပါတ်၏ ပုထုဝစန-အများအပြားအနက်ကို ဟောပြောသော်လည်း မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည် တစ်ပါးတည်းသာရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝီထိအများ၌ အများအပြားပင်ဖြစ်သော်လည်း ဇာတ်ချင်းတူသောကြောင့် လည်းကောင်း နာနာဝဇ္ဇနေန-ဟု ဧကဝုစ်ဖြင့်ရှိသော ပါဠ်သာသင့်။

အတီတော နိဝါသဿ / အတီတနိဝါသဿ...

အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့ အမှတ်ရသည်မဟုတ်၊အတိတ်၌နေဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အမှတ်ရသည်ဖြစ်၍ နိဝါသသဒ္ဒါသည် အာဓာရကို ငဲ့သောပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊နိဿယတို့၌လည်း ဝါကျအဖြစ်ဖြင့်သာ အတ္ထယောဇနာသောကြောင့်လည်းကောင်း အတီတော နိဝါသဿ-ဟု ဝါကျဖြင့်ရှိသော ပါဠ်သာသင့်။

နံပါတ် (၈)

ကပ္ပသတာနိ ။ ။ဌာနဖြစ်သော ဝေါဟာရပညတ်၏ ကပ္ပအမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော သခ်ိဳရမေ့ခန္ဓာအစဉ်၌ တင်စား၍ဆိုသောကြောင့် ဌာနူပစာ၊ နာနန္တရိကနည်း။

အရိယသာဝကာနံ ပဋိပါဋိယာ ။ ။ သာဝကတို့အား အစဉ်အားဖြင့် အောက်မေ့အမှတ်ရနိုင်ခြင်းကို ဆိုသဖြင့် အစဉ်ကိုခုန်ကျော်၍ အောက်မေ့အမှတ် မရနိုင်ဟု ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုလည်း သိအပ်သောကြောင့် ဗျတိရေက-နည်း။

နံပါတ် (၁၀)

ကောဝဇ္ဇနေအရ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကြိယာ ဉပစာရသမာဓိဇော ကြိယာ အဘိညာဉ်တို့ကို ကောက်။

****

ဝါကျစဉ် (၂၃)

(က) တတ္ထ "**ပါပဘိက္ခုနော**"တိ အဓေ့သု ဌာနေသု မူလဋ္ဌိနော ပါရာဇိကပ္ပတ္တော "ပါပဘိက္ခူ" တိ ဝုစ္စတိ။

(ခ) ဣဓ ပန ပါရာဇိကံ အနာပန္နော ဣစ္ဆာစာရေ ဌိတော ခုဒ္ဒနုခုဒ္ဒကာနိ သိက္ခာပဒါနိ မဒ္ဒိတွာ ဝိစရန္တော "ပါပဘိက္ခူ"တိ အဓိပ္ပေတော။

(ဂ) တဿာပိ ဗာဟိရကာစေရဿ ဝိယ, ပုဗ္ဗဘာဂေ ဇဝံ ဟောတိ "**ဣဒဿု နာမဟံ ။ပ။ ပရိက္ခာရာနံ**"န္တိ။

(ဃ) တတ္ထ **သက္ကတောတိ** သက္ကာရပ္ပတ္တော၊ **ဂရုကတောတိ** ဂရုကာရပ္ပတ္တော၊ **မာနိတောတိ** မနသာ ပိယာယိတော။(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။၇၅။)

****

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၁)

(က)တတ္ထ-ထိုဇာ၀မေ၀ါခေါ-အစရှိသော စကားရပ်၌။မူလဋ္ဌိန္နော-သာသနာတော်၌ ပြတ်ပြီးသော အမြစ်ရင်းရှိသော။ပါရာဇိကပ္ပတ္တော-ပါရာဇိကအာပတ်သို့ ရောက်ပြီးသောရဟန်းကို။ဝါ-ပါရာဇိက ကျပြီးရဟန်းကို။

(ခ)ဣစ္ဆာစာရေ-ယုတ်မာသော အလိုဓါ၏ဖြစ်ခြင်း၌။ဝါ-အလိုဆိုး၌။ဋ္ဌိတော-တည်လျက်။ခုဒ္ဒါကာနိ-ငယ်ကုန်၊ထို့အောက်ငယ်ကုန်သော။သိက္ခာပဒါနိ-တို့ကို။မဒ္ဒိတွာ-နှိမ်နင်း၍။ဝါ-ကျူးလွန်၍။ဝိစရန္တော-လှည့်လည်သော ရဟန်းကို။

(ဂ) တဿာပိ-ထိုရဟန်း၏လည်း။ဗာဟိရကစောရဿဝိယ-သာသနာတော်မှ အပ၌ဖြစ်သော သူပုန်၊ မားပြကဲ့သို့။

နံပါတ် (၂)

(ခ) ဝါကျသို့ ပုစ္ဆာ။ ။ဆရာ (က) ဝါကျဖြင့် အခြားသော်နေရာတို့၌ အရင်းအမြစ်ပြတ်၍ ပါရာဇိကအာပတ်သို့ ရောက်သောရဟန်းကို ပါပဘိက္ခု ဟူ၍ ဆိုအပ်သည်ကို ဖွင့်ပြအပ်၏၊ဤ၌လည်း ပ ပဘိက္ခု-အရ ထိုပါရာဇိကကျသော ရဟန်းကိုသာ အလိုရှိအပ်ပါသလော၊ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော ပါပဘိက္ခု-အရကို မပြက ဆရာ၌ အတိဗျာပိတဒေါသ သင့်ရောက်ရာ၏၊ ဤ၌ ပါပဘိက္ခုအရ အဘယ်ရဟန်းကို အလိုရှိအပ်ပါသနည်း၊ဤသို့ စုဒ်ကြောင့် (ခ) မိန့်။

(ဂ) ဝါကျသို့ စောဒနာ။ ။ဆရာ သင်္ဂါယနာတင်မထေရ်တို့သည် ပါဠိတော်၌ ဣဒံ သု နာမာဟံ စသည်ဖြင့် ယုတ်မာသောရဟန်းကြံစီ- စိတ်ကူးသည်ကို မိန့်ဆိုအပ်၏၊ အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ကြံစည် သည်ကို မိန့်ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ဗာဟိရကမဟာစောရသည် ရှေး၌ ကြံစည်ပြီးသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဤသို့စုဒ်ကြောင့် (ဂ) ဝါကျမိန့်။

နံပါတ် (၃)

(က)ဝါကျ-စသည့် ဝိတ္ထာရ၊ ပက္ခန္တရ၊ သမ္ဗန္ဓါယတ္ထမှုတစ်ပါး၊အဝယဝတ္ထကိုပြ၊
ထိုတွင် (ခ) ဝါကျ-ဝိသေသ-ပက္ခန္တရ၊ ဝါကျာရမ္ဘ။(ခ)ဝါကျ-ပက္ခန္တရ၊
(ဃ)ဝါကျ-ဝိတ္ထာရ၊ ပက္ခန္တရ၊ (က) နည်းတူအကြောင်းပြ၊

နံပါတ် (၄)

မူလဋ္ဌိန္နံ။ ။ **မူလံ ဆိန္နံ ယဿာတိ မူလဋ္ဌိန္နော။**

မူလဋ္ဌိန္န-အရ ပြတ်ပြီးသော ပါရာဇိကအာပတ်ဟူသောအမြစ်သည် မုချ၊ ထို၏ ယ-အညပုဒ်အရ ပါရာဇိကကျသော ရဟန်းနှင့်ဌာနီ+ဌာနစပ်ခြင်းသည် ဌာနူ။ယ-အညပုဒ်အရ ထို‥ သော ပါရာဇိကကျသော ရဟန်းရ၏။

ပါရာဇိကပ္ပတ္တော။ ။ပါရာဇိကံ ပတ္တော ပါရာဇိကပ္ပတ္တော။

ဣစ္ဆာစာရော။ ။ **ဣစ္ဆတီတိ ဣစ္ဆာ။** (ဣသုံ+အ+အာ)

ဣစ္ဆာယ စာရော ဣစ္ဆာစာရော။

http://www.dhammadownload.com

ဣစ္ဆာ -အရ ယုတ်မာသော အလိုသည် မုချထို··၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့် ဝိသေသန +ဝိသေသျစပ်ခြင်း သည် ဌာနူ၊ ပုဒ်လုံးအရ ထို···သော ယုတ်မာသော အလို၏ဖြစ်ခြင်း ရ၏။

ဗာဟိရော။ ။ ဗဟိ ဇာတော ဗာဟိရော။ (ဗဟိ + ဣရဏ်)

ဗာဟိရကမဟာစောရော။ ။ ဗာဟိရောယေဝ ဗာဟိရကော၊

ဗာဟိရကောစ သော မဟာစောရော စာတိ ဗာဟိရကမဟာစောရော။

နံပါတ် (၅)

မူလ = မူလ + အ။

ဆိန္န = ဆိဒိ + တ။

ခုဒ္ဒ = ခုဒ + ဒက်။

သက္ကတော = သန္တ+ ကရ +တ။

ဂရု = ဂရ၊ ဂိရ + ဥ။

ပိယာယိတော =- ပိယ-ဟူသော နာမ်ပုဒ်နောက် အာယ-ပစ္စည်း သက်၍ ဣ-အာဂုံလာ၊ တ-ပစ္စည်းတို့ဖြင့်ပြီးသည်။

နံပါတ် (၆)

(ဃ) **သက္ကာရပ္ပတ္တော-ဖြင့်** သက္ကတော-၌ သံ+ကရ+တ၊ယင်းတ-ပစ္စည်း၏ အတိတ်အနက်အဟောများသော်လည်းဤ၌ ပစ္စုပ္ပန် ကံအနက်ဟောသည်ကိုလည်း ကောင်း၊ သက္ကရီယတေတိ သက္ကတော-ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ကောင်းစွာ ပြုအပ် သည်ဟူသော ကောင်းစွာပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်နေခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်၊ (သက္ကာရပ္ပတ္တော၌ ကာရသည် ဘာဝပစ္စယ ဖြစ်သည်)။

ဂရုကာရပ္ပတ္တော-ဖြင့် ဂရုကတော-၌ ဂရုသဒ္ဒူပပဒ+ကရဓာတ်+ တ-ပစ္စည်း၊ ယင်း တ-ပစ္စည်း၏ပစ္စုပ္ပန် ကံအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ဂရုကရီယတေတိ ဂရုကတော-ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊အလေးပြုအပ်၏ဟူသည် အလေး ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်နေခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်းသိ စေသည်၊ **မနသာ ပိယာယိတော-ဖြင့်** မန-ဓာတ်၏ ပေမန-အနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်း ကောင်း၊တ-ပစ္စည်း ပစ္စုပ္ပန် ကံအနက်၌ ဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ မြတ်နိုးအပ်၏ဟူ သည် စိတ်ဖြင့် ချစ်အပ်သူ၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုသိစေ သည်။

နံပါတ် (၇)

ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနိ /. ခုဒ္ဒကာနုခုဒ္ဒကာနိ···

ခုဒ္ဒကေဟိ စ အနုခုဒ္ဒကေဟိ စ.(ဝိ၊ ၄၊ ၃၊ ၁၄၆)၊ စသဒ္ဒေါ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကပဒသာ

http://www.dhammadownload.com

ဒွန္နံ ဝါကျံ ဒသေ့ဿတိ၊ပုဗ္ဗပဒေ ကကာရလောပေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ (ပါစိတ်ယောဇနာ ၁၁၇။) ကို ထောက်၍ ရှေ့ပုဒ်၌ က-ကျေ၍ ပြီးသော ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနိ - ပါဌ်သာသင့်။

ဂရုကာရပ္ပတ္တော / ဂုရုကာရပ္ပတ္တော...

ကေစိ ပနာစရိယာ ဂုရု ဂရူ တိစ ဒွိဓာဂဟေတွာ ဗာဟိယဝါစကတ္တေ ဂရု သဒ္ဒေါ ဋ္ဌိတော၊ပါဠိဝိသယေတိ သဗ္ဗေသမ္ပိ ယထာဝုတ္တာနံ အတ္ထာနံ ဝါစကတ္တေ ဂရုသဒ္ဒေါ ယေဝ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော၊အကာရဿ အာကာရဘာဝေ ဂါရဝံ တိ။သဝုဒ္ဓိကဿ တဒ္ဓိတန္တ ပဒဿ ဒဿနတော (ဓာတုမာလာ၊၁၅၇။)ကို ထောက်၍ ဂရုကာရပ္ပတ္တော-ပါဌ်သင့်။

သက္ကဋ္ဌဘာသာဝိသယေ ပန ဂုရုသဒ္ဒေါယေဝ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော၊ဥကာရဿ ဝုဒ္ဓိ ဘာဝေ အညထာ တဒ္ဓိပဒဿ ဒဿနတော၊(ဓာတုမာလာ၊၂၅၇။)ကို ထောက်၍ သက္ကဋ္ဌ ကျမ်းအလို ဂုရုကာရပ္ပတ္တော-လည်းသင့်။

နံပါတ် (၉)

ပါပဘိက္ခူ ။ ။ အပေါင်းဖြစ်သော ပါရာဇိကကျသောရဟန်း၊ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကသို့ လွန်ကျူးလျက် လှည့်လည်နေသော ရဟန်းတို့၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒသိက္ခာ ပုဒ်သို့ လွန်ကျူးလျက်ရှိသော ရဟန်း၌ တင် .. စေဒေသျှ။

မူလစ္ဆိန္နော ။ ။အတူဖြစ်သော သစ်ပင်၏သစ်မြစ်ပြတ်ခြင်း၏ အမည်ကို အတူရှိသော ရဟန်းသီလသိက္ခာ ပျက်စီးခြင်း၌တင် သဒိသူပစာ။

နံပါတ် (၁၀)

သိက္ခာပဒါနိ မဒ္ဒိတွာ-အရ-ဝီတိက္ကမစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ကို အရကောက်။

ဤတွင် တ/စ ပါရာဇိက ကဏ္ဍ ဝါကျမှတ်စုများ ပြီးပြီ။

****

ဒုတိယပါရာဇိက နောက်ဆက်တွဲ

အနေကပရိယာယေန အသုဘကထံ ကထေတီတို အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ အသုဘာကာရသန္ဒဿနပ္ပဝတ္တံ ကာယဝိစ္ဆန္ဒနိယကထံ ကထေတိ။**(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂။)**

****

နံပါတ် (၁)

အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ-သဝိညာဏက,အဝိညာဏကဖြစ်သော ဤကိုယ် သည်ဤသို့လည်း မတင့်တယ်ဟူ၍ အထူးထူးအပြားပြားကုန်သော အကြောင်းတို့ဖြင့်။ အသုဘာကာရသန္ဒဿနပ္ပဝတ္တံ-ဆံပင်၌လည်း အဆင်းစသောအားဖြင့် မတင့်တယ်သော အခြင်းအရာကို အလုံးစုံ အကုန်အစင် ရှုမြင်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်သော။ကာယဝိစ္ဆန္ဒနကထံ-မိမိ သူတစ်ပါးနှစ်ဦးသား၏ ကရဇကာယ၌ ဆန္ဒရာဂဖြတ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော စကားကို။ (ဤကား သာရတ္ထနှင့်အညီ နိဿယပေးနည်း။)

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၆)

အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ-ဖြင့် ပရိယာယသဒ္ဒါ ကာရဏဝါစကဖြစ်၍ အနေကာနိ ပရိယာယာနိ အနေကပရိယာယံ-ဟု ဒိဂုသမာသ်ဝစနတ္တပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်။**ကာယဝိဇ္ဇိနှနိယကထံဖြင့်** အသုဘကထာအရ ခန္ဓာကိုယ်၌ ဆန္ဒရာဂကိုဖြတ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော စကားကို· အရကောက်အပ်သည်ကို သိစေသည်။

အသုဘကာရသန္နဲသနပ္ပဝတ္တံ-ဖြင့် ထိုခန္ဓာကိုယ်၌ ဆန္ဒရာဂဖြတ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော စကားဟူသည် မတင့်တယ်သော အခြင်းအရာကို ပြခြင်းအားဖြင့်ဖြစ်သော စကားပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

နံပါတ် (၇)

ကာယဝိစ္ဆန္ဒနိယကထံ / ကာယဝိစ္ဆိန္ဒနိယကထံ/ကာယဝိစ္ဆိန္ဒိယကထာ....

ကာယဝိစ္ဆန္ဒနိယကထန္တိ ကရဇကာယေ ဝိရာဂုပ္ပါဒနကထံ (ဝိမတိ) အဖွင့်ကိုရှု၍ ဝိဂတော ဆန္ဒော ဝိစ္ဆန္ဒော၊ကာယေ ဝိစ္ဆန္ဒော ကာယဝိစ္ဆန္ဒော၊ကာယဝိစ္ဆန္ဒံ ဥပ္ပါဒေတီတိ ကာယဝိစ္ဆန္ဒနိယာ၊ကာယဝိစ္ဆန္ဒ-ပုဒ် နောင် ဂုဏ္ဍယ-ပစ္စည်း၊ နံ-အာဂုံလာ၍ ပြီးသောကြောင့် ကာယဝိစ္ဆန္ဒနိယပါဠ်သင့်။

နံ-မလာသော် ကာယဝိစ္ဆန္ဒိယကထံ-ပါဠ်သင့်။

ယင်းအလို-ကရဇကာယ၌ ကင်းသောရာဂကိုဖြစ်စေကြောင်း စကားကို-ဟု ပေးပါ။

ကာယဝိစ္ဆိန္ဒနိယကထန္တိ အတ္တနောစ ပရဿစ ကရဇကာယေ ဝိစ္ဆိန္ဒနုပ္ပါဒနကထံ။ သာရတ္ထကိုရှု၍ ဝိစ္ဆိန္ဒတီတိ ဝိစ္ဆိန္ဒော၊ ကာယေဝိစ္ဆိန္ဒော၊ကာယဝိစ္ဆိန္ဒော ကာယဝိစ္ဆိန္ဒံ ဥပ္ပါဒေတီတိ ကာယဝိစ္ဆိန္ဒနိယာ-ဟု ဝစနတ္တပြု၍ ပြီးသောကြောင့် ကာယဝိစ္ဆိန္ဒနိယာ-ပါဠ်သင့်။

ယင်းအလို မိမိအတ္တဘော သူတစ်ပါးအတ္တဘော၌ တပ်တတ်သော ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ဖြတ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော စကားကို-ဟု ပေးပါ။

ဆဋ္ဌမူတို့၌ ကာယဝိစ္ဆန္ဒနိယကထံ-ဟုသာ ရှိနေသည်ကို တွေ့ရသည်။

ယောဇနာ-၌ ကာယနိဗ္ဗိန္ဒနိယကထန္တိပိ အတ္ထိဟု မူကွဲပါဠ်တစ်မျိုးကို ရေးသေးသည်။

တိဝိဓေတ္တဂတံ/တိဝိဓေတ္တကတံ...(ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၃။)

ဇဝံ တိဝိဓေတ္တဂတန္တိ ဇဝံ ယထာဝုတ္တေန ဝိဝိနာ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိပက္ခန္ဒန ဥပေက္ခာနုဗြူဟနဉာဏသမ္ပဟံသနဝသေန တိဝိဓဘာဂံ ဂတံ၊(သာရတ္ထ)ကို ထောက်၍ တိဝိဓေတ္တဘာဂံ ပါဠ်သင့်။တိဝိဓေတ္တဂတံ- ပါဠ်ကား ပါဠ်ပျက်တည်း။

နံပါတ် (၄)

တိဝိဓေတ္တဂတံ။ ။ **တယော ဝိဓာ ယဿာတိ တိဝိဓံ။**

တိဝိဓဿ ဘာဝေါ တိဝိဓတ္တံ၊ တိဝိဓတ္တံ ဂတံ တိဝိဓေတ္တဂတံ။

http://www.dhammadownload.com

(သုံးပါးအပြားရှိသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သော)

****

(က) ဟာရာယန္တီတိ လဖ္ဘန္တိ။

(ခ) ဇိဂုစ္ဆန္တီတိ သဥ္စာတဇိဂုစ္ဆာ ဟောန္တိ။

(ဂ) ဒဟာရောတိ တရုဏော။

(ဃ) ယုဝါတိ ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော။

(င) မဏ္ဍနကဇာတိကောတိ မဏ္ဍနကပကတိကော။(ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၆။)

****

နံပါတ် (၄)

ဒဟာရော။ ။ ဒဟတိ ရာဂါဒိနာ ပရိဒဟတီတိ ဒဟာရော။ (ဒဟ + အရ)

ယောဗ္ဗနံ။ ။ ယုဝိနော ဘာဝေါ ယောဗ္ဗနံ။

မဏ္ဍနကော။ ။ မဏ္ဍယတိ သိလေနာတိ မဏ္ဍနော။ (မဍိ + ယု)

မဏ္ဍနောယေဝ မဏ္ဍနကော။

မဏ္ဍနကဇာတိကော။ ။ မဏ္ဍနကော ဇာတိ ယဿာတိ မဏ္ဍနကဇာတိကော။

နံပါတ် (၅)

တရုဏော = တရ + ဥဏ။

ဇိဂုစ္ဆာ = ဂုပ + ဆ + အာ။

နံပါတ် (၆)

(က) လဖ္ဘန္တိ-ဖြင့် ဟာရ-ဓာတ်၏ ရှက်ခြင်းအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်။

(ခ) ဇိဂုစ္ဆာ ဟောန္တိ-ဖြင့် ဂုပ-ဓာတ်၏ နိန္ဒနတ္ထကို သိစေသည်။သဥ္စာတ-ဖြင့် စက်ဆုပ်၏ဟူသည် အလွန်စက်ဆုပ်ခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

မှတ်ချက် ။ ။ အာချာတ်ဒွေဘော်၌ ပိုလာသော အက္ခရာတစ်လုံးအတွက်အတိသယကို ယူရသည်။ထို့ကြောင့် အလွန်ဟု ထည့်ဖော်သည်။

(ဂ) တရုဏော-ဖြင့် ဒဟာရသဒ္ဒါသည် တရုဏသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်အဖြစ်ကို သိစေသည်။

(ဃ) ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော-ဖြင့် ယုဝါ-၌ ယု-ဓာတ်+အ-ပစ္စည်း၊ ယင်း အ-ပစ္စည်း၏ကတ္တားအနက်၌သက်၍ ယဝတိ မိဿီ ဘဝတီတိ ယုဝါ-ဟု ဝစနတ္ထ ပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်၊ (သမန္နာဂတော-ဟု ဖွင့်၍ ကတ္တုသာဓ်ကို ဆိုရသည်ကိုသိပါ။) မဏ္ဍနပကတိကော-ဖြင့် ဇာတိသဒ္ဒါ၏သဘာဝအနက်ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဇာတိက-ဟု ဆိုလိုလျက် က-ကို ယု-ပြု၍ ပြီးသည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်။

****

ယဿ ဒါနိ ဘန္တေ ဘဂဝါ ကာလံ မညတီတိ တွေ အယမဓိပ္ပါယော။

http://www.dhammadownload.com

ဘဂဝါ ဘိက္ခုသံဃော သန္နိပတိတော၊သေကာလော ဘိက္ခူနံ ဓမ္မကထံ ကာတုံ၊အနုသာသနီ ဒါတုံ၊ ဣဒါနိ ယဿ တုမှေ ကာလံ မညာထ၊တံ ကတ္တဗ္ဗန္တိ။

(ဝိ၊ ၄၊၂။၉။)

****

နံပါတ် (၁)

ဘန္တေ၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌။ဘဂဝါ-သည်။ယဿ-အကြင်တရားဟောတော်မူခြင်း၌။အနုသာသနီ-အဆုံးအမ ပေးတော်မူခြင်း၏။ကာလံ-အချိန်ကို။မညတိ-သိတော်မူ၏။ တံ-ထိုအချိန်ကို။ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၏။ (ပါဠိတော် နိဿယပေးပါ။)

နံပါတ် (၅)

ဒီဃ = ဒီ + ဃ။

ရဿ = ရဿ + အ။တစ်နည်း-ရဿ+သ။

နံပါတ် (၆)

ဣဒါနိ-ဖြင့် ဒါနိ-သဒ္ဒါသည် ဣဒါနိသဒ္ဒါ၏ပရိယာယ်အဖြစ်ကို သိစေသည်၊ **ဘိက္ခူနံ ဓမ္မကထံ-ကာတုံ, အနုသာသနီဒါတုံ-ဖြင့်** ယဿ-၌ ယ-သဒ္ဒါဖြင့် ဓမ္မကထ ကရဏ၊အနုသာသနီဒါနကို စွဲယူသုံးသပ်အပ်သည်ကို သိစေသည်၊**မညာထ-ဖြင့်** မညတိ ၌ မန-ဓာတ်သည် သိခြင်းအနက်၌ ဖြစ်သည်ကို သိစေသည်၊**တံ ကတ္တဗ္ဗံ-ဖြင့်** ယဿ-၏ နိယမထည့်စွက်၍ အနက်သမ္ဗန်အပ်သည်ကို သိစေသည်၊ ကြွင်းဘာဝတ္တ ဖော်လေ။

နံပါတ် (၇)

သန္နိပတိတော / သန္နိပါတိတော...

သန္နိပါတေဟိ,သန္နိပါတေတွာပါဌ်တို့ကို ထောက်၍ သန္နိပါတိတော-ဟုကာရိတ်ဖြင့် ရှိသောပါဌ်သင့်၊ဘိက္ခုသံဃော-၏ အရတူကိတ်ကြိယာပုဒ်ကြံက သန္နိပတိတော-ပါဌ်သင့်၊သန္နိပတိတော-စည်းပေးပြီးပါပြီ၊ သန္နိပါတိတော-စည်းဝေးစေအပ်ပါပြီ။

—နံပါတ် (၈)

ဒီဃံ ဝါ အဿသန္တော။ (ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၁၄။)

မကောင်းရာ ဘည်ရာဌာနဖြစ်သော ဒေသ, ကာလတို့၏ ဒီဃ-အမည်ကို ဌာနီ ထွက်သက်ဝင်သက်၌ တင်စား၍ ဆိုသောကြောင့် ဌာနူပစာ၊ နာနန္တရိက-နည်း။ (ဋီကာ)

****

စတုတ္ထပါရာဇိ စနောက်ဆက်တွဲ

(က) **သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနုနာတိ** အတ္တိစေဝ ဥပလဗ္ဘန္တိ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(ခ) **ဣစာတိ ဣမသ္မိ** သတ္တလောကေ။ (ဝိ၊ ၄၊ ၂။ ၇၅။)

****

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ် (၆)

(က)**အတ္တိစေဝ**-ဖြင့် သန္တော-၌ အသ+တတ်၊အန္တ-ပစ္စည်း၊ယင်းအန္တ-ပစ္စည်း၏ ပစ္စုပ္ပန်အနက်၌ သက်၍ အတ္တီတိ သန္တော-ဟု ဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကို သိစေသည်။

(တစ်နည်း)ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိ၊ လောကပြောရိုးအားဖြင့်သာ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်၊**ဥပလဗ္ဘန္တိ**-ဖြင့် သံဝိဇ္ဇမာနာ-၌ သံ+ဝိဒ+ယ+မာန၊ သံ+ဝိဒ-တတ်သည် ဝိန္ဒတိ-ပုဒ်ကဲ့သို့ ရခြင်းအနက်ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊ မာန-ပစ္စည်း၏ ကံ-အနက်ဟောသည်ကိုလည်းကောင်း၊သံဝိဇ္ဇန္တိ ဥပလဗ္ဘန္တီတိ သံဝိဇ္ဇမာနာ-ဟုကမ္မသာဓနဝစနတ္ထပြုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း သိစေသည်၊ (တစ်နည်း) ထင်ရှားရှိခြင်းဟူသည် ဉာဏ်ဖြင့် စဉ်းစား၍ ကြည့်သောအခါ ဤကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ် တို့ ရှိသည်ဟု သိရခြင်းပင် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေသည်။

(ခ) **ဣမသ္မိံသတ္တလောကေ**-ဖြင့် ဣဓ-၌ ဣမ-သဒ္ဒါသည် သတ္တလောကကို စွဲယူသုံးသပ်၍ ဓ-ပစ္စည်း သတ္တမီ-အနက်၌ သက်သည်ကို သိစေသည်။

****

ဤတွင် တ/စ ပါရာဇိကကဏ္ဍ ဝါကျမှတ်စုများ ပြီးပြီ။

အရှင်ပညာသီဟာဘိဝံသ
ပဋ္ဌနိကာယသာသနဗိမာန်
ဖုန်း-၅၆၁၇၆/၇၂၀၉၉၅
၁၅/၅/၂၀၀၀။

http://www.dhammadownload.com

နံပါတ်(၄)
(အ)

အရောဝိမံ	၈	အရိယာမဂ္ဂဝုဝိ	။
အပရိဠောဒ်	၈	အရိယာမဂ္ဂဝုဝိပွဲတွေ	။
အသုဘသညာ	၈	အဒွမာသ	၇၆
အသုဘသညာပရိစိတ	၈/၃၂၅	အညသာသန	၈၀
အနာဂါမိ	၁၆/၁၈၉	အလိနာနုဒ္ဓစ္စ	၈၃
အပွင့်သန္တိကာ	၁၆	အလိနာနုဒ္ဓစ္စပကျက်	။
အရိယာ	၁၆	အနုဗန္ဓနာ	၉၀
အရိယသာဝကာ	၁၆	အနုဂမန	။
အနိယတာ	၁၇	အဿာသ	။
အဝဇေရဏတွေ့	၂၀	အဿာသပဿာသ	။
အနေက	၂၃	အညထာ	၁၀၀
အနေကာရဏသမ္ဘိဿ	၂၃	အညထတွဲ	။
အသုဘ	၂၃	အစ္စန္တဝိရာဂ	၁၀၃
အသုဘဘာဝနာ	၂၃	အနုပဿီ	။
အနုယောဂ	၂၆	အကတကိစ္စိ	၁၁၁
အပွမတွကံ	၃၈	အနုပုံသက	၁၂၂
အလာဘာ	၄၂	အနာဝိလ	။
အမိပ္ပါယ်	၄၂	အတိပါတ	၁၃၁
အနုဘာဝ	၄၅	အတိပါတေန္တ	၁၃၂
အပုည်	၄၆	အတ္တဒီပန	၁၃၉
အတိဘယ	၅၃	အဘေဒ	။
အဟံ	၅၇	အစ္စယ	၁၄၅
အပါန	၆၀	အမနာပ	၁၄၈
အသုဘကမ္မ	၆၅	အမနာပရူပ	။
အသုဘကမ္မဋ္ဌာန	၆၅	အန္တိမ	၁၅၈
အနာသိတ္တကော	၆၉	အဂဏှက	၁၆၄
အမွှောက်ရွှော	၆၉	အဂဏှကက္ကတ္တိ	။
အကောသလ္လ	၇၂	အဒူဟလပါသာဏ	၁၆၇
အကောသလ္လသမ္ဘူတ	။	အနာဂတ	၁၇၃
အရိယာမဂ္ဂ	။	အနာဂတသမ္ဘန္ဓ	။
		အမိလာတာနိ	၁၇၆
		အမိလာတဘာဝ	။

( )

အဘိနိဝိဋ္ဌော ၁၇၇

အဘိနိဝိဋ္ဌောကာသော

အဝိသေသ

အဓိကာတရော

အန္တရာယ ၁၈၀/၂၈၉

အဝိပ္ပဋိသာရာဒိ ၁၈၆

အဝိပ္ပဋိသာရာဒိဝတ္ထုကံ

အန္တိမဝတ္ထု

အရိယာဂုဏ

အရိယဂုဏသွေနက

အတိသဏှသုခုမ ၁၈၉

အသန္တိ ၁၉၂

အသန္တသမ္ဘာဝနာ

အယောဂုဠ ၁၉၅

အညဲ ၁၉၇

အရဟတ္တ ၁၉၈

အပ္ပဟီနကိလေသ

အပ္ပဟီနကိလေသတ္တ

အသတ္တိကတ ၂၀၁

အနေကာ ၂၀၃

အနေကမ္မော

အသိတာရ ၂၁၇

အသိတာရူပမ

အဋ္ဌသရ ၂၃၈

အဋ္ဌိက

အဋ္ဌိကသင်္ခလိက

အဏ္ဍဘာဝ

အာယု ၂၂၃

အနယ

အနယဗျသန

အဂ်ီ ၂၄၆

အသယှဘာရ

အင်္ဂါရ (ခ)ဒေါမြန် ၂၂၉

(ဇ)

အင်္ဂါရစိတက

အဇ္ဈရိယ ၂၄၂

အနဇ္ဈရိယ

(အာ)

အာယာစန ၃၅၀

အာယာစနဆွော

အာယသ္မာ ၁၇၇

အာနု ၁၆၀

အာနာပါန

အာနာပါနပရိဂ္ဂဟိက

အာသင္ဌစုဏှပေက္ခ ၇၆

အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာန ၉၁

အာယတ္တဝုတ္တိ ၁၂၉

အာသန ၁၅၂

အာဟာရ ၁၅၈

အာဟာရပစ္စေဒ

အာရာမ ၁၇၀

အာရာမာဒီနိ

အာဂတော ၁၇၃

အာရောစေတဗ္ဗပုဂ္ဂလ ၂၀၆

အာရောစေတဗ္ဗပုဂ္ဂလနိဒဿန

အာရောစိက

အာတုရဿရ ၂၁၈

အာနုဘာဝ ၂၂၁

အာဝဟန ၂၄၂

(ဣ)

ဣတ္တာမတ္တ ၂၀

ဣတ္ထိပုမ ၁၂၁

ဣန္ဒြိယ ၁၂၅

ဣတရထာ ၁၃၅

ဣဋ္ဌက ၁၆၀

ကြင်္ကခဏ္ဍ ။
ကုစ္ဆာ ၂၃၅
ကုစ္ဆာဓာရ ။

(ဥ)

ဥပစိတ ၄၆
ဥဗ္ဗမဓမ္မ ။
ဥဒ္ဒိဋ္ဌတလောမ ၅၃
ဥဒ္ဒိဋ္ဌတလောမတာ ။
ဥပ္ပါဒိတ ၆၁
ဥတ္တရိယံ ၈၃
ဥတ္တိယာနုကူလ ။
ဥပ္ပါဒ ၁၀၀
ဥပ္ပါဒဝယညထာ ။
ဥပ္ပါဒဝယညထတ္တဘာဝ ။
ဥသုက္ကဝစန ၁၁၅
ဥပသဂ္ဂ ။
ဥဒ္ဒေတေလ ၁၂၂
ဥဒ္ဒေတေလဗိန္ဒု ။
ဥဒ္ဒေတေလဗိန္ဒုမတ္တ ။
ဥပတ္ထိန္နတ္တ ၁၂၆
ဥပရောခေတ္တ ။
ဥပက္ကမ ၁၂၉
ဥတုသမယ ၁၆၄
ဥဒရ ၁၆၇
ဥတ္တရိ ၁၇၀
ဥဒ္ဒေသ ၁၈၃
ဥပက္က ၂၂၉
ဥပက္ကသရီရ ။

(ဦ)

ဦရုဗန္ဓ ၈၆
ဦရုဗန္ဓါသန ။
။
။

(ဧ)

ဧဝံနာမကံ ၃
ဧကာယံ ၅၇
ဧကဂ္ဂ ၆၁
ဧကဂ္ဂတာ ။
ဧဝံဝဏ္ဏပုဗ္ဗဋ္ဌိဘာဂ ၁၂၂
ဧကာဝဇ္ဇန ၂၃၂

(ဩ)

ဩဠာရိကံ ၆၅
ဩဠာရိကာရမ္မဏ ။
ဩဠာရိကာရမ္မဏတ္တ ။
ဩဇဝန္တ ၆၉
ဩပမ္မသမ္ပဋိပါဒနံ ၇၆

(က)

ကပိလဝတ္ထု ၈
ကမ္မဝိပါကော ၁၆
ကတံ ၃၈
ကလျာဏမ္မော ၄၆
ကထာသမုဋ္ဌာပနံ ၅၇
ကလလ ၁၂၂
ကမ္မ ၁၅၅
ကမ္မာဓိပ္ပါယ ၁၆၇
ကဏိကာရော ၁၈၃
ကဏိကာရပုပ္ဖ ။
ကဏိကာရပုပ္ဖသဒိသ ။
ကမ္မသဘာဂ ၂၂၆
ကမ္မသဘာဂတာ ။

(ကာ)

ကာယဝတ္ထုဘာဝ ၁၂၂
ကာယဝတ္ထုဘာဝဒသကာနိ ။
ကာရဏာ ၅၁
ကာရဏာဝစန ။

http://www.dhammadownload.com

(ကိ)

ကိလေသ ၂၁၂
ကိလေသပ္ပဟာန ။
ကိလိန္နသရီရ ၂၂၉
ကိံသုကပုပ္ဖဝဏ္ဏ ။

(ကု)

ကုကတ ၃၈
ကုဏ္ဍူမှု ။
ကုသလာနုဘာဝ ၄၅

(ကူ)

ကူဋဂါရ ၉
ကူဋဝိနိစ္ဆယ ၂၂၆

(ကော)

ကောသလ္လ ၆၉
ကောဋ္ဌိပ္ပတ္တ ၁၉၅

(ခ)

ခယ ၅၆
ခဏ ၁၀၁
ခဏဘင်္ဂ ။
ခယဝိရာဂ ၁၀၃
ခန္ဓာဘိသင်္ခါရ ၁၀၇
ခဏ္ဍ ၁၆၀

(ခိ)

ခိဋ္ဌ ၁၆၀
ခိဋ္ဌာစေတိယာဒီနိ ၁၆၁

(ခီ)

ခီဏာ ၁၆
ခီဏာသဝါ ။

(ဂ)

ဂန္ဓကုဋိ ၉
ဂတိ ၁၆
ဂဗ္ဘသေယျက ၁၁၉
ဂဗ္ဘ ၁၁၈/၁၆၄
ဂတပတိကာ ၁၆၄

(စ)

စမ္မမံသနှာရုနိ ၈၆
စက္က ၁၇၉
စတုဗ္ဗ ၂၁၂

(စိ)

စိတ္တုပြဲသ ၅၂
စိတ္တေကဂ္ဂတာ ၆၁
စိတ္တသင်္ခါရ ၉၄
စိတ္တပဋိဗဒ္ဓါ ။
စိတ္တသဒ္ဒေါ ၁၃၉
စိတ္တသကံပ္ပ ၁၄၃
စိတ ၂၂၉
စိတက ။

(စေ)

စေတိယာဒီနိ ၁၆၁
စေတိယ ။

(ဆ)

ဆဋ္ဌ ၁၇၇
ဆက္က ၁၇၉
ဆဝိဝဏ္ဏ ၁၈၂

(ဈ)

ဈာနိတ ၄၆

(ဓာ)

ဓာနုဿ ၁၁၅
ဓာန ၂၁၅

(ဓိ)

ဓိဝိတ ၃၄/၅၆
ဓိဝိတကၡယ ။
ဓိဝတကၡယပတ္တ ။
ဓိဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒန ။

ဓိဗိတကွယပဗ္ဗဘာဝ	။
ဓိဗိတိဗ္ဗိယ	၁၂၅
ဓိဗိတိဗ္ဗိယုပဓ္ဓေဒက	၁၃၂
(ဇ)	
ဇုဏှပေက္ခ	၇၅
(ဈ)	
ဈေ	၁၁၁
ဈေဆောရ	၁၈၉
(ဈ)	
ဈာယိ	၁၇၁
ဈာန	၂၀၁
ဈာယိနော	။
(ဉ)	
ဉာဏ	၂၀၃
ဉာဏဒဿန	။
(တ)	
တဒဂ်	၁၀၇
တဒဂ်ဝသော	။
တဗ္ဗိပရိတံ	။
တန္နိန္နတာ	။
တဒါယတ္တဝုတ္တိ	၁၂၉
တထာရူပ	၁၈၉
တထာရူပပစ္စယ်	။
တထာရူပပစ္စယသမာယောဂါ	။
တတိယ	၂၁၂
တတိယမဂ္ဂ	။
(တာ)	
တာဒိသံ	၉
(တိ)	
တိက္ခတ္တုံ	၃
တိဝိဓ	၂၃၈
တိဝိဓေတ္ထ	။
တိဝိဓေတ္ထဂတ	။
(ထ)	
ထဒ္ဓသရီရ	၅၃
ထဒ္ဓသရီရတ္တံ	။
ထမ္ဘ	။
ထမ္ဘိတ	။
ထမ္ဘိတတ္တ	။
(ထာ)	
ထာဝရပယောဂ	၁၃၅
(ထု)	
ထုလ္လစ္စယ	၁၄၅
(ထေ)	
ထေရာသန	၁၅၂
ထေနက	၁၈၆
(ဒ)	
ဒဟ	၇/၂၃၈
ဒဿနာ	၂၀၃
(ဒါ)	
ဒါရက	၂၉
ဒါနသံဝိဘာဂ	၁၅၂
ဒါရု	၁၆၀
ဒါရုက္ခဏ္ဍ	။
(ဒိ)	
ဒိဝစန	၄၉
ဒိပန	၂၀၇
(ဒု)	
ဒုက္ခိတ	၁၇
ဒုမ္မေဓာ	၄၉
ဒုက္ခဗဟုလ	၁၁၁
ဒုက္ခဗဟုလတ္တံ	။
ဒုဝိဓ	၁၂၉

http://www.dhammadownload.com

ဒုဋ္ဌနံ ၁၉ ၁၈၆
ဒုဋ္ဌနံပရိဠ္ဌေဒ ၁၈၂၀
ဒုပ္ပရာမဋ္ဌ (ဆ) ၂၁၀
(ဒ)
၄၉ ၉၁
ဒုတ ၁၁၁၀
ဒုတေယျ ၂၁
(ဓ) ၁၁
ဓေသနာ ၁၁
(ဓမ္မ)
ဓမ္မဒေသနာ ၁၄၁
(ဓမ္မ)
ဓမ္မတ္တစရိယာနိ ၃၁၄
(ဓမ္မ)
နိဂြဟ ၈၁
နိပ္ပုံသက ၁၂၀
နဝဒ္ဒါရ (န) ၁၈၀
၈၄၂\၄ (န) လင
နာတော ၁၄၇
နာသာ (ဓ) ၉၀
နာသိကာ ၁၁
နာသိကဂ္ဂ ၁၈၀
ဝပ်င (နိ) ၉
နိဝါသနဋ္ဌာနံ ၁၈၄
နိယတဂတိကာ (ခိ) ၁၆
နိဗ္ဗေဓဘာဂိယော ၁၉၂
နိဗ္ဗေဓဘာဂိယတ္တ ၁၁
နိမ္မိတ္တက (ဇ) ၇၉
နိရုတ္တိ ၉၈
နိဗ္ဗတ္တ ၁၉၄
နိဗ္ဗတ္တသတ္တ ၁၁
နိရုပက္ကိလေသ ၁၁
နိဒ္ဒေသန ၁၉၆
နိဋ္ဌိတာ ဝစန ၁၈၉
နိရုတ္တိသ ၁၈၁
(ပ)
ပဗ္ဗဇ္ဇာဝေါဟာရံ ၁၁
ပတိကူလံ (န) ၁၃
ပဋိဘာဟိတံ ၁၆
ပရာယဏံ (ပ) ၁၇
ပဥ္စဝ ၂၀
ပဥ္စတိတာ ၁၁
ပဒပူရဏ (၂) ၁၁
ပဒပူရဏမတ္တ ၁၁
ပဋိသလ္လာနော ၁၁
ပဌမယောဗ္ဗန ၁၆
ပဌမယောဗ္ဗနဘာဂ ၁၁
ပဟိန ၁၈
ပဝတ္တိအာဓာရ ၁၂
ပဝတ္တိအာကာရဒဿနံ ၁၁
ပဟုံသနံ ၉
ပတ္တ ၁၆
ပဋိဝေဓ ၁၉
ပဋိကူလာရမ္မဏ ၁၆
ပရိယာယ ၁၁
ပရိဒီပန ၉
ပရိပ္ပဝါဒ ၁၀
ပဏ္ဏာမနုဿယာ ၁၆
ပညာသမ္ပယ ၃
ပဋိသံဝိဒိတံ ၇
ပဋိသံဝိဒိတတ္တ ၁၁
ပဉ္စက္ခန္ဓာ ၉
ပဋိနိဿဂ္ဂ (ဝိ) ၁၀၆
ပရိစ္စာဂ ၁၁
ပရိစ္စာဂပဋိနိဿဂ္ဂ ၁၁

http://www.dhammadownload.com

ပက္ခန္ဒန ။
ပက္ခန္ဒနပဋိနိဿဂ္ဂ
ပဒဘာဇန ၁၁၅
ပုံသဏ္ဌာန ၁၂၅
ပဝေဏီယနှန် ၁၂၆
ပရမတ္ထ ၁၃၁
ပရမ္မုခ ၁၄၆
ပရိဘုတ္တပိဏ္ဍပါတ ၁၅၂
ပန္နရသ ၁၆၇
ပသန္နမုခဝဏ္ဏ ၁၇၇
ပရိမုဉ္စ ၁၈၃
ပဉ္စဗြိယဂ္ဂဟဏ ၁၈၉
ပဉ္စဗြိယဂ္ဂဟဏာတီတ ။
ပဏီတတရ ၁၉၅
ပဝတ္တိဒီပန ၂၀၇
ပရိမဏ္ဍ ၂၁၀
ပရိဗ္ဗာဇ ။
ပသိဒ္ဓသဒ္ဒါ ၂၁၈
ပက္ကံပဏ္ဍ
ပက္ကံပဏ္ဏသဒ္ဒိသ
ပစ္စက္ခ ၂၂၁
ပဏ္ဏာဒိသေဋ္ဌ
ပဏ္ဍိတ ၂၂၉
ပဋ္ဌပါဠိ ၂၃၂
၃၄

(ပါ)
ပါကာရ
ပါကာရပဋိက္ခေပ
ပါကာရပဋိက္ခေပဝန္နနိ ။
ပါဠိကူလျ
ပါဠိကူလျတာ
ပါဌ
ပါဋိပ

ပါဠိယကော ၆၉
ပါရာဇိက ၁၄၅
ပါသာဒိကာဒယော
ပါရာဇိကပဗ္ဗ ၂၃၅

(ပိ)
ပိဋ္ဌိကဏ္ဍက
ပိဏ္ဍပါတ ၁၅၂
ပိဏီဗြိယာနိ
ပိသုဏ ၂၂၄

(ပု)
ပုထုဇ္ဇန
ပုညသမ္ဘာ
ပုည
ပုမ္ဗဘာဂ ၂၁၅

(ပေ)
ပေသုည ၂၂၄
ပေသုညကာရဏ

(ဖ)
ဖဒ္ဒါသန
ဖန္ဒန
ဖုဋ္ဌဝိယ
ဖြဟ္မဏ ၁၇၃
ဖြဟ္မစရိယ
ဗဟိဒ္ဓစိန ၂၀၄
ဗဟိဒ္ဓစိန္နနိဒ္ဒေသ
ဖျည်သန ၂၂၄
၄၄

(ဗာ)
ဗာဟိရ ၂၃၅
ဗာဟိရက
ဗာဟိရကမဟာစေတီ ။
၆၄

(ဘ)
ဘဲယိုပ္ပတ္တိ

http://www.dhammadownload.com

(ဘာ)

ဘာဏနေ ၁၁၅
ဘာသိတ ၁၇၃
ဘာဝ ၁၇၆

(ဘိ)

ဘိက္ခုသတ္တာနိ ၅၆

(ဘော)

ဘောသဇ္ဇ ၁၅၈

(မ)

မဏ္ဍန ၂၆
မဏ္ဍနက ။
မဏ္ဍနကဇာတိက ။
မဏ္ဍနာနုယောဂေါ ။
မက္ခိတ ၃၄
မနုဿတ္တ ၄၅
မရဏ ၅၃
မရဏက ။
မရဏသတ္တ ။
မဓုရ ၆၉
မနုဿဝိဂ္ဂဟ ၁၁၈
မရဏမနော ၁၃၉
မန ။
မရဏသညီ ၁၄၃
မနာပ ၁၄၈
မဥ္စ ၁၅၅
မရဏာဓိပ္ပါယ ။
မနုဿဥ္ဇာနိ ၁၇၇
မက္ခိ ၁၈၆
မဟာယညပ္ပမာဏ ၂၂၆

(မိ)

မိလာတာနိ ၁၇၆
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၁၉၅

(မူ)

မူလိဋ္ဌိနံ ၂၃၅

(ယ)

ယက္ခပေတ ၁၄၈
ယက္ခပေတာဒယော ။

(ယု)

ယုဂ ၂၆

(ယော)

ယောဗ္ဗန ၂၆/၂၃၈

(ရ)

ရဇ္ဇ ၁၉၂
ရဇ္ဇပိဏ္ဍ ။
ရဟဿ ၂၂၆
ရဟဿက ။

(ရူ)

ရူပဓိဝိတ္တိန္ဒြိယ ၁၂၉

(ရော)

ရောဝိမ ၈
ရောဂါဘိဘူတ ၁၁၁
ရောဂါဘိဘူတတ္တ ။

(လ)

လဒ္ဓပိဏ္ဍပါတ ၁၅၂
လတာကမ္မ ၁၅၅

(လော)

လောဟိတ ၃၄
လောဟိတမက္ခိတ ။
လောဟတုဏ္ဍာနိ ၂၁၈

(ဝ)

ဝစ္ဆ ၆
ဝစ္ဆသတ္တာန ၂၃
ဝစ္ဆသတ္တာနာဒယော ။
ဝဏ္ဏမတ္တာ ၃၈

http://www.dhammadownload.com

ဝဿ	၇၆	(ဝီ)	
ဝဿကာလ	။	ဝီတိက္ကမ	၁၁၅
ဝယ	၁၀၀	(ဝု)	
ဝစနံ	၁၁၅	ဝုတ္တမရဏ	၁၃၉
ဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂ	၁၂၂	ဝုတ္တမရဏစိတ္တ	။
ဝဓကစေတနာ	၁၃၂	ဝုတ္တပ္ပကာရ	၁၉၅
ဝဋ္ဋိတ္တိ	၁၆၄	(ဝေ)	
ဝဏ္ဏဝန္တ	၁၇၆	ဝေဟာသ	၁၅၅
(ဝိ)		ဝေဟာသမဇ္ဈ	။
ဝိသာလိဘူတတ္တ	၃	(ဝေါ)	
ဝိဃာသော	၃၀	ဝေါရောပန	၁၁၅
ဝိဃာသာဒေါ	။	ဝေါရောပေန္တ	၁၂၉
ဝိဃာသာဒဘာဝ	။	ဝေါဟာရ	၁၃၂
ဝိဝိစ္ဆော	၈၂	(သ)	
ဝိဝိစ္ဆောကာသော	။	သဗ္ဗညုတ	၄
ဝိက္ခေပဂတ	၉၁	သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တော	။
ဝိရာဂ	၁၀၃	သပရိဿေဒ	၈
ဝိရာဂါနုပဿီ	။	သကဒါဂါမိ	၁၆
ဝိသင်္ကေတော	၁၄၅	သက	၁၇
ဝိဘတ္တိဗျတ္တယော	၁၅၈	သမဏဝေသ	၂၉
ဝိပ္ပသန္န	၁၈၂	သမဏဝေသဓာရက	။
ဝိဇ္ဇမာနဂုဏ	၁၈၆	သမနုညာ	၃၄
ဝိဇ္ဇမာနဂုဏမဂ္ဂီ	။	သဘာဝနိယမနံ	၃၉
ဝိပ္ပဋိသာရော	။	သမ္ပဟံသန	၄၉
ဝိက္ခမ္ဘိတ	၁၉၈	သမ္ပဟံသနတ္ထော	။
ဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသ	။	သရီရစလန	၅၃
ဝိမောက္ခ	၂၀၃	သတ္တသုည	။
ဝိသုဒ္ဓိ	၂၀၉	သတ္တသုညတာ	။
ဝိနီဝရဏ	၂၁၂	သမုဋ္ဌာပန	၅၇
ဝိနီဝရဏတာ	။	သမာဓိသီသ	၆၀
ဝိနိစ္ဆယ	၂၂၆	သန္တ	၆၆
		သန္တတာ	၆၉

http://www.dhammadownload.com

သမ္ပဋိပါဒန	၇၆
သမ္ဗပ္ပကာရ	၇၉
သမ္ဗပ္ပကာရအာနာပါနသတိ	။
သမာဓိနိဗ္ဗတ္တက	။
သံခိရ	၈၄
သပ္ပီတိက	၈၇
သမာပတ္တိ	။
သမာပတ္တိကုသလ	။
သဉ္ဇာနုဿ	၁၁၅
သဗ္ဗသုခုမ	။
သဗ္ဗသုခုမအတ္တဘာဝ	။
သပ္ပိမဏ္ဍ	၁၂၂
သတ္တ	၁၃၅
သင်္ကပ္ပ	၁၄၃
သင်္ကေတ	။
သမဏသတ	၁၄၆
သမီပ	၁၄၉
သဒ္ဒသတ္တ	၁၇၃
သမ္ဗန္ဓော	။
သရီရဝဏ္ဏ	၁၇၆
သရီရယန္တ	၁၈၀
သဏှသုခုမ	၁၈၉
သမ္ပရာယ	၁၉၅
သတ္တိ/သတ္တိကတော	၂၀၁
သမာပတ္တိ	၂၀၃
သမုဒါစိဏ္ဏရဏာကာရ	၂၀၇
သဂ္ဂ	၂၀၉
သဂ္ဂန္တရာယ	။
သင်္ခလိကာ	၂၁၈
သဘာဂ	၂၂၆
(သာ)	
သာသန	၇၉
သာရဒ္ဒ	၉၁
သာဟသိက်	၁၁၁
သာဟသိကကမ္မ	။
သာရော	၁၈၆
သာမညာ	၂၁၀
သာမိက	၂၂၆
(သိ)	
သိခါပတ္တ	၃၀
(သီ)	
သီသ	၂၇/၆၀
သီလဝန္တ	၄၆
(သု)	
သုဂတိ	၁၇
သုဂတိပရာယဏ	။
သုဘ	၂၃
သုညာဂါရ	၈၂/၂၀၃
သုန္ဒရတရ	၁၁၁
(သူ)	
သူစိလောမ	၂၂၄
သူစိလောမပေတ	။
(သေ)	
သေဋ္ဌဓမ္မ	၄၆
သေယျ	၁၁၁/၁၁၈
သေတ	၁၅၅
သေတကမ္မ	။
သေကမ္မမာလာကမ္မလတာကမ္မာဒီနိ	။
သေဋ္ဌ	၁၇၁
သေဋ္ဌပုရိသ	။
သေဋ္ဌာစရိယ	၁၈၆
(သော)	
သောတာပန္န	၁၆
သောတ္ထုပပ္ပါတ	။

http://www.dhammadownload.com

(သံ)

သံကိလိဋ္ဌသရီရ ၂၇
သံသာရ ၅၀
သံသာရမောစက ။
သံသာရမောစကမိလက္ခ ။
သန္တိသယဘူတသာသန ၇၉
သန္တိသယဘူတသာသနပဋိဒီပန ။

(ဟာ)

ဟာဒယမံသ ၅၃

(ဟိ)

ဟိမဝါ ၈
ဟိတ ၄၂
ဟိတသုခ ။
ဟိတသုခလာဘ ။
ဟိရညသုဝဏ္ဏ ၁၈၉
ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိနိ ။

နံပါတ် (၅)

(အ)

အသုဘ ၁၃
အနုယုတ္တ ၂၁
အဒ္ဓ ၂၁/၇၆
အဟိ ၂၇
အံသ ၃၁
အတိပါတ ၃၅
အပ္ပ ၃၉
အနုတ္ထုနာတိ ၄၂
အသုတ ၄၆
အတိဘာယ ၅၄
အဂ္ဂ ၆၁/၁၅၂
အမ္ဗောကိဏ္ဏ ၆၉
အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ၇၆
အရည ၈၃
အလီန ။
အမ္မောဟ ၉၇
အနိစ္စ ၁၀၁
အစ္စန္တ ၁၀၄
အံသု ၁၂၃
အဗ္ဘ ။
အနာဝိလ ။
အသိ ၁၃၆/၂၀၈
အဓိပ္ပါယ ၁၄၃
အဋ္ဌ ၁၅၅
အန္တ ၁၀၆/၁၅၈
အက္ကမိတွာ ၁၆၈
အဘိရုဟိတွာ ။
အဘိနဝ ၁၇၇
အတီတ ၁၈၉
အယ ၁၉၅
အနုပ္ပန္န ၂၀၁
အဘိဇ္ဈာန ။
အတ္တ ၂၀၄
အဋ္ဌိ ၂၀၈
အက္ခ ၂၂၁
အမစ္စ ၂၂၆
အဏ္ဏ ၂၂၇
အင်္ဂ ။
အသယှ ။
အဂ္ဂိ ၂၃၀
အရိယ ၂၃၂
အစ္ဆရိယ ။
အနုသံရဏ ၂၃၉

(အာ)

အာဟစ္စ ၉

http://www.dhammadownload.com

အာရမ္ဘ	။
အာဂါရ	။
အာဒိသ	၁၃
အာနိသံသ	။
အာနုဘာဝ	၃၉
အာကာရ	၄၂
အာနန္ဒ	၅၇
အာယု	။
အာသိတ္တ	၆၉
အာရမ္မဏ	၉၇
အာဒရ	၁၁၅
အာယတ္တ	၁၂၉
အာစရိယ	၁၄၆
အာဏာပေန္တ	။
အာသန	၁၅၂
အာကာပုယမာနာ	၁၆၈
အာကာသတော	၂၃၀
အာဝဇ္ဇန	၂၃၂
(ဣ)	
ဣတ္ထိ	၄
ဣဿာ	၂၁
ဣဇ္ဈာယ	၉၁
ဣန္ဒြိယ	၁၂၆
ဣဿမာန	၂၁၀
(ဥ)	
ဥပယောဂ	၃၅
ဥတြာသ	၅၃
ဥပ္ပန္န	၆၁
ဥဠာရ	၆၆
ဥပစာရ	၆၉
ဥတု	၈၃/၁၆၅
ဥဒ္ဒိဿ	။
ဥဓိ	၈၆
ဥဿဒ	၁၁၂/၂၁၈
ဥပသဂ္ဂ	၁၁၅
ဥဿုက္က	။
ဥဏှာ	၁၂၃
ဥဒ္ဒရ	။
ဥပစ္ဆိန္နက	၁၂၆
ဥဒ္ဒရိတွာ	၁၄၀
ဥပါယ	၁၄၆
ဥဒ္ဒိဋ္ဌ	၁၇၁
ဥပက္ကိလေသ	၁၈၆
(ဦ)	
ဦရု	၈၆
(ဩ)	
ဩဇ	၆၉
ဩကာသ	၁၇၇
ဩကိလိနီ	၂၃၀
ဩကိရိန္နီ	။
(က)	
ကပိလ	၉
ကထာ	၅၇
ကဏ္ဍက	၈၆
ကလျာဏ	၁၁၂
ကလလ	၁၂၃
ကဋ္ဌိ	၁၈၀
ကပ္ပ	၂၃၂
(ကာ)	
ကာယ	၁၇
ကာသာဝ	၃၁
ကာလ	၁၅၂
ကာမ	၂၁၃

http://www.dhammadownload.com

(ကိ)		ဂတိ	၁၇
ကိဗ္ဗိသ	၁၁၁	ဂဏန	၅၇
ကိလေသ	။	ဂဏ္ဍ	၁၁၉/၁၆၅
(ကု)		ဂဏ္ဍတာ	၁၉၂
ကုဏပ	၂၇	ဂဏ္ဍာ	၂၁၈
ကုသလ	၄၆	ဂရု	၂၃၅
ကုဋ္ဌိ	၁၁၉/၁၆၅	(ဂိ)	
ကုလ	၂၂၄	ဂိလာန	၁၅၈
ကုမ္ဘ	၂၂၇	ဂိဟိ	၁၇၁
(ကူ)		(ဂု)	
ကူဋ	၉	ဂုဏ	၁၈၆
(ကေ)		ဂုဠ	၁၉၅
ကေဝလ	၁၉၀	(ဃ)	
(ကော)		ဃဋ္ဋန	၁၂၆
ကောဋ္ဌိ	၈၆/၁၉၅	ဃဋ္ဋ	၂၂၆
(ခ)		(စ)	
ခဏ	၇၂/၁၀၁/၄	စလန	၅၄
ခန္ဓ	၁၀၁	စမ္မ	၈၆
ခယ	၁၀၄	စက္က	၁၈၀
ခရ	၂၃၀	စက္ခု	၂၂၁
(ခါ)		(စိ)	
ခါဏု	၁၅၆	စိတ္တ	၁၄၀
(ခိ)		(စေ)	
ခိတ္တ	၁၄၀	စေတနာ	၁၄၃
(ခီ)		(ဆ)	
ခီဏ	၁၇/၈၇	ဆဝိ	၁၈၃
(ခု)		ဆိန္န	၂၃၅
ခုဒ္ဒ	၂၃၅	(ဇ)	
(ခေ)		ဇီဝိတ	၃၅
ခေတ္တ	၁၇၁	ဇုဏှ	၇၆
(ဂ)		ဇာတိ	၁၂၃
ဂန္ဓ	၉	ဇိဂုစ္ဆ	၂၃၉

(တ)

တိဏ္ဏ ၅၀
တဗ္ဗိပရိတ ၁၀၇
တန္နိဋ္ဌ ။
တိရစ္ဆာနဂတ ၂၀၇
တုဏှ ၂၁၈
တရုဏ ၂၃၈

(ထ)

ထဒ္ဓ ၅၄
ထာဝရ ၁၃၆
ထုလ္လ ၁၄၆
ထေယျ ၁၉၅
ထေရ ၂၂၁

(ဒ)

ဒဟရ ၂၇
ဒဿန ၄၂
ဒဠှ ။
ဒဝ ၁၆၁

(ဒါ)

ဒါန ၁၅၂

(ဒီ)

ဒီပန ၁၄၀
ဒီဃ ၂၃၉

(ဒု)

ဒုဗ္ဘာန ၁၉၅

(ဒေ)

ဒေဝ ၂၀၇

(ဒေါ)

ဒေါသ ၂၁၃

(ဓ)

ဓာရက ၃၀
ဓာရ ၂၁၈

(နု)

နုဒီ ၃၅
နုဘ ၇၆

(နာ)

နာရ ၈၇
နာဘိ ၉၁

(နိ)

နိပါတ ၃၁/၃၄
နိယာမန ၃၉
နိယမ ၆၆
နိဗ္ဗေဓ ၇၂
နိရုတ္တရ ၉၁
နိက္ခမန ။
နိရောဓေန္တ ၉၄
နိဗ္ဗတ္တ ၁၁၁
နိဗ္ဗာန ၁၀၄
နိဒ္ဒေသ ၂၀၄
နိရယ ၂၁၀
နိဋ္ဌိတ ၂၁၅
နိမိတ္တ ၂၂၄

(နိဳ)

နိဝရဏ ၂၁၃

(ပ)

ပဝတ္တ ၄
ပရိက္ခေပ ။
ပဋိဗာဟိတုံ ၁၇
ပရာယဏ ။
ပဋိသလ္လာန ၂၁
ပဝတ္တိ ၂၁/၄၂
ပဏီတ ၆၆/၁၉၅
ပဋိက္ကူလ ။
ပရိယာဃ ။

http://www.dhammadownload.com

ပရိကမ္မ	၆၉	ပိယာယိတော	၂၃၅
ပက္ခ	၇၆	(ပီ)	
ပဋိသေခနေ	၈၀	ပီတိ	၉၄/၉၇
ပဏာမန	၈၇	(ပု)	
ပစ္စယ	၈၇/၁၉၂	ပုထုဇ္ဇန	၃၅
ပရိယောသာန	၉၁	(မ)	
ပဋိဗဒ္ဓ	၉၄	မဟန္တ	၉
ပဋိနိဿဂ္ဂ	၁၀၇	မဏ္ဍန	၂၇
ပက္ခန္ဒ	။	မဂ္ဂ	၃၀/၁၃၆
ပဝေဏီ	၁၂၆	မတ	၃၉/၁၄၀
ပရမ	၁၃၂	မနသ	၄၆
ပရိယိဋ္ဌ	၁၃၆	မရဏ	၅၄
ပတိ	၁၆၅	မံသ	၅၃/၈၇
ပထဝီ	၁၆၀	မဓု	၆၉
ပဿာဒ	၁၇၇	မနသိ	၉၁
ပရိဗ္ဗေဒ	၉/၁၉၅	မဇ္ဈ	။
ပဏ္ဍ	။	မနာပ	၁၄၉
ပဟီန	၁၉၈/၂၁၃	မဂ္ဂ	၁၉၈
ပဏ္ဏ	၂၁၈	(မာ)	
ပတ္တေသု	၂၃၀	မာသ	၇၆
(ပါ)		မာလာ	၁၅၅
ပါကာရ	၄	မာရ	၂၀၇
ပါဏ	၃၄	(မိ)	
ပါပက	၇၂/၁၁၂	မိဂ	၁၆၈
ပါကဋ	၉၇	(မု)	
ပါတ	၁၅၂	မုဋ္ဌေတွာ	၃၀
ပါသာဏ	၁၆၁	မုခ	၁၇၇
ပါဝသ	၁၆၄	မုသာ	၂၁၅
ပါပနက	၁၇၁	(မူ)	
(ပိ)		မူလ	၂၃၅
ပိဋ္ဌ	၈၆	(မေ)	
ပိဏ္ဍ	၁၅၂	မေဓာ	၅၀

http://www.dhammadownload.com

မေဃ ၇၆

(မော)

မောက္ခ ၂၀၄

မောဟ ၂၁၃

(ယ)

ယန္တ ၁၆၁/၁၈၀

(ယု)

ယုဝ ၂၇

ယုဇ္ဇ ၆၁

(ယော)

ယောဇန ၂၁၈

(ရ)

ရဇ္ဇု ၁၃၆

ရဇ ၂၅၀

ရဟ ၂၂၇

ရသ ၂၃၉

(ရာ)

ရာဂ ၁၉၈

ရာဇ ၂၂၄

(ရု)

ရုက္ခ ၈၃

(ရူ)

ရူပ ၁၀၁

(ရော)

ရောပိမ ၉

ရောဂ ၁၁၁

(ဝ)

ဝဝတ္ထာန ၃၃

ဝဏ္ဏ ၃၃

ဝမ္မိတ ၆၁

ဝဇ္ဈ ၁၆၄

(ဝါ)

ဝါတ ၉၁

(ဝိ)

ဝိသာလီ ၄

ဝိဟရတော ၁၃

ဝိပါက ၁၇/၁၆၅

ဝိသေသ ၂၇

ဝိဟာရ ၃၁

ဝိက္ခမ္ဘိတ ၇၁

ဝိတ္ထာရေန္တ ၈၀

ဝိဓာ ၁၂၉

ဝိတက္က ၁၄၃

ဝိဘတ္တိ ၁၅၈

ဝိပ္ပသန္န ၁၈၃

ဝိနိစ္ဆယ ၂၂၆

ဝိပ္ပန္နမာန ၂၃၀

(ဝီ)

ဝီတိက္ကမ ၁၁၅

(ဝု)

ဝုဋ္ဌိတ ၅၇

ဝုမိ ၈၇

ဝုတ္တိ ၁၂၉

(ဝေ)

ဝေသာလီ ၄

ဝေသ ၃၀/၁၄၉

ဝေဏု ၁၅၈

(ဝေါ)

ဝေါဟာရ ၄/၁၁၉

ဝေါကာရ ၂၃

ဝေါကိဏ္ဏ ॥

ဝေါရောပန ၅၀

http://www.dhammadownload.com

(လ)
လတာ ၁၅၅

(လာ)
လာမက ၁၁၂

(လိ)
လိင်္ဂ ၄

(လော)
လောဓ ၅၄/၂၂၄
လောဘ ၁၁၂
လောဟ ၂၁၈

(သ)
သမုဒ္ဒ ၉
သဏ္ဌာန ၂၃
သမ္မိဿ ။
သတ္တ ၂၇
သံကိလိဋ္ဌ ။
သရီရ ၂၇/၅၃/၁၇၇/၁၈[illegible]
သဒ္ဒါ ၃၀
သမနုညာ ၃၅
သမ္ပတ် ၃၉
သညာ ၄၉/၉၄
သဋ္ဌိ ၅၇
သမုဋ္ဌာပန ။
သမာဓိ ၆၁/၂၀၄
သတိ ၆၁/၉၁
သန္တိ ၆၆/၈၃/၁၉၂
သန္နိဿယ ၈၀
သမဏ ။
သမာပတ္တိ ၉၇
သင်္ခတ ၁၁၇
သဒ္ဓိဝ ၁၁၅
သကလ ၁၁၉
သပ္ပိ ၁၂၃
သန္တတိ ၁၂၆
သဒ္ဒ ၈၀/၁၄၀
သံဝိဒဟန ၁၄၃
သင်္ဂဟ ။
သင်္ကေတ ၁၄၆
သတ္တ ၁၇၃
သဗ္ဗ ၁၈၀
သဏှ ၁၈၉
သမ္ဘာဝနာ ၁၉၂
သမထ ၁၉၈
သန္တာန ၂၀၁
သတ္တိ ။
သဂ္ဂ ၂၁၀
သံခိလိက ၂၁၉
သက္ကတ ၂၃၅

(သာ)
သာဓု ၃၄
သာရ ၅၀
သာသန ၈၀
သာရဒ္ဓါယ ၉၁
သာဝက ၂၃၂

(သိ)
သိလာ ၁၆၁

(သီ)
သီသ ၂၇
သီလ ၁၆၈

(သု)
သုခ ၄၂
သုည ၅၄/၈၀/၂၀၄
သုဘ ၆၆
သုဒ္ဓါ ၇၂/၁၁၅

http://www.dhammadownload.com

သုသိတ္တာ ၁၄၉
သုဒ္ဒ ၁၈၆
သုခုမ ၁၈၉
သုဝဏ္ဏ ၁၉၀

(သူ)

သူစိ ၂၂၄

(သေ)

သေစန် ၆၉
သေယျ ၁၁၉
သေတ ၁၅၅
သေသ ၁၆၈

(သော)

သောတ ၁၇

(ဟ)

ဟံသ ၉/၅၄
ဟဒယ ၅၄/၉၁
ဟတ္ထ ၁၆၁

(ဟိ)

ဟိမ ၉
ဟိတ ၄၂
ဟိရည ၁၈၉

နံပါတ်(၇)

(အ)

အနေကကာရသမ္ဘိသော/အနေကာကာရဏာ
သမ္ဘိသော ၂၄
အယံမေတ္တ/အယံဟေတ္တ ၄၃/၈၁
အရိယမဂ္ဂဝုပ်ပွတ္တော/
အရိယာမဂ္ဂဝုဋ္ဌိပွတ္တော ၇၃
အဠမာသ/အဍ္ဎမာသ ၂၈
အဍ္ဎမာသေ/အဍ္ဎမာသံ ၇၇
အညေဟိ/အညေ ၈၀
အလီနာနုဒ္ဒစ္စပက္ခိကံ/အလီနာနုဒ္ဒစ္စပက္ခ ၈၄
ဘယုပ္ပတ္တိယံ/အယုပ္ပတ္တိယံ ၁၄၉
အဂ္ဂကိရိယံ/အဂ္ဂကြိယံ ၁၅၃
အန္တိမသော/အန္တိမသော ၁၅၈
အဒ္ဒုဟာလပါသာဏာဝိယ/
အဒ္ဒုဟာလပါသာဏာဝိယ/
အဒ္ဒူဟာလပါသာဏာဝိယ ၁၆၈
အညေနအညသ/အညမညသ ၁၇၄
အနုယုဉ္ဇတ္တာ/အနုယုဉ္ဇန္တိ ၁၈၄
အဝိပ္ပဋိသာရဒိဝတ္တုကံ/
အဝိပ္ပဋိသာရဝတ္ထုကံ ၁၈၇
အသန္တံ တံမေ့/
အသန္တံ အဘူတံ တံမေ့ ၁၉၀
အယောဂုဠော/အယဂုဠော ၁၉၆
အဂါရံ/အာဂါရံ ၂၀၄
အဓာနမေဝ/အဓာနမေဝ ၂၁၀
အတီတေ နိဝါသသံ/
အတီတနိဝါသသ ၂၃၃

(အံ)

အံသေ ကတွာ/အံသံ ကတွာ ၃၂

(အာ)

အာဒိသံအာဒိသံ/အာဒိသံအာဒိသံ ၁၄
အာရောစယိတဗ္ဗိ/အာရောစိတဗ္ဗိ ၂၁
အာယတိ/အာယတိ ၄၃
အာနာပါန/အာနာပါဏ ၆၂
အာဒိမနသိကာရော/
အာသမ္ဗန္ဓာဟာရတော ၇၀
အာသင္ဃဓုဏ္ဏပက္ခေ/
အာသင္ဃဓုဏ္ဏပက္ခေ ၇၇
အာဘုဇိတွာ/အာဘုဉ္ဇိတွာ ၈၇
အာဒိတ္တိကေ/အာဒိတိကေ ၂၁၃

http://www.dhammadownload.com

(ဣ)
ဣတိဟာတော/ဣတိတော ၁၈၄

(ဥ)
ဥဒ္ဒိဋ္ဌိတလောမတာ/
ဥဒ္ဒိဋ္ဌိတလောမတာ ၅၄
ဥပဟတ်/ဦပဟတ် ၇၃
ဥသုက္ကဝစန်/ဥဿုကဝစန် ၁၁၆
ဥပ္ပါဒရောဘင်္ဂသမ်ဂီ/
ဥပ္ပါဒရောဘင်္ဂသမ်ဂီ ၁၃၀
ဥပက္ကမော/ဥပ္ပက္ကမော ။

(ဧ)
ဧကီဘာဝတော/ဧကီဘာဝတော ၅၈
ဧဝမေဗ္ဗေ/ဧဝမ္မဗ္ဗေ ၆၂
ဧသနယော ဣတာရေသု/
ဧသောဝနယော ဣတာရေသုံ ၁၉၉
ဧသနယော/ဧသောဝနယော ၂၂၂

(ဩ)
ဩကိရိဏီ/ဩကိရိနီ ၂၃၀

(က)
ကမ္မဝိပါကောနွာမ/ကမ္မဝိပါကံနာမ ၁၇
ကဏ္ဍက်/ကဏကဲ ၈၇

(ကာ)
ကာလကံတော/ကာလကတော ၁၃၆
ကာမရာဂဒေါသာန်/ရာဂဒေါသာန် ၂၁၃
ကာယဝိဉ္ဉန်ယကထံ/ကာယဝိဉ္ဉန်ယကထံ/
ကာယဝိဉ္ဉန်ယကထာ/ ၂၃၇

(ကိ)
ကိဗ္ဗိသံ/ကိဗ္ဗိသော ၁၁၂

(ကု)
ကုဋ္ဌိယံ/ကုဋ္ဌိသ္မိံ ၁၆၅

(ခိ)
ခိဒ္ဓာယ/ခိဒ္ဓါယ ၁၆၁

(ခု)
ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနိ/ခုဒ္ဒကာနုခုဒ္ဒကာနိ ၂၃၆

(ဂ)
ဂမေတုံ/ကမေတုံ ၁၈၀
ဂရုကာရုပ္ပဇ္ဇော/ဂုရုကာရုပ္ပဇ္ဇော ၂၃၆

(ဂိ)
ဂိဟိ/ဂိဟီ ၁၇၁

(စ)
စက္ခု ဥပ္ပါဒေတွာ/စက္ခုဥပ္ပါဒေတွာ ၂၂၂

(စိ)
စိတ္တသဒ္ဒဿ/စိတ္တဿ ၁၄၀

(တ)
တမေဝတ္ထုံ/တဒေဝတ္ထုံ ၄၃
တဿ/တေန ၉၈
တဿ/တဿာ ၁၀၂
တဗ္ဗိပရိတော/တဗ္ဗပရိတော ၁၀၈
တန္နိန္နတာယ/နိန္နတာယ ။
တတိယ/တတီယ ၂၁၃

(တိ)
တိခိဏေန/တိခိနေန ၂၁၉
တိဝိဓေတ္တဂတံ/ဝိဝဋ္ဋဂတံ ၂၃၈

(တေ)
တေသသ္မေဝ/ဂေသုယေဝ/
တေသံယေဝ ၁၀၂

(ထ)
ထပေတွာ/ဌပေတွာ ၃၁

(ဒု)
ဒုလ္လဒ္ဓံ/ဒုလဒ္ဓံ ၄၇
ဒုန္နိဝိတေန/ဒုဂ္ဂေနဓိဝိတေန ၁၁၂
ဒုတကမ္မံ/ဒူတကမ္မံ ၁၇၁

(ဓ)
ဓမ္မာတိအာဒိ/ဓမ္မာတိ ဣဒံ/ဓမ္မေတိဣဒံ/

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မေတိ အာဒိ ၂၀၇

(ဓာ)

ဓာတုစရိယာနုကူလံ/
ဓာတုစရိယာနုရူပံ ၈၄

(နု)

နဟာတော/နှာတော ၂၈

န အတ္တာ ပါတေတဗ္ဗော/
န အတ္တာ ပါတေတဗ္ဗံ ၁၅၈

န ကေဝလဥ္စ ပါသာဏော/
န ကေဝလဥ္စ ပါသာဏံ ၁၆၂

(နာ)

နာဘိ/နာဘီ ၉၁

နာနာဝဏ္ဏေနေန/နာနာပဏ္ဏေနေဟိ ၂၃၃

(နိ)

နိဝါသဋ္ဌာန/နိဝါသနဋ္ဌာန ၅

(ပ)

ပရိမောစေဟိတိ/ပရိမောစေသိ ၅၀

ပဏ္ဍိတ/ပနိတ ၆၆

ပတိကူလံ/ပဋိက္ကူလ ။

ပရိကမ္မေနဝါ/ပရိကမ္မံ ဝါ ၇၀

ပဋိနိသဂ္ဂ/ပဋိနိသဂ္ဂ ၁၀၈

ပဏ္ဍိယဋ္ဌနံ/ပဝေဏိယဋ္ဌနံ ၁၂၆

ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တေ/သမ္ပဋိစ္ဆိတမတ္တေ ၁၄၆

ပဝုတ္တပတိကာ/ဝိပမုတ္တပတိကာ/
ပဝုတ္တပတိကာ ၁၆၅

ပရိကတ္တောတိ/ပရိကန္တောတိ ၁၇၄

(ပါ)

ပါကဋံ/ပါကတံ ၉၈/၂၂၇

(ပိ)

ပိတိ/ပိတိ ၉၈

ပိဏ္ဍိတ္ထိယ/ပိဏ္ဍိတ္ထိယ ၁၇၈

(ပု)

ပုညသမ္မတာ/ပုညသမတာ ၃၉

(ဗ)

ဗဟုလိကတော/ဗဟုလီကတော ၆၂

ဗန္ဓိ/ကရောန္တိ ၁၅၆

(ဗျ)

ဗျဥ္ဇနံ အနာဒိယိတွာ/
ဗျဥ္ဇနံ အနာဒရိတွာ ၁၃၆

(ဘိ)

ဘိဇ္ဇေယျ/ဘိန္ဒေယျ ၁၅၆

(မ)

မဏ္ဍနုဓာတိကာ/မဏ္ဍနကဓာတိယာ ၂၈

မာနာပိယေပိ/မနာပိကေပိ ၁၄၉

မဟာကဏိကာရပုပ္ဖာဒိသဒိသေန/
ကဏိကာရပုပ္ဖာဒိသဒိသေန ၁၈၃

မယိ သန္တိဿန္တိ/မယိ သန္တိ ၂၀၄

(မာ)

မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ/မာတုကုစ္ဆိယံ ၁၁၉

(မိ)

မိလက္ခာဝိယ/မိလက္ခုဝိယ ၅၀

(မေ)

မေထုနဓမ္မသမာပတ္တိယာ/
မေထုနဓမ္မသမ္ပတ္တိယာ ၁၄

(ယ)

ယသ္မာပနာယံ/ယသ္မာ ပန ယံ ၂၀၁

(ယာ)

ယွာယံ/ယော အယံ ၄၇

ယာဝါ ဥဏှတော/
ယာဝတာ ဥဏှတော ၁၃၂

ယာပေတုံ/ယပေတုံ ၁၈၁

(ယု)

ယုတ္တပ္ပယုတ္တာ/ယုတ္တပယုတ္တာ/

http://www.dhammadownload.com

ယုဇ္ဈာ ပယုဇ္ဈာ ၂၄

(ရာ)

ရာဂါယပိ စိတ္တံ/
ရာဂါယ စိတ္တ နမတိ ၁၉၉

(လ)

လဒ္ဓု/လဒ္ဓု/လဒ္ဓ ၂၂၇

(လော)

လောဟိတက်/လောဟိတဂတံ ၃၅
လောဏာဒိတိကဋ္ဌကာဒိနိ/
လောဏကဋ္ဌကာဒိနိ ၁၇၁

(ဝိ)

ဝိသာလိဘူတဇ္ဈာ/ဝိသာလိဘူတတ္တာ ၁၅
ဝိရဠ္ဌဝိရဋ္ဌောဝိယ/ဝိရဋ္ဌဝိရဋ္ဌောဝိယ ၅၈
ဝိကျွေပဂတံ/ဝိကျွေယကတံ ၉၂
ဝိသံဝဿသတာယုကဿ/
ဝိသ ဝဿသတာယုကဿ ၁၂၃
ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏာတိ ယေန စတော
ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏာတိ တေ ၁၈၃
ဝိဇ္ဇမာနမက္ခိ/ဝိဇ္ဇမာနဂုဏမက္ခိ ၁၈၇
ဝိတုဍေန္တိ/ဝိတုဇ္ဇေန္တိ/ဝိတုဓေန္တိ
ဝိတုဒန္တိ/ဝိတုဒေန္တိ ၂၁၉
ဝိပရိဝတ္တမာနာ/ဝိပဋ္ဋိဝတ္တမာနာ ၂၃၀

(ဝု)

ဝုတ္တနယေနေဝ/ဝုတ္တနယေန ၉၄
ဝုတ္တဝတော/ဝုတ္တဝစနတော ၂၃၆

(ဝေ)

ဝေပုလ္လံ/ဝေပုလ္လတံ ၅

(သ)

သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တေယေဝ/
သဗ္ဗညုဘာဝပတ္တေယေဝ ၅
သဗ္ဗာကာရေန/သဗ္ဗာကာရတော ။
သမနုညာ အပေသုံ/
သမနုညာပေသုံ ၃၅
သဗ္ဗမွေတံ/သဗ္ဗမေတံ ၅၅
သမန္နာဂတော/သမန္နာဂတော
သမ္မန္နာဂတော ၁၀၄
သဋ္ဌိစ္စာတိ/စိစ္စာတိ ၁၀၆
သေ့ယောန/သိနေယောန ၁၉၃
သဗ္ဗညုတဉာဏေနပိ/
သဗ္ဗညုတညာဏေနပိ ၁၉၆
သမထဝိပဿနာဗလေန/
သမထဝိပဿနာဝသေန ၁၉၉
သန္နိပတိတော/သန္နိပါတိတော ၂၄၀

(သာ)

သာရမ္ဘာယ/သာရဒ္ဒါယ ၉၂
သာမိ/သာမီ ၂၂၇

(သိ)

သိခါမဏ္ဍံ/သိခမဏ္ဍံ ၃၃
သိခါပ္ပတ္တော/သိခပ္ပတ္တော/
သိခါပတ္တော ၁၁၉
သိလန္တိ ပါသာဏော/
သိလန္တိပါသာဏံ ၁၆၂
သထိလော/သဋ္ဌိလော/သေထိလော/
သေဋ္ဌိလော ၂၁၀

(သီ)

သီသံနှာတော/သီသနှာတော ၂၇

(သု)

သုဂတိပရာယဏာ/သုဂတိပရာယနာ၁၇
သုဋ္ဌု စေတေတွာ/သဋ္ဌု စေတေတွာ၁၁၆
သုဿိတွာ မရတိ/သုဿိတွာ မရတိ
ပါရာဇိကံ ၁၅၀
သုစံကော/သူစကော ၂၂၄

(သော)

သော/သောပိ ၄၀

http://www.dhammadownload.com

(သံ)
သံဝိဒဟနသ္ကာ/သံဝိဒဟနမတ္တ္ကာ ၁၄၃
(ဟာ)
ဟသေနေ/ဟသေန ၁၆၁
(ဟံ)
ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆဒနေန/ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆန္နေန ၁၀

နံပါတ်(၈)

(အ)
အသုဘကမ္မဋ္ဌာန် ၈
အသုဘသညာ ၁၄
အသုဘ ၂၄
အပဟိကုဏ္ဍပါဒိနီ ၂၈
အကောသလ္လ ၇၄
အနုပုဗ္ဗေန အရိယမဂ္ဂဝုမ္ဗိပ္ပတ္တော ။
အကာလ ၇၇
အပွိတိကော ၉၈
အနိစ္စတာ ၁၀၂
အဓိပ္ပါယော ၁၄၄
အဂ္ဂကာရိကံ ၁၅၃
အဋ္ဌကော ၁၅၆
အရိယဂုဏဓွေ့နကော ၁၈၇
အယောဂုဋ္ဌ ၁၉၆
အညံ ၁၉၉
အရိယသာဝကာနံပဋိပါဋိယာ ၂၃၃
(အာ)
အာသဋ္ဌ ၇၇
အာရမ္မဏတော ၉၈
အာရောစိတေ အာရောစိတံ ဟောတိ ၂၀၈
(ဣ)
ဣစ္ဆသေဒ္ဓေါ ၈၁
ဣတိစိတ္တမနော ၁၄၀
(ဥ)
ဥတုတ္တယာနုကူလံ
ဓာတုစရိယာနုကူလံ ၈၄
ဥတုသမယ ၁၆၆
ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မသ ဝဏ္ဏော ၁၇၄
(ေ)
ကေဂ္ဂတာ ၆၃
(ဩ)
ဩဗ္ဗဝဏ္ဏ ၇၀
(က)
ကပိလဝတ္ထု ၁၀
ကတော အာရာမေ ။
ကဏ္ဍက ၈၈
ကမ္မသမယ ၁၆၂
ကမ္မာဓိပ္ပါယ ၁၆၉
ကပ္ပသတာနို ၂၃၃
(ကာ)
ကာယ ၈၈
(ကိ)
ကိလေသ ၁၀၉
ကိမ္ဗိသ ၁၁၂
ကိလေသပ္ပဟာနံ ၂၁၃
(ကု)
ကုက္ကုစ္စ ၄၀
ကုသလာနုဘာဝေန ၄၇
ကုသလေဓမ္မေ ၂၀၅
(ကူ)
ကူဋ္ဌာဂါရသာလာ ၁၀
(ခ)
ခဏာဘင်္ဂေန ဘေဒေါ ၁၀၂
ခန္ဓာဘိသင်္ခါရေတိ ခမနီယံ ၁၀၉

http://www.dhammadownload.com

(ခါ)

ခါထုနှာ ၁၅၆

(ခီ)

ခီဏာသဝါ ၅၅

(ဂ)

ဂန္တ ၁၆၆

ဂါမကူဋ ၂၂၇

(စ)

စတုန္နံ ဓနာနံ ပါရာဇိကံ ၁၄၇

စတုစက္ကံ ၁၈၁

စက္ခုဘူတာ ၂၂၂

(စိ)

စိတ္တံ ပဋိလီယတိ ၁၄

စိတ္တသင်္ခါရ ၉၇

(ဆ)

ဆဝိဝဏ္ဏ ၁၈၄

(ဇ)

ဇီဝိတာ ဝေါရောပန ၅၁

ဇုဏှာ ၇၇

ဇာနန္တိ ၁၆၆

ဇာတိဥဏှာယ ဇောနေ အံသုနှာ ၁၂၃

ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ ၁၂၇

(ဉ)

ဉာဏဒဿနံ ၂၀၅

(တ)

တမေဝတ္ထံ ၄၄

တတော ဧကီဘာဝတော ၅၈

တံ ဝေါရောပေတုံ သက္ကာ ၁၃၀

တဒါယတ္တဝုတ္တိတော ။

တိရစ္ဆာနဂတာနံ ၂၀၈

(ထ)

ထေရာသနတော ၁၅၃

ထေယျာယ ၁၉၃

ထေနေတွာ ဂဟိတာ ။

(ဒ)

ဒုက္ကဋ ၁၅၀

ဒေဝ ၂၀၈

ဒီဃံ ဝါ အဿသန္တော ၂၄၀

(န)

နိယတဂတိကာ ၁၈

နော ၃၅

နိဗ္ဗေဓဘာဂိယတ္တာ ၇၄

နာသိကဂ္ဂ ၉၂

န စ ဘိက္ခဝေ ၁၅၉

(ပ)

ပဋိသန္ဓိ ၁၈

ပထမယောဗ္ဗန ၂၈

ပလ္လင်္ကံ ၈၈

ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ ၁၀၄

ပက္ခန္ဒတိ ၁၀၉

ပဒဘာဇနံ ၁၁၆

ပထမံ စိတ္တံ ၁၂၀

ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တော ၁၄၇

ပထဝိယံ အဓ္ဓောတ္ထရိတွာ ၁၆၈

ပသန္နမုခဝဏ္ဏော ၁၇၈

ပဋိန္ဒြိယဂ္ဂဟဏံ ၁၉၀

ပဒဘာဇနေ ၂၀၂

ပထမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ ၂၁၆

ပသာဒုဿဒါ ၂၁၉

(ပါ)

ပါဏာတိပါတော ၁၃၃

ပါပဘိက္ခု ၂၃၆

(ပိ)

ပိဏ္ဍပါတ ၁၅၃

(ပီ)

ပီတိပဋိသံဝေဒီတာ ၉၈

ပီဏိန္ဒြိယ ၁၇၈

(ပု)

ပုဗ္ဗဘာဂ ၂၁၆

(ဗ)

ဗိမ္ဗ ဗိမ္ဗနီ ၂၃၁

(ဘ)

ဘယ ၅၅

ဘိက္ခုပဉ္စသတာနိ ၅၈

ဘာဝိတော ၆၃

ဘယုပ္ပတ္တိ ၃၅၀

ဘိက္ခုဘာဝံ ၂၁၃

ဘဏ္ဍော်ဝိ ဓာနုဂ္ဂိ ၂၁၆

(မ)

မနုဿ ၄၇/၁၇၁

မနုဿဝိဂ္ဂဟ ၁၂၀

မဟာကဏိကာရပုပ္ဖ ၁၈၄

(မာ)

မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ၁၂၀

(မူ)

မူလစ္ဆိန္နော ၂၃၆

(မေ)

မေထုနသမာပတ္တိယာ ၁၄

(ယ)

ယုဝါ ၂၈

ယော အသန္တံ အန္တံ အဘူတံ

ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ ဥလ္လပတိ ၁၉၀

ယတြာတိ ကာရဏာဝစနံ ၂၂၂

(ရ)

ရုက္ခမူလဂတော ၈၄

ရဋ္ဌပိဏ္ဍ ၁၉၃

ရာဂါယ စိတ္တံ နမတိ ၁၉၉

ရဇ ၂၁၁

ရာဇကုလေ ၂၂၄

(လ)

လာဘ ၄၄

လောမဟံသော ၅၁

လက္ခဏ ၁၇၄

လောဟတုပ္ပော်ဟိ ၂၁၉

(ဝ)

ဝဂ္ဂုမုဒါ ၄၀

ဝဏ္ဏ ၁၂၃

(ဝိ)

ဝိရာဂါနုပဿီ ၁၀၄

ဝိလီဝကာရံ ၁၅၉

ဝိပဿနာဆဝိဝဏ္ဏ ၁၈၄

ဝိဇ္ဇမာနဂုဏမက္ခိ ၁၈၇

(ဝု)

ဝုဋ္ဌိတော ၅၈

ဝုတ္တမရဏာစိတ္တော ၁၄၀

(ဝူ)

ဝူပသမေတိ ၇၄

(ဝေ)

ဝေသာလီ ၅

(သ)

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ၅

သဗ္ဗညု အဟံ သဒ္ဓမ္မဝရစက္ကဝတ္တီ ၂၁

သရီရစလန ၅၅

သမာဓိသီသ ၆၃

သဋ္ဌိစ္စ ၁၁၆

သတ္တံ ၁၃၆

သက်ကပ္ပ ၁၄၄

သရီရယန္တံ ၁၈၁

http://www.dhammadownload.com

သရိရယန္တံ့ ခမနီယံ ။

သန္တာနေ အနုပ္ပန္နော ဉာဏောနစ

အသန္တိကတော ၂၀၂

(သာ)

သာ ပဇ္ဇတိ ၂၃၁

(သိ)

သိခါမတ္တံ ၃၂

သိလာတိ ပါသာဏော ၁၆၂

(သီ)

သီသံနှာတော ၂၈

သီသံမုဏ္ဍောတ္တွာ ၃၂

(သု)

သုညာဂါရဂတော ၈၄

သန္တရတရံ ၁၁၂

သုညာဂါရံ ၂၀၅

(သေ)

သေဋ္ဌပုရိသာနံ ၁၇၂

သေယျသုန္တရတာရော ၁၉၆

(သော)

သောတ ၁၈

(သံ)

သမ္ပဟံသနတ္တော ၅၁

(ဟ)

ဟံသ ၁၁

ဟိမဝါ ။

ဟဒယံမံသ ၅၅

ဟဒယ ၉၂

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com